

V. BENEŠEVIĆ

CATALOGUS CODICUM
MANUSCRIPTORUM
GRAECORUM

QUI IN MONASTERIO
SANCTAE CATHARINAE
IN MONTE SINA ASSERVANTUR

TOMUS I

Codices manuscripti notabiliores bibliothecae monasterii
Sinaitici ejusque metochii Cahirensis, ab archimandrita
Porphyrio (Uspenski) descripti

9

1965

GEORG OLMS VERLAGSBUCHHANDLUNG
HILDESHEIM

№ 82204

82204

Reprografischer Nachdruck der Ausgabe Petersburg 1911

Printed in Germany

Herstellung: Druckerei Lokay, Reinheim

Best.-Nr. 5100 969

ОПИСАНІЕ ГРЕЧЕСКИХЪ РУКОПИСЕЙ

МОНАСТЫРЯ
СВЯТОЙ ЕКАТЕРИНЫ
НА СИНАѢ.

Томъ I:

Замѣчательныя рукописи въ библиотекѣ Синайскаго монастыря и Синаеджуванійскаго подворья (въ Каирѣ), описанныя архимандритомъ Порфиріемъ (Успенскимъ).

Изданіе Императорской Академіи Наукъ,
исполненное на завѣщанныя ей еп. Порфиріемъ средства,

подъ редакціей и съ дополненіями

В. Н. Бенешевича.

С.-ПЕТЕРБУРГЪ.

1911.

Предисловіе.

Безъ сомнѣнія, вплоть до второй половины XIX вѣка исторія библіотеки Синайскаго монастыря есть по преимуществу исторія ея расхищенія; интересъ къ этой исторіи мѣ по себѣ значительный, вызывается еще и тѣмъ, что она помогаетъ объяснять намъ исторію образованія рукописныхъ собраній Европы¹⁾.

Съ давнихъ поръ извѣстно было западно-европейскимъ ученымъ, что въ монастырѣ св. Екатерины на Синаѣ есть много рукописей на разныхъ языкахъ²⁾,

¹⁾ Предлагаемый ниже несовершенный опытъ указателя греческихъ рукописей Синайскаго происхожденія не даетъ, конечно, полного представленія о количествѣ и качествѣ всей массы вывезенныхъ съ Синая кодексовъ. Едва ли и удастся сдѣлать полный указатель ихъ, такъ какъ очень многіе безъ всякихъ формальностей и отмѣтокъ вращались въ библіотекахъ восточныхъ патріархатовъ и частныхъ лицъ (вродѣ князей валашскихъ, молдавскихъ и др.) и легко переходили въ чужую собственность. Нужно пожалѣть, что не былъ посланъ и на Синай Арсеній Сухановъ!

²⁾ Путешественники и поклонники XV—XVI вѣковъ видѣли греческія р-си м-ря, какъ видно, наприм., изъ записей въ №№ 422(432) и 395, а также и латинскія книги и рукописи (наприм., есть помѣтки

A) на латинской рукописи богослужебнаго содержанія:

1) In nomine Domini amen. Anno Domini 1425 die nona martii die veneris, ego Fr. Antonius de Fano ordinis minoris fui primus et incepit celebrare missam in ecclesia majori ante caput sanctae Katherinae virginis, quae sit oratrix semper pro nobis christianis amen.

2) In nomine Domini nostri Jesu Christi amen. Anno 1553 die 6 mensis februarii die lunae, ego Antonius et valis Neria presbiter fui hic per dies 14 et non potui celebrare quia non erant necessaria paramenta et vidi corpus sanctae Katherinae.

B) на печатной итальянской книгѣ:

и съ XVII вѣка начинаются попытки агентовъ французскаго правительства, занимавшихся на Востокѣ скупкой древностей для королевской библіотеки и для частныхъ лицъ, проникнуть въ монастырь для того, чтобы увезти въ Парижъ хоть часть тамошнихъ рукописныхъ богатствъ. Въ 1670 году инструкция, данная путешественнику Laisné, между прочимъ рекомендовала:

S' ils revenoient par la Mer Rouge, ils verroient en passant le Mont Sinaï, qui n' est qu' à deux journées du Tor, petite ville sur la côte orientale de cette mer. Ils pourroient intéresser les caloyers et, pour de l'argent, avoir une partie de leurs livres qui sont enseveliz sous la poussière et qui, pour peu qu' ils en ayent, sont tous originaux, par le grand soin que prit Justinien, au raport de Procope, d'en fournir leur bibliothèque.

И въ инструкціи отъ 17 марта 1671 года отправлявшемуся на Востокъ знаменитому Wansleben указывалось почти тѣми же словами:

Il pourra encore intéresser les caloyers au Mont Sinay et acheter une partie de leurs livres qui demeurent ensevelis sous la poussière, quoique bons et originaux; Procope remarque le soing que prit l'empereur Justinien de fournir leur bibliothèque d'excellents livres.

При отправленіи на Востокъ въ 1679 г. Galland получилъ инструкцію отъ Кольбера:

Hic venit Georgius Hwcz et beatae Chaterinae virginis corpus vidit oculis propriis anno 1540 mens. februar

С) на печатномъ Missale Romanum:

1) Ego fr. Gerardus Rana ordinis minorum regularis observantiae provinciae Flandriae veni huc . . . anno 1603 . . .

2) Ego fr. Bernardus a Ferula ordinis minoris regularis observantiae provinciae Siciliae veni huc . . . anno 1624 . . .

3) 1624 anno fr. Benedictus Gallus ordinis minoris . . .

4) 1635 anno. Andreas ordinis minoris huc perveni et in capella sanctae Catherinae multoties celebravi.

Изъ сборника еп. Порфирія Имп. Акад. Наукъ 90 стр. 33—34, 36).

Faire en sorte d'avoir les livres qui sont . . . au Mont-Sinaï entre les mains des religieux, lesquels sont fort pauvres.

Однако, ни одному изъ указанныхъ путешественниковъ не удалось добраться до Синая; въ 1747 году попытался на свой страхъ предпринять путешествіе на Синай Cl.-L. Fourmont въ надеждѣ на une ample moisson de livres, но недостатокъ средствъ помѣшалъ ему въ этомъ. Предполагалось дѣйствовать и болѣе рѣшительнымъ образомъ: для того, чтобы добыть съ Синая рукописныя сокровища, считали возможнымъ воспользоваться даже услугами и влияніемъ официальныхъ представителей Франціи. Посоль въ Константинополь, маркизь de Nointel, путешествовавшій по Палестинѣ въ 1674 году, предполагалъ захватить и на Синай, но былъ отозванъ великимъ визиремъ изъ Палестины въ столицу. Sevin въ 1729 г высказалъ мысль, что

le consul du Caire viendrait facilement à bout de tirer les livres en question des mains des moines si peu dignes de les posséder; un consul sensé et adroit est plus propre pour ces sortes d'expéditions que le plus sçavant homme du monde.

Эта мысль явилась вслѣдствіе того, что persistent слухи о богатствѣ рукописнаго матеріала на Синаѣ какъ разъ незадолго передъ тѣмъ нашли себѣ авторитетное подтвержденіе со стороны ученаго іезуита Claude Sicard, знавшаго арабскій, греческій, сирийскій, еврейскій и другіе языки и побывавшаго на Синаѣ около 1725 года; онъ рассказывалъ самъ о своихъ впечатлѣніяхъ французскому консулу въ Триполи, который писалъ въ 1729 году:

Feu le R. P. Sicard, jésuite, . . . m'a fait souvent la relation des beaux livres qu'il avait vû dans la bibliothèque . . . du Mont-Sinaï chez les religieux grecs, qui ont grand nombre de livres très beaux et très curieux; on lui permit de les visiter

les uns après les autres, mais non pas d'en emprunter aucuns, comme il en avoit grand desir, pour les traduire. . . . Le P. Sicard pria instamment ces religieux. . . de luy laisser prendre le titre des livres de leur bibliothèque, mais ils refusèrent encore cela, en lui disant qu'on lui avoit fait assez de grâce de permettre qu'ils les visitât tous. . . Ces livres sont fort anciens et en diverses langages, mais il faudroit un second P. Sicard pour les traduire.

Можетъ быть, подъ впечатлѣніемъ словъ ученаго іезуита консуль добавляетъ:

Il est à remarquer que tous ces religieux vivent dans une profonde ignorance; ils sont jaloux de leurs livres sans les connoître, c'est une perle-précieuse dans le bec d'un coq, dont on tirerait bien des lumières s'ils pouvoient tomber entre les mains de nos sçavants de France. Si un consul pouvait se transporter aisement dans ces endroits là, on ne lui refuserait pas tout cela¹⁾.

Но самъ Sicard рассказываетъ очень спокойно, безъ озлобленія и съ любопытными подробностями, о своей удачной все же попыткѣ ознакомиться съ монастырской библиотекой, находя даже, повидимому, образъ дѣйствій брати вполне понятнымъ:

Après avoir visité tous les lieux du Monastère, nous desirions particulièrement entrer dans le Bibliothèque, pour l'examiner à loisir. Les Religieux avaient quelque peine à nous l'ouvrir, parce qu'ils prétendent que c'est toujours avec perte de quelques-uns de leurs livres qu'ils la font voir. On dit en effet qu'ils en ont beaucoup perdu: malgré cependant les pertes dont ils se plaignent, leur Bibliothèque est encore très nombreuse, elle est riche surtout en manuscrits grecs, Russiotes, Arabes, Syriques, Abyssins et autres; mais tous ces Livres, soit manuscrits, soit autres, ont été si souvent remués, qu'ils sont aujourd'hui dans une confusion générale. Il nous eût fallu plus de temps que nous n'en avons pour en prendre une connaissance

¹⁾ H. Omont, Missions archéologiques françaises en Orient au XVIIe et XVIIIe siècles. Paris, 1902 pp. 35, 59, 192, 207, 242—243, 500, 524—525, 800.

parfaite; mais ce que nous en avons pu connaitre, nous fait juger que des hommes savans qui possèderaient les langues orientales, feraient de riches decouvertes, en lisant avec attention ces anciens manuscrits¹⁾.

Какому-то польскому монаху все же удалось, наконецъ, сдѣлать около 1729 года каталогъ около 300 греческихъ и латинскихъ²⁾ рукописей и печатныхъ книгъ, хранившихся какъ въ самомъ монастырѣ св. Екатерины на Синаѣ такъ и въ Каирскомъ его подворьи, называемомъ Джуванія. Этотъ каталогъ былъ посланъ составителемъ одному изъ жившихъ на Востокѣ французскихъ іезуитовъ J.-B. Souciet (род. 1684, † 1738), который въ письмѣ къ брату отъ 20 октября 1729 г. такъ характеризуетъ его содержаніе:

Ce catalogue contient donc, outre l'Écriture Sainte, les ouvrages des principaux Pères grecs, et de leurs autres auteurs ecclésiastiques, surtout depuis le schisme, les anciens philosophes et mathématiciens, avec leurs interprètes, les historiens, orateurs, et plus célèbres poètes, des grammairiens, sophistes, lexicographes, polymathes etc.

Къ сожалѣнію, дальше Souciet даетъ только выдержку изъ каталога:

Voici maintenant les livres qui m'ont paru plus rares, sur lesquels j'ai tiré quelques lumières de M. Malaki; mais comme j'ai parcouru fort légèrement le catalogue avec lui, et que je suis forcé de vous écrire, je ne sçait si la plupart des choses, qu'il m'a dites me reviendront. Je suivrai l'ordre alphabétique:

1) Ἀντίρρησις πρὸς Νεῖλον τὸν Θεσσαλονίκης περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Πάπα.

¹⁾ Sicard, Lettre au P. Fleuriau въ Lettres édif. et curieuses, V, 310—311 (Toulouse, 1810).

²⁾ Этотъ монахъ видѣлъ въ монастырской библиотекѣ и много арабскихъ, сирійскихъ и другихъ восточныхъ рукописей, но не могъ описать ихъ, не зная восточныхъ языковъ.

- 2) Ἄσμα ἁσμάτων διαφόρων ἐξηγητῶν.
 3) Le même expliqué par Eusèbe de Pamphile.
 4) Ἀρμονία ὀριστικῆ τῶν ὄντων. Ce sont, dit-on, les définitions de diverses choses.
 5) Ἀρποκρατίων; jè ne sçai ce que c'est.
 6) Ἀετίου Ἀμιδῆνου βιβλίον ἱατρικόν.
 7) Ἀρμενόπουλος; c'est, dit-on, un juge ou un jurisconsulte de Thessalonique.
 8) Βαρίνοι, 4; ce sont, dit le s^r Malaki, des espèces de Lexicon.
 9) Βασιλείου Μακεδόνος κεφάλαια παραινετικά.
 10) Βασιλείου μητροπολίτου Θεσσαλονίκης; on ne sçait ce que c'est.
 11) Γεωργίου τοῦ Σχολαρίου καὶ Γρηγορίου τοῦ Παλαμά.
 12) Γαβριήλ Φιλαδελφείας καὶ Μελετίου Ἀλεξανδρείας; je crois que ce sont des schismatiques, bien que Grégoire de Thessalonique, dont on a marqué différents discours sur les saints.
 13) Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου λόγοι, χειρόγραφον.
 14) Γερασίμου Ἀλεξανδρείας λόγοι διάφοροι καὶ εἰς τὰς ἡεομητορικὰς ἑορτάς.
 15) Du même, κορικκοδόμια; c'est à dire sermons sur les dimanches de l'année.
 16) Γρηγοριανοῦ καλενδάριον αἰθιον; on dit que c'est le calendrier grégorien.
 17) Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου μετὰ σχολίων, χειρόγραφον.
 18) Εὐαγγέλια τὰ κυριακὰ λεγόμενα διὰ στίχων ἐλεγείων.
 19) Ἐφραῖμ ἑλληνικόν; ce sont peut-être les ouvrages de St Ephrem.
 20) Εὐαγγελίου ἐξήγησις εἰς τὴν Γένεσιν.
 21) Θεοφάνους Ταυρομενίας τοῦ Κεραμέως κυριακοδόριον.
 22) Des homelies du même pour tous les dimanches de l'année.
 23) Θηκαράς; M. Malaki m'a dit quelque chose de particulier de cet ouvrage, dont je ne me souviens plus.
 24) Le 3e livre de saint Thomas *contra Gentes*, en grec.
 25) Κωνσταντίνου τοῦ Ἀρμενοπούλου.

- 26) Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου.
 27) Μελετίου τοῦ Συρίγου; je crois que c'est un schismatique, comme plusieurs autres que j'ometts, dont les livres n'ont guères été imprimez que dans le Levant, à Constantinople, en Valachie ou Moldavie.
 28) Vient ensuite une Apologie de Mélèce d'Alexandrie touchant la piété des Chrétiens, adressée aux Juifs.
 29) Puis, Μιχαήλ τοῦ Γλοκά.
 30) Explication de la sacrée liturgie par Nicolas le Bulgare.
 J'en mets quelques uns en françois pour aller plus vite:
 31) Collection de paroles et enseignements des SS. Pères, par Paul moine.
 32) Πεδαχίου Διοσκορίδου.
 33) Συμεῶν Θεσσαλονίκης; c'est un furieux schismatique.
 34) Recueil de tous les conciles orthodoxes et des hérétiques jusq'au huitième sous Photius et à l'union du pape Jean; cela est schismatique.
 35) Σόνδος ἡ ἐν Φλωρεντία.
 36) Συναγματίον νόμιμον.
 37) Διάφορα κεφάλαια Σεβάστου Τραπεζουντίου.
 38) Ἐορτολόγιον τοῦ αὐτοῦ.
 39) Περὶ τῶν ἀχραντῶν μυστηρίων.
 40) Τιτοῦ, πρεσβυτέρου Μαρτινεγγίου, ποιήματα ἑλληνικά.
 41) Τετραβάγγελα.
 42) Ψαλτηρίου ἐξήγησις Εὐφιλίνου.
 43) Un semblable τοῦ Συρίγου.

Voilà ce qui m'a paru plus particulier dans ce catalogue, si vous le souhaitez, je vous l'enverrai lui même.

Кромѣ того, Souciet передастъ слухъ о томъ, что незадолго до составления каталога монастырь одолжилъ много греческихъ рукописей валашскому князю Николаю Маврокордато, который едва ли когда-нибудь вернетъ ихъ, если только онъ не

погибли во время пожара въ княжеской библиотекѣ 27 июля 1729 года¹⁾.

Рососке, видѣвшій библиотечку м-ря въ 1738 г., удостовѣрялъ, что въ ней нѣтъ рѣдкихъ манускриптовъ. И впоследствии, повидимому, или не всякому путешественнику монахи показывали всѣ свои книги, или не всякій желалъ и умѣлъ добиться этого. Одни, какъ, наприм., Bugckhardt, видѣли только арабскія, сирійскія и коптскія рукописи; другіе, какъ Turner въ 1815 г., принуждены были довольствоваться нѣсколькими греческими библейскаго содержания; третьи, какъ Bankes около 1811 г., благодаря настойчивымъ розыскамъ, получали возможность не только видѣть всю библиотечку, но и ознакомиться съ характеромъ книгъ: Bankes насчитываетъ въ ней всего около 2000 томовъ, изъ которыхъ $\frac{3}{4}$, т. е. около 1500,—рукописи, въ томъ числѣ громадное большинство (около 900) на греческомъ языкѣ, по преимуществу богословскаго содержания. Изъ числа болѣе «интересныхъ», т. е. обыкновенно изъ числа или сохранившихъ произведенія классической древности или украшенныхъ миниатюрами, путешественники старались — и не безуспѣшно — увезти нѣкоторыя съ собой на родину.

C. Tischendorf во время своей первой поѣздки на Синай въ 1844 году нашелъ 53 рукописи въ двухъ шкафахъ въ Каирскомъ подворьѣ Синайскаго м-ря, называвшемся Джуванія, и описалъ ихъ иногда довольно подробно въ (Wiener) Jahrbücher der Literatur, 1845, CXII, Anz.-Bl., 31—40. Въ самомъ монастырѣ онъ видѣлъ около 300—400 рукописей на

¹⁾ Н. Otoni, Missions archéologiques françaises, 733—736. Вѣроятно, весь каталогъ польскаго монаха окажется гдѣ-нибудь въ бумагахъ Société, хранящихся въ библиотекѣ иезуитовъ (Paris, rue Lhomond, 14bis) подъ шифромъ Levant 5.

разныхъ языкахъ, главнымъ же образомъ на греческомъ, но, указавъ въ общихъ чертахъ содержаніе всѣхъ греческихъ, подробнѣе остановился только на 12 полныхъ кодексахъ и отрывкахъ (ib., CXIV, Anz.-Bl., 45—56). Кромѣ того, имъ вывезено было тогда съ Востока много рукописей полныхъ и отрывковъ рукописныхъ, которыхъ значительная часть, если не большинство, происхожденія несомнѣнно Синайскаго¹⁾.

Во время двукратнаго пребыванія своего въ Египтѣ и на Синаѣ въ 1845 и 1850 гг. архим. Порфирій (Успенскій) успѣлъ при содѣйствіи Петра Соловьева, Николая Крылова и архимандрита Теофана широко использовать рукописныя сокровища знаменитой библиотечки монастыря св. Екатерины и особенное вниманіе обратилъ на греческія рукописи, хранившіяся тогда частью въ самомъ монастырѣ, частью въ Джуванійскомъ его подворьѣ въ Каирѣ²⁾:

1) изъ этихъ рукописей имъ выписано было очень много любопытныхъ въ различныхъ отношеніяхъ текстовъ, которые теперь хранятся въ Имп. Академіи Наукъ среди бумагъ Порфирія въ различныхъ книгахъ и частью уже изданы какъ самимъ Порфиріемъ, такъ и послѣ его смерти (сравн. *И. Сыркинъ* Описание бумагъ епископа Порфирія Успенскаго, по-

¹⁾ Описаны въ 1) *Anecdota sacra et profana ex oriente et occidente allata. Editio repetita, aucta.* Lipsiae 1861 (1-е изд. въ 1855 г.); 2) *Die Manuscripta Tischendorffiana in der Universitätsbibliothek zu Leipzig, mit Einschluss der übrigen von Prof. Dr. Tischendorf von seiner orientalischen Reise mitgebrachten und theils der Königl. Dresdner Bibliothek, theils der Leipziger Universitätsbibliothek übergebenen Manuscripte in griechischer, arabisch-drusischer, georgianischer, aethiopischer Sprache* (Serapeum. Zeitschrift f. Bibliothekwissenschaft, Handschriftenkunde und ältere Literatur, herausgg. v. R. Naumann, 1847, № 4 SS. 49—61, № 5, SS. 65—78); 3) (Wiener) *Jahrbücher der Literatur*, 1845, CX, Anz.-Bl., 1—11.

²⁾ Объ этомъ подворьѣ смотр. у Порфирія, Путешествіе по Египту и въ монастыри святаго Антонія Великаго и преподобнаго Павла Фивейскаго, въ 1850 году (СПБ., 1856), стр. 109—115, 292—293.

жертвованныхъ имъ въ Имп. Академію Наукъ по за-
вѣщанію. СПб. 1891);

2) сняты на кальку и бумагу и отчасти сфото-
графированы болѣе замѣчательныя миниатюры и укра-
шенія, а также образцы почерковъ разныхъ вѣковъ
(картоны 1—3 въ Имп. Публ. Библиотекѣ);

3) составлена значительная часть своеобразной
«греческой палеографіи», содержащей отрывки изъ
подлинныхъ древнихъ кодексовъ (описаны *В. К. Ерн-
штедтомъ*, *И. А. Бичковымъ* и *В. Г. Васильевскимъ*
въ Отчетѣ Имп. Публ. Библиотеки за 1883 г. и при-
ложеніяхъ къ нему);

4) кромѣ того, тогда же предпринять и выпол-
ненъ весьма полезный трудъ общаго обзорѣнія, по-
видимому, всего извѣстнаго Порфирію состава грече-
скихъ рукописей на Синаѣ, подъ заглавіемъ: «Замѣ-
чательныя р-си въ библиотекѣ Синайскаго монастыря
и въ архіепископскихъ кельяхъ тамъ» (сборникъ Имп.
Академіи Наукъ № 136). Очевидно, первоначальный
планъ труда былъ очень широкъ, такъ какъ сюда вклю-
чены печатная книга (№ 329) и глаголическая псалтырь
(№ 68) и двѣ грузинскія рукописи (№№ 66 и 67),
но на самомъ дѣлѣ вышло все же описаніе однихъ
только греческихъ р-сей; при этомъ, однако, описаны
не только «замѣчательныя», но и такія, о которыхъ
прямо сказано, что онѣ «ничѣмъ не замѣчательны»
или «не заслуживаютъ вниманія» (№№ 91—93, 144—
158).

Въ 1856 г. Тишендорфъ обратился къ русскому
правительству съ просьбой исходатайствовать ему отъ
патріарха Константинопольскаго и архіепископа Си-
найскаго письменное разрѣшеніе брать изъ монасты-
рей восточныхъ какъ всѣ тѣ рукописи, которыя
больше не употребляются и не служатъ ни особен-
нымъ украшеніемъ, ни документами для обоснованія

какихъ-либо правъ, такъ и всѣ обрывки или отрывки
рукописные; за это Тишендорфъ обѣщалъ при-
вести правительству важныя для науки рукописи на
разныхъ языкахъ или по крайней мѣрѣ составить
catalogue raisonné. Благодаря содѣйствию министра
нар. просв. А. С. Норова и другихъ вліятельныхъ
лицъ, Тишендорфъ добился въ 1858 г. отъ прави-
тельства согласія на свое предложеніе и совершилъ
самую поѣздку на Востокъ въ 1859 г. Среди приве-
зенныхъ имъ тогда греческихъ р-сей ¹⁾, конечно,
очень многія были взяты изъ Синайской библиотеки,
но очень трудно обнаружить ихъ происхожденіе,
такъ какъ нигдѣ помѣтокъ объ этомъ не сдѣлано.

Н. Сохе видѣлъ въ 1858 году только девять гре-
ческихъ рукописей, которыя находились тогда вмѣ-
стѣ съ печатными книгами въ Каирскомъ подворьѣ
Синайскаго м-ря, называвшемся Джуванія; всѣ онѣ
очень кратко описаны имъ въ Report to His Majesty
government on the greek mss yet remaining in the li-
braries of the Levant ²⁾.

Во второй половинѣ XIX вѣка возникаетъ мысль
о томъ, что библиотека Синайскаго м-ря заслужи-
ваетъ вниманія не только въ качествѣ источника

¹⁾ Notitia editionis codicis biblicorum Sinaitici auspiciis imperatoris Ale-
xandri II susceptae. Accedit catalogus codicum nuper ex oriente Petropoliu
perlatorum. Item Origenis scholia in Proverbia Solomonis partim nunc
primum partim secundum atque emendatius edita cum duabus tabulis la-
pидi incis. Lipsiae 1860. Всѣ рукописи, привезенныя Тишендор-
фомъ и купленныя отъ него, вошли въ Catalogue des manuscrits grecs de
la Bibliothèque Impériale Publique. St.-Petersbourg 1864, подъ №№ II, IV—
XIII, XV—XIX, XXI—XXIX, XXXI, XXXIII, XI^a, XXXIV—XXXVIII, XLI—
XLIV, V^a, XLV—XLVIII, L—LII, LIV, LX—LXIII, LXVIII, LXX, LXIV,
LXXVII, LXXXII, LXXXIII, LXXXV—LXXXVIII, XC, XCII—XCVII, XCIX,
CVI, CVII, CIX, XXXVII^a, XLII^a, XLV^a, CX, CXII, CXIV, CXIX, CXX,
CXXIV, CXXV, CXXXIX.

²⁾ Издано и подъ заглавіемъ: «Греческія книгохранилища Востока и
ихъ рукописи, осмотрѣныя однимъ англійскимъ путешественникомъ
въ 1858 году» (Чтенія въ Имп. Общ. Ист. и Древн. Росс., 1870, кн. IV);
смотри, стр. 6—7.

обогащенія рукописями европейскихъ книгохранилицъ и должна быть охраняема отъ дальнѣйшаго расхищенія. Честь практическаго осуществленія прямыхъ выводовъ изъ этой мысли принадлежитъ главнымъ образомъ русскимъ ученымъ; впрочемъ, и высказана она ранѣе всего тѣмъ же русскимъ ученымъ, который самъ особенно много вывезъ съ Синая¹⁾. Архимандритъ Порфирій въ одномъ изъ официальныхъ своихъ писемъ предложилъ еще въ 1858 г. рядъ соображеній, которыя должны были найти примѣненіе и къ архіепископу Синайскому: 1) попросить никому рукописей не продавать и составить имъ подробную опись; 2) отправить на Востокъ трехъ русскихъ ученыхъ для приведенія въ извѣстность всего рукописнаго матеріала; 3) важнѣйшія рукописи взять съ надлежащаго разрѣшенія для воспроизведенія и затѣмъ непременно возвратитъ ихъ обратно²⁾.

¹⁾ Не въ оправданіе, а для объясненія возможности образа дѣйствій Тишендорфа и Порфирія надо принять во вниманіе много обстоятельствъ: и трудность пути на Синай въ прежнее время, и отсутствіе такихъ вспомогательныхъ средствъ, какъ фотографія, и страсть къ собиранію рукописей, и выгоды, отъ него получаемыя, и т. д. Но едва ли не самое главное побужденіе заключалось въ томъ, что сама братія относилась безъ должнаго вниманія къ своимъ книгамъ: инвентари и нумерація на р-сахъ отсутствовали; пергаменные листы употреблялись на колпачки для тушенія свѣчъ, какъ это видѣлъ еще архим. Антонинъ; старецъ скевофилакскъ Поликарпъ рассказывалъ мнѣ въ 1908 г., что знаменитая Синайская Библия лежала долгое время въ кельѣ у тогдашняго скевофилакса на полочкѣ надъ дверью, и на нее ставились гостями его пустыя чашки изъ-подъ кофе! А еще въ самое недавнее время, рѣшивъ освободиться отъ «хлама», истопили печь для хлѣбовъ старыми книгами, среди которыхъ были и рѣдчайшія изданія! Въ настоящее время надо радоваться тому, что рукописи на Синаѣ находятся въ хорошемъ помѣщеніи подъ бдительнымъ надзоромъ гостепріимной братіи, и путешественнику теперь уже было бы стыдно привезти съ Синая малѣйшій рукописный ключокъ безъ доказательства законности его приобрѣтенія.

²⁾ Матеріалы для біографіи еп. Порфирія Успенскаго. Томъ II (СПБ. 1910) стр. 683—684.

Архимандритъ Антонинъ (Капустинъ) поѣхалъ на Синай въ 1870 году со спеціальной цѣлью произвести подробный осмотръ всѣхъ древнихъ рукописей монастырской бібліотеки и, если можно, составить имъ каталогъ¹⁾. По просьбѣ и при содѣйствіи братіи монастыря²⁾, онъ составилъ на греческомъ языкѣ описаніе 1310 греческихъ рукописей и одинъ экземпляръ его оставилъ въ монастырѣ, а одинъ подарилъ въ бібліотеку Имп. Правосл. Палест. Общества. Этотъ трудъ³⁾ до сихъ поръ не утра-

¹⁾ «Кромѣ личнаго моего въ этомъ занятіи высокаго интереса, меня влечетъ къ нему и чувство жалости, а отчасти и признательности къ обителю. Нѣтъ ни малѣйшаго сомнѣнія, что въ теченіе столькихъ вѣковъ забытаго, такъ сказать, существованія монастыря нижняя сокровища его расхищались на широкую руку и, кромѣ расхищенія сторонняго, попадали еще и домашнему истребленію, варварскому съ точки зрѣнія археологовъ и законному, чуть не святому, по понятіямъ самихъ хозяевъ ихъ. Пора спасти то, что еще уцѣлѣло и отъ своихъ и отъ чужихъ, сдѣлавъ оно извѣстнымъ всему міру и прежде всего самому монастырю, и закрѣпивши номерами каталога, такое удобство представляющаго всѣмъ и каждому для повѣрки книгъ во всякое время. На насъ, русскихъ, лежитъ какъ бы сугубый долгъ оказать эту услугу обителю: длинная и довольно запутанная процедура приобрѣтенія нами знаменитаго Синайскаго кодекса Св. Писанія, въ концѣ концовъ получившая форму поднесенія драгоценной рукописи монастыремъ Е. В. Государю Императору, связываетъ насъ неотрицаемою признательностью передъ нимъ за этотъ актъ его великодушія».

Слѣдуетъ упомянуть, что въ числѣ рукописей арх. Антонина, какъ пожертвованныхъ въ Церк.-Археол. Музей при Киевск. Дух. Академіи (см. *Н. Петровъ*, Описаніе р-сей . . . въ прилож. къ Трудамъ Киевск. Дух. Ак. за 1874—8 годы), такъ и проданныхъ въ Имп. Публ. Библиотеку (описаны въ Отчетъ за 1899 годъ. СПб. 1903, стр. 6—89), не удалось найти ни одной, привезенной съ Синая.

²⁾ Въ помощь Антонину назначенъ былъ бывшій питомецъ іерусалимской школы Св. Креста послушникъ Николай (въ монашествѣ Никандръ), «на которомъ лежала вся писмоводственная (и, вѣроятно, тайно-полицейская) часть дѣла»; другой послушникъ, Аванасій, «долженъ былъ нести тяжесть переноски книгъ, встряхиванія пыли, постановки на мѣсто, приготовленія закладокъ и пр.»; случалось также, что и «у кого былъ досугъ изъ братства обители, наклеивали блетники».

³⁾ Самъ Антонинъ между прочимъ такъ характеризуетъ свой трудъ: «Каталогъ нашъ подвигается быстро и обѣщаетъ быть дѣльнымъ».

тиль своей цѣнности и заслуживаетъ полнаго одобренія за свою точность и достаточную подробность въ указаніи содержанія рукописей и характеристикъ ихъ внѣшнихъ особенностей, а также за осторожность и внимательность въ датировкѣ. Изданіе этого каталога и въ настоящее время было бы для науки весьма желательнымъ приобрѣтеніемъ.

Общій обзоръ всего состава библиотеки и описаніе нѣкоторыхъ кодексовъ, а также и хода самой работы даны арх. Антониномъ: «Изъ записокъ синайскаго богомольца» (Труды Киевск. Дух. Академіи, 1873, мартъ, 389—424, апр., 325—356); по его словамъ, около 150 греческихъ рукописей въ самомъ м-рѣ и около 300 въ Каирскомъ подворьи оставлены неописанными¹⁾.

Конечно, у меня не было и теперь нѣтъ въ виду составлять настоящій ученый, еще менѣе — прагматическій каталогъ, въ чемъ я теперь же слѣбшу оговориться и извиниться. Предоставляю это кропотливое занятіе потомству; я только пролагаю дорогу ему» (стр. 406).

¹⁾ «Около 150 номеровъ осталось, еще, какъ я уже упомянулъ выше, разныхъ учебниковъ, выписокъ, школьныхъ и домашнихъ упражненій и пр. изъ XVII и XVIII ст., которые у насъ извѣстны были подъ общимъ названіемъ «Коридалеевъ» . . . Ни времени ни охоты не было у насъ пересматривать ихъ и заниматься ихъ пустымъ содержаніемъ; оставляемъ ихъ потомкамъ нашимъ на досужее изслѣдованіе. Пусть пройдетъ еще сотня другихъ лѣтъ. Бѣлые листы ихъ пожелтѣютъ, чернила порыжѣютъ, сырость положитъ на нихъ неизгладимыя пятна и морщины, а непрощенный изслѣдователь — червь подточитъ ихъ снизу и сверху, всего же болѣе со стороны переплета, и онѣ получатъ вполнѣ заманчивый l'air d'antiquité» (I. c., апрѣль, 347—348). «По вечерамъ и въ рѣдкія минуты дневнаго отдыха я занимался разборомъ рукописей Джуванійскаго Синая. Потому ли, что это дѣло надобно еще тамъ на Горѣ Вожіей, или потому, что Джуванійскія рукописи вообще не представляютъ большого интереса, я не рѣшился брать на себя новый трудъ составленія и имъ особеннаго каталога. Всѣ онѣ суть только обorks Синайской библиотеки. Наберется ихъ, можетъ быть, не менѣе 300 номеровъ, изъ каждаго каталогическаго отдѣла по нѣскольку экземпляровъ. Между ними нѣтъ ни одной мембраны: все, до послѣдняго разрозненнаго листа пергаментнаго, увезено для большей сохранности «на гору»: на бывшихъ мѣстахъ мембранъ теперь видятся однѣ пустыя полочки. Вполнѣ сочувствую этой благоразумной мѣрѣ Синайскаго братства и се-

Впервые стало извѣстно всему ученому міру о греческихъ рукописяхъ Синая изъ труда, озаглавленнаго: *Catalogus codicum graecorum Sinaiticorum scripsit V. Gardthausen Lipsiensis (Oxonii e typographico Clarendoniano MDCCCLXXXVI)*. Здѣсь, не замѣтно никакихъ слѣдствъ пользованія даже печатными трудами еп. Порфирія, но рукописнымъ экземпляромъ описанія архим. Антонина Гардтгаузенъ пользовался¹⁾. Тѣмъ удивительнѣе недостатки его работы²⁾, которые настолько велики, что нельзя повѣрить, чтобы она принадлежала лицу, незадолго до того (въ 1879 г.) издавшему *Handbuch der griechischen Paläographie*; и притомъ не понятно, почему имѣлись въ виду только 1223 рукописи, а не больше, т. е. не 1310, описанныхъ Антониномъ.

Отдѣльныя греческія рукописи изслѣдованы и описаны длиннымъ рядомъ ученыхъ, до и послѣ Гардтгаузена побывавшихъ на Синаѣ; и особенно потрудились здѣсь тоже русскіе. Краткій общій обзоръ всѣхъ греческихъ рукописей и подробное изслѣдованіе интересныхъ для исторіи византійскаго искусства далъ

годня умолялъ его и остальные рукописи препроводить туда же, а бывшаго сотрудника своего по составленію каталога просилъ пересмотрѣть и переписать ихъ всѣ до одной, по данному примѣру, и послѣ внести въ общій каталогъ Синайскихъ рукописей. Напрасно я мечталъ отыскать въ Джуваніи «цѣлый ящикъ» разрозненныхъ листовъ рукописныхъ, о которомъ слышалъ на Синаѣ, и въ немъ доискаться окончанія житія св. Николая: ни о какомъ такомъ ящикѣ въ Джуваніи никто не слышалъ» (I. c., 397).

¹⁾ *Numeri, quibus codices notavi, ii sunt quos ipsi prae se ferunt libri, quibusque notati sunt in catalogo manuscripto bibliothecae Sinaiticae quem monachum Russicum olim fecisse dicunt. Quo libro ut uterer semel per singulam diem mihi concessum est.*

²⁾ Лучшее всего и уже давно эти недостатки раскрыты А. А. Дмитриевскимъ, Путешествіе по Востоку и его научные результаты, 120—148; въ настоящее время наличность ихъ настолько можно считать общеріанною, что и отмѣчать ихъ при описаніи отдѣльныхъ кодексовъ значило бы совершенно излишне загромождать свою работу.

Н. П. Кондаковъ: «Путешествіе на Синай» (Одесса, 1882 = Записки Имп. Новоросс. Университета, т. XXXIII), ѣздившій весною 1881 г. Рукописи литургического содержанія широко использованы въ трудахъ *А. А. Дмитриевскаго*: а) «Путешествіе по Востоку и его научные результаты. Отчетъ о заграничной командировкѣ въ 1887/88 году съ приложеніями» (Кіевъ, 1890 = Труды Кіевской Дух. Академіи, 1889, май—июль, ноябрь, декабрь; 1890, январь); б) «Описаніе литургическихъ рукописей, хранящихся въ бібліотекахъ православнаго Востока». Томы I—II (СПБ., 1895. 1901); и *И. А. Карабинова*: «Постная Трїодъ» (СПБ., 1910), бывшаго на Синаѣ въ 1906 г. Наконецъ, довольно много житійныхъ (№№ 519, 523—549) описалъ въ 1902 г. *А. А. Васильевъ*: «Замѣтки о нѣкоторыхъ греческихъ рукописяхъ житій святыхъ на Синаѣ» (Визант. Врем., 1908, т. XIV, стр. 276—333). Что же касается иностранныхъ ученыхъ, то болѣе широкіе замыслы С. R. Gregory и H. Grégoire потерпѣли неудачу, кажется, по ихъ же винѣ, вслѣдствіе недоразумѣній съ монастырскими властями, и въ общемъ приходится встрѣчаться на Западѣ лишь съ отдѣльными случаями пользованія греческими рукописями Синайской бібліотеки. Говорятъ, что описаніемъ всѣхъ греческихъ рукописей въ 1905 году (смотри: *R. Weill, La presqu'île du Sinai. Paris 1908, стр. 336*) занимался специально для этого присланный изъ Греціи г. Волидисъ (*Θεοτοκόλης Βολίδης*), но о результатѣ его работъ мнѣ не удалось добыть никакихъ положительныхъ свѣдѣній.

При такомъ положеніи дѣла представлялось въ высшей степени своевременнымъ опубликовать трудъ еп. Порфирія, придавъ ему удобный для пользованія и болѣе соответствующій современнымъ требованіямъ видъ. Состоящая при Имп. Академіи Наукъ

коммиссія по изданію трудовъ еп. Порфирія поручила мнѣ сличить нѣкоторыя выписки и описанія еп. Порфирія съ подлинниками во время моей поѣздки на Синай лѣтомъ 1907 года, предпринятой специально лишь для изученія рукописей канонического содержанія. Руководясь каталогомъ Гардтгаузена, я немало нашелъ соответствующихъ описаніямъ Порфирія рукописей. Между тѣмъ ближайшее разсмотрѣніе всего труда еп. Порфирія убѣждало въ томъ, что онъ видѣлъ много любопытныхъ рукописей, не попавшихъ въ руки Гардтгаузена, но извѣстныхъ и Тишendorфу и Антонину. Такъ какъ уже архим. Антонинъ видѣлъ болѣе 1310 (около 1760!) рукописей, то, очевидно, въ монастырѣ должны были найтись въ достаточномъ количествѣ рукописи, въ печати никому не извѣстныя. Поэтому вторая моя поѣздка лѣтомъ 1908 г. была предпринята съ надеждой на находку. Дѣйствительно, оказалось, что, кромѣ 1223 описанныхъ у Гардтгаузена рукописей, въ бібліотекѣ монастыря находятся еще 927, пронумерованныхъ и поставленныхъ на полки въ 1903—4 гг. однимъ изъ книголюбцевъ среди монастырской братіи, о Павломъ. Благодаря чрезвычайно доброжелательному отношенію ко мнѣ братіи монастыря во главѣ съ просвѣщеннымъ настоятелемъ его архіепископомъ Порфиріемъ II, мнѣ удалось сдѣлать описаніе всѣхъ 927 новыхъ рукописей и сфотографировать то, что казалось мнѣ заслуживающимъ вниманія. Среди вновь найденныхъ оказалось 66 такихъ, которыя можно узнать въ описаніяхъ Порфирія. Изученіе 245 кодексовъ изъ числа описанныхъ Гардтгаузенемъ позволило распознать еще около 100, описанныхъ Порфиріемъ. Къ сожалѣнію, оказалось, что каталогъ архим. Антонина, бывший въ рукахъ Гардтгаузена и другихъ, въ м-рѣ гдѣ-то затерялся, и уже по возвра-

шеніи въ С.-Петербургѣ мнѣ удалось воспользоваться имъ, и комбинируя его данныя съ указаніями Гардтгаузена, приурочить еще нѣсколько описаній Порфирія къ опредѣленнымъ кодексамъ. Нѣтъ сомнѣній въ томъ, что во многихъ случаяхъ, когда или отсутствуютъ или слишкомъ кратки у архим. Порфирія характеристики рукописей, нельзя будетъ найти теперь самыя эти рукописи. Однако, большинство (около 100) тѣхъ, которыя до сихъ поръ не удалось найти, охарактеризованы достаточно, и ихъ содержаніе настолько интересно, что поиски оставлены быть не могутъ и должны увѣнчаться успѣхомъ, если у насъ будутъ передъ глазами какъ подробное описаніе всего состава греческихъ рукописей Синайскаго монастыря, такъ и обзоръ всѣхъ тѣхъ отрывковъ и цѣлыхъ рукописей, которыя были вывезены съ Синая еще Порфиріемъ и Тишендорфомъ, а затѣмъ и другими.

Самъ еп. Порфирій подготовилъ свой каталогъ къ печати, закончивши переписку его начисто 28-го ноября 1866 года въ Кіево-Михайловскомъ монастырѣ. При печатаніи этотъ трудъ и былъ положенъ въ основу, поскольку дѣло шло о распредѣленіи матеріала по отдѣламъ и о характерѣ описаній отдѣльныхъ кодексовъ; пришлось лишь въ нѣкоторыхъ случаяхъ собрать въ одно мѣсто части одного и того же отдѣла, находившіяся случайно въ разныхъ мѣстахъ; удержаны и указанія о мѣстахъ нахождения отдѣльныхъ рукописей, въ настоящее время практическаго значенія не имѣющія, такъ какъ ■ Джуванійскаго подворья не существуетъ и всѣ рукописи перевезены въ самый монастырь. Не добавлено никакихъ библиографическихъ указаній потому, что они сильно увеличили бы объемъ тома, задержали бы его выходъ на долгое время и будутъ болѣе уместны въ концѣ всего

труда. Что же касается самаго текста описаній, то онъ провѣренъ мною прежде всего непосредственно по рукописямъ, а затѣмъ по черновикамъ самаго еп. Порфирія. Такъ какъ оказалось, что Порфирій дѣлалъ выписки не всегда аккуратно и читалъ рукописи не всегда удачно, то пришлось орфографію его сильно исправить даже и тогда, когда для этого не было подъ руками подлиннаго древняго текста: оставить все безъ исправленія можно было бы лишь тогда, когда бы совершенно не было произведено сличеніе съ оригиналами.

Самъ же еп. Порфирій намѣтилъ и составъ приложений къ своему каталогу, но изъ нихъ только I-е и II-е напечатаны по его копіямъ: всѣ остальные исправлены по подлинникамъ, при чемъ въ V-мъ исправлена безъ ущерба для текста орфографія подлинника. Можетъ быть, было бы правильнѣе помѣстить въ качествѣ приложений и всѣ тѣ тексты, которые въ описаніяхъ отдѣльныхъ р-сей приведены цѣликомъ и тамъ рискуютъ затеряться; было бы особенно досадно, если бы это случилось по отношенію къ напечатанному на стр. 330—331 разсказу объ обращеніи болгаръ въ христіанство, и потому позволю себѣ привести здѣсь указанную мнѣ А. А. Шахматовымъ другую болѣе полную редакцію его по рукописи Моск. Синод. Библи. 263 (=407 Влад.) лл. 237^b—239^a.

Αἰγῆσιος παλαῖα ἀπὸ κοίαν ἀφορμὴν ἐγένοντο οἱ Βούλγαροι χριστιανοί.

Οἱ Βούλγαροι ἦσαν πρῶτα ἄνθρωποι ἄθεοι καὶ ἐπίστευαν εἰς ἑῶλα καὶ ἄστρα καὶ δένδρη καὶ εἰδῶλα καὶ ζῶα. εἰς δὲ σοφὸς ἄνθρωπος Ῥωμαῖος καὶ ζωγράφος ἐξέβη ἀπὸ τὴν Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Βουλγαρίαν νὰ ἰδῆ τοὺς τόπους. καὶ ὡς ἐ(λ. 238^a) πῆγεν, ἠκούσθη, ὅτι ζωγράφος ἔναι, καὶ ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων καὶ ἐπῆρεν το(ν) καὶ ἠρώτησέν τον καὶ ἐνεδέχθη τον, καὶ ἔδειξέν τον τὰ παλάτια του, νὰ τα ζωγραφίσῃ, καὶ νὰ

ποίηση πολέμους και παλαιὰς ἐξηγήσεις και ἄλλο εἶ τι τον φα-
 νῆ δια εὐμορφίαν τοῦ παλατίου. και ὁ μὲν ζωγράφος ἔβαλεν ἀρ-
 χὴν και ἐζωγράφιζε, ὁ δὲ βασιλεὺς εἶχεν ἄλλας δουλείας ἄλλα-
 χοῦ εἰς ἄλλας χώρας και ἐπῆγε νά τας διορθώσῃ. εἰς ἕνα δὲ
 τόπον εὐμορφον, ὅπου ἦτον και εἰς πρόσωπον και εἰς τὰ ὀμμάτια¹⁾
 τῶν ἀνθρώπων εὐκολα νά τα βλέπουν, ἐζωγράφισε τὴν κρίσιν,
 ἣγουν τὴν δευτέραν παρουσίαν, και ἐποίησε τὸν Χριστὸν καθή-
 μενον ἐπὶ θρόνου μὲ τῶν δώδεκα ἀποστόλων και ἀπὸ τοὺς πό-
 δας του ἐξέβαινε ποταμὸς πόρινος, και τοὺς δικαίους και πάντας
 τοὺς ἁγίους διαβαίνοντας εἰς τὸν παράδεισον, τοὺς δὲ ἀπίστους
 και ἁμαρτωλοὺς μετὰ τῶν δαιμόνων εἰς τὴν κόλασιν, και τὸν ζυ-
 γὸν τῆς κρίσεως και τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν. και ἐποίησεν τὰ
 πολλὰ ἔντεχνα και εὐμορφα. και ὡς ἦλθεν ὁ βασιλεὺς ἀπέξω,
 ἐστράφη και εἶδε²⁾ και ἐξενίσθη και ἐθαύμαζεν και ἔμεινεν ὡσάν
 ξύλο, και ἐθεώρει το ἥφερε δὲ τὸν ζωγράφον ἔμπροσθέν του
 και ἠρώτησε νά μάθῃ, τί ἔνα ἐκεῖνο τὸ ζωγραφισμένον· ὁ δὲ³⁾
 ζωγράφος ἦτον σοφὸς ἄνθρωπος και (M. 238^b) φρόνιμος, και ἤρ-
 ξατο⁴⁾ ἀπ' ἀρχῆς και διηγεῖται, πῶς ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἄν-
 θρωπον, και ἐξηγήθη του πᾶσαν ὑπόθεσιν τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς
 και τὰ θαυμάσια, ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐξ ἀρχῆς. και ἦλθε μέ-
 χρι τῆς γενήσεως τοῦ Χριστοῦ, και πῶς ὁ θεὸς ἐγένετο ἄνθρω-
 πος και πόσα παράδοξα και μεγάλα σημεῖα ἐποίησε, εἶτα τὸ Εὐ-
 αγγέλιον και τὴν παράδοσιν του, και τὸ πῶς ἐσταυρώθη παρὰ τῶν
 Ἑβραίων, και ἐτάφη, και ἀνέστη, και ἀνελήθη εἰς τοὺς οὐρα-
 νοὺς· πῶς ἀπεστάλησαν οἱ ἀπόστολοι εἰς τὸν κόσμον και ἐκήρυ-
 ξαν τὴν θεογνωσίαν, και πῶς μέλλει πάλιν νά καταβῆ νά κρίνῃ
 τοὺς ἀνθρώπους, νά τους δώσῃ κατὰ τὰ ἔργα τους. ὁ δὲ βασι-
 λεὺς ἤκουε πολλὰ γλυκεῖα τοὺς λόγους του και ἦλθεν εἰς ἐνθύ-
 μησιν τῆς κρίσεως και τῶν ἔργων του, και ἐκάθεζε μετὰ τοῦ
 ζωγράφου και ἐσυνύχαινεν και ἐμάθαινεν τὰ μυστήρια τῶν χρι- 30

¹⁾ ὀμμάτια cod.

²⁾ εἶδε (изъ ἦδε переправл.) cod.

³⁾ ὁ δὲ (изъ ἦτον переправл.) cod.

⁴⁾ ἤρξαντο cod.

στιανῶν. τότε ἀπέστειλε εἰς τὸν βασιλέα Κωνσταντινουπόλεως
 ἀποκρισιarioύς και ἐζήτησεν, νά τον στείλῃ ἐπισκόπους και ἱε-
 ρεῖς και λογίους, σοφοὺς ἀνθρώπους. και ἀπέστειλεν ἑναρέτους
 και ἁγίους ἀνθρώπους και σοφοὺς· και ἐδέχθη τους μετὰ τιμῆς.
 5 και ἐδίδαξαν και ἐβάπτισάν τον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς και τοῦ
 υἱοῦ και τοῦ ἁγίου πνεύματος και ἐποίησάν τον χριστιανὸν ὀρθό-
 δοξον. και ἐβαπτίσθη πᾶσα ἡ σύγκλητος και οἱ δυνάσται και σα-
 τράπαι¹⁾ (M. 239^a) και οἱ στρατηγοὶ τῶν Βουλγάρων μετὰ γυναικῶν και
 τέκνων και τὸ κοινὸν τοῦ λαοῦ ὅλου. και ὁ θεὸς ἐδεξε θαύματα φο-
 10 βερὰ, δια νά πιστεύσουν, ὅτι μεγάλη ἔνα ἡ πίστις τῶν χριστιανῶν
 και ἔκτισεν ἐκκλησίας φοβερὰς και ἔστησαν σταυροὺς ἀπάνω εἰς τοὺς
 πύργους· ἐγκαινίασαν τοὺς ναοὺς· και ὁ βασιλεὺς και οἱ ἄρχοντές
 του ὅλοι ἐφοροῦσαν ἀσπρόχρυσα και εἰς τὰ δεξιὰ τους χέρια ἐβα-
 15 στοῦσαν σταυροὺς και εἰς τὰ ἀριστερὰ λαμπάδας μεγάλας ἀφτού-
 μενας²⁾, και ἐγένετο χαρὰ μεγάλη· και κατὰ χώραν και κάστρα
 ἐχειροτονήθησαν ἐπίσκοποι και ἱερεῖς Βούλγαροι, δια νά ἀκούουσι
 τὴν θεῖαν Γραφήν. και ἀπὸ τότε ἐστερωώθη ὁ χριστιανισμὸς εἰς
 αὐτοὺς, και ὁ ζωγράφος ἐγένετο ἐπίσκοπος Βουλγαρίας και ἐτε-
 λεύτησε θαυματουργὸς ἅγιος.

Въ заключеніе считаю долгомъ принести сердеч-
 ную благодарность за оказанное мнѣ всяческое со-
 дѣйствіе Его Высокопреосвященству архіепископу
 Синая и Райны Порфирію II и братіи монастыря,
 а также всѣмъ, чьими совѣтами, указаніями и тру-
 дами я пользовался; съ особенно теплымъ чувствомъ
 долженъ упомянуть здѣсь о помощи въ дѣлѣ изслѣ-
 дованія коллекцій Тишендорфа и Порфирія, ока-
 занной рукописнымъ отдѣленіемъ Имп. Публ. Библио-
 теки. Если и въ дальнѣйшемъ мое предпріятіе встрѣ-
 тить столь же сочувственное отношеніе, то скоро по-
 явятся томъ III (№№ 1224—2150) и затѣмъ томъ II
 (№№ 1—1223).
 В. В.

¹⁾ Дальше текстъ писанъ рукой XVI вѣка.

²⁾ ἀφτούμενας cod.

Объясненіе сокращеній.

A = *арх. Антонина*, Каталогъ р-сей Синайскихъ.

B = *Васильева*, Замѣтки...

Г = *Gardthausen*, Catalogus...

*Д*¹ = *Дмитріевскаго*, Путешествіе по Востоку...

*Д*² = > *Еδχολόγια*.

К = *Кондакова*, Путешествіе на Синай.

Въ [ ] заключены добавленія мои (безъ буквъ) и чужія (съ соответствующими буквами).

Форматъ рукописей обозначенъ въ миллиметрахъ, при чемъ первое произведеніе относится къ длинѣ и ширинѣ рукописи, а второе — къ длинѣ и ширинѣ текста.

Отмѣчаются особо лишь случаи письма въ два столбца, а во всѣхъ остальныхъ молчаніе означаетъ, что рукописи писаны въ одинъ столбецъ.

Жирнымъ шрифтомъ напечатанныя цифры означаютъ теперешнія шифры рукописей въ библиотекѣ монастыря.

Дополненія и поправки.

Стран.	Строка	Должно быть:
19	12 св.	150×110
27	10 »	Ἰωάννου
»	11 »	ἄγιε βασιλεῦ
»	12 »	Ἰωάννου
29	1 сн.	XII вѣка.]
66	20 »	91 Ψαμ.
79	11 »	начинается:]
»	7 »	[Послѣ
92	17 »	Ἀχαϊκοῦ
93	1 »	213×155; 140×88;
111	7 »	fol. 30 ?]
114	6 св.	Γέννησιν αὐτοῦ σοῖς
»	11 »	νῶν ἔχων παρρησίαν
»	19-20 »	εὐαγγέλιον τοῦτω. ⁰ N ἀμήν
»	26-27 »	ἐπληρώθη σὸν
115	8 »	θεῶ τῷ εὐαγγε
»	5 сн.	260×210; 185×126
116	5 »	245×200; 185×137; по 25 строкъ
124	13 св.	μεγάλῃ
125	20 сн.	ἐξακισχίλιω-
130	16 »	ἀπολοτάκιος
142	2 »	Библ. 405
143	12 »	363
165	4 »	строкъ, XV вѣка.
179	1 св.	μητροπο-
184	9 »	333
197	4 сн.	Πτολεμαῖδος
199	7 св.	τοῦ
		по 31 — 36 строкъ. Одинъ листь
		въ собр. еп. Порфирія Имп. Публ.
		Библ. 327; смотр. табл. 48. Рукопись
		содержитъ:

Стран.	Строка	Должно быть:
209	17-18 св.	въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библи. нѣтъ].
212	14 св.	Δέον(τος)
215	18 св.	βλασφημίας:—]
219	10 св.	ἰνδικτιῶνος η'.
»	1 »	Евангелія.]
233	9 св.	м-рю.]
235	7 св.	ἀμ-ήν:—]
248	6 »	εὐτελοῦς
336	10 »	сборщика
382	1 св.	№ 527 ^a (2022)
»	12 св.	№ 527 ^a (2022)
383	1 св.	528 (1736)
»	2 »	527 ^b (2021)
»	9 »	527 ^c (2023)
»	19 »	528 (1736)
384	1 »	529 (2015)
»	5 »	
385	1 »	530 (1801)
386	1 и 2 »	
387-391	1 »	531 (1605)
392	1. и 15 »	
393-400	1 »	

Отдѣлъ I.

Священное Писаніе.

№ 1.

Въ кельяхъ архіепископа.

Ἡ θεία Γραφή. Часть книгъ Ветхаго Заѣта, ■ весь Новый Заѣтъ съ посланіемъ Варнавы и книгою Ермы Пастырь = Поцмѣн: рукопись весьма древняя. Смотри мое двукратное описаніе ея 1) въ напечатанномъ первомъ Путешествіи моемъ на Синай [СПБ., 1856, стр. 225—238] ■ 2) въ моемъ печатномъ Мнѣніи объ этой рукописи [СПБ., 1862], ■ впиши сюда.

NB. Нынѣ хранится въ Императ. Публичной Библиотекѣ въ С.-Петербургѣ [№ 259].

№ 2 (1).

Παλαιά Διαθήκη на пергаментѣ, [X—XI вѣка] [X вѣка Γ] [XII вѣка К], in folio [290 × 190; 250 × 130. Два почерка, по 42—43 строки;] [тетрадей 29 ■ 4 лл. пергаменные и 5 лл. бумажные,] [но есть бумажные лл. и внутри тетрадей А]. Тутъ 18 листовъ писаны буквами, похожими на наши церковно-славянскія. Рукопись нынѣ [начинается со словъ //// εἶπεν αὐτοῖς κατὰ σκοποὶ ἐστε Бытія 42,9 Γ] кончается книгами Царствъ [словами: ἐπὶ τοῦ βιβλίου οὗ εὗρε Χελκίας ὁ ἱερεὺς ἐν οἴκῳ IV Царствъ 23,24 А] [словами: ἐβασίλευσεν τὸν IV Царствъ 10,36 Γ]. Ни главъ, ни стиховъ нѣтъ. [Текстъ дѣлится на главы: Бытіе—150, Исходъ—88, Левитъ—63, Второзаконіе—69, Исусъ

Навинъ—30, Руоъ—1, I Царствъ—66 и II Царствъ—63 A.]
Конецъ потерявъ.

Эту рукопись разсматривалъ помощникъ мой іеромонахъ Іерусал. миссіи нашей Теофанъ. Самъ ■ не заглянулъ въ нее по недостатку времени. Теперь жалѣю объ этомъ.

[Къ переплетной доскѣ приклеенъ 1 листъ р-си, а другой свободенъ. Позднѣйшій реставраторъ XVI вѣка счелъ эти два листа принадлежащими къ переплету и началъ съ самаго начала книги Бытія; но и онъ реставрировалъ уже послѣ того, какъ это дѣло было сдѣлано кѣмъ-то въ XV в., дописавшимъ много листовъ. Послѣ принисокъ этихъ двухъ реставраторовъ идутъ пергам. лл., продолжающіе текстъ первыхъ 2-хъ листовъ. Въ концѣ третій реставраторъ XIV—XV в.

Л. 1^в начин. съ [ἐποίησεν] πτόν πᾶσαν τοῖς καισίν αὐτοῦ καὶ ἐμνήσθη τῆς Бытія 40,20. Первая встрѣчающаяся цифра ρλ'. 'Ἐξήλαθε δὲ Ἰωσήφ . . . Бытія 41,47.]

№ 3.

Παλαιὰ Διαθήκη, рукопись не полная. Начало и конецъ ея — на бумагѣ, а середина на пергаминахъ.

И эту рукопись отмѣтилъ оный же Теофанъ, а я не разсматривалъ ее.

№ 4 (2).

Въ библиотекѣ Синае-Джуванійскаго подворья въ Каирѣ.

Παλαιὰ Διαθήκη, Ветхий Заветъ [съ прежней шифрой Παλαιὰ ἀριθμ. 67] съ толкованіями разныхъ писателей, помѣщенными на поляхъ сего манускрипта, написанъ на пергаминахъ [лл. 209 A] in 4^о maj. [302×228; 168×127], хорошимъ почеркомъ крупноватымъ [по 22 строки A] въ началѣ XIII, или въ концѣ XII вѣка. Последнее вѣроятнѣе, потому что буквы по виду кажутся квадратными. [XII или XI вѣка B] [X вѣка A.]

Рукопись эта въ настоящемъ составѣ своемъ [на тетра-

дахъ отъ δ' до λ'] содержать только: 1) часть книги Бытія съ 5-го стиха 16-й главы ([δέ]δωκα τὴν παιδείαν . . .), 2) книгу Исходъ и 3) книгу Левитъ [кончается перечисленіемъ главъ этой книги A].

Толкованія ■ объясненія священнаго текста заимствованы изъ твореній разныхъ писателей. Вотъ имена ихъ, означенныя въ рукописи:

Иосифъ Флавій, Филонъ Еврей, Авила, Симмахъ (очень рѣдко), Θεοδοτίον, Иринея (αἰρέσεις), блаженный Мелитонъ епископъ Сардійскій, Филонъ епископъ, Дидимъ, Оригенъ, Григорій Нисскій, Евсевій, Василій епископъ, Суkenъ Діокесарійскій, Епифаній Кипрскій, Іоаннъ Златоустъ епископъ Константинопольскій, Акакій Кесарійскій, Θεοδωρ, Θεοδορίτς Кургскій, Діодоръ, Евсевій Емисскій, Кириллъ Александрійскій очень часто, Κύριλλος ἐπίσκοπος ἐν πνεύματι λατρείας, Севръ Антиохійскій (толкованія взяты изъ словъ его, напр.: 49-го, 115-го), и кто-то безымянный. Въсѣхъ 24.

Главный между ними — Θεοδορίτς Кургскій. Вопросы и отвѣты его въ книгѣ Бытія начинаются уже съ 53-го. Слѣдовательно 52 потеряны вмѣстѣ съ текстомъ сей книги или валяются въ другомъ мѣстѣ, гдѣ ■ не былъ. А толкованія разныхъ писателей начинаются въ указанной книгѣ уже съ ρα' (101-го) [съ ρβ'. Τοῦ αὐτοῦ. Διὰ τί δὲ καὶ τοὺς οἰκείους αὐτοῦ ἐτάζει . . . A].

У ρβ' (102-го) толкованія надписано имя Емисскаго епископа Евсевія.

ВЫМѢТКИ.

Текстъ книги Бытія съ 5 стиха 16 главы: [δέ]δωκα τὴν παιδείαν εἰς τὸν κόλπον σου. Ἰδοῦσα δὲ ὅτι ἐν γαστρὶ ἔχει, ἠτιμάσθη ἐναντίον αὐτῆς. κρίναι ὁ θεὸς ἀνά μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ. εἶπε δὲ Ἄβραμ πρὸς Σάραν οὐ ἡ παιδεία σου ἐν ταῖς χερσὶ σου; χρῶ αὐτῇ, ὡς ἂν σοὶ ἀρεστόν ἦ ἐν ὀφθαλμοῖς σου. καὶ ἐκάκωσεν αὐτὴν Σάρα, καὶ ἀπέδρα ἀπὸ προσώπου αὐτῆς. εὗρε δὲ αὐτὴν ἄγγελος Κυρίου ἐπὶ τῆς πηγῆς ἐν τῇ ὁδοῦ Σούρ . . .

Κοιλιὰς αὐτῶν ἐκείνην. . . καὶ ἐτελεύτησεν Ἰωσήφ ὡν ἐτῶν ἑκατὸν δέκα, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν καὶ ἔθηκαν αὐτὸν ἐν τῇ σορῶ ἐν Αἰγύπτῳ.

Γένεσις.

Во всей книгѣ Бытія нѣтъ ни оглавленій текста вверху и внизу на поляхъ, ни стиховъ, ни отдѣленій (перикопῶν), означаемыхъ буквенными цифрами, коя увидимъ въ книгахъ Исходъ ■ Левитъ. Стало быть, книга эта списана съ какого-то особаго изданія.

Толкованія:

Быт. 14,17. 18.— | ρι' = 110-е толкованіе Εὐσεβίου ἐπισκόπου Ἐμμήσης.— Ὅτι ἡ Σαλείμ, ἧς ἦν βασιλεὺς ὁ Μελεχισεδέκ, οὔτε Ἰερουσαλήμ ἦν οὔτε Συχέμ, ἡ Γραφή ἐλέγχει· φησὶ γάρ αὐτὴν εἶναι ἐν τῇ Κοιλίᾳ ἐν Συχέμ εἰς τὸ πεδίον τοῦ βασιλέως.

Быт. 15,13.— | ρχγ' = 123-е толкованіе безыменнаго: Οὐ μάχεται τοῖς ἐνταῦθα τὰ ἐν τῇ Ἐξῶδῳ γεγραμμένα· ἐκεῖ γὰρ εἴρηται μετὰ ὕλ' ἔτη ἐξῆλθεν ἡ δύναμις Κυρίου ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ἐνταῦθα δὲ μετὰ ὕ' φησὶ. Ἄλλ' ἐπίστασαι δὴ ὅτι οὐκ ἐρρέθη ὡς πληρωθέντων τῶν ὕ' ἐτῶν ἐξῆλθον, ἀλλὰ μετὰ ὕ' ἔτη, ὅπερ ἐμφαίνει καὶ τὰ τριάκοντα.

Быт. 15,18.— | ρλβ' толков. Φίλωνος ἐπισκόπου.— Στεῖρα ἡ τοῦ ἔθνους μήτηρ εἰσάγεται . . . . τὸ γὰρ στεῖραν οὖσαν ἀποχύειν οὐ γεννήσεως, ἀλλὰ θείας δυνάμεως ἔργον ἦν.

Быт. 15,19. 20.— | Замѣтка на ногѣ рукописи: Κινναίους, κεκτημένους. Κεναζαίους, κτήσιν αὐτῶν. Κελμωναίους, ἐμπροσθίους. Χετταίους, ἐξισταμένους. Φερεζαίους, διασκεδάζοντας. Ῥαφαεῖμ, ἰωμένους. Ἀμμοραίους, λαλουμένους. Χαναναίους, ἠτοιμασμένους ταπεινώσει ἢ σαλευομένους. Γεργεσαίους, παροιμίαν ἐκβεβληκότας. Эта замѣтка слѣдуетъ послѣ приведеннаго толкованія епископа Филона. Итакъ, не онъ ли составилъ еврейско-греческій лексиконъ, которымъ пользовались всѣ греческіе толковники?

Быт. 17,14.— | ρμς' = 146-е толков.: Εὐσεβίου ἐπισκό-

που Ἐμμήσης.— Ὁ Σύρος οὕτως ἔχει· «πᾶς ὃς οὐ περιτέμνει, ἐξολοθρευθήσεται». Καὶ ὁ Ἐβραῖος· «πᾶς ὁ μὴ περιτέμνων». Εἰκότως· οὐ γὰρ τὸ νήπιον δεῖ πρὸ τούτου κολάζεσθαι, ἀλλὰ τοὺς γονεῖς.

Быт. 18,8.— | ρνθ' = 159-е толков. неизвѣстнаго (сряду послѣ толкованій Акакія Кесарійскаго): Οὕτω λέγει ὁ προφήτης, ὅτι ἔφαγον ὡς τρεῖς ἄνδρες· οὔτε γὰρ τῇ φύσει ἄνδρες ἦσαν· ἀλλ' ἐδόκουν εἶναι τῇ ὄψει τῶν ὁρώντων, ἀναλισκομένων τῶν προτιθέμενων αὐτοῖς, ὡς εἰκόσ, κατ' ἐνέργειαν θεῖαν.

Быт. 19,21. 22.— | ριδ' = 194-е толков. Εὐσεβίου ἐπισκόπου Ἐμμήσης.— Τὴν Σιγῶρ ἐπηγγείλατο ὁ θεὸς δι' ἀγγέλου μὴ καταστρέφαι διὰ τὸν Λῶτ. ταύτην δὲ ἀλλαγὴν ἡ Γραφή Ζῶρα καλεῖ. ὁ δὲ Σύρος, «Ζωβρῆ καὶ Βαλά, τούτέστιν, ἡ καταπιούσα». Καὶ ὁ Ἐβραῖος οὕτω πως λέγει· «ἕως τῆς καταπιούσης περὶ τῆς Σιγῶρ», ὡς ἐν πλείοσι κατοικοῦντος πόλεσι τοῦ Λῶτ ταῦτα λέγεται.

Быт. 19,38.— | σθ' = 202-е толкованіе неизвѣстнаго: Οἱ Ἀμμωνῖται καὶ οἱ ἀπὸ τῆς Ἀραβίας ἐκράτησαν τὰ μέρη Φιλαδελφείας, ἧτις Ἀμμῶν καλεῖται παρὰ τῶν ἐγχωρίων· — λαὸς ἡμῶν. Два послѣднія слова даютъ разумѣть, что эготъ, неизвѣстный, толковникъ жилъ ■ писалъ за Иорданомъ, вѣроятно, въ Филадельφίи.

Τοῦ μακαρίου Μελίτωνος ἐπισκόπου Σάρδεων.— Ὡς γὰρ χριστὸς ἐδέθη (подраз. Ἰσαάκ)· φησὶ δὲ περὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. καὶ ὡς ἀμνὸς ἐκάρη. καὶ ὡς πρόβατον ἐπισφαγῆναι ἤχθη καὶ ὡς ἀμνὸς ἐσταυρώθη, καὶ ἐβάστασε τὸ ξύλον ἐπὶ τοῖς ὤμοις αὐτοῦ ἀγόμενος σφαγῆναι, ὡς Ἰσαάκ ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. ἀλλὰ Χριστὸς ἐπαθεν, Ἰσαάκ δὲ οὐκ ἐπαθεν· τύπος γὰρ ἦν τοῦ μέλλοντος πάσχειν Χριστοῦ. ἀλλὰ καὶ ὁ τύπος τοῦ Χριστοῦ γινόμενος ἐκπλήξιν καὶ φόβον παρεῖχε τοῖς ἀνθρώποις· ἦν γὰρ θεάσασθαι μυστήριον καινόν, οἶδν ἀγόμενον ὑπὸ πατρὸς ἐπ' ὄρους ἐπὶ σφαγῆν, ὃν συμποδήσας ἔθηκεν ἐπὶ τὰ ξόλα, τῆς καρπώσεως ἐτοιμάζων μετὰ σπουδῆς τὰ πρὸς τὴν σφαγῆν αὐτῶ. ὁ δὲ Ἰσαάκ σιγᾷ πεπεδημένος ὡς χριστὸς οὐκ ἀνοίγων τὸ στόμα οὐδὲ

φθεγγόμενος φωνῇ· τὸ γὰρ εἶφος οὐ φοβηθεῖς, οὐδὲ τὸ πῦρ πτο-
ηθεῖς, οὐδὲ τὸ παθεῖν λυπηθεῖς ἐβάστασε καρτερῶν τὸν τύπον
τοῦ Κυρίου. ἦν οὖν ἐν μέσῳ προκείμενος Ἰσαάκ πεπεδημένος ὡς
κρίδος καὶ πατὴρ παρεστῶς καὶ κρατῶν γομνὸν τὸ εἶφος καὶ αἰ-
δοῦμενος φονεῦσαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ.

Μελίτωνος Σάρδεων. — Ὑπὲρ Ἰσαάκ τοῦ δικαίου ἐφά-
νη κρίδος εἰς σφαγὴν, ἵνα δεσμῶν Ἰσαάκ λυθεῖς ἐκεῖνος σφαγῆς
ἐλύτρωσεν τὸν Ἰσαάκ. οὕτως καὶ ὁ Κύριος σφαγεῖς ἔσωσεν ἡμᾶς
καὶ δεθεῖς ἔλυσε καὶ τυθεῖς (ἢ πολλῶ τυπωθεῖς) ἐλυτρώσατο ἡμᾶς.

Εὐσεβίου ἐπισκόπου Ἐμέσης. — Τὸ κατεχόμενος
τῶν κεράτων, ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος κρεμάμενος, φησί, ὡς
σαφέστερον τυποῦντα τὸν σταυρὸν· ἀλλὰ καὶ τὸ κρίδος τοῦτο ἀκρι-
βοῦ· οὐ γὰρ εἶπεν ἀμνός ὡς Ἰσαάκ, ἀλλὰ κρίδος, ὡς ὁ κύ-
ριος τέλειος. ὥσπερ δὲ φυτὸν σαβὲκ τουτέστι ἀφρέσεως ἐκάλεσέ
τὸν ἅγιον σταυρὸν, τὸ ἐκτυποῦν τὸ ἅγιον βάπτισμα. δύο οὖν ἔστι
τὰ ἄφρασι ἀμαρτιῶν χαριζόμενα, πάθος διὰ Χριστὸν καὶ βά-
πτισμα.

Τοῦ αὐτοῦ. — Ὁ Ἕλληνας σεμνότερον ἐρμηνεύει· ὁ γὰρ
Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος αὐτὸ λέγει τοῦ ἀνδρός τὸ τεκνοποιὸν
ὄργανον. κελεύει δὲ ἐκεῖ θεῖναι τὴν χεῖρα, ἵνα κατὰ τῆς περι-
τομῆς ὁμῶς τῆς τοῦ θεοῦ διαθήκης. Ἄλλως. Δικαίῳ καὶ σώφρο-
νι μέλος οὐδὲν αἰσχρόν, τῷ δὲ ἀδίκῳ καὶ ἡ ψυχὴ μεμύεται.
ὄθεν φησί· ὀρκίζω σὲ τὸν δεδωκότα μοι τὴν σφραγίδα ταύτην.
ἤδει γὰρ Ἀβραάμ, ὅσον ἀπαρέσκει τῷ θεῷ ἢ πρὸς ἔθνη συ-
νάφεια.

Быт. 36,24. — | Καὶ οὗτοι υἱοὶ Σεβεγῶν Ἀἰεὶ καὶ Ὠνάν.
οὗτός ἐστιν ὁ Ὠνάν, ὃς εὔρε τὸν Ἰαμείν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὃτε
ἐνεμὲ τὰ ὑποζόγια Σεβεγῶν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

На полѣ рукописи: Ὁ Σύρος λέγει πηγὴν τοῦτον εὐρηκέναι.

Вопросы Киррсакаго епископа Θεοδोरита:

— 55-й. Δια τί τῶν πατριαρχῶν αἱ γυναῖκες στεῖραι;

— 56-й. Δια τίνος μαθεῖν ἠθέλησεν ἡ Ρεβέκα τὰ περὶ
τῶν κοσφορομένων παιδίων; — Τινὲς φασὶ πρὸς τὸν Μελχι-
σεδὲκ αὐτὴν ἀπεληλυθέναι. Ἀ Θεοδोरитῆς думалъ, что она

ходила къ какому-либо жертвеннику, воздвигнутому Авра-
амомъ.

— 64-й. Δια τί τὸν λίθον ἀλείφει ὁ Ἰακώβ;— Οἷς εἶχε τὸν
μεγαλόδωρον ἠμείψατο Κύριον· ὀρθώσας γὰρ τὸν λίθον, ὃν ὑπέ-
θηκε τῇ κεφαλῇ, κατέχεεν αὐτοῦ ἔλαιον. τοῦτο δὲ καὶ νῦν ἔστιν
εὔρεῖν παρὰ πολλῶν γυναικῶν τῷ Κορίῳ πεπιστευμένων γιγνόμε-
νον· εἰδώσει γὰρ ἐν τοῖς θείοις σηκοῖς ἐλαίῳ χρίειν τὰς τῶν ἀνα-
κτόρων κιχλίδας καὶ τῶν ἁγίων μαρτύρων τὰς θήκας. δηλοῦσι δὲ
τοῦτο τῆς ψυχῆς τὴν εὐσέβειαν. δέχεται δὲ καὶ τὰ μικρὰ ὁ φιλάν-
θρωπος Κύριος ἀποδεχόμενος τὸν τοῦ γινομένου σκοπόν.

Всѣхъ толкованій сего Θεοдорита 86. А послѣ сказанія и
продажѣ первородства Исавъ весьма мало толкованій и Θεο-
доритовыхъ и другихъ. Текстъ писанъ безъ нихъ.

Книга Исходъ.

Ἔξοδος.

— Начинается такъ: Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραήλ
τῶν εἰσπορευομένων εἰς Αἴγυπτον ἅμα Ἰακώβ τῷ πατρὶ
αὐτῶν. . .

— Оканчивается такъ: . . . νεφέλη γὰρ ἦν ἐπὶ τῆς σκηνῆς
ἡμέρας καὶ πῦρ ἦν ἐπ' αὐτῆς νυκτὸς ἐναντίον παντός Ἰσραήλ
ἐν πάσαις ταῖς ἀναζουγαῖς αὐτῶν.

Ἔξοδος. στίχοι γω' (=3800).

Отглавленія, выражающія содержаніе книги Исходъ, напи-
саны на поляхъ манускрипта въ слѣдующемъ порядкѣ:

Περὶ τῆς ῥάβδου τῆς στραφείσης εἰς ὄφιν.

Πρώτη πληγὴ τοῦ αἵματος.

Δευτέρα πληγὴ διὰ βατράχων.

Τρίτη πληγὴ διὰ σκνιφῶν.

Τετάρτη πληγὴ διὰ κυνομοίας.

Πέμπτη πληγὴ θάνατος κτηνῶν.

Ἑκτη πληγὴ φλυκτίδες ἀναξέουσαι.

Ἑβδόμη πληγὴ χαλάσης.

- Ὅγδοη πληγὴ ἀκρίδες.
 Ἐνάτη πληγὴ σκότος.
 Περὶ τοῦ πάσχα νόμος πρῶτος. Περὶ ἀζύμων πρῶτος νόμος.
 Δεκάτη πληγὴ τῶν πρωτοτόκων.
 Περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Νόμος τοῦ Πάσχα.
 Περὶ τῶν ἀγιαζομένων πρωτοτόκων α' νόμος.
 Περὶ ἀζύμων δεύτερος νόμος ὑπὸ Μωϋσέως.
 Πρῶτος πειρασμός.
 Περὶ τοῦ κατακλισμοῦ τῶν Αἰγυπτίων.
 Περὶ δικαιοματίων καὶ κρίσεων καὶ πειρασμοῦ.
 Δεύτερος πειρασμός.
 Περὶ δέκα πηγῶν καὶ ὁ φοινίκων.
 Ἐν τισιν περὶ ὀρτυγομήτρας καὶ τοῦ μᾶνα.
 Τρίτος πειρασμός.
 Τέταρτος πειρασμός.
 Περὶ σαββάτου.
 Πέμπτος πειρασμός.
 Περὶ τῆς χρυσῆς στάμνου.
 Ἐκτος πειρασμός.
 Περὶ τῆς παταχθείσης πέτρας ἐν Χωρήβ. Τὰ κατὰ τὸν Ἰοδώρ.
 Περὶ τῆς ἐν Σινᾷ νομοθεσίας.
 Περὶ δεκαλόγου. Περὶ ἐορτῶν.
 Περὶ τοῦ αἵματος τῆς διαθήκης.
 Περὶ πλακῶν τῆς νομοθεσίας.
 Περὶ κατασκευῆς τῆς σκηνῆς, καὶ κιβωτοῦ.
 Περὶ ἰλαστηρίου καὶ χερουβίμ.
 Περὶ τραπέζης καὶ τρυβλίων καὶ θυισκῶν καὶ σπονδειῶν καὶ
 κυάθων καὶ τῆς λοχνίας.
 Περὶ τῶν λύχνων καὶ περὶ τῆς σκηνῆς.
 Περὶ τοῦ καταπετάσματος.
 Περὶ τοῦ θυσιαστηρίου.
 Περὶ ἐνδύματος ἱερέων.
 Περὶ τῶν λίθων τῆς γλυφῆς.
 Περὶ τοῦ ὑποδύτου, ποδήρη καὶ τῶν κωδῶνων.
 Περὶ πετάλου, κιθάρως καὶ ζώνης.

- Περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἱερέων.
 Περὶ θυσιῶν ἐντελεχισμοῦ.
 Περὶ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος.
 Περὶ λώτρων. Περὶ λουτήρος.
 Περὶ τοῦ ἐλαίου τῆς χρίσεως.
 Περὶ τοῦ θυμιάματος τῆς συνθέσεως. Περὶ Βεσελεήλ.
 Περὶ πλακῶν διαθήκης.
 Περὶ μοσχοποιίας. Περὶ τοῦ ἰλασμοῦ Μωϋσέως. Περὶ συν-
 τριβῆς πλακῶν.
 Περὶ τῶν ἀνελότων ἑαυτοῦς.
 Περὶ τοῦ πένθους τοῦ λαοῦ.
 Περὶ τῆς σκηνῆς τοῦ Μωυσέως καὶ λειτουργίας Ἰησοῦ.
 Περὶ τῆς πρὸς Μωυσεᾶ ὀπτασίας.
 Περὶ δευτέρων πλακῶν.
 Διαθήκη πρὸς Μωϋσῆν.
 Περὶ τῆς δόξης τοῦ προσώπου Μωυσέως.
 Περὶ τῶν προσενηκάντων τὰ ἀφαιρέματα.
 Περὶ τοῦ καταπετάσματος.
 Περὶ τῶν κατόπτρων τῶν νηστευσασῶν, ὅθεν γέγονεν ὁ λουτήρ.
 Περὶ τῆς ἡμέρας ἐν ἣ ἂν ἰσθᾶται ἡ σκηνή.

B c ʒ!

Отдѣленія текста, перикопаї, означены буквенными цифрами на полях рукописи. Всѣхъ ихъ 47. — Напримѣръ:

ς'. Ἐθῶρων δὲ οἱ γραμματεῖς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἑαυτοῦς ἐν χακοῖς λέγοντες· οὐκ ἀπολείψετε ἀπὸ τῆς πλινθείας τὸ καθήκον τῇ ἡμέρᾳ. συνήντησαν δὲ Μωυσῆ καὶ Ἀαρῶν ἐρχομένοις εἰς συνάντησιν αὐτοῖς.

Послѣ этого 6-го перикопа слѣдуетъ 12-я. Думаю, что краснописецъ забылъ выставить на полѣ цифренныя буквы Z', H', Θ', Γ, ΙΑ*?). Такъ точно въ свине-петербургскомъ Еван-

*) На оборотѣ предпоследняго полулиста 14-й тетради вверху на полѣ приписано рукою краснописца:

+ Πρῶτος λόγος Μωυσέως καὶ Ἀαρῶν πρὸς Φαράω +
 Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ· ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου ἵνα ἐορτάσωσι μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ εἶπε Φαράω· τίς ἐστίν οὗ εἰσακούσομαι τῆς φωνῆς αὐτοῦ; . . .

гелии Луки не выставлены главы Евсевия послѣ 116 главы по забвенію или недосугу краснописца.

ΙΒ'. Μωυσῆς δὲ καὶ Ἀαρὼν ἐποίησαν πάντα τὰ τέρατα ταῦτα. ἐσκόρηνε δὲ Κύριος τὴν καρδίαν Φαραὼ καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐξαποστεῖλαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου . . .

Дальше слѣдуетъ законодательство о Пасхѣ.

ΙΓ'. Καὶ παρελεύσεται Κύριος πατάξει τοὺς Αἰγυπτίους, καὶ ὄψεται τὸ αἷμα ἐπὶ τῆς φλιᾶς καὶ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν σταδμῶν...

ΙΔ'. Отдѣленіе не означено буквенною цифрою или по забвенію, или по разсѣянности краснописца.

ΙΕ'. Καὶ ἀνηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν Αἰγυπτίων, ὅτι πέφευγεν ὁ λαὸς καὶ μετεστράφη ἡ καρδία Φαραὼ καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ ἐπὶ τὸν λαόν . . .

Ις'. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν· Τί βοᾷς πρὸς με; λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ ἀναλευξάτωσαν καὶ σὺ ἔπαρον τὴν ῥάβδον σου καὶ ἔκτεινον τὴν χειρά σου ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ ῥήξον αὐτήν. καὶ εἰσελθέτωσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς μέσον τῆς θαλάσσης κατὰ τὸ ξηρόν. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν Φαραὼ καὶ τῶν Αἰγυπτίων πάντων καὶ εἰσελεύσονται ὀπίσω αὐτῶν, καὶ ἐνδοξασθήσονται ἐν Φαραῷ καὶ ἐν πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς ἄρμασι καὶ ἐν τοῖς ἵπποις αὐτοῦ . . .

ΙΖ'. Ἦλθον δὲ εἰς Μερρὰν καὶ οὐκ ἐδύναντο πιεῖν ὕδωρ ἐκ Μερρᾶς· πικρὸν γὰρ ἦν· διὰ τοῦτο ἐπωνομάσθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου Πικρία. διεγόγγυζεν ὁ λαὸς κατὰ Μωυσῆ λέγοντες· Τί πτόμεθα; ἐβόησε δὲ Μωυσῆς πρὸς Κύριον καὶ ἔδειξεν αὐτῷ Κύριος ξύλον καὶ ἐνέβαλεν αὐτὸ εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ἐγλυκάνθη τὸ ὕδωρ. ἐκεῖ ἔθετο αὐτῷ δικαιώματα καὶ κρίσεις· καὶ ἐκεῖ ἐπειράζεν αὐτὸν καὶ εἶπεν· Ἐὰν ἀκοῆ ἀκούσης Κυρίου τοῦ θεοῦ σου καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐναντίον του ποιήσης, καὶ ἐνωπίση τὰς ἐντολάς αὐτοῦ καὶ φυλάξῃ πάντα τὰ δικαιώματα αὐτοῦ . . .

ΙΗ'. Ἐκαστος ἐν τοῖς ὕσκηνοις ὑμῶν συλλέξατε καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ συνέλεξαν ὁ τὸ πολὺ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· καὶ ἐμέτρησαν τὸ γομὸν καὶ οὐκ ἐπλεόνασεν ὁ τὸ πολὺ καὶ ὁ τὸ ἔλαττον οὐκ ἠλαττώνησεν . . .

ΙΘ'. Ἐβόησε δὲ Μωυσῆς πρὸς Κύριον λέγων· Τί ποιήσω τῷ

λαῷ τούτῳ; ἔτι μικρὸν καὶ καταλιθοβολήσουσί με. καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσῆν· Προπορεύου τοῦ λαοῦ τούτου, λάβε δὲ μετὰ σεαυτοῦ ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ καὶ τὴν ῥάβδον . . .

Κ'. Ἐξέστη δὲ Ἰοθὼρ ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς, οἷς ἐποίησε Κύριος αὐτοῖς. ὅτι ἐξελετο αὐτοὺς ἐκ χειρὸς Αἰγυπτίων καὶ ἐκ χειρὸς Φαραῶ. καὶ εἶπεν Ἰοθὼρ· Εὐλόγητός Κύριος . . .

ΚΑ'. Καὶ Μωυσῆς ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος τοῦ θεοῦ καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ὁ θεὸς ἐκ τοῦ ὄρους λέγων· Τάδε ἔρεις τῷ οἴκῳ Ἰακώβ . . .

ΚΒ'. Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ, οὐ γὰρ μὴ καθάρισῃ κύριος τὸν λαμβάνοντα τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ ματαίῳ . . .

ΚΓ'. ΚΔ'. ΚΕ'. Отдѣленія не означены цифрами по невниманію краснописца.

Κς'. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου. ἵνα φυλάξῃ σὲ ἐν τῇ ὁδῷ, ὅπως εἰσαγάγῃ σὲ εἰς τὴν γῆν ἣν ἠτοίμασά σοι· πρόσχε σεαυτῷ καὶ εἰσάκουε αὐτοῦ· μὴ ἀπειθεῖ αὐτῷ . . .

ΚΖ'. Λαβῶν δὲ Μωυσῆς τὸ ἡμισυ τοῦ αἵματος ἐνέχεεν εἰς κρατῆρα, τὸ δὲ ἡμισυ τοῦ αἵματος προσέχεε πρὸς τὸ θυσιαστήριον. καὶ λαβῶν τὸ βιβλίον τῆς διαθήκης . . .

ΚΗ'. Καὶ ποιήσεις ἱλαστήριον ἐπίθεμα χρυσοῦ καθαροῦ δύο πῆχεων καὶ ἡμίσεος τὸ μήκος, καὶ πῆχεος καὶ ἡμίσεος τὸ πλάτος· καὶ ποιήσεις δύο χερουβὶμ χρυσαῖ . . .

ΚΘ'. Καὶ τὴν σκηπὴν ποιήσεις ὀκτώ αὐλαίας βύσσου κεκλωσμένης . . .

Α'. Καὶ ποιήσεις μοχλοὺς ἐκ ξύλων ἀσήπτων, πέντε τῷ ἐνὶ στόλῳ ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους . . .

ΛΑ'. Τὸ δὲ εὖρος τῆς αὐλῆς τὸ κατὰ θάλασσαν ἰστία πενήτηκοντα πῆχεων . . .

ΛΒ'. Καὶ ποιήσεις λόγιον τῶν κρίσεων ἔργον ποικιλτοῦ, κατὰ τὸν ῥυθμὸν τῆς ἐπιτομῆς ποιήσεις αὐτὸ . . .

ΛΓ'. Καὶ ποιήσεις κίδαριν βυσσίνην καὶ ζώνην ποιήσεις ἔργον ποικιλτοῦ . . .

ΔΔ'. Καὶ λήψῃ τὸν κριὸν τὸν δεύτερον καὶ ἐπιθήσει Ἄαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ τὰς χεῖρας αὐτῶν . . .

ΔΕ'. Καὶ σπονδῆν τὸ τέταρτον τοῦ εἶν οἴνου τῷ ἄμυνῳ τῷ ἐνὶ καὶ τὸν ἄμυνόν τὸν δεύτερον . . .

ΔΖ'. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν λέγων· Ἐὰν λάβῃς τὸν συλλογισμὸν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτῶν καὶ δώσουσιν ἕκαστος λύτρα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ τῷ Κυρίῳ . . .

ΔΖ'. Καὶ φυλάξουσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰ σάββατα ποιεῖν αὐτὰ εἰς γενεὰς αὐτῶν . . .

ΔΗ'. Καὶ εἶπεν Ἄαρὼν πρὸς Μωυσῆν· Μὴ ὀργίζου, κύριε. σὺ γὰρ οἶδας τὸ ἄρημα τοῦ λαοῦ τούτου . . .

ΔΘ'. Καὶ ἐγένετο πᾶς ὁ ζητῶν Κύριον ἐξεπορεύετο εἰς τὴν σκηνὴν ἔξω τῆς παρεμβολῆς . . .

Μ'. Καὶ σπεύσας Μωυσῆς, κύφας ἐπὶ τὴν γῆν, προσεκύνησε καὶ εἶπεν· Εἰ εὖρηκα χάριν ἐνώπιόν σου, σὺμπορευθήτω Κύριος μεθ' ἡμῶν . . .

ΜΑ'. Καὶ εἶδεν Ἄαρὼν καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸν Μωυσῆν· καὶ ἦν δεδοξασμένη ἡ ὄψις τοῦ χρωτὸς τοῦ προσώπου αὐτοῦ . . .

ΜΒ'. Καὶ πᾶσαι αἱ γυναῖκες, αἷς ἔδοξε τῇ διανοίᾳ αὐτῶν ἐν σοφίᾳ, ἔνησαν τὰς τρίχας τὰς αἰγείας . . .

ΜΓ'. Καὶ ἐποίησε λόγιον ἔργον ὄφαντὸν ποικιλίᾳ κατὰ τὸ ἔργον τῆς ἐπωμίδος ἐκ χρυσοῦ καὶ ὑακίνθου καὶ πορφύρας . . .

ΜΔ'. Καὶ ἔγραψεν ἐπ' αὐτὸ γράμματα ἐκτετυπωμένα σφραγίδος ἁγίασμα Κυρίῳ . . .

ΜΕ'. Καὶ ἐποίησε τὴν τράπεζαν τὴν προκειμένην ἐκ χρυσοῦ καθαρῷ . . .

ΜΖ'. Ἐγένετο χρυσοῦ τοῦ της ἀπαρχῆς ἑνέα καὶ εἴκοσι τάλαντα καὶ ἑπτακόσιοι καὶ τριάκοντα σίκλοι κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἄγιον . . .

ΜΖ'. Καὶ προσάξει Ἄαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου . . .

(B c e).

Толкования. Сχόλια.

Вѣсѣхъ ихъ 72. Они писаны на поляхъ страницъ и означены цифрен. буквами, напр.: КΔ'. ΚΕ'. ΕΔ'. . .

Θεοδωρήτου ἐπισκόπου Κόρου. — Πῶς νοητέον τὸ χυδαῖοι ἐγένοντο; οὐχ ὡς τινὲς νοηθήσαν ὑβριστικῶς αὐτὸ τέθεικεν, ἀλλὰ τὸ πλῆθος ἐδήλωκεν οὕτως γάρ, φησί, ἠξήθησαν, ὡς κατὰ πάσης ἐκείνης ἐκχεθῆναι τῆς γῆς. οὕτως καὶ οἱ περὶ τὸν Ἀχόλαν ἠρμήνευσαν. τοῦτο δὲ καὶ τὰ ἐξῆς δηλοῦσι ἐπλήθυσε γάρ, φησί, ἡ γῆ αὐτούς.

12,35|Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ. . . ΚΓ'. Αἰτιῶνται τινὲς τὸ προσήτησαν παρὰ τῶν Αἰγυπτίων τεταχθῆναι τὸν θεὸν τοῖς Ἑβραίοις αἰτῆσαι τοὺς Αἰγυπτίους σκευὴ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ ἱματισμὸν ΚΓ':

Αἰτιῶνται τινὲς τὸ προσήτησαν παρὰ τῶν Αἰγυπτίων τεταχθῆναι τὸν θεὸν τοῖς Ἑβραίοις αἰτῆσαι τοὺς Αἰγυπτίους σκευὴ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ ἱματισμὸν ΚΓ':

NB. — Περὶ τοῦ πάσχα. — Ταῦτα δὲ πάντα τῶν ἡμετέρων ἐστὶ μυστηρίων αἰνίγματα· χρίομεν γὰρ καὶ ἡμεῖς τῷ αἵματι τοῦ ἡμετέρου ἁμνοῦ οὐ μόνον τὴν φλιάν, ἀλλὰ καὶ τοὺς δύο σταθμούς· κατὰ μὲν τὸ ὀρώμενον τὴν γλώτταν καὶ τὰ χεῖλη καθαιρόντες τε καὶ ἀγάζοντες, κατὰ δὲ τὸ νοούμενον ἀντὶ μὲν φλιάς τὸ λογικόν, ἀντὶ δὲ τῶν δύο σταθμῶν τὸ θυμοειδὲς καὶ τὸ ἐπιθυμητικόν.

14,20-21|Καὶ οὐ συνέμεξαν ἀλλήλοις ὄλην τὴν νύκτα. ΚΕ'. Ἐξέτεινε δὲ Μωυσῆς τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ ὑπήγαγε Κύριος τὴν θάλασσαν ἐν ἀνέμῳ νότῳ βιαίῳ.

ΚΕ'. Τινὲς φασὶ εἰς ἰβ' διαιρέσεις διαιρεθῆναι τὴν θάλασσαν καὶ ἐκάστην φυλὴν καθ' ἑαυτὴν διαβῆναι, καὶ τοῦτο νομίζουσι τὸν μακάριον Δαβὶδ εἰρηκέναι «τῷ καταδιελόντι τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν εἰς διαιρέσεις». ἐγὼ δὲ διχῆ

νομίζω τμηθῆναι τὸ πέλαγος τοῦτο γὰρ καὶ ἡ θεία διδάσκει Γραφή «τὸ δὲ ὕδωρ αὐτοῖς τεῖχος ἐκ δεξιῶν καὶ τεῖχος ἐξ εὐωνύμων». Египтяне потонули за то, что дѣтей еврейскихъ топилъ въ водѣ.

17,9 | Καὶ ἐπολέμησεν Ἰσραήλ ἐν Ἐραφιδείν ΔΒ'. Εἶπε δὲ Μωϋσῆς τῷ Ἰησοῦ· Ἐπιλεξαι σεαυτῷ ἄνδρας καὶ ἐξελεῖδων παράταξαι τῷ Ἀμαλήκ . . .

ΔΒ'. Ποίοις ἔπλοισ ἐχρῶντο τὸν Ἀμαλήκ πολεμοῦντες; τὸν Αἰγυπτίων ὑποβρυχίων γεγεννημένων ἐξεβράσθη αὐτῶν τὰ σώματα εἰς τὴν ἡλιόνα μετὰ τῶν ὄπλων. ταῦτα σκυλεύσαντες ἐχρῶντο τούτοις ἐν τοῖς πολέμοις.

20,2-4 | Ἐγώ εἰμι Κύριος ὁ θεός σου ὁ ἐξαγαγὼν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας. ΔΖ. Οὐκ ἔσονται σοὶ θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ. ΔΗ'. Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδώλων· οὐδὲ πᾶν ὁμοίωμα ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω . . .

ΔΖ'. Πῶς νοητέον τὸ οὐκ ἔσονται σοὶ οἱ θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ; οἱ μίαν οὐσίαν τῆς τριάδος ὁμολογοῦντες φωλάττουσι τὸν νόμον τῆς θείας φωνῆς· ἄλλο γὰρ τι παρὰ τὴν θείαν φύσιν θεοποιεῖν οὐκ ἀνέχονται. οἱ δὲ τὴν Ἀρείου καὶ Εὐνομίου περιχέμενοι λώβην τὸν θεῖον νόμον παραβαίνουσι, θεὸν μὲν τὸν υἱὸν ὁμολογοῦντες, κτιστὸν δὲ ἀποκαλοῦντες καὶ τῆς θείας οὐσίας ἀλλότριον· τοῦ γὰρ θεοῦ λέγοντος οὐκ ἔσονται σοὶ θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ, οὗτοι ἕτερον θεὸν ἐπεισάγουσιν.

ΔΗ'. Εἶδωλον καὶ ὁμοίωμα ποίαν ἔχει διαφορὰν; τὸ εἶδωλον οὐδεμίαν ὑπόστασιν ἔχει, τὸ δὲ ὁμοίωμα τινὸς ἐστὶν ἰνδαλμα καὶ ἀπεικασμα. ἐπειδὴ τοίνυν Ἰελ-

ληνες ἀναπλάττουσι τὰς οὐχ ὑφεστῶσας μορφὰς σφιγγίας καὶ τρίτωνας καὶ κενταύρους, καὶ Αἰγύπτιοι κυνοπροσώπους καὶ βουκεφάλους, εἰδῶλα καλεῖ τὰ τῶν οὐχ ὑφεστῶτων μιμήματα. τὰ δὲ τῶν ὑφεστῶτων, εἰκάσματα, οἶον ἡλίου, σελήνης ἀστέρων, ἀνθρώπων θηρίων . . .

21,32 | Ἐὰν δὲ ἐξεικονισμένῳ ἦ, δώσει ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ. ΜΗ'.

ΜΗ'. Τί ἐστὶν ἐξεικονισμένον; φασὶ τοῦ σώματος ἐν τῇ μήτρα τελείου διαπλασθέντος τότε ψυχοῦσθαι τὸ ἔμβρυον. καὶ γὰρ τοῦ Ἀδάμ τὸ σῶμα πρότερον ὁ ποιητῆς διαπλάσας οὕτως ἐνεφύσησε τὴν ψυχὴν. κελεύει τοίνυν ὁ νομοθέτης γυναικὸς ἐγκυμονούσης ἀμβλωσάσης ἐν μάχῃ, εἰ μὲν ἐξεικονισμένον ἐξέλθοι τὸ βρέφος, τουτέστι μεμορφωμένον, φόνον τὸ πρᾶγμα καλεῖσθαι καὶ τὴν ἴσθιν ὑπέχειν τιμωρίαν τὸν δεδρακότα· εἰ δὲ μὴ ἐξέλθοι μεμορφωμένον, μὴ λογίζεσθαι φόνον ἐπειδὴ περ οὐδέπω ψυχωθέν ἐξημβλώθη, ἀλλὰ ζημίαν τείνει τὸν αἴτιον.

23,26 | Οὐκ ἔσται ἄγνος οὐδὲ στεῖρα ἐπὶ τῆς γῆς σου, τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν σου ἀναπληρώσω. ΝΖ'.

ΝΖ'. Πῶς νοητέον τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν σου ἀναπληρώσω; τὴν ὀρισμένην φασὶ τοῖς ἀνθρώποις ζωὴν, τουτέστιν εἰς γῆρας μακρὸν ἐλθεῖν σε παρασκευάσω.

ΝΒ. — Ἐπέκειτο τῇ κεφαλῇ κίβδαρις τὸν οὐρανὸν μιμουμένη· ἐκάλυπτε δὲ καὶ ταινία τῷ μετώπῳ, ἣν μέτραν εἶπον οἱ ἐβδομήμοντα· εἶχε δὲ ἐν μέσῳ πέταλον αὐτῇ χρυσοῦν ἐγγεγραμμένον, ἔχον τοῦ θεοῦ τὸ ἄφραστον τὸ ὄνομα, ὃ καλοῦσιν Ἐβραῖ-

οι τετράγραμμον . . . . Ἐκέλευσε δὲ αὐτῷ καὶ ἐφεστρίδα γενέσθαι, ἣν ἐβδομήκοντα ἐπωμίδα ἐκάλεσαν· ἐν δὲ ταῖς Βασιλείαις εὐρίσκομεν ἐφοῦδ' αὐτὴν κατὰ τὴν Ἑβραίων γλώττιαν ὀνομασμένην.

29,40 | Καὶ δέκατον σεμιδά-
λεως πεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ κε-
κομμένῳ τῷ τετάρτῳ τοῦ εἶν. ἘΔ' καὶ σπονδὴν τὸ τέταρτον εἶν οἴνου τῷ ἀμνῷ τῷ ἐνὶ.

ἘΔ'. Τὶ ἐστὶ τὸ εἶν; μέτρον Ἑβραϊκὸν οἴνου καὶ ἐλαίου. δέχεται δέ, ὡς φησὶ ὁ Ἰώσηπος, δύο χόας ἀττικούς. πιστευτέον δὲ ἐν τούτοις αὐτῷ, ἀκριβῶς τοῦ ἔθνους τὰ μέτρα ἐπισταμένῳ.

Книга Левитъ.

Λευιτικόν.

Начинается такъ: Καὶ ἀνεκάλεσε Μωϋσῆν καὶ ἐλάλησε Κύριος αὐτῷ ἐκ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου λέγων· λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· καὶ ἔρεῖς πρὸς αὐτούς· ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἐὰν προσάγῃ δῶρα τῷ Κυρίῳ . . .

Οканчивается такъ: . . . καὶ τὸ ἄλλαγμα αὐτοῦ ἔσται ἄγιον οὐ λυτρωθήσεται. Αὐταὶ αἱ ἐντολαί, ὡς ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωϋσῆϊ πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ὄρει Σινῶϊ.

Λευιτικόν.

ἔχει στίχους

ВΨ (=2700).

Κεφάλαια τοῦ Λευιτικοῦ.

- α) Νόμοι περὶ δώρων προσαγομένων θεῷ.
- β) Περὶ θυσίας πρωτογεννημάτων.
- γ) Περὶ θυσίας σωτηρίου.
- δ) Περὶ θυσιῶν τῶν περὶ ἁμαρτίας.
- ε) Περὶ τῆς ἁμαρτίας τοῦ ἱερέως καὶ τοῦ λαοῦ.
- ς) Περὶ θυσίας ἀρχοντος ἐὰν ἁμάρτη.
- ζ) Περὶ ψυχῆς μιᾶς ἐὰν ἁμάρτη.
- η) Περὶ ὀρκισμοῦ καὶ ἀκουσίου ἁμαρτήματος.
- θ) Περὶ ὄρκου παρακαταθήκης.
- ι) Περὶ ὀλοκαυτώσεως νόμος.

- ια) Περὶ θυσίας τῶν ἱερέων.
  - ιβ) Περὶ τοῦ μὴ δεῖν θυσίαν τριταῖον ἐσθίειν.
  - ιγ) Περὶ τοῦ μὴ ἐσθίειν μήτε στέαρ μήτε αἷμα.
  - ιδ) Περὶ τοῦ ἀφαιρέματος τῶν θυσιῶν.
  - ιε) Περὶ ἀρχιερατικοῦ χρίσματος.
- Περὶ Ναδὰβ καὶ Ἀβιουδ.

и т.д. и т.д.

Отдѣленія текста. Περικοπαί:

Α'. Καὶ ἀνεκάλεσε Μωϋσῆν . . .

Β'. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν προβάτων τὰ δῶρον αὐτοῦ τῷ Κυρίῳ, ἀπὸ τε τῶν ἀρνῶν καὶ τῶν ἐρίφων . . .

Γ'. Καὶ προσοίσει ἀπὸ τῶν τρυγόνων . . .

Δ'. Ἐὰν δὲ ψυχὴ προσφέρῃ δῶρον θυσίαν τῷ Κυρίῳ, σεμιδάλις ἔσται τὸ δῶρον αὐτοῦ . . .

Ε'. Ἐὰν δὲ προσφέρῃ δῶρον θυσίαν πεπεμμένην ἐν κλιβάνῳ ἐκ σεμιδάλεως . . .

ς'. Καὶ διαθρήψεις αὐτὰ κλάσματα καὶ ἐπιχεεῖς ἐπ' αὐτὰ ἐλαίον· θυσία ἔστι Κυρίῳ. Ἐὰν δὲ θυσία ἀπὸ ἐσχάρας τὸ δῶρον σου, σεμιδάλις ἐν ἐλαίῳ ποιηθήσεται . . .

и т.д. и т.д.

Ε'. ВЪ КОИЦѢ: Ἐὰν δὲ ἐπὶ τούτοις μὴ ὑπακούσῃτέ μου, ἀλλὰ πορεύσθε πρὸς με πλάγιοι . . .

ἘΑ'. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν λέγων· Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ ἔρεῖς πρὸς αὐτούς· ἄνθρωπος, ὃς ἂν εὐξῆται εὐχὴν ὥστε τιμὴν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ τῷ Κυρίῳ . . .

Толкованія. Σχόλια.

Толкованія Оригена, Кирилла, Кирилла Александрийскаго. Аполлиναрія, Евсевія Емвесскаго, Севира Антиохійскаго и другихъ писаны на поляхъ пергамина.

— Τίνος χάριν τὰς θυσίας προσφέρεσθαι προσέταξεν ὁ θεός; Πολλαχοῦ μὲν ἡμῖν εἴρηται περὶ τούτων καὶ τοῖς πρὸς Ἑλληνας συγγεγραμμένοις, καὶ τοῖς πρὸς τὰς αἱρέσεις, καὶ μέντοι καὶ τοῖς

πρὸς τοὺς μάγους, πρὸς δὲ τούτοις κἀν ταῖς τῶν προφητῶν ἐρμηνείαις καὶ ταῖς τῶν ἀποστολικῶν ἐπιστολῶν ὑπομνήμασιν. ἐρῶ δὲ αὐτὰ ἐν κεφαλαίῳ . . .

— Εὐσεβίου Ἐμίσης: Ἄλλο ἀμαρτίας δῶρον καὶ ἄλλο πλημμελείας· ἀμαρτίαν μὲν γὰρ τὴν ἐν γνώσει λέγει, πλημμελείαν δὲ τὴν ἐν ἀγνοίᾳ.

18,21 | Καὶ ἀπὸ τοῦ σπέρματός σου οὐ δώσεις λατρεύειν ἄρχοντι, καὶ οὐ βεβηλώσεις τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον· ἐγὼ Κύριος ΚΕ' . . .

ΚΕ'. Τὸ Ἑβραϊκὸν τῷ Μολὸχ ἔχει, καὶ οἱ λοιποὶ δὲ ἐρμηνεύται τοῦτο τεθείκασιν. εἶδωλον δὲ τοῦτο ἦν. ἀπαγορεύει τοίνυν τὸ τοὺς παῖδας ἱεροδούλους τοῖς εἰδώλοις προσφέρειν. ὡς δὲ τινες φασί, τὸ τοῖς ἀλλοφύλοις ἄρχουσι μὴ διδόναι τοὺς παῖδας, ὥστε εἶναι αὐτῶν οἰκέτας ἢ δορυφόρους. Толкование неизвестного.

Толкования Оригена, Бирилла и прочих писаны другою рукою въ XIII вѣкѣ весьма мелко и стенографически. А толкования неизвестнаго, по большей части аллегорическія, иносказательно передаютъ смыслъ Священ. Писанія.

По окончаніи Книги Левитъ приписано:

— Ἐκ τῶν Εὐσεβίου· — Διὰ τί Λευιτικὸν ἐκλήθη; α) Ἐπειδὴ ἰδικῶς τοῦτο τὸ βιβλίον πᾶσαν τῆς Λευιτικῆς λειτουργίας τὴν διατύπωσιν περιέχει· β) καὶ πῶς ὁ Ἄαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐκλέγονται ἐκ τῆς φυλῆς Λευὶ καὶ χρίονται εἰς ἱερεῖς. γ) πᾶσαν τὴν διαφορὰν τῶν θυσιῶν καὶ τῶν προσφορῶν καὶ τὴν ποιότητα πᾶσαν τῆς ἐν τῷ ἱερῷ λατρείας καὶ λευιτικῆς καὶ ἱερατικῆς λειτουργίας διηγεῖται καὶ τὸν νόμον ἐκάστης θυσίας, περὶ τε τοῦ σωτηρίου καὶ τοῦ ἄκουσίου πλημμελήματος. . . . Κонецъ (послѣ исчисления нечистыхъ животныхъ): φανερόν μὲν γὰρ ἦν πᾶσι ταῦτα βδελυκτὰ εἶναι καὶ μισητά, ὅμως δὲ καὶ ἐμνημόνευσεν ἐν τῷ Δευτερονομίῳ περὶ αὐτῶν. —

[Далѣе оглавление книги Левитъ (κεφάλαια τοῦ Λευιτικοῦ) въ 38 главахъ съ припиской рукою XIII—XIV вѣка:

Στίχοι εἰς Θεοδώρητον τοῦ Εὐχαΐτων:

Ὅμοῦ ἱστορήσας [ ] διδασκάλους καὶ τὸν Θεοδώρητον ἐν τούτοις γράφω.

Пергаменные листы, служащие переплетомъ р-си, содержатъ почти 1½ тетради изъ богослужебной книги Παρακλητική.]

17 января 1861 года.
Докуманія въ Каирѣ.

№ 5 (44).

Ψαλτήριον на пергаминахъ, 112½ года in 4°, [205 × 155; 150 × 100; по 20 строкъ на страницѣ;] съ Прогностикомъ и Пасхалиею, которая начинается съ 6630 года ■ оканчивается 6643 годомъ.

Смотри у меня почеркъ этой рукописи въ греч. Палеография [одинъ листъ въ собраніи Порфирія Имп. Публ. Библ. 268; сравн. табл. 56.

Тетради нумерованы отъ α' до зη' (въ зη' только 4 л.) [27½ тетрадей А].

[Содержаніе:

1) Съ л. 1^а (въ заст.) Ψαλτήριον τὸ τερπνὸν εἰς θεὸν μέλος * Μακάριος ὁ ἀνήρ . . .

На л. 8^б тетради ιβ' послѣ псалма 76-го есть миниатюра грубая съ подписью: δέχεται μωσῆς τὰς πλάκας οὐρανόθεν.

На тетрадяхъ α' — χγ' всѣ псалмы.

На тетрадяхъ κδ' — зс' л. 2^а:

α'. Ὡδὴ Μωϋσέως ἐν τῇ Ἐξόδῳ +
β'. Ὡδὴ Μωϋσέως ἐν τῷ Δευτερονομίῳ +
γ'. Προσευχὴ Ἄννης μητρὸς Σαμουὴλ +
δ'. Ὡδὴ Ἀμβροῦμ τοῦ προφήτου +
ε'. Προσευχὴ Ἠσαίου τοῦ προφήτου +
ς'. Προσευχὴ Ἰωᾶ τοῦ προφήτου +
ζ'. Προσευχὴ τῶν ἁγίων γ' παιδῶν +
η'. Ὕμνος τῶν ἁγίων γ' παιδῶν +

- θ'. Ὡδὴ Μαρίας τῆς θεοτόκου +
 Προφητεία Ζαχαρίου ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν ἀγίου εὐαγγελίου +
 Προσευχὴ Ἐλεζίου βασιλέως +
 Προσευχὴ Μανασσῆ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας +
 2) Τετρ. κς' λ. 2^a—5^b. Τοπικὰ τῆς ἀγιωτάτης καθολικῆς ἐκκλησίας τὰ κατὰ συνήθειαν ἠκριβωμένα: —
 Ὁ μονογενὴς υἱὸς . . .
- 3) Τετρ. κς' λ. 6^a — τετρ. κζ' λ. 4^e. Καлендарь.
- 4) Τετρ. κζ' λ. 4^b—6^b. Βροντολόγιον σὺν θεῷ τοῦ ἔλου χρόνου. ἀρχόμενον ἀπὸ μηνὸς ἀπριλλίου μέχρι μαρτίου μηνός: —
 α'. μηνὶ ἀπριλλίῳ. Ἐὰν βροντῇ . . . всего 12 главъ.
- 5) Τετρ. κζ' λ. 6^b—7^a. Εἰσὶν αἱ ἐναντία ἡμέραι, ἃς ὀφείλει φυλάττειν ὁ ἄνθρωπος τῶν μηνῶν τοῦ ἔλου χρόνου αὐταί: —
- 6) Λ. 7^a—8^a. Διάγνωσις ἀκριβῆς περὶ τῶν ἀσθενούντων.
- 7) Λ. 8^a. Περὶ τοῦ γινώσκειν τὸν ποιμενικὸν ψῆφρον τῆς σελήνης.
- 8) Λ. 8^b — τετρ. κη' λ. 2^b. Τριαδικὰ τῶν ὀκτῶ ἤχων.
- 9) Λ. 2^b. Ἐξαποστειλᾶριον τῶν ὀκτῶ ἤχων φαλλόμενον ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν νηστειῶν.
- 10) Λ. 3^{a-b}. Ὁρολόγιον γνωριζόμενον ἀπὸ τῆς ἰδίας σκιας.
- 11) Λ. 3^b—4^b. Πασχάλια, ἃ ὀφειλομένον κρατεῖν καὶ εὐρίσκειν τὸ κατὰ καιρὸν γίνεσθαι πάσχα. Начиная сь ,схλ' года и кончая ,схμγ', послѣ чего карандашомъ номѣтка Порфирія: 1122.]

№ 6.

Ψαλτήριον на пергаментѣ, in 12°, 1198 года, краснописецъ Иоаннъ Дросвинъ въ Тосканѣ [какъ видно изъ записи]:
 Ἐτελειώθη διὰ χειρὸς Ἰωάννου τοῦ Δροσινου εἰς τὴν Τοσκάναν ἐνδοθεν κάστρου τοῦ Ὀρμιπεβέτου, μηνὶ μαρτίῳ κε' ρςφς' ἰνδικτιῶνος ε'.

№ 7.

Ψαλτήριον на хлопчатной бумагѣ, in folio, 1288 года. На

этой Псалтири приписано по арабски, что она принадлежитъ Синайск. м-рю, и намѣченъ годъ 6796-й.

№ 8 (94).

Ψαλτήριον на хлопчатной бумагѣ [л. 204; размѣръ 210 × 145; 149 × 98; тетради нумерованы съ α' до κς'.

На л. 203^a запись]:

Ἐγράφη τὸ παρὸν ἡμῖσιν τῶν ψαλμῶν βιβλιδούς· ἐγράφη μετὰ τοῦ πρωτοτόπου ἡμίσεως ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἀγίου ὄρους Σινά· χειρὶ μὲν τοῦ πτωχοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ καὶ ξένου ¹⁾, προτροπῇ δὲ τοῦ ἐν αὐτῇ τῇ μονῇ πανιερωτάτου ἐπισκόπου Ἀρσενίου, μηνὸς σепτεμβρίου δ': ἰνδικτιῶνος δ' ἔτη ςωβ':

[Значить р-сь не] 1294 г., [а 1293.

Послѣ текста всѣхъ псалмовъ на л. 184^a помѣтка писца:

Ὁμοῦ ψαλμοὶ ρν': ὀόξαι ε': καθίσματα κ':

а затѣмъ на л. 184^a ■ слѣдд. идуть: ὀδὴ α'. Βοηθὸς καὶ σκεπαστῆς ἐγένετό μοι . . . и слѣдд., кончая ἤχος πλαγίου δ'. Αἱ γενεαὶ πᾶσαι ὕμνοις τοὺς πατέρας τιμήσωμεν ἄξιως:—]

№ 9.

Ψαλτήριον на пергаментѣ. И эта Псалтирь написана Евксеномъ при Синайскомъ епископѣ Гавриилѣ въ сентябрѣ м-цѣ 6805 (=1297) года [,правильнѣе: 1296].

№ 10 (55).

Ψαλτήριον на чистомъ бѣломъ пергаментѣ, 1344 года, in 8° [175 × 117; 100 × 68; л. 272 въ тетрадахъ α' — λδ'.

На л. 272^b запись]:

Θεοῦ τὸ ὄψρον καὶ Χαρίτωνος πόνος· ἐτελειώθη ἐν ἔτει ςωνβ' ἰνδικτιῶνος ιβ': —

[Содержание:

л. 1^a—252^b всѣ 150 псалмовъ;

[¹⁾ Εὐξένου, в.м. καὶ ξένου, читають Порфирίου и Антонинъ. Правильно у Гардтгаузена: nomen scribae desideratur.]

л. 253^a—272^a Ὡδὴ Μωϋσέως ἐν τῇ Ἐξόδῳ. Ἐισωμεν τῷ κυρίῳ ἐνδόξως γὰρ δεδόξασαι:

φῶδ' α'. Ἴππον καὶ . . . θάλασσαν. Βοηθὸς καὶ σκεπαστῆς. . .
и слѣдд., кончая: . . . Τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς
ὁδὸν εἰρήνης:]

№ 11 (27).

Ψαλτήριον ἐξηγητικὸν κατὰ σειρὰν διαφόρων πατέρων [над-
писано на корешкѣ, а на верхней доскѣ переплетя: Ψαλτηρίου
ἐξηγήσεις κατὰ σειρὰν διαφόρων διδασκάλων καὶ ῥητόρων], 1452
года, на бумагѣ, in folio [282×208; 205×140; по 32 строки;]
[л. 495 А].

[Начинается на] л. 1^a (заст.) Δαυὶδ τὸ πρῶτον ἄσμα τῶν
ψαλμῶν βίας.

Μακάριος ὁ . . . οὐκ ἐκάθισεν. Ὁ ἅγιος Βασίλειος. Τὸ
μακάριος . . .

Толкованія Василия Вел., Афанасія Аλεкс., Θεοдорита,
Оригена, Евсевія, Дидима, Исихія, Анолиναрія, Ιερонима,
Γριγορία Βογослова, Γριγορία Νисск. ■ друг.; иногда соностав-
ляются тексты Акилы ■ Симмаха.

На последнемъ листѣ гесіо занисъ:

Ἐπίγραμμα εἰς τὸν ψαλτήραν Δαυὶδ.

Ἄκουε Δαυὶδ τοῦ παρ' ἡμῖν Ὀρφέως.

Φόρμιγγα κίνει μουσικῆς μελωδίας.

Σιγᾶν δὲ ποιεῖ τῶν παθῶν τὰ θηρία·

Ὅταν σφαλεῖσα τοῦ πρέποντος ἡ φύσις·

Πρὸς θηριώδεις ἐκτραπῆ δυσμορφίας·

Καὶ τῶν χαμερπῶν ἐξανιστᾷ φροντίδων·

Πρὸς τὴν ἐν ἔργοις φυγικὴν σωτηρίαν·

Τοῦ πνεύματος τὰ θεῖα τόξα καὶ τὰ βέλη·

Τείνας ὁ Δαυὶδ ψαλμοκινήτω λύρα

Ἄπασαν ὄντως προσβολὴν μὲν δαιμόνων·

Ψάλλει τιτρώσκει καὶ διώκει καὶ τρέπει.

Πιστῶν δὲ πᾶσαν πρὸς θεὸν πτεροῖ φρένα·

Ἄγιε Δαυὶδ προφήτα τοῦ Κυρίου·

Τοῦ γράφαντός σου τὸ παρόντα βιβλίον.

Μέμνησαι πάντως τῶν πολλῶν μου σφαλμάτων.

Τοῦ ταπεινοῦ τε ἁμαρτωλοῦ καὶ θύτου.

Παπὰ δὲ Μάρκου ἐπίκλην Παυλοπούλου.

Ἔλαβε δὲ τέλος μηνὸς τοῦ ὀκτωβρίου·

Δὸς δὲ δέκα καὶ δύο τοῦ παρόντος.

Καὶ τοῦ ἔτους τρέχοντος χιλίους τετρακοσίους·

Καὶ πεντήκοντα τρέχοντος πρώτου τοῦδε: —

αυθ' ὀκτωβρίου ιβ'.

№ 12.

Ψαλτήριον на бумагѣ, in 4°: αυτς' ἔτ. = 1486 года. Почеркѣ
пекрасивъ.

№ 13 (118).

Ψαλτήριον на бумагѣ, in 12° [156×104; 100×58; по
17 строкѣ], [л. 311 А] 7088 = 1580 года. Писана въ
Египтѣ. Почеркѣ хорошгъ.

[Начинается на л. 1^a (заст.) Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ἀνεπίγραφος
παρ' Ἑβραίοις α':

Μακάριος . . .

Κονчається стихами (на 3^{1/2} л.):

Ἐγκόμιον εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον διὰ στίχων.

Ὡς μήτηρ τοῦ παντάνακτος υἱοῦ τοῦ ποιητοῦ σου.

Ἄκουσον δέησεν μικρὰν πρὸς σὲ καὶ τοῦ υἱοῦ σου.

. . . . .

Ἐκεῖ λοιπὸν ἀξίωσον πάντας τοὺς σὲ ὑμνοῦντας.

Οἱ τὴν βοήθειαν τὴν σὴν πάντοτε προσδοκοῦντας.

Ὡ δόξα καὶ προσκύνησις Κυρίου τοῦ θεοῦ μου.

Σὸν τῷ υἱῷ καὶ πνεύματι αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ μου:

и затѣмъ занисъ:

Ἔτους ζ'πη^{οο} Ἰνδικτιῶνος η'. ἐτελειώθη ἀρχθὲν

ἐν μηνὶ φευρουαρίῳ ς^ο.]

№ 14 (91).

Ψαλτήριον на бумагѣ, 1648 года, in 8° [205×143; 150×85; лл. 204; по 18 строкъ]. Тутъ принисано:

1720 αὐγούστου 9 ἡμέρα τρίτη ἐκοιμήθη ὁ μακαρίτης Ἀθανάσιος ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου ὄρους.

[Начинается на л. 1^а (заст.) Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τοῦ τῷ ψαλτηρίῳ. Δαυὶδ προφήτου καὶ βασιλέως μέλος.

Ψαλμὸς α'. Μακάριος . . .

На л. 204^а запись:

Τέλος и по бокамъ этого слова: αὐγούστῳ θ'. ζρνς'. Ματθαίου πόνος].

№ 15 (138).

Ψαλτήριον на бумагѣ [207×150; 160×100; по 19 строкъ:] [лл. 149 A] 1650 года [безъ начала, со словъ по. XVIII 6 (л. 1^а): ἐκ παστοῦ αὐτοῦ ἀγαλλιάσεται ὡς γίγας δραμεῖν ὀδὸν . . .

На recto послѣдняго листа запись:

Τέλος καὶ τοῦ θεοῦ ἡ χάρις· μαχ'· μαρτίου χθ'. Ἀντιόχου ἁμαρτωλοῦ πόνος σφαλτός].

№ 16 (108).

Ψαλτήριον [πε] на пергаментѣ [а на бумагѣ] in 12° [141×87; 130×80]. Всѣ 150 псалмовъ уписаны на шести листкахъ [въ два столбца по 66 строкъ] красиво, четко и безъ сокращеній словъ необыкновенно мелкимъ почеркомъ. Синаиты говорятъ, что эта псалтирь написана была монахиней Касисією. А она жила въ IX вѣкѣ [и потому ей принадлежать псалтирь не можетъ: письмо послѣдней не древнѣе XIII—XIV в. (смотри. табл. 82). Замѣтка о принадлежности р-си Син. монастырю:

Τὸ παρὸν ψαλτήριον ὑπάρχει τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ ὅστις ἤθελε βουλευθεῖ ἀποξενῶσαι τοῦ ἁγίου μοναστηρίου, ἔστω ἀφωρισμένος καὶ ἀσυγχώρητος ἀπὸ θεοῦ παντοκράτορος. Ἰωάσαφ τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ.

сдѣлана почеркомъ, совершенно отличающимся отъ основного, ■ принадлежитъ архіеп. Синаиск. Іоасафу XVII вѣка].

№№ 17—19.

— Три древнія Псалтири на пергаментѣ, in 24°. Одна изъ нихъ написана отличнымъ мелкимъ почеркомъ.

№ 20.

— Древняя Псалтирь на пергаментѣ, in 16°.

№№ 21—27.

— Семь Псалтирей на пергаментѣ, in 8°. Одна изъ нихъ— весьма древняя ■ толстая.

№ 28 (42).

— Толковая Псалтирь на пергаментѣ [лл. 1—4, 11—299, ■ лл. 5—15 бумажные XVI вѣка;] in 8° [194×143,] [по 28—29 строкъ A]. Текстъ Псалтири писанъ краснымъ черниломъ, а толкованія чернымъ. Почеркъ—мелокъ, по красивъ. Въ началѣ этой рукописи номѣщены отреченія патріарховъ Константинопольскихъ, Григорія и Іоанна. [Основная рука XII—XIII вѣка на лл. 11^а—28^б, 36^а—290^б, размѣры текста: 132×88; лл. 29^б—32^б писаны рукой XIV вѣка, а лл. 291^б—294^б—другой рукой XIV вѣка; лл. 1—4, 296—299 взяты изъ другой пергаментной литургич. рукописи для замѣны переплета или обложки.

Содержаніе рукописи:

1) лл. 5^а—10^б Ὑποτόπῳσις καὶ ἀκριβῆς ἐρμηνεία ἐκ τῶν ἀπόρων τοῦ κυροῦ μοναχοῦ Μάρκου.

Ἰστέον ὅτι μίαν ἡμέραν τῆς ἁγίας μ' ἐπισκεπτώμεθα . . .

καὶ τὴν δύναμιν ἐνὸς ἐκάστου. Ἐρρωσο τίμια θύτα.

съ арабской приниской.

2.) л. 11^a—28^b (безъ начала, потому что вырѣзанъ 1 листъ) ἐγκαλινδούμενοι . . . ἀπολεύσεώς τε καὶ μεταδόσεως· κἀν-τεῦθεν ἔργῳ καὶ λόγῳ παριστᾶν ἑαυτὸν τὴν κρατίστην εὐδαιμονίαν εὐράμενον καὶ τὴν ταύτη κεκληρωμένην μακαριότητα.

Затѣмъ л. 28^b большая половина и л. 29^a пустые.

3) л. 29^b—30^a Ἡ παραίτησις τοῦ πατριάρχου κυροῦ Γρηγορίου.

Ἐμὲ προουβίβασαν . . . πρεσβείαις.

4) л. 30^{a-b} Ἡ παραίτησις κυροῦ Ἰωαννοῦ τοῦ πατριάρχου.
Δέσποτά μου ἅγιε βασιλε . . .

5) л. 30^b—31^a Ἡ συγχώρησις τοῦ αὐτοῦ κυροῦ Ἰωννου τοῦ πατριάρχου.

Δέσποτά μου ἅγιε βασιλεῦ . . .

6) л. 31^b—32^b Τοῦ κυροῦ Ἀθανασίου.

Ἐμοὶ συνέβη πατριαρχεύοντι . . .

Лл. 33^a—35^b пустые.

7) лл. 36^a—286^a Βίβλος ψάλμων ἦτοι ψαλτήριον. (надъ этимъ заглавіемъ вверху: + Χριστέ προηγοῦ + Χριστέ προηγοῦ + Χριστέ προηγοῦ).

Псалтырь съ толкованіями, при чемъ на л. 36^a—43^a предисловіе толкователя, начин.: Ψαλτήριον κυρίως εἶδος ὀργάνου ἐστὶ μουσικοῦ . . . ἀνέστη γὰρ καὶ ζῆ εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

л. 43^a большая половина ■ 43^b пустые (съ позднѣйшими пометками);

съ л. 44^a—286^a самый текстъ труда Никифора Влемпиды; слова псалмовъ киноварью, а толкованія — чернымъ; начала не хватаетъ, и на л. 44^a находится сразу толкованіе по 2-го, повидимому, къ ст. 5:

Ὅποτε ἤλεγθεν ὁ Χριστὸς τοὺς Ἰουδαίους λέγων· Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς. ἢ ἐν τῇ ὑπὸ Ῥωμαίων πολιτορχίᾳ. ἢ κατὰ τὴν μέλλουσαν κρίσιν.

затѣмъ ст. 6: ἐγὼ δὲ κατεστάθην βασιλεὺς ὑπ' αὐτοῦ.
и толкованіе: προσώπου Χριστοῦ ὁ λόγος κατὰ τὸ ἀνθρώπινον αὐτοῦ. и т. д.

8) л. 286^a—287^a Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου ἐκ τοῦ ε' λόγου τοῦ εἰς τὸν βίον τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου κεφάλαιον ιη' περὶ τῆς Σιβύλλης τῆς Ἐρυθραίας ἐν ἀκροστιχίδι τῶν τῆς μαντείας ἐπῶν, τὸν Κύριον καὶ τὸ πάθος δηλούσης. ἐστὶ δὲ ἡ ἀκροστιχὶς ἰσ' χσ' θυ υἰός. σπῆ' στρς.

Παρίστατο . . . ἔνεχ' ἡμῶν.

л. 287^a—290^b κεφάλαιον ιδ', ὅτι ἡ περὶ τοῦ σωτήρος μαντεία παρ' οὐδενὸς τῆς ἐκκλησίας πέπλασται, ἀλλὰ τῆς Ἐρυθραίας Σιβύλλης ἐστίν, ἧς τὰς βίβλους Κικέρων ὁ ποιητῆς πρὸ τῆς ἐπιδημίας τοῦ Χριστοῦ ῥωμαῖστὶ μετέφρασε, καὶ ὅτι Βεργίλιος μέμνηται αὐτῆς καὶ τοῦ παρθενικοῦ τόκου δι' αἰνιγμάτων, φόβῳ τῶν κρατούντων ὑμνήσας τὸ μυστήριον.

Καὶ ταῦτα τῇ παρθένῳ . . . παιδεῖαν μετερχομένους.

9) л. 291^b зодіакъ ■

л. 292^b—294^a объясненія какъ находить элементы его, при чемъ примѣромъ служить ἐν ἔται ρωις' μηνὶ μαῖφ ιε', откуда можно думать, что писецъ жилъ около 1308 года.

Л. 295 пустой, съ позднѣйшими пометками.]

№ 29.

— Псалтырь на пергаментѣ, in 8°, безъ начала и конца, писана унциально, похоже на наше церковнославянское письмо.

№ 30.

— Древняя Псалтырь на пергаментѣ, in folio. Почеркъ — крупный.

№ 31.

— Толкованъ Псалтырь на пергаментѣ, in folio grandi.

№ 32.

— Псалтырь на пергаментѣ, in 4°, съ замѣтками на поляхъ.

№ 33 (39).

Въ библиотекѣ Синайскаго подворья въ Капрѣ, называемаго
Джуванія.

Ψαλτήριον, Псалтирь на пергаментѣ, [л. 331,] въ малую
четвертку, [198×152; 148×120; по 17 строкъ;] писана
крупнымъ и красивымъ почеркомъ въ XIV [скорѣе въ XII]
вѣкѣ [XII вѣка А], по переписана была съ старинной рукописи
съ подражаніемъ ей въ боковой приставкѣ іоты къ нѣкоторымъ
словамъ; напримѣръ: ἐπὶ τῷ θῷ ἤλπισα. Всѣ заглав-
ныя буквы во всѣхъ стихахъ покрыты золотомъ. Эта Псал-
тирь писана стихомѣрно. Каждый стихъ въ ней отдѣленъ отъ
другого.

[л. 1^{a-b}] Ὑπόθεσις Ἑυσεβίου.

Τῆς βίβλου τῶν ψαλμῶν ἦδε ἂν εἶη διαίρεσις, ὡς τὰ ἀκριβῆ
τῶν ἀντιγράφων, αὐτό τε τὸ ἑβραϊκὸν περιέχει· οὐχ ὡς ἂν τις
ὀπολάβοι πάντες εἰσι τοῦ Δαυὶδ ψαλμοί, ἀλλὰ καὶ ἐτέρων προφη-
τῶν ἐν τῷ φάλλειν προφητευόντων· διόπερ ἡ πᾶσα Γραφή παρ'
Ἑβραίοις αὐτοῦ Δαυὶδ ἐπιγράφεται, ἀλλ' ἀδιορίστως βιβλος ψαλ-
μῶν ὀνομάζεται:

∴ Εἰς πέντε μέρη τὴν πᾶσαν τῶν ψαλμῶν βίβλον παῖδες
Ἑβραίων διαίρουσιν:

Πρῶτον εἰς τοὺς ἀπὸ Α' μέχρι Μ'
Δεύτερον εἰς τοὺς ἀπὸ ΜΑ' μέχρι ΟΑ'
Τρίτον εἰς τοὺς ἀπὸ ΟΒ' μέχρι ΠΗ'
Τέταρτον εἰς τοὺς ἀπὸ ΠΘ' μέχρι ΡΕ'
Πέμπτον εἰς τοὺς ἀπὸ Ρς' μέχρι τοῦ τέλους τοῦ βιβλίου:

Ἀνεπίγραφοι ΙΘ': Ἐπιγεγραμμένοι ΡΑΛ':

Τῶν ἐπιγεγραμμένων αἱ διαίρεσεις:

Τοῦ μὲν Δαυὶδ	ΟΒ'
Τοῦ Ἀσάφ	ΙΒ'
Τῶν υἱῶν Κορὲ	ΙΑ'
Ἀιθὰμ τοῦ Ἰσραηλῆτου	Β'
Σολόμωνος	Α'
Μωϋσέως	Α'
Ἀνόνομοι	ΙΖ'.

Τῶν εἰς τὸ ἀλληλοῦια.

Εἰσι δὲ ἀνόνομοι, ὅσοι ἐπιγράφας μὲν ἔχουσιν, οὐ μὴν δὲ
δηλοῦσι τίνος εἰσὶ:

[л. 2^a—8^a] Содержание псалмовъ:

Α'. Προτροπή θεοσεβείας καὶ ἀποτροπή τοῦ ἐναντίου.

Β'. Προφητεία περὶ Χριστοῦ καὶ κλήσεως ἐθνῶν.

Γ'. Προφητεία γενησομένων ἀγαθῶν τῷ Δαυίδ.

Δ'. Προφητεία τῷ Δαυίδ περὶ ὧν πέπονθεν.

Ε'. Ἐκ προσώπου τῆς ἐκκλησίας ἡ προσευχή.

ς'. Διδασκαλία ἐξομολογήσεως.

Ζ'. Τῷ Δαυίδ ἐξομολόγησις καὶ προφητεία κλήσεως ἐθνῶν:

.....

PMH' Ὑμνος σὺν θεολογίᾳ:

[PMΘ' Παρακείμεσις ὕμνου καθολικῆ:

∴ ὑπόθεσις τῶν ψδῶν:

α' Μωϋσέως ἐν τῇ Ἐξόδῳ βιβλίῳ δευτέρῳ τῆς ὀκτατεύχου:

.....

ιε' Ὑμνος ἐωθινός:

л. 8^b пустоѣ.

Съ л. 9^a—302^b (заст.) Ψαλτήριον τερπνὸν εἰς θεὸν μέλος.

Начин.: α'. Μακάριος ἀνὴρ . . .

Оканч.: ρμδ'. Ἄσχετε τῷ Κυρίῳ ἄσμα καινὸν . . . .

πᾶσιν τοῖς ὅσοις αὐτοῦ. ἀλληλοῦια.

ρν'. Αἰνεῖτε τὸν θεὸν ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ...

αἰνεσάτω τὸν Κύριον:

δοξα: καθίσμα κ':

ψαλμοὶ ρν': καθίσματα κ':

δοξα: ε': ἀντίφωνα ξη':

ἀλληλοῦια:

οὗτος ὁ ψαλμὸς ιδιόγραφος τοῦ Δαυὶδ καὶ ἔξωθεν τοῦ ἀριθ-
μοῦ ὅτε ἐμονομάχησε πρὸς τὸν Γολιάθ:

Μικρὸς ἤμην . . . υἱῶν Ἰσραήλ: —

л. 303^a—328^a всѣ 15 пѣсней обычныхъ.

Лл. 328^b—329^b пустые, по съ позднѣйшими помярками.

Лл. 330^a—331^b изъ другоѣ псалтири XII вѣка].

№ 34 (69).

Ψαλτήριον на бумагѣ, съ картинами, 1638 года [XVI вѣка К Г;] [по 20 строкъ А], in 9° [285×205 Г;] [писецъ—иеромонахъ Анѳимъ А]; не заслуживаетъ большаго вниманія. [Съ рисункомъ, изображающимъ Давида ■ ангела К;] [съ тремя раскрашенными миниатюрами и множествомъ подобныхъ украшеній А].

№№ 35—40.

— Шесть Псалтирей in 4°, новыя.

№№ 41—50.

— Десять Псалтирей на бумагѣ, 16 вѣка.

№№ 51—59.

— Девять Псалтирей на бумагѣ in 8°, 16-го ■ 17-го вѣка.

№ 60 (24).

Въ библиотекѣ Синайскаго подворья въ Капрѣ, называемаго Джуванія.

Ἑρμηνεία ψαλτηρίου [этого заглавія нѣтъ на борешкѣ и нпгдѣ, а есть Ψαλτήριον μετὰ σχολίων]. Толковая псалтирь на пергаментѣ [л. 164] [л. 165 А] въ четвертую долю листа [295×225; 220×171], писана въ XIII вѣкѣ [скорѣе XI—XII вѣка] [X—XI вѣка А] почеркомъ мелкимъ, косвеннымъ, [по 36 строкъ]. Эта рукопись теперь не имѣетъ ни начала ни конца. Первая тетрадь ея начинается толкованіемъ 40 псалма [со словъ καὶ τὸν καθ' ἑαυτὸν διηγούμενος· ὁ ἀνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου . . .], а послѣдняя оканчивается изъясненіемъ 144-го псалма. Текстъ отличенъ отъ толкованій красною звездочкою *. Эта рукопись сличена мною съ другою [№ 25], подобною ей, хранящеюся въ той же библиотекѣ, но сличена только съ 66-го псалма. Смотри сличеніе вхъ ниже въ два столбца.

ВЫПИСКИ.

[л. 3^b] Ψαλμὸς μβ'. Ἑρμηνεία τοῦ μβ' ψαλμοῦ τῷ Δαυίδ. Ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. * Κρίνον με ὁ θεὸς καὶ δίκασον τὴν δίκην μου . . . * Ἐξαπόστειλον τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου· αὐτὰ με ὠδήγησαν καὶ ἤγαγον με εἰς ὄρος ἁγίον σου καὶ εἰς τὰ σκηνώματα σου:— Ἐνταῦθα τὸν χρόνον ἐνήλλαξαν οἱ ὁ' καὶ ὡς γενημένα εἰρήκασι τα ἐσόμενα· οἱ δὲ ἄλλοι σαφέστερον ἐποίησαντο τὴν ἐρμηνείαν. Ἀπόστειλον τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου, ἅτινα ὠδήγησάν με. ἄξει με εἰς τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν σου καὶ εἰς τὰς σκηνώσεις σου. . . .

[л. 4^a] Ἑρμηνεία τοῦ μγ' ψαλμοῦ. Εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱοῖς Κορὲ εἰς σύνεσιν:— Καὶ οὗτος πραγμάτων ἐσομένων πρόρρησιν ἔχων ἀναμεῖναι τὸ τέλος παρεγγυᾷ. πρόσκειται δὲ τῇ ἐπιγραφῇ, εἰς σύνεσιν, ἵνα συνιέντες ἐκεῖνοι τὰ γεγραμμένα περὶ ὧν ὁ προφητικὸς ταῦτα προθεσπίζει λόγος, τὴν ἐντεῦθεν ἀρπάσωσιν ὠφέλειαν. Προαγορεύει δὲ ὁ ψαλμὸς τὴν Μακεδονικὴν ὠμότητα καὶ τὴν Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς δυσσεβῆ καὶ θηριώδη γνώμην [л. 4^b] καὶ τὴν τῶν Μακκαβαίων ἀνδρείαν τε καὶ εὐσέβειαν . . . ἐκ προσώπου τοίνυν αὐτῶν ἡ προφητικὴ χάρις ὀπηγόρευσε τὸν ψαλμὸν προδιδάσκουσα οἰοῖς αὐτοῦς ἐν τοῖς κινδύνοις προσήκει χρήσασθαι λόγοις . . .

[л. 5^b] Ἑρμηνεία τοῦ με' ψαλμοῦ . . . Ἰστέον μέντοι ὡς τινες εἰς τὸν Γῶγον καὶ Μαγῶγ ὑπέλαβον εἰρῆσθαι τὸν προκείμενον ψαλμὸν, τινὲς δὲ εἰς τὸν Ἀχαζ, καὶ τὸν Φακεέ, ἄλλοι δὲ εἰς τὸν Ἐζεκίαν καὶ τὸν Ἀσσύριον· δεῖξαι δὲ φάναι ἢ κατὰ μέρος ἐρμηνεία, ὡς οὐδενὶ τῶν εἰρημένων ἀρμόττει ἢ τοῦ ψαλμοῦ διάνοια . . . προλέγει δὲ τὰς κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἐπαναστάσεις καὶ τὴν εἰρήνην 1).

[л. 11^b—12^a] Ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ:— Ἄλλου χοροῦ ψαλμῶδων χοροδιδάσκαλος οὗτος, ὡς ἡ τῶν Παραλειπομένων ἐδίδαξεν ἱστορία· τὰ μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ τεσσαρακοστοῦ πρώτου προηρημηγμένα οἱ Κορὲ υἱοὶ κορυφαῖοι καὶ αὐτοὶ ἐτέρου γενόμενοι ἄδειν

[1] προλέγει δὲ τὰς . . . εἰρήνην я въ р-ей не отыскаль.]

ἐνεχειρίσθησαν. ἔχουσι δὲ καὶ ἄλλους ψαλμοὺς τὴν αὐτῶν ἐπιγραφὴν ἔχοντας, οὓς, εἰ ὁ θεὸς ἐπιτρέψειεν, ἐρμηνεύσομεν. . . .

Ψαλμὸς μθ'. * Θεὸς θεῶν Κύριος ἐλάλησε καὶ ἐκάλεσε τὴν γῆν ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν: — . . . Τὸ δὲ θεὸς θεῶν οἱ γ' ἐτέρως ἠρμήνευσαν ἰσχυρὸς θεὸς λαλήσας ἐκάλεσε τὴν γῆν. οἱ δὲ ὁ θεοῦς ὀνομάζουσι τοὺς ἄρχοντας [λ. 12^a] καὶ κρίνειν πεπιστευμένους, ὅπερ ἴδιον μόνου θεοῦ. . . .

[λ. 14^a] * Θυσία αἰνέσεως δοξάσει με, καὶ ἐκεῖ ὁδὸς ἦν δεῖξω αὐτῷ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ: — Τοῦτο δὲ ὁ Σύμμαχος σαφέστερον ἠρμήνευσε: θυσιάζων ὑπὲρ αἰνέσεως δοξάσει με, καὶ τῷ εὐτάκτως ὀδεύοντι δεῖξω σωτήριον θεοῦ: προσήκει γὰρ μὴ μόνον ὑμνεῖν τὸν θεὸν καὶ τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ τὰς θυσίας προσφέρειν, ἀλλὰ καὶ εὐτάκτως ὀδεύειν καὶ τὸν οἰκεῖον βίον διαρρυθμίζειν. οὕτω γὰρ δυνατὸν τῆς παρὰ τοῦ θεοῦ σωτηρίας ἐπιτυχεῖν. κατὰ δὲ τοὺς ὁ τῆ θυσία φησὶ τῆς αἰνέσεως ἐφήδομαι, καὶ ταύτην ἠγοῦμαι ὁδὸν ἀρμόττουσαν καὶ διὰ ταύτης τὴν ἐμὴν ὁδὸν ὑποδείξω τῷ ταύτην προσφέροντι, ἧς τέλος ἡ παρὰ τοῦ θεοῦ σωτηρία. . . .

Ев 51 псалму: [л. 18^a] Ἔχει δὲ καὶ πρόρρησιν κατὰ ταῦτο τῆς Ῥαφάκου μανίας, ὃς ἐξ Ἑβραίων ὀρμώμενος, εἶτα γενόμενος δορυάλωτος τῶν ἐξανδραποδισάντων Ἀσσυρίων, μεμάθηκε τὴν ἀσέβειαν, καὶ βλασφήμοις ἐχρήσατο κατὰ τοῦ θεοῦ λόγοις καὶ ἀπατηλοῖς ἐπειράθη φενακίσαι ῥήμασι τῶν Ἰουδαίων τὸ πλῆθος: —

[λ. 19^a]. Ἐρμηνεία τοῦ γβ' ψαλμοῦ. Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ μαελεθ συνέσεως τῷ Δαυιδ: τὸ ὑπὲρ μαελεθ ὁ Θεοδοτίων ὑπὲρ τῆς χορείας ἠρμήνευσεν, ὁ δὲ Σύμμαχος διὰ χοροῦ, ὁ δὲ Ἀκύλας, ἐπὶ χορείᾳ. Τὴν αὐτὴν μέντοι διάνοιαν ὁ ψαλμὸς αὐτός ἔχει τῷ προτεταγμένῳ ἕμοιος δὲ ἐστὶ καὶ ὁ τρισκαδέκακος: καὶ γὰρ ἡ ὑπόθεσις ἀμφοτέρων μία: τῆς γὰρ τοῦ Σενναχηρείμ καὶ τοῦ Ῥαφάκου βλασφημίας κατηγοροῦσιν ἀμφοτέροι, προθεσπίζουσι δὲ καὶ τὸν γεγεννημένον τῶν δυσσεβῶν ὄλεθρον. οὗ δὴ χάριν καὶ χορείας ἔσχεν ἐπιγραφὴν, ἣν ἐποίησαντο πάντως οἱ τῆς σωτηρίας τετυχηκότες καὶ τὸν θεὸν ἀνομνοῦντες.

καὶ εἰς τὸ τέλος δὲ πρόσκειται. τῷ τῶν χρόνων ὑστερον εἰληφέναι τὴν προφητείαν τὸ τέλος: — . . . [λ. 19^b] * Ὅτι ὁ θεὸς διεσκόρπισεν ὅσα ἄνθρωπαρέσκων. κατησχύνθησαν, ὅτι ὁ θεὸς ἐξουδένωσεν αὐτούς: — Ὁ Ἀκύλας καὶ ὁ Σύμμαχος τὸ διεσκόρπισεν ὅσα ἄνθρωπαρέσκων οὕτως ἠρμήνευσαν: ὁ γὰρ θεὸς διεσκόρπισεν ὅσα παρεμβαλλόντων περισέ: — 1) . . .

54 Ψαλμ. — Τοῖς ὕμνοις ὁ ψαλμὸς ἐγκατείλεται σκιαγραφίαν τινὰ ἔχων τῶν δεσποτικῶν παθημάτων.

Ὅτι ἐξέκλιναν ἐπ' ἐμὲ ἀνομίαι καὶ ὀργῆ ἐνεκότου μοι. Σαφέστερον ὁ Σύμμαχος εἶρηκεν, ὅτι ἐπέριψε κατ' ἐμοῦ εἰς ἀσέβειαν, καὶ μετ' ὀργῆς ἠναντιώθησάν μοι: πονηρᾶ γὰρ χρησάμενοι γνώμη τὸν ἐμὸν τυρεύουσι θάνατον.

Διμερίσθησαν ἀπὸ ὀργῆς τοῦ προσώπου αὐτῶν καὶ ἠγγίσαν αἱ καρδίαι αὐτῶν. Ὀργῆ γὰρ δουλεύσαντες ἕτερα μὲν ἐμέμφοντο, ἕτερα δὲ ἐβουλεύοντο. οὕτω γὰρ ὁ Σύμμαχος ἠρμήνευσεν: λειότερα βουτύρου τὰ στόματα αὐτῶν, πολεμοὶ δὲ ἡ καρδία ἐκάστου αὐτῶν.

56 Ψαλμ. — Ἐλέησόν με ὁ θεὸς. . . ἕως οὗ παρέλθη ἡ ἀνομία. Σαφέστερον ὁ Ἀκύλας ἠρμήνευσεν: ἕως οὗ παρέλθη ἡ ἐπιβουλή. ὁ δὲ Σύμμαχος, ἕως ἂν παρέλθη ὁ ἐπηραστής. οὐ παύσομαι τοῖνον φησὶν ἱκετεύων, ἕως ἂν τῶν ἐπιβουλεύόντων ἀπαλλαγῶ: τοὺς γὰρ ἐπιβουλεύοντας οἱ ὁ ἀνομίαν ἀπὸ τοῦ πράγματος προσηγόρευαν.

Ἐχοιμήθην τεταραγμένος. Τοῦτο ὁ Θεοδοτίων οὕτως ἠρμήνευσεν: ἐχοιμήθην μετὰ ἀναλισκόντων. ὁ δὲ Ἀκύλας, μετὰ λάβρων. ὁ δὲ Σύμμαχος, μετὰ φλεγόντων. εἰκότως τοῖνον ἐταραττόμην, μετὰ τοιούτων καθεύδειν ἠναγκασμένος καὶ ὑπὸ τοιούτων κυκλούμενος: τὸν Σαοὺλ γὰρ καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἀναλίσκοντας καὶ φλέγοντας καὶ λάθρους καὶ σκόμους ὠνόμασε, τὸ θηριώδες τῆς γνώμης τοῦ τρόπου καὶ τὸ φονικὸν ἐξηγοῦμενος.

— Ἐτοίμη ἡ καρδία μου ὁ θεός, ἐτοίμη ἡ καρ-

[1] До сих поръ мною свѣрены епископъ Борфирія съ р-сью].

δία μου, ἄσομαι καὶ ψαλῶ. — Τοῦτο ὁ Σύμμαχος οὕτως ἠρμήνευσεν· ἐδραία ἢ καρδία μου.

57 Ψαλμ. — Τὸ φαρμακοῦται φαρμακευομένη παρὰ σοφοῦ, ὁ Σύμμαχος οὕτως ἠρμήνευσεν· ἐποστοῦται (?) ἐπ'ωδαῖς σεσοφισμένου, ὡς εἶναι δῆλον, ὅτι τὴν ἐπ'ωδὴν ὠνόμασε φάρμακον.

58 Ψαλμ. Καὶ ἐξ ἀρᾶς καὶ ψεύδους διαγγελήσονται ἐν συντελείαις, καὶ οὐ μὴ ὑπάρξωσι. — Τοῦτο σαφέστερον ὁ Σύμμαχος ἠρμήνευσεν· συλληφθήτωσαν μετὰ τῆς ὑπερηφανίας αὐτῶν· ἀρὰν καὶ ψεύδος λαλοῦντας συντέλεσον, θυμῶ ἀνάλωσον, ἵνα μὴ ὦσιν· ἐπειδὴ γὰρ συκοφαντίαις ἐχρήσαντο, λέγοντες αὐτὸν προστεταχέναι μὴ δοῦναι καίσαρι κῆνσον, καὶ ταῦτα ἀκηκοότες αὐτοῦ παρεγγυῶντος δοῦναι τὰ τοῦ καίσαρος καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ, καὶ ἀραῖς δὲ πολλαῖς καὶ λοιδορίαις αὐτὸν ἔβαλλον, δι' ἐκείνας ἔφη τὰς ἀρὰς καὶ τὰς συκοφαντίας καὶ τὴν ἀμαρτίαν τοῦ στόματος ταύτην αὐτοὺς ὑπομεμενηκέναι τὴν συντέλειαν. συντέλειαν δὲ οὐ τὴν πανωλεθρίαν καλεῖ, ἀλλὰ τὸ μηκέτι αὐτοὺς λαὸν χρηματίζειν θεοῦ· ἐσκεδασμένοι γὰρ κατὰ τὴν οἰκουμένην καὶ Ῥωμαίοις δουλεύειν ἠναγκασμένοι τῆς νομικῆς λατρείας ἐστέρηνται· πόρρω τῆς πολυθρηλήτου διάγουσι μητροπόλεως, τῆς βασιλικῆς ἔρημοι κηδεμονίας γεγένηται, ἱερατικῆς ἐπιμελείας οὐκ ἀπολαύουσι, τῆς προφητικῆς ἐγυμνώθησαν χάριτος. τὸ τοίνυν οὐχ ὑπάρξουσιν ἀντὶ τοῦ εἰς λαὸν οὐκ ἔστι φησὶ καθ' ἑαυτοὺς πολιτεῦσθαι, μόνην οἰκοῦντες τὴν Παλαιστίνην καὶ λαὸς θεοῦ χρηματίζοντες. συντελείας δὲ τὰς παντοδαπὰς καλεῖ τιμωρίας. καὶ γὰρ ἐπὶ Γαίῳ τοῦ τετάρτου καίσαρος κινδύνους μεγίστους ὑπέμειναν, καὶ μέντοι καὶ ἐπὶ Νέρωνος πολλαῖς περιέπεσον συμφοραῖς, καὶ Οὐεσπασιανὸς τὰς κλειστάς τῆς Ἰουδαίας ἐπολιούρχησε πόλεις, καὶ Τίτος προσεδρεύσας τοῖς Ἱεροσολύμοις καὶ τὴν πόλιν ἐπόρθησε καὶ τοὺς τὸν θάνατον διαφυγόντας ἐξανδραποδίσας ἀστυγάλωτους ἀπήγαγεν, καὶ ἄλλοις δὲ μετὰ ταῦτα ἐπήγαγεν ἀλγεινοῖς. καὶ νῦν δὲ ὡσαύτως ἐν αἷς παροικουσι πόλεις, ἀφορμῆς τινὸς γινομένης πολλαῖς τὰ ἀνήκεστα πάσχουσι· τῆς ἀρᾶς καὶ τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ἀμαρτίας τοῦ στόματος ἀπαιτούμε-

νοι δίκας δι' αὐτῶν μανθάνουσι πραγμάτων, ὅτι τῶν ἀπάντων ἔστι κύριος καὶ δεσπότης ὁ σταυρωθεὶς.

— Αὐτοὶ διασκορπισθήσονται τοῦ φαγεῖν· ἐὰν δὲ μὴ χορτασθῶσι, καὶ γογγύσουσι. Τοῦτο ὁ Σύμμαχος τῷ προτέρῳ ἀπέδωκεν, ἔφη δὲ οὕτως· ἀνακαμπέτωσαν ἐσπέρας· θορυβεῖτωσαν οἱ κύνες περιεργόμενοι πόλιν βεμβόμενοι, ἵνα μὴ ἀχόρταστοι αὐλισθῶσιν. κατὰ δὲ τοὺς σ' οὕτω νοητέον, ὅτι κυνῶν δίκην καὶ οὗτοι κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐσκεδασμένοι τὴν πνευματικὴν ἐπιζητοῦσι τροφήν, οὐχ εὐρίσκοντες δὲ ταύτην διὰ τὸ μὴ πιστεύειν εἰς τὸν ἀπὸ πάντων προκεκηρυγμένον τῶν προφητῶν, τονθορῶζουσι τὴν ἀχάριστον καὶ ἐν τούτῳ γνώμην ἐπιδεικνύοντες. —

59 Ψαλμ. — Μωάβ λέβης τῆς ἐλπίδος μου. Τοῦτο ὁ Ἀκύλας οὕτως ἠρμήνευσεν· Μωάβ λέβης τοῦ λουτροῦ μου. ὁ δὲ Σύρος· κάδος τῆς πλύσεώς μου. ἐπειδὴ γὰρ ἐν ταῖς τοιοῦτοις σκεύεσι καὶ τοὺς πόδας ἀπονίπτει καὶ ἀπορίπτει τὴν ἔρρουπωμένην ἐσθῆτα εἰώθαμεν, τὴν ὑποταγὴν τοῦ Μωάβ διὰ τοῦ κάδου τῆς πλύσεως παρεδήλωσεν· καὶ ὁ λέβης δὲ τιμωρία κεῖται παρὰ τῆς θείας Γραφῆς. οὕτω καὶ ὁ μακάριος Ἰεζεκιήλ διδάσκει, λέβητα προσταχθεὶς καλέσαι τὴν Ἰερουσαλήμ, κρέας δὲ τοὺς ἐνοικοῦντας, πῦρ δὲ τὴν Βαβυλῶνα, ζωμὸν δὲ τὴν ἀναγκαίαν τροφήν.

61 Ψαλμ. — Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ Ἰδιθούμ. ψαλμὸς τῷ Δαυίδ· Ὁ δὲ Σύμμαχος οὕτως ἠρμήνευσεν· ἐπινίκιος διὰ Ἰδιθούμ ᾠδὴ εἰς Δαυίδ. δηλοῖ τοίνυν, ὡς τοῦ μακαρίου μὲν Δαυὶδ ὁ ψαλμὸς, ἦδeto δὲ ὑπὸ τοῦ Ἰδιθούμ· ὡς γὰρ χοροῦ προστατεύων ἐν τῷ θεῷ ναῶ ὕμνει τὸν τῶν ὕλων θεόν. προσεπίξει δὲ ὁ ψαλμὸς τὰς Μακεδονικὰς ἐπαναστάσεις καὶ τὰς Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς κατὰ τῶν Μακκαβαίων ἐπιβουλὰς, καὶ διδάσκει τοὺς εὐσεβείας ἀθλητάς, ὁποίοις προσήκει χρήσασθαι λογισμοῖς ἐν τῷ τῶν ἀγῶνων καιρῷ.

62 Ψαλμ. — Ποσαπλῶς σοι ἢ σάρξ μου (= КО. П. МНОЖИЦЮ КЪ ТЮБЪ ПЛОТЬ МОЯ). Ὁ Θεοδοσίων, ποσαπλῶς. ὁ δὲ Ἀκύλας, ἐπεστάθη. ὁ δὲ Σύμμαχος, ἐμείρεται. πάσας δὲ τέθεικα τὰ ἔρμηνείας διδάσκων ὡς οὐ δύο μέρη λόγου ἐστὶ τὸ ποσαπλῶς, διαφρουμένου τοῦ πῶς ἀπὸ τοῦ ἀπλῶς, ἀλλ' ὅτι ἐν ἐστὶ

μέρος λόγου, τὴν ἐπίτασιν τοῦ πόθου σημαίνων συμφωνεῖ γὰρ τῷ ἔρωτι τῆς ψυχῆς καὶ ἡ σάρξ.

Εἰ ἐμνημόνευόν σου ἐπὶ τῆς στρωμνῆς μου . . . καὶ ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερυγῶν σου ἀγαλλιάσομαι. Τοῦτο δὲ ὁ Σύμμαχος οὕτως ἠρμήνευσεν· ἀναμνησκομαί σου ἐπὶ τῆς στρωμνῆς μου· καθ' ἑκάστην φυλακὴν ἐμελέτων σε καὶ σκεπόμενος ἐν τοῖς πτέρυξι σου εὐφήμευον. φυλακὰς δὲ λέγει τὰς νυκτερινὰς· διαιρούμενοι γὰρ τὸν νυκτερινὸν καιρὸν οἱ φυλάττειν πεπιστευμένοι τοῦτον δρῶσι σφᾶς αὐτοὺς διαδεχόμενοι, καὶ οἱ μὲν τριχῆ διαιροῦσι, οἱ δὲ τετραχῆ. καὶ ὁ Κύριος δὲ τετάρτη φυλακῆ τῆς νυκτὸς πρὸς τοὺς ἱεροὺς ἀποστόλους ἐλήλυθεν.

63 Ψαλμ. — Οἵτινες ἠχόνησαν ὡς ῥομφαίαν τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐγένειναν τόξον αὐτῶν πρᾶγμα πικρὸν τοῦ κατατοξεῦσαι ἐν ἀποκρύφοις ἄμωμον. Συκοφαντίας φησὶ ῥάπτουσι εἰς τὸν κατ' ἐμοῦ πορσευόμενοι πόλεμον, καὶ ταῦτα μὴδὲ μίαν ἐμοῦ παρεσχηκὸς αἰτίαν· ἄμωμον γὰρ ἐνταῦθα ἀνάτιον λέγει. τὸ δὲ πρᾶγμα πικρὸν ὁ Ἀχόλας ῥῆμα πικρὸν εἶρηκεν· καὶ ὁ Θεοδοσίων, λόγον πικρὸν· καὶ ὁ Σύμμαχος· ἐπλήρωσε τόξον ἑαυτῶν λόγῳ πικρῷ. τὸ δὲ ἐν ἀποκρύφῳ κρυφῆ ὁ Σύμμαχος εἶρηκεν, τουτέστιν ἐν ἔδραις καὶ λόγοις κεχηρημένοι.

64 Ψαλμ. — Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ ψδθ'. Ἐν ἐνόις δὲ ἀντιγράφοις προσκεῖται ψδθ' Ἱερεμίου καὶ Ἱεζεκιήλ καὶ τοῦ λαοῦ τῆς παροικίας, ὅτε ἤμελλεν ἐκπορεύεσθαι. ταῦτα μὲν οὔτε τὸ Ἑβραϊκὸν ἔχει οὔτε οἱ ἄλλοι ἐρμηνευταὶ οὔτε οἱ ο' ἐν τῷ Ἑξαπλῷ· ἀλλὰ τις, ὡς ἔοικε, προστέθεικε τὴν ἐπιγραφὴν, οὔτε τῇ τοῦ ψαλμοῦ διανοίᾳ προσεσχικῶς οὔτε τὴν ἱστορίαν μεμαθηκῶς· πρῶτον μὲν γὰρ ὁ Ἱερεμίας τῆς αἰχμαλωσίας οὐκ ἐκοινώνησεν, ἀλλ' αἴρεισιν λαβὼν διάγειν ὅπου βούλεται, τὴν ἐν τῇ πατρίδι διαγωγὴν ἀσπαστῶς κατεδέξατο. ἔπειτα ἡ διάνοια τοῦ ψαλμοῦ οὐ τοῖς ἐκπορευομένοις εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν ἀρμόττει, ἀλλὰ τοῖς ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ διάγουσι.

— Λόγοι ἀνόμων ὑπερεδυνάμωσαν ἡμᾶς, ὁ δὲ Σύμμαχος οὕτως· λόγοι ἀνόμων κατεδυνάστευσάν με.

— Καὶ αἱ κοιλάδες πληθυνοῦσι σῖτον· κεκρά-

ξονται, καὶ γὰρ ὑμνήσουσιν. Οἶδαμεν οὖν, ὡς τινες τῶν συγγραφέων ἐξ ἐπιπολῆς νενοηκότες τὰ εἰρημένα τούτων ἕκαστον ἔφασαν γεγενῆσθαι μετὰ τὴν τῆς αἰχμαλωσίας ἐπάνοδον, εὐετηρίας αὐτοῖς πρὸς τῇ ἐλευθερίᾳ παρασχεθείσης καὶ ὑετῶν ἀφθόνων, ὡς καὶ τὸν Ἰορδάνην πλημμυρεῖν· αὐτὸν γὰρ ἔφασαν κεκλήσθαι τὸν θεοῦ ποταμὸν. ἐγὼ δὲ μὴδὲν τοιοῦτον παρὰ τῆς ἱστορίας γεγενῆσθαι μεμαθηκῶς (ἐν πολλῇ γὰρ διήγαγον ἐπιπλεῖστον πενία, ὡς Ἐσδρας ἐδίδαξεν), εὐρῶν δὲ καὶ τῆς τῶν ἐθνῶν σωτηρίας τὴν πρόρρησιν ἐν τῷ ψαλμῷ προφανῆ (πρὸς σε γὰρ ἔφη πᾶσα σὰρξ ἤξει· καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν ἡ ἐλπίς πάντων τῶν περάτων τῆς γῆς καὶ τῶν ἐν θαλάσῃ μακράν), ταύτην ἀκόλουθον τοῖς ῥητοῖς ἐκείνοις ὑπέλαβον διάνοιαν· οἱ δὲ τοῖς μύθοις χαίροντες καὶ τῆς Ἱερουσαλήμ τὴν οἰκοδομὴν φανταζόμενοι καὶ καθάπερ ὄνειρους τοὺς οἰκείους λογισμοὺς ἐξηγούμενοι . . . γεγενῆσθαι ταῦτα, ἀλλ' ἔσεσθαι μετὰ τὴν τῶν Ἰουδαίων ἀνάκλησιν ἔφασαν πρὸς τὴν τῶν ἄλλων δογμάτων διαφθοράν, καὶ τοῦτον προσθετικότες τὸν μῦθον, οὗς ληρεῖν καταλιπόντες τῶν θείων λόγιων ἀψώμεθα.

65 Ψαλμ. — Εἰς τὸ τέλος ψδθ' ψαλμὸς ἀναστάσεως. Οὐδὲ ταύτην τὴν προσθήκην τὸ Ἑβραϊκὸν ἔχει, οὐδὲ οἱ ἄλλοι ἐρμηνευταί, οὐδὲ οἱ ο' ἐν τῷ Ἑξαπλῷ· ἀλλὰ καὶ ταύτην τινὲς ὡς ἔοικεν προστεθείκασι.

— Ὁ μεταστρέφων τὴν θάλασσαν εἰς ξηρὰν· ἐν ποταμῷ διελεύσσονται πόδες. Ὁ χρόνος ἐνταῦθα ἐνήλλακται· τὰ γὰρ παρεληλυθότα ὡς ἐσόμενα εἶπεν. οἱ δὲ ἄλλοι τὸν χρόνον ἐφύλαξαν. καὶ φησιν ὁ Σύμμαχος οὕτως· μετέβαλε θάλασσαν εἰς ξηρὰν· ποταμὸν διέβησαν ποδί· οὗτος γὰρ φησὶν ἐστὶν ὁ θεός, ὁ καὶ ἡμῖν τὴν ἐπάνοδον καὶ ὁμῖν τὴν σωτηρίαν δωρούμενος, ὁ πάλαι καὶ θάλασσαν καὶ ποταμὸν διαστήσας καὶ τοὺς ἡμετέρους προγόνους ἀκινδύνως διαβῆναι κελεύσας.

Сличение

этой псалтири [№ 24] съ другою, подобною ей,

которая хранится въ той же Джуванийской библиотекѣ. А написана эта псалтирь въ XIII вѣкѣ [несомнѣнно XI вѣка], [XII в. Г'] [X—XI в. А] на пергаментѣ, въ четвертую долю большого листа, in 4° maj. [302×221; 230×155; по 28 строкъ;] [на 35 тетрадяхъ А]. Косвенный почеркъ ея крупень и размашистъ [съ *adser.*]. Начала ■ конца нѣтъ. Руконисъ, въ настоящемъ составѣ ея, начинается на 8-й тетради слѣдующими словами: [αὐτῶν ἀσεβείας Α] τῆς αὐτῶν ἀσεβείας, ἐπεὶ συνῆσαν αὐτοῖς Δανιὴλ καὶ Ἰεζεκιὴλ ὡσπερ φωταγωγοὶ . . . [но сохранилась ■ тетрадь ζ', начин.: τῆς παροικίας ὅτε ἐμελλον ἐκπορεύεσθαι: Οὐτε τὸ ἐβραϊκὸν οὕτως ἔχει . . .], а оканчивается на 41-й (μα') тетради, послѣ изъясненія 141 псалма, словами: ἦ καὶ ἄλλως. πάντες οἱ ἐν σοὶ ἐλπίζοντες ἦ εἰς σὲ: τούτους γὰρ λέγει. Текстъ псалтири обозначенъ ижицами $\ddot{\gamma}$, а разночтенія переводчиковъ, Акилы, Симмаха, Θεοδοτίωνα и пр., — вотъ такъ: ~ ~. Составитель [толкованій къ] этой псалтири показываетъ сперва историческій смыслъ этой богодухновенной книги, а потомъ таинственный.

Параллели.

первой и

66 Ψαλμ. [л. 39^b]. Οὗτος ὁ ψαλμὸς σαφῆ τὴν διάνοιαν ἔχει καὶ πολλῶν λόγων εἰς ἐρμηνείαν οὐ δεῖται προκηρύττει γὰρ τοῦ θεοῦ λόγου τὴν ἐνανθρωπήσιν καὶ τὴν σωτήριον ἐπιφάνειαν καὶ τῶν ἐθνῶν ἀπάντων τὴν σωτηρίαν.

67 Ψαλμ. — [л. 41^b] Ὁ θεὸς ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι σε ἐνώπιον τοῦ λαοῦ σου, ἐν τῷ διαβαίνειν σε ἐν τῇ

второй псалтири.

то же

[л. 13^a] γέννηται ἕκαστος ἀναπαύσασθαι ἐν τῷ ἰδίῳ κλήρῳ. — Ἐν δὲ τῷ Ἑξαπλῶ

первая

ἐρήμῳ. γῆ ἐσεισθη καὶ γὰρ οἱ οὐρανοὶ ἔσταξαν:— Ταῦτα ὁ Σόμμαχος οὕτως ἠρμήνευσεν: ὁ θεὸς προερχομένου σου πρὸ τοῦ λαοῦ σου βαίνοντος διὰ τῆς αἰκίητου, γῆ ἐσεισθη, οὐρανὸς ἔσταξε . . . Γέγονε δὲ τὸ μὲν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ: τότε γὰρ ἡ γῆ ἐσεισθη καὶ αἱ πέτραι ἐρράγησαν. τὸ δὲ μετὰ τὴν εἰς οὐρανὸν ἀνοδὸν τῆν καῦτα γὰρ ἐπεφοίτησεν ἡ τοῦ πνεύματος χάρις, οἷον τινὰς ὀρόσου φεκάδας μιμουμένη τοῖς ἀποστόλοις . . .

[л. 42^a] ἵνα τί ὑπολαμβάνετε ὄρη τετυρωμένα τὸ ὄρος, ὃ ἠρῶσεν ὁ θεὸς κατοικεῖν ἐν αὐτῷ: — Ὁ δὲ Ἀκύλας οὕτως εἰ στηρίζεται ὄρη ὠφρωμένα, ὁ προφητικὸς ἀποτείνεται λόγος καὶ πρὸς τοὺς παρανόμους τῶν αἰρετικῶν συλλόγους, οἱ ἐκκλησίας σφᾶς ἑαυτοὺς ὀνομάζουσιν, φησί: τί ποτε ἐρίζειν καὶ παρισούσθαι ἀλαζονεύεσθε τῷ ὄρει, ὃ οἰκητήριον ἀπέφηνεν ὁ θεός: — * Καὶ γὰρ ὁ Κύριος κατασκηνώσει εἰς τέλος: — Οὐ γὰρ ὡς παρ' ὑμῶν, ὃ Ἰουδαῖοι, ῥητόν τινα ὄκησε χρόνον, οὕτως καὶ ἐν τούτῳ διάξει, ἀλλ' αἰώνιον ἐν τούτῳ σχήσει τὴν οἴκησιν. τοῦτο γὰρ ὀηλοῖ τὸ εἰς τέλος. —

вторая псалтирь

ἡ περιοχὴ τοῦ ῥητοῦ οὕτως: ὁ βασιλεὺς τῶν δυνάμεων τοῦ ἀγαπητοῦ καὶ ὠραϊότητι τοῦ οἴκου διελέσθαι σκύλα, τῷ διπλασιασμῷ τὴν ἐπίτασιν τῆς ἀγάπης σημαίνων, ἀγαπητὸν λέγων τὸν Ἰσραὴλ. —

Ἐὰν κοιμηθῆτε ἀναμῆσον τῶν κλήρων πτέρυγες περιστερᾶς περιηργυρωμένα . . . ὁ κύριος κατασκηνώσει εἰς τέλος. Τουτέστι καταπαυόντων ὑμῶν εἰς τὴν κληροδοσίαν ὑμῶν, τὴν γῆν λέγων τῆς ἐπαγγελίας, οὕτως ἔσεσθε πολυτελεῖς [л. 13^b], ὡς πτέρυγες περιστερᾶς ἀργυρίῳ περιηργυρωμένα. Οὕτως γὰρ ὁ Σόμμαχος ἐξέδωκε. λέγει δὲ τὰς γυφίνας περιστερᾶς ὡς οἱ πλούσιοι τοῖς στέγαις ἐφιστᾶσι, δεῖγμα πλοῦτου τοῦτο ποιούμενοι. τοιοῦτοι δὲ ἀναφανέντες λοιπὸν καὶ βασιλεῖς ἑαυτοῖς τῇ τοῦ ἐπουρανοῦ θεοῦ ἀγαθότητι διαστείλεσθε, οὐκ ἔτι ὑπὸ τινος καταδουλούμενοι, οἵτινες βασιλεῖς παρ' ὑμῶν ἐκλεγέντες—τοῦτο γὰρ τὸ διαγγέλλειν σημαίνει—ἔσονται ἐν Σελμών, Σελμών τὴν Ἱερουσαλήμ ὀνομάζων. τοῦτο οὖν τὸ Σελμών, ἅτε θεοῦ χρηματίζον ὄρος, πλουσιώτατον ἔσται—τοῦτο γὰρ βούλεται τὸ πῖον—ἀλλὰ καὶ τετυ-

πρώτη

* Τὸ ἄρμα τοῦ θεοῦ μυριοπλάσιον χιλιάδες εὐθηνούντων.—Οὐ γὰρ ὡς παρ' ὑμῖν, ὧ Ἰουδαῖοι, ὀλίγους ἔσχεν ἁγίους, ὧν ἐπέβη καὶ οἷς ἐνέκησεν, οὕτω καὶ νῦν σήσει· μυριοπλάσιοι γὰρ ἐκείνων οἱ τῆς θείας ἐπιβάσεως ἄξιοι καὶ ἀριθμοῦ κρείττους. χιλιάδας καὶ μυριάδας εὐθηνούντων καὶ καρποφορούντων τῷ θεῷ τὴν εὐσέβειαν ἢ νέα ἔχει κληρονομία, ἰδυομένας καὶ τῶν στεφάνων ἁξιουμένας τε καὶ ἐπὶ τὸ βραβεῖον τῆς ἀνω κλήσεως ἐπεγομένης:—

. . . [λ. 43^a] Ἐπιστρέψω ἐν βυθοῖς θαλάσσης:—

То же во
второй
псалтири

{ Ὁ δὲ Σύμμαχος οὕτως εἶπεν· κύριος ἀπὸ Βασάν ἐπιστρέψαι ποιῆσαι ἀπὸ βυθῶν θαλάσσης. ἢ Βασάν δὲ ἐρμηνευομένη αἰσχύνῃ δηλοῦ, αἰσχύνῃ δὲ τῆς ἁμαρτίας καρπός. ἀπὸ ταύτης τοίνυν ἡμᾶς ὁ τῶν ὄλων θεὸς ἐπιστρέψει καὶ ἀπὸ τῶν τῆς θαλάσσης βυθῶν. τίς δὲ ὁ τῆς θαλάσσης βυθός, αὐτὸς διδάσκει ὁ προφήτης βῶν· Ρουθεῖην ἐκ τῶν μισούντων με καὶ τῶν βαθέων τῶν ὑδάτων· μή με καταποντισάτω καταγίς ὑδατος, μηδὲ καταπιέτω με βυθός θαλάσσης, ὅπως ἂν βαφῆ ὁ πούς σου ἐν αἵματι. ἢ γλώσσα τῶν κυνῶν σου

δευτέρα ψαλτιρὴ

ρωμένον, τούτεστι συνεστώς· τοιοῦτον γὰρ ὁ τυρὸς αἰεὶ συνεστώς καὶ μὴ αὐθις εἰς γάλα ἀναλυόμενος. ἐπεὶ οὖν τοιοῦτον τοῦ θεοῦ τὸ ὄρος, μάτην ταῖς ἄλλοις ὄρεσιν ὑπολαμβάνειν τι, ἥτοι σπουδάζειν κατὰ Σύμμαχον καὶ κατωφρωῶσθαι—οὕτω γὰρ Ἀκύλας τὸ τετυρωμένον τέθεικε—τοῦ θεοῦ τοῦ ὄρους καὶ κατεπαίρεσθαι, ὃ μόνον εὐδόκησεν ὁ θεός, ἥτοι τὸ Σελμών, ναὸν ἅγιον ἐν αὐτῷ γενέσθαι βουληθεῖς, καὶ ἐν αὐτῷ μέχρι τῆς συντελείας κατασκηνώσει. οὕτω καὶ ταῦτα κατὰ τὸ γράμμα. ὡς δὲ ὁ Κύριος ὧν ῥῆμα τοῖς εὐαγγελιζομένοις τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἀλληγορεῖτωσαν καὶ ἡμᾶς συνετιζέτωσαν. Ἄλλως. Τότε, φησί, μετὰ τὴν κατάπαυσιν ἔσται ὁ ναὸς κεκοσμημένος ὡς περιστέρα, ἥς τὰ πτερὰ ἀργύρου λαμπρότητι ἔοικεν, ὑπο- [λ. 14^a] χλωραίνεται δὲ τὰ μετάφρενα χρυσῷ σημαίνων, ὅτι πολλῶν χρυσῶν καὶ ἀργύρων ὁ ναὸς κοσμηθήσεται διὰ πλούτου περιττότητα, ὅτε διαστελεθῆται καὶ προσητάξει βασιλεῖς ἐν αὐτῇ ἀναδείκνυσθαι. τὸ δὲ χιονωθήσονται ἀντὶ τοῦ λαμπροῦ ἀναδειχθήσονται ἐν Σελμών ἥτοι Σαλήμ· ἐκεῖνο γὰρ ἔστιν, ὃ πλη-

πρώτη

То же во
второй
псалтири

{ ἐξ ἐχθρῶν παρ' αὐτοῦ:—Ὁ δὲ Σύμμαχος οὕτως ἔπωκε ἂν κατεῖξῃ ὁ πούς σου μετὰ αἵματος καὶ λάψῃ γλώσσα τῶν κυνῶν σου ἀπὸ ἐκάστου τῶν ἐχθρῶν σου . . .

[λ. 43^b]. ✠ Ἄρχοντες Ἰούδα ἡγεμόνες αὐτῶν, ἄρχοντες Ζαβουλῶν, ἄρχοντες Νεφθαλείμ:—Ἐκ τούτων γὰρ τῶν φυλῶν τὸ γένος κατήγον οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι· καὶ οἱ μὲν καλούμενοι ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου, τὴν Ἰούδα φυλὴν πάντως εἶχον πηγῆν. Πέτρος δὲ καὶ Ἀνδρέας καὶ Ἰάκωβος δὲ καὶ Ἰωάννης καὶ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ τῆς κόμης ὄντες ἐτόγγανον. Ματθαῖος καὶ Ἰάκωβος Ἀλφαῖος ἐν τῇ Καπερναοῦμ διάγειν ἰστόρηται. Σίμων ὁ Ζηλωτῆς Κανανίτης ὠνόμασται. ταῦτα δὲ πάντα χωρία τῆς Γαλιλαίας ἔσσι! . . .

δευτέρα ψαλτιρὴ

ρωθήσεται τῆς κατοικίας θεοῦ· τοῦτο γὰρ καλεῖ πίστις. καὶ τετυρωμένον ἀντὶ τοῦ πεπυκνωμένου καὶ ἐστηριγμένου ἐν ἀγαθοῖς. καὶ μηδεὶς ὑπολάβοι τὰ λοιπὰ ὅρη ταῦτα εἶναι· ἐν τούτῳ γὰρ μόνον οἰκεῖν εὐδόκησε, καὶ οὐ μόνον οἰκεῖν, ἀλλὰ καὶ χρονίζει· τοῦτο γὰρ τὸ κατασκηνώσει εἰς τέλος.— Ἄλλως: Ἐάν κοιμηθῆτε· τὸ τῶν κλήρων ὄνομα σημαίνει καὶ τοῦς τῶν ὑδάτων ἀγωγὸς ὡς ἐν Γενέσει περὶ τοῦ Ἰσάχαρ· «ἀναμέσον τῶν κλήρων ἀνεπαύετο». ἐκ δὲ τοῦ ἱστορικῶς νοουμένου μεταβατέον ἐπὶ τὸ πνευματικόν, κλήρων νοουμένων τῆς παλαιᾶς καὶ καινῆς Διαθήκης· αὐταὶ γὰρ ἄγουσι τὸν νοητὸν ταῖς ψυχαῖς ποτισμὸν. τούτων τῶν δύο κλήρων κοιμᾶται τις ἀναμέσον, ἐνὸς θεοῦ εἶναι αὐτὰς συγκατατιθέμενος. κοιμηθεῖς δὲ πτεροῦται κατὰ τὸ ἅγιον πνεῦμα νοῶν. ἐπεὶ δὲ καὶ κατὰ τὴν τοῦ ἰλασμοῦ ἡμέραν δύο προσήγοντο τράγοι καὶ κλήρου δοθέντος ὁ μὲν ἐθύετο, ὁ δὲ εἰς τὴν ἔρημον ἀπελύετο, ὅς καὶ ἀποπομπᾶτος ἐλέγετο. σύμβολα δὲ ταῦτα ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ. δεῖ τὸν [λ. 14^b] μεταξὺ τούτων τῶν κλήρων γενόμενον διακρίναι, καὶ τὸ μὲν ἀγα-

πρῶτα

вторая псалтирь

θὸν τῷ Κυρίῳ ἱερουργῆσαι, τὸ δὲ κακὸν ἐκβαλεῖν ἀποπέμφαντα. περιστερὰν δὲ καλεῖ τοῦ πνεύματος τὴν ἐνέργειαν διὰ τὸ ἀκέραιον, πτέρυγας δὲ περιηργυρωμένας τὸν λόγον· πανταχοῦ γὰρ ἀργυρίῳ ἀπεικάζει τοῦτον, τὴν δὲ ἐννοίαν καὶ οἶον καρδίαν χρυσοῦ· ὅσα γὰρ τιμιώτερον χρυσοῦ ἀργυρίου καὶ καρδία λόγου· οὐ γὰρ λόγος γεννᾷ τὴν διάνοιαν, ἀλλ' ἡ καρδία τὸν λόγον. πτέρυγες δὲ περιστερᾶς, τοῦ ἁγίου πνεύματος νοούμενου, οἱ ἐν παλαιᾷ καὶ καινῇ λόγοι, κατὰ μὲν τὴν ἐπιτόλαιον ἀνάγνωσιν, πτέρυξιν ὡσπερ κεκαλυμμένοι τογχάνουσι περιηργυρωμέναις, ἐπεὶ τὰ λόγια Κυρίου ἀργύριον πεπορωμένον, τὰ δὲ κατὰ βῆθους ἐγκεκρυμμένα νοήματα ἔοικε μεταφρένοις τῇ αὐτῇ συνηρμοσμένοις χλωρότητι χρυσοῦ. λαμβάνεται δὲ τὸ μὲν χρυσοῖον ἐπὶ τοῦ ἀκραιφνοῦς νοῦ, ὃ ἔχει καὶ χλωρότητα ζωῆς σημαντικὴν· σύμβολον γὰρ ζώντων φυτῶν τὸ χρώμα. κλήροι δύο, πράξις καὶ θεωρία, αἷς τοῖς ἐπαναπαυσάμενοις δοθήσονται πτέρυγες περικαλλεῖς, ἧτοι τοῦ πνεύματος χάρις, ὥστε μὴ φρονεῖν γῆινα, ἀλλ' ἀναστῆναι χαμόθεν.—Ἐν τῷ διαστέλλειν· τοῦτο εἰς τὸν σωτήρα. ἐν τῷ διο-

πρῶτα

вторая псалтирь

ρίζειν φησὶ τοὺς βασιλεῖς ἐπ' αὐτῆς τῆς γῆς τίνες ὀφείλουσι πιστεῦσθαι τὸ κήρυγμα. Χιονοθήσονται ἐν Σελμών, ἀντὶ τοῦ ἐν εἰρήνῃ καθαρθήσονται· Σελμών μὲν γὰρ εἰρήνη· τὸ δὲ κήρυγμα τῶν ἀποστόλων τὴν [Ἰ. 15^a] οἰκουμένην ἐλεύκανε. τὴν δὲ ἔνσαρκον οἰκονομίαν ὄρος τετορωμένον. ὄρος μὲν, ὅτι πάσης πραγματείας ἢ οἰκονομία ὑψηλοτέρα, τετορωμένον δὲ ὡς τὰ ἐσκορπισμένα συνάγουσαν καὶ τὰ ὕδαρά πηγνύσαν. τί δὲ διασταλεῖσι τοῖς βασιλεῦσιν ἐπακολουθεῖ, εὐθὺς ἐπήγαγεν ὁ λόγος εἰπὼν· Χιονοθήσονται ἐν Σελμών, τουτέστι πληρωθήσονται χιόνος· αὐταὶ δὲ εἰσιν ἀρεταὶ ποτίζουσαι τὸν νοῦν καὶ ἀναψύχουσαι φλόγα τὴν τῶν παθῶν. ποῦ δὲ χιονοθήσονται; ἐν Σελμών, ὃ μεταλαμβάνεται εἰς τὸ σικιάμεριδος· μήποτε οὖν, ἐπεὶ οἱ διαστελλόμενοι βασιλεῖς (εἰσὶ δὲ οἱ ἀπόστολοι) Ἰουδαίαν ποτε τηροῦντες τὸν κατὰ σικίαν νόμον, μερίδος εἰσὶ σικιάς, ἔχοντες μὲν τὴν πνευματικὴν μερίδα, πεπειραμένοι δὲ καὶ τῆς σικιάς; εἰ δὲ τὸ Σελμών εἰρήνη, οἶκος δὲ εἰρήνης ἢ ἐκκλησία, τοὺς βαπτισομένους λέγει λευκανθίζεσθαι. ὄρος δὲ πῖον ὁ θεός, ἐνανθρω-

πρῶτα

вторая псалтирь

πήσας δὲ καὶ σάρκα λαβῶν ἐκλήθη τετυρωμένον, οὕτω καλουμένης τῆς ἀνθρωπίνης γενεᾶς, ὡς παρὰ Ἰωβ· Ἐτόρωσας δέ με ἴσα τυρῶ. εἶτα καὶ τετυρωμένος γεγονὼς ἀβλαβῆ φυλάττει τὴν θεότητα καὶ μετὰ τὸ τετυρῶσθαι, πῖον ὦν καὶ πρὸ τούτου καὶ μετὰ τοῦτο. ὄρος καὶ ἡ ἐκκλησία, εὐτραφεῖς ἀπεργαζομένη καὶ λιπῶσας τὰς ψυχὰς τῶν πιστῶν διὰ τοῦ γάλακτος, τοῦ ἀπλουστεροῦ δηλαδὴ λόγου. διὸ καὶ ἐπιτιμᾷ τοῖς τὰς τῶν αἰρετικῶν ἐκκλησίας ὑπολαμβάνουσιν εἶναι τετυρωμένας. οὐδὲν φησὶν ἔχουσι [π. 15^b] δυνάμενον τρέφειν εἰς ἕξιν πνευματικὴν. εἰς τί οὖν φησὶ τοῦτο ὑπολαμβάνετε καὶ μὴ μᾶλλον τὸ ὄρος ἐν ᾧ εὐδόκησεν; ὡδὲ γάρ φησὶ κατοικήσω, ὅτι ἡρέτισάμην αὐτὴν πῖον, ὡς εὐοδρον καὶ εὐανθές, τετυρωμένον ὡς συνεστηκός· οὐδὲν γάρ ὕδαρες ἐν ἐκκλησία. εἶεν δ' ἂν ὄρος καὶ οἱ ἀπόστολοι ὡς πολλὴν πίστιν δεξάμενοι ὑπὸ τῆς θείας χάριτος. τὸ δὲ ἡ εὐδόκησε πρὸς τοὺς ἕξ Οὐαλεντίνου οἰομένους τοσαύτας οὐσίας ὑποκεῖσθαι ταῖς τοῦ θεοῦ προσηγορίαις, ὅσαι περ αὐταὶ τυγχάνουσιν. ἕτερον οὖν λέγουσι τὸν Χριστὸν παρὰ τὸν

πρῶτα

вторая псалтирь

Ἰησοῦν καὶ ἕτερον τὴν σοφίαν. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως ἔστιν ἐκλαβεῖν τὸ ἵνα τί ὑπολαμβάνετε καὶ πρὸς Ἰουδαίους. καὶ οἶδε γὰρ λέγουσιν ἡμῖν· Τί ἐρίζετε παρισσοῦσθαι τῷ ὄρει, ὃ οἰκητήριον ἀπέφηνεν ὁ θεός; πρὸς οὗς ἐροῦμεν· Ἀλλ' οὐ κατεσχῆνωσεν ἐν αὐτῷ εἰς τέλος, ῥητὸν δὲ τινα χρόνον οἰκήσας, ἀπώσατο εἰπὼν· Ἰδοὺ ἀφίεται ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. ἐν ἡμῖν δὲ αἰώνιον ἔξει τὴν οἰκῆσιν. За сямъ непосредственно слѣдуетъ: τὸ ἄρμα τοῦ θεοῦ μωρισπλάσιον... [π. 16^a] ἐν πλημμυλείαις αὐτῶν... [π. 17^a] Ὁ δὲ Σύμμαχος· κορυφὴν ἔντριχον ἀναστρεφομένην ἐν πλημμυλείαις αὐτῆς... [π. 16^a] Κατὰ δὲ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν νέαν Διαθήκην, ἄρμα θεοῦ οἱ θεοὶ ἀπόστολοι, καὶ οἱ μετ' ἐκείνους διδάσκαλοι οἱ τῆ τοῦ βίου καθαρότητι θεὸν ἔχοντες ἔποχον εὐθηνοῦνται μωρισπλάσιως τοῖς ὑπ' αὐτῶν σφζομένοις... .

Ἐτα же самая мысль выражена и здѣсь. Смотрите выше.

[π. 44^a] ✠ Ἐπετίμησας τοῖς θηρίοις τοῦ καλάμου. Ἐνια δὲ τῶν ἀντιγράφων δρυμοῦ ἔχει. εἶτε δὲ δρυμός, εἶτε καλάμος, ἡ ἀκαρπία διὰ τούτων σημαίνεται... .

Ἐπετίμησον τοῖς θηρίοις τοῦ καλάμου. Εὐχεται ἐπιτιμηθῆναι τοὺς νοητοὺς λέοντας, οἱ ὡσπερ οἱ ἐν τῷ καλάμῳ λέοντες (τόπος δὲ ἦν) ἐν ἡρρεῦον τοὺς δι' αὐτοῦ πρὸς

πρώτη

δευτέρα ψαλμική

Ἱερουσαλήμ ἀναβαίνοντας, οὕτως
καὶ οὗτοι τοῖς πρὸς τὴν ἄνω Ἱε-
ρουσαλήμ ἀνιούσιν ἐπαβουλεύουσι.

68 Ψαλμ. — Ἔδωκαν εἰς
τὸ βρῶμα μου χολήν . . .
ὡς εἶναι τὰ ῥήματα (подразум. ταῦ-
τα) καὶ ἱστορίαν καὶ προφητείαν.
καὶ πρὸς μὲν ἱστορίαν καθ' ὑπερ-
βολήν, πρὸς δὲ προφητείαν κατὰ
ἀλήθειαν . . .

[λ. 47^b] Ἑρμηνεία τοῦ 59 ψαλ-
μοῦ. Εἰς τὸ τέλος τῷ Δαβίδ.
εἰς ἀνάμνησιν εἰς τὸ σῶ-
σαι με κύριον:—Τοῦτο δὲ ἐν
ἐνίοις ἀντιγράφοις εὔρον οὔτε
παρὰ τῷ Ἑβραίῳ, οὔτε παρὰ
τοῖς ἄλλοις ἐρμηνευταῖς. συμβαί-
νει ¹⁾ δὲ ὅμως ἢ τοῦ ψαλμοῦ
διάνοια· σωτηρίαν γὰρ ὁ προφή-
της αἰτεῖ καὶ τῶν πολεμούντων
ἀπαλλαγὴν. εἴρηκε δὲ τὸν ψαλ-
μὸν ὁ μακάριος Δαβὶδ ὑπὸ τοῦ
Ἄβεσσαλὼμ διωκόμενος· εἰκό-
τως δὲ τὸ εἰς ἀνάμνησιν
τῆ ἐπιγραφῆ πρόσκειται· ἢ γὰρ
μνήμη τῆς ἁμαρτίας αὐτὸν ἐκέν-
τει τῶν πολεμίων σφοδρότε-
ρον . . . .

He

—69 Ψαλμ.—Εἰς τὸ τέλος
ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων
τῷ Δαβίδ εἰς ἀνάμνησιν. Τὸ
εἰς ἀνάμνησιν, ἀντὶ τοῦ εἰς τὸ
μνησθῆναι διηγετικῶς τῆς χάρι-
τος μετὰ τὸ τυχεῖν· ἔστι γὰρ
ὁ ψαλμὸς ἐξ αὐτοῦ τοῦ Δαβίδ
εἰρημένος καὶ ὁ μετ' αὐτόν, ὅπη-
νίκα ὑπὸ τοῦ Ἄβεσσαλὼμ
ἐδιώκετο . . . ἢ εἰς ἀνάμνησιν,
ἐπεὶ ἡ μνήμη τῆς ἁμαρτίας ἐκέν-
τει αὐτόν καὶ πρὸς ἐπιστροφὴν
ὑπέστη. δύναται δὲ καὶ ἀπὸ Χρι-
στοῦ προσάγεσθαι ὑπὲρ τῆς ἀν-
θρωπότητος.

[λ. 32^b] . . . Ὅτι οὐκ ἔγνω
γραμματείας, εἰσελεύσομαι
ἐν δυναστείᾳ Κυρίου. . . ὁ θε-
ὸς τίς ὅμοιός σοι;—Γραμμα-
τείας καλεῖ τοὺς φήφους καὶ τοὺς

[¹⁾ XIX вѣка рукоῖ переписанн. вѣ σημαίνει.]

πρώτη

δευτέρα ψαλμική

СЛН-

ЧЯКЪ

Я.

He

СЛН-

ἀριθμούς ἀπὸ τοῦ τοῦς γράμματα
εἰδότες εἰς ταῦτα ἐνεργεῖν· βού-
λεται γὰρ εἰπεῖν, ὅτι οὐδὲ ἀριθ-
μῆσαι δύναμαι τὰ ὑπάρξαντά μοι
ἀγαθὰ. ὁ δὲ Σύμμαχος σα-
φέστερον· οὐ γὰρ οἶδα ἐξαριθ-
μῆσαι, ἐν ἢ ὅτι, εἰ διηγετικῆ τὴν
εἰς σὲ εὐχαριστίαν ποιῶμαι οὐδ'
οὕτως ἐξαριθμῆσαιμι [λ. 33^a]
τάς παρὰ σοῦ χάριτας. οἱ μὲν
ὁ γραμματείας τοὺς τότε
γραμματεῖς, οἷς ἔργον ἦν τὸ
ἀριθμεῖν τὸν κατάλογον τῶν στρα-
τιωτῶν, ὡς οἱ νῦν βασιλικοὶ νο-
τάριοι . . .

70 Ψαλμ. [λ. 30^b] . . . Ἐπὶ σὲ
ἐπεστηρίχθην ἀπὸ γαστρός·
εἰ μὴ γὰρ θεοῦ δύναμις ἐφρού-
ρει τὰ κατὰ γαστρός, οὐκ ἂν με-
τέσχε ζωῆς· αὐτὸς γὰρ ἔστιν
[λ. 31^a] [ὁ τῆ] δημιουργῶ αὐ-
τοῦ προνοία ἐξάγων ταῦτα εἰς
φῶς. ἐν μόνῳ δὲ τοῦτο μάλ-
λον ἀρμόσει Χριστῷ, [ἀνάλωτον,
ἀδούλωτον]

ἐσχηκότι τὸν νοῦν ἐκ γαστρός,
καὶ τέρας δεῖξαντι πολλοῖς, διὰ
τὸ τοῦς μὲν δοκῆσαι λέγειν [τῆν]
ἴδ ¹⁾ ἐπιφάνειαν, τοὺς δὲ φιλοῦν
ἄνθρωπον λέγειν αὐτὸν βλασφη-
μοῦντας. τέρας δὲ αὐτοῦ καὶ ὁ
θάνατος, ἀπιστουμένης τῆς ἀνα-
στάσεως. ἀλλὰ καὶ ἡ γέννησις

¹⁾ [= τ. e. Ἰησοῦ?] ἴδ = θεός.

первая

вторая псалтирь

αὐτοῦ [τ]εράστιον ἦν διὰ τὸ μὴ κατὰ φύσιν. τὸ δὲ ἐν σοὶ ἡ ὕμνησις μου, τοιοῦτον· ὁ ὁμολογῶν θεὸν ἔμπροσθεν ἀνθρώπων ἐν αὐτῷ αὐτὸ ποιεῖ, ἔν' ἀκολούθως καὶ αὐτὸς ὁμολογηθῆ ἀπὸ τοῦ πατρὸς, ὄντος ἐν τῷ ὁμολογοῦντι αὐτόν. ὡς οὖν αὐτὸς ἐν τῷ μετεχομένῳ, οὕτω καὶ ὁ μεθεκτός ἐν τῷ μετέχοντι, καθὼ λέγομεν ἐν τῷ σπουδαίῳ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἀρετὴν ἐν τῷ σπουδαίῳ. ἄλλων οὖν ὑμνούντων ἄρχοντας ἢ ἐμὴ ἐν σοί, καὶ οὐκ ἐν ἄλλῳ.—Γράφεται καὶ ἡ ὑπόμνησις· οὐ γὰρ ἐν ἄλλῳ δεῖ ἔχειν τὸν νοῦν, ἀλλ' ἐν θεῷ . . .

ЧЛЛЪ

Я

[Л. 48^а] Ἑρμηνεία τοῦ ὄ φαλμοῦ τῷ Δαβίδ. Ψαλμὸς τῶν υἱῶν (Ἰων)αδὰβ καὶ τῶν πρώτων αἰχμαλωτισθέντων ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις:—Ὁμολόγησε καὶ αὐτὸς ὁ τὴν ἐπιγραφὴν ποιησάμενος μὴ εὐρηκεῖν ταύτην παρὰ τῷ Ἑβραίῳ, ἀλλ' αὐτὸς αὐτὴν τεθεικέναι. ἰστέον μέντοι, ὡς οἱ τοῦ Ἰωναδὰβ υἱοὶ οἱ πρώτοι ἠχμαλωτεύθησαν . . .

[Л. 55^б] Ἑρμηνεία τοῦ οὐ φαλμοῦ. Εἰς Σαλαμών. Ὅτι τῷ Σαλαμῶντι οὐδαμῶς ὁ προκειμένος ἀρμόττει φαλμός, οἶμαι καὶ Ἰουδαίους ἀν ὁμο-

He

СЛН-

ЧЛЛЪ Я.

} А ЭТО ■ ЗДѢСЬ ТАКЪ ЖЕ.

— [Л. 34^а] Εἰς Σαλαμών φαλμός. Ἀληθεύει ἡ ἐπιγραφὴ· εἰς γὰρ τὸν Σολομῶντα τείνει καὶ εἰς τὸ ἐξ ἐκείνου γένος, δηλοῦ ὄντος, ὅτι τὰ καθ' ὑπερβο-

первая

вторая псалтирь

λογῆσαι τὰληθῆ λέγειν ἐθέλοντας, ἤπου γε καὶ τῆς πίστεως τοὺς τροφίμους· πρῶτον μὲν γὰρ οὕτε τῶν περάτων τῆς γῆς ἐκράτησε Σαλαμών, οὕτε τὸν παρὰ τῶν ἐσπερίων καὶ ἐφῶν ἐδέξατο φόρον· ἔπειτα ἄνθρωπος ὢν τὸν τῆ φύσει σύμμετρον διαβίωσας χρόνον τοῦ βίου τὸ τέλος ἐδέξατο, καὶ τοῦτο οὐκ εὐκλεές· ὁ δὲ φαλμός ἡλίου καὶ σελήνης πρεσβύτερον δείκνυσι τὸν προφητευόμενον· ἀκριβέστερον δὲ ταῦτα ἢ τῶν ῥητῶν ἑρμηνεία διδάξει. καὶ ἡ ἐπιγραφὴ δὲ οὐκ ἀνάρμοστος [Л. 51^а] ἀτεχνῶς τῷ σωτήρι συμβαίνουσα· Σαλαμών γὰρ εἰρηνικὸς ἑρμηνεύεται . . .

He

СЛН

ЧЕНО.

[Л. 51^б] * Καταβήσεται ὡς ὑετός ἐπὶ πόκον. . . Διὰ τούτων σαφῶς ἡμῖν τὴν ἀνθρωπείαν αὐτοῦ ὑπέδειξε γέννησιν . . .

λὴν εἰρημένα εἰς τὸν Χριστὸν ἀναφέρεται, ἐφ' οὗ τὰ πράγματα ἐξέλαμψεν· ἐπηγγείλατο μὲν γὰρ ὁ θεός, ἀπέκρυψε δὲ καὶ τὸ πρόσωπον καὶ τὸν χρόνον. ὅθεν εἴ τινα εἶδον ἐκ τοῦ γένους λαμπρὸν τοῦ Δαβίδ, Χριστὸν ἐπεφήμιζον, ὡς Ἐζεκίαν, ὡς Ἰωσίαν, οὕτω καὶ Σολομῶντα διὰ τὴν πολλὴν σοφίαν, [Л. 34^б] φ καὶ ἔθνη ὑπετάγη καὶ δῶρα ἐπέμψθη ἐκ βασιλείας. ἐν σχήματι δὲ εὐχῆς αὐτὰ εἰσάγει, οὐ κατὰ προφητεῖαν· τὸ μὲν γὰρ παρακλήσεως ἐδόκει, τὸ δὲ ἐξ ἀλαζονείας. ἔοικε δὲ καθαρῶς εἰς Χριστὸν εἰρησθαι, ὃν ἡλίου καὶ σελήνης πρεσβύτερον δείκνυσιν ὁ φαλμός· εἰρηνικὸς γὰρ σημαίνοντος τοῦ Σολομών, Χριστὸς ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν. Ὁ θεὸς τὸ κρίμα σου . . . γενεᾶς γενεῶν. — Ὡσπερ βασιλέα καὶ υἱὸν βασιλείας τὸ αὐτὸ λέγει, οὕτως καὶ δικαιοσύνην καὶ κρίμα τὸ αὐτό· ἔθος γὰρ τῆ Γραφῆς ἐν πράγμα ὡς β' λέγειν εἰς πλείονα μνήμην τοῦ ἀναγινώσκοντος . . .

— [Л. 35^а] Καταβήσεται ὡς ὑετός ἐπὶ πόκον. . . Τὰ τῆς σοφίας αὐτοῦ ῥήματα ἐμπεισῆται ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς ὄροσος εἰς γῆν διψῶσαν ἢ ὡς

πρώτη

вторая псалтирь

ὕετός ἐπὶ πόκον φυσικῶς καταδεχόμενον τὴν ὑγρασίαν· ἢ διὰ τούτου τὴν ἀνθρωπείαν Χριστοῦ ὑπέδειξε γέννησιν ἀφορητὴ γενομένην καὶ [π. 35^b] λανθανόντως καὶ μυστικῶς. ἕτερος δὲ οὐ τὸ λανθάνον λέγει σημαίνεισθαι διὰ τούτων καὶ ἀνεπαίσθητον (ἔγνωστο γὰρ τῷ Γαβριήλ), ἀλλὰ καὶ τὸ συναφές τοῦ λόγου πρὸς τούτο τείνει· εἰ γὰρ καὶ ἀφορητὴ κάτεισιν ἐπὶ πόκον ὁ ὑετός, ἀλλ' ἢ γε σταγῶν σὺν φόφῳ πάντως ἐπὶ γῆς. ἀλλ' οἶμαι, ὡς πόκος ἢ παρθένος τῷ προπάτορι κατωνόμασται, ὡς ἐκείνων γένος, ὧν προβάτου δορὰ τὴν γύμνωσιν περιέστειλε. καὶ ἔν' ἐπ' αὐτῇ τὸ τοῦ τοῦ Γεδεὼν τελεσιουργούμενον ἐκφανῆ . . .

[π. 51^a] * Καὶ πλῆθος εἰρήνης ἕως οὐδ' ἀνταναιρεθῆ ἡ σελήνη:— Πάλαι μὲν γὰρ αἱ τοπαρχίαι καὶ αἱ καθ' ἕνασιν ἔθνος διηρημένα βασιλεῖται συγνοῖς πολέμοις ταλαιπωρούμενα τοῦ δώρου τῆς εἰρήνης ἀπολαβεῖν οὐκ εἶχον· διηνεκῶς γὰρ τὸν ὀπλητικὸν μετῆσαν βίον. καὶ τούτους τοὺς πολέμους πολλοὶ καὶ Ῥωμαίων καὶ Ἑλλήνων συνέγραψαν. διδάσκουσι δὲ ἡμᾶς

He

СЛН

πρώτη

вторая псалтирь

καὶ αἱ τῶν Μακκαβαίων ιστορίαι, ὅσα προῤξένουν αἱ τοπαρχίαι κακά. μετὰ δὲ τὴν τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν ἐνανθρωπήσιν πέπαιται μὲν ἐκεῖνα, μία δὲ βασιλεία τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης κρατεῖ· μόνη εἰρήνη πολιτευομένη πολλὴν τῷ θεῷ κηρύγματι δέδωκε τὴν ἰσχύν. τὸ δὲ ἕως οὐ ἀνταναιρεθῆ ἡ σελήνη, ἀντὶ τοῦ πάντα τοῦ παρόντος βίου τὸν χρόνον περιττὸν γὰρ καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος λέγειν, καθ' ὃν εἰρήνη ἀληθῆς πολιτεύεται:—

[π. 52^a] * Ἐνώπιον αὐτοῦ προπεσοῦνται Αἰθίοπες καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ χοῦν λείξουσιν . . . δῶρα προσάξουσιν:—Θαρσεῖς τὴν Καρχηδόνα τὴν τῆς Λιβύης προκαθημένην καὶ ὁ μακάριος Ἡσαΐας καὶ ὁ θαυμασιος Ἰεζεκιήλ ὀνομάζουσιν. Σαβὰ δὲ Αἰθίο [π. 52^b] πικρὸν ἔθνος· ἀλλὰ Αἰθίοπες μὲν οἱ καὶ Ἄφροι προσαγορευόμενοι τὰ ἑσπέρια κατοικοῦσι τμήματα, Αἰθίοπες δὲ τὰ ἑῶνα καὶ νότια, Ἄραβες δὲ τὴν μέσην ἠπειρον, οἱ δὲ νησιῶται τῆς θαλάττης τὰ μέσα . . .

. . . [π. 52^b] * Πάντα τὰ ἔθνη δουλεύουσιν αὐτῷ:—βαίνει ταῦτα τῇ τοῦ πατριάρχου

— . . . [π. 36^b] Ἐπεὶ δὲ Αἰθίοπας εἶπε τοὺς ἐξωτέρω, λέγει ὅτι καὶ οἱ τὰ παρά θαλάσσαν οἰκοῦντες δῶρα προσοίσουσιν· θαρσεῖς γὰρ τοὺς παραθαλαττίους καλεῖ τόπους· καὶ Ἰωνᾶς γὰρ κατέβη εἰς Θαρσεῖς τοῦ ἐκπλεῦσαι. εἰπὼν δὲ πάντα τὰ ἔθνη, νομισθῆσεται πρὸς ὑπερβολὴν λέγειν· ἀλλ' εἶπον, ὡς οὐκ ἔστι μόνον προφητεία, ἀλλὰ καὶ εὐχὴ. ὁ δὲ εὐχόμενος οὐ κωλύεται μεγάλα αἰτεῖν, καὶ μάλιστα, ὅταν ὑπὲρ υἱοῦ ποιῆται τὴν εὐχὴν . . .

. . . [π. 37^a] Θαρσεῖς δὲ οἱ μὲν τὴν Καρχηδόνα τῆς Λιβύης προκαθημένην, οἱ δὲ τὴν Ταρσό, εἰς ἣν ἔφυγεν Ἰωνᾶς,

He

HO

πρῶτη

Ἰακώβ προφητεία· ὅτι αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν. ὁρῶμεν δὲ καὶ τὸ τῆς προρρήσεως τέλος. οὐδὲ γὰρ ἔστιν ἔθνος τῶν εὐαγγελικῶν κηρυγμάτων ἀνήκουσιν, ἀλλ' εἰσὶν ἐν ἑκάστῳ οἱ τῆς θεογνωσίας τὴν αἴγλην δεξάμενοι: . . . —

. . . [π. 53^a] * Καὶ ζήσεται καὶ δοθήσεται αὐτῷ ἐκ τοῦ χρυσοῦ τῆς Ἀραβίας: — Ἀντὶ τῆς Ἀραβίας, Σαβὰ τεθείκασιν οἱ λοιποὶ ἑρμηνευταί. καὶ τοῦτο μέντοι κάκεινο τὰ ἀναθήματα προσεπίζει . . .

* Ἔσται τὸ ὄνομα [π. 53^b] αὐτοῦ εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας· πρὸ τοῦ ἡλίου διαμενεῖ τὸ ὄνομα αὐτοῦ: — Τὸ εὐλογημένον παρ' οὐδενὶ κεῖται, οὔτε ἐν τῷ Ἐξαπλῷ οὔτε παρ' Ἐβραίοις . . .

δευτέρα ψαλτιρῆ

οἱ δὲ χρῶμα ὑακίνθινον, ὡς ἐν τῷ εἶδος θαρσεῖς. Σαβὰ δὲ πόλις Ἰνδίας, ἀφ' ἧς ἡ βασίλισσα Νότου ἦλθε πρὸς Σαλομών . . .

— . . . [π. 39^a] Ἄλλως ἔσται τὸ ὄνομα αὐτοῦ εὐλογημένον· παρ' οὐδενὶ κεῖται . . .

Конецъ толкованія этого псалма.

. . . [π. 39^b] Ἐν πάσῃ τῇ γῆ ὄφρα ἔσται ὁ τῶν ἔθνων θεὸς καὶ ὑπὸ πάντων δοξασιθήσεται. διὸ καὶ ἐπεύχεται πέρασ τὴν προφητείαν λαβεῖν διὰ τοῦ γένοιτο, γένοιτο ἢ κατὰ τὸν Ἀκύλαν, πεπιστωμένος. ἀληθῆ φησι τὰ εἰρημένα καὶ δεῖ πάντως

πρῶτη

δευτέρα ψαλτιρῆ

πέρας λαβεῖν. ἐν δὲ τῷ Ἐβραϊκῷ ἀντὶ τοῦ γένοιτο ἀμήν, ἀμήν.

Ἄλλως: Ἐὐλογητός φησι ὁ τοῦ διορατικοῦ γένους θεός, οὗ ὄνομα δόξης ἢ θεότης τυγχάνει. διὰ δὲ τοῦ ἐπιδιπλασιάζειν τὴν εὐχὴν δείκνουσιν, ὡς ἀδιαστάτως καὶ συνεχῶς δεῖ τοῦτο ποιεῖν: —

[π. 54^a] Ἐρμηνεία τοῦ οὐβ' φαλμοῦ. Ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ: — Καὶ ἦδη προεῖρήκαμεν, ὅτι καὶ τοῦτον τινὲς φαλτογράφον ἔφασαν, τινὲς δὲ μελοποιῶν καὶ τῶν ἀδόντων χοροδιδάσκαλον, ἄλλοι δὲ τὸν μὲν Δαβὶδ εἶπον καὶ τοῖσδε τοὺς φαλμοὺς εἰρηκεῖναι, τὸν δὲ Ἀσάφ γεγραφέναι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰ βούλεται τις, δεχέσθω· οὐδὲ μία γὰρ ἐντεῦθεν βλάβη τοῖς οὕτως ἢ ἐκείνως δεχομένοις φησεται. ἡμεῖς δὲ τοῦ φαλμοῦ τὴν διάνοιαν, τῆς χάριτος φωταγωγούσης, ποιησώμεθα δῆλον . . .

οὐβ'. Ἐξέλιπον οἱ ὕμνοι Δαβὶδ τοῦ υἱοῦ Ἰεσσαί. Ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ: — Ἐῖρηται πολλάκις, ὡς διάφορος εὐρίσκειται τῶν ἐπιγραφάντων ἢ πλάνη ἀπολομένου γὰρ τοῦ βιβλίου καὶ κατὰ μέρος εὐρίσκομένων φαλμῶν, ὡς τῷ εὐρόντι ἐδόκει, ἐπέγραψεν, ὡς καὶ ὁ τὸν παρόντα Ἀσάφ ἐπιγράφας. δεῖ δὲ εἰδέναι, ὡς πάντες εἰσὶ τοῦ Δαβὶδ, καὶ οἱ μὲν ἐδίδοντο τῷ Ἀσάφ, οἱ δὲ τῷ Ἰδιθούμ· οἱ δὲ τοῖς υἱοῖς Κορέ, ὥστε ἀρμόσαι αὐτοὺς τοῖς ὀργάνοις φαλτωδοῦς ὄντας καὶ κορυφαίους τῶν ὕμνων. εῖρηται δὲ οὗτος, ὡς ἐκ τῶν ἐν Βαβυλωνί, μᾶλλον δὲ τῶν ἐν αὐτοῖς φιλαρέτων.

— . . . [π. 41^a] Ἐν κόποις ἀνθρώπων οὐκ εἰσὶ· καὶ μετὰ ἀνθρώπων οὐ μαστιγώθησονται . . .

He

πρῶτη

δευτέρα ψαλμῶν

СХОД-

НО.

[λ. 56^b—57^a] Ἑρμηνεία τοῦ οἰκ. ψαλμοῦ συνέσεως τῷ Ἀσάφ: — Τὴν ἐσομένην τῆς Ἰερουσαλὴμ πανωλεθρίαν ὁ προφητικὸς προθεσπίζει λόγος· ἐπιστῆναι καὶ συνιέναι κελεύει τοῖς ἐντυγχάνουσιν τοῦ ψαλμοῦ τὴν διάνοιαν. τινὲς μέντοι τοῖς ὑπὸ Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς γεγενημένοις προσήρμωσαν τὸν ψαλμόν, οὔτε τῆ ἱστορίᾳ προσεσχρητότες, οὔτε τοῦ ψαλμοῦ τὴν προφητείαν ἀκριβῶς νενοηκότες· ὁ μὲν γὰρ ψαλμὸς [λ. 57^a] ἐμπρησμὸν προλέγει τοῦ θείου νεῶ . . .

[λ. 41^b] Ἄλλως: Ἐν κόποις ἀνθρώπων οὐκ ἐξετάζονται. γηπονοῦντες καὶ τροφήν ἐκ χειρῶν ποριζόμενοι διὰ πενίαν· τὸναντίον δὲ πλοῦτῳ περιρρέομενοι· ἐντροφῶντες καὶ μηδὲν ὅμοιον πάσχοντες ἀνθρώποις τοῖς καθ' ἑκάστην μαστιζόμενοις δι' ἐπιπόνου βίου καὶ μοχθηροῦ. ὁ γὰρ διὰ χειρῶν βίος οἷον μάστιγι δέδοται τοῖς ἀνθρώποις. ὁ δὲ Σύμμαχος οὐκ ἐνεθυμοῦντο περὶ θανάτου· στερεὰ γὰρ ἦν τὰ πρόπυλα αὐτῶν, ὡς ἐν τούτοις ὄντων καὶ μὴ δεχομένων τὰ ἐπίχειρα, ἐκράτησεν αὐτοὺς ἡ ὑπερηφανία . . .

[λ. 46^b] οἰκ. Συνέσεως τῷ Ἀσάφ. Ἐκ προσώπου τῶν Μακκαβαίων εἴρηται, ἠττηθέντων ὑπὸ τῶν τοῦ Ἀντιόχου στρατηγῶν καὶ δεομένων ἀπαλλαγῆς. ἢ γὰρ ἐν τοῖς ῥητοῖς περιπάθεια ταύτην εἶναι πείθει τὴν ὑπόθεσιν. παρορμᾷ δὲ ἡμᾶς ἐπὶ τὴν τῶν λεγομένων σύνεσιν τὸ προφητικὸν πνεῦμα, τὰ μέλλοντα ὡς παρῳηκῶτα διεξιόν, τὴν ἐσχάτην νοεῖν πολιορκίαν τὴν ὑπὸ Ῥωμαίων· τότε γὰρ αὐτῶν παντελῆς ἀπόπτωσις γέγονεν . . .

Читай
ниже
подъ
буквою

πρῶτη

δευτέρα ψαλμῶν

... [λ. 57^b] * Ὅσα ἐπονηρεύσατο ὁ ἐχθρὸς ἐν τῷ ἀγίῳ σου: — Οὔτε ὁ Ἐβραῖος, οὔτε οἱ λοιποὶ ἑρμηνευταί, οὔτε μὴν οἱ Ὁ' ἐν τῷ Ἑξαπλῷ πληθυντικῶς ἐν τοῖς ἀγίοις τεδείχασιν, ἀλλ' ἐνικῶς, ἐν τῷ ἀγίῳ, ὡς εἶναι ὀφθαλμῶν, ὅτι περὶ τοῦ νεῶ ταῦτα οἱ λέγοντες λέγουσιν ὀλοφυρόμενοι καὶ θρηνοῦντες τὰ ὑπ' ἐκείνων εἰς τοῦτο γεγενημένα . . .

ἜΤΟΓΟ НѢТЬ

ЗДѢСЬ.

[λ. 48^a] Ἐθεντο τὰ σημεῖα αὐτῶν σημεῖα καὶ οὐκ ἔγνωσαν . . . Ἄλλως. Ἐθεντο τὰ σημεῖα αὐτῶν ἐπισήμως γνώρισμα κατὰ τὴν εἴσοδον ἐπάνω· σημεῖα γὰρ τῆς νίκης αὐτῶν ἐπάνω τῆς πόλης ἔστησαν ἢ ἐνεκόλαψαν τὴν νίκην αὐτῶν θριαμβεύοντες.

δευτέρα ψαλμῶν

— . . . [λ. 50^{a-b}] Ὁ δὲ θεὸς βασιλεὺς ἡμῶν πρὸ αἰῶνος εἰργάσατο σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς. . . μισοῦντων σε ἀνέβη διαπαντός. Τοῦτο τοῖς ἄνω συνῆπται· ἐπεὶ γὰρ πρόκειται τῶν ἐχθρῶν ἡ βλασφημία λεγόντων, ὅτι ἀναρπάσωμεν τοὺς Ἐβραίους, ὡς μήτε θεὸν ἔχοντας βοηθόν, μήτε προφήτην τὸν τὴν ἡμῶν καταμηγύοντα ἔφοδον, διὰ τοῦτο ὡς ἀναμιμνήσκων τὸν θεὸν τῶν εἰς αὐτοὺς γεγενημένων θαυμάτων πάσαι, ταῦτα προφέρει λέγων, ὅτι αὐτοὶ μὲν ταῦτα ὀυσφῆμως λέγουσι καὶ ἀπίστως, σὺ δὲ, Κύριε, μνησθεὶς τῶν πρὶν σου θαυμάτων ὡς περιφανῶς ἔσωσας ἐκ μέσου γῆς Αἰγύπτου, ὡς τὴν ῥοδῶν θάλασσαν ἔστερέωσας σχίσας τὴν ὑγρὰν οὐσίαν αὐτῆς καὶ τὰ ἐφ' ἑκάτερον αὐτῆς τμήματα ἐπισχών, ὡς τὸν

Φαραώ σὺν τοῖς τριστάταις καὶ ἄρμασι συνέτριψας, ὡς δράκον-
 τείους κεφαλὰς ἐπὶ τοῦ ὕδατος· ὡς τοὺς αὐτοὺς Αἰγυπτίους
 πλησιοχώρους Αἰθίοφιν ὄντας παρέδωκας [π. 51^a] αὐτοῖς εἰς κατά-
 βρωμα, αὐτοὺς καὶ τὸν 1) βασιλέα αὐτῶν ἠττήσας ἀπὸ προσώπου
 Αἰθίοπων, ὡς πηγὰς καὶ χειμάρρους ἀνεστόμωσας εἰς ἀφθονον
 τοῦ λαοῦ ποτόν, ὡς ἐξήρανας τὸ ἄλσος Ἡθὰμ κατάρρυτον ὃν
 πάλαι, ἐν ᾧ τοῖς εἰδώλοις τεμένη κατεσκευάστο· ὡς ἡμέραν καὶ
 νόκτα ἐδημιούργησας, ὡς ἕαρ ἔπλασας καὶ θέρος, ὡς πάντα τὰ
 ὥρατα τῆς γῆς· πάντα γὰρ ὑπέκειτο τῇ ἀμηγάνῳ σου ἰσχύϊ. τού-
 των ἀπάντων ἀνακινήσας παρ' ἑαυτῷ τὴν ἐνέργειαν, μνήσθητι τῆς
 συναγωγῆς σου· καὶ σκῆπτρον ἦτοι ῥάβδον βασιλείας σου, ἣν πᾶσι
 τοῖς ἔδνεσι ἔδειξας ταῖς περὶ αὐτὴν ἀντιλήψεσί σου, μὴδὲ τοῖς
 βλασφημοῦσι σε παραδόξως θηρίοις ψυχὴν, εὐγνωμόνως τὰ εἰς αὐ-
 τὴν ὑπεργμένα σοι δι' εὐχαριστίας σοι ἀνομνοῦσαν. ἐπίβλεψον
 δὲ καὶ εἰς τὴν διαθήκην σου, ἣν διέθου ἡμῖν, ἔθνος ἡμᾶς ἔσε-
 σθαί σοι περιούσιον ἐπαγγειλάμενος. καὶ ἡ μὲν ἐπαγγελία σου
 αὕτη, ἀλλ' οὐχ ἡμῖν, πρὸς τοὺς ἐχθροὺς δὲ ἡμῶν περιτέτραπται·
 ἡμεῖς μὲν γὰρ πτωχεύομεν, οἱ δὲ τῷ φωτὶ τῶν θαυμάτων σου πάλαι
 λελαμπρυσμένοι, οἱ δὲ ἐσκοτισμένοι τοῖς γηϊνῶσι φρονίσμασι
 πεπλήρωνται οἴκων, ἀνομιῶν μὲν, ἅτε ἀπὸ τῆς ἡμετέρας ἀπα-
 γωγῆς καὶ πλεονεξίας, ὁμοῦς εὐθνηοῦνται καὶ ἐν πλούτῳ διάγουσι
 τὴν παροῦσαν ζωὴν. μὴ οὖν ἀποστραφῆς ἡμᾶς, ἀλλ' ἀναστὰς βοή-
 θησον ἡμῖν. πρὸς μὲν οὖν ἱστορίαν οὕτως, [π. 51^a] πρὸς δὲ διά-
 νοιαν, ὡς ἂν τοῖς βουλομένοις φίλον ἐκλαμβανέσθω· οὐ γὰρ ἐστε-
 νοχώρηται τὰ τοῦ θεοῦ πνεύματος πρὸς τὴν εὐσεβεστέραν ἐν-
 νοιαν ἐκλαμβάνεσθαι. — Ἄλλως: Ὁ δὲ θεὸς βασιλεύς· νῦν μὲν
 φησι ἀνακόπτει ἐξ ἡμῶν τῶν ἀγαθῶν τὴν φορὰν, πάλαι δὲ
 ἡμεῖς βασιλέα σε καὶ δεσπότην ἐπιγεγράμμεθα. καὶ τοσαύτην ἡμῶν
 ἐποίησω σωτηρίαν, ὡς μηδένα λαθεῖν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς· τὸ γὰρ
 ἐν μέσῳ τῆς γῆς, ἀντὶ τοῦ ἐν φανερωῖ καὶ παρρησίᾳ, ὥστε ἐξά-
 κουστον γενέσθαι πᾶσι τὴν σωτηρίαν ἡμῶν. εἶτα καταλέγει τὰ
 τῆς σωτηρίας. εἶη δ' ἂν ἀληθῆς σωτηρία ἢ διὰ τῆς αὐτοῦ ἀνα-
 στάσεως ἐν Ἱερουσαλήμ, ἀφ' οὗ τινες καὶ ὀμφαλὸν εἶναι τῆς γῆς

1) τῶν cod.

τὰ Ἱερουσόλυμα ἀπεφάνησαν διὰ τὸ κληθῆναι μέσον τῆς γῆς. δια-
 γράφει δ' οὖν ὁμοῦς τὰ τῆς παλαιᾶς σωτηρίας. σύ φησιν ὁ τὴν
 θάλασσαν διατεμὼν καὶ τὸ ὕδωρ ἐκατέρωθεν ὡς τοίχους ὀχυρώ-
 σας, σὺ τοὺς Αἰγυπτίους (δράκοντας γὰρ τούτους διὰ τὸ τῆς
 γνώμης πονηρὸν τροπικῶς ὀνομάζει) ἐπὶ τοῦ ὕδατος κατεπόντισας,
 αὐτοὺς τε καὶ τὸν τούτων ἄρχοντα Φαραώ, ὃν καὶ αὐτὸν δρά-
 κοντα καλεῖ. καὶ ἦν ἐφ' ἡμῶν ἐκραταίωσας θάλασσαν, ἐν ἐκεί-
 νοις διέλυσας. καὶ τοὺς καταλιπομένους εὐαλότους ἐποίησας· ἐπ-
 ελθόντες γὰρ Αἰθίοπες τῇ χώρᾳ αὐτῶν πᾶσαν ἀπόλωσαν. ἡ
 περὶ τῶν Ἰνδικῶν τοῦτο ὀρνίθων φησίν, οἱ ἐπελθόντες ἐκβρασθέν-
 τας αὐτοὺς κατέφαγον, [π. 52^a] ἡ ὕδατος νοουμένου τῆς κακίας,
 ἡ τῶν ἀστάτων καὶ τεταραγμένων κυμάτων τοῦ βίου, δράκοντες
 εἶεν ἂν οἱ τοῦ αἰῶνος ἄρχοντες τούτου καὶ ὁ τούτων ὑπερέχων,
 οἱ ἐν τῷ τοιοῦτῳ ὕδατι βλαπτικῶς ἐνεργοῦσιν. εἶτα ἐφεξῆς λέγει
 θαύματα· πηγὰς μὲν καὶ χειμάρρους τὰς ἐν τῇ ἐρήμῳ λέγει· βου-
 σάσας, Ἡθὰμ δὲ, ὅτι τόπος ἦν ἀλσώδης καὶ ὕδασι κατάρρυτος
 καὶ φωτοῖς κατάκομος, ἐν ᾧ Σολομῶν πρὸς θήραν ἐξῆε· οὐ καὶ
 τὴν ξηρασίαν ἐν τοῖς θαύμασι καταλέγει. οἱ δὲ, ὅτι ὡς ἐπὶ ὑπο-
 δείγματος τέθειται, ὅτι εἰ δὲ καὶ ποταμοὺς ἐχρῆν διαβῆναι ἀβά-
 τους, βατοὺς αὐτοὺς ἐποίησεν ἡμῖν, ὡς ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου·
 Ἡθὰμ γὰρ, λέγει, σημαίνει νότον, ἐκ νότου δὲ κεῖται ὁ Ἰορ-
 δάνης τῆς Ἱερουσαλήμ. σημαίνει καὶ αἷμα καὶ βάτον, ὅτι
 ἐκεῖ θυόντων ἐξηράνθη τὸ αἷμα καὶ ἡ ἀκανθώδης ὕλη τῆς εἰδω-
 λολατρείας. ἀλλὰ τί θαυμαστόν φησι, εἰ τὰ ἐπὶ γῆς μετέβαλες,
 ὅτε αὐτὸς εἰ δὲ τὰς νόκτας καὶ τὰς ἡμέρας δημιουργήσας. . .

первая

вторая псалтирь

— . . . [π. 57^b] Καὶ χόι-
 ρου δὲ προτομῆν οἱ Ῥωμαί-
 ων βασιλεῖς τοῖς τῆς πόλης ἐν-
 ἑκοψαν λίθοις. . . .

Ἄλλως δὲ προτομὰς λέγει
 χόιρων ἐγκολάφαι τῇ πόλῃ τὸν
 Ἐπιφανῆ Ἀντίοχον ὑπο-
 κνίζοντα τοὺς Ἰουδαίους 1).

74 Ψαλμ. — . . . [π. 58^b]

* Σὺ διέρρηξας ποτα-
 μοὺς καὶ χειμάρρους· —
 Ὁ δὲ Ἑβραῖος καὶ οἱ ἄλλοι
 ἐρμηνευταὶ πηγὴν εἰρήχασιν.

[1] Этого мѣста я не отыскалъ.]

πρῶτη

Κἄν τε δὲ πηγὴν εἴπωμεν, κἄν
τε πηγᾶς, οὐχ ἁμαρτησόμεθα
τῆς ἀληθείας . . .

[λ. 59^b] Ἑρμηνεία τοῦ οὐ
ψαλμοῦ. Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις
ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ. ᾠδὴ πρὸς
τὸν Ἀσσυρίον. — Τὴν τοῦ
Ἀσσυρίου προσθήκην οὐχ εὔ-
ρον ἐν τῷ Ἑξαπλῶ, ἀλλ' ἐν
ἐπίλοιποις ἀντιγράφοις. αὐτὴν μέντοι
ἔχει τὴν ὑπόθεσιν ὁ ψαλμὸς· τὰ
γὰρ κατὰ τὸν Σενναχηρείμ
προθεσπίζει καὶ τὴν ἐπενεχθεῖ-
σαν τῇ στρατιᾷ τιμωρίαν:—

. . . [λ. 59^b] * Φωτί-
σεις σὺ θαυμαστῶς ἀπὸ
ὀρέων αἰωνίων. — Ὁ δὲ
Σύμμαχος οὕτως· ὑπερφανῆς
ὑπερμεγέθης ὑπὸ ὀρέων θήρας·
ἐν γὰρ τοῖς ἡμετέροις ὄρεσι τῇ
θήρᾳ τοῦ θανάτου τοὺς δυσμε-
νεῖς παραδοῦς, ὑπερμεγέθης καὶ
ἐπιφανῆς παρὰ πᾶσιν ἀνεδείχ-
θης· φωτίζει γὰρ τῷ θαύματι
τοὺς ἀγνοούντας καὶ διδάσκεις,
ὅστις ὑπάρχεις:

76 Ψαλμ. — . . . [λ. 60^b]

* Ταῖς χερσὶ μου νυκ-
τὸς ἐναντίον αὐτοῦ καὶ
οὐχ ἠπατήθην. — Ὁ δὲ
Σύμμαχος οὕτως· ἢ χεῖρ
μου νυκτὸς ἐκτέτατο διηνεκῶς.
νύκτωρ ἠσυχίαν ἄγων τὰς χεῖ-

вторая псалтирь

75 Ψαλμ. — . . . [λ. 56^b]
Ἡ τοῦ Ἀσσυρίου προσθήκη
οὐχ ἔκειτο ἐν τῷ Ἑξαπλῶ,
ἀλλ' ἐν ἀντιγράφοις· ὑπόθεσιν
δὲ ἔχει ὁ ψαλμὸς τὰ κατὰ τὸν
Σενναχηρείμ καὶ τὰ ἐπενε-
χθέντα αὐτοῦ τῇ στρατιᾷ . . .

. . . [λ. 57^b] Ὁ δὲ Ἀκού-
λας· φωτισμὸς σὺ ὑπερμεγέθης
ἀπὸ ὀρέων θήρας. ἀπὸ τῶν πλη-
σίον ὀρέων τῇ θήρᾳ τοῦ θα-
νάτου φησὶ τοὺς δυσμενεῖς πα-
ραδοῦς, ὑπερμεγέθης καὶ ἐπι-
φανῆς πᾶσι δειχθήσῃ. ἢ ὄρη
αἰώνια οἱ οὐρανοί· ἐκ γὰρ θείων
ὕψωμάτων τῇ τῆς θεότητος αἰ-
γλη τὰς τῶν ἀξίων φωτίζει φω-
χάς· ἢ αἱ ἀγγελικαὶ δυνάμεις αἱ
συνεργοῦσιν ἡμῖν πρὸς τὰ [λ.
58^a] κρείττονα . . .

То же ■ эдѣсь.

πρῶτη

ρας ἐξέτεινον τοχεῖν φιλανθρω-
πίας ἀντιβόλων καὶ οὐ διήμαρ-
τον τῆς ἐλπίδος· τοῦτο γὰρ ση-
μαίνει τὸ οὐκ ἠπατήθην . . .

* Ἡδολέσχησα καὶ
ὀλιγοψόχησα τὸ πνεῦμα
μου. — Ὁ δὲ Σύμμαχος οὕ-
τως· διελάλουν ἑμαυτῷ καὶ ἐλι-
ποῦμόμην. . .

Πο-

Χο-

же.

Это-

вторая псалтирь

Ὁ δὲ Ἀκούλας· ἀνένευσε,
τοῦτέστι παρηγορεῖσθαι ἀπηρ-
νήσατο ἢ ψυχὴ μου, καὶ ἀν-
θρώποις μὲν παρακαλοῦσιν οὐκ
ἐπειθόμεν 1).

[λ. 64^b] Φωνὴ τῆς βρον-
τῆς σου ἐν τῷ τροχῷ . . .
οὐ γνωσθήσονται. — Ὁ
Σύμμαχος, ἐν τοῖς τροχοῖς,
βροντῆν γὰρ φησὶ ἐπαφείς με-
γίστην, συνεπύδισας τοὺς τρο-
χοὺς τῶν ἀρμάτων τῶν Αἰγυ-
πτίων, ἵνα μὴ προβαίνειν ἔχω-
σιν, ἀλλ' ἅμα πάντες καταπον-
τισθεῖεν· κατεσχέθησαν γὰρ ἕως
ἐπεκλύσθησαν. ἀστραπὰς δὲ ἐν-
ταῦθα τὰς ἀπειλάς, τὰς κατα-
πλήξεις, ὡς τοῖς Αἰγυπτίοις
ἐπέγηγε . . .

. . . [λ. 65^a] Ἄλλως. Τῆς
θαυματουργίας φησὶ τὸ φῶς
δίχην ἀστραπῆς τὴν οἰκουμένην
διέδραμε· τροχὸς γὰρ ὁ κόσμος,
σφαιροειδῆς ὢν καὶ κυκλοφορι-
κῶς κινούμενος, οὐ ἐντὸς ἄλλος
τροχός, ὁ τῶν ἀνθρώπων βί-
ος. — Ἄλλως δέ. Τὸν τροχὸν

[1] Этого отрывка я не отыскал.]

первая

ΓΟ

НЪТЪ

ЗДѢСЬ.

[Л. 62^а] Ἑρμηνεία τοῦ οὗ ψαλμοῦ συνέσεως τῷ Ἀσάφ:—
 ☆ Τὸν παλαιὸν δεδωκὸς νόμον ὁ τῶν ἄλων θεὸς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ προσέταξε τοῦτον διηνεκῶς καὶ αὐτοὺς ἐκπαιδεύεσθαι καὶ τὰ τέκνα διδάσκειν· καὶ μὲν δὴ καὶ τῶν ἑορτῶν τὰς αἰτίας τοῖς ἐκγόνοις ὑποδεικνύσαι, ὡς ἂν τὰς θείας εὐεργεσίας μανθάνοντες εὐγνώμονες γένοιεντο περὶ τὸν τὰ

вторая псалтирь

κύκλον ἡμῶν αἰθέριον ὑποβάλλει νοεῖν φησί, καθ' ὃν τὰ ἄστρα περιδινεῖται, ὡς βόες περιελίττοντο ἄλωνα· σφαιροειδῆ γὰρ οὐρανόν, κατὰ τὸν θεῖον λόγον, οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς θείοις λόγοις εὐρεῖν, ἢ ὑπὲρ γῆν τε καὶ ὑπὸ γῆν τῆν τροχοειδῆ φορὰν ἐννοήσωμεν. ὕδωρ γὰρ ὑπὸ γῆν, οὐχ οὐρανὸν παριστῶσιν αἱ γραφαί· καὶ ὑπὲρ οὐρανὸν ὕδατα στέγους δίπλην δέρρεως ἐκτεταμένον [Л. 65^б] τρόπον· καὶ ὁ στήσας γὰρ τὸν οὐρανόν, οὐχ ὁ περιαγαγὼν κύκλῳ· καὶ διατείνας ὡς σκητὴν οὐχ ὡς κύκλον περιελίξας . . . Φωνὴ βροντῆς ἐν τροχῷ· καὶ ἡ τῶν υἱῶν τῆς βροντῆς διδαχὴ ἐν τῷ κόσμῳ, ὅς ἐστι τροχός· τροχός δὲ καὶ ὁ αἰὼν, βροντὴ καὶ ὁ εὐαγγελικὸς λόγος ὁ κατακτητήσας τὴν ὑπουράνιον.

[Л. 66^а] οὗ. Συνέσεως τῷ Ἀσάφ: Νόμος ἦν ἄρχαῖος τὰς τοῦ θεοῦ μὴ κρύπτειν εὐεργεσίας, ἀλλὰ διηγέσθαι τοὺς καθ' ἕναστον τοῖς μετ' αὐτοὺς, ὥστε διαβαίνειν εἰς γενεὰς τῶν ὑπαρξάντων ἀγαθῶν τὰς μνῆμας καὶ ἐκ τούτου εἰς ἔλεον ἐφέλκεσθαι τὸν θεόν, ὡς εὐγνώμονες περὶ τὰ ὑπάρξαντα ἀγαθὰ. τούτῳ τῷ νόμῳ ἐπόμενος καὶ ὁ Δαβίδ

первая

τοιαῦτα κεχαρισμένον διδάξεις· γὰρ αὐτά, φησί, τοὺς υἱούς σου . . .

ЭТО

НЕ

ПОХОЖЕ.

Не

СЛН-

ЧЕНО.

ЭТО СХОДНО

СЛОВО

ВЪ СЛОВО.

вторая псалтирь

νουθετεῖ τοὺς μετ' αὐτὸν οὕτω ποιεῖν καὶ καταλέγει τὰς θείας εὐεργεσίας καὶ τὸ τῶν δεξαμένων ταύτας ἀχάριστον· συνέσεως δὲ ἐπέγραψε παρορμῶν ἡμᾶς ἐπὶ τὴν σύνεσιν τῶν ἐπιφερομένων . . .

. . . [Л. 68^б] ἀντὶ δὲ τοῦ διέρρηξε πέτραν ὁ Ἀκύλας διέρρηξε πέτρους εἶπεν, δουλεύσας τῇ Ἑβραϊκῇ γραφῇ, δι' ἧς παρίσταται οὐ μίαν εἶναι, ἀλλὰ πολλὰς· τὸ πλῆθος δὲ τῶν ὑδάτων δηλῶν ἄβυσσον ὠνόμασε . . .

. . . [Л. 70^б] Καὶ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἀνέβη ἐπ' αὐτοὺς . . . Ὀργὴν θεοῦ καλεῖ νῦν τὴν ἀπὸ τῆς γαστριμαργίας καὶ χολέρας φθορὰν τῶν Ἰσραηλιτῶν.

NB. — Ἰστέον ὡς Ἑβραῖοι κυνομιάν θηρία φασὶ διάφορα καὶ ἀναμεμιγμένα· ἐρυσίβη δὲ κυρίως ἡ κοινορτώδης φθορὰ τοῦ αἵτου¹⁾.

[Л. 78^а] σή. Ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ· Ἀντιόχου τοῦ ἐπίκλην Ἐπιφανοῦς τὴν κατὰ τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων μανίαν ὁ προφητικὸς προδασπίζει λόγος, τὴν δὲ χρησιμολογίαν εἰς

[¹⁾ Этого примѣчания (подъ знакомъ NB) я не отыскала.]

πρῶτη

δευτέρα ψαλτήριον

εὐχὴν σχηματίζει, ὡς ὑπὸ τῶν
εὐσεβῶν τηλικαῦτα προσφερομέ-
νην. . . Ὁ θεός, ἤλθοσαν
ἔθνη εἰς τὴν κληρονο-
μίαν σου. . .

[λ. 85^a] π'. Εἰς τέλος ὑπὲρ
τῶν ληνῶν τῷ Ἀσάφ ψαλ-
μός. Οἱ μὲν ἐπιγράφαντες ὑπὲρ
τῶν ληνῶν εἰκόσιν ἐπιγράφαι,
ὅτι ὑπὲρ τῆς συγκομιδῆς τοῦ οἴ-
νικοῦ καρποῦ εἴρηται, μικρο-
πρεπῆ τὴν ἐπιγραφὴν ποιού-
μενοι καὶ Ἰουδαϊκὴν τῷ ὄντι
ἐλέγχει γὰρ αὐτοὺς ἡ ὑπόθε-
σις, ὅτι περὶ μειζόνων πραγ-
μάτων εἴρηται τὴν γὰρ ἀπὸ Βα-
βυλῶνος τοῦ λαοῦ ἐπάνοδον εὐ-
αγγελίζεται. . . . ὀνάται καὶ
τὴν κλῆσιν τῶν ἔθνων ὑποση-
μαίνειν, ὃν ὁ καρπὸς [λ. 85^b]
ὡς ἐν ληνοῖς ταῖς ἀγίαις ἐκκλη-
σίαις προσφέρεται. . .

Ἄκουσον λαός μου
καὶ διαμαρτυρήσομαί
σοι. . . ἐν τοῖς ἐπι-
τηδεύμασιν αὐτῶν.— Ὅτε
φησὶ πρὸ πάντων τοῦτο σοι
προσέταξα ἐτέρω θεῷ μὴ λα-
τρεύσαι (πρόσφατος δὲ θεὸς ὁ
μηδὲν οὐσιῶσαι δυνάμενος), ἀλ-
λά καί-τοι μὴ εὐρεῖν δυνάμενος,
τὴν κακόνιον ἐπεδείκνυσε. τοῦ-
το δὲ καὶ τὴν Ἀρείου καὶ
Εὐνομίου παραπληῖαν ἐλέγ-

Δηνοὶ ἢ ζδ'β'β' ἐκκλησίαι.

πρῶτη

δευτέρα ψαλτήριον

χει· εἰ γὰρ οὐχ ὁμοούσιος ὁ
μονογενής, ἀλλότριος ἄρα, καὶ
εἰ ἦν ὅτε οὐκ ἦν, πρόσφατος καὶ
οὐκ αἰδιος. τὸ δὲ πλάτυνον
τὸ στόμα σου ἀντὶ τοῦ ὅτε
σοὶ καὶ τοῦτο προσέταξα, ὅτι
ὅσα θέλεις, αἴτησαι καὶ παρέ-
ξω σοι.

82 Ψαλμ. —

Та же мысль, но выражена
другими словами, не похожи-
ми на эти.

[λ. 90^b] πβ'. Ψαλμός τῷ
Ἀσάφ. Ἐπινίκιος ἐστὶν ὁ ψαλ-
μός κατ' ἐφόδου πολεμίων πολ-
λῶν συμμαχησάντων ἀλλήλοις
κατὰ Ἰσραηλιτῶν. . . Ὁ
Δαβὶδ προαγορεύει τοῦτον ὡς
ἐκ προσώπου τῶν Ἰσραηλιτῶν.
ἀμφιβάλλεται δὲ ὁ χρόνος· οἱ
μὲν γὰρ ἐπὶ τῶν Μακκαβαί-
ων, οἱ δὲ μετὰ τὴν ἐπάνοδον
τοῦτο λέγουσι γενέσθαι. (Βσε).

[λ. 74^a] * Ἐπὶ τὸν λα-
ὸν σου κατεπανουργέ-
σαντο γνώμην καὶ ἐβου-
λεύσαντο κατὰ τῶν ἀγί-
ων σου:— Ὁ δὲ Σύμμαχος
οὕτως· ἀντὶ τῶν ἀγίων σου κατὰ
τοῦ ἀποκρύφου σου. ὁ δὲ Ἀκύ-
λας· κατὰ τοῦ συγκεκριμένου σου.
οὕτω καὶ ὁ Θεοδοτίων. ἐπει-
δὴ γὰρ ἐξ αὐτῶν ἐμελλε κατὰ
σάρκα βλαστήσειν ὁ δεσπότης
Χριστός. . .

[λ. 74^b—75^a] * Ἀλλόφυ-
λοι μετὰ τῶν κατοικούν-
των Τύρον: — Ἀλλοφύλους

He

сли-

чено.

. . . [λ. 92^a] Ἀλλόφυλοι

первая

Φιλιστιαίους οἱ ἄλλοι καλοῦσιν ἐρμηνευταί, οὗς ἡμεῖς ὀνομάζομεν Παλαιστηνούς· οὗτοι γὰρ μόνοι καταλειφθέντες ἐκ τοῦ γένους τοῦ Χαναάν καὶ παρὰ τὸν Ἰσραήλ οἰκοῦντες εἰκότως ἀλλόφυλοι διαφερόντως ἐκλήθησαν. — * Καὶ γὰρ καὶ Ἀσοῦρ συμπαρεγένετο μετ' αὐτῶν. — [λ. 75^a] Ἀσύριοι κατ' ἐκεῖνον οὐκ ἐβασίλευον τὸν καιρὸν. αἰνίττεται τοίνυν ὁ λόγος τοὺς Σαμαρείτας, ἀποίκους Ἀσυρίων ὄντας, μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν δέκα φυλῶν ἐν ταῖς ἐκείνων οἰκήσαντας πόλεσιν. —

83 Ψαλμ. — . . . [λ. 76^a]

* Καὶ γὰρ στρουθίον εὗρεν ἑαυτῷ οἰκίαν, καὶ τρογῶν νοσσιὰν ἑαυτῇ, οὐ θήσει τὰ νοσσιὰ ἑαυτῆς. — Ὁ δὲ Ἀκύλας οὕτως καὶ γε ὄρνειον εὗρεν ἑαυτῷ οἶκον, καὶ στρουθία νοσσιὰν ἑαυτῶν, οὐ ἔθεντο νοσοῦς αὐτῶν . . .

Весь этотъ

псаломъ

утраченъ.

Выпалъ изъ

рукописи.

вторая псалтирь

δὲ οἱ Φιλισταῖοι, οὗς νῦν Παλαιστηνούς φασιν. Ἀσοῦρ δὲ οἱ Σαμαρεῖται· οὐ γὰρ ἐβασίλευον τότε οἱ Ἀσύριοι . . .

He

сличе-

но.

[λ. 101^b] πρ'. Τοῖς υἱοῖς Κορὲ ψαλμὸς ψδθς.

Οἱ θεμέλιοι αὐτοῦ ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς ἁγίοις. ἀγαπᾷ Κύριος τὰς πόλεις Σιών ὑπὲρ πάντα τὰ σκηνώματα Ἰακώβ. . . . Ἠγοῦμαι καλῶς μὴ προσκεῖσθαι

первая

вторая псалтирь
τὸ τίνος οἱ θεμέλιοι, ἀλλ' αὐτοῦ, ἴν' ἐπιζητήσαντες εὗρωμεν ἐν τοῖς ἐφεξῆς τὸν λεγόμενον τεθεμελιωκέναι τὴν Σιών ἄνδρα, ὃς καὶ ἐγεννήθη ἐν αὐτῇ καὶ ἐθεμελίωσεν αὐτήν· τοὺς γὰρ θεμελίους τῆς πόλεως θεμελίους θεοῦ καλεῖ . . .

. . . [λ. 102^b] Ἄλλως: Ἀγαπᾷ Κύριος τὰς πόλεις Σιών· Ἐν τῷ Ἐξαπλῷ οἱ οὐ οὕτως ἀγαπᾷ Κύριος τὰς πόλεις Σιών ἐκ πασῶν τῶν κατασκηνώσεων Ἰακώβ . . .

88 Ψαλμ. — . . . [λ. 79^b] *
Ὅτι τίς ἐν νεφέλαις ἰσωθήσεται τῷ Κυρίῳ; ἢ τίς ὁμοιωθήσεται τῷ Κυρίῳ ἐν υἱοῖς θεοῦ; — Ὁ δὲ Σύμμαχος οὕτως· τίς γὰρ ἐν αἰθέρι ἀντιπαράσσει τῷ Κυρίῳ, ἐξισάσει τῷ Κυρίῳ ἐν υἱοῖς θεῶν; υἱὸς δὲ καλεῖ τοῦ θεοῦ τοὺς υἱούς, ὡς υἱὸς ἀνθρώπων τοὺς ἀνθρώπους . . .

Здѣсь нѣтъ сего.

He

сличено.

То же.

89 Ψαλμ. — . . . [λ. 115^b]
Τινὲς τῶν συγγραφέων τὸν μέγαν ἔφασαν Μωυσῆν τήνδε ποιῆσαι τὴν προσευχήν, τινὲς δὲ τὸν Δαβὶδ προσαρμόσαι ταύτην ἐκαίνῳ . . .

— [λ. 119^a] εἰ. Ἄνεπιγραφος παρ' Ἑβραίοις. ὡς δὲ ἕτεροι, αἶνος ψδθς τῷ

πρῶτη

вторая псалтирь

Этого небыть здѣсь.

То же.

91 Ψαλμ.—. . . [λ. 86^b] *
Καὶ τὸ γῆρας μου ἐν ἐλαίῳ
πίονι: — Ὁ δὲ Σύμμαχος
οὕτως ἢ παλαιώσις μου, ὡς
ἐλαία εὐθαλής: ἀνθήσω γὰρ καὶ
τὸ γῆρας ἀποθήσομαι καὶ ἐλαί-
αν τεθηλυῖαν μιμήσομαι. καὶ
κατὰ τοὺς σ' οἶόν τι ἐλαίῳ
πιανθήσομαι τῇ θυμῶδι:—

* Καὶ ἐπεῖθεν ὁ ὀφ-
θαλμὸς μου ἐν τοῖς ἐχ-
θροῖς μου καὶ ἐν τοῖς ἐπ-
ανισταμένοις ἐπ' ἐμὲ πο-
ρευομένοις ἀκούσεται τὸ
οὖς μου: — Τὸ ἐπεῖθε καὶ
ὁ Σύμμαχος καὶ ὁ Θεοδο-
τίων, καὶ αὐτὸς ὁ Ἑβραῖος
ἐπόψεται εἰρηκεν μελλόν-
των γὰρ πρόρρησις τὰ λεγόμε-
να. ἀλλὰ συνήθως οἱ σ' τὰ γε-

Δαβίδ: Ἀνεπίγραφος μὲν παρ'
Ἑβραίοις, ὡς μὴ παραδεχομέ-
νοις τὴν δηλωτικὴν τῆς τοῦ
Χριστοῦ θεοφανείας ἐπιγραφήν.
ἡμῖν δὲ αἶνος ἐστίν. φθῆς πᾶς
γὰρ αἶνος εἰς θεὸν τὴν ἀναφο-
ρὰν ἔχει. οἱ δὲ Ἑβραῖοι σιγῶ-
σι τὸν αἶνον καὶ τοῖς αἰνοῦσι
σιγᾶν ἐγκελεύονται, κωλύειν γοῦν
ἐπιχειροῦσιν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς
παῖδας αἰνεῖν ἐπὶ ταῖς θαυμα-
τουργίαις τὸν Κύριον. διδάσκει δὲ
τῆς εἰς θεὸν ἐλπίδος τὸ ἄμα-
χον.

He

сличено.

He

с.пн-

πρῶτη

вторая псалтирь

γεννημένα ὡς ἐσόμενα ἡμετήνευ-
σαν, τὸ ἀναντίρρητον τῆς προρ-
ρήσεως καὶ ἐν τούτῳ δηλοῦν-
τες ὡσπερ γὰρ ἀδύνατον τὰ γε-
γεννημένα μὴ γεγενῆσθαι, οὕτως
ἀδύνατον τὴν τοῦ πνεύματος
πρόρρησιν ἀπέραντον διαμεῖναι. . .

не-

но.

[λ. 126^b] 4γ'. Ψαλμός τῷ Δα-
βίδ τετραδά: σαββάτων. Τινὲς
καὶ τοῦτον κατὰ Βαβυλωνί-
ων εἰρησθαι ἔφασαν. ὡς ἐφθι-
δομένῳ τοῦ θεοῦ λαοῦ. οἷς
ἐπαναστάντες αὐτοῖς οἱ Μῆδοι
τῶν εἰς τὸν λαὸν πεπραγμένων
αὐτοῖς, πλέον ἢ ἔδει ἐτιμωρή-
σαντο. ἄλλοι δὲ ἐκ προσώπου
τῶν εὐσεβεῖα συντεθηραμένων
κατὰ τῶν ποιητῶν συζώντων.
ἐφ' οἷς ὑπ' αὐτῶν ἔπασχον. ἀπ-
εμπολούντων τὸ δίκαιον. κοινῶ-
λιζόντων πένητας. . . . εἰσάγει
οὖν περὶ προνοίας λόγον ἐν τού-
τῳ ὁ θεὸς Δαβίδ . . .

[λ. 87^b] * Καὶ ἐχόμε-
νοι αὐτὴν πάντες οἱ εὐ-
θεῖς τῇ καρδίᾳ: — Ὁ δὲ
Ἀκύλας καὶ ὁ Θεοδοτίων
ὀπίσω αὐτοῦ πάντες οἱ εὐθεῖς
τῇ καρδίᾳ. τοῦτο γὰρ φησι τὸ
σωτήριον δικαιοσύνην ἐκάλεσεν.
ἀκολουθήσουσιν οἱ καθαρὰν ἀπι-
στίας διάνοιαν ἔχοντες. καὶ εὐ-
θεῖαι χρώμενοι λογισμοῖς. . . .

94 Ψαλμ. . . [λ. 88^b] Εσμη-

πρῶτη

μάτισται ὁ ψαλμὸς ἐκ προσώπου τοῦ Ἰωσίου καὶ τῶν τούτου ἱερέων: —

[λ. 89^b—90^a] Ἑρμηνεία τοῦ κε' ψαλμοῦ, ὅτε ὁ οἶκος ὤκοδομεῖτο μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν. ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις:— Οὐδὲ ταύτην ὁ μακάριος Δαβὶδ ἔγραψε τὴν ἐπιγραφὴν, οὔτε μὴν οἱ ἐξ ἀρχῆς τὴν προφητείαν ἠρμηνευκότες. ἄλλος δὲ τις ὡς εἶοικε τὴν ἐπιστολῆς διάνοιαν τοῦ ψαλμοῦ κατιδὼν, ταύτην τέθεικε τὴν ἐπιγραφὴν. ἀρμόττει δὲ καὶ τοῖς ἐκ Βαβυλῶνος ἐπανελθούσι καὶ τὸν θεῖον δειμαμένοις νεῶν ἢ τοῦ γράμματος ἐπιφάνεια, ἐπειδήπερ ἐν αὐτοῖς ἐσκιαγραφῆθη πάντων ἀνθρώπων ἢ σωτηρία. προθεσπίζει δὲ ἕμῳς ἢ προφητεία καὶ τὴν προτέραν καὶ τὴν δευτέραν [λ. 90^a] τοῦ θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν ἐπιφάνειαν καὶ τὴν ἐσομένην χρίσιν . . .

[λ. 90^b] * Σαλευθήτω ἡ θάλασσα καὶ τὸ πλῆρωμα αὐτῆς: — Ὁ Θεοδότιων καὶ ὁ Σύμμαχος οὕτως: ἠχῆσαι ἡ θάλασσα συμ-

δεύτερη ψαλμῶν

— . . . [λ. 131^a] Οὕτε ὁ Δαβὶδ, οὔτε τις τῶν ἠρμηνευτῶν τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην τέθεικεν, ἀλλ' ἕτερός τις τὴν διάνοιαν τοῦ ψαλμοῦ κατιδὼν. ἀρμόζει δὲ καὶ τοῖς ἐκ Βαβυλῶνος ἐπανελθούσιν, ὅτε τὸν ναὸν ὤκοδόμησαν καὶ τὰ ἐγκαίνια ἐπετέλεσαν. ἀρμόζει δὲ καὶ τῇ τῶν ἐθνῶν κλήσει, ὅτε ἢ κατὰ Χριστὸν ἐκκλησία τεθεμελίωτο. ὅθεν τοῖς μὲν Ἑβραίοις ἀνεπίγραφος λέγεται, ἡμῖν δὲ ὥδή ἐστι, μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς αἰχμαλωσίας τῆς φύσεως τῷ θεῷ ἁσθεῖσα, ὅτε ἀνφοδομήθη διαλυθεῖσα ἢ τῆς φύσεως ἡμῶν κατασκευὴ διὰ τῆς ἀναστάσεως: εὐθὺς γὰρ τὸ τῆς καινῆς Διαθήκης μυστήριον ἢ ψαλμῶδία ἐν προοιμίῳ εὐαγγελίζεται λέγουσα: ἄσατε τῷ Κυρίῳ ἄσμα καινὸν καὶ ἐνέγκατε αἱ πατριαὶ τῶν ἐθνῶν. διὸ παρ' Ἑβραίοις σεσίγηται.

πρῶτη

πληρώματι αὐτῆς . . .

[λ. 95^a] Ἑρμηνεία τοῦ ρ' ψαλμοῦ. Τῷ Δαβὶδ ψαλμός. Ἐνια τῶν ἀντιγράφων ἔχει τετράδι σαββάτων. οὔτε δὲ παρὰ τῷ Ἑβραίῳ, οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις ἠρμηνευταῖς, οὔτε παρὰ τοῖς ο' ταύτην εὐρήκαμεν τὴν προσηγήνην . . .

103 Ψαλμ. . . [λ. 103^a]

* Δράκων οὗτος, ὃν ἐπλασασ ἐμπαίζειν αὐτῷ: — Διὰ τοῦ δράκοντος τὰ μεγάλα παρεδήλωσε κήτη, ἃ τοῖς μεγάλοις πελάγεσι ἐμφιλοχωρεῖ. τὸ δὲ ἐμπαίζειν αὐτῷ, ἀντὶ τοῦ αὐτῇ τῇ θαλάσῃ ἀρρενικῶς γὰρ αὐτὴν ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος καλεῖ. οὕτως φησὶ ἐστὶν μεγάλη, ὅτι καὶ τὰ μύρια τῶν ἰχθύων περιέκειται γένη, καὶ τὰ μέγιστα κήτη ἀδεῶς ἐν αὐτῇ νήχεται . . .

He

СЛН-

ЧЕНО.

106 Ψαλμ. . . [λ. 115^a]

* Καὶ ἐπλάνησεν αὐτοὺς

δεύτερη ψαλμῶν

— . . . [λ. 140^b] Διάφορος ἢ περὶ τοῦ ψαλμοῦ δόξα: ἢ μὲν γὰρ ἐκ τοῦ ἐν Βαβυλῶνι λελέχθαι τοῦτον εἶπεν λαοῦ: θεομένου τυχεῖν ἐπανόδου . . . ὁ δὲ τὴν τοῦ ὀσίου ἀρετὴν . . . ἄλλος δὲ τις τὸν περὶ προνοίας καὶ κρίσεως ἄδειν λόγον φησὶν.

He

СЛН-

ЧЕНО.

104 Ψαλμ. . . [λ. 158^a]

Πρῶτος ὁ παρὼν ψαλμὸς τυγχάνει τῶν ἐπιγραφομένων τὸ ἀλληλοῦδία. ὕπερ ἐστὶ παρακέλευσις μυστικῆ, πρὸς τὴν τοῦ θεοῦ ὑμνωδίαν τὴν ἀκοὴν διεγείρουσα. σημαίνει δὲ αἶνος θεοῦ . . .

πρῶτα

вторая псалтирь

ἐν ἀβάτω καὶ οὐχ ὁδῶ:—
 Ὁ δὲ Σύμμαχος οὕτως· καὶ
 πλανήσει αὐτοὺς ἐν μα-
 ταιότητι διανοίας. ὁ θεὸς
 οὐκ ἐπάγει πλάνην, ἀλλ' ἀπαγο-
 ρεῦει τὴν πλάνην, τοὺς δὲ μὴ
 πειθόμενους ἀκυβερνήτους ἐᾷ...

108 Ψαλμ. . . . [λ. 117^a]

* Ἐξερευνησάτω δανει-
 στής πάντα ὅσα ὑπάρχει
 αὐτῷ:— Ὁ δὲ Σύμμαχος
 οὕτως· συγκρούσαι πρά-
 κτωρ πάντα τὰ ὑπάρχον-
 τα αὐτῷ. πράκτορες δὲ καὶ οἱ
 Ῥωμαίων βασιλεῖς τὸν ἐπικεί-
 μενον εἰσπραττόμενοι φύρον.
 οὗτοι δὲ τὰ Ἰουδαίων διήρπα-
 σαν ἅπαντα ἀκριβῶς ἐρευνήσαν-
 τες . . .

[λ. 125^a] Ἑρμηνεία τοῦ ριε'
 ψαλμοῦ. Ἀλληλοῦϊα: Ὁ
 Ἐβραῖος καὶ οἱ λοιποὶ ἑρμη-
 νευταὶ καὶ μέντοι καὶ ὁ Σύ-
 ρος τοῦτον τοῖς προτεταγμένοις
 συνάπτουσι· καὶ γὰρ τῆς αὐτῆς
 ἔχεται διανοίας. καὶ τὸν ἑνατον
 διγῆ διελόντες τῆ τῶνδε τῶν
 ψαλμῶν συναφεία τὸν ἴσον τῶν
 ψαλμῶν φυλάττουσι ἀριθμῶν. τὴν
 αὐτὴν δὲ ἡμῶς ὑπέθεσιν ἔχει·
 οἱ γάρτοι τῶν ζώντων ἐκεῖ
 μνημονεύσαντες καὶ τοῦτο τε-
 θεικότε, ἀκροτελεύτιον, ἐνταῦ-
 θα ἀρχόμενοι λέγουσιν:—

— . . . [λ. 194^a] Ἀλλη-
 λουῦϊα.—Ἐκ προσώπου Ἐζε-
 κίου ἐστίν, εὐχαριστοῦντος ἐπὶ
 τῆ ἀναιρέσει τῶν πολεμίων καὶ
 ἐπιτιμῶντος ἑαυτῷ, ἐφ' οἷς με-
 γάλα μετὰ νίκην ἐφρόνησε, καὶ
 διὰ τοῦτο ἠρρώστησε, καὶ διὰ τοῦ-
 το δεηθεὶς ἀπηλλάγη τῆς ἀρρω-
 στίας. τινὲς δὲ τοῦτον τῷ πρὸ τού-
 του συνάπτουσι τῷ ἀκροτελευτίῳ
 ἐκείνου, καὶ ταῦτα ἐφαρμόζοντες
 ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα.
 . . . [λ. 195^a] Ἄλλως.
 Προηγεῖται τοῦ ἀληθῶς λαλεῖν

πρῶτα

вторая псалтирь

Ἐπίστευσα διὸ ἐλάλη-
 σα:— Οὐδὲ γὰρ τοῖς τοῦ σώμα-
 τος ὀφθαλμοῖς ἐκείνην ἐθεασά-
 μην τὴν χώραν, ἀλλὰ κατὰθ-
 λόν μοι ταύτην ἡ πίστις πεποί-
 ηεν. * Ἐγὼ δὲ ἐταπει-
 νώθη τὴν σφόδρα. ἐγὼ δὲ
 εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου·
 πᾶς ἄνθρωπος ψευστής:—
 Ὁ δὲ Ἀκύλας οὕτως· ἐγὼ
 εἶπα ἐν τῷ θαμβεῖσθαι·
 πᾶς ἄνθρωπος διάψευ-
 σμα. ὁ δὲ Θεοδοτίων· πᾶς
 ἄνθρωπος ἐκλείπει. ὁ δὲ
 Σύμμαχος· καὶ εἶπον ἀθη-
 μονῶν· πᾶς ἄνθρωπος
 διαψεύδεται. οὐχ ἀπλῶς δὲ
 πάσας τέθεικα τὰς ἑρμηνείας,
 ἀλλὰ δεῖξαι βουλόμενος, ὡς τὴν
 ἀνθρωπίνην εὐημερίαν ψεύδος
 καλεῖ, διαρρέουσιν ὅτι τάχιστα
 καὶ διαρκῆς οὐδὲν ἔχουσαν· τὴν
 γὰρ ἀδρόαν ταύτην μεταβολὴν
 θεασάμενος, καὶ τῆς προτέρας
 ἡμῶν ἀναμνησθεὶς εὐημερίας,
 καὶ τὰς ἐπαλλήλους ὁρῶν συμ-
 φορὰς εἶπον ἀθημονῶν· μόνιμον
 οὐδὲν οὐδὲ σταθερόν, ἀλλὰ δια-
 ψεύδεται . . .

116 Ψαλμ.—(подразум. Ἀπό-
 στολοῖ) [λ. 126^a] πᾶσαν γῆν
 καὶ θάλασσαν ἔδραμον καὶ οἱ μὲν

ἢ κατὰ θεὸν πίστις. οἱ γὰρ μὴ
 οὕτως λέγειν ἀρξάμενοι, ψεύσται
 πιστεύσας οὖν φησι πρότερον,
 εἶτα λαλήσας καὶ κατανοήσας
 τὴν ἀληθῆ σοφίαν καὶ θαυμά-
 σας, ὅπως ἡ βραχεῖα ἀνθρώπων
 φύσις τοσαύτης ἠξιώθη τιμῆς.
 ἐταπεινώθη τὸ καὶ ἐξέστην,
 καὶ τοῦτο ἀπεφηνάμην, ὡς πᾶ-
 σα ἢ κατὰ τὴν κοσμικὴν σοφί-
 αν δοκοῦσα ἀλήθεια ψευδῆς
 ἐστίν. οὐ γὰρ ἐστὶν ἀνθρωπῶν
 ἀληθεύειν ἐκτὸς τῆς κατὰ θεὸν
 πίστεως. Ἄλλως. Ὅτε πιστεύ-
 σας ὑπερφοῦ ἔλαλησα καὶ με-
 γάλα, τότε τῷ μηδὲν ἑμαυτὸν
 ἰδεῖν ἐταπεινώθη. πᾶς δὲ ἄν-
 θρωπος ψεύστης, ἐπεὶ κενὸν καὶ
 διάψευσμα ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ
 εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι, ὅτι καὶ
 εἶναι δοκῶν οὐκ ἐστίν, ἀλλ'
 ἐν εἰκόνι ζωῆς μᾶλλον, ἢ ἐν
 ἀληθείᾳ στρέφεται. Ὁ δὲ
 Ἀκύλας· ἐγὼ εἶπα ἐν τῷ
 θαμβεῖσθαι· πᾶς ἄνθρωπος [λ.
 195^a] διάψευσμα. ὁ δὲ Θε-
 οδοτίων· πᾶς ἄνθρωπος ἐκ-
 λείπει. ὁ Σύμμαχος· καὶ
 εἶπον ἀθημονῶν· πᾶς ἄνθρω-
 πος διαψεύδεται. . . .

первая

вторая псалтирь

Ἰνδούς, οἱ δὲ Αἰγυπτίους, οἱ δὲ Αἰθίοπας προσήγαγον τῷ θεῷ. ὁ δὲ μακάριος Παῦλος [λ. 126^b] διδάσκει συντόμως . . . ἀπὸ Ἱερουσαλήμ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωμέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ . . . Ἰωάννης ὁ πάνυ τὴν Ἀσίαν τῆς προτέρας ἠλευθέρωσεν ἀσεβείας· οὕτως ὁ θεοσέβιος Ἀνδρέας τὴν Ἑλλάδα ταῖς τῆς θεογνωσίας ἀκτῖσι κατηύγασεν. οὕτως ὁ θεϊότατος Φίλιππος Φρυγῶν ἐκατέρων τὴν πλάνην διήλεγξεν. οὕτως ὁ μέγας Πέτρος ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλήμ μέχρι τῆς Ῥωμαίων ἔδραμε πόλεως, ἅπασι προσφέρων τὰς τῆς ἀληθείας ἀκτῖνας . . .

118 Ψαλμ. . . [λ. 131^b]
* Ἐνύσταξεν ἡ ψυχὴ μου ἀπὸ ἀκηδίας. βεβαίωσόν με ἐν τοῖς λόγοις σου: — Ἡ συνεχῆς προσβολὴ τῆς ἀμαρτίας διαλύει πολλάκις τὸν λογισμόν, καὶ ἀπαυδῆσαι παρασκευάζει τὸν ἀθλητὴν, καὶ τὴν καλουμένην ἀκηδίαν ἐργάζεται. χαυνομένη δὲ ἡ ψυχὴ τὸν ὕπνον εἰσδέχεται. ὁ δὲ ὕπνος ἐπάγει τὸν θάνατον . . .

. . . [λ. 134^a] * Διελογισάμην τὰς ὁδοὺς σου,

He

СЛН-

че-

НО.

первая

вторая псалтирь

καὶ ἐπέτρεψα τοὺς πόδας μου εἰς τὰ μαρτύριά σου:— Ὁ Ἑβραῖος δὲ τὰς ὁδοὺς μου ἔχει· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἐρμήνευσαν ἐρμηνεύται, καὶ οἱ ὅ' ἐν τῷ Ἑξαπλῷ¹⁾ . . .

. . . [λ. 134^b] * Μέτοχος ἐγὼ εἰμί πάντων τῶν φοβουμένων σε, καὶ τῶν φυλασσόντων τὰς ἐντολάς σου²⁾:— Ὁ δὲ Σύμμαχος ἀντὶ τοῦ, μέτοχος, συνημένος, εἶρηκεν. Ὁ δὲ Σύρος φίλος . . .

. . . [λ. 141^b] Ἐρμηνεία τοῦ ριθ' φαλμοῦ. Ὁδὴ τῶν ἀναβαθμῶν:— Ὁ Θεοδοτίων ἄσμα τῶν ἀσμάτων³⁾. ὁ δὲ Σύμμαχος καὶ ὁ Ἀκύλας· εἰς τὰς ἀναβάσεις (изъ плѣна Вавил.).

Этого нѣтъ здѣсь.

126 Ψαλμ. . . [λ. 145^b]
* Ὡσεὶ βέλῃ ἐν χειρὶ δυνατοῦ, οὕτως υἱοὶ τῶν

То же.

. . . [λ. 230^a] Ὁ Ἀκύλας καὶ ὁ Σύμμαχος· εἰς τὰς ἀναβάσεις. Ὁ δὲ Θεοδοτίων ἄσμα τῶν ἀναβάσεων. τίνος ἕνεκεν οὕτως εἶρηνται; κατὰ μὲν ἱστορίαν, ὅτι περὶ τῆς ἐπανόδου διαλέγεται τῆς ἐκ Βαβυλῶνος· κατὰ δὲ ἀναγωγὴν, ὅτι εἰς τὴν τῆς ἀρετῆς ὁδὸν ἐξεληφθησαν . . .

He

¹⁾ NB. Итакъ составитель толкованій сей псалтири имѣлъ подъ руками текстъ не 70 толковниковъ, а другой.

²⁾ NB. Этого псаломъ раздѣленъ на три отдѣла (стѣхи).

³⁾ Ошибка! ἀναβάσεων.

первая

οὔτε παρὰ τοῖς σ', οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις εὖρον ἐρμηνευταῖς, ἀλλὰ τις ὡς ἠβουλήθη νενοηκῶς τὸν ψαλμὸν, τῆς ἐπιγραφῆς ἐποίησατο τὴν προσθήκην. ὁ μὲν τοι ψαλμὸς τὴν Ἰωσίου τοῦ βασιλέως πρόρρησιν ἔχει . . .

вторая псалтирь

ЧЕНО.

[л. 269^b] ρμ' ψαλμὸς τῷ Δαβίδ. — Τοῦτον οἱ μὲν τὸν Δαβίδ διωκόμενον ὑπὸ Σαοὺλ καὶ ἐπικουρίας ἀξιοῦντα τοχεῖν ἀναγράψαι φασί. οἱ δὲ ἐκ τῶν ἐν Βαβυλῶνι ταρχευθέντων τῷ πλήθει τῶν συμφορῶν καὶ ἀξιούντων μὴ ἀπωσθῆναι . . .

[л. 161^b] Ἐρμηνεία τοῦ ρμ' ψαλμοῦ τῷ Δαβίδ. Ἐν ἐνίοις τῶν ἀντιγράφων τῇ ἐπιγραφῇ προσκείμενον εὖρον πρὸς τὸν Γολιάθ. οὔτε δὲ παρὰ τῷ Ἐβραίῳ, οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐρμηνευταῖς, οὔτε μὴν παρὰ τοῖς σ' εὖρον ἐν τῷ Ἐξ-α πλῶ. . . .

13 февраля 1861 года.
Въ Каврт.

№ 62.

Въ той же библиотекѣ.

Εὐθυμίου Ζυγαβινοῦ ἐξήγησις ψαλτηρίου. Рукопись на пергаментѣ въ большой листѣ, XIII вѣка, писана хоронимымъ, четкимъ почеркомъ.

Προίμιον.

Πατὴρ τοῦ παρόντος βιβλίου. τὸ μὲν ὄλον εἰπεῖν. ὁ θεοῦ παῖς . . . .

№ 63 (1927).

Въ той же библиотекѣ.

На бумагѣ in 4°, XVII вѣка. [Содержитъ:]

Παράφρασις τῶν ψαλμῶν τοῦ Δαβίδ, ἥτοι ἐξήγησις εἰς κοινήν γλῶσσαν ὅπου ἐξηγηθήκασιν παρὰ τοῦ σοφωτάτου καὶ λογωτάτου κυροῦ Μελετίου τοῦ Συρίγου.

Διὰ τὴν μακαριότητα καὶ τελειότητα τῶν δικαίων, καὶ τὴν ματαιότητα καὶ ἀπώλειαν τῶν ἀσεβῶν ψαλμὸς πρώτος·

Ψαλμὸς α'. { Μακάριος ἤμπορεῖ νὰ ὀνομασθῆ ἑκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὅποιος δὲν περιπατεῖ τὸν δρόμον, ὅπου περιπατοῦσιν οἱ πολλοί, ὅπου πρώτα ἀπακούουσι ταῖς κακαῖς συμβουλαῖς τῶν ἀσεβῶν. . . }

Ἄλλ' ἐν τῷ νόμῳ κυρίου. { Μάλιστα τὸ ἐνάντιον, βάνωντας τὸν νοῦν του ὄλον ὄχι μόνον εἰς τὸ νὰ γροικᾷ, μὰ καὶ εἰς τὸ νὰ τελειώνη με τὸ ἔργον τὸν νόμον τοῦ θεοῦ . . . }

[Съ записью:

Τέλος καὶ τῷ θεῷ δόξα καὶ τιμή: —

■ съ припиской владѣльца:

ἐκ τῶν Γρηγορίου Μελετισσηνοῦ τοῦ Κρητός.]

№ 64 (1907).

Въ той же библиотекѣ.

На бумагѣ въ большой листѣ, 1696 года. На первой страницѣ внизу написано: Ἐκ τῶν τοῦ Κωνσταντίνου Καντακουζηνοῦ. А въ концѣ сказано:

Ἔλαβε πέρας τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς Μιχαήλ τοῦ Βυζαντίου ἐν Βουκουρεστίῳ ἐν τῇ ἀθθεντικῇ μονῇ τῆς ἁγίας Τριάδος τοῦ Ράδουλ Βοεβόδα, διὰ προσταγῆς τοῦ σοφωτάτου καὶ μεγαλοπρεπεστάτου ἄρχοντος στολνίκου κυρίου κυρίου Κωνσταντίνου τοῦ Καντακουζηνοῦ. Ἐν ἔτει αχ'ις μηνί σептемβρίῳ δ' +

[Содержитъ:]

Παντελεήμονος ἱερομονάχου τοῦ Χίου, τοῦ ἐν τῷ ναῶ Καρμηλίῳ ἐξήγησις εἰς τὸ ψαλτήριον: —

Толкованіе начинается съ 109 псалма. Итакъ — это вторая часть рукописи. Языкъ — новогреческій.

[Нач.: 1968 Ψαλμός ρθ'. «Ἐἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου κάθου ἐκ δεξιῶν μου». Ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους ἄλλοι ἀναφέρουσι τὸν ψαλμὸν εἰς τὴν νίκην ὁποῦ ἔκαμεν ὁ Ἀβραάμ. . .]

№ 65 (2016).

Въ той же библиотекѣ.

Рукопись на бумагѣ въ осьмую долю листа [210×150], XVІІІ вѣка, [содержащая]

Ἀπολιναρίου μεταφράσις εἰς τὸν ψαλτῆρα:—

[съ присоединеніемъ впереди выдержекъ изъ Свиды:]

Ἀπολλινάριος Λαοδικεὸς τῆς Συρίας γεγωνὸς ἐν ἡμέραις Κωνσταντίνου καὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου, καὶ ἕως τῆς ἀρχῆς Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου. (Ἐκ τῶν τοῦ Σουΐδα)

[изъ Сократа и Созомена, а также стиховъ:]

Ἐἰς τὸν ψαλτῆρα παρὰ τοῦ Ἀπολιναρίου μεταφρασθέντα.

Παμβασίλει θεῷ λατρεύομεν, ἐστὶν ἀνάσσειν καὶ θεὸν ὑμνῆσαι κληρὸς ἀκηράσιος.

Ἐἰς τότε πᾶς γέγονεν . . . . .

. . . θυμῷ παντὶ μέγαν μέλψαντα φύλα θεόν:—

Ν γολώνιος.

Текстъ Аполливарія начинается:]

Ψαλμός α'.

Ὁλβιος οὐ πεπόρευται δυσσεβέων ἐνὶ βουλή,

οὐδ' ἴχνος ἐστήριξεν ἀλιτροτάτοιαι κελεύθους . . . .

[Послѣ 150-го псалма слѣдуютъ обычныя пѣсни съ пометкой впереди:

Τὰ ἐπόμενα μεταφράσατο Ν. γολώνιος

Есть ■ запясе писца:

Ἐτελειώθη τὸ παρὸν Δαυΐδου ψαλτήριον. ὁξασμένος ὁ θεὸς ἔστω νῦν τε καὶ αἰ: δέδωκε γὰρ τῇ ἐμῇ ψυχῇ σὺν τῷ σώματι φημῇ ἅμα καὶ ψυχῇ εὐροστίαν ποθητήν. Μανουήλ ἐστίν

οὗτος ὁ λαλῶν καὶ τοῦ χρυσοῦ χωνευτῆς καὶ ἀμαθῆς τῶν γραμμάτων ἀληθῶς λέγω ἐν κυριακαῖς ἅμα καὶ ἐν ἑορταῖς σχολῇ ἐν αὐταῖς εὐρῶν τὸ παρὸν ἐγράφατο:—]

№ 66.

Псалтырь грузинская, на папирусѣ in 4°, необыкновенно древняя. Изъ средины ея и съ конца утрачено много листовъ, но еще уцѣлѣли 84 листка. Эту замѣчательную рукопись я передалъ ризничему о. Виталию для храненія въ особомъ мѣстѣ. Смотри у меня образцы почерка ея [два листа въ Имн. Публ. Библиотекѣ въ собраніи Порфирія. Описана А. Цагарели, Свѣдѣнія о памятникахъ грузинской письменности. СПб. 1881. Вып. II, стр. 51—53].

№ 67.

NB. Мой іеромонахъ Теофанъ видѣлъ въ общей библиотекѣ монастыря иную грузинскую рукопись на пергаминѣ in folio.

№ 68.

Славянская псалтырь, писанная глаголитскими буквами на пергаминѣ in 16°. Есть начало, ■ конца нѣтъ. Послѣдній псаломъ 137-й. Сходна съ нашею церковною псалтырю. Разницы мало; напр.: вмѣсто моленіе читается молитва. Всѣхъ листовъ теперь 177, ■ страницъ 354. [Изданная впервые Л. Гейтлеромъ, перевозается теперь Отдѣленіемъ Русск. Языка ■ Словесности Имп. Академіи Наукъ по фотографическому снимку, привезенному въ 1907 году мною].

№ 69.

Въ кельяхъ Синаиск. архіепископа.

Толкованіе на книги Екклесиаста, Пѣсни пѣсней и Іова, на бумагѣ in 4°.

№ 70 (2125).

Рукопись недавняя [XVI вѣка, лл. 86 + 23, размѣра 203×140; разными почерками]. Она переплетена вмѣстѣ съ печатною книгою: 'Αμαρτωλῶν Σωτηρία [со стр. μζ' части I.

Содержаніе:]

1) [лл. 1^a—38^b] **Замѣчательный анокрифт:** 'Ιωάννου τοῦ ποτε 'Εβραίου εἶδηςαι τῶν διαθηκῶν τῶν ἰβ' οἰῶν τοῦ πατριάρχου 'Ιακῶβ μεταφρασθεῖσα ἀπὸ 'Ιουδαϊκὴν διαλέκτου (!) εἰς ἑλληνικὴν: — 'Η διαθήκη των δώδεκα πατριαρχῶν οἰῶν 'Ιακῶβ τοῦ πατριάρχου:

2) [лл. 41^a—45^a] **Διήγησις πάντο ὠραία καὶ φρικτή:**

Κάποιος ἱερεὺς μὲ ἕναν εὐλαβῆ διάκονον. . . ἀμήν:

3) лл. 45^a—49^b **Περὶ τοῦ ἱερέως ὁποῦ ἐπόρευεσεν μὲ τὴν δούλην του καὶ ὕστερα ἐλείτουργαν. καὶ ὁ ἄγγελος τὸν ἀφώρισε καὶ ὁ ἱερεὺς τὸν ἄγγελον καὶ ἀπεπερωθήη καὶ ἔμειναν καὶ οἱ δύο δεμένοι: —**

'Εν ταῖς χρόνις ἕπερ ἐμαρτόρησεν ὁ ἅγιος μεγαλομάρτυς Μερκούριος . . . ἀμήν: —

4) лл. 49^b—51^a **Περὶ τῶν διδομένων λειτουργιῶν διὰ τὰ σαραντάρια τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν 'Ησαίου μονάχου τοῦ πρεσβυτέρου (!) καὶ ἐγκλείστου: —**

'Ενας ἄρχοντας εὐρίσκετον ἀσθενῆς . . . τὸν πληρῶσων: —

5) лл. 51^a—57^b **'Αρχὴ τῆς ἀποκαλύψεως. διήγησις πανωφέλιμος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου: —**

Πορευόμενός ποτε τινας τῶν ἁγίων πατέρων. . . ἀμήν: —

6) лл. 58^a—63^a **'Ιστορία ἦν ἔχωσιν οἱ 'Ιουδαῖοι ἐν τῷ τοῦ ἱεροῦ αὐτῶν κώδικι τῷ ὄντι ἐν Τιβεριάδι. ἱστορήται δὲ καὶ ὑπὸ Σουῖδα ἐν τῷ ἑ' στοιχείῳ. μαρτυροῦσα εἶναι τὸν Χριστὸν υἱὸν θεοῦ: —**

'Ιησοῦς ὁ Χριστὸς καὶ Θεὸς ἡμῶν. ἐν ταῖς χρόνις τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως 'Ιουστινιανοῦ γέγονεν ἄνθρωπός

τις ἀρχηγὸς τῶν 'Ιουδαίων Θεοδόσιος ὄνομα αὐτῷ, δὲ πλείστοις τῶν χριστιανῶν γνωστὸς ὑπῆρχε . . . ἐθάρησεν: —

Τέλος τῆς ἱστορίας ταύτης: —

7) лл. 64^a—74^b **'Εγκώμιον ἐν ἑστὴ Σιная, составленное патр. Герасимомъ.**

8) лл. 75^a—83^b **'Η παρούσα διήγησις ἔστι τὸ θαῦμα, ὃ ἐγένετο εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ τὸ ὄρος ὁποῦ ἦλθεν διὰ προσευχῆς τοῦ πατριάρχου τοῦ τότε 'Αλεξανδρείας καὶ ὑπὸ τινος μοναχοῦ τοῦ ποτε Τζαγκάρι' καὶ ἔστοντας νὰ μὴν εἶναι εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν μεταγλωττισμένα κάποιος χριστιανὸς θεός (!) ζήλω κινηθεὶς τὰ εὐρήσεν εἰς ἀράπικον βιβλίον τῶν Συριανῶν καὶ τὰ ἐμεταγλώττισεν εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν γλῶτταν. καὶ ὁ ἀκούων θέλη φρίξῃ τὸ πνεῦμα του εἰς τὰ γεγονότα θαύματα: —**

Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἦτον τις πατριάρχης τὸ ὄνομα Μη(ν)ᾶς . . .

9) лл. 84^a—85^a **Περὶ τῆς ἁγίας κορυφῆς τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ: —**

Πρὸ τοῦ μολυνθῆναι . . . ἀμήν: —

10) лл. 86^a—86^b **Διήγησις τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Μακαρίου τοῦ Ῥωμαίου: —**

Τρεῖς τινες ἡγιασμένοι γέροντες Σέργιος καὶ Ὑγιὸς καὶ Θεόφιλος . . . ὁρμαίως ἔπεσαν εἰς τοὺς (отрывается текстъ).

Замѣтъ съ особой нумераціей

11) лл. 1—23 **разнаго содержания приписки.]**

№ 71 (2123).

Въ ризницѣ Синайскаго подворья въ Каврѣ, называемаго Джуванія.

Хранятся замѣчательная рукопись на пергаментѣ, въ осьмую долю листа [148×115; 129×86; нῶ 48 строкъ въ два столбца; на 131 лл.] въ кожаномъ пенарядномъ переплетѣ. Она содержитъ Псалтырь въ двухъ спискахъ, весь Новый Заветъ, кромѣ Апокалипсиса, пѣсколько отрывковъ изъ твореній

св. Отцовъ, акаѳистъ и канонъ Богоматери; а замѣчательна не столько древностію, сколько необыкновенно мелкими почерками ■ миниатюрною живописью шеола Грекофлорентинской. Въ концѣ ея [на л. 131^b] послѣ стиховъ Симеона Логоѳета въ честь Богоматери приписано синею краскою:

[Ἦ ἐλπίς μου ὁ θεός: καὶ καταφογὴ μου ὁ Χριστός: σκέπη μου τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον .:]

красною:

Ἵσπερ τάφος σου τὴν κλίνην βλέπειν θέλε' ἐπεὶ τάφος σε πρῶτον ὑστερον μένει .:]

и онять синею:]

Ἔτους ςςψν'. Θεοδωρος ἀναγνώστης ἀμαρτωλὸς ὁ Τριχᾶς: т. е. «Лѣта 6750=1242 Θεодоръ чтець грѣшнѣйшій, Трихасъ». Такая приписка доказываетъ, что эта рукопись только принадлежала сему Θεодору, а написана была не имъ; иначе онъ по общему обычаю краснописецъ сказалъ бы: «писалъ я, Θεодоръ, и проч.» Да ■ почерки рукописи разновѣковые ¹⁾. Она принадлежала православному христіанину на островѣ Хиосѣ и понечителю Синайскаго монастыря мисеру Зарзиеу изъ рода Комниныхъ, и имъ подарена была Синайскому архіенископу Кириллу 14 ноября 1781 года, когда онъ останавливался на сказанномъ островѣ, будучи изъ Египта въ Константинополь. Объ этомъ гласитъ слѣдующая приписка на впереплетномъ бѣломъ листѣ спереди:

+ 1781, νοεμβρίου 14: παραγεγόμενοι εἰς βασιλευσῶσαν ἐξ Αἰγύπτου καὶ γενόμενοι κατὰ τὴν νήσον Χίον, ἐδώρισατο ἡμῖν τὸ παρὸν ὃ ἐκεῖσε διατελὼν ἐπίτροπός μας μισέρ Ζαρζιῆς Πατροκόμνηνος: τὸ ὁποῖον ἐγράφη ἔτος ἀπὸ Ἀδάμ, ὡς φαίνεται ἐν τῷ τέλει, ςςψν', ὥστε εἶναι χρόνοι ἀπερασμένοι, ἀφ' οὗ ἐγράφη 542.

+ Ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου Κύριλλος.

Подробное описаніе этого дорогого манускрипта сдѣлано было мною въ подворьѣ 19 апрѣля 1850 года. Вотъ оно.

[¹⁾ Θεодоръ несомнѣнно одинъ изъ писцовъ р-си, и почерки принадлежатъ одному вѣку и одному времени]

Листокъ 1. На лицевой сторонѣ его написанъ разноцвѣтными красками образъ благовѣщенія архангела [ἀρχάγγελος Γαβριήλ] Пресв. Дѣвѣ Маріи [ΜΡ ΘΥ], а на оборотѣ изображенъ только крестъ багрянаго цвѣта.

Листокъ 2. На немъ такими же красками написанъ глобусъ, т. е. шаръ земной. На оборотѣ листка нѣтъ ничего. Очертаніе этого глобуса, вставленнаго въ обручъ съ перекрещенными поверхъ его дугами, ■ отношу ко времени царя Іоанна Палеолога (1437 г.), котораго портретъ помѣщенъ въ рукописи.

Листокъ 3. Тутъ живописно изображенъ царепророкъ Давидъ въ Византійской коронѣ съ двумя висящими у ушей нитями изъ жемчужинъ и драгоцѣнныхъ камней. Концы нитей имѣютъ видъ крестиковъ . . . . . Въ верхнемъ углу листка виденъ полевнѣй лязъ Богоматери. Предъ нимъ стоитъ Давидъ, и правою рукою съ благословляющимъ перстосложеніемъ, поднятою немного къ верху, выражаетъ свое молитвенное благоговѣніе, а въ лѣвой держитъ хартию съ словами: ἄκουσον θύγατερ, καὶ ἴδε καὶ κλίνον τὸ οὖς σου, т. е. «Слыши, дщи, ■ виждь и приклони ухо твое». Одежда на немъ — царская.

Листки отъ 4 до 10-го. [=4^a—11^a] Послѣ изображенія Давида слѣдуетъ Псалтирь. Вся она уписана на семи листкахъ (14 страницкахъ) необыкновенно мелкимъ почеркомъ, почти безъ сокращеній, тогда какъ моя Псалтирь 862 года in 8° уписана на 300 листкахъ (600 страницъ). Это—не рукопись, а диво! Листки ея уже прочихъ листовъ на полногты: значить, она пришита къ нимъ переплетчикомъ по волѣ владѣльца ея, а до того не входила въ составъ описываемаго малускрипта.

Листки отъ 11 до 36-го [=л. 12^a—29^b]. За этою Псалтирью слѣдуетъ другая. Она другимъ каллиграфомъ уписана на 26 листкахъ весьма мелкимъ почеркомъ, отличимымъ отъ почерка первой Псалтири. Въ ней заглавныя буквы послѣ каждой точки, то лазуревыя, то красныя, въ перемежку. На оборотѣ 26 листка, на одной половинѣ его написано кино-

варью: сколько псалмовъ сочинилъ Давидъ, сколько Асафъ, ■ проч. [л. 29^b Ὑπόθεσις Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου. Τῆς βίβλου τῶν ψαλμῶν ἦδε ἄν εἴη ἡ διαίρεσις . . . ὁμοῦ ρυ': —]; ■ на другой половинѣ [л. 29^b] живонисанъ [смотр. табл. 33] Илія пророкъ [ὁ προφήτης Ἰλίας], сидящій въ скалистой пещерѣ и смотрящій на ворона, который принесъ ему мясо въ клювѣ своемъ. [На самомъ дѣлѣ на л. 5^a—29^b есть только одна псалтирь, писанная однимъ писцомъ.]

Листокъ 37 [= л. 30^a]. Послѣ этой Псалтири на пергаментномъ листѣ съ лица живо написанъ красками поясной портретъ [смотр. табл. 31] царя Михаила Палеолога [Μιχαὴλ ἐλέω θεοῦ πιστὸς βασιλεὺς Κωνσταντινουπόλεως καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Παλαιολόγος.], а на оборотѣ такой же портретъ [смотр. табл. 32] царя Иоанна Палеолога [+ Ἰωάννης ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς. ὁ Παλαιολόγος ∴ вырѣзанный почти по контурамъ изъ другой рукописи и наклеенный сюда очень искусно]. Надъ первымъ портретомъ видна стенографическая надпись; но я не могъ разобрать ее даже при помощи увеличительнаго стекла [; кажется, она гласитъ: ἐγὼ ποτε ζῶντος μου τὸν ἄστατον βίον τοῦ [ ] πρὸς ἄκοσμον ἠρούμην τρόπον τῶν [ ] παρον [ ] οὐκ ἀπεσχόμην κρίνας πρὸς τὴν [ ] νοῦσι ἔβλεπες τῆ ἀλλοτρίους ἡμῶν ἐκτόπον τόπους [ ]; καὶ [κτίσ]μασιν αἰσχροῦ γὰρ γάλ[ ] : —]

На листѣ 38 съ лица [= 31^a] помѣщена роспись мѣсяновъ, часовъ отъ 1 до 11-го, и какихъ-то чиселъ, ■ на оборотѣ [л. 31^b] изображенъ пророкъ Исаія [ὁ Ἰσαΐας προφήτης] въ зеленомъ хитонѣ.

На листѣ 39, съ лица ■ на оборотѣ [л. 32^{a-b}], продолжена эта же роспись. Не умѣю объяснить ее.

На листѣ 40 [= л. 33^{a-b}] помѣщены евангельскія главы ■ сводные каноны, составленные Евсеиемъ, епископомъ Кесаріи Палестинской (+ 340 г.).

На листѣ 41, съ лица [= л. 34^a], изображена Пресвятая Дѣва Марія [ΜΡ ΘΓ] безъ младенца Христа, сидящая на скамьѣ

■ въ ширь простершая ручки свои, а на оборотѣ [= л. 34^b] написанъ Евангелистъ Маттѣей [ὁ ἅγιος Ματθαῖος] обычно.

На 9-ти листахъ, съ 42 до 50-го [= л. 35^a—43^a] унисано все Евангеліе Маттѣя, [съ ὑπόθεσις и оглавленіемъ впереди. На л. 43^{a-b} паходятся ὑπόθεσις и оглавленія, а затѣмъ] на оборотѣ 50 листка [= л. 43^b] начинается [и само] Евангеліе Марка.

На листѣ 51-мъ, съ лица [= л. 44^a], изображены Иоаннъ Предтеча съ крыльями и хартією [на которой слова: μετανοεῖτε ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν], напоминающій пророчество о немъ Малахи «Се азъ посылаю ангела моего . . .», и подъ нимъ пророкъ Даніилъ, юный, безъ бороды, съ фіаломъ на головѣ въ знаменіе изліянія на него дара Духа Святаго, ■ съ хартією [на которой слова: λίθος ἐτήθη ἐξ ὄρους ἀκρογωναίου]; оба они благословляютъ, какъ іерей. А на оборотѣ [= л. 44^b] написанъ Евангелистъ Маркъ [ὁ ἅγιος Μάρκος].

На листахъ отъ 52 до 55-го [= л. 45^a—48^b, 50^a] продолжается Евангеліе его на четырехъ листахъ, и предъ самымъ окончаніемъ прерывается вставочнымъ

Листкомъ 56 [= л. 49], на которомъ спереди изображенъ Евангелистъ Лука [ὁ ἅγιος Λουκᾶς], а сзади три отрока въ Вавилонской печи [οἱ ἅγιοι τρεῖς παῖδες], ■ подъ ними св. Григорій Богословъ [ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος] въ фелонѣ, съ Евангеліемъ, правѣ его св. Иоаннъ Златоустый [ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος] въ сажкосѣ съ Евангеліемъ въ рукахъ; волосы на головѣ его острижены на подобіе такъ называемой короны Христовой, или вѣнка съ гуменцомъ [а еще правѣ Иоанна третій святой, тоже въ архіер. облаченіи, вѣроятно, Василій Великій: ликъ ■ надпись стерлись].

На листѣ 57, съ лица [= л. 50^a], уписано окончаніе Евангелія Марка [и начата ὑπόθεσις.], а на оборотѣ [она кончена, помѣщено оглавленіе и] начато самое Евангеліе Луки, которое ■ закончено на слѣдующемъ листѣ 58 вокругъ [= л. 51^{a-b}]. Это Евангеліе почти все утрачено [; почти все

показалось утраченнымъ потому, что переплетчикомъ перенесено въ другое мѣсто (л. 54^a—61^b) и между лл. 50 и 51 не хватаетъ листовъ (л. 50^b кончается 1,8: τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἕναντι τοῦ θεοῦ κατὰ τὸ ἔθος, а 51^a начин. 22,66: λέγεις· καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ. . .].

Далѣ слѣдуетъ [л. 51^b, 53^{a-b}] Евангеліе Іоанна. Предъ началомъ его на листѣ 59-мъ, съ лица [= л. 52^a], вверху изображены рядомъ апостолы Петръ съ ключами [ὁ ἅγιος Πέτρος], Іаковъ [ὁ ἅγιος Ἰάκωβος], и, кажется, Андрей [надпись и отчасти лѣвъ стерлись], а подъ ними св. Спиридонъ Тримифунтскій святитель [ὁ ἅγιος Σπυρίδων], св. Антоній Великій [ὁ ἅγιος Ἀντώνιος съ хартіей, на которой слова: εἶδον ἐγὼ τὰς παγίδας [ ] и, кажется, св. Николай Чудотворецъ [надпись стерлась], на оборотѣ же [л. 52^b] написанъ св. Іоаннъ Богословъ [ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος] съ ученикомъ его Прохоромъ; [справа въ верхнемъ углу благословляющая десница].

Засимъ на 60 листѣ [= л. 53^a] читается Евангелія Іоанна начало [а продолженіе до конца на лл. 62^a—68^a].

Далѣ на 15 листкахъ, отъ 75 до 89-го [= л. 68^a—83^a] уписаны Дѣянія св. апостоловъ, но такъ, что послѣ первыхъ шести листовъ [съ л. 74^a—125^b] писалъ уже третій каллиграфъ немного покрупнѣе. Въ концѣ Дѣяній [л. 83^a] онъ приписалъ лазурною краскою:

Χε̄ ὁ εἰς σέ ἐλπίζων, οὐκ ἀποτυγχάνη ποτέ.:

т. е. «Христе, уповающій на Тебя, не постыдится никогда».

На листѣ 90-мъ, съ лица [= л. 83^a], окончена книга Дѣяній, а на оборотѣ уписано содержаніе [ὁπόθεν] посланія къ Римлянамъ.

На листѣ 91 спереди [= л. 84^a] написаны рядомъ св. мученики Димитрій [ὁ ἅγιος Δημήτριος], Георгій [ὁ ἅγιος Γεώργιος] и Меркурій [ὁ ἅγιος Μερκούριος], а подъ ними Теодоръ Стратилатъ [ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στρατηλάτης], архидиаконъ Стефанъ [ὁ ἅγιος Στέφανος] ■ Теодоръ Тиронъ [ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Τύρων], сзади же [= л. 84^b] св. апостолъ Па-

велъ [ὁ ἅγιος Παῦλος], стоящій. Съ правой стороны его у ногъ виденъ мечъ, воткнутый въ землю.

Засимъ на 6-ти листкахъ, съ 92 до 97-го [= лл. 85^a—90^b], уписано все посланіе къ Римлянамъ.

Потомъ на 9 листкахъ, съ 98 до 106-го [= лл. 90^b—100^b], уписаны оба посланія къ Коринѳянамъ.

Далѣ на 26 листкахъ, съ 107 до 132-го [= лл. 100^b—125^b], уписаны прочія посланія Павла [къ Гал., Ефес., Филипп., Колосс., Фессал. оба, Тимоѳ. оба, Титу, Филип. и Евр.] и всѣ посланія соборныя. На оборотѣ 132-го листка [= л. 125^b] изображено осызаніе Фомы. [Между лл. 122 ■ 123 вырванъ 1 л., отъ чего II посл. Петра обрыв. словами 1,10: τὴν κλήσιν καὶ ἐκλογὴν, а I посл. Іоанна начин. со словъ 1,6: [περιπα]-τοῦμεν. ψευδομέγα. . .]

Наконецъ, на 6 листкахъ, съ 133 до 138-го, рукою второго каллиграфа написаны извлеченія изъ твореній св. Отцовъ и между ними Анастасія Синаита, акаѳистъ Богоматери ■ Ей же канонъ: «Отверзу уста моя. . .» [А именно:

1) л. 126^a Τοῦ ὁσίου Ἰωάννου πρεσβυτέρου Δαμασκηνοῦ: —

2) л. 126^a Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ:

Ὅτι ὁ δαίμοσι μνησικακῶν ἀνθρώποις. . .

Σωκράτης: — Πρίονα τῆς ψυχῆς λέγει τὸν φθόνον:—

3) л. 126^a Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀναστασίου τοῦ Σινᾶ ὄρου: —

Οὔτε γὰρ σῶμα ψυχῆς ἔρημον. . .

4) лл. 27^a—130^a Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀναστασίου τοῦ Σινᾶ ὄρου ἐρμηνεῖα εἰς τὸν ς' ψαλμόν: —

5) л. 130^a—131^a Κοινάκιον τοῦ ἀκαθίστου τῆς θεοτόκου:—

ἦχος πλάγιος δ'. Τῆ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ. . . ἀνώμ-φευτε: —

Οἱ οἴκοι οἱ κδ': —

α'. Ἄγγελος πρωτοστάτης. . .

6) л. 131^a Στιχηρά τινα τοῦ ἀσώτου: —

ἤχος α'. Εἰς ἀναμάτητον . . .

ἤχος β'. Ὡ πόσων ἀγαθῶν . . .

7) л. 131^{a-b} Κανὼν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῆς ἀκαθίστου: —

ὀδὴ α'. ἤχος δ'. Ἀνοῖξω τὸ στόμα μου . . .

8) л. 131^b Στίχοι τοῦ Λογοθέτου κοροῦ Συμεῶν κατὰ ἀλφάβητον: —

Ἀπὸ βλεφάρων δάκρυα . . . σῶσον ὡς οἶδας σῶσον: —

На оборотѣ 138 листка [= л. 131^b] въ концѣ синюю краскою ирисано:

Ἔτους ρςψν'. Θεόδωρος ἀναγνώστης ἀμαρτωλὸς ὁ Τριχᾶς.

Листки 139 [= л. 132] и 140-й [= л. 133] съ живописью взяты изъ другой какой либо рукописи и пришиты неренлегчиномъ. На одномъ изъ нихъ, съ лица, красками написана рука, держащая скипетръ [съ подписью τῆς βασιλεῆς α[ϛς]], а на оборотѣ изображены Константинъ [ὁ ἅγιος Κωνσταντῖνος] и Елена [ἡ ἁγία Ἐλένη] держащія крестъ; на другомъ листкѣ спереди — Византійскій двуглавый орелъ съ однопочерковымъ именемъ Іоанна Палеолога, а сзади поклоненіе волхвовъ [смотри табл. 34].

Вся эта рукопись написана такъ мелко и такъ сокращенно подъ титлами, что читать ее весьма трудно. Нѣсколько жевсисвыхъ изображеній, номѣщенныхъ въ ней, отподоблены спутникомъ моимъ Петромъ Соловьевымъ чрезъ прозрачную бумагу, но по недостатку времени не раскрашены, кромѣ портретовъ Михайла и Іоанна Палеологовъ и кромѣ глобуса и скипетра Визант. орла и руки со скипетромъ, кои разрисованы красками точь въ точь. Смотри эти изображенія въ моемъ собраніи образцовъ книжной живописи съ 8-го вѣка до 16-го [среди снимковъ Порфирія въ Имп. Публ. Библ. карт. 2 табл. 30—35 и карт. 3 табл. 12]. А образчикъ почерка первой вышепомянутой Псалтири смотри въ моемъ собраніи образцовъ древней греческой письменности [но въ собраніи ен. Порфирія Имп. Публ. Библ. и Имн. Академіи Наукъ не находится].

[Описаніе миниатюръ ¹⁾] изъ рукописнаго сборника, составленнаго ранѣе 1242 года и хранящагося въ ризницѣ Синайскаго подворья въ Каирѣ.

1. Поклоненіе волхвовъ. Бож. Мат.: покровъ красный; башмачекъ красный, платокъ на шеѣ желтый. Вѣнецъ чернаго волхва бурый; сосудъ въ его рукѣ—темножелтый; антери красный; плащъ темнозеленый. У задпяго: напка желтая; плащъ красный; отворотъ плаща равный шалкѣ; антери свѣтлосиній. Что на колѣняхъ: верхнія одежды, какъ латы, темножелтыя; нижнія красныя; сапоги черныя; платъ бѣлый. Св. Іосифъ—сѣдъ; что на колѣняхъ—сѣдъ; стоящій—чернь; задній рыжий. Платъ св. Іосифа: плащъ желтъ, антери свѣтлосиній. Такое же антери у Б. Матери.

2. Божія Матерь. Антери свѣтлоголубой, покровъ красный; престолъ темножелтый; башмачки красныя; фонъ темнозеленый.

3. Св. Ілія. Борода и волосы сѣдые; шуба красно-темная; нижняя голубая; лицо красно, съ глубокими тѣнями. Пещера темна, унизана плуцкомъ; тѣнь камней черна; свѣтъ бѣлый и голубой. Надъ пещерою и подъ пещерою — зелень.

4. Св. Стефанъ. Стихаръ бѣлый; орарь красный; рубашка фіолетовая.

5. Царскій скипетръ. Запястье золотое; скипетръ вызолоченный, съ бѣлымъ крестомъ; складки на рукавѣ вызолочены. Поле голубое.

6. Михайлъ Палеологъ. Всѣ краски гуще, но чище; лицо черное съ румянцемъ; волосы черныя; носъ и ротъ исправитѣ; по носу бѣлая линія. Буквы красныя, пейзажъ темнѣе.

№ 72.

Κατὴν Διαθήκην, на пергаментѣ in 4°. Полная рукопись.

[¹⁾ На особомъ листѣ, рукою не Порфирія, но съ его поправками.]

№ 73.

Въ библиотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Каирѣ.

Καὶνὴ Διαθήκη, Новый Заветъ, на пергаминахъ въ 12-го долю листа, съ неудачными изображениями евангелистовъ, написанъ въ XIII [судя по отрывку Имп. Публ. Библиотеки, скорѣе въ XI—XII] вѣкѣ очень мелкимъ, но красивымъ почеркомъ для домашняго чтенія. Но кто-то впоследствии приписалъ суриковою краскою зачала церковныхъ чтеній. Эта рукопись перебѣлена съ изданія ученаго.

Мои замѣтки:

— Тутъ въ Евангеліяхъ, Матѳея 2600 стиховъ, Марка 1600, Луки стихи не показаны, Іоанна 2300.

— Дѣянія и посланія апостольскія, на верхнихъ поляхъ рукописи, испещрены оглавленіями, напр., въ Дѣяніяхъ:

Α. + Περὶ τῆς ἐξαναστάσεως, διδασκαλίας Χριστοῦ καὶ ὁπτασίας πρὸς τοὺς μαθητάς, καὶ περὶ ἐπαγγελίας τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος δωρεᾶς τε καὶ τρόπου τῆς ἀναλήψεως τοῦ Θεοῦ, καὶ περὶ τῆς ἐνδόξου καὶ δευτέρας αὐτοῦ παρουσίας.

Β. + Πέτρου διάλογος πρὸς τοὺς μαθητευθέντας περὶ θανάτου καὶ ἀποβολῆς Ἰουδα τοῦ προδότου.

Γ. + Περὶ θείας τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπιφοιτήσεως ἐν ἡμέρᾳ πεντηκοστῆς γενομένης εἰς τοὺς πιστεύσαντας.

Δ. + Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ θεραπείας τοῦ ἐκ γενετῆς χολοῦ, Πέτρου τε κατηχήσεως ἐλεγκτικῆς.

Ε. + Περὶ ὁμοφύχων καὶ καθολικῆς κοινωνίας τῶν πιστευσάντων.

Η. + Ἰουδαίων ἐπανάστασις καὶ συκοφαντία κατὰ Στεφάνου, αὐτοῦ δὲ δημηγορία περὶ τῆς πρὸς Ἀβραάμ διαθήκης τοῦ Θεοῦ καὶ περὶ τῶν ἐβ' πατριαρχῶν.

Θ. + Περὶ διωγμοῦ ἐκκλησίας καὶ ταφῆς Στεφάνου.

Μ. + Περὶ διαλέξεως Παύλου τῆς πρὸς τοὺς ἐν Ῥώμῃ Ἰουδαίους (это послѣдняя глава).

— За Дѣяніями слѣдуютъ соборныя посланія съ оглавленіями на поляхъ:

Ἰακώβου ἀποστόλου ἐπιστολὴ καθολικὴ Στίχοι 242.

Πέτρου ἀποστόλου ἐπιστολὴ καθολικὴ α' ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης. Στίχοι 236.

Ο ВТОРОМЪ ПОСЛАНІИ ЕГО НИЧЕГО ПОДОБНАГО НЕ СКАЗАНО.

Ἰωάννου εὐαγγελιστοῦ ἐπιστολὴ α' ἐγράφη ἀπὸ Ἐφέσου Στίχοι 274.

Ἰωάννου εὐαγγελιστοῦ ἐπιστολὴ β' ἐγράφη ἀπὸ Ἐφέσου. Στίχοι 30.

Ἰωάννου εὐαγγελιστοῦ ἐπιστολὴ γ' ἐγράφη ἀπὸ Ἐφέσου. Στίχοι 32.

№ 1. Имп. Публ. Библи. 320
(къ № 73).

Ο посланία Ιуды ничего подобнаго не сказано.

— Ποσαὶ ἐπισημειωθεὶς соборныхъ посланιῶν сλῆδуетъ

+ Πρόλογος Παύλου ἀποστόλου προτασσόμενος τῆς βίβλου: — на 4½ страницахъ γυβριαстаго писема:

«Τὸ φιλομαθὲς καὶ σπουδαῖον ἀγάμενος τῆς σῆς ἀγάπης, πάτερ τιμώτατε, αἰδοῖ τε καὶ πειθοῖ εἶκων στενωπῷ τινι καὶ παρεισδύσει τῆς ιστορίας ἐμαυτὸν ἐπαφῆκα. τόνδε (τόν) πρόλογον τῆς Παύλου πραγματείας συγγράφαι . . .

Смотри этотъ прологъ александрийскаго диакона Евθαλία въ моемъ собраніи греч. почерковъ въ подлинникѣ [пять листовъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 320; размѣръ: 152×125; 104×87; по 33 строки].

+ Πρὸς Ῥωμαίους ἐγράφη ἀπὸ Κορινθου διὰ Φοίβης τῆς διακόνου. Στίχοι 3020.

+ Πρὸς Κορινθίους α' ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ Στεφανᾶ καὶ Φορτυνάτου καὶ Ἀχαΐκου καὶ Τιμοθέου. Στίχοι 870.

+ Πρὸς Κορινθίους β' ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ Τίτου καὶ Λουκᾶ. Στίχοι 590.

Предъ посланиемъ въ Галатамъ написано: Ἀδτη ἡ ἐπιστολὴ ὑποδιαιρέσεις τῶν ἐν αὐτῇ κεφαλαίων οὐκ ἔχει: διὰ τοῦτο οὐδὲ ἀριθμὸν διὰ κινναβάρειως ἔχει γεγραμμένον.

+ Πρὸς Γαλάτας ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης. Στίχοι 293.

+ Πρὸς Ἐφεσίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης. Στίχοι 312.

+ Πρὸς Φιλιππισίους ἀπὸ Ῥώμης δι' Ἐπαφροδίτου. Στίχοι 208 или 250.

+ Πρὸς Κολοσσαεῖς ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Ὀνησίμου. Στίχοι 208 или 250.

+ Πρὸς Θεσσαλονικεῖς α' ἀπὸ Ἀθηνῶν. Στίχοι 193.

+ » » β' ἀπὸ Ἀθηνῶν. Στίχοι 106.

+ Πρὸς Τιμόθεον α' ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας, ἣτις ἐστὶν μητρόπολις Φρυγίας τῆς Καπατωιανῆς. Στίχοι 230.

+ Πρὸς Τιμόθεον β', τῆς Ἐφεσίου ἐκκλησίας ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη Παῦλος τῷ καίσαρι Ῥώμης Νέρωνι. Στίχοι 172.

+ Πρὸς Τίτον τῆς Κρήτης ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας. Στίχοι 97.

+ Πρὸς Φιλίμονα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ὀνησίμου οἰκέτου. Στίχοι 39.

+ Πρὸς Ἐβραίους ἐγράφη ἀπὸ Ἰταλίας διὰ Τιμοθέου. Ὀμοῦ πάντες στίχοι 5348.

— Αποκαλιπсиса нѣтъ ■ не было. — Въ концѣ приписано:

+ Ὡς ἡδὺς τοῖς πλέουσιν ὁ εὐδατος λιμῆν, Ὡτως καὶ τοῖς γράφουσιν ὁ ἔσχατος στίχος.

+ Ἰωαννικίου μοναχοῦ (тоу же рукою).

Во всей этой рукописи, на поляхъ ея, приписано, изъ какой ветхозавѣтной книги приведены изреченія или пророчества; напр.:

ΜΓ' φαλμοῦ. — Καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρρεσεν, ἀλλὰ καθὼς γέγραπται: «Οἱ δυνατισμοὶ τῶν δυνατιζόντων σε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ». (Въ концѣ посланія къ Римлянамъ.)

Любопытно бы прослѣдить всѣ эти цитаты. Но у меня нѣтъ времени. Господи! Дай мнѣ вѣчность на землѣ.

Четвероевангеліе, [хорошей сохранности А] въ четвертую долю листа (in 4°) [190×130; 134×83; по 25 строкъ],

на пергаментѣ [л. 208 А], писано по заказу Θεοδώρα магистра чина и епископа Колонии господина Гавры [о немъ замѣтка А. И. Пападопуло-Керамевса въ Виз. Врем., 1905, XII, 132—127] и супруги его Ирипы въ маѣ мѣсяцѣ 6575 = 1067 года, когда индиктъ былъ 5-й, въ царствованіе самодержца Ромеевъ Константина Дуки. Это видно изъ слѣдующей приписки на немъ:

Ἐτελειώθη . . . ἐξ ἐπιτροπῆς Θεοδώρου μεγάλου ὀπάτου καὶ τ' ἐπόπτου [τοποτηρητοῦ Α] Κολωνείας τοῦ Γαβρᾶ καὶ τῆς αὐτοῦ συνεύου Εἰρήνης, μηνὶ μαίῳ ἰνδικτιῶνος ε' ἔτους ρφοε', ἐπὶ βασιλέως ἀτοκράτορος Ῥωμαίων Κωνσταντίνου τοῦ Δοῦκα.

[писецъ — Ζαχαρίας ὁ Πραιτωριώτης Α].

Въ этой рукописи помѣщены живописныя, современные, изображенія [евангелистовъ Марка, Луки и Иоанна А] и другія [одно изъ которыхъ смотр. на табл. 37; образчикъ же начерка на табл. 53].

Эту рукопись видѣлъ и отмѣтилъ мой иеромонахъ Теофанъ, а не я. [Значить, Теофаномъ взяты изъ нея три листа, находящіеся теперь въ собраніи еп. Порфирія Имн. Публ. Библ. 291.] [Въ срединѣ евангелія отъ Иоанна пропали двѣ тетради, ■ въ началѣ отъ Матѳея изображеніе этого евангелиста А.] [Въ настоящее время подъ

№ 172

находится въ библиотекѣ совершенно другой списокъ Четвероевангелія, а не тотъ, который былъ извѣстенъ арх. Антонину, ■ нужно думать, что замѣна произведена до времени составленія *Гардтаузенюмъ* каталога ■ до посѣщенія Синая Н. П. Кондаковымъ: оба изслѣдователя не оставили бы безъ вниманія столь замѣчательную рукопись, между тѣмъ какъ замѣнившая ее не представляетъ ничего особеннаго. Она пергаментная, X—XI вѣка, л. 291 (115×100; 84×65) по 19 строкъ; тетради α'—λγ' позднѣйшей нумерація (въ λγ' только 5 л., такъ какъ послѣдніе 2 вырѣзаны); есть заставки ■ инициалы.

Л. 1^а пустой;

л. 1^б—2^а Ὑπόθεσις τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου:—

Κατὰ Ματθαῖον . . .

л. 2^а—5^б Τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια:—

съ указателемъ евангельскихъ чтеній, и затѣмъ съ л. 6^а самое евангеліе отъ Матѳея;

■ такъ для каждаго слѣдующаго евангелиста.

Л. 291^б обрыв. на словахъ Иоанна 21,19: . . . εἶπε σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεὸν. καὶ τοῦ].

№ 75 (152).

Τετραεὐάγγελον, 1346 года, [л. 489] на пергаментѣ [250×199; 160×120] съ изображеніями четырехъ евангелистовъ. Ихъ благословляетъ І. Христосъ, какъ священникъ діакона, когда сей принимаетъ отъ него Евангеліе для чтенія. Евангелисты наклонены.

[Впереди

л. 5^а—12^а Δήλωσις ἐκκλησιαστικῆς τάξεως τῶν καθ' ἑκάστην ἡμέραν λεγομένων εὐαγγελίων . . .

л. 1^б—4^б пустые, приготоовленные, вѣроятно, для обычныхъ арокъ съ таблицами; но только на л. 1^а начата одна для Δήλωσις.

Запись:]

Ἐτελειώθη ἡ παρούσα βίβλος τοῦ ἁγίου τετραεὐαγγέλου, διὰ χειρὸς ἐμοῦ Γεωργίου τοῦ Γαλησιώτου· ἐξ ἐπιταγῆς τοῦ περιποδήτου θείου τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως, πανυπερσεβάστου, κυροῦ Ἰσαακίου Παλαιολόγου τοῦ Ἀσάν· κατὰ μῆνα αὐγουστον τῆς τεσσαρεσκαίδεκάτης ἰνδικτιῶνος· τοῦ ἐξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ πεντηκοστοῦ τετάρτου ἔτους:—

№ 76 (201).

Τετραεὐάγγελον, 1243 [1244 А и Г] года на пергаментѣ [л. 127 А] [265×165, съ записью]:

Ἐτελειώθη σὺν θεῷ τὸ παρὸν τετραεὐάγγελον διὰ χειρὸς Ἰακώβου μοναχοῦ, συνδρομῆ δὲ καὶ πόνοφ Νείλου μοναχοῦ.

οἱ ἀναγινώσκοντες εὐχεσθε ἀμφοτέρους διὰ τὸν κύριον + ἐγράφει
 δὲ ἐν ἔτει τῷ ςψνβ' 1) ἰνδικτιῶνος α' + μὴν ἰαννουαρίῳ κα' +
 δόξα ὁ θεός. δόξα ὁ θεός. δόξα ὁ θεός.

[Образчикъ почерка на табл. 66; одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 396].

№ 77 (169).

Τετραεὐάγγελον, 1247 года, на пергаментѣ [л. 118 A] in 4° [220×160 P'] [съ записью]:

Ἐγράφη . . . μηνὶ αὐγούστῳ τοῦ ἔτους ςψνβ'
 [писецъ Βασίλειος υἱὸς τοῦ πατρὸς Καφοριάκου.

Текстъ обрывается на словахъ Іоанна 11,51. . . τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν. ἀλλὰ ἄρ Α].

Смотри у меня почеркъ этой рукописи [табл. 68; одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 308].

№ 78.

Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον, на пергаментѣ in folio, писано красиво буквами, похожими на церковнославянскія. Писецъ отмѣтилъ тутъ мѣсяць, день ■ часъ, въ который кончилъ переписку сего Евангелія, а года не прописалъ. Какое? Ну, кто же скажетъ ему, спасибо?

[Теперь это Евангеліе находится въ двухъ мѣстахъ: часть (л. 99, разм.: 300×235, 208×130), содержащая евангелія отъ Матѳея и Іоанна, въ Имп. Публ. Библ. 33, а часть (л. 158), содержащая евангелія отъ Марка и отъ Луки, въ Оксфордской Bodleian. Misc. graec. 313; снимокъ съ л. 119^a въ изд. Palaeographical Society II ser., vol. I. London 1884—94, plate 7. Въ Имп. Публ. Библ. 33 на л. 51^b записъ:

Τετέλεσται ἀγαπητὲ ὁ κύρι Ματθαῖος ὁ εὐαγγελιστὴς μηνὶ αὐγούστῳ ε'.

[¹) Здѣсь буква β написана α, очень сходно съ α, потому что и въ другихъ мѣстахъ ρ-ск то же написаніе β. Вѣроятноже предположить ошибку въ годѣ, чѣмъ въ индиктѣ.]

а на л. 99^a другая:

Ἐτελειώθη ἡ δέλτος αὐτῆ μηνὶ νοεμβρίῳ κς' ἰνδικτιῶνος ἡ ἡμέρα ε' ὥρα β'.

Рукопись по почерку, несомнѣнно, VIII вѣка ■ потому можетъ быть отнесена къ 710 или 755 году.]

Въ придѣлѣ Сергія и Вакха на святомъ престолѣ лежатъ три рукописныя Четвероевангелія:

№ 79.

— 1) Τετραεὐάγγελον, на пергаментѣ in 4°, IX или X вѣка, съ краткими предисловіями Козмы Индоплатателя предъ каждымъ Евангелистомъ. Въ каждомъ предисловіи кратко говорится ■ самомъ Евангелистѣ и ■ содержаніи Евангелія его. Напр.: Евангелистъ Матѳеѣ написалъ свое Евангеліе по-еврейски, а Іоаннъ Богословъ перевелъ его по-гречески.

№ 80.

— 2) Τετραεὐάγγελον, на пергаментѣ in 4°, IX или X вѣка, написано превосходнымъ мелкимъ почеркомъ. Перенлетъ его обложенъ пергаментнымъ листомъ, на которомъ унциальными буквами написанъ отрывокъ изъ Ветхаго Заветъа.

№ 81.

— 3) Τετραεὐάγγελον, на пергаментѣ, in folio. Рукопись древняя.

№ 82.

Τετραεὐάγγελον, на пергаментѣ in 4°.

№ 83.

Τετραεὐάγγελον, на пергаментѣ in 8°, съ изображеніями Евангелистовъ, кои однако стерлись. Въ концѣ помѣщено указаніе евангельскихъ чтеній въ недѣльные и праздничные дни.

№ 84.

Τετραεὐάγγελον, на пергаμινῆ in 8°. Рукопись древняя.

№. 85 (175).

Τετραεὐάγγελον, [XII—XIII вѣка, лл. 322] [XI в., лл. 324 A] на пергаμινῆ in folio minori [250 × 180, 165 × 110; тетради α'—λθ'], написано монахомъ Арсениемъ Μετολιγονκонисомъ [съ л. 4 до 319.

Лл. 1 и 322 пустые при переплетѣ.

1) Лл. 2—3, 320—321 изъ какой-то р-си X—XI в. при переплетѣ: на лл. 2^a—3^b

Ὁ θεῖος πόθος προσαναφλέγων τὴν καρδίαν
σου θεῖω ὀροσισμῷ σε ἔνδοξε . . . . .
. . . . .
Κυσοφόρον σε κόρη ὡς ἐδεάσατο Ἐλισάβετ . . . . .
δεσπότην: —

на лл. 320^a—321^b

πρόδρομος τοῦ φυτουργοῦ τοῦ παντός . . . . . μολοῦντι ἔνδον τοῦ ἱεροῦ καὶ τὰς νομι (обрыв.).

2) Лл. 4^a—5^b (для заглавія оставлены 2 строки) предисловіе Κοσмы Индикоплевста къ евангелію отъ Матфея: Ἦλθομεν λοιπὸν καὶ ἐπὶ τοὺς εὐαγγελιστὰς καὶ ἀποστόλους καὶ δεῖξωμεν καὶ αὐτοὺς συμφώνως τοῖς παλαιοῖς . . . καὶ προκαταγγείλαντι περὶ τούτων θεῷ καὶ νῦν πληρώσαντι καὶ πληροῦντι. ἀμήν:—

3) Занисъ:

ἀρσέ
νηος μοναχὸς ὁ μετ ■
λήγον κό
νης +
+ ὅσοι ἀναγινώσεται τὴν βίβλον ταύτην
εὐξασθαι ὑπὲρ τὸν γράψαντα.

4) Лл. 6^a—7^a Τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια:—
всего 59; затѣмъ

лл. 8^a—93^a + Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον +
лл. 93^b—94^a Τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια:—
всего μθ'; затѣмъ

лл. 95^a—150^a + Εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον
лл. 150^b—151^b Τοῦ κατὰ (Λουκᾶν) εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια:
всего 83; затѣмъ

лл. 152^a—246^b + Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν *
лл. 247^a Τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια:—
всего ιη'; затѣмъ

(л. 247^b нустой)

лл. 248^a—311^b + Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην *

5) Занисъ на л. 311^b:

ἀρσένιος
μοναχὸς ὁ μετα
λήγων
κόνης +

+ ἀναξ ἄναρχε υἱὲ θεοῦ λόγε· σκέπαι φροῦ
ρη φύλαττε τὸν γράψαντα τὴν δέλταν ταύτην.

6) лл. 312^a—315^b Ἐκλογάδην τῶν δ' εὐαγγελιστῶν διὰ τε τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους τὴν περικοπὴν ἐκάστου εὐαγγελιστοῦ, ἅμα δὲ καὶ τὴν τῶν κεφαλαίων παρασημείωσιν ἀκριβῶς διαγορευόν. περιέχει δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ· Τῷ ἁγίῳ πάσχα, τελειοῦν ἐν τῷ μηνολογίῳ:—

7) лл. 315^b—319^b Συναξάριον σὺν θεῷ ἀρχόμενον ἀπὸ μηνὸς σепτεμβρίου μέχρι μηνὸς αὐγούστου ἔλου.

л. 319^b осталась еще пустое мѣсто (большая часть страницы).

8) На л. 319^b приписка 1281 года:

الى
كانت نياحة انبا يوحنا يوم السبت
الرابع من كانون الثاني من سنة ستة
الالف وسبع مائة + لينا ادم عليه
+

السلام الرب ينيح نفسه ويغفر خطاياها
امين .μήν .: ψπθ

Ἰαννουάριος . Δ'.

т. е. «Было упокоение аввы Иоанна в субботу в четвертый день месяца II кануна в 6789 году отца нашего Адама (миръ съ нимъ!). Господь да упокоитъ душу его и да проститъ его грѣхи. ςψπθ' μήν ἰαννουάριος δ'».

Никакихъ imagines evangelistarum нѣтъ и не было!].

№ 86.

Ⲱ

Τετραεὐάγγελον, Четвероевангеліе на пергаментѣ in 4°, списанное в X вѣкѣ съ древнихъ Іерусалимскихъ списковъ. В этой рукописи буква β писана вотъ такъ, α: это — признакъ появленія рукописи ранѣе XI вѣка. В концѣ ея помѣщенъ

Κανονάριον συνάξεων καὶ ἑορτῶν καὶ μνημῶν τῶν ἁγίων ....
ἔχον πάσαν ἀκολουθίαν.

Смотри этотъ Канонарій въ моемъ собраніи древнихъ мѣсяцеслововъ подъ буквою ■ [въ бумагахъ Порфирія Имп. Академіи Наукъ № 130 лл. 112—123]

№ 87.

Ⲛ

Τετραεὐάγγελον, Четвероевангеліе на пергаментѣ in 4°, переписанное съ древнихъ іерусалимскихъ списковъ в X или XI вѣкѣ. В началѣ этой рукописи помѣщены разныя статьи, напр: кратчайшія жизнеописанія всѣхъ пророковъ, разъясненіе родословія І. Христа по сказаніямъ евангелистовъ Матѳея и Луки, порядокъ службы отъ дня Пасхи ■ проч. В концѣ Евангелія Матѳея приписано крупными Александрійскими буквами, и черезъ строку греческими [сравн. кальку съ «почерка евангелія іерусалимскаго № 2 на Синаѣ X вѣка» въ

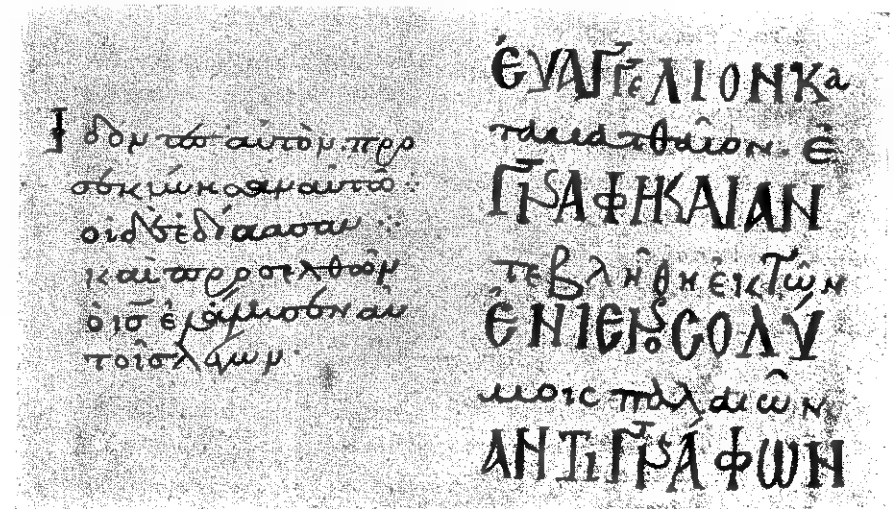
собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Вибл. картонъ 1 на листѣ 9-мъ]:

Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον ἐγράφη καὶ ἀντεβλήθη ἐκ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις παλαιῶν ἀντιγράφων, τῶν ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει ἀποκειμένων, ἐν στίχοις ἄββιδ', κεφαλαίοις τνε'.

[и на л. 25-мъ другую, данную на снимкѣ № 1 въ Перв. пут. на Афонъ, ч. III отд. I.]

Въ концѣ Евангелія Марка приписано:

Εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον ἐγράφη καὶ ἀντεβλήθη ὁμοίως ἐκ τῶν ἐσπουδασμένων, ἐν στίχοις ἀφφ', κεφαλαίοις αλζ'.

№ 2.

Имп. Публ. Вибл. калька Порф. карт. 1 л. 9
(въ № 87).

Подобныя приписки читаются и въ концѣ Евангелій Луки и Иоанна. На нижнихъ поляхъ всей этой рукописи намѣчены буквенными цифрами такъ называемые каноны Евсевія, ясныѣ сказать, сходныя повѣствованія всѣхъ четырехъ Евангелистовъ. В концѣ ея написанъ мѣсяцесловъ съ показаніемъ Евангельскихъ чтеній, прокимновъ, предпраздниковъ и проч.; смотри его въ моемъ собраніи древнихъ мѣсяцеслововъ подъ

буквою **Ξ** [въ бумагахъ еп. Порфирія Имп. Академіа Наукъ № 130 л. 124—129].

Разночтенія Евангелія Іоанна въ двухъ Синайскихъ рукописяхъ, X и XI вѣка, переписанныхъ съ древнихъ Іерусалимскихъ манускриптовъ:

Ξ	Ⲛ
	Κεφάλαιον α'.
28) Ταῦτα ἐν Βηθεσβαρᾶ ἐγένοντο . . .	— idem.
33) Ἐφ' ὧν ἂν ἴδῃ τὸ πνεῦμα καταβαῖνον.	— idem.
40) Ἦν δὲ Ἀνδρέας . . . ἀκολουθησάντων τῷ Ἰησοῦ.	— idem.
43) Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ εὗρίσκει Φίλιππον· καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.	— idem.
48) ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ . . .	— idem.
	Κεφάλαιον β'.
4) Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι. οὐπω ἤκε ἡ ὥρα μου.	— οὐπω ἤκει . . .
8) καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀντλήσατε . . .	— γεμίσατε τὰς ὑδρίας.
17) ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεται με.	— idem.
23) . . . ἐν τῇ ἑορτῇ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα, ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων.	— ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων не читается.
	Κεφάλαιον γ'.
2) ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νοκτὸς . . .	— idem.

Ξ	Ⲛ
5) ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι· ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος, οὐ δύναται . . .	— ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι· ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται . . .
13) Καὶ οὐδεὶς ἀνέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.	— Καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν . . .
	Такого замѣчанія нѣтъ здѣсь.
19) . . . τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς. ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα.	— idem.
20) . . . καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς. ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ. ὅτι πονηρὰ ἐστίν.	— idem.
25) ἐγένετο οὖν συζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν . . .	— ἐγένετο οὖν ζήτησις . . .
26) Ἴδε οὗτος βαπτίζει καὶ πλείονας ποιεῖ μαθητάς.	— Ἴδε οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν . . .
32—33) καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει, ὁ λαμβάνων αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν . . .	— idem.
	Κεφάλαιον δ'.
7) ἔρχεται τις γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας . . .	— ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας . . .
22) . . . ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν.	— idem.
	Такого замѣчанія нѣтъ здѣсь.
На полѣ замѣчено: «ἐκ τοῦ μονογενοῦς ἐστίν ἐν ἄλλῳ χειρογράφῳ».	

41) καὶ πολλῶ πλείους ἐπί-
στευσαν εἰς αὐτὸν διὰ τὸν
λόγον αὐτοῦ.

42) .. αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν
παρ' αὐτοῦ καὶ οἶδαμεν...

Κεφάλαιον ε'.

4) ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν...
καὶ ἔταρα ἄσσετο τὸ ὕδωρ...

30) Οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ
ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμ-
φαντός με.

31) Ἐάν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ
ἐμοῦτοῦ, παρ' ὑμῶν ἢ μαρ-
τυρία μου...

43) ἐγὼ ἐξελέλυθα ἐν τῷ
ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου...

Κεφάλαιον ς'.

12—13) λέγει τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ· ἀναγάγετε τὰ πε-

⌌

idem.

— пар' αὐτοῦ нечитается здѣсь.

— idem.

Однако весь этотъ стихъ
обозначенъ скобками: =

— Οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ
ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμ-
φαντός με. Τοῦτο δέ ἐστίν τὸ
θέλημα τοῦ πέμφαντός με πα-
τρός, ἵνα πᾶν ὃ δεδικέν μοι,
μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλ'
ἀναστήσω αὐτὸ τῇ ἐσχάτῃ
ἡμέρᾳ.

На полѣ написано иначе:
Тоῦτο δέ ἐστίν τὸ θέλημα
τοῦ πέμφαντός με, ἵνα πᾶς ὃ
θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων
εἰς αὐτόν, ἔχει ζωὴν αἰώνιον,
καὶ ἀναστήσω αὐτόν ἐγὼ τῇ
ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

— idem.

παρ' ὑμῶν, нѣтъ.

— ἐγὼ ἐλέλυθα...

— λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύ-

⌌

⌌

ρισσεύματα καὶ κλάσματα, ἵνα
μὴ τι ἀπομένῃται . . . . .
. . . καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κο-
φίνοις. . . . .

На полѣ приписано: ἦν δὲ
καὶ τὸ «Ἰσθδα κατὰ κρίμα
τὸ γινόμενον, οὕτω τυχόν βα-
στάζοντι τὸν κόφινον».

16) ὡς δὲ ὀφίας ἐγένετο, κα-
τέβησαν. . . . .

58) ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρ-
τον, ζήσσει εἰς τὸν αἰῶνα.

60) σκληρός ἐστίν οὗτος ὁ
λόγος. . . . .

На полѣ: дуспараδέκτος.

70) ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶ-
πεν αὐτοῖς: οὐκ ἐγὼ ἐξελεξάμην
τοὺς δώδεκα. . . . .

Κεφάλαιον ζ'.

35) Ποῦ οὗτος μέλλει πορεύ-
εσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὐρήσο-
μεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν δια-
σποράν.

На полѣ замѣчено: οὐ κεῖ-
ται ἐν τοῖς ἀρχαίοις. κεῖται [=

52—53) ὅτι ὁ προφήτης ἐκ
τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγείρεται.
καὶ ἀπῆλθον ἕκαστος. . . . .

Κεφάλαιον η'.

3—11) Все сказаніе Евангелиста о женѣ,
взятой на мѣ-
стѣ прелюбодѣянія, въ обѣихъ рукописяхъ этихъ, обозначено
краснымъ черниломъ коромыслецами среди двоеточія ~ А

σαντα κλάσματα ἵνα μὴ τί ἀπό-
ληται . . . . .
. . . . .

— idem.

. . . . . βαστάζων τὸν κό-
φινον.

— ὡς δὲ ὀφίας ἐγένετο. . . . .

— idem.

— idem.

На полѣ: дуспараδέκτος.

— ἀπεκρίθη αὐτοῖς: οὐκ ἐγὼ
τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην. . . . .

— idem.

Такой замѣтки нѣтъ здѣсь.

. . . . . οὐκ ἐγήγερται. . . . .

внизу на полѣ приписано: Τὰ ὠβελισμένα ἐν τισὶν ἀντιγράφοις οὐ κεῖται, οὐδὲ Ἀπολιναρίου. ἐν δὲ τοῖς ἀρχαίοις ὅλα κεῖται. μνημονεύουσιν τῆς περικαπῆς ταύτης καὶ οἱ ἀπόστολοι πάντες, ἐν αἷς ἐξέθεντο διατάξεις εἰς οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας.

4) εἶπον αὐτῷ· διδάσκαλε, — idem.
αὕτη ἢ γυνὴ εἴληπται...

5) ἐν δὲ τῷ νόμῳ ἡμῶν... — ἐν δὲ τῷ νόμῳ ἡμῶν...
λιθάσαι· σὺ οὖν τί λέγεις περὶ αὐτῆς;

6) ἵνα ἔχωσι κατηγορίαν κατ' αὐτοῦ... — idem.

7) ... ἀναβλέψας εἶπεν αὐτοῖς... — idem.

9) καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ οὐσα... — idem.

10) ἀναβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτὴν καὶ εἶπεν· ποῦ εἰσιν... — idem.

27) Ταῦτα λαλῶ εἰς τὸν κόσμον... — Ταῦτα λέγω εἰς τὸν κόσμον...

33) ἀπεκρίθησαν αὐτῷ Ἰουδαῖοι...

44) ὁμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου... — idem.

Κεφάλαιον θ'.

16) τοιαῦτα ποιεῖν... — idem.

18) ἕως οὗ ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς... — ἕως οὗ ἐφώνησαν...

38) πιστεύω κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ καὶ εἶπεν· ναὶ κύριε, πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. — πιστεύω κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. (Дальнѣйшихъ словъ нѣтъ здѣсь.)

κ

ζ

Κεφάλαιον ι'.

38) τοῖς ἔργοις μου πιστεύσατε... — τοῖς ἔργοις πιστεύσατε...
σατε...

40) τὸ πρότερον βαπτίζων... τὸ πρῶτον βαπτίζων...

Κεφάλαιον ια'.

7) λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ... — idem.

8) ἀποκτεῖναι Ἰουδαῖοι... — λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι...

16) τοῖς συμμαθηταῖς... — idem.

18) О разстояніи Виваніи отъ Іерусалима на пятнадцать стадій замѣчено на полѣ въ обѣихъ рукописяхъ этихъ: ὅπερ ἐστὶν μίλια δύο.

54) εἰς Ἐφραῖμ... — idem.

Κεφάλαιον ιβ'.

13) Καὶ ἔκραζον λέγοντες... — Καὶ ἔκραζον (λέγοντες, нѣтъ).

24) ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ... — ... ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου...

28) ἐδόξασα καὶ δοξάζω καὶ πάλιν δοξάσω. — καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω.

Κεφάλαιον ιγ'.

2) ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους... — idem.

20) ὁ λαμβάνων τινὰ ὄν ἂν πέμφω, ἐμὲ λαμβάνει. — ὁ λαμβάνων ἐὰν τινὰ πέμφω, ἐμὲ λαμβάνει...

Κεφάλαιον ιδ'.

10) μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ... — μενίνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ.

25) ἐν τῷ ὀνόματι αὐτῶν.

Κεφάλαιον ιε'.

15) διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει.

N

Κεφάλαιον ιζ'.

12) καὶ οὐκ ἔτι εἰμι ἐν τῷ κόσμῳ. ἐν τῷ κόσμῳ εἰμι. καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν.

Κεφάλαιον ιθ'.

3) περιέβαλον αὐτόν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν καὶ ἔλεγον

Въ концѣ приписано: 'Ελληνιστὶ εἰς Ἐφεσον μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου ἐπὶ Δομετιανοῦ βασιλέως.

Στιχοὶ βσι'. κεφαλ. σλβ' = 232.

1850 года 27 июня
Синай.

№ 88 (277).

Ἀπόστολος, на пергаминѣ in folio, писанъ въ 4° = 1308 году, и въ Синайскій м-рь принесенъ Герасимомъ Халкевсомъ 12 ноября 7062 = 1554 [вѣрнѣе, 1553] года.

[Содержитъ Дѣянiя, 7 соборн. и 14 ап. Павла посланiй съ предисловіемъ къ каждому изъ этихъ творенiй и съ общимъ указателемъ всего впереди. Рукопись изукрашена инициальными буквами и заставками и сохранилась въ полномъ видѣ; писана въ два столбца по 28 строкъ, на 225 лл.; писець — Θεόδωρος ὁ Ἀγιοσαβίτης Α.]

№ 89 (279).

Ἀπόστολος [такого же содержания какъ № 277, но съ при соединенiемъ Апокалипсиса и нѣкоторыхъ толкованiй къ тексту на поляхъ Α], на бумагѣ [лл. 278 Α] in folio 6848 = 1340 года. Въ концѣ его помѣщено изъясненiе Апокалипсиса.

[Дѣянiя со схолиями на поляхъ, посланiя безъ схолий; Апокалипсисъ обрывается на словахъ 13,8: γέγραπται τὸ ὄνομα ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρχαίου Γ'.] [Рукопись сохранилась въ полномъ видѣ Α.]

№ 90.

Πράξεις τῶν ἀποστόλων, на пергаминѣ in folio minori. Почеркъ хорошъ.

№№ 91—93.

Еще есть три рукописные Апостола, не заслуживающiе вниманiя по новости ихъ.

№ 94.

Πραξἀπόστολος, на пергаминѣ in 4°.

№ 95.

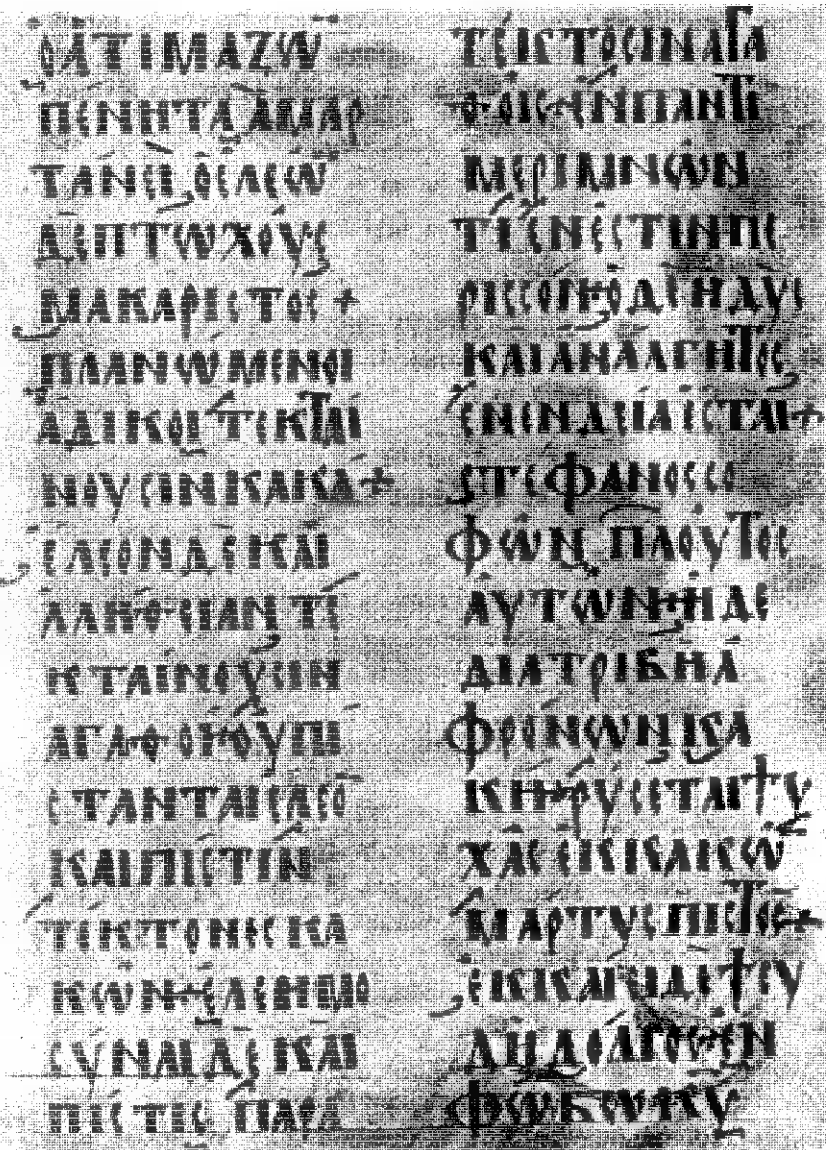
Πραξἀπόστολος, на пергаминѣ in folio, съ краткими изъясненiями. Въ концѣ приписано:

iste liber est fratris bonācy bononiensis et ordinendi sacrot.

Эту рукопись видѣлъ и отиѣтилъ мой iеромонахъ Теофанъ.

№ 96 (282).

Истолкованiе посланiй апостола Павла, начиная съ посланiя къ Галатамъ, на пергаминѣ [XI вѣка Α] in folio [лл. 360 Α]. Священный текстъ писанъ въ срединѣ [обыкновенно по 12 строкъ Α] крупными буквами, а на верхнихъ и нижнихъ поляхъ помѣщены толкованiя, но краткiя, и неизвѣстно чья. [Рукопись вполне сохранилась и является продолженiемъ № 281. Кромѣ посланiя къ Гал., здѣсь помѣщены и къ Ефес., Филипп., Колосс., I—II Θεσσαλ., I и II Τιμοθ., Τίτου, Φιλιμ. и Евр., всѣ со схолиями тѣхъ же отцовъ, какъ и № 281, т.е. Икуменiя, Севира, Геннадiя, Θεодорита, Кирилла, Севирiana, Василия, Григорiя Нисск. ■ друг. Α.]

№ 3.
Имп. Публ. Библи. 52
(къ № 97).

Отдѣлъ II. Богослуженіе

№ 97 (8).

Паремейникъ, на пергаментѣ [X—XI вѣка А] [X вѣка Г] in folio [280×205 Г] [in 4°, лл. 299, въ два столбца, по 18 строкъ А], писанъ унциальными буквами, похожими на славянскія. Начало утрачено [не хватаетъ первой тетради А] [тетради нумерованы отъ В' до М', не хватаетъ А'. Текстъ начинается со словъ Исаи 3,16 (?): Τάδε λέγει κύριος... и кончается словами Иезекииля 40,1: Ἐγένετο ἐν τῷ πέμπτῳ καὶ εἰκοστῷ ἔτει τῆς αἰχμαλωσίας... Въ концѣ присоединено нѣсколько столбцовъ минускульныхъ, писанныхъ монахомъ Антоніемъ Г]. [Судя по формату, надо думать, что изъ этой рукописи вырваны Тишендорфомъ четыре листа Паремейника Имп. Публ. Библи. 52, 287×210, 205×135, по 18 строкъ, ■ съ этой рукописью тождественъ по почерку и размѣрамъ обрывокъ листа въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библи. 324. Не отсюда ли и 6 листовъ Berolin. graec. fol. 30?]

№№ 98—100.

Еще есть три Паремейника на пергаментѣ in folio.

№№ 101—103.

И три Паремейника на бумагѣ.

№ 104.

Ψαλτήριον με εὐχάς, на пергаментѣ in folio, вѣка X-го.

№ 105 (71).

Ψαλτήριον, 1550 года, съ трюнарями ■ кондаками при каждой каонизмѣ, на бумагѣ in folio [285×203; 210×128; по 27 строкъ; съ надписью на корешкѣ: Ψαλτήριον ἔχων ἐν ἐκάστῳ καθίσματι γ' τροπάρια καὶ εὐχὰς κατανοητικὰς μ'.

Съ л. 1^а (заст.) идетъ конецъ предисловія:

ἄλλοι μὲν ἄλλα τῶν ψαλμῶν ἔχουσι λόγων εἶδη. ὁ δὲ παρὼν καὶ πρότιτος εἶδος διττὸν ἐπέχει διδακτικὸν σὺν ἠθικῶ καὶ τοῦτο σκοπητέον· διδάσκει γὰρ ἀνάστασιν καὶ κρίσιν τῶν ἀνθρώπων καὶ μακαρίζει τοὺς πιστοὺς, τοὺς δ' ἄλλους ταλαντίζει καὶ μάλιστα τοὺς ἀσεβεῖς καὶ τυραννικωτάτους, οὓς οὐδ' εἰς κρίσιν ὑστερον ἐξαναστήναι λέγει, ἀλλ' εἰς κατακρίσιν αὐτῶν καὶ κόλασιν ἀξίαν· τὸ γὰρ οὐκ ἀναστήσεται ὁ ἀσεβὴς εἰς κρίσιν, τοῦτο σημαίνει προφανῶς, ὡς ἀναστήναι μέλλει πλήν· οὐκ εἰς κρίσιν ἀληθῶς ἀλλὰ πρὸς κατακρίσεις: —

а затѣмъ ■ самый текстъ:

Δαυὶδ̄ προφήτου καὶ βασιλέως μέλος: —

Μακάριος...

На recto послѣдняго листа запись:

Μνήσθητι κύριε τοῦ δούλου σου ἱερέως Σταματινοῦ καὶ συγχώρησον αὐτῷ πᾶν ἁμάρτημα ἐκούσιον τε καὶ ἀκούσιον.] ρφν'. μηνὶ ἰουλλίῳ κς':

№ 106 (204).

Въ кельяхъ архіепископа.

Церковное Евангеліе, въ которомъ чтенія расположены по недѣлямъ и праздникамъ, начиная отъ перваго дня Пасхи. Оно крупно писано на тончайшемъ бѣломъ пергаментѣ [л. 197 А], въ два столбца, золотыми весьма красивыми буквами, совершенно похожими на славянскія. Въ каждомъ столбцѣ считается 16 и 17 строкъ [280×210 Г] [155×120]. Надъ словами есть придыханія ударенія ■ знаки для чтенія Евангелій на распѣвъ, кои называются: каои-

стѣ, кремастѣ, сирматикѣ, параклитикѣ, телія, иф-епъ, кендимата, анострофъ, и пр. Золото блеститъ такъ ярко, какъ будто иложено недавно, а буквы выпуклы. Въ началѣ сего Евангелія на пергаментѣ нарисованы яркими красками образа, Спасителя, Богоматери [табл. 26], четырехъ евангелистовъ [Маркъ на табл. 27] и преподобнаго Петра [табл. 28]. Живопись эта весьма хороша. Синаиты говорятъ, что это Евангеліе было пожертвовано въ ихъ м-рь царемъ Θεодосіемъ Великимъ († 395 г.). Но такъ какъ въ приложенномъ къ нему кратчайшемъ мѣсяцесловѣ, того же почерка, читается имя Симеона Столпника, жившаго гораздо позже сего царя, и означены праздники Срѣтенія Госнодня и Воздвиженія Креста, изъ которыхъ первый установленъ былъ царемъ Іустиномъ въ шестомъ вѣкѣ, а второй царемъ Иракліемъ въ седьмомъ вѣкѣ, то надобно относить его къ болѣе позднему времени. Я, судя по почерку и рисовкѣ буквъ, полагаю, что эту рукопись подарилъ Синаитамъ царь Θεодосіа III, самодержавствовавшій въ 715—717 годахъ [; X вѣка А,] [X—XI вѣка B]. Смотри у меня образчикъ ея [въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. картонъ 1-й л. 7 ■ картонъ 2-й табл. 1—7; сравн. *Πορφύριον*, Первое пут., 238—240 и Первое пут. въ Аѳ. м-ри ч. II отд. I, 377; смотр. табл. 39].

№ 107 (213).

Изборъ евангельскихъ чтеній (ἐκλογάδιον) со дня Пасхи, въ четвертую долю листа in 4° [215×165; 150×100], написанъ въ январѣ мѣсяцѣ 6475=967 года Евстазіемъ пресвитеромъ на пергаментѣ [л. 340] [341 А] въ два столбца [по 19 строкъ] Александрійскими мелкими буквами, съ нотами для чтенія на распѣвъ. Смотри почеркъ его въ моей Палеографіи Египто-Греческой [одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 283; смотр. табл. 41 и *Πορφύριον*, Первое путеш. въ Аѳ. м-ри, ч. II, отд. I, снимокъ № 3.

1 л. впереди безъ нумераціи и пустой; л. 1^а тоже пустой.

Запись ввеса на л. 1^b]

Στίχοι εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην.
 Βροντῆς γόνον σὲ Χριστὸς εἰκότος ἔφη·
 Ὡς τὴν ἀναρχον πατρὸς ἐξ ἀναιτίου
 Γέννησιν αὐτοῦ τοῖς θεοφθόγοις λόγοις·
 Μέγιστα βροντίσαντα τῇ κτίσει πάση·
 Εὐαγγελιστὰ παμμάκαρ καὶ παρθένε
 Φωστὴρ Ἰωάννη τε τῶν ἀποστόλων
 Καὶ πλείων αὐτῶν Κυρίῳ πεφιλμένε·
 Ἄλλ' ὡς πρὸς αὐτὸν νυνέχων παρρησιᾷ
 Ἄνωθεν αὐτοῦ τὴν λύσιν τῶν πταισμάτων
 Ἐμοὶ δωθῆναι τῷ πόθῳ κεκτημένῳ
 Τὴν παντὸς ὄλβου τὴν δὲ τιμιωτέραν
 Τῶν σῶν φαεινῶν δογμάτων δείαν

Μνήσθητι κε	BI	τοῦ δούλου σου Εὐστα-
θείου πρεσβυτέ	B	ρου ἁμαρτολοῦ καὶ
ταπεινοῦ τοῦ πό	Λ	θῷ γράψαντος τὸ
εὐαγγέλιον	Ο	τούτω.
	N	ἀμήν.

[л. 2^{a-b} двѣ арки съ канѡν і ■ канѡν дѣкатоc. Затѣмъ
 лл. 3^a—340^a (заст.) Ἐκλογάδην σὺν θεῷ τῶν σαββατωχω-
 ριακῶν καὶ μνημῶν τῶν ἁγίων ὄλου τοῦ ἐνιαυτοῦ.

Εὐαγγέλιον κατ' Ἰωάννην. Ἐν ἀρχῇ ἦν. . . .

На л. 340^b запись:

ἐπληρώθη σὺν θεῷ
 τῷ εὐαγγε-
 λειον τουτῷ μνημῆ
 ἱανοουαριῶ εἰς τὴν λ'.
 ἡνδικοτιῶνος і' ἐτοῦς ἀπὸ
 κτίσεως κόσμου
 ςουσε'.

и замѣтка:

+ τὸ παρὸν ἅγιον εὐαγγέλιον τῆς οπεραγίας θεοτόκου τοῦ
 ἁγίου ὄρους τοῦ Χωρήβ· ἐτέθη διὰ χειρὸς Μαχαρίου τοῦ ἁγι-

ωτάτου ἀρχιεπισκόπου τοῦ ἁγίου ὄρους Σινά. καὶ ἤτης τὸ ἡστερή-
 σει τὴν θεοτόκον· νὰ ἔχει τὰς ἀρὰς τῶν τμηθῶν θεοφόρων πατέ-
 ρων].

№ 108 (231).

[Изборъ евангельскихъ чтеній] семейства Константино-
 польскаго, на пергаментѣ [лл. 154 A] [въ два столбца] in
 4° [250×210; 185×150; по 25 строкъ] 1033 года. Крас-
 нописецъ иеродиаконъ Герасимъ.

[Съ л. 2^a (заст.) Ἐκλογάδην σὺν θεῷ τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου
 τοῦ ὄλου ἐνιαυτοῦ.

На recto 3-го съ конца листа запись:

Τῷ συντελεστῇ τῶν βελτίων θεῷ χάρις +]

Οἱ ἀναγινόμενοι εὐχεσθε τῶν κεκτημένων ταύτην τῶν τοῦ
 θεοῦ δούλων Συμεῶν καὶ Κοσμά τῶν Ἀζόκων καὶ συγ-
 γενῶν· καὶ τοῦ γράψαντος αὐτὴν μοναχοῦ Γερασίμου καὶ ἀκρω-
 τίμου ἁμοῦ καὶ διακόνου ἑπὶ βασιλείας εὐσεβεστάτων καὶ αὐ-
 τοκρατόρων τῶν Ῥωμαίων Μιχαῆλ καὶ Ζωῆς. ἔτους ἀπὸ
 Ἀδάμ ςςμα' ἰνδικτιῶνος ιε'.

Ὅσπερ ξένοι ἐγλίχονται πατρίδα ὀπρισοθῆναι, οὗτος καὶ οἱ
 γράφοντες βιβλίου τέλος. +

[Въ среднѣ, не хватаетъ нѣсколькихъ листовъ A].

[Лл. 1^a ■ послѣдній пустые ■ служатъ обложкой. Нуме-
 рация тетрадей начинается съ л. 2; есть и грузинскія цифры.
 Одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библи.
 288; смотр. табл. 45].

№ 109 (234).

Въ Синае-Джуванійской библиотекѣ.

Ἐκλογή τῶν εὐαγγελίων, 1119 года, на пергаментѣ [лл. 173
 A] въ четвертую долю листа [245×200], въ шелковомъ
 малинов. цвѣта переплетѣ, съ красными знаками для чтенія
 евангелій на распѣвѣ. Въ концѣ приписано современно: Ἐγρά-
 φη ἐν τῷ ςςκζ' ἔτει.

Смотри образчикъ почерка въ моеѣ Палеографіи [одинъ

леть въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 297; смотр. табл. 55.

Содержаніе:

л. 1^а и слѣд. (въ заст.) * Τῆ ἁγία καὶ μεγάλη κυριακῇ τοῦ πάσχα. ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην:

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος. . . .

Запись:

Νόμοις σοῖς καὶ δόγμασι

καὶ ὑποθήκαις:—

ταῖς ἐνθάδε κειμέναις.

ἄναξ ἀνάκτων:—

παρασκευάσον συν-

εἶναι καὶ εἶκεν:—

διατηρεῖν τε ἄχρι τέρ-

ματος ζωῆς:—

χθαμαλὸς Δεόντιος

δεῖται σοι ταῦτα:—

ὁ καὶ τῆς ἡδὲ κτήτωρ

σεπτῆς πτυκτίδος:—

ἦτις καὶ ἐγράφη ἐν τῷ ςϫϛ'

ἔτει εἰς ὁρῶσαν τῆς μακαρίας

καὶ πανομνήτου τριάδος· πατρὸς· υἱοῦ· καὶ ἁγίου

πνεύματος:—]

№ 110 (220).

Ἐκλογάδην τοῦ ἁγ. εὐαγγελίου, 1167 года, на пергаментѣ [л. 355 A] in folio [300×208; 220×130, двумя почерками, по 26 строкъ], съ красными знаками или нотами для чтенія на расгѣвѣ. Краснописецъ Василій Скинури.

[На лл. 1^а и слѣд. (въ заст.) Σύνοψις τοῦ ἐκλογαδίου εὐαγγελίου: Τῆ ἁγία καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα:.

Этимъ заглавіемъ окружено изображеніе Иисуса Христа.

На оборотѣ послѣдняго листа запись:]

Ἐπληρώθη τὸ παρὸν ἅγιον εὐαγγέλιον διὰ χειρὸς Βασιλείου ἁμαρτωλοῦ νοταρίου τοῦ Σκηνοῦρι. καὶ ἦ τις τῷ ἀναγινώ-

σκη, εὐχεσθαι μοι φυγῆσαι (!) μοὶ τῷ ἁμαρτωλῷ, ἵνα εὕρω ἔλαιος ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως· ὁμοίως καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες αὐτῷ σὺν τῷ αὐθέντῃ του τῷ τιμιωτάτῳ καθηγουμένῳ τῷ ἐν τῇ ἁγία Βιδλεέμ, ἐν τῇ σεβασμίᾳ μονῇ τῶν ἁγίων κελλίων. μηνὶ φεβρουαρίῳ ἰνδικτιῶνος ιε' τοῦ ςϫοε' ἔτους. +

Итакъ этотъ изборъ Еванг. чтеній — семейства Палестинно-Іерусалимскаго. Его-то и надобно сличать съ другими изборами семейства Александрійскаго, Антиохійскаго и Константинопольскаго, дабы знать, есть ли разница въ текстѣ, или нѣтъ.

Замѣчательно, что краснописецъ сего избора нотарій Василій, написавшій его ореографически, въ своей подписи подъ нимъ, гдѣ означилъ и годъ написанія сего манускрипта, надѣлалъ много ошибокъ въ греческомъ правописаніи, напр. ἦ τις вмѣсто εἴ τις, εὐχεσθαι вмѣсто εὐχεσθε, ἔλαιος вмѣсто ἔλεος и пр. Ужъ не диктовалъ ли онъ эту подпись какому-либо мальчишкѣ? Но и многіе другіе краснописцы, какъ я замѣтилъ, въ рукописяхъ, не знали правописанія, хотя и правильно, ореографически, переносывали то, что имъ велѣно было переписать.

№ 111 (232).

Ἐκλογάδην, т. е. изборъ Евангельскихъ чтеній со дня Пасхи, 1174 года, на пергаментѣ, [л. 143 A] in folio [261×190; 195×140; въ два столбца по 35 строкъ;] съ красными нотами, писанъ въ мартѣ мѣсяцѣ 6682 года Василіемъ нотаріемъ Скинуромъ по приказанію іеромонаха Павла, ктитора св. великомученика Георгія (около Вилелема?) [Но Антонинъ указываетъ, что рукопись 1177 года и по 32 строки: слѣдовало бы поэтому, донуская вѣрность этихъ указаній, предположить, что была еще одна рукопись работы Василія Скинура, во времена Антонина обозначенная № 232, ■ теперь до 1880 года замѣненная; но гораздо вѣроятнѣе, что Антонинъ ошибся. Тетради нумерованы позднѣйшей рукой отъ α' до ιδ' ■ содер-

жать разное количество листовъ въ каждой. Сохранилась прежняя шифра р-си: εὐαγγέλιον σαββατοκυριακον ριγ'.

На лл. 1^а и слѣд. (заст.) + Εὐαγγέλιον ἐκλογάτην σαββατοκυριακα (I) ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς μεγάλης κυριακῆς τοῦ πάσχα +

Ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην. Ἐν ἀρχῇ...

Кончается на л. 5^б съ конца, гдѣ запись:

Τέλος εἴληφεν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου (!) ἐκ προστάξεως τοῦ τιμιωτάτου ἱερομονάχου κυροῦ Παύλου καὶ κτήτορος τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου: διὰ χειρὸς ἐμοῦ Βασιλείου νοταρίου τοῦ Σκηνοῦρι· καὶ ἢ τις τοῦτο ἀναγινώσκῃ, εὖχεσθε καὶ τὸν μοναχὸν κυρὸν Παῦλον καὶ ἐμὲ τὸν ἁμαρτωλὸν ψυχικόν σας· ἐτελειώθη μηνὶ μαρτίῳ Ἰνδικτιῶνος ἧ' τοῦ ρχπβ' ἔτους. + +

На л. 4^а—3^а съ конца Εὐαγγέλιον τοῦ ὄρθρου τῆς ὕψωσης: — и затѣмъ εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς ὕψωσης:

а на лл. 3^б, 2^б ■ 1^б приписки арабскія и греческія].

№ 112 (239).

Ἐκλογή τῶν εὐαγγελίων, [1373, а не] 1374 года, на пергаментѣ въ листъ [320 × 245] [тетради α'—μς'] [лл. 364 А]

[Запись:

Θεοῦ τὸ δῶρον, καὶ Ἰωάσαφ πόνος.]

Ἐτελειώθη ἐν ἔτει ρσπβ' Ἰνδικτιῶνος ιβ' μηνὶ νοεμβρίῳ κδ'.

№ 113.

Въ Джуванійскомъ подворьѣ Синайскаго м-ря одинъ грекъ изъ Александріи 18 января 1861 года показывалъ мнѣ рукописный изборъ евангельскихъ чтеній со дня Пасхи, принесенный съ острова Сими. Я разсмотрѣлъ эту рукопись. Она чернымъ черниломъ написана на тонкомъ пергаментѣ in 4^о хорошимъ почеркомъ въ X вѣкѣ. Въ ней надъ строками и подъ ними намѣчены киноварью знаки для чтенія Евангелія на распѣвъ. Никогда не видавъ ихъ, хозяинъ рукописи думалъ

видѣть въ нихъ Хамдейскій переводъ Евангелія. Я вразумилъ его. Въ этой полной рукописи приложенъ мѣсяцесловъ. Въ концѣ ея читаются стихи:

+ Τὴν βίβλον, ἣν στίλβουσαν ἄνθρωπε βλέπεις, τῶν χρυσολαμπῶν γραμμάτων τῇ συνδέσει Εὐαγγελιστῶν ἢ διπλῇ δυὰς γράφει.

Τί τοῦτο; διττοὺς ζωγραφοῦσα τοὺς νόμους

τὸν τῆς παλαιᾶς καὶ νέας. πλὴν τὴν χάριν,

Ἦν τῇ νέᾳ δίδωσιν, ἐξάγει πλεόν.

Κοσμῶν ὁ χρυσοὺς τῇ γραφῇ τοῦ βιβλίου.

Ἐν ᾧ τὰ πάντα πολλαχῶς ἐσπαρμένα

εἰς ἓν συνάφας ἐκ πόθου πολλοῦ Δέων·

Ψυχαῖς τροφήν δίδωσι τὴν καθ' ἡμέραν.

Ἄνθ' ὧν ἐκείθεν σῆς τροφῆς γεγευμένος

Βίβλῳ γραφείῃ τῶν αἰεὶ ζώντων λόγων.

Ἔργου τὸ τερπνὸν θερμὸν ἐμφαίνει πόθον

Λέοντος ἀθροίσαντος εἰς βίβλον μίαν

Εὐαγγελιστῶν τῶν σοφῶν θείου λόγου

τοὺς ἀκροατὰς εἰτιᾶν καθ' ἡμέραν.

* Στίχους ἀριθμῶν. τοὺς ἀποστόλους νόει

τὸ τριπλοτετράριθμον ἄρμα τοῦ λόγου.

[Все это описание съ русскимъ переводомъ записи Льва напечатано у Порфирия, Первое пут. въ Аѳ. м-ри, ч. II отд. I, 351—354, гдѣ выражено и предположеніе, что подъ Львомъ здѣсь надо предполагать императора Льва I (457—474).]

№ 114.

Изборъ на пергаментѣ in folio, съ красными знаками. Рукопись XI вѣка, хорошая. Въ началѣ ея красками изображены I. Христосъ и около него три Евангелиста съ Евангеліями въ благоговѣнномъ предстоянніи. [Повидимому, это

№ 221.

такъ какъ здѣсь на л. 1^а есть на золотомъ фонѣ изображеніе I. Христа, по правую сторону котораго Маркъ и Матѳей,

а на лѣвую одинъ только Лука: изображение Іоанна вырѣзано. Это рукопись пергаменная (съ прежней шифрой: εὐαγγέλιον καθήμερινὸν σα') 1175 года,] [л. 275 А] [310×230; но 28 строгъ. На л. 1^b есть приниска одного изъ владѣльцевъ рукописи XIV—XV вѣка:

+ βιβλίον εὐαγγέλιον τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ μοναχοῦ Θεοφίλου. καὶ ἐδόθη παρὰ φύλαξιν εἰς μετόχιον τοῦ Σινᾶ εἰς τοῦ ἀγίου Γεωργίου τὴν παλαιὰν γιστέραν εἰ ἔτυχαν[ ] +

Послѣ записи, на л. 8^a—2^b, считая съ конца, есть рядъ евангельскихъ чтеній, а на послѣднемъ листѣ помѣщено писанное киноварью посланіе Евсевія къ Карпіану.

Въ концѣ чтеній изъ Матфея предъ чтеніемъ (заст.) τῆ β' τῆς εβ' ἐβδομάδος ἀρχὴ τοῦ Μαρκοῦ + есть записи:

+ Ὁ θεὸς ἐλεήσει τὸν κτήτορα τὸν καὶ ταύτην τὴν ἱερὰν βίβλον ἀνάθημα δωρησάμενον πρὸς τὴν οὗτος ἐδείματο ἁγίαν καὶ γυναικίαν μονὴν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου +

На л. 9^a—^b съ конца другая записи киноварью:

+ Ἀπηρτήθη καὶ ἀνετέθη ἀνάθημα ἡ παρούσα ἱερὰ καὶ θεία τοῦ εὐαγγελίου βιβλὸς τῆ κατὰ Κρήτην ἔξωθεν τοῦ κάστρου ἐκ νέου δομηθείση εἰς ὄνομα τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν καὶ θεοτόκου γυναικεία μονῆ τῆς Ἐλεούσης κατὰ μῆνα φεβρουάριον Ἰνδικτικῶνος ἀγῶνης τοῦ ςχπγ' ἔτους· τὸν γοῦν βουληθέντα καὶ ἐχειρισάμενον ἐξάραι αὐτὴν καὶ ἐξελεῖν τῆς τοιαύτης μονῆς εὐλόγῳ ἢ παραλόγῳ ἀφορμῆ· ὑπερ Χριστέ μου μὴ γένοιτο· ἢ τετραδίον ἢ φύλλον ἢ μετώπιον ἐκκόψαι ἢ ἐξάραι ἐξ αὐτῆς· ὅποιος ἂν καὶ εἴη, τῆς τῶν χριστιανῶν μερίδος ἐκπεσεῖται ὡς ὁ Ἰούδας τῆς δωδεκάδος τὸ τῆς τριάδος φέγγος ὄρα· μὴ ἀξιώθεις. Ἐξεῖ δὲ καὶ ταῖς ἀραῖς τῶν ἀπ' αἰῶνων προκεκοιμημένων ἁγίων ἡμῶν πατέρων· καὶ τὸ ἀνάθημα ἀπὸ Κυρίου θεοῦ παντοκράτορος· αὐτὴν δὲ τὴν θεομήτορα πάρρω (!) που τοῦ υἱοῦ αὐτῆς καὶ θεοῦ ἡμῶν διώκουσαν ἐν ἡμέρᾳ δικαιοκρασίας αὐτοῦ καὶ ἀποκαλύψεως. τὸν δ' ἐκ πόνων αὐτοῦ καὶ ἰδρώτων κτησάμενον ταύτην καὶ ἀναθήσαντα ὡς εἴρηται ἢ ἐρρέθη γυναικεία τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου ἁγία μονῆ εὔχεσθε αἰ τυχόντες αὐτῆς +]

№ 115.

Ἐκλογάδην, на пергаминѣ in folio, съ красными знаками, XI вѣка.

№ 116.

Ἐκλογάδην, на пергаминѣ in folio, въ два столбца, съ красными знаками.

№ 117.

Ἐκλογάδην, на бумагѣ in folio.

№ 118.

Ἐκλογάδην, на пергаминѣ in folio, съ живописными изображениями евангелистовъ Марка и Луки, который рисуетъ Богоматерь.

№ 119.

Ἐκλογάδην, на пергаминѣ in folio, съ красными знаками или нотами греческими.

№ 120.

Ἐκλογάδην, на пергаминѣ in folio, съ такими же знаками.

№ 121.

Ἐκλογάδην, на пергаминѣ in 4° majori, въ два столбца, съ такими же знаками.

№ 122.

Ἐκλογάδην, на пергаминѣ in 4°. Начало утрачено.

№ 123.

Ἐκλογάδην, на пергаминѣ in 4°. Рукопись древняя, но не полная.

№ 124.

Ἐκλογάδην, на пергаминѣ in 8°.

№ 125 (293).

Ἀπόστολος, 1053 года, на пергаминѣ [л. 142 A] in 4° [въ два столбца по 24 строки A.] съ мѣсяцесловомъ. Краснописецъ Василій. Запись:

Ὅσπερ ἕνοι χαίροντες ἰδὴν πατρίδα: οὕτω καὶ τοῖς γραφουσιν βιβλίου τέλος.

Ἐτελειώθη ἡ δέλτος αὕτη διὰ χειρὸς Βασιλείου ὑποδιακόνου πόλεως Δαλισάνδου μηνὶ ἰουλίῳ ἰνδικτιώνος ε' ¹⁾ ἔτους ρσφϛ' ἰνδικτιώνος ς'.

[Рукопись безъ начальныхъ листовъ; текстъ Дѣяній начинается со словъ 3,21: σεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεός... A.]

[Два листа въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 318; смотр. табл. 51.]

№ 126.

Ἀπόστολος, на пергаминѣ in folio, съ красными нотами надъ строками и съ мѣсяцесловомъ, XI вѣка.

№ 127.

Ἀπόστολος, на пергаминѣ in folio, того же вѣка, такой же, какъ ■ предыдущій здѣсь.

№ 128 .

Ἀπόστολος, на пергаминѣ in folio, въ два столбца. Прекрасная рукопись, но, въ сожалѣнію, не цѣлая.

№ 129.

Ἀπόστολος, на пергаминѣ in folio minimo.

[¹⁾ Этого индиктъ не подходитъ къ году.]

№ 130—131.

Еще есть два Апостола на пергаминѣ in folio, но едва ли церковные. Ихъ видѣлъ и отмѣтилъ не я, а іеромонахъ мой Теофанъ.

№ 132.

Литургія Василія великаго и Іоанна Златоустаго, на пергаминѣ in 24°. [Повидимому, это

№ 1037.]

[Рукопись пергаменная, XIII вѣка, на лл. 169 in 32°, по 10—12 строкъ. Содержитъ литургія Іоанна Златоустаго, преждеосвященныхъ даровъ и Василія Великаго A.]

№№ 133—139.

НВ. Въ библіотекѣ ■ видѣлъ нѣсколько пергаменныхъ свитковъ старинныхъ, на которыхъ написаны литургія, но не разсматривалъ ихъ.

А іеромонахъ Теофанъ видѣлъ 7 литургій Златоустаго на бумагѣ in 4°.

№ 140 (968).

Εὐχολόγιον, 1426 года, на тонкомъ пергаминѣ [л. 488 Д²] [л. 485 A] [215×133; 135×80; по 17 строкъ; тетради нумерованы отъ α' до λ' ■ отъ α' до ιδ'; остальные безъ нумераціи] начинается литургіями [л. 1^a—21^b] Іоанна Златоустаго, [л. 22^a] Василія Великаго и преждеосвященною. Почеркъ хорошъ. [Два листа въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 323 и 348; смотр. табл. 76 и 77.

Запись:]

+ Ἐτελειώθη τὸ παρὸν εὐχολόγιον διὰ χειρὸς κάμου τοῦ ἀμαθοῦς ταπεινοῦ καὶ ἀμαρτωλοῦ Βαρθολομαίου τάχα καὶ ἱερέως· τὸ ἐπίκλην Ῥόσου· διὰ συνδρομῆς καὶ ἐξόδου τοῦ πανοσιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Μωϋσέως διακόνου καὶ οἰκονόμου τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς ἁγίας ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Αἰκατερίνης

ἐν τῇ νήσῳ Κρήτη. καὶ οἱ ἐντωγγάνοντες εὐχεσθαι ἡμῶν διὰ τὸν Κύριον. Ἐν ἔτει ἑξακισχιλιοστῷ Φλδ' μηνὶ αὐγούστῳ ιε'.

Приписка drugого рукою:

+ Τούτον τὸ εὐχολόγιον ἐγένετο διὰ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου προφήτου μεγάλου Μωϋσέως καὶ τῆς ἁγίας ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Δικατερίνης διὰ ἐξόδου καὶ κόπου τοῦ ἐν μακαρία τῇ μνήμῃ γενναίου ἀειμνήστου δούλου τοῦ θεοῦ Μωϋσέως ἱεροδιάκονος ποτὲ οἰκονόμου ἐν τῇ νήσῳ Κρήτης. ὅστις δὲ ὑστερήσει αὐτὸ τῆς ἁγίας μονῆς νὰ ἔχει τὴν ἀρὰν τῶν ἐπτὰ συνόδων καὶ τοῦ ἁγίου Μωϋσέως κατάδικον. Ἐγγραφή μὲ τὸ δέλημαν τοῦ ἐπισκόπου ἁγιωτάτου Σάββα εἰς χιλίους τετρακοσίους εἴκοσι ἐνέα μηνὶ μαρτίῳ ἡ' ἔτους δὲ ἀρχῆς κόσμου ἑξακισχιλιοστῷ τριακοστῷ ἐξοδόμῳ: —

[сравн. Порфирия, Второе пуг., 362—363.]

[Въ содержание входятъ:

- 1) л. 1. Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου.
- 2) л. 22. Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου.
- 3) л. 56. Ἡ θεία λειτουργία τῶν προηγιασμένων.
- 4) л. 62. Εὐχαὶ τοῦ λοχνησοῦ.
- 5) л. 67. Εὐχαὶ ἐωθιναί.
- 6) л. 73^b. Ἀκολουθία εἰς λοχοῦσαν.
- 7) л. 76^b. Ἐτέρα ἀκολουθία εἰς τὸ κατασφραγίσαι παιδίον, λαμβάνον ὄνομα τῇ ὁγδόῃ ἡμέρᾳ τῆς αὐτοῦ γεννήσεως.
- 8) л. 78. Ἐτέρα ἀκολουθία εἰς τὸ σαραντῆσαι παιδίον μετὰ τῆς μητρὸς.
- 9) л. 81^b. Ἀκολουθία εἰς τὸ ποιῆσαι κατηχούμενον ἡγουν βαπτίσαι.
- 10) л. 98. Εὐχὴ εἰς τὸ ἀπολοῦσαι τὸν φωτισθέντα τῇ ὁγδόῃ ἡμέρᾳ.
- 11) л. 99^b. Εὐχὴ εἰς τὸ ἀποκουρεῦσαι παιδίον.
- 12) л. 101^b. Τῆς βαπτίσματος εἰς νήπιον κατεπειγόμενον ὑπὸ θανάτου.
- 13) л. 103. Εὐχὴ τῆς γονυκλισίας τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς.

- 14) л. 115^b. Ἀκολουθία εἰς μνήστρα.
- 15) л. 136. Εὐχὴ τοῦ ἀποστεφανώματος.
- 16) л. 137. Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου ἐλαίου ἁγιαζομένου ὑπὸ ἐπτὰ πρεσβυτέρων.
- 17) л. 176. Ἀκολουθία τοῦ φωτισμοῦ τῶν ἁγίων θεοφανείων.
- 18) л. 186. Ἐτέρα ἀκολουθία τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ.
- 19) л. 196. Ἐτέρα ἀκολουθία τῆς κοινῆς παρακλήσεως.
- 20) л. 204. Εὐχαὶ λεγόμεναι ἐν τῇ λιτῇ τῶν δεσποτικῶν ἑορτῶν καὶ εἰς μνήμας ἁγίων.
- 21) л. 208. Εὐχὴ εἰς τὸ ἐπάραι παιδίον ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας.
- 22) л. 209. Εὐχὴ ἐπὶ θεμελίου ἐκκλησίας καὶ ἐπὶ σταυροπηγίου.
- 23) л. 209^b. Εὐχὴ ἐπὶ θεμελίου ἐκκλησίας.
- 24) л. 210^b. Εὐχὴ ἀπολυτικίον εἰς ἡμέραν ἑορτῆν τοῦ Προδρόμου.
- 25) л. 211. Εὐχὴ ἐν ἡμέρᾳ κατανύξεως.
- 26) л. 211^b. Εὐχὴ ἐπὶ τελευτήσαντος ἱερέως.
- 27) л. 212^b. Εὐχὴ ἑτέρα εἰς ἱερέα τελευτήσαντα.
- 28) л. 213. Εὐχὴ ἐπὶ οἴκῳ κτιζομένῳ.
- 29) л. 213^b. Εὐχὴ ἐπὶ εὐλογίᾳ οἴκου.
- 30) Εὐχὴ ἐπὶ οἴκῳ περιεργαζομένῳ.
- 31) л. 215. Εὐχὴ ἐπὶ σεισμοῦ.
- 32) л. 215^b. Εὐχὴ ἐπὶ ἀνομβρίας.
- 33) л. 216. Εὐχὴ ἐν ἀπαρχῇ ἀπόρου.
- 34) л. 216^b. Εὐχὴ ἐπὶ θέρους καὶ ἄλωνος.
- 35) л. 217. Εὐχὴ εἰς τὸ φυτεῦσαι ἀμπελώνα.
- 66) л. 218. Εὐχὴ εἰς μετάληψιν σταφύλης τῇ ἕκτῃ τοῦ αὐγούστου.
- 37) л. 218^b. Εὐχὴ λεγομένη τῇ ιε' τοῦ αὐγούστου εἰς τὴν κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου.
- 38) л. 219. Εὐχὴ ἐν ἀρχῇ τρύγης κοινῆς.
- 39) л. 219^b. Εἰς τὸ εὐλογῆσαι οἶνον νέον.
- 40) Εὐχὴ ἑτέρα ἐπὶ οἴνου νέου

- 41) λ. 220. Εὐχὴ ἐτέρα.
- 42) λ. 220^b. Εὐχὴ ἐπὶ ἀποδημούντων.
- 43) Εὐχὴ τῶν ἐξ ἐπιτιμίων λυομένων.
- 44) λ. 221. Εὐχὴ ἐπὶ μετανοούντων.
- 45) λ. 222. Εὐχὴ ἐπὶ ἐξομολογουμένων.
- 46) Εὐχὴ ἐπὶ προπετῶς ὀμνούντων.
- 47) λ. 222^b. Εὐχὴ ἐπὶ χειμαζομένων ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων.
- 48) λ. 223. Εὐχὴ ἐπὶ ψυχὴν κρινομένην ἐν ὥρᾳ θανάτου.
- 49) λ. 223^b. Εὐχὴ ἐπὶ μιαιοφαγησάντων.
- 50) λ. 224^b. Εὐχὴ εἰς τὸ στήσαι τοξάριον πλοίου.
- 51) Εὐχὴ ἐτέρα.
- 52) λ. 225^b. Ἐπὶ πλοίου μέλλοντος πλέειν.
- 53) λ. 226. Εὐχὴ ἐτέρα εἰς τὸ κατασπάσαι πλοῖον ἐν τῇ θαλάσῃ ἤτοι ἀποπλεῖν.
- 54) λ. 227^b. Εὐχὴ ἐπὶ ὀρύξει φρέατος καὶ εὐρέσει ὕδατος.
- 55) λ. 228. Εὐχὴ ἐπὶ μιαιοῦ τινος πεσόντος εἰς φρέαρ.
- 56) λ. 229. Τάξις γινόμενη ἐξ συμβῆ μιαιόν τι ἢ ἀκάθαρτον προσφάτως ἐμπεσεῖν εἰς ἀγγεῖον οἴνου ἢ ἐλαίου.
- 57) λ. 230. Εὐχὴ μετὰ τὸ ἀναστῆναι τῆς τραπέζης.
- 58) λ. 230^b. Εὐχὴ ἐτέρα ἢ λέγεται εἰς λιτὴν καὶ εἰς ἐπιδρομὴν ἐθνῶν καὶ εἰς λοιμὸν καὶ εἰς φθορὰν τοῦ θανατικοῦ ἢ καὶ εἰς πᾶσαν αἴτησιν...
- 59) λ. 231. Εὐχὴ τῶν κολύβων.
- 60) λ. 231^b. Εὐχὴ τῶν μνημοσύνων.
- 61) λ. 232. Ἀκολουθία εἰς ῥεῦσιν ὕπνιου.
- 62) λ. 235 δύο μοιτβυ безъ особаго заглавія, написанныя другимъ почеркомъ.
- 63) λ. 235. Εὐχὴ συγχωρητικὴ λεγομένη ὑπὸ πνευματικοῦ πατρὸς (другимъ почеркомъ).
- 64) λ. 238—488. Чтения евангельскія и апостольскія на цѣлый годъ и на различные случаи [Д²].

№ 141 (869).

Ἐρολόγιον με εὐχάς, на пергаментѣ [XIII вѣка А] [XIV в. Г] in 4° [200×145 Г] [λ. 130, по 21 строкѣ А]. Этого Часослова написанъ хорошимъ почеркомъ ранѣе 1375 года, какъ это видно изъ слѣдующей приписки въ началѣ его:

Ἐν ἔτει $\mu\omega\pi\gamma'$ ἰνδικτιῶνος γ' μηνὶ ἀπριλίῳ α'. ἐνεδόθημεν τὸ μοναχικὸν καὶ ἄγιον σχῆμα, ὁ ἁμαρτωλὸς Ἰσιδωρος, οὗ κατὰ κοσμικοῦς Ἰωάννης Γλαβᾶς ἢ κλήσις, καὶ Ματθαῖος, Μιχαὴλ Δάσκαρις πρότερον ἀκούων:

■ другою рукою добавлено:

Ὁ ἀνωτέρω ῥηθεὶς ἄγιος Ἰσιδωρος ἐχειροτονήθη Θεσσαλονίκης ματῶ κε' τῷ $\mu\omega\pi\gamma'$ ἔτει ἰνδικτιῶνος γ'. Ἐκομήθη οὖν ὁ αὐτὸς ἀγιώτατος $\mu\omega\pi\delta'$ ἔτει ἰνδικτιῶνος δ' ἰαννουαρίου ια' ἐτῶν ὧν νδ'.

№ 142 (880).

Ἐρολόγιον, 1466 года, [λ. 244, по 24 строки А] на бумагѣ in 4° [210×140 Г]. Почеркъ не хорошъ [; начала рукописи не хватаетъ А]. Писецъ іереѣ Константиновъ изъ Пафа. Запись:

Ἐγράφη χειρὶ Κωνσταντίνου ἱερέως καὶ σκευοφύλακος ἐπισκοπῆς Πάφου ἐν μηνὶ νοεμβρίῳ τῇ κζ' αὐξ' Χριστοῦ.

№ 143 (877).

Ἐρολόγιον на бумагѣ [λ. 319 А] in 4° [212×142; 140×78; по 21 строкѣ], писанъ хорошимъ почеркомъ въ сентябрѣ мѣсяцѣ 6975=1467 [; вѣрнѣе, 1466] года, когда индигеть 'былъ 15-й.

[Содержание:

1) λ. 1^a и слѣд. (заст.) Ἐρολόγιον σὺν θεῷ ἀγίῳ περιέχων τὴν ἅπασαν ἀκολουθίαν τοῦ τυπικοῦ τοῦ ἀγίου Σάβα: ἐπέχων καὶ τινὰς ἀκολουθίας τοῦ εὐχολογίου:

Начинается съ Μεσονοχτικὸν τοῦ σαββάτου:

Βασιλεῦ οὐράνιε ...

2) На послѣднихъ 6^{1/4} лл. есть

Πασχάλιον τοῦ νέου ἔτους.

Πασχάλιον σὺν θεῷ ἁγίῳ ποιηθὲν καὶ εἰς ἐξήγησιν φανερώς διερμηνευθὲν παρὰ τοῦ μακαρίτου μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κυροῦ Ἰσιδώρου:

Ὁ χρόνος ἔχει μῆνας ιβ'... Τὰ βίσεκστα ἄρχονται ἀπ' ἀρχῆς τοῦ μαρτίου:—

Ἔτους ς' Ϩοδ' Ἰνδικτ. ιδ'. ἡλίου κύκλος β'. . . . Ἔτους ς' Ϩιε' Ἰνδικτ. ε'. ἡλίου κύκλος χγ'. σελήνης κύκλος γ'. . . χριστιανῶν πάσχα ἀπριλλίῳ χβ'. τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῆ δευτέρα τῆς διακαινησίμου. τῶν ἁγίων πάντων ἰουνίῳ ιε'. ἡ νηστεία τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἡμέραι ια'. ἡ μνήμη αὐτῶν ἡμέρα παρασκευῆ:—

3) Затѣмъ запись:

δόξα σοι ὁ θεὸς ἡμῶν δόξα σοι.

Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ Ἀλεξίου πόνοσ τάχα καὶ πρωτοφάλτου Ἄρτης.

ἐγεγόνει δὲ ἐκ συνεργείας καὶ ἐξόδου τοῦ τιμιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις κυροῦ Ἰακώβου τοῦ Θαλασσινοῦ, τοῦ ἀπὸ τῆς νύσου Κεφαλωνίας. ἐν ἔτει ς' Ϩοε' Ἰνδικτιῶνος ιε' μηνὶ σепτεβρίῳ θ'.

μνήσθητι Κύριε τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου Ἀλεξίου καὶ συγχώρησον [αὐτῷ τὴν]¹⁾ ἁμαρτίαν διὰ τοῦ ἐλέους σου:—

4) На оборотѣ послѣдняго листа послѣ этой записи писецъ добавилъ еще

Μεγαλονάρια τῆς ὑπαπαντῆς.]

№№ 144—158.

Еще есть 15 Часослововъ на бумагѣ. Не заслуживаютъ вниманія.

[¹⁾ Слова въ скобкахъ прямыхъ пропали благодаря переплетчику р-си.]

№ 159 (595).

Въ кельяхъ архіепископа.

Τέσσαρα Μηναια τῆς θεοτόκου, [257×190; 180×132; по 30 строкъ; двумя почерками; тетради сохранились отъ γ' до ιδ'] [лл. 96 А], 1049 года.

[Одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библи. 350; смотр. табл. 49.

Содержаніе:

л. 1^а ■ слѣд. (заст.) Μηνὶ Ἰαννουαρίῳ α'. ἡ περιτομὴ τοῦ κυρίου. .

Инварьская служебная Минея.

Послѣднія 2½ страницы дописаны другою рукою XI вѣка, которая сдѣлала и запись (послѣ текста I руки):]

Ἔτους ς' Ϩονς' Ἰνδικτιῶνος β' ἐγένοντο τὰ Δ' μηναια τῆς θεοτόκου τὰ τρίμηνα δώδεκα: διὰ χειρὸς Φωτίου μοναχοῦ (καὶ) πρεσβυτέρου συνεργεία Νικολάου μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου.

[α затѣмъ, по окончаніи своей прибавки, та же рука онять:

Μνήσθητι κύριε τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου Φιλοθέου μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου καὶ Νικολάου μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου τοῦ ἀσκεπιάστου τῶν τὰ Δ' μηναια ιβ' ἀποτελεσάντων: ἀμήν:—

На оборотѣ послѣдняго листа, оставленнаго пустымъ, третья рука XII—XIII в. приписала:

+ Τοῦτο τὸ φύλλον ἐστὶν ἀπὸ τὸν κανῶνα τῶν ἁγίων μαρτύρων ἀναγύρων καὶ θαυματουργῶν Κύρου καὶ Ἰωάννου ἧτοι τῆ τριακοστῆ πρώτῃ τοῦ Ἰαννουαρίου μηνὸς + καὶ εἰ ἴσως ἐκβληθῆ καὶ παραπέσει ἐν τινι τόπῳ ἀπὸ τοῦ μηναιίου τοῦ Ἰαννουαρίου μηνὸς διὰ τὸ εἶναι ἀπόλοτόν τε καὶ ἄδετον, ἀντιστραφήτω καὶ τεθήτω πάλιν παρ' ὀτινοσοῦν καὶ καταληφθῆ ἐν τῷ τέλει τοῦ μηναιίου ἧγουν τοῦ Ἰαννουαρίου μηνὸς:—

четвертая рука XIV вѣка:

+ Τοῦτο τὸ δίφυλλον ἀργὸν ἐνθάδε κεῖται: τὰ γὰρ ἐν τούτῳ γεγραμμένα ἐν τῷ κανόνι τῶν ἁγίων Κύρου καὶ Ἰωάννου ἧγουν ἐν τῷ τέλει τοῦ Ἰαννουαρίου τοῦ [ ] καὶ [ ] ἐν ἄλλῳ μηναιίῳ Ἰαννουαρίου τόδε ὀφείλει τὸ δίφυλλον τεθῆναι:—]

№ 160.

Μην δεκεμβριος, на пергаминах in 4°. Минейя древняя.

№№ 161—164.

Четыре неполныя Минейи и Триоди на пергаминах in 4°.

№№ 165—214.

Иеромонахъ Теофанъ видѣлъ въ общей библиотекѣ 5 Минейи на пергаминахъ, и еще 45 Минейи, но на пергаминахъ или бумагахъ, этого не отмѣтилъ.

№ 215 (754).

Τριώδιον, на [пергаминахъ и] хлопчатной бумагѣ [всего лл. 325 A] 6685=1177 года; [260×195; тетради α'—μα', счетъ которыхъ начинается съ л. 4-го, такъ какъ лл. 1—3 при переиздѣнн; двумя разными почерками: одинъ въ началѣ, по 41 строкѣ, на пергаминахъ, другой потомъ, по 29 строкѣ, на бумагахъ. Два листа въ собраннн еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 297; смотр. табл. 59.

Содержанн:

- 1) л. 1^a—2^b изъ номоканона правила чьи-то.
- 2) л. 3^a—^b былъ пустой (занятъ арабскою припискою).
- 3) л. 4^a и слѣд. (заст.) Τριώδιον σὺν θεῷ τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς περιέχον τὴν ἀκολουθίαν πᾶσαν. τοὺς ἀποστόλους τὰ εὐαγγέλια καὶ τὰς προφητείας ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς κυριακῆς τοῦ τελῶνου καὶ τοῦ φαρισαίου μέχρι τῶν ἁγίων πάντων ποιήματα Ἰωσήφ καὶ Θεοδώρου.

4) На оборотѣ предпоследняго листа записъ:

+ τέλος διὰ χειρὸς Συμεῶν εἰς τ[ὸ] τ[ ] μ[ ] ϑ[ ]
τοῦ μαρτίου μηνὸς ἰνδικτιῶνος ἰ' ἔτους ςχπς': —
и арабскія приписки.

Помѣтка:

+ ἐτούτω τὸ βιβλίον ἐγράφη διὰ χειρὸς ἐμοῦ Γερμανοῦ ἀρχιεπισκόπου τοῦ ἁγίου ὄρους Σινά καὶ ἐτέθη εἰς τὸ με-

τόχιον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Κλήμακος· καὶ ἡ τῆς ἄρη αὐτοῦ να ἔχη τὰς ἀρὰς τῶν τῆθ' θεοφόρων πατέρων καὶ τὴν κατάρα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Κλήμακος:—]

№ 216.

Τριώδιον, на пергаминах in 8°, 6886=1378 года. На ней есть подпись Синайскаго епископа Иакова того же года.

№ 217 (746).

Τριώδιον, Триодъ постная 1519 года, на бумагѣ [лл. 441 A] [тетради нумерованы α'—νε' Γ'] въ листъ [310×215 Γ'] [въ два столбца по 30 строкъ A]. Краснорисецъ Георгия Солій.

[Записъ:]

Ἐτους ςχς' ἐν μηνὶ ἰαννουαρίῳ εἰς τὰς ιδ', ἡμέρα τρίτη, ὥρα η' ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ οἰκτροῦ Γεωργίου Σωλοῦ.

№ 218.

Τριώδιον, на пергаминах in 4°. Рукопись древняя, но почеркъ ея некрасивъ.

№ 219.

Τριώδιον, на пергаминах in 4°. Рукопись древняя. Почеркъ мелкнй.

№ 220.

Τριώδιον, на пергаминах in 4°, съ нотами. Конецъ потерянь. Смотри у меня почеркъ этой рукописи на листѣ [повидимому, въ собраннн еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 357, XI вѣка; размѣръ: 230×183, 150×104].

№№ 221—222.

Двѣ Триоди постныя, на пергаминах in folio. Ихъ видѣлъ и отмѣтилъ иеромонахъ Теофанъ. [Вѣроятно, это №№ 739 и 740.]

№ 221 [(739)].

Триодъ, начинающаяся съ педѣли мытаря ■ фарисея и кончающаяся чинопослѣдованнемъ великой субботы; полная

№№ 245—252.

Ὁκτώηχος, на бумагѣ, въ 8-ми экземплярахъ, in 4° et 8°. Два изъ нихъ безъ начала и конца. А въ концѣ одного [№ 648? 649? 659?] приписано:

Κλήμεντος ἱερομονάχου ἡγουμένου ὄρους Σινᾶ, ςϞβ' ἔτους. 1514 года.

№ 253 (784).

Τροπαλόγιον σὺν θεῷ περιέχων τὰ στιχηρὰ κηθίσματα. Рукопись на пергаментѣ [л. 81 по 25 строкъ A] in 4° [235×185 Γ]. Содержить

[нач. Τὰς ἑσπερινὰς εὐχὰς... Γ] «Вечерняя наша молитвы прими, Господи», и пр.

№ 254 (660).

Ἀκολουθία, Службы пророку Моисею [съ тремя канонами A], св. Елпатаринѣ, св. отцамъ, избѣннымъ въ Ранѣ, Анастасію Синаиту и Георгію Арселаиту [а также другая служба пророку Моисею съ двумя канонами A], на пергаментѣ [л. 114, по 16—18 строкъ A] in 12° [in 16° A] [170×120 Γ]. Ранѣе 1236 года [XIV вѣка AΓ].

Въ концѣ приписано:

Ταύτας τὰς ἀκολουθίας τῶν ἁγίων [δσίων A] πατέρων, Ἀναστασίου φημί καὶ Γεωργίου, ἐξεπόνησεν καὶ ἔγραψεν Ἀθανάσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης Ἱεροσολύμων, ὁπότεν ἦτον ἀρχιμανδρίτης.

слѣдовательно, немного ранѣе 1236 года.

№ 255.

Ἐορτολόγιον на бумагѣ, въ трехъ книгахъ.

№ 256 (849).

Θεοτοχάριον [составленный Иоанномъ Мавроподомъ, митрополитомъ Евхатскимъ A], на пергаментѣ, 1304 года,

[л. 250 A] in 16° [154×115; 108×70, по 24 строки. Начинается съ л. 1^a (заглавіе стерлось)

Σοῦ ἡ τροπαιοῦχος δεξιὰ θεοπροπῶς . . .

На recto послѣдняго листа запись:

Θεῷ ἀνακτι πρέπει τιμὴ καὶ δόξα:—

ἐτελειώθη τὸ παρὸν θεοτοχάριον

εἰς ἔτος ςϞβ' ἰνδικτιῶνος β':—

№ 257.

Θεοτοχάριον, на бумагѣ in 16°.

№№ 258—270.

Еще есть 13 Θεотоκάρій на бумагѣ.

№ 271 (1923).

Αγαπαιὴς Βοηθίης Μαρίας, написанъ [in 8°] Леонтиемъ иеромонахомъ въ 1665 году. Почеркъ — красивъ.

[Заглавіе: Ἐγκώμιον εἰς τὴν κορίαν ἡμῶν καὶ δέσποιναν Θεοτόκον:—

Запись:

Ἐγράφη τὸ παρὸν 1665 ςϞε', Λεοντίου ἱερομονάχου.]

№ 272.

Στιχηράριον ὅλου χρόνου, Стихирарь на весь годъ съ нотами, писанъ на пергаментѣ [220×170; 170×120; по 22 строки] Стефаномъ Доместивомъ въ честной обители Предтечи въ 6507=999 году. Это видно изъ слѣдующей современной приписки:

Ἐγράφη τὸ τοιοῦτο στιχηράριον παρὰ Στεφάνου δομestίκου εἰς τὴν τιμίαν Προδρόμου μονὴν μηνὶ μαρτίῳ α' ἰνδικτιῶνος β' ἔτους ςϞζ'.

Смотри образчикъ этой рукописи въ моемъ собраніи подобныхъ образцовъ [одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп.

Публ. Библ. 362; смотр. табл. 43 ■ *Πορφύριος*, Первое пут. въ Ав. м-ри, ч. II отд. I, 383].

№ 273 (1218).

[Рукопись] 1177 года [на пергаментѣ, [лл. 270 A] въ тетрадахъ α'—λδ'; 296×221; 225×165; по 18—20 строкъ Содержитъ] *Στιχηράριον τοῦ ἔλου ἐνιαυτοῦ* [начиная съ 1-го сентября. По окончаніи текста въ концѣ записъ:]

Πάντων τῶν καλῶν Χριστὸς ἀρχὴ καὶ τέλος + Ἐγράφη ἡ παροῦσα δέλτος διὰ χειρὸς Νικηφόρου ἱερέως διὰ συνδρομῆς καὶ ἐξόδου Νικολάου υἱοῦ Γεωργίου τοῦ Παύλου, βασιλεύοντος τῶν φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων Μανουήλ καὶ Μαρίας, τοῦ πανιερωτάτου ἡμῶν μητροπολίτου κυροῦ Νικήτα μηνὶ Ἰουλίῳ τῇ ἰνδικτιῶνος ι' ἔτους ρσϥπε'.

[Одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 360; смотр. табл. 58.]

№ 274 (1231).

[Рукопись, лл. 222 [лл. 224 A] въ тетрадахъ α'—χη'; 336×225; 265×180; по 23 строки. Содержитъ]

Στιχηράριον сὸν θεῷ περιέχον τὴν ἀπασαν ἀκολουθίαν τοῦ ἔλου ἐνιαυτοῦ:—

съ нотами на бумагѣ въ большой листъ. Онъ писанъ въ 1236 г., во дни Иерусалимскаго патриарха Аванасія, Неофитомъ іеромонахомъ ■ domesticкомъ всечестной обители Латрійской.

Занись:

Ἐγράφη τὸ παρὸν στιχηράριον διὰ χειρὸς Νεοφύτου ἱερομονάχου καὶ domesticκοῦ τῆς σεβασμίας μονῆς τῶν κελλιβάρων ἄτοι τοῦ Αἰάτρου, δι' ἐξόδου τοῦ μεγαλοδοξοτάτου ἀρχιεπισκοπῆς τοῦ Μηνᾶ. ἐγράφη δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων κυροῦ Ἀθανασίου, καὶ οἱ ἐπὶ χεῖρας κρατοῦντες εὐχέσθαι μοι διὰ τὸν κύριον ὅπως εὖρω ἄφεσιν τῶν πολλῶν μου σφαλμάτων καὶ λέγεται θεὸς συγχώρησον ὅπου τὸ ἔγραψε. ἀμήν ἀμήν ἀμήν γένοιτο γένητο:—Ἐτους ρσψμδ' ἰνδικτιῶνος θ' δόξα ὁ θεὸς δόξα ὁ θεὸς δόξα ὁ θεός:—

Смотри образчикъ этой рукописи въ моемъ собраніи подобныхъ образцовъ [два листа въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 439; смотр. табл. 65].

№ 275 (1221).

Στιχηράριον съ нотами писанъ на пергаментѣ [лл. 407 A] въ полулистѣ [in 8° A] [230×170 Γ'] Мануиломъ Халкеопуломъ въ 1321 году на иждивеніе іеромонаха Вартоломея Коринѳіота, пѣвогдѣ Апостоли. Тутъ помѣщены стихиры на каждый день мѣсяца, а сочинители музыки не подписаны на нихъ.

Записъ:

+ Ἐτελειώθη τὸ παρὸν στιχηράριον διὰ χειρὸς ἐμοῦ Μανουήλ τοῦ Χαλκεοπούλου:—μηνὶ Ἰαννουαρίῳ κγ' ἰνδικτιῶνος θ' τοῦ ρσωκθ' ἔτους διὰ κόπου καὶ ἐξόδου ἱερομονάχου κυροῦ Βαρθολομαίου τοῦ Κορινθιώτου καὶ ποτὲ Ἀποστόλη +

Смотри образчикъ этой рукописи въ моемъ собраніи подобныхъ образцовъ [одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 366; смотр. табл. 64].

№ 276.

Εἰρμολόγιον, Ирмологъ написанъ на бумагѣ in 4°, писанъ въ 1332 году Антоніемъ іеромонахомъ ■ domesticкомъ ксенопомъ паренидимомъ. Записъ:

ρσωμ' ἔτους. Ἐτελειώθη τὸ παρὸν εἰρμολόγιον διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ἀμαρτωλοῦ Ἀντωνίου ἱερομονάχου καὶ domesticκοῦ ξένου παρεπιδίμου. ἐκ γῆς ὑπάρχων. ἐκ χώρας τῶν Ῥωμαίων, διὰ πόδου δὲ Γεωργίου ἀναγνώστου υἱοῦ Στεφάνου τοῦ Ἀντιοχίτου.

Въ этой рукописи помѣщена теорія знаковъ нѣбныя п образцовыя піесы Кукузеллія, Лампадарія, Кукумы и Никодима Петропула. Итакъ, они жили ранѣе 1332 года.

№ 277 (1229).

Ψαλτικῆς στιχηράριον, на бумагѣ [тетрадей 31: α'—ις, α'—ιγ' и α'—β'] [л. 248 А] въ листъ [285×197; 213×135; по 27 строкъ] писанъ Ливійскимъ митрополитомъ Θεολιπτομъ въ Δαμιάτιῳ въ 1374 году и пожертвованъ въ Синаϊτικῆν μοναστήριον. [Одинъ листъ въ собраніи еп. Πορφύριου Имн. Πυβλ. Βιβλ. 440; смотр. табл. 81. Запись:]

Ἐγγραφή διὰ τοῦ ταπεινοῦ μητροπολίτου Λιβύης Θεολήπτου εἰς τὸ Ταμιάθην ἐν τῷ ἡσπέρῳ ἔτη μηνὶ αὐγούστῳ ἰνδικτιῶνος ιβ': Υἱεῖππαμμεδέοντος ἀνακτι Χριστοῦ δόξα: Δόξα σοι κύριε πάντων ἕνεκα:

Между этими строками прописано мелко:

ἔδοξε τοῦτο τὸ στιχηράριον ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Λιβύης Θεολήπτος καὶ ὑπέρτιμος καὶ πρόεδρος Ταμιαθίου εἰς τὴν ἁγίαν μονὴν καὶ ὑπερδόξαστον καὶ ὑπερθαύμαστον τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ.

На нижнемъ полѣ слѣдующей страницы есть собственноручная подпись сего митрополита.

[Рукопись писана двумя почерками и раньше посила обозначение: στιχηράριον σнс'. Два первыхъ листа служили обложкой ■ взяты изъ какой-то другой рукописи. Содержить:]

1) сь л. 3^a Стиχηράριον σнс̄ δεῦ ἁγίῳ ἀρχόμενον ἀπὸ μηνὸς σепτεμβρίου μέχρι τῶν ἁγίων πάντων:—

2) Τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ ἑσπέρας. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντίας τῆς Κύπρου λόγος εἰς τὴν θεόσωμον ταφήν τοῦ Κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὸν Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ἀριμαθαίας καὶ εἰς τὴν ἐν τῷ ἄδῃ κατάβασιν μετὰ τὸ σωτήριο πάθος παραδόξως γεγενημένην:—

Τί τοῦτο σήμερον....

3) Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου εἰς τὴν κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου:—

Ὅτε μελλούσης ἐκδημεῖν...

4) Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου. Εἰσότηζεισαν τῷ σταυρῷ... Κλωπᾶ:— (Ιωανн. 19,25).

Ἀναγκαῖον δέ ἐστιν...

5) На послѣдней страницѣ рядъ выдержекъ изъ Василия Великаго и Иоанна Златоуста.]

№ 278 (1262).

Κοντάκια καὶ Ἀκάθιστος ὕμνος, рукопись на бумагѣ, въ четвертую долю большого листа [280×218; 195×135], писана Григоріемъ Ἀλλιάτομъ въ Ἀθωνскомъ монастырѣ Εσφιγмена, а переплетена въ Ἀθωνской же Λαυρῆ въ 1437 году.

[Содержить:]

1) Ἀρχὴ σнс̄ δεῦ ἁγίῳ τῶν κοντακίων τοῦ ὄλου ἐνιαυτοῦ ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἰνδικτιοῦ μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ αὐγούστου μηνός. ἐποιήθησαν μὲν παρὰ τοῦ δομestίκου ἐκείνου κυροῦ Μιχαήλ τοῦ Ἀνεώτου· ἐκαλλωπίστησαν δὲ παρὰ τοῦ πρωτοφάλτου κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Γλυκέως· ὕστερον δὲ ἐγράφησαν καὶ παρὰ τοῦ μαῖστορος κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλη¹⁾ συντετμημένα καὶ σαφέστατα καὶ οὐ γὰρ πολλὰς εἶχον μακρολογίας.

2) Ἀκάθιστος τοῦ Γλυκέως сь нотами (ibidem).

3) Ἐτέρα Ἀκάθιστος τοῦ δομestίκου τοῦ Ἀνεώτου, ἐκαλλωπίστη δὲ παρὰ τοῦ Κουκουζέλη.

4) Ἀκάθιστος τοῦ Ἡθικοῦ Νικηφόρου.

5) Ἐτέρα Ἀκάθιστος τοῦ Κουκουζέλη.

6) Ἐτέρα Ἀκάθιστος τοῦ Κορώνη.

7) Въ концѣ этихъ Акаѳстовъ приписано:

Τέλος τῶν ΚΔ' οἰκων τῆς Θεοτόκου· γραφέντες παρὰ τοῦ Γρηγορίου μοναχοῦ τοῦ καὶ Ἀλλιάτου λεγομένου, τοῦ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως.

8) Кромѣ Акаѳстовъ, есть пѣснь сь нотами: Ο τοῦ παυεται.

9) На концѣ приписано:

+ Ἐγράφη τὸ παρὸν βιβλίον καὶ ἐσταχώθη παρὰ τοῦ ἁμαρ-

¹⁾ Απεὸς старше Ιωάννα Γλικι, а этотъ старше Ιωάννα Κυкузели.

τωλοῦ Γρηγορίου Ἀλλιάτου ἀπὸ τὸ ἀθηναϊκὸν τοῦ μοσχί-
 ανοῦ, τὸ εὐρισκόμενον ἐν τῇ μονῇ τοῦ Βατοπαίδιου ¹⁾ τὸ μικρόν
 Ἐγγραφή δὲ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἐσφιγμένου. καὶ ἐσταχώθη ἐν τῇ
 Λαύρα, ἐρχομένου μου ἐνταῦθα. ὕστερον δὲ ἐξονήθη ἐν τῇ
 ἐν ἱερομονάχοις παπᾶ κυροῦ Γερασίμου, τοῦ εὐρισκόμενου ἐν
 τῇ μονῇ τοῦ Ἀκαταλήπτου Ἐγγραφή δὲ ἐν ἔτει ςϞϞμ', ἰνδι-
 κτιῶνος α':— ²⁾

[и подпись:

ἐλάχιστος ἐν ἱερομονάχοις Γεράσιμος Ἀκαταλήπτου
 νόσ δομέστικος.]

№ 279.

Στιχηροναστασιμοδάριον весьма древняя рукопись на пер-
 гаминѣ in 4°, кажется, XII вѣка. Почеркъ красивъ.

№ 280.

Στιχηράριον на пергаминѣ in 4°, весьма древнѣй, не имѣеть
 ни начала, ни конца.

№ 281 (1227).

Στιχηράριον сь нотами ■ текстомъ на бѣломъ пергаминѣ
 [л. 267 A], in 8° [228×155; 158×100; по 21 строка;]
 нисанъ ἱερομοναχомъ Θεοδουломъ. Прекрасная рукопись
 древняя [XII вѣка] [XIII в. A].

[Л. 1 взять изъ другой р-си.

Л. 2^a, пустой первоначально, занять позднѣйшей при-
 пиской:

+ αὐτῇ ἡ βίβλος τὸ στιχηράριον ὑπῆρχεν τοῦ κυροῦ Ἀντων-
 νίου μοναχοῦ τοῦ ἀνατωλικοῦ. ἐπέδωκεν δὲ αὐτῷ ἐν τῇ μονῇ
 τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ ἐνεκεν ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας. ἵνα οὖν
 θελησοι να το ξενώσοι ἀπὸ τὸ μοναστήριον να το ἰδιόπτη ἠθελήσοι:

[¹⁾ В рукописи: βατοπαι.]

[²⁾ Рукой Порфирия добавлено: 1437.]

ἦνα κόψι ἀπ' αὐτῷ ἐν φύλλον καὶ μόνον. νὰ ἔχει τὴν ὀργὴν τοῦ
 θεοῦ καὶ νὰ ἔνοι ἀφορισμένοι ἀπὸ τῆς ἁγίας τριάδος καὶ ὑπὸ τῶν
 τριακοσίων ἡ θεοφόρων πατέρων καὶ ὑπὸ τῶν ἑπτὰ ἁγίων συνό-
 δων καὶ νὰ ἔνοι ἡ μερίς αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰσκαρι-
 ῶτου καὶ Σίμωνος τοῦ Μάγου καὶ Ἄννα καὶ Καϊάφα.
 + ταπεινὸς Συμεῶν ἐπίσκοπος.

л. 2^b арабскій текстъ, вѣроятно, той же приписки.

Съ л. 3^a подъ загл.: Ἀρχὴ σὺν θεῷ τοῦ στιχηραρίου περι-
 έχοντας τὴν ἅπασαν ἀκολουθίαν:

до конца идетъ Стихирарь полный сь записью:

+ ὁ ἐν ἱερομονάχοις ἐλάχιστος Θεόδουλος ὁ ἀμαρτωλός +
 дальше пѣсколько строкъ выскоблено].

№ 282.

Στιχηράριον на пергаминѣ въ четвертую долю большого
 листа (in folio 4°), не имѣеть ни начала, ни конца. — Смотри
 образчикъ этой рукописи въ моемъ собраніи подобныхъ образ-
 цовъ [одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирия Имп. Публ. Библ.
 363, XI вѣка, размѣръ: 310×230; 217×170; по 23 стро-
 ки; откуда слѣдуетъ заключить, что имѣется въ виду

№ 1219,

содержащій] [на л. 152 in f^o A] [310×240 Γ] [по 23
 строки, стихирарь на цѣлый годъ, начинающійся сь конца пѣсно-
 пѣннѣй 6 октября со словъ:

τὸν ἀντίπαλον ἐχθρόν. . . .

и оканчивающійся стихирами Самуилу пророку 20 августа до
 словъ:

. . . λωτρωθῆναι ἡμᾶς καὶ κατὰβαλε θράσος.

такъ какъ въ началѣ ■ въ концѣ вырваны листы A].

№№ 283—287.

Еще есть пять Стихирарей на бумагѣ, въ листъ. Пѣсно-
 творцы въ нихъ не поименованы.

№ 288.

Рукопись, содержащая:

Στιχηρά καλοφωνικά σὺν τοῖς ἀναγραμματισμοῖς ποιηθέντα

№ 5.

Имп. Публ. Библи. 363
(в № 282).

παρὰ κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Χρυσάφη καὶ Ἰωάννου Λαμπαδαρίου, на бумагѣ in 8°. — Впрочемъ, тутъ надписаны и другіе пѣснотворцы и ихъ произведенія и методы:

1) Въ день Анны праматери Ποῖημα Κωνσταντίνου τοῦ Χουμελία.

2) Въ день Преображенія Господня: ἕτερον στιχηρόν. Ποῖημα Γρηγορίου τοῦ Ἀλιάτου.

3) Въ день Успенія Богоматери: ἕτερον στιχηρόν. Ποῖημα Μανουὴλ Γαζή.

4) Ἔτερον θεοτόκιον. Ποῖημα Ἰωάννου Λασχάρι.

5) Ποιήματα τοῦ Κορώνη, τοῦ Λατρινοῦ, τοῦ Κουκουμά, Ἰωάννου τοῦ Γλυκέως.

6) Διδασκαλικὴ καὶ δισκολικὴ μέθοδος τοῦ στιχηραρίου ποιηθεῖσα τῷ Κορώνη.

7) Μηνὴ μαρτίφ κέ ἀναγραμματισμὸς εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν, τοῦ μαῖστορος τοῦ Κουκουζέλλη.

8) Ἡ εὐφδία. Ποῖημα τοῦ Καμπάνη.

№ 289 (1251).

Ψαλτικῆς μαθηματάριον [рукопись на корешкѣ названная Стиχηράριον καλοφωνικὸν μαθηματάριον], на бумагѣ [больше 43 тетрадей] in folio 4° [253×185; 171×112; по 18 строкъ].

Содержитъ на тетрадахъ α'—λε':]

1) Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τοῦ ὄλου ἐνιαυτοῦ ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἰνδίκτου εἰς τὸ α'. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεῶν τοῦ Στυλίου. Ποιήματα διαφόρων ποιητῶν· συνετέθησαν δὲ σαφέστατα παρὰ τοῦ μαῖστορος, ἐκαλλωπίσθησαν δὲ τὰ παλαιὰ μόνα, τὰ δὲ νέα ἀσάλευτα μένουσι:—

[нач.: Στιχηρά τῆς ἰνδίκτου. ποῖημα τοῦ Βασιλικοῦ.]

Имена музыкальныхъ композиторовъ:

1) Τοῦ Γλυκέως.

2) Βαρθολομαίου μοναχοῦ.

3) Ποῖημα Γερμανοῦ μοναχοῦ.

Διπλοφωνία μονοφωνάριον.

- 4) Μανουγρᾶ.
- 5) Κουκουζέλλη.
- 6) Ποίημα τοῦ Βασιώτου ἐκαλλωπίσθη παρὰ τοῦ μαΐστο-
ρος τοῦ Κουκουζέλλη. Итакъ Вaсiотъ старше Кукyзелiя.
- 7) Δαμπαδαρίου.
- 8) Νικηφόρου τοῦ δομεστίκου τοῦ Ἡθικουῦ.
- 9) Τῆ ἰδ' ἡμέρα Σεπτεμβρίου Στιχηρόν: Ποίημα Θεοδώ-
ρου τοῦ Δαλασινουῦ.
- 10) Ποίημα τοῦ Εὐγενικουῦ.
- 11) Τοῦ Κορώνη.
- 12) Ποίημα κυρ Συμεῶν καὶ λαοσυνάκτου τῆς μεγάλης
ἐκκλησίας.
- 13) Τοῦ Καμπάνη.
- 14) Τοῦ Ἀνεώτου.
- 15) Τοῦ Μανουήλ Ἀργυροπούλου.
- 16) Τοῦ Καλίστου.
- 17) Τοῦ Μαγουλᾶ.
- 18) Μὴν δεκέμβριος. Τῆς ἁγίας Βαρβάρας. Στιχηρόν. Ποίημα
τοῦ δομεστίκου κυρ Νικολάου τοῦ Κλωβοῦ, ἐκαλλωπίσθη
παρὰ τοῦ μαΐστορος. Итакъ, Николай Клову старше мастера
Кукyзелiя.
- 19) Ποίημα τοῦ Εὐνόχου καὶ πρωτοφάλλτου τοῦ Φιλαν-
θρωπινουῦ.
- 20) Часто встрѣчается Ποίημα τοῦ μαΐστορος.
- 21) Τοῦ Μανουγρᾶ.
- 22) Κυρ Λέοντος τοῦ Ἀλμυρίτη.
- 23) Ἔτερον Θεσσαλονικαῖον.
- 24) Πολυχρονισμός τῷ βασιλεῖ μετὰ κρατήματος, το το
τε ρε.
- 25) Ἰωάννου Λασκάρι
- 26) Μανουήλ τοῦ Θεβαίου.
- 27) Τοῦ Ἀναπαρδᾶ.
- 28) Τοῦ Ἀνδρονίκου.
- 29) Ἀνδρέου τοῦ Σιγήρου.

- 30) Θεοδούλου μοναχοῦ.
  - 31) Δημητρίου τοῦ Ἀργίτου.
  - 32) Νικολάου τοῦ Διμνινοῦ.
  - 33) Μιχαήλ ἱερέως τῆς Πατζάδος.
  - 34) Γεωργίου Σγουροπούλου.
— Παλαιόν.
  - 35) Τοῦ Χαλκεοπούλου.
  - 36) Ἰωάννου τοῦ Σουρία.
  - 37) Τοῦ Τραμουτάνα.
  - 38) Ἱερέως Δημητρίου τοῦ Συναδηνουῦ.
  - 39) Ποίημα τοῦ Μανουγρᾶ, ἐκαλλωπίσθη δὲ παρὰ τοῦ
Κορώνη. Итакъ, Манyгрᾶ жиль преже Κορονη.
  - 40) Μάρκου ἀρχιερέως.
  - 41) Γερασίμου μοναχοῦ.
  - 42) Ποίημα τῆς Πατζάδος.
  - 43) Συμεῶνος τοῦ Ψυρίτζη.
  - 44) Μιχαήλ ἱερέως τοῦ Πατζάδι.
- II) Засянь сѣбѹетъ [съ новою нумераціей тетрадей]:
Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τῶν στιχηρῶν τοῦ ἔλου χρόνου. ἀπὸ
τὸν Σεπτέμβριον ἕως ἔλον τὸν αὐγούστον. ποίημα τοῦ διδασκάλου
καὶ μακαριωτάτου κυροῦ Μανουήλ τοῦ Χρυσάφη τοῦ νέου
Λαμπαδαρίου:—
- III) [На тетрадахъ лс'—мγ', продолжающихся старую нуме-
рацію:]
Στιχηρὰ καλλοφωνικὰ ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ τελώνου καὶ τοῦ
φαρισαίου καὶ καταλήγοντα μέχρι τῶν ἁγίων πάντων. ποιηθέντα
παρὰ διαφόρων ποιητῶν:—
именно: τοῦ Κορώνη κυροῦ Ξένου, τοῦ Λασκάρι, τοῦ Κου-
κουζέλη. и другихъ.
  - 45) Τοῦ Καρβουναριώτου.
— Παλαιόν.
  - 46) Δοκειανουῦ Δημητρίου.
  - 47) Νικολάου τοῦ Καλλίστου.
  - 48) Θεοδούλου μοναχοῦ.
  - 49) Τῆ κυριακῆ τοῦ Θωμᾶ στιχηρόν. Ποίημα τοῦ Μα-

νου γρά, ἐκαλλωπίσθη δὲ παρὰ τοῦ Κοντοπέτρι. — Итакъ, Манугрὰ τρυδιλάε преже Кондопетрія.

50) Τοῦ Εὐγενικοῦ.

51) Τῆς κυριακῆ τῆς ἁγίας Πεντηκοστῆς ποίημα τοῦ Δαλασινοῦ, ἐκαλλωπίσθη δὲ παρὰ Κοντοπέτρι. Итакъ, Дала-синѣ старше Кондопетрія.

52) Τῆς κυριακῆ τῶν ἁγίων πάντων στιχηρὸν παλαιόν, ἐκαλλωπίσθη δὲ παρὰ τοῦ ἀρχιερέως κῦρ Μάρκου τῆς Κορίνθου.

Все.

№ 290.

Ψαλτικῆς μαθηματάριον на бумагѣ in 4°. Тутъ однѣ ноты. Словъ вѣтъ. Въ концѣ есть особое отдѣление съ надписью:

Κρατήματα ἐκλεκτὰ πάνω ώραῖα καὶ ὠφέλιμα κατ' ἦχον ποιήματα διαφόρων ποιητῶν.

[а именно:]

1) Ποίημα κυρίου Ξένου Κωρώνη. Πέρσικον безъ словъ.

2) Ἔτερον κράτημα λεγόμενον καὶ αὐτὸ Πέρσικον τοῦ Ἰωάννου Λαμπαδαρίου, безъ словъ, а слышны только те ре ре а та βε ре ре то то рρο...

3) Ἔτερον τερέντισμα λεγόμενον αἰδών πάνω γλυκότατον, ποίημα τοῦ Κωρώνη... το το το το τε ре ре те ре ре.

4) Ἔτερον κράτημα Γαβριήλ ἱερομονάχου τοῦ ἐκ τῆς μονῆς τοῦ Ξανθοπούλου.

5) Ἔτερον κράτημα Κωνσταντίνου τοῦ Μαγουλά.

6) Ποίημα Μανουήλ Χρυσάφη, τερπνόν, γλυκότατον, ὀργανικόν... τε ре ре...

7) Ποίημα Ἰωάννου μαῖστορος τοῦ Κουκουζέλη, ὀργανικόν ψυδικόν, ἦχος δ'... τε ре ре.

8) Τοῦ αὐτοῦ λεγόμενον Πολεμικόν, το το το το τε ре ре.

9) Ἔτερον τερέντισμα λεγόμενον ἢ ψαλτήρα: Ποίημα Γρηγορίου τοῦ Ἀλυάτου.

10) Ἔτερον ποίημα τοῦ κῦρ Ἰωάννου Παπαδοπούλου τοῦ Κουκουζέλη ο ο ο ο ο το το τε ре ре...

11) Ποίημα Γεωργίου ὁμοεστίκου τοῦ Κοντοπετρή, λεγόμενον Ξυλικός, ε ε ε τε ре ре.

12) Ποίημα κυρίου Σγουροπούλου λεγόμενον Ῥοδάιον, ἦχος δ'... ο ο ο ο το το το το ο рро то...

№ 291.

Ψαλτικῆς ἡχηματάριον, на бумагѣ въ листъ, содержитъ Κρατήματα, то το τε ре ре на всѣ 8 гласовъ; напримѣрь, Κρατήματα τοῦ τρίτου ἦχου, ποίημα τοῦ Κορώνη.

1) Въ этомъ учебникѣ встрѣчаются черныя и красныя ноты, однѣ надъ другими. А на поляхъ замѣчено о шхъ: τὰ μαῦρα τοῦ Λαμπαδαρίου, τὰ δὲ κόκκινα ἀπὸ Θεσσαλονικέων τοῦ παπᾶ Ἀγγέλου. На оборотѣ, τὰ μαῦρα ἀπὸ τοῦ παπᾶ Ἀγγέλου, τὰ δὲ κόκκινα ἀπὸ τοῦ Νικολάου.

2) Есть пѣссы Авасіота, и Соловьинѣ. Видно, Славянскія быль, по прозванію Соловьевъ.

3) Есть пѣсса, называемая ἢ τρομπέτα, сочинение Контопетрія. Его же Στράτα παλαιά.

4) Σαλευόμενα κρατήματα Ξένου Κορώνη, Ἰωάννου Κουκουζέλη Παπαδοπούλου.

5) Τοῦ Κορώνη τὰ Ῥοδάκινα (вкусно, какъ вкусенъ персикъ!) καθὼς ὀνομάσθη παρὰ τοῦ βασιλέως.

6) Κράτημα ὄρφανόν τοῦ Ἰωάννου Κουκουζέλη.

7) Κράτημα Λαμπαδαρίου μετεποιήθη δὲ παρὰ ὁμοεστίκου τοῦ Κλουβᾶ, καθὼς γράφει κύριος Ἰωάννης ὁ Κλαδάς. Итакъ Ламбадарій старше Клувы, а этогъ старше Ивана Блады.

8) NB. Κορώνης ὀνομάζεται πρωτοφάτης τῆς ἀγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας. (т. е. св. Софія въ Константинополѣ.)

9) Κράτημα τοῦ κῦρ Ἰωάννου τοῦ Τζακνοπούλου. — Τὸ αὐτὸ κράτημα συνετέθη καὶ ἐκαλλωπίσθη παρὰ Νικολάου τοῦ Κλοβοῦ.

10) Κρατήματα τοῦ ὁμοεστίκου Δημητρίου.

11) Κράτημα τοῦ Κουκουζέλη λεγόμενον τὸ σημαν-
τήριον.

12) Κράτημα τοῦ Κορώνη λεγόμενον, τὸ ἀηδωνᾶτο.

13) Τοῦ αὐτοῦ κράτημα δύσκολον καὶ δευμένον.

14) Κράτημα τοῦ μεγάλου Πριμμικηρίου.

15) Ποίημα τοῦ Κουκουζέλη περιέχον τὰς χειρονομίας
πάσας, безъ словъ, а то ε βε...

16) Τοῦ αὐτοῦ μαίστορος λόγος μονόπλους το το το.

17) Τοῦ Κορώνη τετράφωνος.

18) Κρατήματα τοῦ βαρέως ἤχου, Букузеллия, Βορο-
νήια, Цакнопула ■ Αγαλλιᾶνα.

19) Πῦσнотворцы названы μακαριώτατοι, Κορώνης—θαυ-
μαστὸς καὶ πλουσιώτατος.

20) Ἀρχὴ τῶν κειμένων κρατημάτων τοῦ πλαγίου τετάρτου,
διαφόρων ποιητῶν παλαιῶν καὶ νέων, ἀρχομένων ἀπὸ τοῦ Ἰνα
τὶ μέχρι καὶ τέλους.

Въ этомъ отдѣлѣ замѣчено: ἰδοὺ Κορώνης ἔφθασε, λαμ-
πρότερος τυγχάνει, ὑπὲρ τῶν ἄλλων πέφυκεν ἐνδοξότερος ἐν τού-
τοις. Немного спустя надъ другимъ Κράτημα падинсано: Τοῦ
μακαριωτάτου ἡ μνήμη Κορώνη «λαμπρότερον, ἐνδοξότερον,
ἐντεχνότερον. Ἐνταῦθα νῦν σιγησάτω πάντα.

21) Κράτημα τοῦ παπᾶ Ἀγγέλου.

22) Κράτημα λεγόμενον ἡ χαμπάνα (КОЛОКОЛЪ).

23) Κράτημα τοῦ Κουκουζέλη, λεγόμενον τοῦ βασι-
λέως.

24) Κράτημα τοῦ μαίστορος Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέ-
λη, λεγόμενον ὁ τροχός. φάλλεται δὲ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει
παρὰ Ἰωάννου Δαμπαδαρίου οὕτως (слѣдуютъ ноты).

25) Κράτημα τοῦ μακαριωτάτου καὶ φίλου τῶν διδασκάλων
κυρίου Ἰωάννου Δαμπαδαρίου, λεγόμενον ψθорικόν. Ἄλλο
λεγόμενον, Ἐθνικὸν πάντῃ λαμπρότατον.

26) Ἰωάννης Γλυκὸς ὀνομάζεται διδάσκαλος τῶν διδα-
σάλων.

27) Κράτημα τοῦ Κουκουζέλη, λεγόμενον ἡ βιόλα
(сбрънка). Смыгъ оканчивается эта рукопись.

[Такъ какъ, вѣроятно же всего, сюда принадлежитъ листъ
изъ фалтиχῆς ἡχηματάριον въ собраніи еп. Порфирія Имп.
Публ. Библ. 493, XVI вѣка, 280×200; 180×120, по 16
строкъ, то описаніе Порфирія относится къ

№ 1252.

Рукопись бумажн., XVI вѣка; 281×203; 177×122; по
16 строкъ. Содержаніе обозначено на корешкѣ, какъ фалтиχῆς
ἡχηματάριον. Есть позднѣнія приписки:

1) ἀφμδ' σεπτεμβρίου ε' ἐγένετο φοβερός σεισμός καὶ [ ]
ἡμερ. γ' ὥρα ἦν ιε' καὶ ὕμισυ ἤγρουν ὥρα τῆς ἡμέρας δ' "

2) σεπτεμβρίου κε' ἀφμδ' ἐκοιμήθη ὁ μακαρίτης Παΐσιος
ἕξημερο δ'].

№ 292.

Φалтиχῆς μαθηματάριον, на бумагѣ in 8°. Содержитъ:

- 1) Προκειμένον ὅλης ἐβδομάδος.
- 2) Κεκραγάρια. (Госноди воззвахъ).
- 3) Πρώτον βᾶρος ποιηθὲν παρὰ τοῦ διδασκάλου Κωνσταν-
τίνου ἱερέως Φλακῆ. Ἐπο κρατήματα εἶο.
- 4) Πολυέλεος ὁ λεγόμενος Κουκουμας.
- 5) Ποίημα Ἰωάννου τοῦ Κορδοκοστοῦ ἱερέως.
- 6) Ἀλληλουάρια, ποίημα τοῦ Χρυσάφου.
- 7) Χερουβικά, Ἀγαλλιανοῦ.
- 8) Часть Символа вѣры съ нотами.
- 9) Θεοτόκια. и проч.

Въ концѣ сего перваго отдѣла этой рукописи замѣчено:
«Вонецъ Послѣдованія великой вечерни, полнелся, литургія
Василія и Иоанна Златоустаго, трисвятаго, аллелуія, херувим-
скихъ, богородичныхъ, крестобогородичныхъ и проч. Καὶ ἄρχε-
ται μεηολόγιον μέχρι αὐγούστου, ἐμπεριέχον ὄσιακά, μαρτυρικά,
ἱεραρχικά, καὶ ἕτερα τῶν ἁγίων».

Въ этомъ второмъ отдѣлѣ встрѣчаются слѣдующія за-
мѣтки:—

- 1) Παλαιόν ἐκαλλωπίσθη παρ' ἐμοῦ, γ' παρὰ Φλακῆ.
- 2) Τρισάγιον φαιλλόμενον εἰς τὴν δεξιάν λειτουργίαν, ποιηθὲν

παρ' ἐμοῦ Γερωνόμου Τραγουδιστῆ μαθητοῦ τοῦ διδασκάλου καὶ μαΐστορος Κωνσταντίνου ἱερέως Φλακῆ. Итакъ, іерей Константинъ Флаки есть учитель Іеронима Трагудиста.

3) Ἔτερον τρισάκιον ποιηθὲν . . . ἐκ τῆς Κρήτης, καλλωπισθὲν παρ' ἐμοῦ (Ιερонимъ Трагудистъ).

4) Κοινωνικὸν ποιηθὲν παρὰ Μανουὴλ Λαμπαδαρίου Χρυσάφι.

5) Μέθοδος καληφωνικός πονηθεῖσα παρὰ τοῦ Κορώνη.

6) После другой методы господина Борони събъудетъ ἀρχὴ σὺν θεῷ ἀγίῳ τῆς παπαδικῆς ἐπιστήμης на пяти листахъ.

7) Есть метода Флаки.

8) Στιχηρὸν εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ τιμίου σταυροῦ, ποιηθὲν παρὰ τοῦ μαΐστορος καὶ νέου Κουκουζέλη Λαμπαδαρίου τοῦ Χρυσάφι, καλλωπισθὲν δὲ μετέπειτα παρ' ἐμοῦ (Ιερон. Трагуд.)

№ 293—298.

Видѣлъ шесть нотныхъ учебниковъ, малыхъ по объему. Всѣ они — новые, писаны недавно.

№ 299.

Ψαλτικὴ, παρὰ διαφόρων ποιητῶν παλαιῶν τε καὶ νέων, на бумагѣ in 8°, съ нотами и словами.

1) Начни.: Δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν . . . Ἀρχεται ὁ δομεστικός τοῦ δεξιῦ χροῦ μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ.

2) Τοῦ Παναρέτου κῆρ Γεωργίου.

3) Τοῦ Λαμπαδαρίου.

4) Τοῦ Κουκουζέλη.

5) Ἀλλαγμὰ τοῦ Χαλιβουρίου.

6) Τοῦ Ἀγαλλιανοῦ δομεστικοῦ.

7) Τοῦ Ἀγάθωνος.

8) Θεοδώρου τοῦ Ἀργυροπούλου.

9) Τοῦ Δοκλειανοῦ.

10) Δίγερσιν τοῦ Κουκουμᾶ.

11) Δόξα πατρὶ . . . Παλαιόν, εἰς μικρὰς νόκτας.

12) Δόξα πατρὶ . . . Τοῦ Κορώνη εἰς μεγάλας νόκτας.

13) Ἔτερον, δόξα πατρὶ, λεγόμενον ἀγιορίτικον.

14) Ἀλληλοῦια: Πολίτικον (т. е. Цареградская). Ἔτερον Θεσσαλονικαῖον.

15) Τοῦ Πλαγίτου. (Ἰωάννου? Если Іоаннъ, то онъ жилъ раньше 1299 года).

16) Часто встрѣчается τὸ Παλαιόν.

17) Часто встрѣчается, τοῦ Μαΐστορος.

18) Τοῦ Καβᾶ.

19) Τοῦ Ἠθικοῦ.

20) Τοῦ Χριστοφόρου.

21) Γεωργίου τοῦ Παναγίτου.

22) Κυρίου Ἀνδρέου.

23) Πολυέλεος ψαλλόμενος ἐν τῇ Θεσσαλονίκῃ ποιηθεὶς παρὰ τοῦ Κουκουμᾶ καὶ μαΐστορος. Еще: Τοῦ παπᾶ κυρίου Μανουὴλ τοῦ Πλαγίτου. Ἔτερον τοῦ μοναχοῦ Κορνηλίου. Τοῦ δομεστικοῦ κερ Γρηγορίου. Τοῦ Μυστάκωνος. Τοῦ μοναχοῦ Σιναίτου. — Παλαιόν.

24) Ἀντιφῶναι въ праздниѣи Богородичные: Доμεστικός Γρηγορίου. Ἰωάννου τοῦ Βατάτζη. Τοῦ δομεστικοῦ κυρίου Ἀνδρέου.

25) Μετὰ τὸν πολυέλεον Ἀντίφωνα: Τοῦ Ξενοφώντος. Τοῦ Γλυκέως. Τοῦ Δοκλειανοῦ.

26) Ἀντιφῶναι іерархамъ, мученикамъ и прочимъ: Παλαιά: Γρηγορίου δομεστικοῦ τοῦ Γλυκού. Τοῦ Θηβαίου, много. Τοῦ δομεστικοῦ Θεοφυλάκτου τοῦ Ἀργυροπούλου. Τοῦ Ἀγάθωνος. Τοῦ Μαΐστορος.

27) Θεοτόκια τοῦ Ξανθοπούλου.

28) «Блажени непорочнии» при погребеніи мірянъ и монаховъ. Παλαιά. Τοῦ Μανουγρᾶ. Τοῦ Φαρδιβούκου, много. Τοῦ Λαμπαδαρίου. Τοῦ Κιλαδινοῦ. Τοῦ Κλουβᾶ.

29) Χερουβικά. Τοῦ δομεστικοῦ Μανουὴλ Ἀγαλλιανοῦ. Τοῦ Κορώνη. Ἰωάννου Λαμασκηνοῦ ποίημα, т. е. музыка. Παλαιόν. Λαμπαδαρίου. Νικηφόρου τοῦ Ἠθικοῦ.

30) Κοινωνικά, сочинены всіми вышепомянутыми пѣснотворцами и монахомъ Лонгиномъ.

31) Ἄξιον ἐστίν: ἁγιωρίτικον, τοῦ Κορώνη, τοῦ Λαμπαδαρίου, τοῦ μαΐστορος Κουκουζέλη, τοῦ Γλουζέως.

32) Ирмосы великомученику Дмитрію сочинены Соулнскимъ протонсалтомъ Мануиломъ Плагитомъ и Христофоромъ Мустакономъ.

33) Τοῦ μαΐστορος Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλη κράτημα, λεγόμενον τὸ ἐθνικόν.

Конецъ.

Жалѣю о томъ, что не означенъ годъ этой рукописи.

№ 300.

Ψαλτικὴ на бумагѣ in 4°. Въ этой рукописи содержатся:

1) Πρόλογος, ὃς λέγεται ἰσοφωνία κ̅υρ Μανουήλ Λαμπαδαρίου τοῦ Χρυσάφη καὶ μαΐστορος, τοῦ ἀληθῶς Χρυσάφη καὶ νέου Κουκουζέλη.

2) Πολυέλεος ὀνομαζόμενος Δατηγρός.

3) Λεγομένη Βουλγάρα.

4) Τοῦ Κουκουμᾶ Φράγμιον.

5) Στίχος ἐγκωμιστικὸς εἰς τὴν θεοτόκον ποιηθεὶς παρὰ Λαμπαδαρίου. τὰ γράμματα δι' ὀρισμοῦ καὶ ζητήσεως τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ματθαίου. Τὸ δὲ μέλος ἐστὶ κράτημα τοῦ Κουκουζέλη. Ἔτο — Акаѳистъ.

6) Λειτουργία Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἄρχεται ἀπὸ Τρισαγίου. Παλαιόν.

7) Ἐτερον χερουβικὸν Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, ὃ λέγεται παλατινόν.

8) Κοινωνικὸν τοῦ Μανουήλ Ἀργυροπούλου τοῦ μαΐστορος.

9) Ἐτερον κοινωνικὸν τοῦ Δημητρίου Ραιδεστηνοῦ, ὀργανικόν.

10) Ἐτερον κοινωνικὸν τοῦ Γεωργίου τοῦ Πλουσιαδῆνοῦ. Τετραφώνος.

11) Λειτουργία τῶν προηγιασμένων. Παλαιόν.

12) Νῦν αἱ δυνάμεις: Ἀγιοριτικόν, ποίημα Δογγίνου μοναχοῦ.

13) Χερουβικὸν Ἀγάθωνος μοναχοῦ τοῦ Κορώνη.

14) Τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Σομεῶν τοῦ Στυλίτου: — Ἐτέρα παρεχβολή, ποίημα χοροῦ Μάρκου μητροπολίτου τῆς Κορίνθου.

15) Μηνὶ μαῖψ ε'. τῆς ἁγίας Εἰρήνης. Ἀναγραμματισμός, ποίημα Ἰωάννου τοῦ Φουκᾶ.

NB. Въ этой рукописи очень много музыкальныхъ произведеній Иоанна Кукузелія.

№ 301.

Нѣсколько новыхъ тетрадокъ съ нотами. Въ нихъ номинрованы сѣдующіе пѣснотворцы:

1) Петръ Ламнадарій.

2) К̅υρ Даниїль протонсалтъ великой Церкви. Его Кеκραγάρια, Δογματικά, Πασαπνοάρια.

3) Ιεροмонахъ Μελετίη Κριτιανιῆν и Синаитъ. Его Πασαпноάριον.

4) Петръ Μлеркеѳи. Его Πασαпноάριον.

5) Ιοανнъ Βλαδα. Κοινωνικόν.

6) Χρασιῆ διδάσκαλος. Его Μακάριος ἀνήρ.

7) Кеκραγάρια κατ' ἴχον ἅγια* ἐμελοποιηθησαν παρὰ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, ἐξηγήθησαν δὲ παρὰ Πέτρου Λαμπαδαρίου Πελοποννησίου.

8) Изъ одной замѣтки видно, что Петръ Ламнадарій сочинялъ музыку по подражанію протонсалту Даниїлу.

9) Ιαковъ протонсалтъ. Его Славословіе великое.

10) Германъ.

11) Петръ Византий, протонсалтъ великой церкви. Его Χερουβικά.

12) Григорій, протонсалтъ той же церкви. Его Κοινωνικά.

13) Григорій Ламнадарій.

14) Εἰρμολόγιον. Πάντα ἐμπεριεχόμενα ἐν αὐτῷ εἰσὶ πονή-

ματα Πέτρου Λαμπαδαρίου, Πέτρου τοῦ Βυζαντίου καὶ Γρηγορίου τοῦ Λαμπαδαρίου.

Видно, что эти Лампадарии — и Иаковъ и Даниилъ — новые композиторы.

№ 302.

Ψαλτικόν, на бумагѣ въ листѣ. Въ срединѣ этой рукописи замѣчено:

Τέλος τοῦ ψαλτικοῦ. Ἐγράφη διὰ χειρὸς Νεοφύτου ἱερομονάχου, δι' ἐξόδου τοῦ πανευλαβεστάτου ὑποδιακόνου τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Δαμασκοῦ κυρ Ἰακώβου ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ ἀγιωτάτου μητροπολίτου κῆρ Λαυρεντίου.

А въ началѣ написана кратко теорія пѣνιά. Въ концѣ послѣдній листъ урѣзанъ снизу. [Четыре листа изъ этой рукописи въ собраніи Порфирія Имп. Публ. Библи. 495, XV вѣка. 248×160, 177×115, число строкъ около 16. Рукой Порфирія надписано: «Стихирарь Неофита ἱερομονаха въ Дамаскѣ. Синай, годъ неизвѣстенъ».]

№ 303.

Ψαλτικῆς Ἀνθολογία, на бумагѣ in 8°.

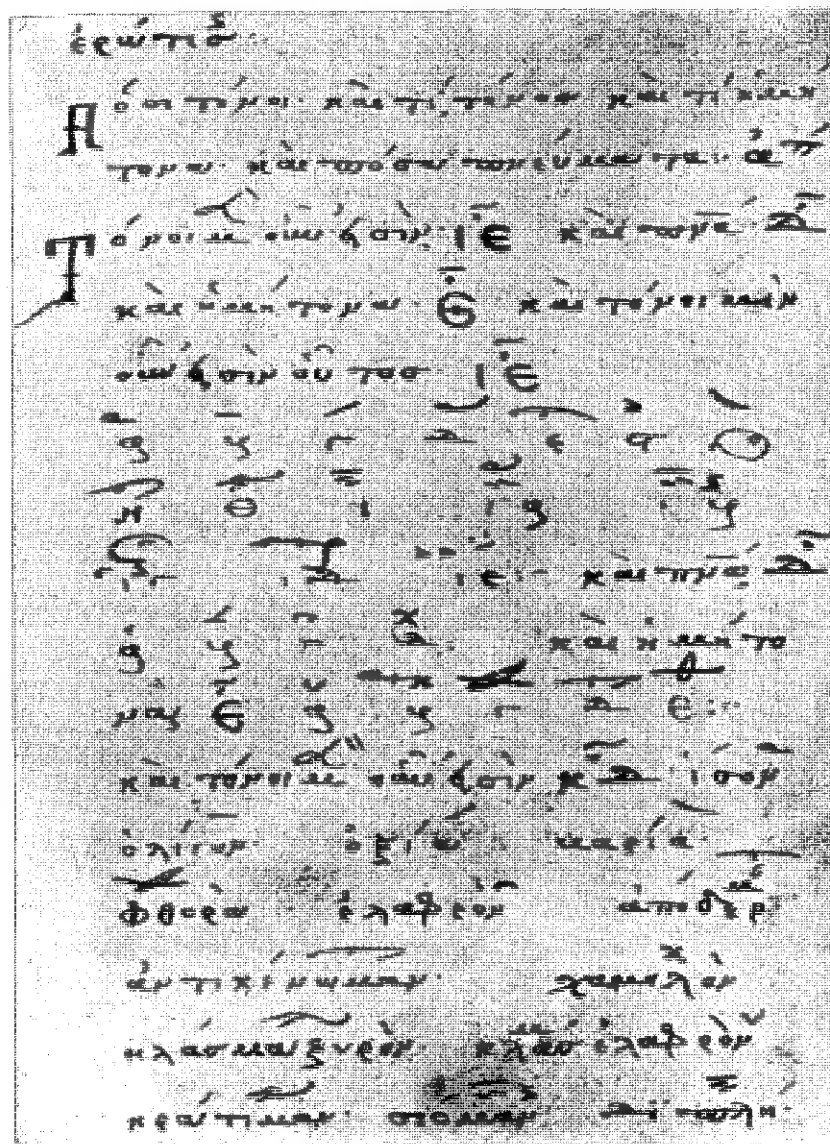
1) Во второмъ отдѣленіи этой рукописи помѣщены:

Ἔτερα ἀλλάγματα εἰς τὸν μέγαν ἑσπερινόν· ποιήματα διαφόρων τεχνιτῶν, τοῦ τε κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλη τοῦ μαῖστορος, καὶ κυροῦ πρωτοφάλτου Κορώνη, καὶ ἑτέρων: — Ποίημα τοῦ Χρυσοβον. Ποίημα τοῦ Ξυροῦ. Παλαιόν. Ποίημα τοῦ Ἀγαλλιανοῦ.

2) Ἐστὶ ἐν αὐτῷ, въ которомъ помѣщены нотныя піесы:

Λειτουργία Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. — Τὸ χερουβικὸν ψαλλόμενον ἀπὸ χοροῦ, ποιήματα τοῦ Ἀγαλλιανοῦ. — Χερουβικὸν τοῦ Κορώνη. — Ποιήματα Δοκειανοῦ, Κουκουμᾶ.

3) Κρατήματα τοῦ ἑσπερινοῦ. Κρατήματα Πολυαλέου.

№ 6.

Имп. Публ. Библи. 495
(къ № 302).

№ 304.

Ψαλτικῆς ἀνθολογία. рукопись на бумагѣ in 16°. Μαλὴν, тонκίη въ ὄβημῃ учебνικῇ.

№ 305.

Πεντηκοστάριον, на бумагѣ in 4°. Ρῥῆδο γδῆ ноты, чаше слова.

№ 306.

Ψαλτικῆς πεντηκοστάριον, на бумагѣ въ листъ. Ρῥῆδο γдῆ ноты, чаше слова.

№ 307 (1276).

[Рукопись, номѣченная на корешкѣ] Ψαλτικῆς Ἀνοξαντάριον [и со старою шифрою Ψαλτικὸν σνε']. на бумагѣ [XIV—XV вѣка] in 4° [191×135;] [по 11 строкѣ А]. Это сборничекъ разныхъ пѣснь Букрузеллія, Κορονη и другихъ. [Въ началѣ заглавіе:

Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τοῦ μεγάλου ἑσπερινοῦ ποιήματα διαφόρων τεχνιτῶν τοῦ τε κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Κοουκουζέλη. καὶ κυροῦ Ξένου τοῦ πρωτοψάλτου τοῦ Κορώνη καὶ ἐτέρων].

№ 308 (1256).

Въ библиотекѣ Синайскаго подворья въ Каирѣ, называемаго Джуванія.

Нотный Ирмологъ на пергаминѣ in 16° [160×112; 105×67; по 12 строкѣ; 224 лл. (тетради α—ζδ'+2 лл.)] переписанъ Ирину ю, дочьрю Θεοδора Ἀγιοπετριτα ■ Καλλιγραфа въ 1309 году съ собственноручной рукописи Ιοανна Βυκουζελλίη Παπαδонула.

1) [л. 1^α—183^α] Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ:—Εἰρμολόγιον περιέχον τὴν ἅπασαν ἀκολουθίαν. Μέλος Ἰωάννου μοναχοῦ τοῦ Δαμασκηνοῦ.

Нач.: Σου η τρο παι ου χος ἡ ε ξ ι α

2) Въ концѣ приписано

[л. 183^α] + τέλος ·:· τέλος ·:· ὁῶσα τῷ θεῷ. ἀμήν.—
+ Χεῖρ Ἰωάννου Παπαδοπούλου τοῦ Κοουκουζέλη:—

[л. 183^β] + Σὺν θεῷ ἁγίῳ ἐπλη
ρωθῆ τὸ παρὼν εἰρ
μολόγιον διὰ χειρὸς Εἰρήνης ἀμαρτωλῆς
θυγατρὸς Θεοδώρου
τοῦ Ἀγιοπετριτοῦ καὶ
καλλιγράφου: +

·:· Ἐτ[ους] ρωιζ·:·

+ Τῷ ἔχοντι καὶ γράφαντι

Χριστέ μου σῶσον:—

Ἀμήν.

Изъ этихъ приписокъ видно, что Ирина Θεοδоровна переписала этотъ Ирмологъ съ подлинной рукописи Букрузеллія, на которой значилась подпись: χεῖρ Ἰω. τοῦ Κοουκουζέλη.

Смотри образчикъ этой рукописи Ирины [одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 371; сравн. табл. 72.

3) лл. 184^α—192^β Προκαίμενα ψαλλόμενα εἰς τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον καὶ εἰς ἐτέρους ἁγίους:—

4) лл. 193^α—207^β Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τοῦ πολυελέου:—

5) лл. 208^α—222^α Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τοῦ μεγάλου ἑσπερινοῦ:—

л. 222^β пустой,

6) лл. 223 ■ 224 взиты изъ пергаменной псалтыри XII вѣка].

№ 309 (1586).

Въ библиотекѣ Синайскаго подворья въ Каирѣ, называемаго Джуванія.

[Рукопись бумажная, 241×155. Есть помѣтка рукой Порфирія: τῇ 14 φεβρουαρίου μηνός 1861. Α. Πορφύριος Ῥώσος. Содержитъ:

(заст.)] Στειχεράριον τοῦ ἐνιαυτοῦ:—

на бумагѣ, въ малый листъ, съ нотами, писанъ въ 1333 году рукою іерея Георгія Фускалла. Это видно изъ слѣдующей приписки въ концѣ сей рукописи:

+ Ἐτελειώθη τὸ παρὸν στιχηράριον διὰ χειρὸς κέμου Γεωργίου ἱερέως τοῦ Φουσκάλῃ Ἰαννουαρίῳ εἰς τὴν κη', ἡμέρα τετράδι, ὥρα 9, ἐν χρ[ ] ρωμα:—

Смотри образчикъ этой рукописи [одинъ листъ] въ моемъ собраніи подобныхъ образцовъ [Имп. Публ. Библ. 441; сравни. табл. 75].

Другую рукою позже приписано:

Ἀπὸ δε τότε μέχρι τοῦ 1566 (=1566 г.) ἤγουν τοῦ ἐνεστώτος ἔτους ὑπάρχουσι ἔτη σλγ'. ἐδωρίσατο δὲ τοῦτο τὸ στιχηράριον ὁ παναγιώτατος πάπας καὶ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κύρ Ἰωακείμ ἐμοί Νικηφόρῳ ἱερομονάχῳ τῷ Σιναίτῃ. ἐγὼ δ' αὐτῷ δεδώρημαι τῷ ὁσιωτάτῳ ἱερομονάχῳ κύρ Ἰωνᾷ τῷ Ἀπεριανιώτῃ.

[Третьей рукою приписано:

1584 μηνὶ Σεπτεμβρίῳ ἐκληρονόμησα τὸ αὐτὸ στιχηράριον ἀπὸ τοῦ ἀνωθεν παπᾶ κύρ Ἰωνᾶ ἀπὸ τὴν Παναγιάν τὴν Γεδσημανῆ ὀνομαζομένην Κλήμησις ἱερομόναχος Σιναίτης.

Четвертой рукою приписано:

Κτῆμα τοῦ λογιωτάτου ἐν ἱερομονάχῳ κυρίου Ἀθανασίου τοῦ Σιναίτου ἐν ἔτει σωτηρίῳ αχγς' φεβρουαρίῳ ιδ'. ὁ γράφων εὐτελής καὶ ἀμαρτωλὸς καὶ τῆς προσηγορίας ἀνάξιος πολυζῶης τάχα εἰς τὸ τῆς ἱερωσύνης ἀξιωμα.]

№ 310 (1230).

Στιχηράριον ψαλτηρὸν ὅλου χρόνου съ постною Триодио, на бумагѣ [ал. 308 А] въ листъ [289×203; 195×140; по 18—19 строкъ], рукопись 6873=1365 года, какъ это видно изъ современной приписки въ концѣ:

Τῷ θεῷ ὁῦσα, τῷ τῶν κλητῶν δοτῆρι.

+ εἴληψε τέμα ἢ πικτίς τῶν ἀσμάτων χειρὶ καγαθῆ καγαθοῦ Γεωργίου βραζερονδάρου τῆ, ἱεροῦ θύτου' τῆς τρισσαυτῆς τριάδος τῆς

ἀγίας. ἐπόμενος δὲ, καὶ ὁ γράφων ταῦτα, ταῖς πρώην γραφαῖς συνεοδοκῶν [ ] ἴδωμεν ἄμφω τὸ τοῦ βιβλίου τέλος.

Ἐτελειώθη οὖν θεῷ τὸ παρὸν στιχηράριον κατὰ μῆνα αὐγουστον τῆς τρίτης Ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ δεκακισιοστοῦ ἑβδομηκιστοῦ τρίτου ἔτους ἐν τῇ ἀγία καὶ σεβασμῖα μονῇ τοῦ μεγαλομάρτυρος Εὐγενίου τοῦ ἐντὸς μὲν τοῦ θεοφρουρήτου κάστρου Τραπεζοῦντος (дальше три строки неразборчиво написаны).

Въ этой рукописи присовокуплено было изъясненіе нотныхъ знаковъ, написанное Михаиломъ Влемидомъ; но, къ сожалѣнію, уцѣлѣло одно начало его, на одномъ листѣ [280×192; 220×150; по 22 и 25 строкъ]. Я взялъ его себѣ [и теперь оно въ сборникѣ Порфирія Имп. Академіи Наукъ № 136]. А такъ какъ оно написано стенографически, то я переносываю его здѣсь для облегченія читателя, незнакомаго съ греческою стенографією.

Смотри подлинныя образчики сего Стихиаря и этого изъясненія въ моемъ собраніи подобныхъ образцовъ [но отрывка изъ стихиаря въ числѣ хранящихся въ Имп. Публ. Библ. нѣтъ].

Ἀρχὴ σὴν θεῷ τῶν σημαδίων ἐρμηνευομένων καθ' ἕκαστον ποιηθῆν κατὰ τοῦ σοφωτάτου κυροῦ Μιχαήλ τοῦ Βλεμίδου.

1) Ἐρώτησις: Τὸ ἴσον εἰς τίνας τύπον χειρονομεῖται;

Ἀπόκρισις: Εἰς τύπον τῆς ἀγίας τριάδος. καθὼς ἐστὶν ἡ ἀγία τριάς, τὰ τρία ἐν· καὶ οὔτε ὁ πατήρ μείζον κατὰ τὴν τῆς θεότητος οὐσίαν· οὔτε ὁ υἱός· οὔτε τὸ ἅγιον πνεῦμα· οὕτως φωνεῖται καὶ τὸ ἴσον, συγκατεμένων καὶ τῶν δακτύλων.

2) Ἐρώτησις: Τὸ ὀλίγον, εἰς τύπον τίνας χειρονομεῖται;

Ἀπόκρισις: Εἰς τύπον χειρονομεῖται: τῆς χειρὸς τοῦ Κυρίου εἰπόντος τοῖς μαθηταῖς: βάλλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου, τὸ δίκτυον, καὶ εἰρήσετε.

3) Ἐρώτησις: Ἡ ὀξεῖα εἰς τίνας χειρονομεῖται;

Ἀπόκρισις: Εἰς τύπον τῶν ὀξέων δοράτων, ἢ ὡς τοὺς ὀξεῖς ἦλους μιμεῖσθαι.

4) Ἐρώτησις, Ἡ πετασθή, εἰς τίνας χειρονομεῖται;

Ἐπίστανται· Εἰς τόπον τῆς χειρὸς τοῦ Κυρίου· εἰπόντος πρὸς τὸν παράλυτον· ἄρον σου τὸν κράββατον καὶ περιπάτει.

5) Ἐρώτησις· Τὸ κούφισμα, εἰς τόπον τίνος χειρονομεῖται;

Ἀπόκρισις· Εἰς τόπον τῆς νεφέλης· τῆς ἐπισκιασάσης τὸν Κύριον εἰς τὴν μεταμόρφωσιν. καὶ δεικνύει διὰ τῶν δακτύλων τοὺς τρεῖς· τὸν Χριστὸν· τὸν Μωυσῆν· καὶ τὸν Ἥλιον.

6) Ἐρώτησις· Ἡ διπλή· τί τύπον δεικνύει;

Ἀπόκρισις· Ὑποδεικνύει τὴν χεῖρα τοῦ Κυρίου· διδάσκοντος τοὺς Ἰουδαίους· καὶ λέγων αὐτοῖς· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ, ἀφ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ἀλλ' ὁ πέμψας με πατήρ· ἐδείκνυεν τοὺς μὲν τρεῖς δακτύλους τοὺς ἰσταμένους, τὴν θεότητα· τοὺς δὲ κυφούς τὴν ἀνθρωπότητα.

7) Ἐρώτησις· Τὸ κρατημοκατάβασμα, τί τύπον δεικνύει;

Ἀπόκρισις· Τύπον δεικνύει τῆς πρὸς ἡμᾶς συγκαταβάσεως τοῦ θεοῦ· ὃς κατελθὼν ἀπ' [οὐρανοῦ καὶ] σαρκωθείς ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου γέγονεν ἄνθρωπος· καὶ κατελθὼν [εἰς τάφον] ἀνέστησεν τοὺς τεθνεώτας· καὶ τῶν κόλπων τῶν πατρικῶν οὐχ ὑπελείφθη.

8) Ἐρώτησις· Ἡ παρακλητική, τί τύπον δεικνύει;

Ἀπόκρισις· Δεικνύει τὴν ἀνδρακίαν· τὴν ἐν τῇ θαλάσῃ Τιβεριάδος· καὶ τὴν τοῦ Χριστοῦ κλησιν· ἧγουν τό, δεῦτε ἀριστήσατε.

9) Ἐρώτησις· Τὸ παρακάλεσμα, τί δεικνύει;

Ἀπόκρισις· Δεικνύει τὴν ῥᾶβδον τοῦ Μωϋσέως, τὴν γεγενομένην ὄφιν.

10) Ἐρώτησις· Τὸ πεταστόν, τί δεικνύει;

Ἀπόκρισις· Δεικνύει τὴν χεῖρα τοῦ ἀγγέλου, εἰπόντος τοὺς ποιμένας· διέλθατε ἐν τῇ Βηθλεέμ, καὶ εὐρήσητε παῖδα ἐσπαργανωμένον· οὗτός ἐστι Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν.

11) Ἐρώτησις· Τὸ κράτημα, τί τύπον δεικνύει;

Ἀπόκρισις· Δεικνύει τὴν χεῖρα τοῦ βαπτιστοῦ· διὰ τοῦ κράτηματος καὶ λέγοντος· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ.

12) Ἐρώτησις· Τὸ ἀπόδεσμα, τί τύπον δεικνύει;

Ἀπόκρισις· Τύπον δεικνύει τῆς σκηπῆς τοῦ μαρτυρίου.

13) Ἐρώτησις· Ἡ βαρεῖα, εἰς τόπον τίνος χειρονομεῖται;

Ἀπόκρισις· Εἰς τόπον τῶν τὰ φόρ[ ] βασταζόντων καὶ [ ]αν

ὀδὸν ἀνιόντων, καθὼς οἱ τῶν γραμματέων φάσκοντες. ὅτι ἄνθρωπος περιπατῶν κυφός, μιμεῖται τὴν ὄξειαν, καὶ ὁ οἰνοχευτικός μιμεῖται τὴν περισπωμένην.

14) Ἐρώτησις· Τὸ κύλισμα, εἰς τίνος τύπον χειρονομεῖται;

Ἀπόκρισις· Δεικνύει τὸν ἥλιον τὸν πορευόμενον ἀπὸ τῆς ἑφᾶς μέχρι δυσμῶν.

15) Ἐρώτησις· Τὸ ξηρὸν κλάσμα, εἰς τόπον τίνος χειρονομεῖται;

Ἀπόκρισις· Εἰς τόπον τῆς χειρὸς τοῦ Κυρίου, εὐλογησαντος τοὺς πέντε ἄρτους, καὶ πεντακισχιλίους χορτάσα(ν)το(ς).

16) Ἐρώτησις· Τὸ ἀντικένωμα, εἰς τόπον τίνος χειρονομεῖται;

Ἀπόκρισις· Δεικνύει τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον καὶ τοῦ ἀγκύστρου τοῦ βαλλόντος Πέτρου εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ εἶρε τὸν στατήρα.

17) Ἐρώτησις· Ἀπόστροφος· τί δεικνύει;

Ἀπόκρισις· Τὰ δῶρα Ἰωακείμ τῆς Ἄννης, ἀποστρέφοντες ἀπὸ τοῦ ναοῦ διὰ τὴν ἀτεκνίαν αὐτῶν.

18) Ἐρώτησις· Τὸ ἐλαφρόν, τί δεικνύει;

Ἀπόκρισις· Δεικνύει τὸν τύπον τῆς χειρὸς τοῦ Κυρίου κλάσαντος ἄρτον καὶ ἐπιδίδοντος τοὺς μαθητάς.

19) Ἐρώτησις· Τὸ ψηφιστόν, τί δεικνύει;

Ἀπόκρισις· Τὴν κλίμακα τοῦ Ἰακώβ ἣν ἐθεάσατο, ἧγουν τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον.

20) Ἐρώτησις· Τὸ γοργόν, τί δεικνύει;

Ἀπόκρισις· Τύπον δεικνύει τῆς χειρὸς Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. τοῦ χαίροντος τῇ ψυχῇ καὶ νέμοντος τῇ χειρὶ, ὅτε τὸν Χριστὸν ἐβάπτισεν. ὁμοίως καὶ τρομικόν. τὸ τζάκισμα [ ] στιγμή ἐστὶν τοῦτο δ' ἔστω σοι, ὅπ[ ] τόνων καὶ πνευμάτων.

21) Ἐρώτησις· Πόσα ἡμίτονα;

Ἀπόκρισις· Ἐπτὰ.

22) Ἐρώτησις· Διὰ τί λέγονται ἡμίτονα;

Ἀπόκρισις· [ ]τελοῦσιν ἀκραιῶς τὴν τοῦ τόνου ἐπίβασιν.

23) Ἐρώτησις· Πόσα πνεύματα;

Ἀπόκρισις· Τέσσαρα.

24) Ἐρώτησις [ ] πὸ ποῖα δὴ ταῦτα;

Ἀπόκρισις· Εὐρος ὕφολῆς καὶ χαμηλῆς.

(B c e!)

Ни продолженія, ни конца нѣтъ. Утеряны. Жаль.

Этотъ отрывокъ писанъ въ 13 вѣкѣ и присоединенъ къ рукописи перенлетчикомъ [изданъ *Πορφυρίεμς*, Первое путешествие. въ Λο. м-ри, часть II, отд. II, прилож. 4-ое на стр. 113—114].

№ 311 (1584).

Въ библиотекѣ Синайскаго подворья въ Каирѣ, называемаго Джуванія.

[Рукопись, содержащая стихирарь,] на бумагѣ XV вѣка въ маломъ листѣ [218×148], съ нотами, писанъ при царѣ Іоаннѣ Палеологѣ (1425—1448) и супругѣ его Μαρῖν. Заглавіе:

Ἀρχὴ τῶν στιχηρῶν τοῦ ὄλου ἐνιαυτοῦ ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἰνδίκτου εἰς τὴν πρώτην τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεῶν τοῦ Στυλίτου, ποιήματα διαφόρων ποιητῶν. συνετέθησαν δὲ σαφέστατα παρὰ τοῦ μαῖστορος καὶ ἐκαλλωπίσθησαν τὰ παλαιὰ μόνα, τὰ δὲ νέα ἀσάλευτα μένουσι:—

пач.: Стиχηρὸν τῆς ἰνδίκτου, ποίημα τοῦ $\lambda \frac{\beta}{\alpha} \frac{\nu}{\alpha}$ (т. е. Βασιλεχοῦ)].

СТИХИРЫ:

Εἰς πρώτην Σεπτεμβρίου.

Β' ἡμέρα. Μάμαντος ἀγ.

Композиторы:

— Ποίημα τοῦ Καλλίστου.
Ἐκαλλωπίσθη δὲ παρὰ τοῦ Κουζουζέλη.

Итакъ, Каллистъ старше
Кукузелмѣ.

— Ποίημα Βαρθολομαίου
μοναχοῦ.

— Ποίημα Γερμανοῦ
μοναχοῦ.

Η' ἡμέρα.

ΙΔ' ἡμέρα.

Ις' ἡμέρα.

Κς' ἡμέρα.

Ζ' ἡμέρα.

ΚΔ'. Τοῦ ὁσίου πατρὸς Ἀθανασίου τοῦ νέου, πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

Η' ἡμέρα.

ΙΓ' ἡμέρα.

— Ποίημα τοῦ Βασιώτου.
Ἐκαλλωπίσθη δὲ παρὰ τοῦ μαῖστορος.

Итакъ, Βасіотъ старше ма-
стера Кукузелмѣ.

— Παλαιὸν ποίημα. — Ἄλλο: Θεοδώρου τοῦ Δαλασινοῦ.

— Ποίημα Μερκούρου καὶ
λασονάκτου.

— Παλαιόν. Ἐκαλλωπίσθη
παρὰ τοῦ μαῖστορος.

— Ἄλλο: Ποίημα κυρ Συ-
μεῶν τοῦ Ψορίτζη καὶ
λασονάκτου τῆς μεγάλης ἐκκλη-
σίας.

Μὴν Ὀκτώβριος.

— Ποίημα Ἀνδρέου τοῦ
Σιγηροῦ.

— Ποίημα τοῦ Κορώνη.—
На ετοῖй пьесѣ надписано ииѣѣ
δεύτερος ποῦς, ииѣѣ ἕτερος
ποῦς.

— Ἔτερον: Ποίημα κυροῦ
Φωκᾶ πρωτοφάλτου, μητροπο-
λίτου γεγονότος Φιλαδέλφιας.

Μὴν Νοέμβριος.

— Ποίημα Θεσσαλονικαῖον.—
Ἔτερον, μοναχοῦ Νύμφωνος
καὶ δομestίχου τοῦ Σγου-
ροπούλου.

— Ποίημα τοῦ Καλλίστου
καὶ μαῖστορος.

ΚΑ' ημέρα. { — Ποίημα τοῦ Καμπάνη ἐκαλλωπίσθη δὲ παρὰ τοῦ μαϊστορος.
Итакъ, Кампани старше мастера Букузелія.
— Ποίημα Σοφρωνίου ἱερομονάχου τοῦ Κάφα.

Μῆν Δεκέμβριος.

Ε' ημέρα. { — Ποίημα τοῦ Κορνηλίου.

ΚΕ' ημέρα. { — Ποίημα Φιλανθρωπίνου καὶ πρωτοφάλτου.— Ἔτερον: Τοῦ Μανουγῆ. — Ἔτερον: Λέοντος τοῦ Ἀλμυριώτου.

Ἔτερον στοιχηρὸν Παλαιόν.
Ἔτερον Θεσσαλονικαῖον.

Εἰς τὴν πρόσκυφον τοῦ βασιλέως, δ' «Ὁ Χριστὸς ἐγεννήθη ὁ στέφας βασιλέα». καὶ λέγουσι στίχους πρὸς τὸ αὐτόμελον καὶ μετὰ ταῦτα λέγουσι τὴν φήμην δ' «Πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων.....»

Ὁ λαὸς δ' «Ἰωάννου τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως καὶ αυτοκράτορος τῶν Ῥωμαίων τοῦ Παλαιολόγου πολλὰ τὰ ἔτη. καὶ Μαρίας τῆς εὐσεβεστάτης Αὐγούστης πολλὰ τὰ ἔτη.

Πεντηκοστάριον φαλλόμενον εἰς τὸ γεῦμα τοῦ βασιλέως: { — Ποίημα Ἰωάννου τοῦ Δασκάρη.
«Μετὰ ποιμένων μάγοι ἐξ Περσίδος προσκυνήσατε τῷ βασιλεῖ τῶν δυνάμεων, ἐκ παρθένου ἀνατείλαντι»....

ΚΖ' ημέρα. ἁγ. Στεφάνου. { — Ποίημα κυρίου Μανουήλ τοῦ Θεβαίου.

ΚΘ' ημέρα. ἁγ. νηπίων. { — Ὁ πρόλογος Γεωργίου Πλουσιαδηνοῦ. Ποίημα τοῦ Καρβουναριώτου.

Μῆν Ἰαννουάριος.

ς' ημέρα. { — Ποίημα τοῦ Ἀλμυριώτου. Ἔτερον: Σήμερον ἡ κτίσις φωτίζεται, κυροῦ Ἀνδρονίκου.

ΙΖ' ημέρα. { — Ποίημα Μανουήλ τοῦ Ἀργυροῦ. Ἀναποδισμὸς Θεοδούλου μοναχοῦ.

ΚΕ' ἁγ. Γρηγορίου Θεολόγου. { — Ποίημα Ἀνδρέου Σιγυροῦ.

Μῆν Φεβρουάριος.

Β' ημέρα. { — Ποίημα Δημητρίου τοῦ Ἀργύτου.

Μῆν Μάρτιος.

Τῆ ημέρα τῶν μ' μαρτύρων. { — Ἔτερον: Ποίημα Νικολάου τοῦ Λυμνινοῦ.

ΚΕ' ημέρα. «Ἀπειστάλη...» — Ποίημα τῆς Πατριάδος.

Μῆν Ἀπρίλιος.

ΚΓ' ημέρα. { — Ποίημα τοῦ ἱερέως τοῦ Πλουσιαδηνοῦ.

Κς' ημέρα. { — Ποίημα Ἰωάννου τοῦ Σουβία.

Μῆν Ἰούνιος.

Τῆ ημέρα Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου. { — Ποίημα τοῦ Ἀβριαλή. Ποίημα Μανουήλ τοῦ Περιφήμου εἰς στιχηρὸν: Βλέπε τὴν Ἐλισάβετ... .

ΚΔ' ημέρα. Στιχηρὸν: { — Τοῦτο τὸ στιχηρὸν ἔγραψε κύριος Ἰωάσαφ μιτροπολίτης Ἐφέσου, τὸ δὲ μέλος Ἰωάννου τοῦ Λαμπαδαρίου τοῦ Κλαδᾶ.
«Ἰωάννου τὸ μέγαν, τὸ βλάστημα τῆς στείρας...»

Μῆν Ἰούλιος.

- Ε' ἡμέρα. Ἀνάμνησις Ἀθασίου τοῦ Ἄθω. — Ποίημα Ἰωάννου Κουκουζέλη.
«Περικυκλοῦντες τὴν λάρανα...»
- ΚΕ' Ἀγίας Ἀννης. — Ποίημα ἱερέως Δημητρίου Συναδινοῦ.
Ἔτερον: Μοναχοῦ Δοσιθέου τοῦ ἁγιορείτου.

Μῆν Αὐγουστος

- ς' ἡμέρα. — Ποίημα Μάρκου μητροπολίτου Κορίνθου.
- ΙΕ' ἡμέρα. — Ποίημα κυρ Μιχαήλ τῆς Πατζάδης.
- ΚΘ' ἡμέρα. — Ποίημα τῆς Πατζάδας.
- Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ. — Ποίημα τοῦ Μανουγρᾶ. Ἐκαλλωπίσθη παρὰ τοῦ Κοντοπετρῆ.
Ἰτακῆ, Μανουγρὰ старше Контонаetra.
- Τῆ Πεντηκοστῆ. Ἰωάννου Λαμπαδαρίου Τριαδικόν· τὰ δὲ γράμματα κυρίου Λάσχαρι τοῦ Σηρπαγάνου: «Ἐπὶ τοῦ θεοῦ τοῦ μόνου τρία πρόσωπα...»
Ἔτερον Ποίημα ἱερομονάχου Μάρκου ἐκ τῆς μονῆς τῶν Ξανθοπούλων.
- Κυριακῆ τῶν ἁγίων πάντων. — Ποίημα τῆς Ψιρίτζας!!
«Ἄγγελοι ἐν οὐρανοῖς καὶ ἄνθρωποι...»

№ 312 (1469).

Въ библиотекѣ Синайскаго подворья въ Каирѣ, называемаго Джуванія.

Ψαλτικόν, на бумагѣ въ малый листъ, содержитъ Вечерню, Утренню, Обѣдню и Κρατήματα. Въ концѣ приписано:

Εἰς τοὺς χερσὶν χεῖρ ἁμαρτωλοῦ Κοσμᾶ εἰς τῶν Ἰβήρων. ἕνεκα πάντων δόξα σοι ὁ θεὸς ἡμῶν δόξα σοι.

Смотри два образчика изъ этой рукописи въ моей потной Палеографίи [три таблицы нотной азбуки и херувимскую пѣснь на разные напѣвы, всего четыре листа въ собраніи еп. Порфирія Имн. Публ. Библи. 500, разм.: 212×155; 145×90; по 16 строкъ].

Нотный Обиходъ, составленный въ 1689 году Козмою Ивритомъ (Аеоноиверскаго монастыря монахомъ), ученикомъ Нео-Патрסקаго епископа Германа.

[Приписка Порфирія: «1861 года 4 февраля смотрѣлъ кое-что выписалъ. А. Порфирій Успенскій. — NB. Кто заглянетъ въ эту рукопись въ 1961 году?»]

Τὺτ

Имена композиторовъ	изъ произведенія.
1) Ἰωάννης Κουκουζέλης, θαυμασιώτατος διδάσκαλος τῶν διδασκάλων.	— Ἀνοξαντός σου τὴν χεῖρα... — Δουλεύσατε τῷ κυρίῳ...
2) Τοῦ Παναρέτου	Ἐξαποστειλεῖς πνεῦμα σου...
3) Μανουήλ Χρυσάφη.	Я не занисалъ названій нотныхъ пѣснь ихъ, помѣщенныхъ въ этомъ Обиходѣ.
4) Ἰωάννου τοῦ Κλαδᾶ.	
5) Εἰένου τοῦ Κορώνη.	
6) Ἰωάννου Λαμπαδαρίου τοῦ Κλαδᾶ.	
7) Μανουήλ Λαμπαδαρίου.	
— Παλαιόν. Ἐκκλησιαστικόν.	
8) Νικολάου μαῖστορος τοῦ Κουκουμᾶ.	— Πολυέλεος.
9) Κωνσταντίνου τοῦ	— Ἀστραπᾶς εἰς ὑετόν

Μαγουλά, καλλωπισθείς ὑπὸ
τῶν νέων.

10) Κωνσταντίνου τοῦ
ἐξ Ἀγχιάλου.

11) Κοσμά Μακεδόνας
καὶ δομειτικοῦ μονῆς τῶν Ἰβή-
ρων.

12) Μπαλασίου ἱερέως
καὶ νομοφύλακος τῆς μεγάλης
ἐκκλησίας.

— Ἄλλοτε Πολυέλεος ἐκκλη-
σιαστικός.

13) Κλήμεντος ἱερομονά-
χου τοῦ Λεσβίου.

14) Ἀθανασίου ἱερομονά-
χου τοῦ Θεσσαλον.

15) Γρηγορίου Σαββαί-
του. Ἐκαλλωπίσθη παρὰ τοῦ
νέων Πατρῶν.

16) Πρωτοφάλτου Χρυσά-
φου.

17) Μητροφάνους ἱερο-
μονάχου.

18) Γεωργίου τοῦ Ῥαι-
δεστηνοῦ πρωτοφάλτου.

19) Κοσμά Ἰβηρίτου
(автора рукописи).

20) Δαμιανοῦ ἱερομονάχου
Βατοπαιδινῶ τοῦ ἡμετέρου φη-
τητοῦ (около 1689 г.)

21) Ἐνδεκα ἐσθινὰ Λέον-
τος τοῦ σοφοῦ· τὸ δὲ μέλος κυ-
ρίου Ἰωάννου τοῦ Γλυκῆ.

22) Τοῦ νέων Πατρῶν
κῆρ Γερμανοῦ. Онъ былъ

не записанъ.

— Πολυέλεος: Ἐδλογητὸς ὁ
κύριος. Πᾶσα πνοή. Χερουβικόν.

— Ἐδλογητὸς ὁ κύριος. Πολυέ-
λεος. Πᾶσα πνοή. Δοξολογία.
Χερουβικόν.

— Πασαπνοῖα. Χερουβικόν.

— Πᾶσα πνοή.

— Πᾶσα πνοή.

— Πᾶσα πνοή. Δοξολογία.

— Πᾶσα πνοή.

— Πᾶσα πνοή. Χερουβικόν.

— Πᾶσα πνοή. Δοξολογία.

— Κοινωνικόν.

— Ἐσθινά.

— Δοξολογία. Χερουβικόν.

учитель составителя этого Оби-
хода, Козмы Ивирита.

23) Γαβριήλ ἐπισκόπου — Ἅγιος ὁ θεός.
Ἱεριασοῦ.

24) Μελχισεδὲκ ἐπισκό-
που Ῥαιδεστοῦ. — Δοξολογία.

25) Ἀθανασίου ἱερομο-
νάχου Ἰβηρίτου. — Δοξολογία.

26) Γεωργίου Λαλοῦ-
τζου. — Δοξολογία.

— Ἀγιωρίτικον. — Δύναμις. Ἅγιος ὁ θεός.

— Παλαιόν. — Δύναμις. Ἅγιος ὁ θεός.

27) Παγκρατίου ἱερομο-
νάχου Ἰβηρίτου δομειτικοῦ. — Χερουβικόν.

28) Μανουήλ ῥήτορος τοῦ
Χρυσάφη. — Χερουβικόν.

29) Ἀβθίμου καὶ ἡγουμέ-
νου τῆς Λαύρας. — Χερουβικόν.

30) Θεοφάνους πατριάρ-
χου ἐξ Ἀθηνῶν τοῦ Κα-
ρύκι. — Χερουβικόν.

— Θεσσαλονικαῖον. — Χερουβικόν.

— Ἰβηρικόν. — Χερουβικόν.

31) Ἀρσενίου ἱερομονά-
χου τοῦ μικροῦ. — Χερουβικόν. Κοινωνικόν.

32) Γεωργίου πρωτοφάλ-
του Γάνου καὶ Χώρας. — Κοινωνικόν.

33) Ναθαναήλ μητροπο-
λίτου Νικαίας. — Κοινωνικόν.

34) Μάρκου ἐπισκόπου Κο-
ρίνθου. — Κοινωνικόν.

35) Μανουήλ μαΐστορος
τοῦ Χρυσάφου. — Κοινωνικόν.

36) Τοῦ Ἀρσενάκι. — Κοινωνικόν.

- 37) Ἄρσειου ἱερομονά- — Κοινωνικόν.
χου.
- 38) Δημητρίου τοῦ Ῥαι- — Κοινωνικόν.
δεστινοῦ, τοῦ μετονομασθέν-
τος Δαβίδ μοναχοῦ¹⁾.
- 39) Νικηφόρου τοῦ Ἡ- — Ἅγιος ὁ θεός. Λειτουργία
δικοῦ. Βασνία.
- 40) Μαλαχίου μοναχοῦ. — Εἶη τὸ ὄνομα εὐλογημένον.
— Βυζαντιαῖον λεγόμενον. — Εἶη τὸ ὄνομα εὐλογ...
- 41) Ἰωάννου τοῦ Δαμα- — Νῦν αἱ δυνάμεις.
σκηνοῦ.
- 42) Δογγίνου ἱερομονά- — Νῦν αἱ δυνάμεις.
χου.

Κρατήματα ἔθνηκά.

- 43) Ἄρσειου ἱερομονά- Τὸ δις διὰ πασῶν.
χου.
- 44) Τοῦ αὐτοῦ λεγόμενον. — Σύροξ.
- 45) Θεοφάνους πατρι- — Σύροξ.
άρχου.

Πολυχρονισμός.

46) Κυρ Ἀθανασίου μη-
τροπολίτου Τουρνόβου εἰς τὸν
Αὐθέντην Οὐγγροβλαχίας.

* Ἄμμος πολιτικός φαλλόμενος εἰς κομηθέντας λαϊκοὺς.
Τρισάγιον τὸ νεκρόσιμον.

Μαθήματα

τῆς же композиторовъ.

№ 313.

Παρακλητικοὶ κανόνες εἰς τὴν θεοτόκον, на пергаμινῆ in 4°,
рукопись древняя, но не цѣлая.

¹⁾ Онъ живъ былъ въ 1433 году и тогда написалъ свою рукою Сти-
хираръ въ Асенопандократор. м-рѣ (Смотри выше № [214, а по катало-
гу Ламбреса № 1248.]

№ 314.

Τροπάρια καὶ κοντάκια ὄλου τοῦ ἐνιαυτοῦ, на бумагѣ in 8°.

№ 315.

Δοξαστικά καὶ τροπάρια, на бумагѣ in 4°.

№ 316.

Стихираръ? Греч. съ изображениями Святыхъ, на перга-
минѣ in folio. Эту рукопись видѣлъ и отмѣтилъ іеромонахъ
Феофанъ: «вотныя пѣснопѣнія по днямъ съ рисунками Свя-
тыхъ». [Повидимому, это —

№ 1216.]

[Стихираръ, на пергаминѣ, XI вѣка [XII—XIII вѣка К]
in 1° [310×210 Г], лл. 278, по 24 строки со множествомъ
мниатюръ А] [Здѣсь даны въ контурахъ изображенія свв.
Ананіи, Ёсмы ■ Даміана, прор. Наума, Евдокіи, архангеловъ
Гавріила ■ Михаила съ сонмомъ свѣтъ небесныхъ, и сцены
евангельскія: Введенія, Рождества, Срѣтенія, Благовѣщенія,
Преображенія, Успенія, Воскрешенія Лазаря, Входа въ Іеру-
салимъ, Тайной Вечери, Распятія (уже съ препоясаніемъ), По-
гребенія, Жень у гроба, Фомина невѣрія, Вознесенія ■ Пяти-
десятницы К].

№ 317 (657).

Μηνολόγιον, на пергаминѣ [лл. 180] [лл. 182 въ тетра-
дахъ α', ε'—κ', размѣръ 175×125; 122×75; по 11 строкъ],
писанъ [не] Евксеномъ [а какимъ-то неизвѣстнымъ мона-
хомъ,] при Синайскомъ епископѣ Іоаннѣ мая 9-го дня, ин-
дикта 4-го 6807=1299 года. [На л. 177^b запись:

Ἐγράφη ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἀγίου ὄρους Σινά. χειρὶ μὲν τοῦ
πτωχοῦ καὶ ἀμαρτωλοῦ καὶ ξένου προτροπῆ δὲ τοῦ ἐν αὐτῇ τῇ
μονῇ πανιερωτάτου ἐπισκόπου κυροῦ Ἰωάννου: μὴ(ν) μάϊος θ'
ἰνδικτ. δ' ἔτους ςωζ': *

На л. 178^b вся та же запись:

ἐγράφη... ἐν αὐτῇ μονῇ... ςωζ': * ἐλέησον ὁ θεός:—

л. 178^b пустой.

лл. 179^a—182^b взяты из другой такого же содержания р-си, написанной тѣмъ же писцомъ.]

№ 318 (1106).

Μηολόγιον, на бумагѣ in 8°, [1478 г., лл. 187 (207×142; 143×90) по 24 строки; отъ тетради α' осталось только 6 лл., сохранились тетради β'—γγ'; листы носятъ древнюю нумерацию отъ γ'—ρπθ', т.е. пропали лл. α' и β'. Содержание:

1) лл. γ^a—κε^b (безъ начала) ἀργίας φιλαρχίας καὶ ἀργολογίας μή μοι δῶς. πνεῦμα δὲ σωφροσύνης ταπεινοφροσύνης...

— разные службы повседневныя съ Вел. поста.

2) лл. κς^a—κθ^b Оглавление къ слѣдующимъ далѣе

лл. λ^a—πε^a (заст.) Μάρκου ἀμαρτωλοῦ ἱερομονάχου σύνταγμα ποιηθὲν εἰς τὰ ἀπορούμενα τοῦ τοπικοῦ.

но только πη' главъ этого труда есть, для другихъ же оставлено мѣсто (3½ лл.).

3) Съ л. πς^b. Минологія.

4) На л. ρπθ^b запись кинон:

τέλος.

Τῶ δόντι τέρμα τῶν καλλῶν, θεῶ χάρις·

+ οἱ δέλλοντες ἔξιν, τήνδε μέλλοντες πόθω·

ταύτη τε μέλπειν, τὸν πανέτιον λόγον.

σὸν τῶ ἐπιτάξαντι, καὶ τοῦ γραφαίως.

Διονυσίου τάχα καὶ ῥακενδύτου·

ἐπίκλησιον Μάϊδος Πελοπονύσσιος, ἐκ

κάστρου Κορινθίου· καὶ οἱ ἀναγνώσκοντες, εὖ

χεσθαί μοι διὰ τὸν κύριον ὅτι ἀμαθεῖς ἡμεῖ τῆς

μαθούσεως: — ἐτελειώθη τὸ παρὸν

μηολόγιον ἐν ἔτη ς Ϟ πς'. μηνὶ αὐγούστῳ ς'.

ψς φλμ πδοσν ἄσυθϞηω. ἔχολχ

πθελχ φλχ ςϞπθ τθ φλω θσεοφὲ ςη

θ φλμ' πν: ~

это значить: τῶ τὸν καλλῶν θεῶ χάρις. εὖχου
καμοῦ τοῦ γραφάτος ἀδελφὲ δι
α τὸν κν':—].

№ 319 (1627).

Въ Синаеджувалійской библіотекѣ.

Μηαῖον (ἰούλιος καὶ αὐγούστος), на хлопчатиковой бумагѣ [тетради α'—λθ'] in 4° maximo [275×198; 196×122; по 30 строкъ;] писана эта Миния четкимъ и красивымъ почеркомъ въ ςωεθ' = 6869 = 1361 году.

Смотри образчикъ почерка въ моей Палеографіи [одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 428; смотр. табл. 80].

Въ началѣ на первыхъ трехъ страницахъ написанъ—Καλῶν παρακλητικὸς εἰς τὸν παντοκράτορα καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὁ λεγόμενος τῆς νήψεως. Πόνημα Θεοκτίστου μοναχοῦ.

Ὡδὴ α'. ἦχος β'. Ἐν βυθῶ κατέστρωσε.

Παντοκράτωρ δέσποτα Χριστέ· παντοκράτωρ κύριε· τὰ τῆς ψυχῆς μου θεράπευσον τραύματα. Παντοκράτωρ γλύκανον τὴν καρδίαν μου, πολυέλεε· δέομαι παντοκράτωρ σῶτερ, ἵνα μεγαλύνω σε σφζόμενος.

[Запись:

+ ἔτους ςωεθ': +

Приписка: «Превосходная рукопись! 1861 года 21 января. А. Порфирій».]

№ 320 (1097).

[Уставъ монастыря св. Саввы, 1214 года; лл. 139 (250×163; 192×110) двумя почерками; лл. 4^b, 138^b (большая половинна) ■ 139^{a-b} пустые] на хлопчатной бумагѣ [лл. 136 A] in 4°.

Смотри у меня почеркъ этой рукописи на листѣ [но ни въ Имп. Публ. Библ. ни въ Имп. Академіи Наукъ этого листа не оказывается].

[1] λλ. 2^a—3^a содержат отрывки из типика, писанные той же рукой, что и ниже λλ. 5—138, по 22 строки;

2) λλ. 3^a—4^a писаны другой рукой (по 16 строк) и содержат Тропарία ψαλλόμενα εις τὸν ἄμωμον:—

ἦχος [ ] Τοῦ ἁγίου Μωϋσέως. Μαχαρίζομέν σε τὸν θεό-
πτην Μωϋσέα. . .

ἦχος πλάγιος δ'. Αἱ γενεαὶ πᾶσαι ὕμνοις τοὺς πατέ-
ρας τιμήσωμεν ἀξίως:—

3) λλ. 5^a—138^b (заст.). Τοπικὸν κατὰ τὸν τόπον τῆς λαύρας τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάββα τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις μονῆς· οἰκονομηθὲν καὶ ἀριερωθὲν τῇ πανσέπτῳ μονῇ τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῆς ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει Σινᾶ ἰδρυμένης· ἐν ἣ ἑτερίσθη καὶ ὁ θεόπτης μέγας προφήτης Μωϋσῆς. ἐπεκτίσθη δὲ ἐκ προστάξεως τοῦ ἐν ταύτῃ ἀρχιερατεύοντος τοῦ παναγιωτάτου καὶ οὐρανοπο-
[λίτου] πατρὸς ἡμῶν μοναχοῦ κυροῦ Συμεῶν:—μηνὶ φεβρουαρίῳ ἰνδικτιῶνος β' ἔτους ρσψκβ'.

№ 321 (1109).

Τοπικόν, [1464 a ne] 1465 года на бумаге in 4°, писанъ иереемъ Георгіемъ Цангаронυломъ въ 6973 году; [λλ. 250, (218×167; 163×100), по 30 строкъ; нумерація тетрадей срѣзана переплетчикомъ.

Содержитъ:

1) λλ. 1^a—5^b. (заст.) Πίναξ ἄριστος τῆς παρουσίας ποιήσις:
оглавление 100 главъ, а затѣмъ примѣчаніе:

Ἰστέον ὅτι τὸ παρὸν κεφάλαιον καὶ τὸ μετ' αὐτὸν ἕτερον οὐκ εἰσὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ρ' κεφαλαίων, ὡς ἐν τῷ πίνακι δε-
δήλωται· ἀλλ' ἰδίως εἰσὶν ἔχοντα σημεῖον τοιούτου: (на полѣ монограмма, означающая, какъется, Никиφόρου)

α' Περὶ τοῦ πῶς δεῖ γίνεσθαι τῇ παρασκευῇ ἑσπέρας τὴν
ὕπερ τῶν κεκοιμημένων ἀκολουθία.

β' Περὶ τῆς ἀνάψεως τῶν κηρῶν:

Затѣмъ:

Ἔτερα κεφάλαια καὶ διαίτα τοῦ ἁγίου σαββάτου καὶ ἐτέρων.
Всего 104 главы.

2) λλ. 6^a—43^a. (заст.) Μάρκου ἀμαρτωλοῦ ἱερομονάχου
σύνταγμα πονηθὲν εἰς τὰ ἀπορούμενα τοῦ τυπικοῦ.

Сюда входитъ 100 первыхъ главъ съ 2 особыми.

3) λλ. 43^b—259^b (заст.). Τοπικὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις ἁγίας Λαύρας τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Σάββα. αὕτη ἡ ἀκολουθία γίνεται καὶ ἐν τοῖς τῶν Ἱεροσολύμων ἁγίων μονῶν, καὶ πάσαις ταῖς ἐν ταῖς λοιπαῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις:—

Сюда входятъ остальные 104 главы, среди которыхъ:

λ. 255^b. Ἡγ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Νη-
στευτοῦ ἐρμηνεία περὶ τῆς θείας ἐκκλησίας καὶ περὶ ἄλλων ἀναγ-
καίων τινῶν ὑποθέσεων:—

Χρῆ μὲν τοῦ γινώσκειν ἡμᾶς, ὅτι ἐκκλησίας οἰκοδομεῖ-
σθαι ὑπὸ τῶν θείων καὶ πανευφύμων ἀποστόλων παρ-
ελάβομεν κατὰ μίμησιν τῆς τοῦ μαρτυρίου σκηνῆς. . .

4) Записъ:

+ Ἐτελειώθη τὸ παρὸν τοπικὸν διὰ χειρὸς ἐμοῦ ἐλαχίστου
ιερέως Γεωργίου τοῦ Τζαγγαροπούλου, οἰκέτου τῆς
ἁγίας ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος καὶ πανσόφου Αἰκατερίνης· διὰ
ἐξόδου τοῦ ὁσιοτάτου καὶ ἀγιωτάτου ἡμῶν πατρὸς καὶ οἰκονόμου
τῆς αὐτῆς ἁγίας κῆρ Ἀθανασίου μοναχοῦ, ἐν τῇ Κρήτῃ· εἰς
αυτῶν εἰς τὸν μὲν τὸν νοέμβριον, εἰς τὴν γ' αὐτοῦ, εἰς ρ' Προγ' ἔτος.
ἐν ταύτῃ δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἦλθεν ὁ αὐθέντης ὁ μισερ' Ἰάκωβος
λόρδης, ὁ καπετάνιος τε τζενεράλις, εἰς τὸ μοναστήριον, ἐρχόμενος
ἀφ' ἑσπέρας, μετὰ λη' κάτεργα λιγνὰ καὶ χοντρά, ὅς ἐστιν περκου-
ραδόρος τοῦ μοναστηρίου. καὶ ἐδέχθηκεν αὐτὸν, ὁ εἰρημένος ἀγιώ-
τατος οἰκονόμος ὡς ἔπρεπεν, καὶ ἐξοδιάσεν πολλὰ, καὶ ἠὲ χαρίστη-
σεν αὐτῷ ὁ εἰρημένος ἐνδοξώτατος ἄρχων, ἐξ οὗ γὰρ καὶ οὐκ ἐλα-
βεν ἀφ' ὅλην τὴν χώραν οὐδὲν δωρεάν, εἰ μὴ μόνον ἐκ τοῦ μο-
ναστηρίου ἔλαβεν· εἴ τι ἄρα ἔδωκεν ὁ εἰρημένος οἰκονόμος· μετὰ
πᾶσαν μεγάλην χαρὰν καὶ ἠὲ χαρίστησεν. ἔγραψα δὲ αὐτὸ ἐγὼ ὁ διὰ
ἓνα μῆνα, καὶ ἔγραψα καὶ ἄλλα τινὰ, ὁ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν

τῶ βιβλίῳ τούτῳ· καὶ δεόμεαι ὑμῶν πατέρες τοῦ μέμνησθαι κα-
μοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ. ἀμήν: —

Образецъ почерка смотр. на табл. 83.

5) Приниски:

α) ἀχιθ' ἰουλλίῳ 27 εὐγαλαν τὸν Κεαφὲρ πασσά καὶ ἔκα-
μεν εἰς τὸ σαμνὴ μήνας 6.

β) ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ 1799 ἐν μηνὶ μαίῳ 7 ἡμέρα σαββάτω
ῶρα τετάρτη σεισμὸς γέγονε κατὰ τὸ μέρος τοῦ ἁγίου ὄρους Σι-
ναῖ καὶ εἰς τὸ μοναστήριον, ὅτε καὶ οἱ σκλάβοι ἐπάτησαν τὸ περι-
βόλιον].

№ 322 (1094).

Τυπικόν, Уставъ м-ря св. Саввы на пергаμινῆ [л. 86
A] in 8° [210×150 Γ] [по 19 строкъ A] древнѣй [XII
вѣка AΓ].

[Σὺν θεῷ Τυπικὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας τελομένης
ἐν τε τῇ [ἐν Ἱεροσολόμοις добавл. A] εὐαγεῖ λαύρα τοῦ ὁσίου
πατρὸς ἡμῶν Σάβα [τοῦ Ἠγισαμένου добавл. A] καὶ τοῖς
κατὰ τὰ Ἱεροσόλυμα λοιποῖς μοναστηρίοις, περιέχον ἀνελλιπῶς τὴν
διάταξιν τοῦ ἔλου χρόνου D³]; [въ началѣ не хватаетъ шести
листовъ A]. Нѣтъ конца: [последняя статья Εἰς λυχνικὸν τῷ
ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ Γ] [обрывается на словахъ ὄφειλει
δὲ ἔχειν ἀκρίβ A].

№ 323.

Еще есть такой же уставъ на пергаμινῆ in 8°. Его ви-
дѣлъ мой Θεοфанъ. [Вѣроятно, это

№ 1096.

Рукопись пергаменная, XII—XIII вѣка, л. 188 (200×
140; 133×91) по 22 строки, разными почерками:

а) л. 3^a—22^a, 25^a—35^b, 144^a—149^b;

б) л. 22^a—24^b, 36^a—143^b, 150^a—188^b.

На л. 1^b замѣтка рукой XIV—XV в.: + Ἐτοῦτο τὸ τυ-
πικὸν ἔνευ τῶν ἁγίων μαρτύρων Σεργίου καὶ Βάκχου: —

На л. 24^b оставшиееся пустымъ мѣсто заполнено при-
писками 3 позднѣйшихъ рукъ. На л. 153^b подпись:

„Чит. 1888 г. марта 20 А. Дмитриевскіа“.

Содержаніе:

1) съ л. 3^a (заст.) Τυπικὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας
τῆς ἐν Ἱεροσολόμοις εὐαγοῦς λαύρας τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πα-
τρὸς ἡμῶν Σάβα:

нач. съ Διάταξις τῆς ἀγρυπνίας:— Μετὰ τὸ δύναи τὸν ἥλιον. . .

2) л. 129^a—132^a Ἀκολουθία τοῦ νιπτήρος: —

3) л. 132^b—147^b Ἐπιστολὴ ἀδελφοῦ πρὸς γέροντα:—

Πάτερ ἄγιε. . . τοῦ στόματός σου: —

Εὐσύνοπτος εἰδηρις τῆς ἀποκρίσεως περὶ τῶν
ἔρωτηθέντων (!) ὑποθέσεων: —

Προσῆχει. . . μὴ διαλείπης: —

4) л. 148^a—149^b Τόπος καὶ παράδοσις καὶ νόμος τῆς σε-
βασμίας λαύρας τοῦ ἁγίου Σάβα: —

5) л. 150^a слѣд. Ἀρχὴ σὺν θεῷ τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς:—]

№№ 324—328.

Τυπικὸν, Уставъ м-ря св. Саввы на бумагῆ in 8° въ пяти
экземплярахъ.

№ 329.

Печатный Уставъ монастыря св. Саввы [изд. въ Венеціа,
1604]. Въ концѣ его напечатаны стихи вселенскаго патри-
арха Николая, написанные для игумена Синайской горы
Анастасія.

НВ. Вселенск. патриарховъ съ именемъ Николая было че-
тыре. Первый святительствоваъ съ 895 года по 906 и въ
другой разъ съ 911 по 925-й; второй съ 984 по 996-й;
третій съ 1084 по 1111-й; четвертый съ 1147 по 1151-й.
Который же изъ нихъ писалъ стихи?

№ 330.

Σύνοψις τῶν ἱστοριῶν τοῦ μεγάλου κανόνας, ἐξηγηθέντος παρὰ

Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ:—рукопись на бумаге in 8°.

№ 331 (1631).

Въ кельѣ архієпископа.

Рукопись на бумаге in folio [322×205. Содержитъ:]

1) Φιλοσόφου Κ. Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου ἐρμηνία εἰς τοὺς ἐν ταῖς θείαις καὶ δεσποτικαῖς ἐορταῖς μεγαλοῤῥηθέντας κανόνας παρὰ τῶν ἁγίων καὶ σοφῶν μελοδῶν Κοσμᾶ καὶ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ:

[Точное заглавіе: Τοῦ κυρίου Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου ἐξήγησις εἰς τοὺς ἐν ταῖς ἱεραῖς δεσποτικαῖς ἐορταῖς ἐκτεθέντας κανόνας παρὰ τῶν ἁγίων μελοδῶν Κοσμᾶ καὶ Ἰωάννου:—

2) Κεφάλαια λ' τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης πρὸς τὸν αὐτοῦ ἀτάδελφον Πέτρον ἐπίσκοπον:—]

№ 332.

Βίοι ἁγίων, Житія святыхъ, съ сентябрія до марта, на пергаминахъ in folio majori.

№ 333 (497).

Βίοι ἁγίων. Μὴν σεπτέμβριος [и другіе мѣсяцы] на пергаминахъ А] [X—XI вѣка, лл. 398] [XI—XII в., лл. 413 А] in folio [310×250 Γ]. Тутъ есть [указатель содержанія на лл. 1^а—2^а и затѣмъ

1) лл. 5^а—13^а μηνὶ σεπτεμβρίῳ α'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Συμεῶν τοῦ Στυλίτου τοῦ ἐν τῇ μάνδρα:—

Συμεῶν τὸν πάνου...

2) лл. 13^а—22^б μηνὶ τῷ αὐτῷ β'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μάμαντος:—

Τοὺς τῶν ἁγίων μαρτύρων πόνους...

3) лл. 22^б—28^б μηνὶ τῷ αὐτῷ γ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἀνθίμου ἐπισκόπου Νικομηδείας:—

Βασιλεύοντος τὸ τηρικαῦτα Μάξιμιανου... ἀμήν.

4) лл. 29^а—32^б] Κοσμᾶ Βεστίτη τωρος λόγος ἐγκωμια-

στικός εἰς τὸν ἅγιον προφήτην καὶ ἀρχιερέα Ζαχαρίαν καὶ πατέρα τοῦ Προδρόμου:—

Ἵσπερ χρυσοῦν θυματήριον ἡμῖν ὁ περὶ τοῦ ἁγίου προφήτου καὶ ἀρχιερέως Ζαχαρίου κινεῖσθω σήμερον λόγος· καὶ ὁσμὴ θυμιάματος...

5) лл. 32^б—38^б μηνὶ τῷ αὐτῷ δ'. Διήγησις τοῦ ὁσίου Ἀρχίππου καὶ προσμοναρίου περὶ τοῦ πανσέπτου καὶ σεβασμίου Μιχαήλ τοῦ ἀρχηστρατήγου ἐν ταῖς Χώναις:—

Ἦ ἀρχὴ τῶν ἱαμάτων...

6) лл. 38^б—40^б μηνὶ τῷ αὐτῷ ε'. Ἐδλησις τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος Σώζοντος παθόντος ἐν Κιλικίᾳ:—

Μαξιμιανοῦ τῆς Κιλικίας ἡγεμονεύοντος...

7) лл. 40^б—48^б] Λόγος ἱστορικός εἰς τὸ γενεσίον τῆς ὑπερ-
αγίας θεοτόκου συγγραφεῖς παρὰ Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Κυρίου:—

Ἐν ταῖς ἱστορίαις τῶν δώδεκα φυλῶν...

8) лл. 48^б—52^б μηνὶ τῷ αὐτῷ ς'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων μαρτύρων γυναικῶν Μηνωδώρας, Μητροδώρας καὶ Νυμφωδώρας:—

Οὐδὲ γυναῖξιν...

9) лл. 52^б—60^б μηνὶ τῷ αὐτῷ ζ'. Βίος καὶ πολιτεία τῆς ἁγίας Θεοδώρας τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ πόλει:—

Ἐν ταῖς ἡμέραις Ζήνωνος...

10) лл. 60^б—61^б μηνὶ τῷ αὐτῷ ιδ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀνδρέου τοῦ Ἱεροσολυμίτου λόγος σχεδιασθεῖς εἰς τὴν παγκόσμιον ὕψωσιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ:—

Σταυροῦ πανήγυριν ἄγομεν...

11) лл. 61^б—64^б μηνὶ τῷ αὐτῷ ιε'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Νικήτα:—

Τῶν ἁγίων μαρτύρων καλὸν μὲν τὴν...

12) лл. 64^б—71^а τῷ αὐτῷ μηνὶ ις'. Μαρτύριον τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας:—

Ἐν τῇ Καλχυιδονέων πόλει ἦν ἀδροισμὸς τῶν...

13) лл. 71^а—80^б τῷ αὐτῷ μηνὶ κ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου με-

γαλομάρτυρος Εὐσταθίου καὶ Θεοπίστης καὶ τῶν δύο τέκνων αὐτοῦ Ἀγαπίου καὶ Θεοπίστου:—

Πρόκειται τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἐκ φύσεως...

14) λλ. 80^b—87^b τῷ αὐτῷ μηνὶ κδ'. Μαρτύριον τῆς ἁγίας καὶ ἐνδόξου πρωτομάρτυρος Θέκλας:—

Ἀναβαίνοντος Παύλου εἰς Ἰκόνιον...

15) λλ. 87^b—94^a τῷ αὐτῷ μηνὶ κε'. Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Εὐφροσύνης τῆς μετονομασθείσης Σμαράγδου:—

Ἐγένετο ἐν τῇ Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλει ἀνὴρ ἑνδοξος...

16) λλ. 94^a—107^b] μηνὶ τῷ αὐτῷ κς'. Προχόρου τοῦ ἐπὶ ταῖς χρεαίαις τῶν ἑπτὰ κατασταθέντος, ἀνεψιοῦ Στεφάνου τοῦ πρωτομάρτυρος, περὶ Ἰωάννου τοῦ θεολόγου καὶ εὐαγγελιστοῦ καὶ περὶ τῆς ἐξορίας αὐτοῦ:—

Ἐγένετο μετὰ τὸ ἀναληφθῆναι τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν εἰς τοὺς οὐρανοὺς... На 14 листкахъ мелкаго стенографическаго письма въ два столбца. Любопытно. Прохоръ дѣянонь апостоловъ!!!

[17] λλ. 107^b—112^b μηνὶ ὀκτωβρίῳ β'. Πράξεις τῶν ἁγίων μαρτύρων Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης:—

Τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου...

18) λλ. 112^b—115^b τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου ἱερομάρτυρος Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης ἀειπαρθένου:—

Τῶν προφητικῶν οὖν λόγων...]

[19] Περίοδοι τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ.

Κατ' ἐξεῖνον τὸν καιρὸν...

20) Μαρτύριον τῶν ἁγίων Σεργίου καὶ Βάκχου.

Ἔτος ἠνόετο τριακοστὸν ἔκτον...

21) Βίος τῆς ὁσίας Πελαγίας.

Τὸ γενόμενον θαῦμα...

22) Μαρτύριον τῶν ἁγίων Εὐλαμπίου καὶ Εὐλαμπίας.

Ἔτους ἑβδόμου...

23) Μαρτύριον τῶν ἁγίων Ταράχου Πρώβου καὶ Ἀνδρονίκου.

24) Κοίμησις τοῦ ἁγίου εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ.

Ταῖς μνήμαις τῶν ἁγίων... Α]

25) Ἦσυχίου πρεσβυτέρου Ἱεροσολύμων ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Λουκᾶν τὸν ἀπόστολον καὶ εὐαγγελιστὴν.

Φόβῳ τοῦ σιωπᾶν μὴ ἀνεχόμενος περὶ τῆς παρουσίας ἑορτῆς...

[26] Βίος τοῦ ἁγίου Ἀβραμίου καὶ τῆς ἀνεψιάς αὐτοῦ ὑπὸ Ἐφραίμ.

Ἀδελφοί μου, βούλομαι...

27) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ἀρτεμίου.

Βασιλεύοντος Ἰουλιανοῦ...

28) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ἀρέθα.

Ἔτους πέμπτου τῆς βασιλείας Ἰουστίνου...

29) Μαρτύριον τῶν ἁγίων Μαρκιανοῦ καὶ Μαρτυρίου.

Ἐγένετο μετὰ...

30) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου.

Ὅτε Μαξιμιανὸς...

31) Μαρτύριον τῶν ἁγίων Ζηνοβίου καὶ Ζηνοβίας.

Πόλις διάκειται...

32) Βίος τῶν ἁγίων ἀναργύρων Κοσμά καὶ Δαμιανοῦ.

Τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ βασιλεύοντος...

Ἡοᾶβρι:

33) Μαρτύριον τῶν ἁγίων Ἀκινδόνου καὶ τῶν λοιπῶν.

Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους...

34) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ἀκεψιμᾶ καὶ τῶν λοιπῶν.

35) Παντολέοντος χαρτοφύλακος διήγησις θαυμάτων Μιχαήλ τοῦ ἀρχιστρατήγου.

36) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Μηνᾶ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

Ἔτους δευτέρου...

37) Λόγος εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον.

Τίς λαλήσει τὰς δυναστείας σου κύριε...

38) Θαῦμα τῶν ἁγίων Γουρία, Σαμωνᾶ καὶ Ἀβίβου.

Νῦν καιρὸς εὐκαιρος...

39) Λόγος Γερμανοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὰ εἰσόδια.

Ἴδου πάλιν ἑτέρα πανήγυρις...

- 40) Μαρτύριον τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης.
 Τοῦ παρονόμου καὶ ἀσεβεστάτου . . . Μαξεντίου . . .
- 41) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Πέρσου.
 Τῆς τῶν Ῥωμαίων . . .

Декабрь:

- 42) Μαρτύριον τῆς ἁγίας Βαρβάρας.
 43) Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νικολάου.
 Ὅρθρος ἡμῖν φαεινότατος . . .
- 44) Πράξεις τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου Μόρων Λυκίας.
 Ἐν ταῖς καιροῖς τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου . . .
- 45) Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀνδρέου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον τὸν θαυματουργόν.
 Ἀνθρώπε τοῦ θεοῦ καὶ πιστὲ θεράπων . . . δέχου ἡμῶν λόγον . . .
- 46) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Μηναῖ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
 47) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Εὐστρατίου καὶ λοιπῶν.
 Βασιλεύοντος Διοκλητιανοῦ βούλομαι τοίνυν . . .
- 48) Λόγος εἰς τὴν πρᾶσιν τοῦ παγκάλου Ἰωσήφ.
 Ὁ θεὸς τοῦ Ἀβραάμ . . .
- 49) Λόγος Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου πρὸ πέντε ἡμερῶν τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως.
 Ἐγὼ μὲν καὶ σήμερον . . .
- 50) Λόγος εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου.
 Χριστὸς γεννᾶται δοξάσατε . . .
- 51) Τοῦ αὐτοῦ ἕτερος λόγος.
 Χριστοῦ γέννησις . . .
- 52) Ἐγκώμιον Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου εἰς τὸν πρωτομάρτυρα Στέφανον Α].

№ 334.

Βίοι ἁγίων. Μῆν νοέμβριος. На пергаμινѣ in folio grandi.
 Эту рукопись отмѣтилъ іером. Θεοφάνης.

№ 335 (500).

То же. Βίοι ἁγίων. Μῆν νοέμβριος. На пергаμινѣ [XII—XIII вѣка, лл. 305] in folio grandi [388×272].

Въ началѣ этой рукописи на вперенлетномъ листѣ бумаги [л. 1^b—2^a] номѣщена окружная грамата Синайскаго архіепископа Ιωасафа по всеѣмъ христіанамъ о добротныхъ подаяніяхъ на устройство его монастыря, отъ сентября 4786 = 1627 [вѣрнѣе, 1626] года.

[На лл. 3^b—4^a указатель содержанія, озаглавленный: Ἡ βίβλος ἧδε τοῦσδε τοὺς λόγους φέρει.]

Тутъ же [л. 4^b] четвероконечный крестъ съ надписью:

κόσμιος πέφυκα τῆς παρώσης ποῦδος

т. е. «Я, крестъ, сталъ украшеніемъ сей книги».

[На л. 5^a есть миниатюра, изображающая свв. Косму и Даміана, извлекающихъ змѣю и излечивающихъ верблюда. При разныхъ числахъ мѣсяца есть изображенія и другихъ святыхъ, иногда хорошей сохранности. Есть и заставки красивыя.]

Въ этой мишеѣ есть житія не на все дни, а только на 1—7 9—16 ноября.

На л. 3^a помѣтка 1632 года:

Ὁ παρὸν νοέμβριος ἐμετασταχῶθη ὑπὸ Γερασίου ἱεροδιακόνου ἐν τῷ Συναίῳ ἁγίῳ ὄρει. ἔτει 4791 κατὰ μῆνα μαΐου.]

№ 336.

Βίοι ἁγίων. Νοέμβριος. Μεταφράστου: на пергаμινѣ in folio.

№ 337.

Житія святыхъ того же мѣсяца, на пергаμινѣ въ листъ.

№№ 338—339.

Βίοι ἁγίων. Δεκέμβριος. На пергаμινѣ in folio, въ два столбца, въ двухъ экземплярахъ.

№№ 340—341.

Βίοι ἁγίων. Ἰαννουάριος, на пергаментѣ in folio, въ два столбца, въ двухъ экземплярахъ. Во второмъ изъ нихъ.

[№ 341 (512).

ΧΙ β'κα, лл. 259 (362×266; 240×175) по 25 строкъ, въ два столбца], послѣ оглавленія [занимающаго л. 1^{а-б}] приписано [на л. 2^а рукою XIV β'ка]:

+ Ἡ τοιαύτη βίβλος ἠχμαλωτίσθη ἀπὸ τῆς Πτελεμαΐδος τὴν αἰχμαλωσίαν παρὰ τῶν Ἀγαρηῶν, καὶ ἐξηγόρασεν αὐτὴν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Ἀγαρηῶν ὁ μοναχὸς Βησαρίων ὑπὸ τοῦ κόπου αὐτοῦ. λοιπὸν γοῦν παρακαλῶ ὑμῖν, ὧ ἀδελφοί, οἱ ἀναγινώσκοντες τὴν τοιαύτην δέλτον, εὐχεσθαί μοι διὰ τὴν τοῦ Κυρίου ἀγάπην, ὡς πολλὰ ἀμαρτωλὸν καὶ μὴ ποιῶντα τί ἀγαθὸν ἔργον καὶ ὁ θεὸς συγχωρήσει ὑμᾶς καὶ ἡμῖν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἀμήν:—

Другую рукою [XVI β'ка] приписано [тутъ же]: «Пожертвована сия книга въ Син. м-рь» [а именно:

Ἀφιερώθη ἡ θεία καὶ ἱερὰ βίβλος αὕτη ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει τὸ σίνεο καὶ ὁ στερήσας βουληθῆς τῆς ἱεράς ταύτης μονῆς τὸ μέρος αὐτοῦ ἔστω μετὰ τῶν ἱεροσύλων.

Пожертвованіе подтверждено другой припиской того же лица:

Τοῦτο τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν βιβλίον ἀφιερώθη εἰς τὴν θεῖαν καὶ ἱερὰν μεγάλην βασιλικὴν μονὴν τοῦ Σιναιίου ὄρους· καὶ μηδεὶς πάντολμος ἀναφανῆ καὶ ἐξώσαι τῆς μονῆς ἵνα μὴ ἔξη τῶν ἱεροσύλων τὸ ἐπιτίμιον: [ζη'.]

На оборотѣ листа, на которомъ читается эта приписка, [т.е. на л. 2^б] номѣщены [οἱ ἅγιοι τοῦ πρώτου βιβλίου τοῦ Ἰαννουαρίου μηνός:—т.е.] живописные образа святыхъ мѣсяца января, въ три ряда всего 11-ть образовъ. Живопись очень хороша, хотя образа и попорчены.

[Есть приписка чтецовъ:

1) XIII β'ка: αὕτη ἡ βίβλος Ἰαννουάριος μηνὲ ἐθεάθειν ὑπὸ ἐμοῦ ἀμαρτωλοῦ Θεοδούλου τοῦ Κυπρίου περιέχων λόγους θ'.

2) XVII β'ка: αὕτη ἡ βίβλος ἐδιαβάσθη ὑπὸ ἐμοῦ Θεοδοσίου τοῦ ἁγιωρίτου. εὐχεσθαὶ διὰ τὸν κύριον.

3) XVIII—XIX β'ка: ἀνεγνώσθη καὶ ὑφ' ἡμῶν ἐν τῇ ὑπερροίᾳ ὄντων· Κωνσταντίος (?) Κωνσταντινουπόλεως.

Приписка посетителя: ἀχιδ' οἰουναρίου ἐς ἡλθα εἰς τὸ ἅγιον μοναστήριον ἀρχιερατέβοντος Ἰωάσαφ.

Содержаніе р-си:

1) лл. 3^а—18^а μηνὲ Ἰαννουάριος ε'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Παύλου τοῦ Θηβαίου: — εὐλόγησον πάτερ.

Καὶ ζωγράφους τῶν ἀρχετύπων ἐκεῖνα πρὸς μίμησιν αἰρετώτερα... ἀμήν: —

2) лл. 18^а—27^а μηνὲ τῷ αὐτῷ θ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Πολυεύκτου: —

Ἐἴπερ τις ἄλλη καλλίστη τῶν διηγήσεων... ἀμήν:—

3) лл. 27^б—46^а μηνὲ τῷ αὐτῷ ε'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Μαρξιανοῦ πρεσβυτέρου καὶ οἰκονόμου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας: —

Πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα τὰ τὴν βασιλίδα ταύτην... ἀμήν: —

4) лл. 46^а—102^а μηνὲ τῷ αὐτῷ ια'. Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου:—

Ἦδιστον μὲν ἔαρ ἐν ὦραις, κάλλιστος δὲ ἐν ἀστρασιν ἥλιος... ἀμήν: —

5) лл. 102^б—111^б μηνὲ τῷ αὐτῷ ιγ'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων Ερμούλου καὶ Στρατονίκου: —

Βασιλεύοντος Λικινίου τοῦ δυσσεβοῦς... ἀμήν:—

6) лл. 111^б—155^б μηνὲ τῷ αὐτῷ ιδ'. Νείλου μοναχοῦ καὶ ἐρημίτου εἰς τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἁγίων ἀββάδων τῶν ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει καὶ τῇ Ραῖθῳ:—

Ἀλώμενος ἐγὼ μετὰ τὴν ἔφοδον τῶν βαρβάρων... ἀμήν.

7) лл. 155^б—171^б μηνὲ τῷ αὐτῷ ιε'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ διὰ Χριστὸν πτωχοῦ: —

Τυραννικὸν τι χρῆμα τέκνων στοργῇ... ἀμήν: —

λλ. 172^a—196^a μηνὶ τῷ αὐτῷ ιζ'. Λόγος εἰς τὴν προσκύνησιν τῆς τιμίας ἀλύσεως τοῦ ἁγίου καὶ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου:—

Ὅσοι τῷ τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων θεῖφ ἔρωτι . . . ἀμήν:—

λλ. 196^b—259^a μηνὶ τῷ αὐτῷ ιζ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ καθηγητοῦ τῆς ἐρήμου Ἀντωνίου, συγγραφεὶς καὶ ἀποσταλεὶς πρὸς τοὺς ἐν τῇ Ἐσθῆ μναχοὺς παρὰ Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας:—

Ἀγαθὴν ἄμιλλαν ἐνεστήσασθε πρὸς τοὺς . . . ἀμήν:—]

№ 342.

Βίοι ἁγίων. Μὴν φεβρουάριος. На пергаминах in folio, въ два столбца. Рукопись весьма древняя.

№ 343.

Βίοι καὶ λόγοι εἰς τινὰς ἁγίους. Μὴν μάρτιος. На пергаминах in folio.

№ 344 (517).

Βίοι ἁγίων καὶ λόγοι διάφοροι, на пергаминах in folio [XII вѣка, лл. 137 (340×243; 251×165), въ два столбца, по 35 строкамъ; тетради а'—гг'.] Тутъ есть —

[лл. 113^b—123^b] Κωνσταντίνου ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίφ βασιλέως Ρωμαίων διήγησις ἀπὸ διαφόρων ἀθροισθεῖσα ἱστοριῶν περὶ τῆς πρὸς Αὔγαρον ἀποσταλείσης ἀχειροποιήτου θείας εἰκόνης Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ ὡς ἐξ Ἐδέσεως μετεχομίσθη πρὸς τὴν πανευδαίμονα ταύτην καὶ βασιλίδα τῶν πόλεων Κωνσταντινούπολιν.

Ὁὐκ ἄρα μόνος αὐτὸς ἀκατάληπτος ἦν ὁ συναΐδιος τῷ πατρὶ θεὸς λόγος . . . ἀμήν:—

на десяти листкахъ in folio въ два столбца.

[Содержание р-си:

1) лл. 1^a—16^b Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Ἀρσενίου τοῦ μεγάλου:—

Ἄλλὰ τῶν σπουδαίων ἄρα καὶ φιλαρέτων . . . ἀμήν:—

2) лл. 16^b—23^b Μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων του Χριστοῦ μαρτύρων Μανουήλ, Σαβὲλ καὶ Ἰσμαήλ: δέσποτα ἐδλόγησον:

Οἱ μὲν ἄλλοι διώκται καὶ τύραννοι . . . ἀμήν:—

3) лл. 24^a—34^a Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σαμφῶν τοῦ ξενοδόχου: ἐδλόγησον δέσποτα:

Ἄμα μὲν χάριτος ἔργον καὶ . . . ἀμήν:—

4) лл. 34^a—43^b Ὑπόμνημα διαλαμβάνον μερικῶς τοὺς ἀγῶνας καὶ ἄθλα καὶ ἀποδημίας καὶ τελείωσιν τῶν ἁγίων καὶ κορυφαίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου:—

Καὶ τῶν τεχνῶν οὐ μόνον τοὺς ἐξ ἀρχῆς . . . ἀμήν:—

5) лл. 43^b—59^b Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Προκοπίου:—

Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ τὴν βασιλείον ἰθυόντων ἀρχὴν . . . ἀμήν:—

6) л. 59^b—70^a Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Παντελεήμονος:—

Τῆς εἰδωλικῆς ἀχλύος κατὰ πάσης . . . ἀμήν:—

7) лл. 70^a—73^b Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος Καλλινίκου:

Τῆς εἰδωλικῆς μανίας ἐπικρατούσης . . . ἀμήν:—

8) лл. 73^b—79^a Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἁγίου καὶ δικαίου Εὐδοκίμου:—

Εὐδοκίμου τοῦ κατὰ θεὸν φερωνόμως . . . ἀμήν:—

9) лл. 79^a—93^a Διήγησις Ἰωσήπου εἰς τὸ μαρτύριον τῶν ἁγίων Μακκαβαίων:—

Φιλοσοφώτατον λόγον ἐπιδείκνυσθαι μέλλω . . . ἀμήν:—

10) лл. 93^a—113^a Λόγος διαλαμβάνων τὰ ἀπὸ τῆς σεβασμίας γεννήσεως καὶ ἀνατροφῆς τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου τῆς θεοπρεποῦς τε γεννήσεως Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ὅσα μέχρι τῆς ζωηφόρου αὐτῆς συνέδραμε τελευταῖς προσέτι καὶ περὶ τῆς φανερώσεως τῆς τιμίας αὐτῆς ἐσθῆτος καὶ ὅπως ὁ μέγας οὗτος πλοῦτος χριστιανῶς τεθησαύρισται:—

Ἐχρῆν ἀληθῶς τὴν παρθένον . . . ἀμήν:—

11) лл. 113^b—123^b Κονσταντινα слово (см. выше).

12) л. 124^a—136^b Λόγος διαλαμβάνων τὰ περὶ τῆς γεννήσεως ἀνατροφῆς κηρύγματος καὶ ἀποτομῆς τοῦ ἁγίου ἐνδόξου προφήτου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου καὶ περὶ τῆς εὐρέσεως τῆς τιμίας αὐτοῦ κεφαλῆς:—

Ἰωάννην τὸ μέγα κλέος τῆς οἰκουμένης... ἀμήν:—

На л. 136^b правый столбец пустой ■ л. 137^a была пустой, но рука XIII в. заполнила его припиской молитвы I. Златоустаго. На л. 137^b документъ (снимокъ его на табл. 60), вероятно современный р-си, но присоединенный тѣмъ, кто дописывалъ молитву, такъ какъ л. 137, вшитый въ тетрадь ит' (безъ соответствія ему съ другой стороны), содержитъ именно только другую (того же?) молитву и молитву Иоанникия Вел., но безобразно срѣзанъ не этимъ дописчикомъ.

На передней доскѣ переплета приписка:

ἡ παρούσα βίβλος ἐστὶν Ἰωάννου τοῦ Δοκειανοῦ +
 котрымъ прибавленъ и
 πίναξ ἀκριβῆς τῆς παρουσίας ποκτίδος +]

№ 345.

Βίαι ἁγίων, на пергаментѣ in folio.

№ 346.

Idem, на пергаментѣ in 4°.

№ 347.

Idem, на бумагѣ in folio.

№ 348 (516).

Въ библиотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Каирѣ.

Βίαι ἁγίων. Πανηγυρικόν. Рукопись на пергаментѣ, XI или XII вѣка, [лл. 211; по 36 строкъ, въ два столбца,], въ листъ [315×240; 242×170], писана почеркомъ восвешеннымъ.

[Впереди поставленъ подробный указатель содержания:

л. 1^{a-b} Ἡ βίβλος ἤδε τούσδε τοὺς λόγους φέρει:—

α'. μηνὶ μαίῳ η'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀρσενίου.

Ἄλλὰ τῶν σπουδαίων ἄρα...

β'. μηνὶ ἰουνίῳ ιζ'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων μαρτύρων Μανουὴλ Σαβῆ καὶ Ἰσμαήλ:—

Οἱ μὲν ἄλλοι διώκται...

γ'. τῷ αὐτῷ μηνὶ κθ'. Ὑπόμνημα διαλαμβάνον μερικῶς τοὺς ἀγῶνας ἄθλα καὶ ἀποδημίας καὶ τελείωσιν τῶν ἁγίων καὶ κορυφαίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου:—

Καὶ τῶν τεχνῶν οὐ μόνον...

δ'. μηνὶ ἰουλίῳ η'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Προκοπίου:—

Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ...

ε'. μηνὶ ἰουνίῳ κζ'. Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σαμφῶν τοῦ Ξενοδόχου:—

Ἄμα μὲν χάριτος ἔργον...

ς'. μηνὶ ἰουλίῳ λ. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου Εὐδοκίμου:—

Εὐδοκίμου τοῦ κατὰ θεὸν...

ς'. τῷ αὐτῷ μηνὶ κζ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Παντελεήμονος:—

Τῆς εἰδωλικῆς ἀγλῆος κατὰ...

η'. τῷ αὐτῷ μηνὶ κθ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Καλλινίκου:—

Τῆς εἰδωλικῆς μανίας ἐπικρατούσης...

θ'. μηνὶ αὐγούστῳ α'. Διήγησις Ἰωσήππου εἰς τὸ μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων Μακκαβαίων:—

Φιλοσοφώτατον λόγον ἐπιδείκνυσθαι...

ι'. τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τοὺς ἁγίους Μακκαβαίους καὶ εἰς τὴν μητέρα αὐτῶν:—

Ὡς φαιδρὰ καὶ...

ια'. τῷ αὐτῷ μηνὶ ς'. Βασιλείου ἐπισκόπου Σελευκείας

λόγος εἰς τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ:—

Ἡλιος ἄρτι κατὰ γῆς ἔπαφεις...

ιβ'. τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Ἀνδρέου ἐπισκόπου Κρήτης λόγος εἰς τὴν αὐτὴν ἑορτήν:—

Ὅσοι τῇ κενώσει τοῦ λόγου...

ιγ'. τῷ αὐτῷ μηνὶ ιε'. Λόγος διαλαμβάνων ἀπὸ σεβασμίας γεννήσεως καὶ ἀνατροφῆς τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν θεοτόκου τῆς θεοπρεποῦς τε γεννήσεως Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ὅσα μέχρι τῆς ζωηφόρου αὐτῆς συνέδραμε τελευτῆς:—

Ἐχρῆν ὡς ἀληθῶς τὴν παρθένον...

ιδ'. Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον προφήτην καὶ πρόδρομον ἀποστόλον τε καὶ μάρτυρα Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν:—

Ἰωάννης τὸ μέγα κλέος...

ιε'. Λόγος ἦτοι ἐγκώμιον εἰς τὴν ἀνακομιδὴν τῆς τιμίας χειρὸς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου τὴν ἐξ Ἀντιοχείας γινομένην:—

Ἴδού καὶ πάλιν ἡμῖν ὁ ἱερός τοῦ Χριστοῦ ἐπέδημησε πρόδρομος...]

Послѣднее житіе:

[л. 173^a—211^a] Μηνὶ ὀκτωβρίῳ ς'. Νικήτα ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης προθεωρία τῆς ἐν ἐπιτόμῳ διηγήσεως τῶν πράξεων τοῦ ἁγίου καὶ πανευφήμου ἀποστόλου Θωμᾶ.

Ὁ σκοπὸς ἡμῖν τοῦ παρόντος βόλου πρὸς τὸ χρήσιμον ἀφορᾷ τῆς εὐσεβοῦς ἀρετῆς καὶ τῶν ἀκροατῶν ὠφέλιμον. ὑπόθεσιν προτιμηθεὶς παλαιάτην τῇ συγγραφῇ. πεζώτερον μὲν πως συντεθείη καὶ ἀφελέστερον, μᾶλλον δὲ διακορέστερον. κἀντεῦθεν πολλοὺς τῶν φιλομαθῶν ἀποκναιούσῃ τῇ ἀμετρίᾳ τοῦ λόγου. παρ' ἡμῶν δὲ τὰ νῦν εὐχρῆς χάριν καὶ τοῦ κοινωφελοῦς συντετηγημένη καὶ μετενηνεγμένη πρὸς τὸ εὐφραδὲς καὶ εὐσύνοπτον. Ξενιζέτω δὲ τοῦτο μηδένα, καινοτομίας τινὸς ἢ ἑτεροδιδασκαλίας παρέχον ὑπόληψιν· μήποτε γὰρ τοσοῦτον ἐκσταίημεν τοῦ καθήκοντος, ὥστε τὰ ἱερά καὶ ὑπὲρ λόγον κενωφωεῖν λόγια καὶ τῷ τῆς κενοδοξίας ὕδατι καπηλεύειν τὸν ὀνησιφόρον καὶ ὑπὲρ ἔννοιαν οἶνον τῆς χά-

ριτος. οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς πρῶτοι τοῦτον εἰσάγομεν τῆς συγγραφικῆς ἀπαγγελίας τὸν εὐμέθοδον τρόπον· ἀλλ' Ἑβραίων μὲν καὶ Ἑλλήνων οἱ ἀρχαιότατοι καὶ σοφώτατοι ἄπειρα, καὶ μακροῦ χρόνου παντοδαπὰ πράγματα βραχέσι ῥηματίοις καὶ βιβλίοις συστειλάντες τοῖς ἐφεθῆς κατέλιπον εἰς μνημόσυνον. Ἐπειτα τὸ οἰκειότερον· οἱ Χριστοῦ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν καὶ διδασκάλου θεῖοι μαθηταὶ καὶ τῆς οἴκουμένης διδασκαλοὶ, ὡς ἐκ τῶν ἱερῶν εὐαγγελίων ἐστὶ καταμαθεῖν, τῶν τε θεοτεχῶν αὐτῶν πράξεων τῶν κοινῇ παρὰ τοῦ ἱεροφάντορος συγγεγραμμένων Λουκᾶ, καὶ τῶν τοῦ χριστοφόρου Παύλου, Ἰακώβου τε καὶ Πέτρου, Ἰωάννου καὶ Ἰούδα φαρισαίου ἐπιστολῶν, τοσοῦτον ἐξέκλιναν ἀμετρίας τοῦ λόγου ὑπερβολῆς φημί καὶ ἑλληψεως. τὸ σύμμετρον αὐτοῦ καὶ ἀπέριττον τετιμηκότες. ὅσον αὐτόθεν παρίσταται τοῖς συντεῶς τὰ πάνσοφα ἐκείνων ἀνελίττουσι λόγια· μαθηταὶ γὰρ ἦσαν τοῦ πάντα μέτρῳ καὶ σταδμῷ διορίζοντος θεϊκῶς, καθόλου τῷ διδασκάλῳ πειθόμενοι. κατ' ἴχνος τοίνυν καὶ ἡμεῖς τοῖς διδασκάλοις ἐπόμενοι τοῦ συναποστόλου αὐτῶν, τοῦ πανευφήμου λέγω Θωμᾶ τὰς θεοφεγγεῖς καὶ ψυχωσώστους πράξεις ταῖς ἱεραῖς αὐτοῦ θαρροῦντες πρεσβείαις, κατὰ τὸν προῦπογραφήντα τρόπον ἐκτιθέναί ἀρχόμεθα.

Ὁ μακαριώτατος Θωμᾶς ὁ ἀπόστολος...

Въ концѣ Житія писатель обращается къ Θωμᾶ съ молитвою: ἀντιδοίης ὡσπερ πρῶην τῆς τηκεδόνος, οὕτω καὶ νῦν τῆς προσβαλοῦσης ὀφθαλμίας ἀπαλλαγῆν, τὴν τε τοῦ λοιποῦ βίου κυβέρνησιν ἀνωπεύθυνον ἡμῶν τε καὶ τοῦ πιστευθέντος ποιμνίου.

№ 349 (1606).

Тамъ же.

Рукопись на бумагѣ въ листъ [278×199; 218×132] XVI вѣка. На первой страницѣ внизу приписано

Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου Κυθήρων, его рукою. Содержитъ:

1) Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Ἁθανάσιου ἀρχιεπισκόπου γενομένου Αλεξάνδρείας:—

Ἄλλοι μὲν ἄλλα τῶν μακαρίων ἀνδρῶν ὑπομνήματα πρὸς ἀρετῆς ὑπόδειγμα...

2) Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας κατὰ Ἑλλήνων.

3) Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ περὶ τῶν γενομένων ἐν τῇ Ἀριμίνῳ τῆς Ἰταλίας καὶ ἐν Σελευκείᾳ τῆς Ἰσαυρίας συνόδων.

4) Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς περὶ τῶν γενομένων.. συνόδων.

5) Ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς.

6) Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἀρειανῶν ἀπολογία ὑπὲρ Διονυσίου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας.

7) Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ἰωάννην καὶ Ἀυτίοχον] и еще длинный рядъ произведенийъ Аθανасія Александрійскаго], почти всѣ [при чемъ значительная часть переписана рукою Маргуниа].

№. 350.

Λόγοι, Βίοι ἁγίων καὶ Διηγήσεις, на бумагѣ in folio.

№ 351.

Житіе Іосифа прекраснаго, Θεοδору и другихъ святыхъ, на бумагѣ in 8°, рукопись 1671 года.

№ 352 (458).

Рукопись на бумагѣ in 4° [210×150 Γ.] [л. 359, по 22—25 строкъ, разными почерками А]. Содержание:

1) Житіе преподоб. Павла Фивейскаго,

2) житіе св. Антонія Великаго,

3) часть Патерика, составленнаго Павломъ Евергетиномъ [начиная съ главы I:

α'. Ὅτι οὐ δεῖ τινα ἐαυτὸν ἀπογῶναι ποτε. Ὁ ὁσιος πατήρ ἡμῶν Ἰωάννης...;

текстъ его обрывается на словахъ:... πληροφορήθητε οὖν ὅτι οὐ. Α].

№ 353 (542).

Рукопись [XVII вѣка АГ] [XVIII вѣка В] на бумагѣ [л. 230 В] in 4° [190×150 Γ.] [написанная разными почерками ВГ.]

1) Житіе Василия Новаго: [л. 1^a—21 Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ Νέου συγγραφὴν παρὰ Γρηγορίου τοῦ αὐτοῦ μαθητοῦ.

Ἡ ἀκατανόητος καὶ μεγάλη καλοσύνη τοῦ θεοῦ... Β]

2) Есть тутъ нѣчто о мытарствахъ: [л. 21 Ἀρχὴ τῶν τελωνίων.

3) л. 193 Μερικὴ διήγησις τοῦ οὐρανόου ναοῦ. Β]

№ 354 (543).

Житіе Андрея Христа ради Юродиваго: рукопись [1630 года АВГ] на бумагѣ, in 4° [195×140 Γ.], [л. 187, по 20 строкъ А] [л. 186.

Содержитъ:

1) Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀνδρέου τοῦ διὰ Χριστὸν Σαλοῦ, συγγραφὴς παρὰ Νικηφόρου ἱερέως τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς ἐν τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων τῆς ἐπωνόμου τοῦ θεοῦ σοφίας.

Βίον θεάρεστον καὶ πολιτείαν ἀμεμπτον... Ἐπὶ τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου καὶ μεγάλου...

л. 30^b Περὶ τῆς διαλέξεως Ἐπιφανίου καὶ τῶν φιλοσόφων.

л. 46. Περὶ τῆς ἀμάξης.

л. 89^b. Περὶ Βιγρίνου τινὸς μάγου.

л. 98^b. Περὶ τῆς Ἁγίας Σοφίας.

л. 105^b. Περὶ τὸν καθαρὸπότην.

л. 114. Περὶ τῆς διαφορᾶς τῆς ψυχῆς.

л. 151. Περὶ τὸ τέλος τοῦ κόσμου καὶ ἐτέρων.

л. 170. Περὶ ἀκαταλήπτου θεότητος.

2) л. 185^b—186^a Μηνὶ μαῖω κη'. μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς

ἡμῶν Ἀνδρέου τοῦ διὰ Χριστὸν Σαλοῦ... προσόμοια ἤχος
α' τῶν οὐρανίων ταγμάτων. Β]

[Есть ■ тропарь Святому на день его памяти — 28 мая. А]

[Разновременныя приписки сдѣланы на л. 186^b; первая изъ
нихъ гласитъ:

τὸ παρὸν βιβλίον ἀφιερώνω μετὰ τὸν θάνατόν μου ἐν τῷ
ἀγίῳ καὶ θεοβαδίστῳ ὄρει τῷ Σιναί· καὶ ὅστις ἐκεῖνος ἤθελεν
στεῖλλη ἐκεῖ, ἔστω εὐλογημένος καὶ συγχωρημένος παρὰ θεοῦ·
ὅστις δὲ πάλιν τὸ ἤθελεν ὑστερήσει ἀπὸ τὸν ἄνω ἄγιον τόπον,
ἔσται ἡ μερίς αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰσκαριώτου. Ἱερεμί-
ας ἱερομόναχος Σιναΐτης. Β]

№ 355 (531).

Βίος, μαρτύρια καὶ ἄλλαι σολλογαί, на дугагѣ in 4° [219 ×
154; 140 × 88] [разными почерками XV—XVI вѣковѣ] [л.
333, по 21 строкаѣ А] [л. 337 В]. [Начала рукописи не
хватаетъ. В] Тутъ есть:

[1] л. 1—8.

2) л. 8^a—20^b Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας μάρτυρος ἡμῶν
Θεοδώρας τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

Ἐν ταῖς ἡμέραις Ζήνωνος τοῦ βασιλέως καὶ Γρη-
γορίου ἐπάρχου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὄντος...

3) л. 20^b—41^a Βίος καὶ μαρτύριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυ-
ρος Εὐσταθίου.

4) л. 41^a—49^b Βίος καὶ πολιτεία Ἀλεξίου ἀνθρώπου
τοῦ Θεοῦ.

Ἐγένετο ἀνὴρ ἐν τῇ Ῥώμῃ θεοσεβῆς ὀνόματι Εὐ-
φημιανός ἐπὶ...

5) л. 49^b—61^a Λόγος περὶ μετανοίας καὶ περὶ τῆς δευτέ-
ρας παρουσίας τοῦ Κυρίου.

Δεῦτε ἀγαπητοί μου δεῦτε πατέρες καὶ ἀδελφοί...

6) л. 61^a—64^a Μὴν νοέμβριος δ'. Διήγησις περὶ τοῦ θρή-
νου τοῦ προφήτου Ἱερεμίου περὶ τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ
περὶ τῆς ἀλώσεως αὐτῆς καὶ περὶ τῆς ἐκστάσεως Ἀβιμέλεχ.

Ἱερεμίας οὗτος ὁ μέγας προφήτης ἐξ Ἀναθώθ ὑπάρ-
χων τῆς κόμης...

7) л. 64^a—72^b Περὶ τῆς ἀλώσεως Ἱερουσαλήμ τὰ λαληθέν-
τα ὑπὸ Κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν, καὶ ὅπως ἡ αἰχμαλωσία γέγονεν
ἔχει γὰρ οὕτως.

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις ἐλάλησε Κύριος πρὸς Ἱερε-
μίαν λέγων...

8) л. 72^b—91^a Μὴν νοεμβρίῳ κέ'. Μαρτύριον τῆς ἁγίας
Αἰκατερίνης τῆς Βηρυλλίου καὶ ῥήτορος.

Ἔτους τριακοστοῦ πέμπτου βασιλεύοντος τοῦ ἀσεβοῦς
καὶ παρανόμου βασιλέως Μαξεντίου ἦν πολλὴ μανία
τῶν εἰδώλων...

9) л. 91^a—99^a Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἐλευ-
θερίου.

Ἀναλόσαντος Ἀδριανοῦ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς ἐπὶ τὴν
Ῥώμην οὗτος ἤκουσε περὶ τινος ὀνόματι Ἐλευθερίου...

10) л. 99^b—121^a Τοῦ ἐν ἁγίαις πατρὸς ἡμῶν Ἀναστα-
σίου μοναχοῦ τοῦ Σινᾶ ὄρους περὶ τῆς ἁγίας συνάξεως καὶ περὶ
τοῦ μὴ κρίνειν καὶ μνησικακεῖν.

Ἀεὶ μὲν ἡ τοῦ ἁγίου πνεύματος χάρις διὰ πάσης τῆς
τοῦ θεοῦ γραφῆς πρὸς ἐργασίαν τῶν θείων αὐτοῦ ἐν-
τολῶν ἡμᾶς προτρέπεται...

11) л. 121^a—126^b Μὴν νοεμβρίῳ α'. Βίος καὶ πολιτεία
τῶν ἁγίων καὶ θαυματουργῶν ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ.

Τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ βασιλεύοντος πᾶσα
πλάνη καὶ δαιμονικὴ λατρεία ἐλύθη...

12) л. 126^b—133^b Λόγος ὠφέλιμος ἐκ θείων πατέρων καὶ
εὐαγγελικῶν διδαγμάτων περὶ τῶν ἀποικοιμένων, ἀποδεικνύων ὅτι
καλόν ἐστι τὸ εὖ ποιεῖν ὑπὲρ αὐτῶν.

Στασιώδης ὁ παρὸν βίος καὶ πολλαῖς καταντλούμενος
τρίκομιας...

13) л. 134^a—136^a] Τοῦ ἀββᾶ Ἡσαίου:—Ἐντολαὶ τοῖς
ἀδελφοῖς τοῖς μετ' αὐτοῦ:—

Ἐθέλοντες μεῖναι μετ' ἐμοῦ ἀκούσατε διὰ τὸν θεὸν...

14) [λ. 136^a—138^b Τοῦ ἀββᾶ Ἠσαίου ἀναχωρητοῦ] Περί τοῦ κατὰ φύσιν νόμου:—

Ὁὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοί, ὅτι ἐν ἀρχῇ ὅτε ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον...

15) [λ. 138^b—144^b Τοῦ αὐτοῦ] Περί καταστάσεως ἀρχαρίων καὶ τῶν κελλιωτῶν:—

Πρὸ παντὸς χρῆζομαι τῆς ταπεινοφροσύνης...

16) [λ. 144^b—179^b] Περί συνειδήσεως τῶν καθημένων ἐν τοῖς κελλίαις.

Ἐὰν ὀδεύητε ἐν ὀδῷ καὶ ἔστιν ἀσθενής ἐν ὑμῖν, ἐάσατε αὐτὸν προπορεύεσθαι ὑμῶν...

17) [λ. 180^a—183^b] Νικηφόρου τοῦ ἀγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου στίχοι περὶ διαίτης εἰς τὸν πρῶτον τοῦ ἀγίου ὄρους κύρ Ἰωαννίκιον, τὸν εἰς τὸ Πρωτάτον τῶν μονῶν τοῦ ἀγίου ὄρους προϊστάμενον.

Πολλάκις μὲ ἠξίωσας τέκνον εὐλογημένον... ἔρρωσο τοῖνον πρώτιστε τοῦ ὄρους τοῦ ἀγίου:—

18) [λ. 183^b—188^b Εὐδόκιμος (!) ἠδῆσης.

Προσῆκεῖ παντὶ χριστιανῷ τηρεῖν... ἰδίᾳ δὲ ποιῶμεν: + +

19) λ. 189^a—191^a Τύπος καὶ παράδοσις καὶ νόμος τῆς σεβασμίας λαύρας τοῦ ἀγίου Σάββα.

На λ. 191^a послѣднія 6 строкъ ■ λ. 191^b—195^b оставлены пустыми.

20) λ. 196^a—213^b Συνοδικὸν ἀναγινωσκόμενον τῇ α' κυριακῇ τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς ἤθουν τῆς ὀρθοδοξίας.

Ἐποφειλομένη πρὸς θεὸν...

вѣчная память провозглашается царямъ, кончая:... Ἰσαακίου τοῦ διὰ τοῦ ἀγίου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος Ἰωαννικίου μετονομασθέντος. Ἀλεξίου Θεοδώρου. Ἀλεξίου, ■ πατριάρχου, кончая:... Χαρίτωνος. Θεοδοσίου. Γερασίμου. Νικήτα. Ἰωάννου. Μιχαήλ. Θεοδώρου. Μαξίμου μοναχοῦ καὶ Μανουήλ.

21) λ. 214^a—242^a Акѡистъ Богородицѣ:

λ. 242^a—244^b пустыє.

22) λ. 245^{a-b} окончаніе какой-то статьи о заблужденіяхъ латинянъ;

23) λ. 246^a—247^b символъ вѣры съ толкованіемъ и анаθεματισтованіемъ еретиковъ.

24) λλ. 247^b—251^b] Ἐγκύκλιος (!) ἐπιστολὴ Γενναδίου τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς σὺν αὐτῷ ἁγίας συνόδου πρὸς ἅπαντας τοὺς ὀσιωτάτους μητροπολίτας καὶ πρὸς τὸν πάπαν Ῥώμης.

Τῷ θεοφιλεστάτῳ συλλειτουργῷ πῶδε, Γεννάδιος καὶ ἡ ἐνδημοῦσα τῇ βασιλευσῆ Κωνσταντινουπόλει νέᾳ Ῥώμῃ σύνδοδος:

Ὁ δεσπότης ἡμῶν καὶ θεός...

Подпись:

Γεννάδιος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως καὶ νέας Ῥώμης.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Ἡρακλείας.

Ἀναστάσιος ἐπίσκοπος μητροπόλεως Ἀγκύρας.

Εὐνόμιος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Νικομηδείας.

Πέτρος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Νικαίας.

Ἐπέγραψαν δὲ καὶ οἱ ἐβδομήκοντα τρεῖς:—

Засимъ непосредственно слѣдуетъ:

25) [λ. 251^b—283^a] νε':— Ἐπειδὴ μεμαθήκαμεν ἐν τῇ Ῥωμαίων πόλει ἐν ταῖς ἁγίαις τῆς τεσσαρακοστῆς νηστείας τοῖς ταύτης σάββασι νηστεύειν... и объясненіе сего правила, [начин.: Διορθώσασθαι τὸ σφάλμα... оканч.:... ἀφορισμόν:— ■ рядъ другихъ правилъ съ толкованіями и выдержекъ изъ отцовъ церкви (вырваны λλ. между 264 ■ 265 и, можетъ быть, между 270 ■ 271)]

Ἡ τοῦ θεοῦ μεγάλη ἀγάπη... ἀπολύονται:—

26) [λ. 283^a—289^a Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου διδασκαλία χρονικὴ τῆς μονῆς τῶν Στουδίων· πολλὰ γὰρ κατηγήσεις εἰς τὸ Στουδίτον, ἀλλ' αὕτη λέγεται κατήχησις χρονικὴ.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες νῶν ἐπιχειρῶ πᾶσιν ὑμῖν τοῖς...

27) λλ. 289^a—290^b Ἐτέρα διδασκαλία χρονική τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀναστασίου ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ ὄρους.

Ἀπὸ μὲν τῆς μεγάλης ἡμέρας τοῦ ἁγίου πάσχα... ἀμήν.

28) λλ. 290^b—294^b ο postē среды и пятка;

29) λλ. 294^b—296^a хронологическія вычисления:

Ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι Νῶε ἔτη... ἕως τῆς ζ' ἔτη ρνε':—

30) λλ. 296^b—301^b] Δέοντος ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας ἐπιστολή πεμφθεῖσα πρὸς τινα ἐπίσκοπον Ῥώμης περὶ τῶν ἀζύμων καὶ σαββάτων [есть и перѣ τῶν πникτῶν.

31) λλ. 301^b—311^a Κανονάριον διαγορευθὸν περὶ πάντων λεπτομερῶς τῶν παθῶν καὶ τῶν τούτοις προσφόρων ἐπιτιμίων· περὶ τῆς ἁγίας κοινωνίας βρωμάτων τε καὶ πομάτων καὶ εὐχῶν λίαν συμπαιδέστατον: Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ: κεφάλαιον ε':—

Τῆς θείας καὶ παναγάθου τοῦ ὑπεραγάθου καὶ ἀληθινοῦ...

λλ. 311^a—314^a Ἀνάκρισις τοῦ ἀναδεχομένου πρὸς ἐξομολογουμένους:— καὶ αὐτὸ τοῦ Νηστευτοῦ:— κεφάλαιον ζ':—

Ὅμως ὁ δεχόμενος τὰς ἐξομολογήσεις... λαμβανέτωσαν ἐπιτίμιον κατὰ πάντα:—

λλ. 314^a—321^a Ἰδοὺ τὸ δεύτερον τῶν διαφόρων ἐπιτίμιον τοῦ Νηστευτοῦ καὶ αὐτό: κεφάλαιον ζ'.

Αὗται αἱ διαφοραὶ... καὶ μεταμεληθῶμεν ἐπ' αὐτήν: τέλος +

32) λλ. 321^b—322^b Φωτίου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως συναγωγαὶ καὶ ἀποδείξεις... обрывающіяся на срединѣ второго отвѣта.

33) λλ. 323^a—337^a принадлежатъ другоѣ р-си XVI вѣка ■ содержатъ, начиная съ л. 324^a, (заст.) Κάτωνος Ῥωμαίου γνῶμαι δίστιχοι, ἃς ἐκ τῆς Λατίνων γλώττης μετήνεχεν εἰς τὴν ἐλλάδα διάλεκτον ὁ ἐν μοναχοῖς τιμιώτατος κύρ Μάξιμος ὁ Πλανούδης.]

Отдѣлъ III.

Учительство и Проповѣдничество.

№ 356 (319).

Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου, съ σχολіями, рукопись 1048 года на пергаментѣ, [λλ. 246 A] [тетради α'—λα', но въ α' пронази 4 лл. въ срединѣ;] in folio [290×228; 214×120; по 31—36 строкъ. Содержить рукопись:

[На л. 1^a Πίναξ τῆς παρούσης βίβλου τοῦ ἁγίου Διονυσίου.

1) Περὶ οὐρανόυ ἱεραρχίας κεφάλαια ιε'.]

2) Περὶ θείων ὀνομάτων κεφάλαια ιγ'.

3) Περὶ ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας κεφάλαια.

4) Περὶ μυστικῆς θεολογίας κεφάλαια ε'.

5) Десять посланій: одно къ Гаю, одно къ Сопатру, одно къ Димοφиту, четыре къ Доротею, одно къ Титу и одно къ Иоанну Богослову.

Впередѣ всего есть предисловіе, начин.:

Τὴν μὲν εὐγένειαν... A]

На оборотѣ послѣдняго листа запись:

Ἐτελειώθη σὺν θεῷ ἡ ἱερά καὶ ψυχωφελὴς καὶ θεολογικώτατη βίβλος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Διονυσίου μηνὶ ἰουλίῳ γ', ἡμέρᾳ κυριακῇ, ἔτους ρφνε' Ἰνδικτιῶνος α'. γραφεῖσα διὰ χειρὸς Χριστοφόρου ἐλαχίστου καὶ ἀναξίου διακόνου ἐπὶ

Μιχαήλ τοῦ εὐλαβεστάτου ἡ-
γουμένου μονῆς τῶν Στουδίου. δυσωπῶ δὲ
πάντας τοὺς ἐντυγχάνοντας ἐν ταύτῃ
ἵνα εὐχεσθε ὑπὲρ τῆς ταπεινῆς καὶ ἁ-
μαρτωλοῦ μου ψυχῆς. ἵνα εὐρομι
ἔλεος ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως τοῦ θεοῦ
ἀποδιδόντος ἐκάστω κατὰ τὰ ἴ-
δια ἔργα.

№ 357.

Тоῦ αὐτοῦ, вѣвѣйшая рукопись на бумагѣ.

№ 358.

Четыре тома выписокъ изъ Ефрема Сирина.

№ 359 (405).

Ἰσαὰκ τοῦ Σύρου, на пергаμινѣ [л. 257 A] [тетради
α—λγ', но въ λγ' только 5 листовъ, а 6-й отрѣзанъ] in 16°
[153×95; 108×63; по 22 строки] древняя рукопись [XI—
XII вѣка] [XI вѣка Г]. Почеркъ хорошъ. [Содержитъ

1) 55 аскетическихъ словъ Исаака Сирина, изъ ко-
торыхъ первое περὶ τῆς ἀδιαλείπτου νηστείας, а послѣднее
озаглавлено: Σχόλαια καὶ δηλώσεις περὶ τῶν ἐν ταῖς μαρτυρίαις
διαφόρων νοημάτων.

Ἀϊσθησις πνευματικὴ ἐστίν . . .

2) посланіе къ аввѣ Симеону. A]

№ 360 (342).

Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου 16 λόγοι, на пергаμινѣ [л. 239
A] [тетради α—λ'] in folio [285×240; 200×155; двумя
почерками, по 25 строкъ] ,σφζ' ἔτους, =999 года, [на самомъ
же дѣлѣ 1051 года, какъ видно изъ записи на гесто послѣд-
пяго листа тетради λ':

Ἐγράφη ἡ παροῦσα βίβλος εἰς μῆνα δεκεμβριον ἰνδικτιῶνα
πέμπτην ἐν ἔτει τῷ ,σφζ' .:]

№ 361 (347).

Въ библиотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Капрѣ.

Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου λόγοι να'. Эти 50 и одно слово
писаны на тончайшемъ дѣломъ пергаμινѣ [л. 359 A] [л.
324 (192×125; 145×75) по 36 строкъ] въ 8-ю долю
листа, съ золотисто цвѣтными заголовками [въ XI, а не] въ
XIII вѣкѣ [X—XI вѣка АГ]. Въ самомъ началѣ [л. 6^b—10^b]
указатель Словъ [Ἐνταῦθ' ἀκριβῆς τῆσδε τῆς βίβλου πίναξ: —],
писавъ золотомъ ■ голубою краскою въ перемежку. Послѣ
указателя слѣдуютъ вотъ какія примѣчанія съ обычными зна-
ками:

[л. 11] Τὸ ἡλιακὸν τοῦτο σημεῖον τέτακται ἐν οἷς χωρίοις
ὁ πατὴρ περὶ θεολογίας διαλέγεται, διὰ τὸ ἦλιον δικαιοσύνης τὸν
θεὸν ἐν ταῖς θεαῖς γραφαῖς ὀνομάζεσθαι. Ἐτο примѣчаніе на-
писано золотомъ.

Ὁ ἀστερίσχος οὗτος τέτακται ἐν οἷς χωρίοις ὁ θεολόγος
περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διαλέγεται διὰ τὸν φανέντα τοῖς μάγοις
ἀστέρα. Ἐτο написано краснымъ черниломъ.

Τὸ σημεῖον τοῦτο τὸ ὠραῖον τέτακται ἐν οἷς χωρίοις ἡ φρά-
σις κεκαλλώπισται, ἢ τὸ νόημα ἐξῆνθισται, ἢ καὶ ἀμφοτέρα
ὀπεραίρεται. Ἐто писано золотомъ.

Τὸ σημεῖον τοῦτο τέτακται ἐν τοῖς χωρίοις, ἐν οἷς εὐρί-
σκεται ἔξον τι, ἢ κατὰ δόγμα, ἢ καθ' ἱστορίαν, ἢ κατὰ φράσιν,
ἢ κατὰ τι τοιοῦτον ὀφεῖλον σημειωθῆναι τῷ ἀναγινώσκοντι. Ἐто
писано голубою краскою.

На послѣдней страницѣ золотомъ написано нѣсколько мо-
нограммъ. Къ сожалѣнію, эти буквы полуизглажены. Ничего
тутъ понять нельзя. Подъ ними нарисована ваза съ цвѣтами
и птичками.

Отличная, образцовая, рукопись полная! Смотри образ-
чикъ ■ почерка въ моей Палеографіи XIII вѣка [одинъ листъ
въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 335.

1) На лл. 1^b, 2^b, 3^b, 4^b и 5^b миниатюры, изображаю-
щія Григорія Богослова; къ послѣдней присоединены

Στίχοι εἰς τὸν ἐν ἁγίοις πατέρα ἡμῶν Γρηγόριον τὸν Θεολόγον:—

Ὁ γρηγόριος νοῦς, τοῦ θεοῦ τὸ βιβλίον
 Λαμπτήρ ὁ μέγας, ἡ στάθμη τῶν δογμάτων·
 Σύννοος ὁρᾶς ἕνασιν εἰκονισμένους·
 Φαίνων παρανοῶν νοουθετῶν τε καὶ λέγων·
 Ὡς οἱ θέλοντες τοὺς ἑμοὺς νοεῖν λόγους,
 Τὸν νοῦν καθαρθήτωσαν ἐκ μολυσμάτων:—

2) Л. 1^a, 2^a, 3^a, 4^a, 5^a, 6^a, 322^b—324^b пустые; л. 12^{a-b} тоже, но рукою XVII вѣка есть приписка:

τὸ παρὸν βιβλίον τὸ ἔφεραν ἡ πατέρες· ὅπου τὴν εἰβερία· ὁ παπὰς κῆρ βενέδικτος καὶ ὁ κοσμάς. καὶ ὅστις το παρι ἀποῦ τὸ ὄρος τὸ συννά νὰ ἔχει τὰς ἀράς τῶν τιγ' θεοφόρων τῶν αἰ νεικέα συναθροισθέντων· καὶ ὁ μερίς αὐτοῦ μετὰ εἰ- οῦδα.]

3) На л. 11^a пятистишие:

Εἴ ποτε τις μελαθρῶν ἐμῶν εἴσω γένηται·

Εἶδεν ἄγαλμα θεῖον θείαν μαρμαρμαῖρον πραπιδέσ- σιν:—

4) На л. 11^b еще два пятистишия:

ἄλλο. Εἴ τις ἐμῆς σοφίης εἴσω θαπέδων γεγένηται·

... ἀνθρώποισιν εἰς αἶδιον κατάλειψ :—

ἄλλο. [ ]γανον δεῦ θήξαντες, ἔχουσιν ἄμυνα.

Οὐδὲ βίου κακότητος ἐν ἀλιτροῖσι δάμωσιν:—

5) Л. 13^a—321^b всѣ 51 слова Григорія.

6) Л. 321^b запись уставная:

Ἄρχῃν ἀπάντων καὶ τέλος σε Χριστέ μου,

Καλῶς γνώσκων εὐχαριστῶ σοι λόγε·

Ὡς συντελεστῆ τῶν καλῶς πονουμένων·

Ἄλλ' ὧ τὰ πάντα συμφερόντως ἰδύων·

Ὁ τὸν πόθον δοὺς τῷ καλῷ ἄνακτί σου·

Ὁ καὶ φυλάττων δεξιᾷ ζωηφόρω·

Σὺ νεῦσον αὐτοῦ τῇ γαληνῇ καρδίᾳ

Γραφεῖ ταπεινῷ καὶ κατητολισμένῳ·

Βλέπειν προσηγῆς· δυσχερῆ τε τοῦ βίου,

Ἐξουμαρίζειν δεξιᾷ τρισολβίῳ:—

7) Рукою XII вѣка на л. 322^a сначала безъ заглавія стихъ:

Θεὸς τὸ διττὸν οὐκ ἔχει τῶν πνευμάτων

Φέρει τὸ σεπτὸν τῆς ἀρίστης ἐπτάδος:—

a затѣмъ

8) Τοῦ Ψελλοῦ τοῦ ὑπερτίμου κυροῦ Μιχαήλ:—

Εἴ τις μίαν ἀναρχὸν ἀρχὴν οὐ σέβει... ὡς τῆς ἐκεί- νου τυγχάνων κληρουχίας:—]

№ 362.

Γρηγόριου τοῦ Θεολόγου λόγοι, на хлопчатной бумагѣ in folio шажито, рукопись XIII вѣка, переплетенная въ 7135 = 1627 году.

№ 363.

Τοῦ αὐτοῦ, на пергаментѣ in folio, въ два столбца, рукопись XIV вѣка. Почеркъ хорошгъ.

№ 364.

Τοῦ αὐτοῦ, на пергаментѣ in folio, въ два столбца, руко- писъ XIV вѣка. Почеркъ хорошгъ.

№ 365.

Τοῦ αὐτοῦ λόγοι, на бумагѣ in 8°, рукопись новая.

№ 366.

Изъясненіе Словъ его Никитю Иракліѣскимъ: ру- копись на бумагѣ въ листъ.

№ 367.

Ἐρμηνεία τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου Ἡρακλείας κῆρ Νι-

κῆτα εἰς τὰ κείμενα Γρηγορίου Θεολόγου: на бумагѣ въ листь, рукопись огромная, писана стенографически разными начерками.

№ 368.

Шестодневъ Іоанна Златоустаго на тонкомъ пергаминѣ in folio, рукопись весьма древняя.

№ 369.

Его же Шестодневъ, на пергаминѣ in folio въ два столбца, рукопись хорошая.

№ 370.

Его же Шестодневъ, на пергаминѣ in folio, въ два столбца, прекрасная древняя рукопись.

№ 371.

Его же Шестодневъ, на пергаминѣ in 4° majori, рукопись древняя.

№ 372 (363).

Его же Шестодневъ, на бумагѣ 1335 года in folio majori [403×300; 272×205; по 37 строкъ] [л. 320. А]

Смотри у меня почеркъ этой рукописи [одинъ листь въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 413; смотр. табл. 78.

На оборотѣ послѣдняго листа записъ:

+ δόξα τῷ θεῷ τῷ συνεργῷ τοῦ τέλους +

Πολυχρονηθεὶς ἡμέραν ἕξ ἡμέρας:

Κωνσταντίνε ἀριστε (выскоблено одно слово)

Ὡς ἐλαιῶν νέφουτα κύκλω τῆς σῆς τραπέζης:

Καὶ κατατρίψα τῶν μελιρρότων λόγων:

Ἀδῆτις Χρυσοστόμου τε τοῦ σοφωτάτου:

Ἐγγὺς ὑπάρχει πανταχοῦ σοὶ προσδόχα:

Κἂν εὐτονός τις καὶ σφριγῶν τὸ σαρκίον:

* Ἀδελός ἐστι: καὶ νέσις καὶ πρεσβύταις:

Εἰς ἡλιακοὺς μακροχολοῦντας ὁράμους:

Ἴδοις υἱὸς τῶν σῶν υἱῶν ἐν βαθυτάτῳ γῆρα.

Ἄει τὸ τέρμα τῶν ἐμῶν χειρῶν βλέπων:

Τοῦ παμμάκαρος καὶ σοφοῦ Βασιλείου:

Πλὴν εἰσαεὶ βέλτιστε τοῦ βίου πέρας:

Κἂν ἧς ἐν ἀμῆ κἂν νεάζεις εἰσάγαν:

Ἦ γὰρ ὄρεπάνη τῆς τομῆς τοῦ θανάτου:

Πλὴν χαίρε λαβὼν καὶ τὸ τῶν πόνων πέρας: —]

+ Ἐτελειώθη ἡ παροῦσα βίβλος ἐν ἔτει ρωμῶν Ἰνδικτιῶνος γ' μηνὶ φεβρουαρίῳ ιβ' +

№ 373 (364).

Златоустово толкованіе Евангелія Матѳея, писано на пергаминѣ въ XI вѣкѣ [л. 369, размѣра 330×250; 233×170; по 30 строкъ; тетради α'—μζ'] [л. 370 А], съ портретами [л. 3^a] царя Константина Мономаха ■ царицъ Зои и Теодоры, [гдѣ надписано вверху: ὡς τῆς τριάδος σῶτερ εἰς παντοκράτωρ. слѣва: σκέποις κράτιστον δεσπότην Μονομάχον. внизу: ὁμαμόνων Σεῦχος τὸ πορφύρας κλάδ[ον]. справа: τῶν γῆς ἀνάκτων τὴν φαινήν τριά[δα].] ■ [л. 2^b] съ изображеніями евангелиста Матѳея ■ Іоанна Златоустаго. Смотри эти портреты и изображенія въ моемъ собраніи образчиковъ книжной живописи, на листахъ [въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. картонъ № 1 табл. 19 и 55].

Въ концѣ этой рукописи читается:

тетράδια με' φύλλα τε' т. е. «тетрадеи 45, листовъ 360».

[Л. 1^{a-b}, 2^a, 3^b, 369^b пустые. Рукопись начинается предисловіемъ

л. 4^a—7 Тоῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου ἑρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον καὶ τῶν ἡθικῶν δόγματα ἐν συντόμῳ: —

Ἐπειδὴ ἔθος ἦν... ἐν συντόμῳ εὐρίσκειν: —

■ оглавленіемъ 45 словъ, за которымъ слѣдуетъ

л. 8^a—369^a самый текстъ ихъ.

На л. 369^a есть приписка XVI вѣка:

Τοῦτο τὸ βιβλίον ἔδωκεν ὁ κύριος Μιχαὴλ Ἀλωνὰς εἰς τὸ ἅγιον ὄρος τὸ Σίναϊον· καὶ ὁποῦ ξενώσει αὐτῷ ἐκ τῆς μονῆς παύτης νὰ ἔχει τὰς ἀράς τῶν πατέρων ἀμήν: —]

№ 374 (366).

Его же толкованіе Евангелія Матѳея [XI вѣка], на пергаментѣ, in folio [л. 347 A] [тетради α'—μβ'] въ два столбца [326×250; 226×168; по 33 строки], очень хорошая рукопись огромная. Въ началѣ

[л. 1^a—2^a Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου ἐκ τῆς ἐρμηνείας τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου: τῶν ἡθικῶν ἢ δύναμις ἐν συντόμῳ: —

Ἐπειδὴ ἔθος ἦν... ἐν συντόμῳ εὐρίσκειν: —

■ оглавленіе 44 словъ.

Затѣмъ] помѣщены слѣдующіе стихи, писанные буквами, похожими на наши церковнославянскія:

[л. 2^b] + Τοὺς μαργάρους σου τῶν λόγων χρυσοῖς λόγοις:

Κεραυνῶν ἄριστα καὶ περιπλέκων:

Χριστοῦ μαθητὰ σὸς μαθητῆς εἰκότως:

Ἔδειξε πολλῷ μᾶλλον εὐπρεπεστέρους:

Ἄρρητον ὄραν ἡδονὴν ψυχῶν ξένην:

Νόμφης τε Χριστοῦ κάλλος οὐκ ἔχον κόρον:

Ἦν τὴν ἀπαστρέπτουσαν ὁ Πλουτῶν χάριν:

Λήθην τε νικᾶν καὶ χρόνον φθορὰν θέλων:

Εἰς τοῦτο καινὸν ἐγχαράττει βιβλίον:

Τοῖς εὐσεβοῦσι πρᾶγμα μυρίου πόδου:

Ἦ βίβλος ἔσχεν ἦδε Ματθαίου λόγους:·

Ὅσπερ διετράνωσε τὸ χρυσοῦν στόμα:·

[На л. 3^a ■ слѣд. до конца находится текстъ 44 бесѣдъ. Вѣроятно, предполагалась запись въ концѣ, такъ какъ на оборотѣ послѣдняго листа правый столбецъ пустой.]

№ 375 (365).

Его же толкованіе Евангелія Матѳея, [XI вѣка] на пергаментѣ [л. 276 A] in folio [380×280], въ два столбца,

прекрасная древняя рукопись толстая; [писана двумя почерками: одинъ по 34 строки размѣра 265×182, другой по 42 строки, размѣра 272×200.

Содержитъ также 44 бесѣды]. Въ началѣ ея [л. 1^b] написаны эти же самые стихи [, которые видимъ въ № 364.] какъ бы нашими церковнославянскими буквами, копъ прорисованы кинноварью и золотомъ; [въ этихъ стихахъ пропущены 2 послѣднія строки, т. е. Ἦ βίβλος... στόμα, и вмѣсто Ἦν τὴν ἀπαστρέπτουσαν ὁ Πλουτῶν χάριν поставлено: Οὐκ καὶ ποθήσας σὸς λάτρης Κωνσταντῖνος].

№ 376 (368).

Его же толкованіе Матѳея [слова μς'—ς'] на пергаментѣ [л. 369 A] [тетради α'—μζ'] in folio [345×235; 238×145; въ два столбца, по 29 строкъ] рукопись, [XI, а не] XIII или XIV вѣка.

№ 377 (367).

Его же толкованіе Матѳея, на пергаментѣ in 4° majori [300×230] въ два столбца [разными почерками], рукопись старинная [XI вѣка; тетрадей старой нумераціи α'—λα' и новой λβ'—να']. Въ началѣ ея на верхнемъ ногѣ написано красн. черниломъ: τῆς λαύρας τοῦ ἁγίου ὄρους σῖνα.

[Содержитъ бесѣды α'—με', конецъ которыхъ дописанъ рукою XVII вѣка].

№ 378 (370).

Его же толкованіе Евангелія Іоанна на пергаментѣ [л. 275 A] in folio [307×240; 200×155; по 29 строкъ], въ два столбца, рукопись древняя [XI вѣка.

Содержитъ

л. 1^b—2^b оглавленіе бесѣдъ съ με' до πγ';

л. 3^a и слѣд. всѣ указанныя въ оглавленіи бесѣды.]

Въ концѣ [на оборотѣ послѣдняго листа] приписано красною краскою:

∴ πη Θεοδ' α' εν λόγοις

дальше не разберешь. [На самомъ дѣлѣ запись читается такъ:

Τῷ συμπληρωτῇ τῶν καλῶν θεῶ χάρις.

Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐρμηνεία τοῦ κατὰ Ἰωάννην ἀγίου εὐαγγελίου ἐν λόγοις πη'. Θεοδωρος μοναχός:—

На л. 1^а, оставленномъ первоначально пустымъ, приписка XIII—XIV в.:

Αὕτη ἡ βίβλος τὸ κατὰ Ἰωάννην (выскоблено: εὐαγγέλιον) τὸ δεῦτερον τοῦ Χρυσοστόμου ἐθεάθειν ὑπὸ ἐμοῦ τοῦ ἀμαρτωλοῦ Θεοδοῦλου τοῦ Κυπρίου ἐ' Σεπτεμβρίου εἰς τὸ ὄρος Σινῶ ἡ πρεσβεία τῆς ἀγίας Βάτου τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου καμαρ φυλάξει:—]

№ 379 (369).

Его же толкованіе Евангелія Іоанна, на пергаментѣ, [не] 1434 года, in 4^о maximo, въ два столбца, [326×255; 223×155; по 29 строкъ, 39 тетрадей: α'—ιθ' старой нумераціи и α'—κ' позднѣйшей] [л. 293 А], прекрасная рукопись [XI, а не] XV вѣка. Въ концѣ ея на полѣ [последняго листа recto] приписано:

 Δεόντιος ἀναγνώστης καὶ δεῦτερος δομέστικος ἐπισκοπῆς Καρπαταίων· γέγραπται ἰαννουαρίῳ τῇ κβ', ἡμέρᾳ σαββάτῳ τῆς αὐτῆς τοῦ Χριστοῦ:—

[На лл. 1^а и слѣд. содержится Тоῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην ἄγιον εὐαγγέλιον:— всего 44 бесѣды.

Текстъ кончается фигурно на последнемъ листѣ recto, а оборотъ его пустой. Вышенриведенная приписка сдѣлана позднѣйшей рукой; основной же почеркъ р-ся принадлежитъ XI вѣку].

№ 380 (371).

Его же толкованіе дѣяній и посланій апостольскихъ [въ 55 бесѣдахъ, изъ которыхъ послѣдняя обрывается на словахъ: πάντως

γὰρ οἷα τὰ πρότερα τοιαῦτα ἔσχε. А] на бумагѣ [л. 390 А] in folio [325×240; 240×165; по 30 строкъ], въ два столбца рукопись не древняя, но и не новая [XIV—XV вѣка] [XVI—XVII вѣка А].

№ 381 (372).

Его же толкованіе посланія къ Римлянамъ [въ 34 бесѣдахъ А], на пергаментѣ [тетради α'—λδ' Γ] [л. 264, по 30 строкъ А] in folio [320×260 Γ], въ два столбца; рукопись XIII вѣка [XI вѣка Γ].

№ 382 (373).

Его же толкованіе посланія къ Галатамъ, на бѣломъ пергаментѣ in folio [322×245; 212×152; по 29 строкъ;] рукопись толстая [л. 313 А] [; тетради нумерованы отъ α' до μ'; отъ послѣдней вырѣзаны два послѣднихъ листа]. Почеркъ тутъ [два] разные [XI вѣка] [X—XI вѣка А]. Смотри у меня образчики [въ собраніи Порфирія Имп. Публ. Библи. 345].

[1] На лл. съ 1^а тетради α' до л. 3^б тетради λβ' содержится Тоῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐρμηνεία εἰς τὴν πρὸς Γαλάτας ἐπιστολὴν μὴ ἰδίᾳ ἐχοῦσης τῶ ἡθικῶν. Всего 24 бесѣды.

[2] Съ л. 3^б тетради λβ' до конца идутъ сначала ὑπόθεσις τῆς πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου:— затѣмъ 9 бесѣдъ, но 9-я обрывается словами: . . . εἰ συνήθειαν ἐπιζητεῖς τοσοῦτον κλαύ.]

№ 383 (380).

Его же разныя Слова на бумагѣ in folio, рукопись 6341 = 833 года. Смотри у меня образчикъ почерка ея [два листа въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библи. 414; сравн. табл. 74] [XIV вѣка Γ] [л. 316 А] [XIII вѣка; лл. τζ', но внутри нѣсколько листовъ пропало (246×180; 165×125), по 22 строкъ; ну-

μεραρία τῆς же позднѣйшей рукой, которая сдѣлала оглавление впереди, на листѣ при переплетѣ.

Начин. съ л. α' (заст.) Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου ὁμιλία προλεχθεῖσα εἰς τὸ ἀποστολικὸν ῥητὸν· οἶνω ὀλίγω χρω̄ διὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας· καὶ πρὸς τοὺς σκανδαλιζομένους ἐπὶ ταῖς δυσημερίαις τῶν δικαίων καὶ ταῖς τῶν ἁμαρτωλῶν εὐημερίαις καὶ κατὰ τῶν τολμώντων βλασφημαῖν: — Λόγος α':—

[Ἄ]κούσατε τῆς ἀποστολικῆς φωνῆς. . .]

[Далѣе слѣдуютъ слова:

- β') ἐπὶ τῇ ἀταξίᾳ τῆς καταστροφῆς τῶν ἀνδριάντων,
 γ') πρεσβευτικὸς ὑπὲρ τῆς πόλεως (ΑΝΤΙΟΧΙΑ),
 δ') παρακλητικὸς πρὸς τὸν λαὸν περὶ καρτερίας καὶ ὑπομονῆς,
 ε') δεῦτερος παρακλητικὸς περὶ τοῦ φέρειν γενναίως τὴν ἀπειλήν

■ еще 29 словъ, изъ которыхъ послѣднее подъ цифрой λόγος νθ' есть δεῦτερος εἰς τὸν Ἰωβ начин.: Φέρε καὶ ἡμεῖς ἀφώμεθα τῆς. . . Α]

[На л. ιαζ' запись:

+ Ἐδωρήθη ἡ παρούσα βίβλος παρ' ἐμοῦ εὐτελοῦς μοναχοῦ Γεωργίου τοῦ Χρυσοστομίτου τῆ σεβασμῆς μονῆ τοῦ ἁγίου καὶ θεοδέγμονος [выскоблено: ὄρους τοῦ σινᾶ] καὶ εὐχεσθε οἱ αὐτῆ ἐντυγχάνοντες καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς ὠφέλειαν ἀργόμενοι ὑπὲρ τοῦ παρασχόντος αὐτήν. μηνὶ Σεπτεμβρίῳ [Ἰνδικτιῶνος ιδ'. στμᾶ'.]

№ 384 (375).

Въ библиотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Каирѣ.

На тонкомъ бѣломъ пергаментѣ [IX—X вѣка] въ большой листъ [340×250; 260×158; лл. 437, изъ которыхъ лл. 1, 2, 6, 7, 14, 15—бумажные XVI вѣка. Счетъ тетрадей начинается съ л. 3 ■ ихъ всего 56. Текстъ въ два столбца

по 32 строки. На л. 437^b помѣтка рукой XII—XIII вѣка: φύλλα υκα'.

На лл. 3^a—4^b Τάδε ἔνεστιν ἐν τῇδε τῇ βίβλῳ: — оглавление книги;

лл. 5^a—437^a самый текстъ согласно съ оглавлениемъ] Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου

1) Λόγοι 21 ἐκλεκτοί, [α именно:

- a) εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ ἀποστόλου. Οἶνω ὀλίγω χρω̄,
 b) ἐπὶ τῇ ἀταξίᾳ τῆς καταστροφῆς τῶν ἀνδριάντων,
 c) πρεσβευτικὸς ὑπὲρ τῆς πόλεως (τ. е. ΑΝΤΙΟΧΙΑ),
 d) παρακλητικὸς πρὸς τὸν λαὸν περὶ καρτερίας καὶ ὑπομονῆς,
 e) δεῦτερος παρακλητικὸς περὶ τοῦ φέρειν γενναίως τὴν ἀπειλήν,
 f) περὶ τοῦ ὅτι χρήσιμος ὁ τῶν ἀρχόντων φόβος,
 g) ὑπόμνησις τῶν προλεχθέντων, начин.: Πολλὰ μὲν καὶ περὶ πολλῶν χθές. . .
 h) εἰς τὸ· Περιεπάτει ὁ θεός,
 i) ἔπαινος τῶν κατορθωκότων, начин.: Καὶ πρὸς ὑμᾶς. . .
 j) ἔπαινος τῶν μετὰ τὴν ἐστίασιν ἀπληντηκότων εἰς τὴν ἀκρόασιν, начин.: Καὶ χαίρω καὶ συχαίρω πᾶσιν ὑμῖν. . .
 k) εὐχαριστία πρὸς τὸν θεὸν περὶ τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν ἐκ τῆς στάσεως προσδοκηθέντων κακῶν,
 l) δευτέρα εὐχαριστία, начин.: Καὶ χθές εἶπον εὐλόγητός ὁ θεός. . .
 m) εὐχαριστία, начин.: Ἐκ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς. . .
 n) ἐπὶ τῶν ἐπαναληφθεισῶν ταραχῶν ἕνεκα φημῶν, начин.: Οὐχ ὡς ἔτυχε τὴν πολὺν ἡμῖν ὁ διάβολος. . .
 o) εἰς τὴν συμφορὰν τῆς πόλεως Ἀντιοχείας, начин.: Ἐδει καὶ τήμερον καὶ τῷ προτέρῳ σαββάτῳ. . .
 p) εἰς τὴν φήμην πρέδας πρὸς βουλευόμενον φυγεῖν, начин.: Τὸν ἄρχοντα μὲν. . .
 r) εἰς τὴν τῶν πεπλημμεληκότων ἐξέτασιν, начин.: Εἰς καιρὸν ὑποψάλλομεν ἅπαντες. . .
 s) εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ ἀποστόλου· Χαίρετε ἐν Κυρίῳ,

ι) τῇ κυριακῇ τῆς σφισομένης, начин.: Κατατροφήσαντες τῶν ἁγίων μαρτύρων. . .

ιι) εἰς τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἐπισκόπου καὶ τὴν τοῦ βασιλέως διαλλαγὴν, начин.: Ἀπὸ τῆς ῥήσεως. . .

х) κατήχησις πρὸς τοὺς μέλλοντας φωτισεσθαι (безъ начала) А].

2) Δόγαι περὶ ἱεροσύνης Ξ,

3) Δόγαι πρὸς Ἰουδαίους 5,

4) Δόγαι πρὸς ἄνομίους καὶ περὶ ἀκαταλήπτου 6,

5) Δόγος παραινετικὸς περὶ μετανοίας.

6) Въ концѣ [на л. 437^b позднѣйшей рукоѣ] приписано: Ἔτους ςσα' = 893 года.

+ Δὴτη ἡ βίβλος ἐστὴν τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου τοῦ ἐν το ρικουδῆ καὶ η της (читай еі тіс) τῆν ἐ [вытерты два слова]. Далѣ слѣдуютъ заклятія похищающимъ эту рукопись изъ церкви св. Николая Рикудеаго [: να ἔχει τὰς ἀράς τῶν τιῆ θεοφόρων πατέρων τῶν ἐ(ν) Νικαία καὶ τὴν ὀργὴν τῆς θεοτόκου καὶ εὔρι τὸν μέγα(ν) Νικόλαον ἀντίδοχον ἐν ἡμέρᾳ τοῦ θ[ ] [ ]του:—]

Еще далѣ приписано [тою же рукою]:

Ἔτους ςσα'. βασιλέβοντος τοῦ πανευτυχεστάτου Λέοντο τοῦ Ἰσαύρου καὶ ἀρχιερατέβοντος οἰκουμενικοῦ κυροῦ Σεργίου, δε καὶ τοὺς οἴκους ἐπίησεν.—

Вся эта приписка, слиянная, вновь наведена чернымъ черниломъ по старому письму. Но она не относится къ рукописи; ибо Левъ Исаврянинъ царствовалъ въ 8-мъ вѣкѣ, а рукопись написана въ 893 году. Притомъ патриархъ Сергій, сочинившій Акаѳистъ Богоматери, святительствовалъ ранѣе сего Льва, съ 610 года по 639-й. Итакъ, эта приписка намерана какемъ-то мальчикомъ, не знавшимъ исторіи и хронологіи.

Смотри почеркъ этой отличной рукописи въ моей Палеографіи [обрывокъ одного листа въ собраніи св. Порфирія Имн. Публ. Библ. 343; сравн. табл. 40.

7) Другія приписки разными почерками:

а) на л. 3^a внизу 142^{8/9} года:

[ ] ἐκρίθη ἔτους ςϨλζ'.

б) на л. 4^b 1597 года:

ἔτους ςρς' νοεμβρίῳ μηνὶ κ' ἦλθα ἐγὼ ὁ Γεράσιμος ἱερομόναχος ἐκ τὸ οἰκονομῖον τῆς Κρήτης· καὶ ἤφερα τὸ παρὸν βίβλιον, καὶ τὸ ἀφιερῶνω εἰς τὸ ἅγιον ἡμῶν μοναστήριον τὸ Σίναιον καὶ ὅστις ἤθελε τὸ ξενώσῃ, ἢ κόψῃ τὸ φίλον, νὰ εἶναι ἀφορισμένος παρὰ τῶν τιῆ θεοφόρων ἁγίων πατέρων καὶ ἀσυγχώρητος παρὰ θεοῦ παντοκράτορος καὶ ἡ μερίς αὐτοῦ μετὰ τῶν εἰπόντων ἄρον σταύρωσον τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ:—

с) рядомъ длинная арабская приписка.

д) на л. 437^b:

+ Λεοντίου ἱερομονάχου τοῦ κατακόσμου (!) Ἀφαρᾶ.

е) на л. 437^b:

+ Νικόλαος εὐτελής ἱερεὺς ὁ Φραγγόπουλος ἀναγνώστης τῆσδε τῆς βίβλου.]

№ 385.

Его же слова въ св. Четыредесятницу, на пергаментѣ in folio, рукопись древняя.

№ 386 (378).

Его же разные Слова:

1) шесть словъ о священствѣ,

2) шесть словъ противъ Іудеевъ,

3) одно πρὸς Ἰουδαίους καὶ Ἑλληνας,

4) семь словъ περὶ ἀκαταλήπτου,

5) одно καθ' αἰρετικῶν καὶ εἰς τὴν αἴτησιν τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου,

7) четыре слова о Лазарѣ.

[8) одно εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ ἀποστόλου· περὶ δὲ τῶν κεκοιμημένων οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν.

9) пять словъ εἰς τὸν Ὀζіан,

10) одно εἰς τὰ Σεραφεῖμ,

11) четыре слова εἰς τὸν μακάριον Ἰώβ,
 12) ἐπιστολὴ γραφεῖσα ἀπὸ Κοουκούσου τῆς Κιλικίας πρὸς τὴν μακαρίαν Ὀλομπίαδα,

13) пять словъ εἰς τὴν Ἄνναν, которыми и кончается рукопись, обрываясь на словахъ: . . . εἰς μοχλοὶ καὶ θύραι Α].

На пергаментѣ in folio [310×220; 210×160; по 31 строкамъ; [л. 285] въ два столбца, прекрасная рукопись. Она весьма древняя [XII вѣка Α] [XI вѣка], и приведена была въ порядокъ еще въ 6898=1390 [правильнѣе, 1389] году иеромонахомъ Петромъ, какъ это видно изъ приписки въ концѣ ея:

Μνήσθητι Κύριε τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου Πέτρου ἱερομονάχου, τοῦ ἀνακενίσαντος τὴν βίβλον ταύτην. καὶ ἡ ἀναγινώσκοντες αὐτὴν εὐχεσθαι με διὰ τὸν Κύριον. καὶ μὴ καταράσθαι. καὶ ὁ θεὸς σώσει πάντας ἡμᾶς ἔτους ἡσυχῆς Ἰνδικτιώνος ιγ' μηνὶ δεκεμβρίῳ εἰς τὰς ς'. καὶ ἤ τις τὸ στερίσει ἀπὸ τὴν μονὴν τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ, νὰ κριθῆ μετὰ τοῦ Ἰούδα, τοῦ προδώτου:—
 + ὁ ἐλάχιστος ἐν ἱερομονάχοις Πέτρος καὶ πνευματικὸς πατήρ: —

№ 387.

Его же разные слова, напр.: противъ иудеевъ, о священствѣ и проч., на пергаментѣ in folio, рукопись претолстая и претяжелая. На ней есть подпись Синайскаго епископа Лазаря.

№ 388.

Его же разные слова, на пергаментѣ in folio, рукопись очень древняя. Мелкия буквы поставлены косовато.

№ 389.

Его же разные слова, на пергаментѣ in folio. Нѣтъ ни начала, ни конца рукописи.

№ 390 (1645).

Въ библиотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Каирѣ.

[Рукопись, на бумагѣ въ листъ 1466 года, на 24 тетрадахъ; 290×215; 191×110; по 30 строкъ. Въ концѣ приписано:

Ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς ἐμοῦ Γεωργίου ἐλαχίστου ἱερέως τοῦ Τζαγγαροπούλου· εἰς αὐτῶν εἰς τὸν μὴν τὸν ἰούνιον εἰς τὰς ιβ' αὐτοῦ.

Содержитъ:]

1) Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας περὶ τῆς ἁγίας ἐνοποιήσεως καὶ ὁμοουσίου τριάδος.

Οὐκ ἐπὶ μικροῦς ἡμᾶς ἀγῶνας ἐπέγεισθαι δεῖν ὁ σὸς ἀναπέθει λόγος. . .

■ другія сочиненія его.

[2] Τοῦ μεγάλου Ἀθανασίου Ἀλεξανδρείας περὶ πίστεως ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὸ εὐ[ ]:—

Πιστεύομεν εἰς πατέρα. . . βλασφημίας:—

3) Μαρτυρία ἀπὸ τῆς θείας γραφῆς, δι' ὧν ἐστὶν ἰδεῖν, ὅτι γεννητὸς ἐκ πατρὸς ὁ υἱός, καὶ οὐχὶ πεποιημένος.

Эти свидѣтельства взяты изъ Ветхаго и Новаго Заветъа. Напр.: изъ 2-го псалма: «Сыпь мой еси ты, азъ днесъ родихъ тя». Изъ пророч. Исаи гл. 53: «Во смиреніи судъ его взятъся; родъ же его кто исповѣсть».

№ 391 (21).

Хранится въ кельяхъ Синайскаго архіепископа.

Θεодорита Βυρσкаго толкованіе Псалтири, на пергаментѣ in folio [310×200 Γ'] [л. 401, по 34 строки. Въ началѣ и въ концѣ рукописи не хватаетъ по 1 листу, которые добавлены позднѣйшей рукой. Предисловіе Θεодорита сопроваждается стихами Арсенія въ честь пророка Давида Α].

№ 392 (398).

Рукопись XIII вѣка [XIV вѣка Γ'] [XV вѣка Α], на тонкомъ бѣломъ пергаментѣ [л. 284 Α] въ четвертую долю ли-

στα [240×175; 180×115;] [по 23 строки A]. Вь концѣ приписано:

Ἀντηγοράσθη τὸ αὐτὸν βιβλίον παρ' ἐμοῦ Κυρίλλου μοναχοῦ καὶ νοταρίου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἐκ τοῦ τιμιωτάτου ἀρχοντος κυροῦ Δουγίρου καὶ νοταρίου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας διὰ ἄσπρα ἐξήχοντα πέντε ἐν ἔτει ΜСЗ' (7063=1555 г.) Ἰνδικτιῶνος ιγ'.

1) Съ л. 1^а Τοῦ ἐν ἀγίοις καὶ ὁμολογηταῖς μεγάλου Μαξιμου περὶ διαφορῶν ἀπόρων τοῦ Θεολόγου [т. е. Григорія Богослова, а также Діонисія Ареопагита ■ Св. Писанія A].

Τῷ θεοτιμῆτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κυζίκου Ἰωάννη Μάξιμος μοναχὸς ἐν Κυρίῳ χαίρειν.

Ἐπαινοῦνται μὲν καὶ τυχὸν δικαίως παρὰ πάντων τῆς φιλομαθείας ἔνεκεν οἱ προθυμότεροι τῶν καλῶν ἔρασταὶ καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῖς ἐπιστήμης ἐπιμεληταὶ σπουδαιότεροι...

Рукопись составлена изъ небольшихъ статей; напр.:

- Πῶς ἡδονὴ γίνεται καὶ τί ἐστὶν ἡδονή.
- Πῶς καὶ πόσαι κινήσεις εἰσὶ ψυχῆς.
- Θεωρία τῆς διὰ θαλάσσης διαβαθείσης δυνάμεως διὰ Μουσεώς.
- Θεωρία τῆς εἰς τὸ ὄρος ἀναβάσεως τοῦ Μουσεώς.
- Θεωρία τοῦ ἀβρόχου φυράματος τῶν ἀζύμων.
- Θεωρία τῆς Ἰησοῦ ἡγεμονίας, καὶ τῆς διαβάσεως τοῦ Ἰορδάνου.
- Θεωρία τῆς Ἱεριχώ.
- Τοῦ ἀγίου Γρηγορίου ἐκ τοῦ περὶ υἱοῦ πρώτου καὶ δευτέρου λόγου.
- Θεωρία εἰς τὸν Ἀβραάμ, εἰς τὸν Μωσῆν.
- Ἐκ τοῦ πρὸς Ἦρωνα τὸ φιλόσοφον λόγου εἰς τὸ: Συμβάματα καὶ παρασυμβάματα.

Σύμβαμα ἐστὶ κατὰ γραμματικοὺς πρότασις ἐξ ὀνόματος καὶ ῥήματος αὐτοτελῆ διάνοιαν ἀπαρτίζουσα, οἷον Ἰωάννης περιπατεῖ. Παρασύμβαμα δὲ ἐστὶ πρότασις ἐξ ὀνόματος καὶ ῥήματος οὐκ αὐτοτελῆ διάνοιαν ἀπαρτίζουσα, οἷον Ἰωάννη μέλει. Φήσας οὖν τίς Ἰωάννης περιπατεῖ· οὐδενὸς ἐτέρου χρήζειν ἔδει-

ξεν' εἰπὼν δέ, Ἰωάννη μέλει, περὶ τίνος αὐτῷ μέλει, παρέλειψεν εἰπεῖν (Все).

(2) различные по поводу богословскихъ вопросовъ разсужденія, изъ которыхъ послѣднее озаглавлено:

Τίνων ἐστὶν ἐν ἐνεργητικῇ τε καὶ ἀποτελεστικῇ μυστηρίων. начин.: Τοιγαροῦν ᾤετο δεῖν ὁ μακάριος γέρων... A].

№ 393 (522).

Въ библиотекѣ Синаеджувалійскаго подворья въ Каирѣ.

Очень хорошая рукопись. Она написана красивымъ почеркомъ на пергаментѣ въ листъ [305×237; 225×168; по 30 строкъ; 30 тетрадей] [л. 347 A]. Изъ приписки въ концѣ ея видно, что она перебѣлена съ древней, обветшавшей, рукописи, по заказу Кипріяна, игумена Каламиційской обители, въ 6750=1242 году:

[Ἐγραφε ταύτην τὴν πανίερον δέλτον, ὁ Δαυρέντιος αὐμόλος μονοτρόπος. πεισθεὶς κελεύσει καθηγέτου τιμίου μάνδρας τῆς τῶν Καλαμιτζίων Κυπριανοῦ στέργοντος θεὸν ἀμέτρως· ὃς ἐφθαρμένης οὔσης τῆς πρωτοτύπου τῆς δαπάνης ἀνεκτήσατο ταύτην· πολλῇ τε σπουδῇ καὶ διαπόρῳ πόθῳ, ὡς τι δὲ θεῖον καὶ σεβάσιμον δῶρον τέθεικε τῷδε τῷ ὑπ' αὐτοῦ σεμνείῳ εἰς δόξαν εἰς ἔπαινον τῆς μακαρίας καὶ ἀρχιφώτου ζωαρχικῆς τριάδος ἣν εὐμενῆ ἐξοίεν ὅταν τῶν τῆδε πρὸς τὴν ἐκείθεν μεταστῆ κληροχίαν ἔχων εἰς τοῦτο θερμῶς ἐκλιπαροῦντα τὴν σφῶν πατέρων πάνσεπτον ξυνωρίδα τὸν λαμπρὸν ἐν θαύμασι θεῖον λαμπτήρα τῆς ἐκκλησίας Νικόλαον τὸν μέγαν καὶ Κυπριανὸν τὸ μονοτρόπων στέφος τὸν ἀγλαίαις θαυμάτων παραδόξων καταλαμπρόνον τὸ περίγειον ἅπαν]. εὔρε δὲ τέλος ἕκτης χιλιοτάδος ἄρτι τρεχούσης, πενήτηντα σὺν ταύτῃ πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἑπτὰ συμμετρομένοις μαρτίῳ πρὸς τὴν μέσην μηνὸς τοῦ χρόνου.

На лл. 1^б—2^а Тῆς βίβλου ταύτης ἀκριβῆς πίναξ πέλει: — изъ котораго видно содержаніе:

1) Льва VI Мудраго 32 слова,

[Δέοντος ἐν Χριστῷ τῷ αἰωνίῳ βασιλεῖ βασιλέως λόγοι
λβ', а именно:

- α') εἰς τὴν Ἀνάληψιν,
- β') εἰς τὴν καταφοίτησιν τοῦ ἁγίου πνεύματος,
- γ') εἰς τὸ σύνδρονον (θεύτερος εἰς τὴν Πεντηκοστήν),
- δ') εἰς τοὺς ἁγίους πάντας,
- ε') εἰς τὸν ἀπόστολον Παῦλον.
- ς') εἰς τὸν προφήτην Ἡλίαν.
- ζ') εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν,
- η') εἰς τὴν αὐτὴν,
- θ') εἰς τὴν αὐτὴν,
- ι') εἰς τὴν μετάβασιν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου,
- ια') ἀποτομὴ τοῦ Προδρόμου,
- ιβ') εἰς τὴν γέννησιν τῆς θεοτόκου,
- ιγ') εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ τιμίου σταυροῦ,
- ιδ') εἰς τὸν ἀπόστολον Θωμᾶν,
- ιε') εἰς τὸν αὐτόν,
- ισ') εἰς τὸν ἀοιδίμον Στεφανίτην Δημήτριον,
- ις') εἰς τὸν αὐτόν,
- ιη') εἰς τὸν αὐτόν, **начинн.**: "Ὅτι ἐν ταῖς βασιλείαις ὁ οἶκος
αὐτοῦ ἀνιερώθη...
ιθ') εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον,
- κ') εἰς τὰ Βίβλια,
- κα') εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον.
- κβ') εἰς τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν,
- κγ') εἰς τὰ ἅγια Φῶτα,
- κδ') εἰς τὸν Κλήμεντα Ἀγύρας.
- κε') εἰς τὸν μάρτυρα Τρόφωνα,
- κς') εἰς τὴν Ὑπαπαντήν,
- κζ') εἰς τὴν ἀπαρξίν τῆς νηστείας.
- κη') εἰς τὴν αὐτὴν,
- κθ') ἐπιστολὴ πρὸς καθολικὸν τύπον τὴν παραίνεσιν φε-
ρουσα,
- λ') εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων νηστειῶν,
- λα') εἰς τὰ Βάια,

λβ') εἰς τὸ ἅγιον σάββατον. Α]

- 2) τοῦ ἁγίου Βασιλείου εἰς μ' μαρτυρας,
- 3) Ἰοαννα Ζλατοуст. разные слова 6;
- 4) τοῦ ἁγίου Σοφρωνίου Ἱεροσολύμων εἰς ὁσίαν Μα-
ριαν τὴν Αἴγυπτίαν,
- 5) εἰς τὴν Ἀκάθιστον = сказание о чудномъ освобожденіи
Константинополя при императорѣ Иракліи отъ нападенія и
осады Скиѣскаго Кагана ■ Персидскаго царя.
- [6] εἰς τὴν ἀνακομιδὴν τοῦ λειψάνου τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν
Νικολάου.
- 7) εἰς τὴν μνήμην τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Κυπριανοῦ. Α]

№ 394 (302).

Θεοφιλάκτα Βουλγαρσкаго толкованіе четырехъ
Евангеліи, на пергаментѣ [лл. 345 А] in folio [288×225;
207×175, по 36 строкъ], въ два столбца, рукопись 1306 года.
Почеркъ мелокъ. [На послѣднемъ листѣ recto запись кнотоварья]

Ἐπληρώθη σὺν θεῷ ἡ θεόπνευστος βίβλος δι' ἐξόδου τοῦ
πανοσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου μητροπολίτου Μυρέων τοῦ κυροῦ
Λουκά ἐν μηνὶ μαῖου ἰνδικτιῶνος δ' τῷ ρσζιδ' ἔτει +

[Другою рукою XIV вѣка сдѣлана помѣтка: •

Ἐκημήθη ὁ ἁγίωτατος μητροπολίτης Μύρων κύρης Λου-
κάς μηνὶ (выскоблено слово, вѣроятно, іουνіω) κε' ἡμέρα πέμ-
πτη ἔτους ρσζιη' ἰνδικτιῶνος η'.]

На л. 1^{а-в} Προσίμιον εἰς τοὺς τέσσαρας εὐαγγελιστάς. Βουλ-
γαρείας.

Οἱ μὲν πρὸ τοῦ νόμου ἔκεινοι... οὕτως.

лл. 1^в—2^а Πίναξ σὺν θεῷ τῶν κεφαλαίων τοῦ κατὰ Ματθαί-
ον ἁγίου εὐαγγελίου.

лл. 2^в и слѣд. Ἐξήγησις τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου
Βουλγαρείας κυροῦ Θεοφυλάκτου εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐα-
γγέλιον.

а также и на остальные три Евангелія

№ 395.

Его же толкованіе четырехъ Евангелій, на пергаминахъ in 8°.

Тутъ въ началѣ на вперенлетномъ пергаминахъ написано: «Sia noto et manifesto ad ciaschuna persona, come Macharios patriarcha deli dicti chaloery de sancto sepolio: et quale. . . Re.. à sancta Chaterina cioè nno dente et un pezo et copta guardiano de monte Syon faccio fede effere vera, et Bectori ricomando et soprannotatos Macharios cti li. . . sancto sepolio, facendo li certi cti delloro ainto cti clar. . . tente dio. In fede dele sopradiete cose ho rdocrate le pñte. . . ápssso ad istin a di 15 Aprile 1503.

№ 396.

Его же то же, на пергаминахъ in 4°. Почеркъ хорошъ.

№ 397 (303).

Его же то же, на бумагахъ [XIV вѣка, лл. 210] in folio [303×230; 234×178; въ два столбца по 36 строкъ. Прежняя нумерація листовъ ε'—σιγ' показываетъ, что пронало въ началѣ 4 лл.

На л. 1^a—209^b толкованіе Теофилакта, начин. со словъ: αὐτὴν οὐχ ὡς γυναῖκα ἀλλὰ μόνον συνήκει ὡς καὶ ὁ εὐαγγελιστῆς φησι. . . принадлежащихъ къ его слову εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν ἀ' περὶ μάγων, какъ видно ■ изъ кяноварной помѣтки вверху страницы.

Обрывается на словахъ: πῶς δύναται ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν

На л. 210^{a-b} поздравленія помарки].

№ 398.

Μακαρίου Φιλαδέφειας Χρυσοκεφαλίου ἐξηγησις τοῦ εὐαγγελίου εἰς κδ' στοιχεῖα. [Вѣроятнѣе всего, что это

№ 314.]

[Рукопись бумажная, XVI вѣка [XVII—XVIII вѣка Г], лл. 743 [ла. 246 Г'] по 20 строкъ, in 12° [190×140 Г].

Содержитъ

Μακαρίου Φιλαδέφειας λόγος ἐξηγητικὸς εἰς τὸ εὐαγγέλιον, раздѣленный на 16 отдѣловъ, изъ которыхъ каждый подраздѣляется на главы. Начинается толкованіемъ на рожденіе Предтечи, а кончается главой о воскресеніи мертвыхъ. А]

№ 399.

Хранится въ кельяхъ Син. архіепископа.

Сводъ (Σειρά) толкованій книги Бытія, на бумагахъ in 8°. [Вѣроятнѣе всего, что это

№ 310.

Рукопись бумажная, 1624 года, лл. 186 (210×140, 160×105) по 39 строкъ.

Содержаніе ея слѣдующее:

1) Съ л. 1^a подъ заглавіемъ:

Ἐξηγησις εἰς τὴν γένεσιν ἐκ διαφορῶν διδασκάλων: — книга Бытія съ толкованіями Евсевія, Теодорита, Василия Вел., Иоанна Злат., Северіана Гавальск., Геннадія БП., Акавія Кесар., Діодора, Евсевія Эмесск., Кирилла Алекс., Ипполита Римск., Аполливарія, Григорія Богосл., Исидора, Ефрема Спр., Иринея, Теофила Александр., Теодора Мопсуестск., Григорія Нисск., Сераніона Тмуйскаго, Дидима, Филона епископа, Евставія Антиох., Оригена, Филона еврея, Иосифа Флавія, Симиаха, Севира Антиох., можетъ быть, кого-нибудь ■ еще: всѣхъ χπα' главъ съ записью:

τέλος καὶ τῷ θεῷ χάρις. γένεσις ΔΤΗ':—

2) затѣмъ слѣдуетъ, подъ заглавіемъ

Ἐξόδος:

τῆς Ἐξόδου ἐξηγησις ἐκ διαφορῶν διδασκάλων: — книга Исходъ съ толкованіями, въ χη' главахъ; кажется, тѣ же толкователи; съ записью въ концѣ:

τέλος τῆς ἐξηγήσεως τῆς Ἐξόδου. στίχοι [ ]ο':—

3) Ποσαὶ παραδόσεις εἰσὶν τῆς θείας γραφῆς καὶ τοῦ (!) ἀπὸ τοῦ ἑβραϊκοῦ εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἐρμηνεῖται. καὶ τίνες οἱ ταύτην ἐρμηνεύσαντες:—

α'. Πρώτη ἐστίν... ζ' Ἑρμηνεία ἢ τοῦ ἁγίου Λουκιανοῦ... εἰς διαφύλαξιν: —

4) Ποσάκις καὶ πότε ἐπορθήθησαν οἱ ἐξ Ἰσραήλ: —

α'. Ἐπὶ Ῥοβοάμ... α'. Ἐπὶ τοῦ υἱοῦ Οὐαπασιανοῦ... ἀλώσει: —

5) Ὅτι ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ ἐμπρησθεισῶν τῶν βιβλίων... παραδέδωκεν: —

6) Δέκα ὀνόμασεν παρ' Ἑβραίοις ὀνομάζεται ὁ θεός... ὁ ζῶν: — τέλος.

7) Запись:

Ἐγράφη κατὰ τὸ ἀρχαῖον σωτήριον ἔτος διὰ χειρὸς τοῦ ταπεινοῦ Ἰωάννου ἱερέως τοῦ Τέντελέχα καὶ πρωτεκδίκου Γλυκέως: — μαῖου μηνός: —]

№ 400.

Хранится в тѣхъ же кельяхъ.

Сводъ (Σειρά) толкований книги Иова, на пергаминах in folio.

№ 401.

Хранится в тѣхъ же кельяхъ.

Сводъ Отеческихъ толкований книги Пѣснь Пѣсней, на бумагах in 4°. [Вѣролѣтѣе всего, что это

№ 312.]

[Рукопись бумажная, XVII вѣка [написанная въ 1571 αφ᾽ α' ¹⁾ году въ Венеціи Γ], на лл. 150, in 4° [210×150 Γ], по 19 строкъ. Содержитъ:

1) Ἀπολογία καὶ ἀνατροπὴ τῶν κεφαλαίων τοῦ φρα Φραγκίσκου Μανουήλ τοῦ μεγάλου ῥήτορος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας.

Τὸ ἐπιστολιμαῖον σου πρὸς ἡμᾶς ἐλθὼν γράμμα...

2) Προκοπίου χριστιανοῦ σοφιστοῦ ἐπιτομὴ ἐξηγητικῶν ἐκλογῶν εἰς τὸ Ἄισμα τῶν Ἀισμάτων, γдѣ приводятся выдержки

[¹⁾ Неизвестно, гдѣ сдѣлана ошибка: въ греческихъ буквахъ, или въ арабскихъ цифрахъ].

изъ Григорія Богослова, Кирилла Алекс., Аполинарія, Оригена, Прокопія, Филона, Нила и другихъ. А]

№ 402 (410).

Творение Варсонофія ■ Іоанна: [пергам.] рукопись XIII [скорѣе XI—XII] [XII А] [XIII КГ] вѣка [лл. 196 А] [217×170; 147×130; по 26 строкъ; тетради нумерованы и ихъ 24; кромѣ того, одна еще есть при переплетѣ, взятая изъ другой рукописи].

Въ концѣ рукописи приписано:

+ Ϛϛα (7091=1583 г.) μαρτίου εἰς τὰς Ϛ' ὥρα τεταράτη τῆς νυκτὸς ἔκαμεν ἐδῶ εἰς τὸ Μισιρὶ βροντές καὶ ἀσταραπέες, καὶ νερο ἐληγό [ ] ^{τρ} αὐνεμόσορο (μὲ ἀνέμους μοσόρους).

[Содержание озаглавлено: Τοῦ ἁγίου Βαρσανουφίου καὶ Ἰωάννου τοῦ μαθητοῦ καὶ συνασκητοῦ αὐτοῦ διδασκαλία ψυχωφελεῖς, ἃς διὰ γραμμάτων ἐποιήσαντο πρὸς τοὺς ἐρωτῶντας αὐτοὺς ἀδελφοὺς διὰ τοῦ ἀββᾶ Σερίδου τοῦ καὶ διακονοῦντος αὐτοῖς καὶ ἡγουμένου τοῦ κοινοβίου, ὃ ἦν ἐν τῇ χώρᾳ Γάζης, ἐν ᾗ ἡσύχαζον οἱ ἄγιοι οὗτοι γέροντες.]

[Начин.: Πῶς δύναμαι εἰδέναι τὸν ἐκ τοῦ θεοῦ λογισμόν... оканчив.:... καὶ ἐὰν αὐτῷ ῥίψωμεν τὴν μέριμναν, αὐτὸς ὡς βούλεται φροντίζει ἡμῶν. А]

№ 403.

Τοῦ ἀββᾶ Δωροθέου λόγοι: рукопись новѣйшая.

№ 404 (413).

Τοῦ αὐτοῦ: рукопись на бумагах [лл. 212, по 21 строкѣ А] in 16° [150×110 Γ;] [1505 года АГ, по заниси:

... ἀκτωβρίῳ ἰβ' ἔτους ϛιγ' Ἰνδικτ. η']

[, откуда видно, что правильнѣе: 1504 года.]

№ 405 (437).

Въ Синаеджуванийской библиотекѣ въ Каирѣ.

Τοῦ ὁσίου πατρὸς Νείλου τοῦ Σιναίτου, на пергаμινѣ въ 8-ю долю листа [л. 208 (200×140; 134×85) по 17 строкѣ] VIII или IX вѣка [IX вѣка] [XI вѣка А] [X вѣка Г].

1) [Въ началѣ не хватаетъ 2 л. тетради а'. Поэтому находится на л. 1^а—82^а слово] Περὶ σφαγῆς τῶν συνασκουμένων αὐτῷ πατέρων [начинается со словъ: λίγον τὴν μνήμη ἡσυχάσασαν ἢ ἐρώτησις· καὶ τὸν λογισμὸν αὐδὶς ἠνάγκασεν ἰδεῖν ὡς παρόντα τὰ πράγματα...]

2) [л. 82^б—157^а Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νείλου] Λόγος ἀσκητικός: —

Φιλοσοφεῖν ἐπετήδευσαν μὲν καὶ Ἑλλήνων πολλοὶ... ἀμήν: —

3) [л. 158^а—177^б Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νείλου] Πρόλογος τῶν περὶ προσευχῆς κεφαλαίων, καὶ κεφάλαια ργ': —

[Πορέττοντά με... ἀμήν: —

и затѣмъ самыя περὶ προσευχῆς κεφάλαια ργ': — безъ конца: ρνα'. Προσευχῆς ἔπαινος οὐχ ἀπλῶς ἢ ποσότης ἀλλ' ἢ ποσότης· καὶ τοῦτο δὴ тебѣ обрывается этими словами а пропали главы ρβ'—ργ', потому что вырванъ 1 л. между 177 и 178].

4) [л. 178^а—194^б μηνὶ ἰαννουαρίῳ θ'] Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Πολυεύκτου πρὸ τεσσάρων ἰδῶν ἰαννουαρίων.

Νῦν ὡς ἔοικεν ἡ χάρις τοῦ θεοῦ πλουσία... ἀμήν.

5) [л. 194^б—208^б] Μάμαντος ἐπισκόπου Μελετινῆς ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Πολύευκτον.

Οἱ πρὸς τοὺς ἀγῶνας τῶν παλαισμάτων καὶ τὰς τῶν πολέμων ἀριστείας ἀπογραφόμενοι... ἀμήν: —

Въ концѣ сего похвального слова Мамантъ упоминаетъ о томъ легионѣ, въ которомъ состояли христiane, испросившиє у Бога дождь при императорѣ Маркѣ Аврелiа, и прибавляетъ, что этотъ легионъ донныпѣ носитъ названiе: «Громоносный»: Καὶ τὸ κατενεχθὲν ὕδωρ τοῖς μὲν ἡμετέροις ἀφθονον τὴν χρεῖαν παρέσχετο, τοῖς δὲ βαρβάροις κεραυνὸς γέγονεν ἄρδην αὐ

τοὺς ἀναλώσας. ἐντεῦθεν τὴν ἐπωνομίαν ἐκληρώσατο ἢ λεγεῶν, ἕξ αὐτῆς τῆς τοῦ θαύματος ἐνεργείας μέχρι νῦν γνωρίζομένη. А немного выше говорить, что въ Константинополѣ одна знатная и благочестивая жена построила храмъ во имя св. мученика Полиевкта: Ἄλλοι ἀλλάχασε πολλοὺς καὶ παγκάλλους ἤγειραν τῷ μάρτυρι τοὺς ναοὺς, ὥστε καὶ τὴν βασιλῖδα πόλιν ὥσπερ τινα κλῆρον ἐξαιρετον καὶ θησαυρὸν ἄσυλον λείψανόν τι τοῦ μάρτυρος ἔχειν· καὶ περικαλλῆ τὸν ναὸν ἤγειρεν γυνὴ περιφανῆς καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ τὰ σωματικά.

Отсюда видно, что епископъ Мамантъ жилъ уже послѣ основанiя и устройства Константинополя, но тогда, когда еще существовалъ такъ называемый Громоносный легионъ Марка Аврелiа.

[6] Л. 157^б, 209^{а-б} пустые; на л. 208^б—209^а есть позднѣйшая приписка:

Βιβλίον τοῦ ἁγίου Χαρήττονος ἢ της ἡστερήση αὐτὸ ἐκ τῆς μονῆς ταύτης νὰ ἔχη τὰς ἀράς τῶν τῆς ἁγίων πατέρων καὶ ἢ μερῆς αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ἡούδα τοῦ Ἡσκαριότου.]

№ 406 (416).

Ἰωάννου τοῦ Κλίμακος καὶ τοῦ ἀββᾶ Δωροθέου συγγράμματα, на пергаμινѣ in 8^о, въ два столбца, рукопись весьма древняя [IX—X вѣка, л. 117 (199×145); писана двумя руками: а) л. 1^а—83^б (160×110) въ два столбца по 36 строкѣ; б) л. 86^а—117^б (153×110) въ одинъ столбецъ по 33 строки. Тетради нумерованы позднѣйшею рукою съ ε'—δ', откуда видно, что пропали а'—δ'. Рукопись безъ начала и безъ конца; порядокъ листовъ долженъ быть: 9—16, 1—8, 17—117.

Л. 84^а—85^б пустые.

Содержитъ:

1) л. 1^а—75^б «Лѣствицу» Іоанна Климака со словъ: ὅτι ἀπεγνωχάμεν· ὅτι ἐξελίπομεν σφοδρᾶ· οἱ μὲν ἔλεγον εἰ ἄρα ἐπιφανοὶ ὁ Κύριος τοῦ λοιποῦ ἐφ' ἡμᾶς. ἕτερος δὲ ἄρα διήλθεν ἢ φυγὴ ἡμῶν τὸ χρέος... стунени ε' (л. 1^а начин. съ τὸ δ'

ἐξ ἐναντίων ἢ φυσικῶν εἰς πνευματικὰ μεταγενετρίσαι ἀξίειαν. τοῦτο δὲ τὸ πρόβλημα... т. е. съ первой трети ступени ζ) до конца всѣхъ 30 ступеней. Здѣсь есть схолиа, какихъ въ другихъ р-сяхъ (напр., Sinai. 417) не встрѣчается

л. 75^b—83^b (заст.) Πρὸς τὸν ποιμένα:

Ἐν τῇ μὲν κάτω βίβλῳ... ὅτι καὶ προσ[ ]λεξασ τῷ ἔρει (обрыв.)

Дальше вырваны (но не еп. Порфириемъ!) 3 листа изъ тетради ε' не потому ли, что здѣсь была занята первая писца?

2) лл. 86^a—88^a (заст.) Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν αἰτήσαντα ἀδελφὸν πεμφθῆναι αὐτῷ τοὺς εὐρεθέντας λόγους τοῦ ἁγίου Δωροθέου.

Ἐπαινῶ σου τῆς προαιρέσεως· μακαρίζω σου τῆς περὶ τῶν ἀγαθῶν σπουδῆς... τῆς κατὰ Χριστὸν ὑποταγῆς ἐξανύοντος.

л. 88^a—92^b. Σὺν θεῷ περὶ τοῦ ἀββᾶ Δωσιθέου.

Ὁ μακάριος ὄντως Δωσιθεός... τὸ ἴδιον θέλημα.

л. 92^b—117^b Τοῦ αὐτοῦ ἀββᾶ Δωροθέου διδασκαλίαι διάφοροι πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ μαθητάς. ἀναχωρήσαντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἀββᾶ Σερίδου. καὶ τὸ ἴδιον σὺν θεῷ συστησάμενος μοναστήριον μετὰ τὴν τοῦ ἀββᾶ Ἰωάννου τοῦ προσφύτου τελευταίαν καὶ τελείαν σιωπὴν τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Βαρσανουφίου:—

ЭТО ИМЕННО СЛОВА:

л. 92^b γ'. Περὶ ἀποταγῆς.

л. 101^a δ'. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ταπεινοφροσύνης.

л. 105^b ε'. Τοῦ αὐτοῦ περὶ συνευδῆσεως.

л. 108^a ς'. Τοῦ αὐτοῦ περὶ θείου φόβου.

лл. 114^b—117^b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ μὴ ὀφείλειν τινὰ στοχεῖν τῇ ἰδίᾳ συνέσει.

Ἐν ταῖς παροιμίαις λέγει... ἐγένετο γάρ μοι θειλία (обрывается р-сь)].

№№ 407—408.

Тоῦ αὐτοῦ, на пергаментѣ in folio, въ двухъ экземплярахъ.

Въ одномъ изъ нихъ помѣщена часть творенія Анастасія Синаита.

№№ 409—410.

Тоῦ αὐτοῦ, на пергаментѣ in 4°, въ двухъ экземплярахъ. Въ одномъ изъ нихъ на поляхъ написаны замѣтки кнотоварью.

№ 411 (427).

Тоῦ αὐτοῦ, на бумагѣ [XVI вѣка] [XIV вѣка Γ] in 4°. Въ началѣ помѣщены 33 картинки, изображающія духовные подвиги аскетовъ. [Лл. 240 A] [220×148; 157×100; по 25 строкъ.

Самая рукопись носитъ помѣтку:

Ἐκ τῶν Μαξίμου ταπεινοῦ ἐπισκόπου Κυθήρων τοῦ Μαρτυροῦντος:

■ кромѣ того, есть приписка:

ἀσπῆ ἐνθόμης· Εἰκοστῇ τοῦ Ἰουίου εἶδον κατ' ὄναρ ὅτι συνυπνῆρτον τῷ πανιερωτάτῳ ὡς λειτουργήσουσι [ ] τι ἐχειροῖσατο.

Содержитъ:

1) л. 1^a п слѣдд. Κανὼν κατανοητικός. Τὴν ἱστορίαν διαλαμβάνει τοῦτο ἐν τῇ κλίμακι. [съ акростихомъ: Πένθους ἐναργοῦς καὶ μετανοίας τόπος. A]

2) 33 рисунка акварелью, какъ будто подъ итальянск. вліяніемъ;

3) «Лѣстница» съ указателемъ и обычными приложеніями въ началѣ ■ въ концѣ;]

[4] статья безъ заглавія, начин: Ἐξέστι παντὶ χριστιανῷ...

5) два слова Іоанна Златоустаго;

6) одно слово Енифанія A] [περὶ τῶν ἐβ' λέθων. Γ]

[7] Въ концѣ прилетена похвала Богородицѣ рукой XIII в., начинающаяся (заставка есть, а для заглавія оставлено мѣсто):

Ἦ μὲν ἡ τοῦ θεοῦ μήτηρ εὖ διαπαντός τὸ...]

№ 412.

Въ архіепископскихъ кельяхъ.

Τοῦ αὐτοῦ, на пергаминѣ in 4°.

№ 413.

Тамъ же.

Τοῦ αὐτοῦ, на бумагѣ, in folio, рукопись новая, писана красиво.

№ 414 (440).

Ἀντιόχου, на бумагѣ in 8°, 6928=1420 [вѣрнѣе, 1419] года [л. 478 (198×135; 155×80), по 24 строки; л. 1—2 заняты оглавленіемъ книги, писаннымъ рукой XV—XVI в. Между л. 2 и 3 вырѣзанъ 1 (начальный) листъ.

1) На л. 3^a—477^b Пандекты Аптіоха въ 130 главахъ со словъ γαζομένῳ πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ... Оканчивается на л. 477^b такъ:

μετὰ θεὸν τέλος γε τοῦ πανδέκτου.

Τὸ χρέος τῆς παρ' ὑμῶν ἐπιταγῆς ἀποπληρώσας τίμει πάτερ Ἐὐστάθιε· τὸν πανδέκτην τῆς θεοπνεύστου γραφῆς ἔστειλα τῇ ὑμετέρᾳ θεοφιλείᾳ περιστήσας εἰς ἑκατὸν τριάκοντα κεφάλαια ὃν ἐχόμενος ἀἀδιαλείπτως (!) πρέσβευε πρὸς τὸν φιλόανθρωπον θεὸν ὑπὲρ τῆς ἐμῆς ἐλεεινότητος· ἵνα εὕρω ἔλεος ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ φιλανθρώπου θεοῦ ἀμήν: —

+ + +

Ἀντιόχου μοναχοῦ τῆς λαύρας μονῆς Ἀταλίνης πρὸς Ἐὐστάθιον ἡγούμενον πόλεως Ἀγκύρας τῆς Γαλατίας κεφάλαια διάφορα ἑκατὸν τριάκοντα: — Τῷ θεῷ ἡμῶν δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν: —

2) На л. 478^a запись той же основной рукой:

[ἐτελειώθη] νοεμβρίῳ κ' ἰνδικτιῶνος ιγ', ς' Ϟκη'.]

№ 415.

Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ θεολογία: рукопись на бумагѣ in 8°.

№ 416.

Въ кельяхъ архіепископскихъ.

Θεοδώρου Στουδίτου κατηχήσεις, на пергаминѣ въ листъ.

№ 417.

Тамъ же.

Τοῦ αὐτοῦ λόγοι (?), на пергаминѣ въ четверть большого листа, безъ начала и конца.

(Объ эти рукописи видѣлъ и отмѣтилъ не я, а состоявшій при мнѣ студентъ Крыловъ Николай).

№ 418.

Θεοδώρου Στουδίτου κατηχήσεις, на бумагѣ, рукопись новая.

№ 419.

Аскетическій сборникъ in 12°. Тутъ есть слова Григорія Синаита, главы Синайскаго игумена Θεοφιλα, изреченія св. Симеона, статьи св. Симеона новаго богослова.

№ 420.

Твореніе Никифора Влеммида: новая рукопись на бумагѣ in 4°.—Есть пей, въ началѣ, присоединена переписка Александрийскаго патріарха Герасима и Антонія Легарда въ 1629 году. Смотри у меня эту переписку въ собраніи матеріаловъ для исторіи Александр. патріархата [среди бумагъ, пожертвованныхъ еп. Порфириемъ въ Имв. Академію Наукъ, сборникъ № 88; напечат. у Порфирія, Александрійская патріархія, томъ I, стр. 289—295].

№ 421.

Слова Марка подвижника, Іоанна Карнатскаго. Нила, Θεодора Едесскаго. Изложеніе вѣры съ анаѳомою всѣмъ еретикамъ на 7 листкахъ. Поученія Діадоха. Четыре сотни изреченій аввы Θεалассія Павлу пресви-

теру. Нѣскольکو изреченій св. старцевъ. Ἐρώτησις Θηβαίου καὶ ἀπάντησις σηηιωτῶν.

№ 422 (432).

Лаусаикόν, на бумагѣ 1334 года, in 4° [л. 319, по л. 1, 2, 319 при переплетѣ; (247×165; 193×112), по 31 стр.; 40 тетрадей: α—κα' η α'—ιθ'.]

Въ концѣ [на л. 172^b] приписано:

Δόξα σοι Χριστέ, τῷ δεῖξαντι τὸ τέλος. Ἐγράφη ὑπ' ἐμοῦ Γαβριὴλ τάχα καὶ μοναχοῦ τοῦ Ἁγιοσαβίτου ἐν τῇ Κυπρίων νήσῳ βασιλεύοντος τοῦ εὐσεβοῦς βασιλέως ἡμῶν Ἀνδρονίκου τοῦ νέου καὶ Ἄννης, ἡγουμενεύοντος τῆς καθ' ἡμᾶς ἀγίας βασιλικῆς λαύρας κυρ Ἰωαννιζίου καὶ κτήτορος ἐν ἔτει ρωμβ' μηνὶ φερουαρίῳ ἐς ἡμέρα δ' καὶ εὐχεσθᾶί μοι διὰ τὸν Κύριον αἱ ἀναγινώσκοντες:—

Вторую половину этой рукописи составляет сборникъ словъ и сказаній. Первое тутъ слово — Иерусалимскаго патриарха Иоанна похвала Иоанну Дамаскѣну. Начало: Τοῖς τετηρηγόσι τὸ κατ' εἰκόνα θεοῦ ἀρρόπωτον...

[Содержитъ:

1) л. 3^a—143^a (заст.) Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Παλλαδίου ἐπισκόπου Ἀσπώνωνος ἐπιστολὴ πρὸς Λαῦσον τὸν φιλόχριστον πρεπόσιτον τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Θεοδοσίου περὶ τοῦ βίου τῶν ἁγίων καὶ σημειοφόρων πατέρων τῶν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ πάσῃ πόλει καὶ χώρᾳ:—

застѣмъ и самыи Лавсангъ, кончающіеся: Περὶ διαφορῶν πατέρων:— Εἶδομεν δὲ καὶ ἄλλους... ἀμήν:—

2) л. 143^b—162^a Ἀποκάλοψις α' ἔτσι ἔκστασις:—

Ἄξιόν ἐστι ἀγαπητοὶ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων...
всего 5 таκνхъ ἀποκαλόψεις.

3) л. 158^b—162^a περὶ τῶν βραχυμάνων βίου:—

Ἡ πολλὴ φιλοπονία σου... βιώσεις ἀσφαλῶς:—τέλος τοῦ Ἱερωνύμου:

4) л. 162^a—163^b Διήγησις πάνυ ωφέλιμος περὶ τῆς ἀλώσεως Ἱερουσαλήμ:—

Ἐν τῇ λαύρᾳ τοῦ Ἐπιστατόμου... στεφανώσαντας αὐτούς:—

5) л. 163^b—164^b Παλλαδίου διήγησις· περὶ ψαλμοῦδιαις καὶ προσευχῆς καὶ τῆς ἐν αὐταῖς εὐταξίας:—

Ὁ ἀββᾶς Παμβῶ ἀπέστειλε τὸν μαθητὴν αὐτοῦ... καὶ μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν:—

6) л. 164^b—172^b Τοῦ ἁγίου Νείλου ἐπιστολὴ ἔχουσα κεφάλαια γ':—

α'. Κἂν μηδεὶς διώκῃ σε τύραννος Ἑλλην... .

γ'. Τόλμησον εἰσελθεῖν μετὰ κλαυμοῦ... Χ. φιλοπυροποτάτως:—

7) л. 173^a—193^b Ἰωάννου πατριάρχου Ἱεροσολύμων λόγος ἐγκωμιαστικὸς εἰς τὸν ὄσιον ἡμῶν πατέρα καὶ θεόσοφον Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνόν:—

Τοῖς τετηρηγόσι... ἀμήν:—

8) л. 193^b—219^b Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀρσενίου:—

Ἄλλὰ τῶν σπουδαίων ἄρα... ἀμήν:—

9) л. 219^b—284^b Αἱ περίοδοι τοῦ ἁγίου καὶ πανευφήμου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου συγγραφεῖσαι παρὰ Προχόρου μαθητοῦ αὐτοῦ:—

Σαλπιάστε φησιν ἐν νεομηρίᾳ... ἀμήν:—

Сюда п входить отгбченныя у Гарδтгаузена περὶ τῆς θαλάσσης... η περὶ τῆς διδασκαλίας...

10) л. 285^a—295^a Γεωργίου χαρτοφύλακος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας λόγος εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου, ὅτε προσηγήθη ἐν τῷ ναῶ ὑπὸ τῶν ταύτης γονέων:—

Καλὰς ἡμῖν ὑποθέσεων ἀρχὰς... ἀμήν:—

11) л. 295^a—302^b νοεμβρίῳ η'. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὰ σεραφίμ:—

Μόλις ποτὲ τὸ κατὰ τὸν... αἰῶνων:— (ἀμήν)

12) л. 303^a—318^b τῆς κυριακῆ τῶν προπατόρων. Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὸ μὴ πλησιάζειν θεάτροις

καὶ εἰς τὸν Ἀβραάμ. ἀναγινώσκεται κυριακῆ τῶν προπατόρων:—

Πολλοῖς οἶμαι τῶν πρώην... αἰώνων: — (ἀμήν)

13) Приписки:

α) л. 3^a отъ 1524 г.:

+ Γωαζειμ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ἔτους ζλβ': + ἐτοῦ το τὸ βιβλίον ἴνε ἔδικο μου. Καὶ ὅποιος τὸ ὑστερήσει ἀπὸ τὸ [ἅγιον] ὄρος τὸ Σίναιον νὰ ὕνε ἀσυγχώριτος: —

б) л. 219^b отъ 1579 г.:

Τοῦτο τὸ βιβλίον εἶδεν καλῶς Γεώργιος ὁ Κροπάκιος Βωημὸς ὁ ποιητής, ὃς δεῦρο ἦλθεν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας χάριν προσκυνησεως τὸ ἅγιον ὄρος τὸ Σινᾶ ἐν μηνὶ δεκεμβρίῳ ἔτει κυρίου ἡμῶν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ α'.φ'.σ'.θ'.

в) л. 319^b отъ 1600 г.:

+ ἀχ' ζρη' ἔτος σωτήριον. ἐτοῦτο τὸ βιβλίον ὑπάρχει τοῦ ἁγίου καὶ θεοβαδίστου ὄρους Σινᾶ η̅ затѣмъ обычныя заклятія].

№ 423 (435).

Λαυσαϊκόν, на бумагѣ [л. 198 A] in 4° [(на корешкѣ: Λαυσαϊκόν) XVI—XVII вѣка, (200×150), двумя писцами. Первый писецъ (120×87) по 16 строкамъ:

1) л. 3^a—13^b Ἀκολουθία τῆς κοινῆς παρακλητικῆς.

Дальше второй рукою (138×90) по 22 строкамъ:

2) л. 14^b—120^b (заст.) Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Παλαδίου ἐπισκόπου Ἀσπώνωνος ἐπιστολὴ πρὸς Λαῦσον τὸν φιλόχριστον πρεπώσιτον τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Θεοδοσίου περὶ τοῦ βίου τῶν ἁγίων καὶ σημειοφόρων πατέρων τῶν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ πάσης πόλεως καὶ χώρας: —

а за этимы предисловіемъ ■ самыи Лавсаиѣ.

3) л. 121^a—200^b (заст.) Διήγησις Γερωνόμου εἰς τὴν κατ' Αἴγυπτον ἱστορίαν περὶ διαφόρων καὶ ὁσίων ἁγίων καὶ σημειοφόρων πατέρων τῶν ἐν ἀσκήσει λαμπάντων: (in m. τῆ ε' τῆς δ' ἐβδομάδος).

Εὐλογητός ὁ θεὸς ὁ θέλων πάντας σωθῆναι... καὶ

φροντίσας ἐμμελῶς βιώσεις ἀσφαλῶς: — τέλος Γερωνόμου:—

4) Остальные листы ■ страницы пустые и нѣкоторые заняты приписками; стоять вниманія:

α) л. 1^a + εἰς τοὺς ἀχ'ε' τὸν σептѣμβριον μῆνα καὶ περὶ ὧρα ἐβδόμη τῆς νοκτὸς ἔγεινε μέγας σεισμός.

б) л. 14^a архiep. Синайскаго Иосафа отъ 7147 г. о томъ, что книга принадлежит Синайскому м-рю.

№ 424 (396).

Μακαρίου Αἰγυπτίου: Рукопись 1650 года, на бумагѣ [л. 315 A] in 16° [252×102; 108×67; по 18 строкамъ.

1) На л. 3 съ конца recto есть запись:

τέλος καὶ τῷ θεῷ χάρις.]

Ἐγραύθη ὑπὸ ἐμοῦ Ἐλεθερίου ἱερομονάχου τοῦ Κρητὸς. ἔτει ζρη'.

2) [Л. 1^a—6^b пустые, съ позднѣйшими приписками:

α) на л. 1^a помѣчено: 1662 μηνὴ Ἰουλίου κζ' ἰδα ἐν ὄνοιρον φοβερὸν καὶ δηρῶν καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐδιᾶλλισεν.

б) на л. 6^b помѣтка дикей Анастасія η̅ собора синайскихъ старцевъ отъ 17 декабря 1782 г. о принадлежности р-си монастырю.

в) Есть еще помѣтки 1666 и 1669 гг.

3) На л. 7^{a-b} предисловіе: Δύο ἐγένοντο Μακάριοι ὁμώνομοι... εἰς ἀπάθειαν:—

затѣмъ на л. 8^a ■ слѣд. помѣтены 50 словъ Макарія.]

№ 425 (448)

Πατερικόν, на пергамигѣ [л. 340] in folio [330×245; 228×175, въ два столбца, по 29 строкамъ, двумя писцами] 6512—1004 года. Тутъ первая часть съ именами Отцовъ, а вторая безъ именъ.

1) На л. 1^{a-b} Πρόλογος περὶ βίου καὶ ἀσκήσεως τῶν μακαρίων πατέρων:—

Ἐν τῇδε τῇ βίβλῳ ἀναγράφεται ἐνάρετος ἀσκησις . . .
τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἀμήν:

л. 3^a—148^a Ἀποφθέγματα γερόντων κατὰ στοιχεῖον: —
στοιχεῖον ἄλφα. Περὶ τοῦ ἀββᾶ Ἀντωνίου. Ὁ ἅγι-
ος ἀββᾶς Ἀντώνιος . . .

Съ записью (л. 148^a): τέλος τοῦ κατὰ στοιχεῖον βιβλίου.

л. 148^b пусто.

2) Съ л. 149^a—340^b Ἀποφθέγματα τῶν ἁγίων γερόντων: —
Ἡρωτήθη ποτὲ ὁ ἅγιος πατὴρ ἡμῶν Ἀθανάσιος . . .

3) Запись на л. 340^b:

+ ἐτελειώθη ἡ βίβλος αὕτη
μηνὶ Ἰουνίῳ 18^η ἡμέρᾳ β'.
Ἰνδικτιῶνος β' ἔτους ςϛβ': —
γραφεῖσα διὰ χειρὸς Δέοντος
ταπεινοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ. εὐχε-
σθε διὰ τὸν θεὸν ὑπὲρ τοῦ γράψαν-
τος οἱ ἀναγινώσκοντες +

4) На переплетѣ есть приписка 1637 г.:

τὸ παρὸν πατερικὸν ἤφερεν ὁ ἐν ἱερομονάχοις κύρ Κλημης ὁ
Κρητὸς, ἀπὸ τὴν Ραῖθου, καὶ τὸ ἐμεταστάχωσε, ὅτι ἦτον πολλὰ
χαλασμένον, ἐπὶ ἔτους ςρμε' καὶ ἐτελειώθη τὸ στάχωμα Ἰαννουαρίῳ
μηνί:—Καὶ ὥσάν σφαλῆση τὸ μοναστήρι καὶ θέλουν νὰ τὸ πάρουν
ἐκεῖ διὰ νὰ δεβάσζουν νὰ τὸ πάρουν: — ὁ Σινᾶ ὄρους Ἰωάσαφ.

Внутри отсчитываетъ нѣсколько листовъ; изъ нихъ 1 л.
(между лл. 335 ■ 336) находится среди отрывковъ Порфирія въ
Императ. Публ. Библ. 381 ■ страница его снята на табл. 44.]

NB. Въ 1845 году я отподобилъ красныи почеркъ сей
рукописи, а не замѣтилъ, какая она: Новый Заветъ, или
Четвероевангеліе, или что другое.

№ 426 (391).

Πατερικόν, на пергаμινѣ [XIII вѣка A] [XI вѣка] in folio
[302 × 228; 211 × 155; по 27 строкъ въ два столбца]. Тутъ
есть житія Іоасафа, Стефана Поваго, и одно слово Злато-
устаго.

[Л. 219, по изъ нихъ 1-й и 219-й дум., добавленные
въ XVII в.; пропали листы: 1 между 39-мъ и 40-мъ, 2
между 86-мъ и 87-мъ, 2 между 97-мъ и 98-мъ, 1 между
115-мъ ■ 116-мъ, 2 между 117-мъ ■ 118-мъ, тетради 13
между 120-мъ и 121-мъ 2 между 123-мъ и 124-мъ, 1 между
27-мъ 128-мъ, 1 между 131-мъ ■ 132-мъ, 1 между 155-мъ
и 156-мъ, 2 между 210-мъ и 211-мъ.

Содержание:

1) л. 1^a—155^b Ἱστορία ψυχωφελῆς ἐκ τῆς ἐνδοτέρας τῶν
Αἰθιοπῶν χώρας τῆς Ἰνδῶν λεγομένης. πρὸς τὴν ἁγίαν πόλιν
μετενεχθεῖσαν (!) διὰ Ἰωάννου μοναχοῦ ἀνδρὸς τιμίου καὶ ἐν-
κρέτου, μονῆς τοῦ ἁγίου Σάββα. περὶ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν
Βαρλαάμ καὶ τοῦ δικαίου καὶ εὐσεβοῦς βασιλέως Ἰωάσαφ:—
"Ὅσοι πνεύματι θεοῦ ἄγονται . . . περὶ τοὺς τοῦ φωτὸς
υἱοὺς τὲ καὶ κληρονόμους: λαμπρῶς δὲ ὁμοῦ καὶ με-
γαλοπρε (ὄβρυς.)

2) л. 156^a—207^a Μηνὶ νοεμβρίῳ κη': — Βίος καὶ πολι-
τεία καὶ ἀγῶνες τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Στε-
φάνου τοῦ νέου:

Θεῖον τι χρῆμα ἡ ἀρετὴ καὶ πολλῶν . . . ἀμήν: —

3) л. 207^a—219^a κυριακῆ τῶν ἁγίων προπατέρων. Τοῦ ἐν
ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντι-
νουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὸν Ἀβραάμ καὶ
εἰς τὸν Ἰωσήφ. εὐλόγησον πάτερ:

"Ἐθὸς ἐστὶ τοῖς ζωγράφοις . . . τῆς τῶν οὐρανῶν βα-
σιλείας ἀξιωθῆναι ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν
χάρτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ μεθ' οὗ τῷ πατρί . . . ἀμήν: —

№№ 427—429.

Три Патерика на бумагѣ въ листъ. Одинъ изъ нихъ

[№ 454]

съ картинкою 1784 года [л. 360; in fo, по 30 строкъ, въ
два столбца, 1784 года, штемпъ Διονисиῶν μοναχῶν A] [320 ×
220; 713 страницъ; XVII—XVIII вѣка.

Содержать:

1) Πρόλογος περὶ βίου καὶ ἀσκήσεως τῶν μακαρίων ἁγίων πατέρων . . . Γ']

[начн.: Ὁ ὢν ἐν ἀρχῇ . . .

и затѣмъ самый Патерикъ въ 21 главѣ, во всемъ сходный съ находящимся въ № 452 А;]

[2) стр. 696. Περί τῶν ἐβ' ἀναχωρητῶν.

3) стр. 711—713 отрывки изъ аввы Дорофея Γ']

№№ 430—434.

Пять Патериковъ, на бумагѣ in 4°. Въ одномъ изъ нихъ помѣщено Откровеніе Богородицы.

№ 435 (456).

Παύλου Εὐεργετηνοῦ ἀσκητικά: рукопись на пергаинѣ in 4°, 6808=1300 года [л. 210 А] (228×165), всего 26 тетрадей; двумя почерками: а) тетради α'—ιη' и κ' (167×123, по 26 строкъ), б) тетради ιθ', κα'—κς' (170×110, по 29 строкъ).

1) На л. 1^а и слѣд. (заст.) + Πράξεις καὶ ἀποφθέγματα τῶν γερόντων καὶ θείων πατέρων καὶ ἀδελφῶν εἰς ἰδίαν ὑπόθεσιν ἕκαστον τούτων κείμενον· πονηθέντα καὶ συλλεγόντα παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου μοναχοῦ καὶ πατρὸς κυροῦ Παύλου ἡγουμένου καὶ κτήτορος τῆς μονῆς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῆς Εὐεργετιδος:—

начн.: α "Ὅτι οὐ δεῖ τινα ἑαυτοῦ ἀπογῶνα ποτε . . . διὰ μετανοίας ἐλπίζειν τὴν σωτηρίαν:—

Ὁ ὅσιος πατήρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ ἐν Λυκῶ . . .

оканчив.:—

Ἐν τῷ γερонτικῷ:— Ἀδελφὸς ἡρώτησε τὸν ἀββᾶ Βι-
αρὲ λέγων . . . καὶ ἀμεριμνία διαγε:—

2) На л. 2^б съ конца рукои XV—XVI вѣка:

Ἐπληρώθη τὸ παρὸν βιβλίον ἐν ἔτει ςωη'.

Эта запись поставлена надъ старою первоначальною, написанною очень блѣднымъ красн. черн.; можно еще разобрать:

[. . .] ςωη' ἰνδ:κτ. ιγ' μην' [. . .]

Слѣдующій листъ (1-ый съ конца) былъ пустою ■ потѣмъ занятъ приписками.]

№ 436 (441).

Въ кельяхъ Синайскаго архіепископа.

Никона Дивногорца, вторая часть, на бумагѣ [XIII—XIV вѣка] [л. 336, по л. 1—5 и 336 добавлены въ XVII—XVIII в. и заняты приписками], in folio [250×150; 200×120, по 31 строкъ], содержащая уставы церкви и разныя письма его.

Въ семь томъ заключается вторая часть творенія Никона. Гдѣ же первая часть?

Полное твореніе сего Никона на арабск. языкѣ обрѣтается въ Дамаскѣ въ Патріархіи православною.

Смотри извлеченія изъ этой рукописи въ историческомъ отдѣлѣ сего каталога подъ №

[Приписки, сдѣланныя рукою патріарха Константинопольскаго Каллиника:

а) (л. 5^б) ἀνάγνωθι τοῦτο φιλόμουσε· ὅτι πολλὰ ἐν αὐτῷ εὕρησαι ἄξια καὶ δυσεύρετα. Κωνσταντινουπόλεως.

б) (л. 5^б) καὶ ὅτι ὑπ' ἀμαθοῦς συνετέθη καὶ ἐγγραφή μὴ καταφρόνει τούτου.

в) (л. 5^б) οὐκ οἶδα τί ἐπιγράφεις· σλλογαὶ τοῦ μοναχοῦ Νίκωνος· ἀλλ' οὐκ ἐξη(γη)τοῦ, ἀμαθης γάρ, μήτε πανδέκτης ἢ βιβλος.

γ) (л. 336^а) ἡ βιβλος αὕτη ἐξετέθη παρὰ τινος Νίκωνος μοναχοῦ, ἐρανισαμένου τὰ ἐν αὐτῇ ἐκ τῶν θείων γραφῶν καὶ συνθέσαντος ταύτην εἰς κοινὴν τῶν χριστωνόμων ὠφέλειαν· καὶ [ ] ἦν ὀρθογεγραμμένη, πολλοῦ ἦν ἄξια. ὁ δ' ἀφαιρήσας αὐτὴν ἐκ τῆς μονῆς τοῦ Σινᾶ ἀφωρισμένος ἀπὸ θεοῦ. Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Καλλίνικος·

Другихъ лицъ приписки:

д) (л. 5^б) τὸ παρὸν βιβλίον ὑπάρχει τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ· καὶ ὡπιος τὸ πάρι ἢ κόψη τὸ φίλον να ἔχει τὰς ἀρὰς τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτώ θεοφόρον τὸν ἐ(ν) Νηκσα. + Ἀναστάσιος [ ].

ε) (л. 5^b) Νίκωνος μοναχοῦ (надписано надъ зачеркнутымъ пресβυτέρου) καὶ ἐξηγητοῦ τῶν θείων γραφῶν, τῆς κατὰ τὴν θείαν Ἀντιοχείαν ἐκκλησίαν: — ὁ λεγόμενος πατέκτης ὁ μέγας: —

ж) (л. 336^a) «1850 года Июля 15—17 читалъ сию книгу Архимандритъ Порфирій (изъ Петербурга)».

Листы въ началѣ перенутаны переплетчикомъ ХУП—ХУІІІ вѣка ■ по бокамъ то обрѣзаны то заклеены, такъ что пропали отдѣльныя буквы, строчки и слова. Порядокъ листовъ: 11,8—10, 7, 6.

Содержаніе р-си составляютъ труды Никона Черногорца ■ прежде всего

1) на лл. 6^a—263^a его Тактикονъ, сохранившійся только здѣсь въ полномъ видѣ на языкѣ подлинника. Этотъ замѣчательный сборникъ начинается предисловіемъ

Ἐν τάξει διαδήξης:—

Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς . . .

за которымъ оглавление и самыя главы (сохранено и правописаніе и въ скобкахъ присоединено указаніе на мѣсто въ рукописи):

α'. Κανονάριον σὺν θεῷ ἡς' οὖν τυπικὸν ἐκ τῶν θείων γραφῶν ἐκλεγέντα· περὶ καταστάσεως τῶν παραδεδομένων ἡμῶν τῶν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων εἰς σωτηρίαν ψυχῶν καὶ ἐγγραφῶς ἐπιδοθέν εἰς τοὺς ἐφ' ἡμᾶς ἀδελφοὺς: — (лл. 16^b—38^a).

β'. Τοῦ αὐτοῦ ἕτερον τυπικὸν ἐκ τῶν θείων γραφῶν εὐμάρτυρον ἐν τῇ ἁγίᾳ μονῇ τῇ ὑπερενδόξου θεοτόκου· περὶ τῆς ξενοδοχείας καὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων συντείνοντα πρὸς σωτηρίαν ψυχῶν. Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ θεὸς ἡμῶν ἐλέησον ἡμᾶς, διὰ πρεσβειῶν τῆς σὲ τεκούσης ἀγράντου θεοτόκου· ἐν αἷς παροικοῦμεν εἰς τὸ ὄνομα σου καὶ τῆς ἀγράντου μητρὸς σου ταῦτα ἐὰν καὶ ἀρμόζουσιν εἰς εὐαρέστησίν σου ταῦτα στερέωσον· πρὸς τὸν ἐχειρισθέντα παρὰ τὸν τοῦ ἔχοντος τὴν σωματικὴν ἐξουσίαν κατὰ τὰς ἡμέρας εἰς τὸ προνοεῖσθαι τὴν σωματικὴν χρείαν εἰς τὴν ἁγίαν μονὴν τῆς ἀγράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου τῆς ἐπωνομαζομένης ἐγχωρίως τοῦ Ροῦδίου: — (лл. 38^a—45^a)

γ'. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν ἐρμηκειῶν τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου, ἐκ τοῦ ἐγ' λόγου νομοκάνονον ἐν ἐπιτομῇ βεβαίας καὶ ἀσφαλεῖς ἔχων τὰς μαρτυρίας ἐκ τῶν ἐνθέσμων καὶ θείων γραφῶν· ἔτι καὶ περὶ εὐνοῦχων διαφορᾶς καὶ πότε δεκτέοι εἰσὶν εἰς χειροτονοίαν καὶ πότε μὴ δεκτέοι. πλατυτέρως δὲ ἐγκαινται ὅδε καὶ ἐν τοῖς μετώποις ἔχων τινὰς ματυρίας:—(лл. 45^a—56^a) съ добавкой:

τοῦτα εἰς τὸ τέλος τοῦ νομοκάνονου ἤθελαν καὶ ἐγένετο λάθος. (л. 261^b—262^b)

δ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μοναχὸν κύριον Δουκᾶν περὶ εἰδήσεως τῶν ἑορτῶν καὶ δεσποτικῶν νηστειῶν καὶ ἐτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων, ἔτι δὲ καὶ περὶ τὸ τοῦ Νηστευτοῦ λεγόμενον νομοκάνονον: — (лл. 56^b—62^a).

ε'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἀββᾶν Ἀρσένιον· περὶ τὴν τῶν κοσμικῶν πολιτειῶν καὶ συνταγῆν, ὁμοίως καὶ τῶν μοναχῶν· καὶ περὶ ὑποταγῆς καὶ ἐξαγορεύσεως καὶ λυτρώσεως ἀμαρτιῶν καὶ ἐτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων: — (лл. 62^a—70^b)

ς'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἀββᾶν Γεράσιμον· περὶ τῶν νενομιμένων νηστειῶν, ὧν ἡ καθολικὴ ἐκκλησία παρέδωκεν τοῖς ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς, ἔτι καὶ περὶ τῶν τυπικῶν τῶν μεγάλων μοναστηρίων καὶ ἐτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων:—(лл. 70^b—73^b)

ζ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἀββᾶν Κοσμᾶ· περὶ τὰς δεσποτικὰς νηστείας καὶ πῶς καὶ ποίῳ καιρῷ αὐτὰς δεῖ καταλύειν καὶ μὴ καταφρονεῖν αὐτὰς, καὶ προφάσει τῶν ἑορτῶν καὶ τῆς ξενοδοχείας ἀδεῶς καταλύονται, ὅτι χωρισμοὺς ἔχουν τῆς κοινωνίας εἰς τοὺς λαϊκοὺς, εἰς τοὺς κληρικοὺς δὲ καθαιρέσεις, εἰς πάντας δὲ τοὺς παραβαίνοντας ἀναθεματισμοὺς: — (лл. 74^a—77^a)

η'. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀββᾶν Εὐφρασίμ· περὶ διαφορᾶς τῆς ἀγάπης καὶ ἐτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων:—(лл. 77^a—82^b)

θ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν κύριον Γεώργιον τὸν ἡγούμενον τοῦ Κουτσοβέντι· καὶ ὅτι τὰ συντείνοντα ταῖς θείαις καὶ ἐνθέσμοις γραφαῖς οὐ δεῖ περιεργάζεσθαι τοὺς λέγοντα(ς) ἢ τοὺς γράφοντα(ς) καθὼς ὁ Κύριος λέγει· ὅτι ἐπὶ τῆς Μωσέως καθέδρας ἐκάθησαν καὶ τὰ ἐξῆς:—(лл. 82^b—85^a).

ι'. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αἰτησάμενον περὶ τὴν τῆς ὑπερενδόξου θεοτόκου νηστείαν:— (JL. 85^a—89^b)

ια'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς μοναχοὺς τῆς ὑπερενδόξου θεοτόκου τῆς ἐπιλεγόμενης τοῦ κυροῦ Δουκᾶ, περὶ τῆς συστάσεως τῆς δευτέρας ἀνακαινήσεως τῆς αὐτῆς ἁγίας μονῆς· καὶ ἀπόδειξις ἐκ τῶν θείων γραφῶν ὅτι ἡ τάξις τῶν κοινοβίων ἄρτιως ἐκατελύθη καὶ ὁ καθεὶς ὅμως ὡς καὶ τοῦτον συνι[ ] σώζει ὁ σώζων τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν· καὶ ὅτι εἰς περιφήμους καὶ ὄνομα ἔχοντα(ς) τόπους χρῆ τῆς προσοχῆς καὶ πολλῆς ταπεινώσεως· καὶ ὅτι τὰ παρὰ τὴν θείαν γραφὴν παραδιδόμενα οὐ δεῖ καταφρονεῖν καὶ παρακούειν καὶ προσέχειν τὰ παρὰ ἀνθρώπων λεγόμενα καὶ ἐπακούειν, ἐπεὶ κινδύνῳ ὑπόκειται· καὶ ἐτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων:— (JL. 89^b—93^b)

ιβ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν πρεσβύτερον τῆς ἁγίας μονῆς τοῦ ἁγίου θαυματουργοῦ Συμεῶν περὶ τῆς ἀλώσεως τῆς αὐτῆς ἁγίας μονῆς καὶ ὅτι ἡ ἀληθινὴ καὶ ἔμπρακτος μετάνοια πάντα εἰς διόρθωσιν ἄγει:— (JL. 93^b—96^b)

ιγ'. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ μεγάλου Βαρσανουφίου· καὶ περὶ ὁμωνυμίων ὀνομάτων ἁγίων καὶ ἀποβλήτων· ἔτι δὲ καὶ περὶ τῶν λεγομένων ἀποκρύφων βιβλίων ἀπόδειξις, ὅτι αἰρετικῶν εἰσιν συγγράμματα:— (JL. 96^b—99^a)

ιδ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μοναχὸν κύριον Θεοδόσιον τὸν πρεσβύτερον ἀνακεφαλαίωσις περὶ τῶν διαφόρων γεγραμμένων νηστειῶν δεσποτικῶν ὁμοίως καὶ ἑορτῶν ὡς ἀναγκαίων ὄντων καὶ μάλλον καταφρονηθέντων· καὶ ὅτι οἱ ἱερεῖς ἀμελοῦντες καὶ μὴ διδάσκοντες τοὺς ὑπ' αὐτῶν καθαιροῦνται· καὶ ὅτι τὴν παντελῆ ἀπραξίαν τοῦ κόσμου ὁ ἱερεὺς ἀπαιτεῖται· καὶ ὅτι οὐ χρῆ ἀπλῶς εἰς τοὺς ἐξαγορευόμενους ἀποφύγεσθαι τὰς συγχωρήσεις· καὶ ὅτι ἐπικίνδυνόν ἐστιν εἰς τοὺς ἀναδεχομένους ἐξαγορίας καὶ χρεῖα πολλῆς δυνάμεως πνευματικῆς· καὶ ὅτι εἰς τοὺς ἱερουργούντας ἱερεῖς χρῆ γίνεσθαι τὰς ἐξαγορεύσεις καὶ αὐτοὶ μὴ καταφρονεῖν τῶν ἁμαρτημάτων τινὰ ὡς ἐλάχιστα, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἀρμόζον ἕκαστον παρέχειν τὴν ἰατρειάν· καὶ ὅτι πολλὰ ἐλαττοῖ ἡ δόξα τοῦ κόσμου εἰς τὴν οὐράνιον δόξαν· καὶ περὶ πανουργίας δαιμόνων, ὅτι προσποιῶνται ὡς δῆθεν ἀγαθοεργείας τινὰς καὶ μετὰ τῶν τοιούτων χειρῶν γίνονται τὸν ἀγωνιστὴν· καὶ περὶ τοῦ φιληρόνου δαίμονος τοῦ κατ-

εσθίοντος τοὺς ὑπ' αὐτόν· καὶ ὅτι καὶ ἄρτι εἰς τοὺς ἐν θεῷ ἀγωνιζομένους δίδονται τὰ θεῖα μεγάλα χαρίσματα, καθάπερ καὶ τοῖς ἀρχαίοις· καὶ ὅτι πάλιν μετὰ τὴν μετάληψιν τῶν θείων χαρισμάτων ἐὰν καὶ θαρῆσει ὁ λαβὼν καὶ τὰ τοῦτον ἀρμόζοντα ἀμελήσει, ἐγκυβυστεῖ πάλιν εἰς τὰ τοῦ κόσμου καὶ συμπλέκεται τὰ μὴ ἀνήκοντα· καὶ περὶ διαφορᾶς παραιτήσεως ἱερωσύνης καὶ ἐτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων:— (JL. 99^a—121^b)

ιε'. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἕνειας· καὶ πῶς χρῆ τινὰ ταύτην κατορθοῦν· καὶ ὅτι ἡ ἀπροσπάθεια ἢ περιεκτικὴ καὶ ἡ ἀκτημοσύνη δύνανται μετὰ θεὸν περιγενέσθαι τὰς πανουργίας τῶν δαιμόνων καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰς παρὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ γνώμης γινόμενας πλάνας· καὶ περὶ ἐτέρας ὑποθέσεις ἀναγκαίας:— (JL. 122^a—129^a)

ις'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μοναχὸν κύριον Μελέτιον· καὶ ὅτι μόνην τὴν κατὰ θεὸν εἰρήνην διώκειν καλόν· τὴν δὲ κατὰ πάθος εἰρήνην ἀποφεύγειν:— (JL. 129^b—133^a)

ιζ'. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἡγούμενον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου· καὶ ὅτι ἐπικίνδυνον εἰς τοὺς προεστῶτας ὁ θυμὸς· καὶ πάλιν ἐπικίνδυνον τὸ δέχεσθαι γυναικῶν ἐξαγορίας· καὶ ὅτι ἐπιτιμίζονται τὰ μοναστήρια τὰ ἄνδρια ὅπου γυναίκες εἰσέρχονται· εἴτε πάλιν γυναίκα ὅπου ἄνδρες εἰσέρχονται:— (JL. 133^a—138^b)

ιη'. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀββᾶν Πέτρον πῶς δεῖ εἶναι τοὺς μοναχοὺς καὶ ποῖα ἔργα ἐργάζεσθαι τούτους ἀρμόζει· καὶ ὅτι τὰ ἐπιτίμια οὐ λύονται ἀπλῶς καὶ ἀναρμόστως· καὶ ὅτι τὸν θυμῶδη ἄφρονα καὶ μωρὸν ἢ θεία γραφὴ ἀποφύγεται· καὶ ποίους δεῖ εἶναι τοὺς τὸ διδασκάλιον ἐκ θεοῦ ἐγκεχειρισμένους· καὶ περὶ ἐτέρας διαφορῶν ἀναγκαίας ὑποθέσεις ἀπόδειξις ὅτι ἡ ἐπιθυμία βασιλεύει καὶ πάντων τῶν παθῶν κυριεύει:— (JL. 138^b—149^b)

ιθ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἀββᾶν Γεράσιμον· καὶ πῶς δεῖ εἶνα(ι) τὸν μοναχὸν εἰς οἶον ἂν τόπον καθέζεται· καὶ περὶ τινῶν μυστικῶν ἀποκρύφων:— (JL. 149^b—158^b)

κ'. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς Πιθαίους ἀδελφοὺς περὶ τὴν ἀναφορὰν τοῦ ἀρχιερέως καὶ τὸ στερέωμα· καὶ ἐτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων:— (JL. 159^a—169^b)

κα'. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀββᾶν Ἰωάννην περὶ κοινωνίας

ἐπισκόπων ἕξω ὄντων τῶν ἑαυτῶν θρόνων· καὶ περὶ ἑτέρας ἀναγκαίας ὑποθέσεις· ἔτι δὲ καὶ περὶ ἀρχιερέων μεταβαίνοντων ἀπὸ μικρᾶς πόλεως εἰς μεγάλας· — (JL. 169^b—177^a)

κβ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν ἀββᾶν Ἰωάννην περὶ τῆ τοῦ πάσχα παραλύσει καὶ τὴν ἀναφορὰν τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχιερέων· — (JL. 177^a—183^b)

κγ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μάγιστρον καὶ ἄρχοντα τῶν ἀρχόντων τὸν Μαραπᾶν περὶ τοῦ μὴ δεῖν τὰ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ μοναστηρίων καὶ τῶν μοναχῶν εἰς οἰκείας χρείας τοὺς κοσμικοὺς ἄρχοντας καταναλίσκειν, ἐπεὶ τῷ τῆς ἱεροσουλίας ἐγκλήματι καταδικάζονται· καὶ ὅτι οἱ μοναχοὶ μὴ ἔχοντες χειροτονίαν ἡγουμένου ἀπὸ ἐπισκόπου ἐστέργηται ἁγίου πνεύματος· — (JL. 184^a—188^b)

κδ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν δευτέρα ἐπιστολή· καὶ ὅτι τὰ ἀπὸ τῆς θείας χάριτος ἐκδιδόμενα καὶ εἰ μὲν ἰδιωτικᾶ τῷ λόγῳ ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἐνέργειαν πρὸς τοὺς προαιρουμένους πολλὴν ἔχουσιν· — (JL. 188^b—190^a)

κε'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν μάγιστρον τρίτη ἐπιστολή· ὅτι τὸ πάσχειν δεινῶς παρά τινων διὰ τὸ Χριστὸν καὶ μὴ ἀποδοῦναι κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀλλὰ μᾶλλον εὐεργετεῖν τοὺς ἐπιηραζόντας, τοῦτο ἴδιον χριστιανοῦ· καὶ πῶς χρὴ αἰρετικούς ἐπεξέρχεσθαι· — (JL. 190^a—192^b)

κς'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν πρεσβύτερον Λαοδικείας περὶ ἀναγκαιῶν ὑποθέσεων καὶ περὶ τῶν ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ διαφθαρέντων· — (JL. 192^b—194^b)

κζ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν πρεσβύτερον Λαοδικείας· ὅτι ἄξιον καθαιρέσεως ἔγκλημα περιπεσῶν ἱερεῶν ἢ ἕτερος κληρικὸς διὰ μετανοίας οὐκέτι τὸν κλῆρον ἀπολαμβάνει, ἀλλ' ἢ μετάνοια τὰς ἁμαρτίας ἀποκαθαίρει οὐ τὴν ἱερωσύνην χαρίζεται· — (JL. 194^b—202^a)

κη'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν πρεσβύτερον Λαοδικείας· καὶ ὅτι καλὸν τὸ ἐξαγορεύειν ἀνθρώποις καὶ μᾶλλον κανονίζεσθαι ἐκ τῶν θείων γραφῶν καὶ ἐξ αὐτῶν ἐντολὰς λαμβάνειν· τοὺς τοιοῦτους γὰρ φεβούνται οἱ δαίμονες· τοὺς δὲ ὄχι τῶν θείων γραφῶν κανονίζοντας καὶ ἐξ οἰκείων δίδοντας οὐ φεβόνται ὅπως οἱ δαίμονες· — (JL. 202^a—206^b)

κθ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μοναχὸν κύριον Στέφανον περὶ τὰ ἀντιμῖσια καὶ τὴν θεῖαν λειτουργίαν καὶ τὴν ἱερωσύνην καὶ ὅτι οὐχ ἀπλῶς παντὶ καὶ πανταχοῦ δεῖ γίνεσθαι τὰς θείας λειτουργίας· περὶ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἱερωσύνης· — (JL. 206^b—211^b)

λ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μοναχὸν κύριον Βασίλειον περὶ παραιτήσας ἐπισκόπων· ὅτι οὐκ ἐπιτρέπουν οἱ θεοὶ κανόνες νὰ ποιοῦν ἐγγράφως ἀλλὰ νὰ ἐξετάζεται· καὶ ἐὰν ἐνὶ ἄξιον νὰ ἐν· εἰ δὲ μὴ νὰ καθαιρεται· καὶ ὅτι τὸ τῆς ἀγιωσύνης ἰδίωμα ἔστιν ἢ ταπεινοφροσύνη· καὶ χωρὶς ταύτης ἀγιωσύνη οὐ κατορθοῦται· οὔτε ἄλλη οἰαδήποτε ἀρετὴ· καὶ ὅτι καθὼς ἔχει ἡ θεία γραφὴ χρὴ τοὺς ἀκοινωνήτους ἐξέρχεσθαι τῆς λειτουργίας ἀπὸ τῶν κατηγουμένων· — (JL. 212^a—218^a)

λα'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν κύριον Βασίλειον· ὅτι καλὸν ἢ ἐμπρακτος διδασκαλία· καὶ ὅτι εἰς οἰονδήποτε πάθος μολυνθῆ τις, οὐκ ἔτι ἱερατεύει· καὶ περὶ τῆς τυρινῆς τὴν ἐβδομάδα πῶς ἐτυπώθη· ἔτι καὶ περὶ τοῦ θρόνου τοῦ πατριαρχείου Ἀντιοχείας· — (JL. 218^b—221^b)

λβ'. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀπὸ Ἱεροσολύμων ἐλθόντα καὶ αἰτησάμενον ἐκθέσθαι εἶδησιν ἐκ τῶν θείων κανόνων εἰς τὴν πάντων ὠφέλειαν φανεροῦντα τὸ ἐνθεσμον τῆς χειροτονίας εἴτε καὶ ἄθεσμον· καὶ ὅτι οἱ ἀπὸ μικρᾶς πόλεως ἀρχιερεῖς μεταβαίνοντες εἰς μεγάλας κατὰ τὰς ἰδίας ἐμπαθοῦς ἐπιθυμίας οὐδὲ εἰς τὸν θάνατον προτρέπονται κοινωνεῖν· — (JL. 222^a—226^b)

λγ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐγκλειστὸν ἀπόδειξις ἐκ τῶν θείων κανόνων εἰς ἐκάστην ἀρμόζουσαν πρᾶξιν· — (JL. 226^b—230^a)

λδ'. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αἰτησάμενον περὶ διαγωγῆς κοσμικῶν καὶ ὅτι ὅσοι μὴ τὸ κατὰ φύσιν ἀσχοῦντες εἰς τὸ κτηνώδες ἐκτρέπονται· καὶ περὶ διαφορᾶς τῶν τοιοῦτων ἐμπαθῶν καὶ ἀπαθῶν· καὶ περὶ τῶν ἀπὸ πορνείας συναπτομένων νομίμων γάμων· — (JL. 230^b—232^b)

λε'. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν πνευματικῶν ἡμῶν ἀδελφῶν τῶν ἐπιλεγόμενων Γλάτων τὸ ἴσον τοῦ πατριαρχικοῦ πιπτακίου τοῦ ἀποσταλέντος πρὸς τὸν κύριον Εὐθύμιον πατριάρχην Ἱεροσολύμων. (JL. 232^b—233^a)

Τὸ ἴσον τοῦ πιττακίου τοῦ ἀποσταλέντος ἐκ τὸν ἅγιον Θαυματουργὸν Συμεῶν πρὸς τὸν κύριον Εὐθύμιον πατριάρχην Ἱεροσολύμων μετὰ τοῦ πατριαρχικοῦ πιττακίου. (JL. 233^{a-b})

λς'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἀββᾶν Γεράσιμον περὶ τῶν αὐτῶν καὶ τὸ ἴσον τοῦ πιττακίου τὸ ἀπολυθὲν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα πρὸς τὸν ἀββᾶν Γεράσιμον, ὅπως ἀναγνωσθῆ ἐπιμέσεως μετὰ τῶν δύο πιττακίων τοῦ τε πατριάρχου καὶ τοῦ ἁγίου Συμεῶν τοῦ Θαυματουργοῦ τῆς μονῆς: — (JL. 233^b—238^a)

λζ'. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοὺς πνευματικούς καὶ ἀγαπητοὺς κατέρας καὶ ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς Ἰβήρους πρὸς τὸ πνευματικόν μου τέκνον τὸν μοναχὸν Γεράσιμον: — (JL. 238^a—240^a)

λη'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν πρεσβύτερον τοῦ ἁγίου Συμεῶν τοῦ Θαυματουργοῦ ὅτι καὶ δίχα προτροπῆς ἢ μοναχικῆ πολιτείας ἐξουσιάζει διδάσκειν, καθὼς καὶ πρῶην οἱ πατέρες ἡμῶν ἐποίουν μόνον τὴν χάριν τοῦ πνεύματος εἶχαν συνεργούσαν πράξει καὶ λόγῳ. καὶ περὶ τὸ γένος τῶν Φραγγῶν καὶ τῶν αὐτῶν πτωμάτων καταλέπτως ἔμπροσθεν ἔχεις εὑρεῖν καὶ ὅτι ἢ ἐπιστολαῖς τοῦ κυροῦ Πέτρου ἔμπαθεῖς ὄντες ἔμπαθῶς ἐξεδόθησαν καὶ οὐ χρῆ ταύτας εἰς μαρτυρίαν φέρειν καὶ περὶ τῆς ἀνακαινίσεως τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου αὐθέντου μας Συμεῶν τοῦ Θαυματουργοῦ: — (JL. 240^b—246^a)

λθ'. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὄνειράτων καὶ ματαίων ἀποκαλύψεων καὶ δαιμονικῶν φαντασιῶν καὶ σημείων καὶ θαυματουργιῶν σατανικῶν καὶ τῶν τοιούτων καὶ πάλιν ὁμως τὰ ἐν ἀληθείᾳ ἐν τοῖς τοιούτοις ἀπὸ θεοῦ γεγόμενα καὶ ὅτι τὸ σαλάτον καὶ τὰ λοιπὰ ὅμοια σχήματα, ἅπερ τινὲς ἔπραξαν τῶν πατέρων, ἀρτίως ἐκώλυσαν οἱ πατέρες ὡς οἰκονομικὰ καὶ οὐ περιεκτικὰ, ἵνα μὴ γίνονται. καὶ περὶ ἐτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων: — (JL. 246^a—256^a)

μ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἡγούμενον τῆς ἁγίας μονῆς τοῦ ἁγίου Θαυματουργοῦ Συμεῶν τὸν κύριον Πέτρον: — (JL. 256^a—257^b)

Τοῦ αὐτοῦ ὑπόθεσις τοῦ προτρεπτικοῦ: — (JL. 257^b—258^b)

μα'. Εἰς τὸν αὐτὸν τὸ προτρεπτικὸν τοῦ πατριαρχείου Ἀντιοχείας: — (JL. 258^b—259^b)

Τὸ ἴσον τοῦ ἀντιγράμματος τὸ ἀπολυθὲν εἰς τὸ πατριαρχ-

χείον Ἀντιοχείας πρὸς τοὺς μητροπολίτας καὶ λοιποὺς προκρίτους τῆς ἐκκλησίας ἐμφαίνον πῶς ἐδεξάμην τὸ προτρεπτικόν: — (JL. 259^b—260^a)

μβ'. Ἡ σύνοδος τῆς ἐνώσεως τῆς γινομένης ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τοῦ μὲν βασιλεύοντος τοῦ δὲ τὸ τηλικαῦτα τῷ τοῦ βασιλεοπάτορος ἀξιώματι διαπρέποντος: — (JL. 260^a—261^b)

Τάξις σὺν θεῷ τῆς στολῆς τοῦ μαντίου: — (JL. 262^b—263^a)

J. 263^b पुस्तोह.

2) Затѣмъ (J. 264^{a-b}) слѣдуетъ предисловіе къ другой книгѣ, сочиненной въ 1088 году:

Αὕτη ἢ βιβλος περιέχει περὶ τε τῶν ἱερῶν μοναστηρίων καὶ πάσης τῆς μοναχικῆς πολιτείας ὁμοίως καὶ ταῖς ἐτέραις ἐκκλησιαίς πάσαις, εἴτε καθολικῆ εἴτε εὐκτήριος, καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ κληρικούς· καὶ ὅτι οὗτοι πάντες οἱ μὴ ὑποκείμενοι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ κατὰ τὸν τόπον ἐπισκόπου, εἰ μὲν μοναχοί, τῆς κοινωρίας χωρίζονται· οἱ δὲ ἕτεροι τῶν ἐκκλησιῶν κληρικοί τοῖς τῶν κανόνων ἐπιτιμίσις ὑπόκεινται. ἔτι περιέχει περὶ τῶν τῆς ἔσω γραφῆς βιβλίων καὶ μαθημάτων τὸ ποῖον σκοπῶ καὶ πότε ἄγει καιρὸς τούτων διέρχεσθαι, πότε δὲ ἀποφεύγειν ὁμοίως δὲ καὶ τὰ τῶν αἰρετικῶν βιβλία καὶ αὐτοὺς τοὺς αἰρετικούς. αὐτὸς δὲ πάλιν ἔχει καὶ περὶ τῆ τοῦ πάσχα παραλύσει τὸ ποῖον ὥραν χρῆ ἀπονησιζεσθαι τοὺς χριστιανούς τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ ὀφέ· καὶ οἱ μὴ οὕτως ποιῶντες εἰς τὴν ἀμώμητον τῶν χριστιανῶν σφάλονται πιστιν τοὺς θεοὺς εὐαγγελιστὰς ἀντιβαίνοντες. συνάπτει δὲ καὶ περὶ τῆς μεγάλης ε' καὶ περὶ τῶν ἑορτῶν τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς. ἔτι δὲ ἔχει πάλιν περὶ διαφορῶν οἰκονομίας εὐλόγους τε καὶ ἀλόγους ἐκ τῶν θείων γραφῶν ὅτι ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ οἰκονομῶν τιποτῶν, εἴτε διακρίνων ἢ ὀρίζων ἄνευ θείας τινὸς ἐνεργείας καὶ ἄνευ τῶν θείων γραφῶν πολλὰ σφάλεται καὶ λίαν ἔστιν ἐπικίνδονον. αὐτὸς δὲ περιέχει τρόπους τινὰς διαφορῶν τῶν σφζομένων, εἴτε ἐκόντες εἴτε ἄκοντες. παραγγελίαν δὲ ποιεῖται ἐκ τῶν θείων γραφῶν φεύγειν ὡς ἢ δύναμις τὴν ἀνελπισταίαν καὶ ἀπόγνωσιν, προσφεύγειν δὲ τῇ ἐλπίδι καὶ τῇ μετανοίᾳ. παραγγέλλει δὲ ἀριβιάζεσθαι καὶ φεύγειν διδασκάλους τοὺς ἀφ' ἑαυτῶν διδά-

σκοντας και οὐκ ἀπὸ τῶν θείων γραφῶν. ὁμοίως αἰτιᾶται μαθητὰς τοὺς κατὰ τὰ θελήματα αὐτῶν δικαστάλους ἐπιζητοῦντας και μὴ τὰς τῶν θείων γραφῶν φρονοῦντας και ἀποδεικνύων [ἐκ τῶν θείων] γραφῶν ὅτι ἐν ἰδίῳ καιρῷ τῆς ἐκδικήσεως τοῦ θεοῦ ἅμα συναπόλουντο και οἱ τοιοῦτοι διδάσκαλοι και οἱ ὑπ' αὐτῶν διδασκόμενοι. πάντιν ὑποδεικνύει τὰς αἱρέσεις ἃς περιπίπτουσιν οἱ ἔχοντες μὲν ὀρθὴν πίστιν, ἐξ ἀγνοίας δὲ ἢ καταφρονήσεως σφάλοντες εἰς τὰς πράξεις προφάσει ἐν οἰκείῳ θελήματι και τοῖς αἱρετικοῖς τοῖς εἰς τὴν πίστιν προσκρούουσιν συναριθμοῦνται. μᾶλλον δὲ οἱ μοναχοὶ τὸ πλέον εἰς ταῦτα παραπίπτουσιν προφάσει ἀσκήσεως· διὰ μέσων δὲ τούτων ἀπάντων ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἕως τέλους διαφόρους ἔχει ὑποθέσεων ὠφελείας και οὕτως τελειοῦται. ἐξεδόθη δὲ πρῶτον μὲν διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν συνεργούσης ταῖς πρεσβεΐαις τῆς ἀχράντου αὐτοῦ μητρὸς και πάντων τῶν ἁγίων. και οὕτως δὲ ἐφελονηθή ἐκ τῶν θείων γραφῶν και διαφόρων βιβλίων παρὰ μοναχοῦ τινὸς ἐν τοῖς κατὰ τὸ Μαῦρον ὄρος μοναστηρίοις οἰκοῦντος, εἰς ὠφέλειαν ἑαυτοῦ και ἐτέρων και εἰς ὑπόμνησιν. ἔτους ςφϛς'.

и на лл. 265^a—335^b самое произведение монаха Нико-на Черногорца, до сяхъ поръ даже въ каталогахъ рукописей ни разу не отмѣченное и, повидимому, здѣсь существующее въ единственномъ спискѣ. Къ сожалѣнію, начала его не хватаетъ: л. 265^a начинается съ

οὐ παρέλαβον χάριν γοῦν αὐτῷ τῆς δουλείας ὀφειλο-
μεν ἅπαντες ὁμολογεῖν . . .

Текстъ на л. 335^b заканчивается фигурно; послѣдняя строка заклеена.]

№ 437.

Въ кельяхъ архіепископа.

Πέτρος Δαμασκηνοῦ: рукопись на бумагѣ in 4°.

№ 438 (1141).

Рукопись на бумагѣ, in 4°. [210×140; XVII вѣка Г']
[in 8°, XVI вѣка, лл. 331, по 22 строки. Содержитъ:

1) статью, которой начало: Τοῦτο τὸ βιβλίον συνέστηκε κατὰ τῆς τῶν Λατίνων καινοτομίας,

2) вводную статью, начин.: Ἦγούμεθα δεῖν πρὸς Λατίνους ποιούμενους τὸν λόγον. . . Α]

3) Νεΐλου Θεσσαλονικέως κατὰ Λατίνων [περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, безъ раздѣленія на отдѣльныя части, и только въ концѣ случайно встрѣчается обозначение главы μδ';

начин.: Πρῶτον μὲν ἀρχαῖά τίς ἐστι δόξα τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. . .

послѣдняя глава труда озаглавлена:

Ἐκθεσις τῆς πίστεως τῶν ἁγίων τῆς πατέρων.

и она обрывается на словахъ: φόβος δὲ περὶ τοῦ ἀναθέματος οὐ μικρός· κοινωνεῖ δὲ τῆς Α].

№ 439 (940).

Βιβλίον τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοκαραῖ, на бумагѣ in 8° [215×147; 135×83; по 20 строкѣ]. Писана Мариєю Брусаронулою въ 1531 году [какъ видно изъ записи на предпослѣднемъ листѣ recto:

Ἐπερ ἔνοι χαίροντες ἰδεῖν πατρίδα και οἱ θαλαττεύοντες ἰδεῖν λειμένα οὕτως και οἱ γράφοντες ἰδεῖν βιβλίου τέλος: — ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον κατὰ μῆνα Σεπτεμβρίου κ'. εἰς ἀφλα'. γραφὴν χειρὸς Μαρίας τῆς Κρουσαροπούλας· δόξα σοι ὁ θεός·-

На л. 1^a есть изображение въ красной рамкѣ съ надписью: ὁ ὁσιος πατήρ ἡμῶν Γεννάδιος ὁ Θεοκαραῖς, а л. 1^b занятъ какою-то рамкой (?); лл. 2^a—7^b пустые; текстъ начинается съ

л. 8^a и слѣд.: (заст.) Δίκαιον ἐστίν ὄργανον καλεῖσθαι τοῦτο τὸ βιβλίον ἐπεὶ και ὁ ποιήσας τοῦτο Θεοκαραῖς προεώρακεν. . .

На л. 7^b есть помѣтка XVI вѣка рукой александрийскаго патриарха Іоакима (1486—1565):

+ τῷ παρὸ βιβλίῳ, ὁ ἐπινομαζόμενος Θεοκαραῖς ὑπάρχει Αθανασίου Κανδιλᾶπτη τοῦ ὡν καδιλᾶπτη τοῦ ἁγίου

ὄρους Σινᾶ. καὶ ἵνα εἰς τὴν ἐξουσίαν του ὡς θέλη ποιήσαι αὐτῶ· καὶ μὴ εὗρι κατὰ τήνος ἐμπώδιω ἢ ἐνόγησην· ἢ ἀμφιβολίαν· τὸ ὅποιω ἀγώρασε ἀπὲ τὸν οἰκονόμω κυρῶ Γεράσιμον Κρήτης· ἢ πολήσοι. ἢ χαρισσοι, ἔχει ἐξουσία ὡς ἴδεν αὐτὸς, εἰς αὐτὰ. καὶ ὁ γράψας μάρτυρας περὶ τούτου. καὶ ὅποιως ἴθελε κλέψῃ, ἢ στερίσοι ἐξ αὐτοῦ νὰ ἴνε ἀσυγχώρετος ἐν τὸ νῦν καὶ ἐν τῶ μέλλοντι ἀμήν: — + Ἰωακείμ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας [ ]:—]

№ 440 (945).

Βιβλίον τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θηκαρά: на бумагѣ in 8° [205×150; 141×190; по 24 строки]. Эта книга писана въ январѣ м-цѣ 1533 года въ Кносѣ Критскомъ. Смотри у меня извлеченныя изъ нея изображенія, Геннадія Θивары и другияхъ [четыре листа въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 466.] [Лл. 257 А] [всего 32 тетради: 3 послѣднихъ листа отъ тетради α', затѣмъ тетради β'—ζ' и второй нумераціи тетради α'—κε'.

Недостающіе лл. тетради α' дополнила рука XVI—XVII вѣка, начавшая словами: [Α]ρχόμενος ἀγαπητῆ προσευχῆς... , тогда какъ первоначальная рука начин.: τὸ ἄκτιστον τὸ ἀναρχον τὸ ὁμοούσιον τὸ ἀίδιον...

Въ тетради ζ' первого счета запись:

+ Θεοῦ τὸ δῶρον Θωμᾶ Πατρολόγου πόνος τάχα καὶ θύτου:.

и на оборотѣ послѣдн. листа вторая запись:

+ αὐτῇ ἡ ἱερὰ βίβλος τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Θηκαρά ἐγράφη μὲν ἐν Κνωσσῶ τῆς Κρήτης πόνω καὶ σπουδῇ Θωμᾶ εὐτελοῦ ἱερέως Πατρολόγου· ἀναλλάμασι δὲ κυροῦ Γερμανοῦ μοναχοῦ· πέρας δὲ ζῶν θεῶ εἰληφεν χιλιοστῶ πεντακοσιοστῶ τριακοστῶ τρίτῳ ἰαννουαρίῳ ιδ':.

Подъ первой записью помѣтка:

+ τὸ παρὸ βηβλήον ἐπίρα ἐγὼν Νεφός εἰερόμοναχός ἀπὲ τὸ πατριαρχη κυρ Ἰωχιμ'. . . . ζοθ' ἰβληῖ εἰς τὰς ιβ'.]

№ 441 (1667).

Эта же книга его, на бумагѣ [XVII вѣка] in 8° [214×150; 140×80; тетрадей 59: α'—ι', α'—κς', α'—ιζ', и 6 безъ нумераціи. Заглавіе:

Βιβλίον τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θηκαρά.]

№ 442.

Μαργουλίου θεολογικόν: рукопись на бумагѣ in 16°. Въ концѣ приписано:

αχπβ' ἰαννουαρίου ιζ' εὐρίκεν ὁ ἀρχιεπίσκοπος κυρ Ἀνανίας διὰ τὴν Μοσχοβίαν. Ἡ συνοδία του Ἀθανάσιος, Σωφρόνιος ἀρχιμανδρίτης.

№ 443 (1146).

Рукопись на бумагѣ in 4° [написана въ 1695 г. Г'] [Лл. 55, по 23 строки, XVII вѣка А]. Содержитъ:

1) Σεβαστοῦ Τραπεζουντίου περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς θείας εὐχαριστίας:

[Ἵπερ μενοῦν πρὸ σκοποῦ γράφεις ἡμῖν...]

2) нѣсколько писемъ А] [письмо Фриниха къ Корліану Г'.]

№ 444.

Рукопись in 4°, половина на бумагѣ, половина на пергаминахъ: на бумагѣ объ Антихристѣ, ■ на пергаминахъ Λαουσαϊκόν.

№ 445 (1407).

Опроверженіе ереси новаго еретика Тимotheя, составленное Синайскимъ іеромонахомъ Баллистратомъ въ 1829 году. Рукопись на бумагѣ въ листъ [297×212. Заглавіе:

Στήλη ὀρθῶν δογμάτων τε καὶ φρονημάτων τῆς ὀρθοδόξου καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας καὶ ἀξίην ριζόθεν ἀναπτάσσα τὴν λεγομένην παλαιονομίαν τοῦ νεοφανοῦς αἰρεσιάρχου Τιμοθέου τοῦ ἐπικαλουμένου Κληροφίλου καὶ τῶν ὀπαδῶν

αὐτοῦ: — Συγγραφεῖσα ἐν Σιναίῳ τῷ ὄρει παρὰ Καλλιστράτου τοῦ ἱερομονάχου τοῦ καταγομένου ἐκ τῆς νήσου Δήμνου ἐν ἔτει ραοχθ' κατὰ μῆνα μάρτιον.]

№ 446.

Μέλισσα, на бумагѣ in 4°.

№ 447 (1765).

Побужденія къ покаянію. Рукопись [съ надписью на корешкѣ:] Συναγωγή κατὰ στίχων, на бумагѣ in 8° [XVIII вѣка] на новогреческомъ языкѣ. [Содержитъ:

Ἱστορίας πανθαύμασταίς καὶ κατανοητικαῖς ἐκ τῆς θείας γραφῆς:—]

№ 448.

Избранныя слова св. Отцовъ, начиная съ Шестоднева св. Василя Великаго; на бумагѣ in 4°, рукопись новая, пожертвована Синайскому м-рю въ 7069=1561 году при игуменѣ его Никодимѣ (Синайскій игуменъ Никодимъ не епископъ!).

№ 449.

Такія же слова, начиная съ того же Шестоднева.

№ 450.

Λόγοι Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου: рукопись на бумагѣ in 4°.

№ 451.

Τοῦ αὐτοῦ 33 λόγοι, на бумагѣ in 4°.

№ 452.

Ὀμιλίαι εἰς τὰς κυριακὰς Θεοφάνους ἀρχιεπισκόπου Ταυρομενίας Σικελίας, Κεραμέως: на бумагѣ in 4°. Даръ Синайскому монастырю іеромонаха Никифора.

№№ 453 (1182).

[Рукопись, писанная въ 1610 году Михаиломъ АГ] на бумагѣ [л. 270 А] in 4° [205×150 Г] [но 20 строкъ.

Содержитъ: А]

Λόγοι Γερμανοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως [εἰς τὴν ἁγίαν τεσσαρακοστὴν ἀπὸ τῆς κυριακῆς τοῦ τελώνου καὶ φαρисαίου, ἀναγινωσκόμενοι εἰς τὴν δευτέραν, τετάρτην καὶ παρασκευὴν ἐκάστης ἑβδομάδος τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς πλην τῆς μεγάλης ἑβδομάδος, ἧς εἰς ἕλας τὰς ἡμέρας ἔχει λόγους μέχρι τῆς μεγάλης παρασκευῆς.

Слово первое начин.: Ἦ εἰς τὸν τελώνην καὶ φαρισαῖον παραβολὴ καὶ ὑπόθεσις. . .

Последнее слово начин.: Κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν εἰργάσατο σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς. . . А]

№ 454 (1156).

Κυριακοδρόμιον Φελοθέου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, на бумагѣ въ листъ, 1603 года [270×185 Г] [въ два столбца, по 24 строкъ, л. 436. Содержитъ 94 слова, начиная съ недѣли всѣхъ святыхъ и кончая 29 августа; первое начинается:

Εἰς μαρτύριον προτρέπει. . .

последнее (на Усѣкновеніе главы Іоанна Крестителя) начинается:

Δεινὸν ἐστὶν ὄντως, ἀγαπητοί, τὸ τῆς πορνείας ἀμαρτήμα. . . А].

Въ началѣ приписано:

Ἀφιερόνω ἐγὼ Ἰγνάτιος ἱερομόναχος ἐκ νήσου Κρήτης.

Въ концѣ:

Ἐτελεύθη ἐν μυνὶ ὀκτωμβρίῳ κ', αχγ', διὰ ἔξοδον καὶ κόπον κάμου Ἰγνατίου.

№ 455 (1163).

Τοῦ αὐτοῦ Κυριακοδρόμιον, на бумагѣ [XVI вѣка, л. 182 А] [XVII вѣка, л. α'—ρσ' Г] [Содержитъ:

1) τῆ же 54 слова, что и № 1162, начиная съ недѣли мытаря и фарисея

Εἰς τὸν τελώνην καὶ τὸν φαρισαῖον παραβολὴ καὶ ὑπόθεσις, ἤγουν διήγησις, καὶ τίνος πράγματος ὁμοίωσις ἐπενοήθη...

кончая недѣлей послѣдней предъ Рожд. Христ.

Οἱ μὲν παλαιοὶ ἐκεῖνοι καὶ πρὸ τοῦ νόμου θεοὶ ἄνδρες...

2) указатель зачатъ апостольскихъ и евангельскихъ чтеній на всѣ недѣли;

3) мучение свв. 40 мучениковъ;

4) мучение св. великомуч. Георгія;

5) похвала священномуч. Василію, еписк. Амасійскому;

Οἱ τὸ ἐκίγειον κράτος λαχόντες...

6) насхальныя таблицы. А]

№ 456 (1154).

Τοῦ αὐτοῦ λόγοι, на бумагѣ, въ листъ [290×205 Γ] [л. 165 въ два столбца по 30 строкъ А] [XVII вѣка. АГ] [Содержитъ

1) Слова патр. Филофея на воскресные и праздничные дни, начиная съ недѣли всѣхъ святыхъ:

Εἰς μαρτύριον προτρέπει τοὺς μαθητὰς ὁ Χριστὸς...

кончая 5-мъ воскресеньемъ Вел. поста:

Ἀγαθὰ μὲν πάντα τὰ θεῖα λόγια...

2) Слово св. Григорія Богослова на Рождество Христово А].

№ 457 (1646).

Въ библиотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Каирѣ.

Рукопись на бумагѣ [л. 381] въ листъ широкій, [296×223; 210×140; по 26 строкъ] начала XV вѣка, на 380 полулистахъ.

[На лл. 2^a—3^a Πίναξ τοῦ βιβλίου: — † τοῦ ἀγιωτάτου καὶ σοφωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ

οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κοροῦ Φιλοθέου πρὸς τὰ συγγραφέντα τῷ φιλοσόφῳ Γρηγορᾷ κατὰ τε τοῦ ἱεροῦ τῆς ἐκκλησίας τόμου καὶ θείας ἐνεργείας καὶ θεοποιῦ χάριτος καὶ δὴ καὶ τῆς ὁραθείσης ἐν Θαβωρίῳ ὑπερφυῶς θεοφανείας τε καὶ θεότητος.

Съ л. 4^a до 381^a содержатся:]

1) Λόγος α'. Φιλοθέου τοῦ ἀγιωτάτου καὶ σοφωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὰ συγγραφέντα τῷ φιλοσόφῳ Γρηγορᾷ κατὰ τε τοῦ ἱεροῦ τῆς ἐκκλησίας τόμου καὶ θείας ἐνεργείας καὶ θεοποιῦ χάριτος, καὶ δὴ καὶ τῆς ὁραθείσης ἐν Θαβωρίῳ ὑπερφυῶς θεοφανείας τε καὶ θεότητος ἀντιρρητικοὶ λόγοι ιε'.

2) Λόγος β'. — Περὶ διαφορᾶς οὐσίας θείας καὶ ἐνεργείας.

3) Λόγος γ'. — Περὶ διαφορᾶς οὐσίας θείας καὶ ἐνεργείας, καὶ περὶ θείας δυνάμεως, ἣν ὁ θεὸς φυσικῶς ἔχει κατὰ τοὺς ἱεροὺς θεοῦ λόγους.

4) Λόγος δ'. — Περὶ τοῦ αὐτοῦ.

5) Λόγος ε'. — Περὶ ἠνωμένης καὶ διακεκριμένης θεολογίας.

6) Λόγος ς'. — Περὶ μετοχῆς θείας καὶ ἐνεργείας καὶ χάριτος.

7) Λόγος ζ'. — Περὶ τῆς τοῦ θεοῦ φυσικῆς καὶ οὐσιώδους θείας ἐνεργείας, ὅτι ἄκτιστος.

8) Λόγος η'. — Περὶ θείας ἐνεργείας ὅτι ἄκτιστος καὶ ὅτι οὐ σύνθετος διὰ ταυτὸν τὸ θεῖον, ἀλλ' ἀπλοῦν κατὰ φύσιν.

9) Λόγος θ'. — Περὶ θεότητος καὶ θεοῦ καὶ θείας αὐθις ἐνεργείας, ὅτι ἄκτιστος.

10) Λόγος ι'. — Ὅτι ἄσχετος καὶ ἀμίμητος ἡ θεῖα χάρις καὶ θέωσις τῇ ἀνθρωπιᾷ φύσει, εἰ καὶ πνεύματι ἀγίῳ ἐν σχέσει καὶ μιμήσει γίνεται ἡ αὐτή, καὶ πῶς καὶ κατὰ τίνας τοὺς λόγους ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ ἐνέργεια λέγονται τοῦ πατρὸς παρὰ τῶν θεολόγων, καὶ αὐθις οὐκ ἐνεργεῖται αὐτοί.

11) Λόγος ια'. — Περὶ τῆς Χριστοῦ θείας μεταμορφώσεως καὶ τοῦ κατ' αὐτὴν φυσικοῦ τῆς θεότητος φωτός. περὶ τε θεώσεως ὑπερφυοῦς αὐθις καὶ μετοχῆς τῆς θεοποιῦ καὶ φυσικῆς τοῦ πνεύματος χάριτος.

12) Τοῦ αὐτοῦ ἀγιωτάτου καὶ σοφοῦ πατριάρχου πρὸς τὸν

φιλόσοφον Γρηγορᾶν ἀναρρητικός λόγος ιβ'. — Ὑπὲρ τῶν ἐν τῷ ἀγίῳ ὄρει τῷ Ἄθῳ μοναστῶν... Все это слово смотри в моемъ собраніи Аѳонскихъ актовъ. [Теперь взятые отсюда 25 листовъ, содержащiе указанное слово, находятся въ собраніи еп. Порфирія Имн. Публ. Библи. 244.]

13) Δόγος ιγ'. — Τῷ εὐγενεστάτῳ μεγάλῳ δομestίῳ τῷ Παλαίστολόγῳ περὶ τοῦ ἐν τοῖς πρὸς Εὐνόμιον ἀντιρρητικῶς τοῦ μεγάλου Βασιλείου ῥητοῦ, τοῦ λέγοντος: «ὁ γὰρ τετοκῶς βῶλον ἔδρασεν κατὰ τὸν Ἰωβ λόγον, οὐχ' ὁμοίως τὰς τε βῶλους καὶ τὸν υἱὸν ὑπεστήσατο», καὶ περὶ θεότητος.

14) Δόγος ιδ'. — Πρὸς τὸν αὐτὸν περὶ τῆς ἐν Θαβωρίῳ θείας τοῦ Χριστοῦ μεταμορφώσεως, ὅτι οὔτε οὐσία θεοῦ τὸ κατ' αὐτὸν φῶς, οὔτε κτίσμα. καὶ ὅτι εἶδον αὐτὸ οἱ ἀπόστολοι, καὶ πῶς εἶδον καὶ ὅτι οὐ σιωπᾶσθαι τοὺς περὶ τοῦτου λόγους κατὰ τινὰς χρῆ, ἀλλὰ καὶ κηρύττεσθαι, καὶ πρὸς τὴν μετοχὴν μάλιστα σπεύδειν πάντας τοῦ θείου φωτός ἐκείνου.

15) Δόγος ιε'. — Πρὸς τὸν αὐτὸν περὶ τῶν αὐτῶν.

[Кое-гдѣ въ текстѣ словъ есть латинскія позднѣйшія по-мѣтки].

№ 458 (1732).

Въ той же библиотекѣ.

[Рукопись 1602 года, in 8°, лл. ππ' + λλ'.

Содержитъ:

1) лл. α'—πβ'] Ὁμιλία ποιηθεῖσαι παρὰ τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν κυρίου Φιλοθέου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ σφωτάτου καὶ θεολογιωτάτου ἀνδρός:—

Въ этой рукописи 1602 года помѣщены изѣранные слова и Златоустаго, и Кирилла Иерусал. и св. Григорія, епископа Антиохійскаго.

2) Записъ:

Ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς Μακαρίου ἱερομονάχου τοῦ Σιναΐτου. ἐγράφη δὲ εἰς τὸ Καχέτι εἰς τὴν Ἰβηρίαν, βασιλεύοντος τοῦ εὐσεβεστάτου αὐθεντοῦ Ἀλεξάνδρου διὰ συνδρομῆς καὶ ἐξόδου τοῦ ὁσιωτάτου ἐν ἱερομονάχῳι καὶ

πνευματικοῦ Ἰωακεῖμ τοῦ Σιναΐτου: — ζρι'. Μακάριος ἱερομόναχος ὁ Σιναΐτης.

[Приписка другою рукою XVII вѣка:

Τὸ παρὸν κυριακοδρόμιον ὑπάρχει κάμου εὐτελοῦς ἱερομονάχου τοῦνομα Σωφρόνιος· καὶ μηδεὶς ἀποξενώσῃ αὐτὸ ἀπ' ἐμοῦ:—

4) лл. α'—λλ'. Ἐρμηνεία τῶν λε' κανόνων τοῦ εὐαγγελιστᾶριου ἅτινα εὐρήσεις τί περιέχουσι καὶ πῶς χρῆ μετέρχεσθαι καὶ διὰ τί εἰσι λε' καὶ οὐχὶ πλείω ἢ ἦτονα:—

съ присоединеніемъ таблицъ Пасхальныхъ съ 22 марта, обрывающихся на 20 апрѣля.]

№ 459.

Κυριακοδρόμιον τοῦ κατὰ Ματθαῖον. Всѣхъ словъ тутъ 41.

№ 460 (1168).

Κυριακοδρόμιον Μαξίμου Πελοποννησίου, на бумагѣ [лх. 642, по 30 строкъ А] въ листъ, 1634 [вѣрнѣе, 1633] года [310×210 Γ].

1) Въ началѣ помѣщено [датированное 7 марта 1614 года А] предисловіе ко всѣмъ христیانамъ и священникамъ

[Ἐπρεπε καθὼς λέγει ὁ μέγας Χρυσόστομος . .

а затѣмъ самыя 84 слова, изъ которыхъ первое (въ первую недѣлю послѣ Крещенія) начини:.

«Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν . .

Πολλὰ ἤθελεν εἶσθαι ἕνας ἀνθρώπος . . .

предисловіе (περὶ μαντευμάτων) начини:.

Ἐπειδὴ ὁ λόγος εἶναι περὶ μαντευμάτων καὶ ἄλλων τινῶν ὁμοίων τοῖς μαντεύμασι, καλὸν μου φαίνεται . . .

послѣднее начини:.

Πολλοὶ ἀνθρώποι μὴ γνωρίζοντες τὸ καλὸν ποῖον εἶναι . . . Α]

а въ концѣ

2) нѣсколько словъ Златоустаго [именно три А] и

3) св. Василия Великаго [тоже три А].

4) Запись:

Τὸ παρὸν βιβλίον ἐγράφη διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου ἱερέως Γρίνου καὶ οἰκονόμου τῆς ἀγιωτάτης ἀρχιεπισκοπῆς Παρωσιανῆς, διὰ συνδρομῆς κόπου τε καὶ ἐξόδου τοῦ ὀσιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις Κυζηλήμη τοῦ Σιναΐτου ἐν ἔτει Ἱρμβ' μηνὶ Σεπτεμβρίῳ κγ'.

№ 461 (1169).

Τοῦ αὐτοῦ Κυριακοδρόμιον, на бумагѣ, in 4° [210×160, XVIII вѣка Г'] [XVII вѣка; лл. 392, по 20 строкъ; ни-сець — Христоφόρος. Р-сь содержитъ 47 словъ, изъ которыхъ первое (въ недѣлю Луки или мытаря и фарисея)

начин.: Μετὰ τὸ κεῖμενον τῆς ἀγίας Γραφῆς, καθὼς εἶναι καλὸς κωνηγός, ὅπου ἤξεόρει νὰ κωνηγήσῃ. . .

■ последнее (на Успеніе Божіей Матери)

начин.: "Ὅσπερ παράδεισος ἄλλος, ἀγαπητοί, πολυανθὲς καὶ εὐ-ωδὸς. . . Α].

№ 462 (1157).

Κυριακοδρόμιον, на бумагѣ въ листъ [290×210 Г'] [лл. 232, въ два столбца, по 31 строкѣ Α], 1646 года 6 іюля [писецъ Матθαι.

Содержитъ 92 слова патриарха Константинопольскаго Филофея; на последнемъ мѣстѣ стоитъ слово на Благовѣщеніе, начин.:

Τῆ προτέρα κυριακῆ. . . Α].

№ 463.

Κυριακοδρόμιον, на бумагѣ въ листъ.

№ 464.

Κυριακοδρόμιον, на бумагѣ in 4°. Въ концѣ приписано: Questa sancta vivlos di s-ta Caterina di monte Sina.

№ 465—466.

Еще есть два Κυριακοδρόμια, на бумагѣ in 4°.

№ 467.

Κυριακοδρόμιον, на бумагѣ, содержитъ избранныя слова изъ св. Отцовъ. Начала и конца нѣтъ.

№ 468.

Λόγοι εἰς διαφόρους ἑορτάς, на бумагѣ въ листъ.

№ 469.

Λόγοι, βίαι καὶ διηγήσεις πατέρων, на бумагѣ in 4°.

№ 470.

Λόγοι διάφοροι, на бумагѣ in 4°.

№ 471.

Λόγοι διάφοροι καὶ συλλογαί, на бумагѣ in 4°.

№ 472.

Λόγοι καὶ διαταγαί ἁγίων, на бумагѣ въ листъ.

№ 473.

Въ вельяхъ архіепископа Синайскаго.

Λόγοι πανηγυρικοὶ διάφοροι, на бумагѣ.

№ 474.

Тамъ же.

Γερασίου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας λόγοι τιη' (98) на бумагѣ.

№ 475 (1671).

Въ Синаедажуванійској библиотекѣ.

Рукопись на бумагѣ in 8° [213×133; 158×90; лл. тмγ'; XVI вѣка. Содержитъ]

Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης:— (τ. ε. τοῦ Παλαμᾶ).

1) Λόγος ἀποδεικτικὸς πρῶτος, ὅτι οὐχὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ, ἀλλ' ἐκ μόνου τοῦ πατρὸς πορεύεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.

Πάλιν ὁ δεινὸς καὶ ἀρχέλακος ὄφις τὴν ἑαυτοῦ κεφαλὴν καθ' ἡμῶν διαίρων...

2) Λόγος δευτέρος, περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος.

Ὅν μὲν οὖν εἶδει καὶ αὐτῷ τῶ τῶν εὐσεβούντων καταλόγῳ πρὸς διασάφησίν τε καὶ βεβαίωσιν τοῦ ὀρθοῦ φρονήματος...

3) Ἐπιγραφαὶ Λατίνων καὶ ἀντεπιγραφαὶ τοῦ αὐτοῦ Γρηγορίου δεικνῦσαι δυσσεβῶς ἐχούσας τὰς παρὰ τῶν λατινοφρόνων τοιαύτας ἐπιγραφὰς καὶ ἀντιθέτους οὔσας ταῖς συνειλεγμέναις τῶν ἁγίων ἐνταῦθα ῥήσεσιν.

Ὅταν ἐπὶ τῆς θεολογίας ἰσοδυναμῶσιν ἀλλήλαις ἢ ἐκ καὶ ἢ διὰ...

4) Τοῦ αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν ἱερῶς ἠσυχάζοντων, τῶν προτέρων ὁ πρῶτος.

Ἀποκρίσις α'. Ἀδελφέ! καλὸν χάριτι βεβαιουῦσθαι τὴν καρδίαν, ἀποστολικῶς εἰπεῖν...

Ἀποκρίσις β'. Ἀδελφέ! οὐκ ἀκούεις τοῦ ἀποστόλου λέγοντος, ὅτι τὰ σώματα ἡμῶν ναὸς τοῦ ἐν ἡμῖν ἁγίου πνεύματος...

Ἀποκρίσις γ'. Περὶ φωτὸς καὶ φωτισμοῦ θείου καὶ ἱερᾶς εὐδαιμονίας καὶ τῆς ἐν Χριστῷ τελειότητος.

Οὐκ ἄρα μόνον ταῖς ἀρεταῖς αἱ κακίαι παραπεπήγασιν, ἀλλὰ καὶ ταῖς εὐσεβέσι λόγοις...

5) Τοῦ αὐτοῦ περὶ προσευχῆς.

Τῶν μὲν οὖν οὐδὲν μέγα τιμωμένων τὴν ἀπὸ τῆς εἴω παιδείας ὄνησιν...

6) Τοῦ αὐτοῦ περὶ φωτὸς ἱεροῦ.

Ὁ δὲ τῆς νοερᾶς προσευχῆς κατὰ τῶν διὰ βίου ταύτην προσανεχόντων τοιοῦτος ὑφηγητῆς καὶ περὶ φωτὸς ἱεροῦ διδάσκειν ἀξιοὶ τοὺς ὀρώντας...

7) Ἐλεγχος τῶν συμβαινόντων ἀτόπων ἐκ τῶν δευτέρων τοῦ φιλοσόφου Βαρλαάμ συγγραμμάτων, ἧ περὶ θεώσεως.

Ἄλλ' ἂ μὲν κατὰ Μασσαλιῶν...

8) Κατάλογος τῶν ἐχθαινόντων ἀτόπων ἐκ τῶν τοῦ αὐτοῦ προτάσεων.

Λόγος δευτέρος κατὰ τῶν δευτέρων:—

Ἡρετό τις τῶν εἰσαγομένων εἰ δυνατόν ἀνθρώπω...

Κατὰ τῶν δευτέρων ὁ τρίτος λόγος:

Ἄ μὲν οὖν προσκρούει τῇ ἀληθείᾳ...

9) Τοῦ αὐτοῦ λόγος περὶ τῆς κατὰ σάρκα τοῦ κυρίου Χριστοῦ οἰκονομίας.

Ὁ τοῦ θεοῦ προαιώνιος καὶ ἀπερίληπτος καὶ παντοκράτωρ Λόγος....

№ 476 (1604).

Τοῦ αὐτοῦ ἡθικοὶ καὶ διδασκαλικοὶ λόγοι. Оташная рукопись на бумаге [XV ввека; тетради а'—с': 300×183; 228×132; по 28 строкъ, въ два столбца]. Велхъ слово тутъ 63.

[Впереди на лл. 1^а—4^в Πίναξ ἀκριβῆς τῶν ἡθικῶν τε καὶ διδασκαλικῶν λόγων τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης Γρηγορίου:—

a затѣмъ съ л. 5^а до конца велъ слова:]

1) Περὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους εἰρήνης ὁμιλία ῥηθεῖσα μετὰ τρίτην ἡμέραν τῆς αὐτοῦ πρὸς Θεσσαλονίκην ἐπιδημίας.

Ἀδελφοὶ μὲν ἡμεῖς πάντες, ὡς ἑνὸς δεσπότητος καὶ ποιγυτοῦ...

2) Εἰς τὴν κατὰ τὸν τελώνην καὶ τὸν φαρισαῖον παραβολὴν.

Ἡυπόρος ἐστὶν εἰς κακίαν ὁ νοητὸς τῆς κακίας προστάτης...

3) Εἰς τὴν τοῦ ἀσώτου παραβολὴν.

Καταί ποτὲ λιμὸς τὴν Ἰερουσαλὴμ ἀποκλαιόμενος...

4) Εἰς τὸ εὐαγγέλιον τῆς δευτέρας τοῦ Χριστοῦ παρουσίας, καὶ περὶ εὐσπλαχνίας καὶ εὐποιίας.

- Τῇ μὲν παρελθούσῃ κυριακῇ μνήμην ἐποιεῖτο ἡ ἐκ-
κλησία...
- 5) Εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ Κυρίου, περὶ σωφροσύνης καὶ
τῆς ἀντιθέτου ταύτης κακίας.
Τὴν μὲν προγονικὴν ἐκείνην ἀρὰν...
- 6) Ὁμιλία προτρεπτικὴ πρὸς νηστείαν, ἐν ᾗ καὶ περὶ τῆς
τοῦ κόσμου γενέσεως.
Πολὺς ἐστὶν εἰς κακίαν εὐμήχανος...
- 7) Περὶ νηστείας.
Ἦδὺ μὲν ὀφθαλμοῖς θέαμα...
- 8) Περὶ πίστεως, ἐν ᾗ καὶ τῆς κατ' εὐσέβειαν ὁμολογίας ἔξ-
θεσις.
Πιστεύομεν εἰς τὸν θεόν, καὶ πιστεύομεν...
- 9) Τῇ β' κυριακῇ τῆς τεσσαρακοστῆς, πρὸς τοὺς ἀκαίρως ὁμι-
λοῦντας ἀλλήλους ἐν ταῖς κατὰ τὴν ἐκκλησίαν ἱεραῖς συνάξεσιν.
Αὐτὰς τὰς δεσποτικὰς φωνὰς...
- 10) Εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρόν.
Ὁ τοῦ Χριστοῦ σταυρὸς προανεκηρύττετο...
- 11) Εἰς τὴν γ' κυριακῇ τῆς τεσσαρακοστῆς, περὶ τῆς ἐπι-
μελείας τῶν ἔνδον λογισμῶν.
Πολλάκις πρὸς τὴν ὑμετέραν...
- 12) Εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς θεοτόκου.
Ὁ μὲν φαλμφοδὸς προφήτης...
- 13) Περὶ τῆς ἐνσάρχου οἰκονομίας.
Ὁ τοῦ θεοῦ προαιώνιος καὶ ἀπερίληπτος...
- 14) Ὁμιλία δεικνύσα τὸ τοῦ σαββάτου καὶ τῆς κυριακῆς μυ-
στήριον.
Καὶ νῦν κυριακὴν...
- 15) Τῇ κυριακῇ τῶν μυροφόρων, ἐν ᾗ καὶ ὅτι πρώτη τὸν
Κύριον ἡ θεοτόκος εἶδεν ἐκ νεκρῶν ἀναστάντα.
Ἡ τοῦ Κυρίου ἀνάστασις τῆς ἀνθρωπίνης...
- 16) Εἰς τὸ κατὰ τὴν Σαμαρείτιδα εὐαγγέλιον, καὶ ὅτι δεῖ
καταφρονεῖν τῶν παρόντων.
Διὰ πασῶν τῶν νῦν...
- 17) Εἰς τὸ ὄγδοον εὐαγγέλιον τὸ κατὰ Ἰωάννην, ἐν ᾗ καὶ

- ὅτι μεγάλων δωρεῶν ἀξιοθήσονται οἱ μέχρι τέλους μετ' εὐλαβεί-
ας ἐν ταῖς ἱεραῖς συνάξεσι παραμένοντες.
Ἰωάννης ὁ παρθένος...
- 18) Εἰς τὴν ἀνάληψιν, πῶς ἀναπληροῦται τὸ νομικὸν σάβ-
βατον.
Ἐόρταζον Ἰουδαῖοι τὸ φάσκα...
- 19) Εἰς τὴν αὐτὴν ἑορτὴν, περὶ παθῶν καὶ ἀρετῶν.
Βλέπετε τὴν κοινὴν ἡμῶν ἑορτὴν...
- 20) Εἰς τὸ δέκατον ἑωθινὸν εὐαγγέλιον, περὶ τοῦ καθ' αἶ-
σθησίν τε καὶ νοῦν πρὸς τὸν ἀντικείμενον ἡμῶν πολέμου.
Τὰ ἑωθινὰ τῶν θείων εὐαγγελίων...
- 21) Εἰς τὴν πεντηχοστὴν, ἐν ᾗ καὶ περὶ μετανοίας.
Ἐθεασάμεθα πρὸ μικροῦ τοῖς μεγάλοις...
- 22) Εἰς τὴν τῶν ἁγίων πάντων.
Θαυμαστὸς ὄντως ὁ θεὸς...
- 23) Ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θέρους, περὶ τοῦ πνευματικοῦ θέ-
ρους:—
Ὁ τῶν ἀπάντων ποιητὴς καὶ...
- 24) Ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θέρους, περὶ τοῦ μέλλοντος ἡμῶν λο-
γικοῦ θέρους.
Ὁ λόγος, ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος...
- 25) Κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν κορυφαίων ἀποστόλων.
Ἡ τῶν ἁγίων ἐκάστου μνήμη...
- 26) Περὶ τῆς κατὰ θεὸν λύτης.
Μελισσεῖφ κηρίφ ἔοικε...
- 27) Περὶ πίστεως καὶ τῶν ἔργων τῆς μετανοίας.
Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς...
- 28) Ἐν λιτῇ τελομένη κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἀγούστου
μηνός.
Ὁ θεὸς θάνατον οὐκ ἐποίησε...
- 29) Περὶ πειρασμῶν.
Ἰάκωβος ὁ ἀδελφοθέος πᾶσαν χαρὰν...
- 30) Περὶ ἀρετῶν καὶ ἀντιθέτων αὐταῖς παθῶν.
Ὡσπερ ἐπὶ τῆς γεωργουμένης...

- 31) Εἰς τὴν σεπτὴν μεταμόρφωσιν.
Ἐπαινοῦμεν καὶ ἡμεῖς...
- 32) Εἰς τὴν αὐτὴν ἑορτὴν.
Ἡσαίας ὁ προφήτης περὶ τοῦ εὐαγγελίου...
- 33) Κατὰ τὴν ἑνδεκάτην τοῦ Ματθαίου κυριακῆν.
Ὁ θεὸς αὐτεξούσιον ζῶν πλάττων τὸν ἄνθρωπον...
- 34) Εἰς τὴν κοίμησιν τῆς θεοτόκου.
Τὴν ἑμὴν ὁμιλίαν σήμερον...
- 35) Εἰς τὸ πρῶτον ἑωθινὸν εὐαγγέλιον.
Ὁ πρὸ τῶν ὄντων ὢν, καὶ τὰ ὄντα...
- 36) Ἐν λιτῇ.
Ἰωάννης ὁ ἡγαπημένος τῷ Χριστῷ θεολόγος...
- 37) Εἰς τὸν Βαπτιστὴν Ἰωάννην.
Εἰ τίμιος ὁ θάνατος...
- 38) Εἰς τὴν παραβολὴν τὴν καλοῦσαν εἰς τοὺς γάμους τοῦ υἱοῦ.
Τῆς σήμερον ἀναγνωσθησομένης...
- 39) Εἰς τὴν γέννησιν τῆς θεοτόκου.
Πᾶς μὲν καιρὸς ἐπιτήδειος...
- 40) Περὶ τῆς Χαναanaίας.
Ὅτι ὁ Κύριος ὑπερηφάνους ἀντιτάσσεται.
- 41) Εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Θεολόγον.
Ἐορτὴν ἄγομεν σήμερον...
- 42) Εἰς τὸ τῆς δευτέρας κυριακῆς τοῦ Λουκᾶ εὐαγγέλιον.
Ὁ πλάσας τὰς καρδίας...
- 43) Εἰς τὸ τῆς τρίτης κυριακῆς τοῦ Λουκᾶ.
Τὸ θεῖον καὶ κοινωφελὲς ὁ μέγας Παῦλος...
- 44) Εἰς τὸ τῆς τετάρτης κυριακῆς τοῦ Λουκᾶ. «ἔξῃλθε ὁ σπείρων τοῦ σπείραι».
Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός...
- 45) Εἰς τὸ τῆς πέμπτης κυριακῆς τοῦ Λουκᾶ.
Τῶν κατὰ σῶμα χρειῶν...
- 46) Εἰς τὸν μεγαλομάρτυρα Δημήτριον.
Ἐμοὶ δὲ λίαν ἐταμίθη...
- 47) Εἰς τὸ τῆς ἕκτης τοῦ Λουκᾶ.
Ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ...

- 48) Ὅμιλία, ὅτι ἡ πρὸς τὸν θεὸν συνεχῆς διὰ προσευχῆς καὶ φαλμοφθίας ἔντευξις ἔδρασεν.
Ἐπὶ νοῦν λαβὼν ὁ Δαβὶδ...
- 49) Λόγος εἰς τὴν εἴσοδον τῆς θεοτόκου.
Ἐπὶ τῶν μειζόνων...
- 50) Κατὰ τὴν αὐτὴν ἑορτὴν.
Ἐἰ ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον...
- 51) Κατὰ τὴν δεκάτην τοῦ Λουκᾶ κυριακῆν.
Ἐκήρυττε μὲν καὶ ὁ...
- 52) Τῇ κυριακῇ τῶν προπατόρων.
Τοῦ ὁμογενοῦς υἱοῦ τοῦ...
- 53) Περὶ τῶν ἁγίων καὶ φρικτῶν τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων ἐκφωνειθεῖσα πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως.
Ὁ λόγος ὁ συντελῶν...
- 54) Τῇ κυριακῇ πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως τῶν ἁγίων πατέρων, περὶ τῆς κατὰ σάρκα γενεαλογίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ τῆς αὐτὸν ἐν παρθενίᾳ τεκούσης θεοτόκου.
Ἀγεναλόγητον εἶ...
- 55) Εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ.
Τῆς παρθενικῆς λοχείας...
- 56) Τῇ παραμονῇ τῶν φώτων, περὶ τῶν κατὰ τὸ θεῖον βάπτισμα τελομένων.
Ἡ μετάνοια καὶ ἀρχὴ ἐστὶ καὶ μεσότης...
- 57) Τῇ ἑορτῇ τῶν φώτων.
Χθὲς συνεκκλησιάζων καὶ συνεορτάζων...
- 58) Τῇ δωδεκάτῃ κυριακῇ τοῦ Λουκᾶ.
Τὰ τοῦ παλαιῦ νόμου...
- 59) Τῇ 13^ῃ κυριακῇ τοῦ Λουκᾶ.
Ἡρώην μὲν τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ...
- 60) Λόγος ἐπιστολιμαῖος πρὸς Ἰωάννην καὶ Θεόδωρον τοὺς φιλοσόφους.
Τὸν ἐκ παλαιῦ μοι...
- 61) Εἰς τὸν θαυμαστὸν βίον τοῦ ὁσίου Πέτρου τοῦ ἐν τῷ Ἄθῳ.
Ὁὐ δίκαιόν ἐστιν ὡς γε μοι δοκῶ...

62) Λόγος πρὸς τὴν σεμνοτάτην ἐν μοναζούσαις Ἐξένην.

Τοῖς μοναδικῶς ζῆν. . .

63) Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ὑσιότατον ἱερομόναχον Παύλον τὸν Ἀσάνην, ἐρωτήσαντα περὶ τῆς ἀναλήψεως τοῦ ἀγγελικοῦ σχήματος.

Ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου. . .

Отдѣлъ IV.

Церковное Законовѣдѣніе.

№ 477.

Κανόνες τινὲς τῶν συνόδων, καὶ ἐκ τῶν Πατέρων, на пергаμινѣ въ листѣ. Въ началѣ по-арабски написано: «Я, Маркъ, рабъ Моисея, даю».

№ 478.

Еще есть собраніе церковныхъ канонѣвъ, на пергаμинѣ въ листѣ.

№ 479.

Νομοκάνων, на пергаμинѣ въ листѣ.

№ 480.

Νομοκάνων, на пергаμинѣ in 8o.

№ 481.

Правила апостольскія, соборныя и Отеческія съ толкованіями Іоанна Зонары, на бумагѣ въ листѣ. На корешкѣ надписано: αχα'. Синайск. архієпископъ Лаврентіѣ.

Въ началѣ этой рукописи номѣщены:

1) Μιχαήλ συγγέλλου Ἱεροσολόμων λίβελλος περὶ ὀρθοδόξου πίστεως.

2) Παύλου τοῦ ἁγίου ἀποστόλου διατάξεις περὶ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν.

3) Πέτρου καὶ Παύλου διατάξεις: «Ἐγὼ Πέτρος καὶ Παῦλος διατάσσομαι. . .

№ 482 (1117).

Хранится въ вельяхъ архієпископа.

Νομικὸν ὄραϊον Θεοδора Βαλσαμονα, огромная рукопись на бумагѣ въ листъ [На переплетѣ сохранилась полуоборванная надпись: Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμῶν [νόμιμον] ὄραϊον. Рукопись XIV вѣка, лл. 372, по л. 1 при переплетѣ позднѣйшій; разные почерки: а) лл. 2—339 (417×266; 328×215), по 48 строкъ ■ б) лл. 340—372 (347×250; 293×196), по 48 строкъ.

Содержитъ:

1) л. 2^a (заст.) Τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας καὶ πάσης Ἀνατολῆς κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμῶν χαρτοφύλακος καὶ ἀρχιδιακόνου τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας προσίμιον ἐπὶ τῇ πονηθείᾳ παρ' αὐτοῦ χαρτοφύλακος ἤγγουν νομοφύλακος τηλικαῦτα τυγχάνοντος ἀν[ ] καὶ σαφ[ ] [τοῦ νο]μοκανόνου παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κυροῦ Φωτίου: —

Πείθεσθε. . .

лл. 2^a—67^a синтаγμα XIV титт. съ толкованіями (σχόλιον) на законы (ὁ νόμος) и съ записью:

Τέλος σὺν θεῷ τῶν ἰδ' τίτλων τοῦ νομοκανόνου τῶν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου πατριάρχου κυροῦ Φωτίου συντεθέντων, σαφηνισθέντων δὲ καὶ διευκρινισθέντων παρὰ τοῦ τηλικαῦτα μὲν πανεντιμοτάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, νυνὶ δὲ ἁγιωτάτου πατριάρχου Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμῶν:—

2) л. 67^{a-b} + ἡ γενομένη συνοδική σημείωσις κατὰ τὸ ςψιζ'

ἔτος ἰνδικτιῶνος ιβ' χαρτοφύλακος ὄντος τοῦ Κυρίτζη Μανουήλ ἐφ' ᾗ περιέχει ὑποθέσει.

Μηνὶ ἰουνίῳ εζ' ἡμέρα δ' ἰνδικτιῶνος ιβ', προκαθημένου Μιχαήλ τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν δεσπότη τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἐν τῷ ἐσωτερικῷ προνάφ τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ Γακίνθου τῆς δοθείσης τῇ αὐτῇ μεγάλῃ ἀγιωσύνῃ εἰς κάθισμα· συνεδριαζόντων αὐτῷ ἱερωτάτων ἀρχιερέων... ἀρχόντων.

Οὐ μόνον ἄρα τὰ ἐκ τῆς στοιχειακῆς... ἐνθρονίζεσθαι.

Ταῦτα παρεχθληθέντα ἀπὸ τῶν ἡμερησίων συνοδικῶν παρασημειώσεων. . . τοῦ τιμωτάτου χαρτοφύλακος τῆς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας Μανουήλ τοῦ Κυρίτζη ἐπεδόθη μηνὶ καὶ ἰνδικτιῶνι τοῖς προγεγραμμένοις. ἔτους ςψιζ': ἡ ὑπογραφή

+ χαρτοφύλαξ τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας Μανουήλ ὁ Κυρίτζης +

+ εἶχε καὶ βούλλαν μολυβδίνην ἀπηρωρημένην τοποῦσαν ἐν μὲν τῷ ἐνὶ μέρει τοὺς δύο μεγαλομάρτυρας ἁγίους Θεοδώρους· ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ γράμματα ταῦτα· σφράγισμα γραφῶν Μανουήλ τοῦ Κυρίτζη +

3) л. 67^b Διαίρεσις ἀπλουστέρα τῶν κατὰ μέρος εἰρημένων ἐν τῷ πλάτει τοῦ παρόντος συντάγματος:—

Τῶν εἰς κλήρον ἀγομένων οἱ μὲν. . .

4) лл. 68^a—73^b Правила Апостольскія и Ник. I собора съ схоліями, вставленными въ текстъ краснымъ черниломъ.

5) лл. 74^a—83^b Правила Апост. съ толков. Βαλσαμονа, писанныя другою рукою.

6) л. 84^a—202^a (прежней рукою) Правила 7 соборовъ вселенскихъ, послание Тарасія, правила соборовъ КП. I—II, Соф., Карф. 256 г., обычныхъ помѣстныхъ (кончал КП. Нектарія) и оо. церкви (кончал Геннадіемъ) съ толкованіями чьми-то (ἐρμηνεία) ■ Βαλσαμονа (Τοῦ Βαλσαμῶν) и со вставками схолиі въ текстъ: кромѣ того, есть еще

λ. 202^a Ἐκ τῆς πρὸς τοὺς Νικοπολίτας ἐπιστολῆς τοῦ μεγάλου Βασιλείου:—

Ἡ ἐπιστολή... αἵματος τούτου:—

λλ. 202^a—203^b Отвѣты патріарха Николая III святогорцама съ толк. Вальс.

7) λ. 203^b Приписка о судьбѣ рукописи въ 1468—73 годах:

+ ἐνθύμῃσιν πῶ ἐγὼ Ἰωσήφ τάχα δὲ καὶ ἱερομόναχος· γαίνημα καὶ θρέμα τῆς πόλεως Μηζηθρὰ ὁ κατακόσμον Ἰωάννης δ' Φλαιβοτόμος υἱὸς πηγάων Τιμοθέου τοῦ Φλαιβοτόμου περὶ τῆς ἀγίας βίβλου ταύτης, τὸ πῶς ὑπάρχει ὑμέτερον ἤγουν πατρογονικόθεν μου· καὶ ἐξοδίασα, καὶ ἐκοπίασα καὶ εἶφερά το εἰς τὴν Κορώνην καὶ με ἕτερα βιβλία διάφορα, τὸν καιρὸν ὅταν ἐπέειγεν ὁ σινοῦρος Σιγισμούντος με τὰ φουσατά τῶν Βεναιτικῶν εἰς τὸν Μηζηθρὰν· καὶ τὸν καιρὸν ὅπου ἐξέουρυσεν ἡ ἀφεντία τῶν Βεναιτικῶν τοὺς πνευματικοὺς πατέρας ἐκ τῆς νήσου Κρήτης ἐν τῷ ς' τοῦ μηνὸς αὐγούστου, ἐξῆλθεν καὶ ὁ ἐν ὀσιωτάτοις καὶ πνευματικοῖς πατράσι παπᾶς κῦρ Νίλων ὁ Καλοσυνὰς ἐκ τῶν ἁγίων Ἀντώνιον τῷ Βροντήσῃ ἐκ τὴν Κρήτην καὶ ἐπέρασεν εἰς τὴν Κορώνην εἰς τὸ νησίον ὀνόματι Πηγανοῦσαν, καὶ ἐγύρασεν τὴν παρροῦσαν βίβλον ὁ ἄνωθεν εἰρημένος παπᾶς κῦρ Νίλων· μὴ ἐξεύρων ὅτι ὑπάρχει ἡμέτερον, διὰ δουκάτα β' ἤγουν δύο δουκάτα βενέτικα, καὶ μὴ ἐξεύρων ὁ θεῖος μου ὁ παπᾶς κῦρ Παῦλος ὁ Φλαιβοτόμος καὶ διδάσκαλος τοῦ ἀγίου εὐαγγελίου τὸ πού εὐρίσκομαι, ἐπώλησεν τὴν βίβλον μου ταύτην· καὶ ἐγὼ εὐρισκόμενος εἰς τὸ ἅγιον ὄρος τοῦ Σινᾶ εἶχα μεγάλην δίψαν περὶ τῆς βίβλου ταύτης, καὶ ἐμήνυσα εἰς τὴν Κρήτην περὶ τούτου πολάκις· καὶ ἔμαθα τὸ πῶς εὐρίσκειται εἰς τὰς χεῖρας τοῦ παπᾶ κῦρ Νίλου τοῦ Καλοσυνὰ· καὶ ἐπαρεκάλεσα τὸν ἅγιον τὸν οἰκονόμον τῆς ἀγίας Αἰκατερίνας τῶν σιναϊτῶν κῦρ Λαυρέντιον τὸν Καλοτάριν εἰς τὸ νὰ ἐξαϊδράμῃ νὰ μου ἐπάρῃ τὴν βίβλον ταύτην· ὅμως δὲ ἐξέδραμεν μετὰ σπουδῆς καὶ ἤρρεν τὴν βίβλον ταύτην εἰς τὰς χεῖρας τοῦ παπᾶ κῦρ Νίλου, καὶ οὐδὲν ἔσωσεν νὰ τὴν ἐπάρῃ τὴν δέλτον ταύτην, διότι ἐκοιμήθη ὁ ἅγιος ὁ κῦρ Νίλος· ὅμως δὲ ἔμεινεν τὸ παρὸν βι-

βλίον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀδελφοῦ του κυροῦ Μακαρίου· καὶ ἔδωκέν το εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κῦρ Λαυρεντίου τοῦ οἰκονόμου διὰ δουκάτα δ', καὶ οἴφερέν το ὁ κῦρ Πέτρος ὁ Λυβητανὸς μετὰ τοῦ κῦρ Μαλαχία τοῦ Ταγράδου εἰς τοῦ Σινᾶ, καὶ εὐρέθην καὶ ἐγὼ ὁ ἄνωθεν εἰρημένος παπᾶς Ἰωσήφ ὁ Φλαιβοτόμος· μετὰ τοῦ ἀγίου τοῦ καθηγουμένου τοῦ ἀγίου ὄρους Σινᾶ παπᾶ κῦρ Μακαρίου, καὶ ἄλλων ἀδελφῶν ε', εἰς τὸ Κάριος καὶ ἐπαρέλαβα τὸ τοιοῦτον βιβλίον ὡς ἴδιόν μου, μηνὶ νοεμβρίῳ τῷ ἡμέρᾳ ε' τοῦ ς' τοῦ Ἰνδικτιῶνος ε', ταῦτα τὰ τέσσαρα δουκάτα χρεωστῶ τοῦ μοναστηρίου, καὶ ὅταν τα πληρώσω νὰ ἔχω τὸ βιβλίον ὡς ἴδιον ἐδικόν μου. + Ἰωσήφ του ἱερομονάχου τοῦ κατὰ κόσμον Ἰωάννου τοῦ Φλαιβοτόμου +

на л. 299^b ego же записъ:

+ χρεωστῶ ἐγὼ ὁ παπᾶς Ἰωσήφ πρὸς τὸ ἅγιον ὄρος τοῦ Σινᾶ δουκάτα τέσσαρα διὰ τὴν βίβλον ταύτην:—

8) λλ. 204^a—211^a, τὰ ἐπίλοιπα τῶν κανόνων ἐρμ[ ].

Толкования Вальсамона къ Апост. 7, 11, 17, 9, 14, 21—24, 29, 31, 52, 69, 75, 12 (часть); Халк. 25, 28; Трул. 32, 53, 70, 86, 98; Ник. II 4, 16; Анк. 12; Неокес. 7; Антиох. 2, 16; Лаод. 26; Карθ. 101.

9) λλ. 211^b—215^b Τοῦ ἀγιωτάτου ἐκεῖνου μητροπολίτου τοῦ Χαλκηδόνος Ἰωάννου τοῦ Κοστομέτρου περὶ τῶν ἐν μουσικαῖς ἱερουργίαις προσαγομένων τριῶν προσφορῶν:—

Προὔθετό τις τί ἀπολογῆσομαι τῷ λατίνῳ ἐρωτηχότι πόθεν αἱ ὠρισμένως ἐν τῷ καιρῷ... ἔστω οὖν ἡ βίασις ἡμῶν ἐφ' οἷσπερ παρελάβομεν, καὶ οὐ σαλευθεῖεν ἡμῶν οἱ πόδες οὐδ' ἐκχυθεῖεν τὰ διαβήματα +

въ вопросахъ и отвѣтахъ; заканчивается текстъ фигурно, чтобы занять всю страницу 215^b.

10) λλ. 216^a—229^b Περὶ τῶν ἀγγέλων ἦτοι περίγραπτοί εἰσιν:—

Ἡρετό με θεῖος ἀνὴρ· τί δὴ δοξάζεις ἐπὶ τῇ τοῦ ἀγγέλου διακονίᾳ... οὕτω γὰρ θεῶν κέκριται συζυγεῖν τῇ θεῖᾳ ῥοπῇ καὶ τὴν ἡμετέραν ἀγαθὴν προαίρεσιν +

заглавіе ўже содержанія, которае изложено частыю въ видѣхъ а̀ντιθέσεις и ἀποκρίσεις.

11) π. 229^b—230^a Πιττάκιον τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Μανουήλ τοῦ Κομνηνοῦ πρὸς τὸν ἀγιώτατον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην κυρὸν Μιχαήλ τὸν τοῦ Ἀγχιάλου περὶ γαμικοῦ συναλλάγματος ἦτοι περὶ τοῦ μὴ δύνασθαι τὸν αὐτὸν καὶ ἕνα δυοὶ δευτέραις ἑξαδέλφαις εἰς γάμον συνάπτεσθαι. ἀνάγκωθι τὸ ἐν τῷ τῷ κερ. κείμενον ἀντίγραμμα τῆς συνόδου πρὸς τοῦτο καὶ τὸ ἔξωθεν τοῦ ξη' κανόνος τοῦ μεγάλου Βασιλείου κείμενον μεταγενέστερον συνοδικὸν ὑπόμνημα:

Ἀγιωτάτε μου δέσποτα ἀνέμαθεν ἡ βασιλεία μου παρά τινων ὑποψηθυρίζεσθαι... τὸ παριστάμενον αὐτῇ δηλώση τῇ σῇ ἀγιότητι: —

12) π. 230^a Πιττάκιον πατριαρχικὸν διοριζόμενον μὴ καταστρωνέσθαι τὰ πιττάκια τῶν λαβόντων δωρεὰς μοναστηρίων, εἰ μὴ καὶ τὰ πρακτικὰ προσκομίσουσιν. εἰ δὲ καὶ ἐντὸς μηνῶν τριῶν μὴ παραλάβωσιν, ἐκπίπτειν αὐτοὺς τῶν δωρηθέντων:

Μηνὶ μαίψ κβ' ἰνδικτιῶνος β'. Παρεξεβλήθη ἀπὸ τῆς ἐναποκειμένης ἐν τῷ ἔσω βεστιαρίῳ θέσεως πιττάκιον δεσποτικὸν ἔχον οὕτως: Ἦκουσαι τῇ ἡμῶν μετριότητι ὅτι τινὲς τῶν δωρεὰς πορίζομένων... καταστρωθήτω δὲ τὸ παρὸν πιττάκιον ἐν τοῖς τῶν καθ' ἡμᾶς σεκρέτων χαρτίοις. μηνὶ μαίψ ἰνδικτιῶνος β' διὰ γραμμάτων τοῦ ἀγιωτάτου ἡμῶν δεσπότη καὶ ἡ διὰ κηροῦ σφραγίς:

13) π. 230^{a-b} μηνὶ ἰαννουαρίῳ κη' ἰνδικτιῶνος θ'. [ ] δεσποτικὸν περιέχον οὕτως.

Ἀνηνέχθη τῇ ἡμῶν μετριότητι θεοφιλέστατοι ὡς οἱ πλείους τῶν δι' ὑπομνημάτων λαβόντων μοναστήρια τινὰ τῶν ὑποκειμένων κατὰ σέ... εἰς εἴδησιν τῶν διορισμένων σοι. μηνὶ ἰαννουαρίῳ ἰνδικτιῶνος θ'. διὰ γραμμάτων τοῦ ἀγιωτάτου ἡμῶν δεσπότη καὶ ἡ διὰ κηροῦ συνήθησιν σφραγίς. ταῦτα παρεβλήθη ἀπὸ τῶν ἐναποκειμένων τῶν σεκρετικῶν θέσεων ἐπεγράφη καὶ ἐπεδόθη μηνὶ ἰαννουαρίῳ ιη' ἰνδικτιῶνος, ιγ'. εἶχε καὶ ὑπο-

γραφὴν τοῦ τε μεγάλου σακελλαρίου τῆς ἐκκλησίας καὶ χαρτουλαρίων δύο Νικήτα τοῦ Βεβέρη καὶ Ἰωάννου τοῦ Μανουηλάτου: —

14) π. 230^b—231^a Μηνὶ δεκεμβρίῳ ἡμέρα ε'. ἰνδικτ. ι'. προκαθήμενου τοῦ ἀγιωτάτου ἡμῶν δεσπότη καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἐν τοῖς δεξιόις κατηγουμένοις τοῦ πατριαρχείου κυροῦ Ἀλεξίου συνεδριαζόντων αὐτῷ ἀγιωτάτων ἀρχιερέων... ἀρχόντων:

Ἀνήνεγκε μὲν ὁ ἀποιχόμενος μητροπολίτης Κυζίκου... δίκαιόν τε καὶ εὐλογον: —

15) π. 231^a Μηνὶ δεκεμβρίῳ ιδ' ἡμέρα γ' ἰνδικτ. ι' προκαθήμενου τοῦ ἀγιωτάτου ἡμῶν δεσπότη καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἐν τῷ κελλίῳ αὐτοῦ τῷ Θετταλῷ συνεδριαζόντων αὐτῷ τῶν ἱερωτάτων ἀρχιερέων... ἀρχόντων:

Τὰ συνοδικῶς διασκοπηθέντα καὶ γνωματευθέντα κατὰ τὴν ἡ' τοῦ παρόντος μηνὸς μὴ ἀναγνωσθέντα τηρικῶτα ἀνεγνώσθη τὴν σήμερον καὶ ἐπειδὴ οὕτως ἐσημειώθησαν καθὼς δὴ καὶ ἀπεφάνθησαν, ὠρίσθη ταῦτα κρατῆ. ταῦτα παρεβλήθη ἀπὸ τοῦ ἐναποκειμένου κώδικος τῷ εὐαγεῖ σεκρέτῳ τοῦ χαρτοφυλακείου καὶ γεγονότα ἐπὶ Ἰωάννου τοῦ ἀγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου. Μιχαήλ χαρτοφύλακος τῆς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας τοῦ Χούμνου καὶ ὑπομνηματογράφου Κωνσταντίνου τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ μακαρίτου πατριάρχου κυροῦ Κοσμᾶ ἐν μηνὶ ἰουλίῳ ἰνδικτ. ιδ' ἔτους ςηκλθ'. Μιχαήλ εὐτελής διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ὁ Ξιφιλίτινος, ὁ εὐτελής διάκονος τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας καὶ πριμμικήριος τῶν πατριαρχικῶν νοταρίων Βασίλειος ὁ τοῦ χαρτοφυλακείου. Δέων ἐλάχιστος διάκονος τῆς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας πατριαρχικὸς νοτάριος καὶ χαρτουλάριος ὁ τῆς Μηθύμνης. Δέων εὐτελής διάκονος χαρτουλάριος τοῦ ἱεροῦ σκευοφυλακίου καὶ πατριαρχικὸς νοτάριος ὁ τοῦ Ἀδριανουπόλεως. Μιχαήλ ἐλάχιστος διάκονος πατριαρχικὸς νοτάριος καὶ χαρτουλάριος ὁ τοῦ

Σερρών. ὁ εὐτελής διάκονος τῆς ἀγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας χαρτουλάριος καὶ πατριαρχικὸς νοτάριος ὁ Μεταξᾶς. Νικήτας ἐλάχιστος διάκονος τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας χαρτουλάριος καὶ πατριαρχικὸς νοτάριος ὁ Μουντάνης (?). ὁ εὐτελής διάκονος καὶ πατριαρχικὸς νοτάριος Βασίλειος ὁ τοῦ Μαρωνείας. Ἰωάννης ὁ εὐτελής διάκονος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας χαρτουλάριος καὶ πατριαρχικὸς νοτάριος ὁ Ποῖδης· καὶ ἔξωθεν ἀντεβλήθη παρὰ τοῦ πατριαρχικοῦ νοταρίου Ἰωάννου τοῦ Μεταξᾶ καὶ Βασιλείου τοῦ τοῦ Μαρωνείας καὶ εὐρέθη ἰσάζον τῷ πρωτοτόπῳ:—

16) J. 231^b Τῇ ἐβδομάδι τῇ πρὸ τῆς κρεωφάγου, ἣν νηστεύουσιν οἱ Ἀρμένιοι οἱ ἀρτζιζούριοι, ὅπως νηστεία οὐκ ἔστιν οὔτε τετράδι οὔτε παρασκευῆ οὔτε εἰς τυρὸν οὔτε εἰς ἄλλο τι, δι' ἀνατροπὴν τῆς τῶν Ἀρμενίων αἰρέσεως καθὼς τινες παραδεδώκασιν· ὁμοίως καὶ κατὰ τὴν τετράδα καὶ παρασκευὴν τῆς τυροφάγου κατὰ τὴν τῶν ἁγίων παραδόσιν... οὔτε ἐν τοῖς κελλίοις καθὼς οἱ θεῖοι κανόνες διαγορεύουσιν:—

17) J. 231^b. Μηνὶ μαρτίῳ ἰδ' ἰνδικτ. ζ' ἔτους ςφϵβ'. [ ] βασιλικὴ ἐπὶ ἀναφορᾷ πατριαρχικῆ διορισμένη πάντα τὰ ἐπιδοθέντα μοναστηρίοις μὴ ὑποκειμένοις τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἐπανελθεῖν πρὸς αὐτὴν μήτε χρόνῳ βοηθουμένων μήτε ὑπομνήμασι πατριαρχικαῖς κρατουμένοις τὸ ἐκποιήσεις ταῦτα λογίζεσθαι· προφανῶς:—

18) J. 231^b Μηνὶ μαίῳ ις' ἡμέρα δ' ἰνδικτ. β' ἔτους ςχβ' [ ] ὑπόμνησις πάντων τῶν ἐπιδόσεις ἔχόντων καὶ δωρεὰς πατριαρχικῶν μοναστηρίων. καὶ ἐπ' αὐτῇ ἡ λύσις βασιλικῆ ἀναιρούσα τὰς προγεγονυίας ἐγγράφους βασιλικὰς προστάξεις ἐπὶ ἀχωρώσει τῶν τοιούτων εἰ μὴ ἀντίκεινται νόμοις ἢ κανόσι. Περὶ τοῦ ἀνισχύρους ὑφείλειν εἶναι τὰς ἀκαταστρώτους πατριαρχικὰς δωρεὰς καὶ ἐπιδόσεις:—

Ἔστι πρόσταξις πατριαρχικῆ κατεστρωμένη περὶ μῆνα μαΐου τῆς παλαιᾶς δεκάτης ἰνδικτιῶνος... κατάστρωσιν τούτου ἐνετελλόμεν σοι:—

19) J. 231^b—232^b Τὸ σημεῖωμα τὸ γεγονὸς ἐπὶ τῇ προβάσῃ ἐνώσει τῆς συνόδου καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀπὸ Χαλιγηδόνος Λέοντος καὶ εὐσεβεῖ ἀποφάσει περὶ τῆς προσκυνήσεως τῶν ἁγίων εἰκόνων παρὰ τοῦ κρατίστου καὶ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ τοῦ καὶ ἐπ' εὐσεβεῖα θεοῦ χάριτι διαλάμπαντος:—

Γραφὴ πρὸς τὸν Ἀδριανουπολίτην Νικόλαον πεμφθεῖσα . . . ἐπὶ ταῖς εἰρημέναις διαγνώσεσιν:—

20) J. 233^a—235^a Κεφάλαια κατ' ἐκλογὴν τοῦ μωσαϊκοῦ παραγγέλματος:—

περὶ κρίματος καὶ δικαιοσύνης· τῆς Ἐξόδου κεφ. λε'. Οὐ παραλήψῃ . . . ἐνοχοὶ εἰσιν.

21) J. 235^a Βοηροση Μακσιμα χαρτοφυλακεу Никифору.

22) J. 235^{a-b} Μηνὶ μαρτίῳ ια' ἡμέρα β' ἰνδικτιῶνος α'. προκαθημένον Δουκᾶ τοῦ ἀγιωτάτου ἡμῶν δεσπότη καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἐν τοῖς δεξιοῖς ἀλεξιακοῖς κατηχομενεῖσι συνεδριαζόντων τῇ μεγάλῃ ἀγιωσὺν αὐτοῦ ἱερωτάτων ἀρχιερέων· τοῦ Καισαρείας, τοῦ Νικομηδείας, τοῦ Ἀμασείας, τοῦ Ἀκαρίας, τοῦ Μωκρησοῦ, τοῦ Ρόδου, τοῦ Νέων Πατρῶν, τοῦ Ἀπαμείας, τοῦ Ναζιανζοῦ, τοῦ Ἀβύδου, τοῦ Λακεδαιμονίας τοῦ Μιλήτου, τοῦ Σηλυβρίας, τοῦ Παρίου καὶ τοῦ Σουγδοουφουλίας. παρισταμένων καὶ θεοφιλεστάτων δεσποτικῶν ἀρχόντων:

Ἀνηνεγκεν ὁ ἱερώτατος μητροπολίτης Νικομηδείας Μιχαήλ ὡς ἐφόδου βαρβαρικῆς γεγονυίας ἐν τινὶ χώρᾳ ἱερεὺς τις τόσον λαβὼν καὶ κατὰ στρατιώτην φρονήσας ἀνδρικόν τι καὶ ἀριμάνειον· τοὺς ἀθέους βαρβάρους ἐδίωκε καὶ μέντοι καὶ αἵματι τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπέχρωσεν· ἐζήτησεν οὖν μαθεῖν εἰ ἐτι ὁ τοιοῦτος ἱερεὺς δύναται ὡς ἱερεὺς ἐνεργεῖν, καὶ ἤκουσε τῆς ἡμῶν μετριότητος συνοδικῶς καθηρημένον εἶναι τοιοῦτον ὡς αἵματι ἀνθρωπειοῦ (!) λύθρῳ τὰς χεῖρας μολύναντα:—

23) J. 235^b—236^a. Τὰ περὶ (!) τῶν Ἀρμενίων γινόμενα παραλόγως καὶ δοξαζόμενα εἰσι ταῦτα:

Τὴν θεῖαν φύσιν φασὶ παθεῖν . . . νυνὶ δὲ πράξις ἄλλη Χριστοῦ καὶ ἄλλη μωστηρίου:—

24) J. 236^{a-b} Πιττάκιον τοῦ αἰοιδίμου βασιλέως κυροῦ Μανουήλ τοῦ Κομνηνοῦ διοριζόμενον μὴ διατριβεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς ἐν τῇ μεγάλῃ πόλει καιρὸν πλείονα τοῦ παρὰ τῶν νόμων καὶ τῶν κανόνων ἐφαπλωθέντος εἰς τοῦτο:

Μηνὶ νοεμβρίῳ εἰς Ἰνδικτιῶνος ζ' [ ] ἐν τῷ σεκρέτῳ τῶν οἰκειακῶν βασιλικῶν ἀπολυθὲν μηνὶ σεπτεμβρίῳ Ἰνδικτιῶνος ζ'. ὀρίζον μὴ πλείονα . . . περιληψὶν γίνεσθαι:

Τὸ τοιοῦτον πρόσταγμα [ ] ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ μεγάλου λογαριαστοῦ μηνὶ σεπτεμβρίῳ κα' ἡμέρα β' Ἰνδικτιῶνος ζ' ἔτους ςχπβ'. μεγάλου λογαριαστοῦ τοῦ τότε ὄντος τοῦ Καππαδόκου ἐκείνου κυροῦ Ἀνδρονίκου καὶ ἔχει οὕτως ῥητῶς:

Οἱ τοῦ λόγου αὐτόπται καὶ μαθηταὶ καὶ ἀπόστολοι μὴ χρῆναι τὸν θεῖον λόγον καταλιμπάνοντα διανοεῖν τραπέζαις εἰρήκασι . . . περιληψὶν γίνεσθαι. τὸ μηνὶ σεπτεμβρίῳ Ἰνδικτιῶνος ζ' τοῦ [ ] καὶ ἡ διὰ κηροῦ εἴχε τὸ, διὰ τοῦ λογοθέτου τοῦ ὁρόμου. καὶ ἔξωθεν τὸ [ ]:—

25) JJ. 236^b—237^b Σημείωμα βασιλικῶν γεγονὸς ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ εὐσεβεστάτου κυροῦ Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου ἀκυροῦν τὰ γινόμενας φήφους ἀπουσία τινὰ (!) τῶν ἐν τῇ μεγάλῃ πόλει ἐκδημούντων ἀρχιερέων· μηνὶ σεπτεμβρίῳ ἰ' ἡμέρα δ' Ἰνδικτιῶνος ε'.

Ὁ μὴ ἐλέγχων φησὶν ἡ Γραφή τὴν ἀμαρτίαν . . . ὁ Ναζιανζοῦ:—

26) JJ. 237^b—239^a Σημείωμα τοῦ βασιλέως κυροῦ Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου θεσπίζον τὰς μὴ φθασάσας ἀποκαρῆναι ἐννόμους γαμετὰς τῶν προχειροτονηθέντων ἀρχιερέων ἐν γυναικεῖς εἰσαχθῆναι μοναστηρίοις καὶ ἀποκαρῆναι, εἰ δὲ μὴ πείθονται ἀπογομνοῦσθαι τοὺς πρὸ τῆς χειροτονίας νυμφευθέντας αὐταῖς τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος· ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ μὴ ἄλλως χειροτονεῖσθαι τὸν πρὸ τῆς χειροτονίας νόμιμον ἔχοντα γυναῖκα, εἰ μὴ κατὰ καιρὴν ἀρέσκειαν διαζευχθεῖεν ἑκάτεροι· μηνὶ σεπτεμβρίῳ εἰς ἡμέρα δ' Ἰνδικτιῶνος ε':

Ἡ ἐννομος τοῦ βασιλέως ἀπόφασις . . . ἀμήν:—

27) JJ. 239^a—240^a Περὶ τῆς αἵρέσεως τῶν Ἰακωβιτῶν καὶ τῶν Χατζιτζαρίων:—

Ἡ τῶν Ἰακωβιτῶν αἵρεσις . . . μύσους ἄξια ἐπιτελοῦσιν:—

28) JJ. 240^{a-b} Τοῦ Βουλγαρίας κυροῦ Θεοφύλακτου πρὸς τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν Δημήτριον ἐρωτήσαντα, δι' ἣν αἰτίαν τὴν μ' οὐκ ἐπὶ τῷ στόματι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὤμῳ τὸν ἱερέα ἀσπασζόμεθα. καὶ διὰ τί ὁ ἄρτος ὑφούται ἐπιχειμένου τοῦ ἀέρος, εἶτα μετὰ τὴν ὑψωσιν αἴρεται:—

Δελφῖνα ποιεῖς ἀροτῆρα . . . βοὴν ἀπωλέσαμεν:—

29) JJ. 240^b—241^a Τοῦ Ἰταλικοῦ κυροῦ Μιχαήλ τοῦ Φιλίππου πρὸς τὸν σακελλάριον κατὰ Ἀρμενίων. Περὶ τῆς ἡμέρας τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως:—

Ὡς ἔοικε, θεοφιλεστάτη φυγή . . . καθάπερ ἠξίωσας:—

30) J. 241^{a-b} Περὶ τοῦ μὴ δίχα ἐπιφωνημάτων καταδικάζεσθαι τὸν κατηγορούμενον ἐπίσκοπον:—

Τῶν ἀγίων ἀποστόλων κανὼν οὗ. Ἐπίσκοπον κατηγορηθέντα ἐπὶ τινι. Τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου κανὼν ιδ'. Ἐάν τις ἐπίσκοπος κατηγορῆται. Ἐκ τῶν μ' πραχθέντων ὑπομνημάτων ἐν Κωνσταντινουπόλει περὶ Ἀγαπίου καὶ Βαγαθίου ἑκατέρου ἀντεχομένου τῆς ἐπισκοπῆς Βόστρων. Νεκτάριος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπε τῆς ἀγίας ταύτης συνόδου. Βιβλ. ξ' τίτλ. λε' κεφ. ιε'. Μηδεὶς ἐπὶ ἐγκλήτου . . . καὶ γινῶ τί ποιεῖ:—

31) JJ. 241^b—242^a Περὶ τοῦ τὸν ἐκβληθέντα ἐπίσκοπον ἢ καὶ κατακριθέντα παρὰ τὸ εἶκος καὶ ἀξιοῦντα πάλιν συστῆναι τοῖς αὐτοῦ κατηγοροῦσι καὶ συνδικασθῆναι, προσδεχθῆναι καὶ παρὰ πλείοσι τὰ περὶ αὐτοῦ δοκιμασθῆναι ἐπισκόποις καὶ οὗς ἂν ὑφωρῶτο ὑπόπτους ἀπὸ τοῦ συνεδρίου παραιτεῖσθαι:—

Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας ἐκ τῆς πρὸς Δόμνον Ἀντιοχέα ἐπιστολῆς κεφ. α'. Ἐκκαστα . . .

32) J. 242^b Περὶ τοῦ μὴ δεκτοῦς εἶναι τοὺς ἀκοινωνήτους

■ εἰς ἐπισκόπου κατηγορίαν· εἰ δὲ εἰς κατηγορίαν, πολλῶ μᾶλλον
■ εἰς τὸ ψηφιοφορεῖν καὶ γνωμοδοτεῖν καὶ δικάζειν καὶ ἀποφαί-
νεσθαι:—

Τῆς β' οἰκουμενικῆς συνόδου κανὼν ζ' . . .

33) Μ. 242^b—243^a Περὶ τοῦ μὴ δύνασθαι τὸν παρὰ ἐπι-
σκόπου ἐπενεχθέντα τινὶ ἀφορισμὸν παρ' ἑτέρου λύεσθαι ζῶντος
τοῦ ἀφορίσαντος:—

Τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν λβ' . . .

34) Μ. 243^b—246^a Περὶ διοικήσεως ἐκκλησιαστικῶν πραγ-
μάτων· καὶ περὶ ἐκποιήσεως αὐτῶν· καὶ περὶ ἐμφυτεύσεως· καὶ
περὶ ἐκπτώσεως τῶν ἐμφυτευτῶν:

Ἀνάγκωθι τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼνα λη' καὶ μ'.

Τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου κανὼν κδ' καὶ κε' . . .

35) Μ. 246^a—248^b Περὶ τοῦ εἰ δίδονται κατὰ τῆς ψήφου
τοῦ πατριάρχου ἔκκλητος εἶτε καὶ μὴ:—

Ἵτι κατὰ τῆς ψήφου τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινου-
πόλεως . . .

И о разныхъ другихъ предметахъ.

36) Μ. 248^b Περὶ τῆς αἰδέσεως κυροῦ Ἰω-
άννου τοῦ Κομνηνοῦ διοριζόμενον μηδὲν τι ἀπαιτεῖν τὸν πρῶ-
κτορα ἀπὸ ἐκκλησίας χηρευούσης τοῦ ἐπισκόπου αὐτῆς.

Καὶ τί δὲ ἄλλο τῇ βασιλείᾳ μου προυργιότερον . . .

. . . τῆς ἐκκλησίας δικαίων. τὸ, μηνὶ ἀπριλλίῳ Ἰνδι-
κτιῶνος β'. δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τοῦ κραταοῦ καὶ
ἁγίου ἡμῶν βασιλέως καὶ πορφυρογεννήτου κυροῦ Ἰω-
άννου τοῦ Κομνηνοῦ καὶ ἡ διὰ κηροῦ συνήθης
σφραγίς:—

37) Μ. 248^b—249^a Προσευχὴ τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων θεο-
φόρων πατέρων ἡμῶν τῶν ἐν Νικαίᾳ τῆς πρώτης συνόδου:—

Εἰρήνης πρότανι . . . εὐχαριστεῖν εἰς αἰῶνας:—

38) Μ. 249^a—250^a Τὰ ὀνόματα τῶν τριακοσίων δέκα ὁκτώ
ἁγίων θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ:—

Ἀλέξανδρος Κωνσταντινουπόλεως. Ἀγάπιος Σελευκείας.

. . . Εὐτυχιανὸς Ἀδριανουπόλεως:— Ὁμοῦ οἱ ἁγί-
οι τὸν ἀριθμὸν τριακόσιοι δέκα καὶ ὁκτώ:—

39) Μ. 250^{a-b} Διάταξις τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ χειροτο-
νιῶν διὰ Ἰππολύτου:—

Ἄμα τοῖνον ὑπάρχοντες . . . Ἀναγνώστης καθίσταται
ἐπιδόντος αὐτῷ βιβλίον τοῦ ἐπισκόπου:— Εὐχῆ. Κύρια
ὁ θεὸς . . . ἀμήν:—

40) Μ. 250^b—251^a Τῆς δ' συνόδου:—

Ἵτι οὐκ ἔξεστιν τοὺς ἀπὸ τῆς ἱερωσύνης . . . κοινο-
νοῦντες αὐτῶν:—

Σχόλαιον τοῦ μοναχοῦ καὶ διδασκάλου κυροῦ Ἰωάν-
νου:— Οὗτος ὁ κανὼν οὐχ εὑρίσκεται . . . καὶ κατὰ-
λληλον:— Τοῦ αὐτοῦ:— Ἐν τῇ δ' συνόδῳ οὐχ εὑρί-
σκεται . . . εὐχὴ μεθ' ἡμῶν ἀεὶ:—

41) Μ. 251^a Τῆς δ' συνόδου κανὼν δ':

Ἵ ἄποταξάμενος . . . καὶ ἐπίσκοπος:— Σχόλαιον τοῦ
αὐτοῦ Ἰωάννου μοναχοῦ. Καὶ οὗτος ὁ δοκῶν κανὼν
ἀκανόνιστον ἐκτίθεται τὸν κανόνα· κἄν γὰρ θαύματα
ποιῇ ὁ μοναχός, ποιήσει δὲ ἀνάξιον τῆς ἱερωσύνης,
ἀνάξιος ἔστι:—

42) Μ. 251^a—252^a. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικη-
φόρου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Ναυκράτιον
περὶ τῶν διγαμούντων:—

Θερμὸς εἶ τέκνον ἡγαπημένον . . . ὅτι μάλιστα:—

43) Μ. 252^a—253^b. Φωτίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντι-
νουπόλεως λόγοι κανονικοὶ διάφοροι:—

Πάντα τῆς ἡμῶν . . . ἐπιθεωρήσομεν:—

Ἐγγραφὴ σου ἡ ὀσιότης . . . ἔρρωσο:—

Θαῦμα μὲν ἡμᾶς κατέσχε . . . μὴ παραχωρεῖσθω:—

Ἀφίκετο ἡμῖν γράμματα . . . βεβηλώσεως μεταστήσης:—

44) Μ. 253^b—254^b Διδασκαλία τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων
ἀποστόλων περὶ χαρισμάτων:—

Τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ . . . τρέ-
μοντά μου τοὺς λόγους:—

45) Μ. 254^b—256^a Τοῦ μακαρίου πάπα Λέοντος τῆς
πρεσβυτέρας Ῥώμης ἐπιστολὴ δογματικὴ πεμφθεῖσα πρὸς τὸν ἐν

ἀγίοις Φλαβιανὸν ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως κατὰ Εὐ-
τυχοῦς τοῦ ματαιόφρονος καὶ τῶν αὐτοῦ ὁμοφρόνων:—

Ἐναγνόντες τὰ γράμματα... ἡ οἰκεία κακοδοξία κατὰ-
δικάζεται:—

46) Списки патриарховъ:

л. 256^{a-b} Περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχησάντων:—

Οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχήσαντες

Ἰάκωβος ὁ τοῦ Κυρίου... Ζαχαρίας πρεσβύτε-
ρος Κωνσταντινουπόλεως ἔτη κέ':—

α. 256^b Οἱ ἐν Ἀντιοχείᾳ πατριαρχήσαντες:—

Πέτρος ἀπόστολος... Ἀναστάσιος Κωνσταντι-
νουπόλεως διάκονος:—

ι. 256^b Οἱ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πατριαρχήσαντες:—

Μάρκος ὁ ἀπόστολος... Ἰωάννης ὁ ἀπὸ σχο-
λαστικῶν. Ἰωάννης ὁ ἀπὸ πατρικίων ὁ πεμφθεὶς ἀπὸ
τοῦ Βυζαντίου... Ἰωάννης ὁ Κύπριος:—

ι. 256^b—257^a Οἱ ἐν Ῥώμῃ πατριαρχήσαντες:—

Πέτρος ὁ ἀπόστολος ἔτη β'.... Ὀνώριος ἔτη θ':—

ι. 257^{a-b} Οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχήσαντες:—

Ἀνδρέας ὁ ἀγιώτατος ἀπόστολος... παρὰ τῶν λα-
τίνων ἐν ἔτει ςφιβ' ἰνδικτιῶνος ζ' ἐξῆλθε καὶ αὐτὸς
φυγὰς καὶ ζήσας ἐν τῇ Δύσει χρόνοις δύο καὶ μῆνας
δύο ἀπέθανεν ἐν τῷ Διδυμοτείχῳ, καὶ μετὰ τοῦτο ἐχί-
ρευεν ὁ πατριαρχικὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνος.

Затѣмъ оставлено 13 строкъ чистыхъ.

47) л. 257^b—264^b Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Γερ-
μανοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου πρὸς Ἀνθιμον τὸν θεοφιλέ-
στατον διάκονον τῆς τοῦ θεοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας λόγος διηγη-
ματικὸς περὶ τε τῶν ἁγίων συνόδων καὶ τῶν κατὰ καιροὺς ἀνε-
καθεν τοῦ ἀποστολικῆς κληρονομίας ἀναφανείσων αἰρέσεων:—

Σοφῶν ἀνδρῶν... συμφυρεῖσαν:—

48) л. 265^a—279^b Ἱστορία σύντομος τῶν παρὰ τῇ πρε-
σβυτέρᾳ Ῥώμῃ βασιλευσάντων καὶ αὐτὶς τῇ νεωτέρᾳ, τοὺς μὲν
ἀξιόλογον πράξαντας τῶν βασιλέων ὑπερβαίνουσα, τὴν μὲντοι ἀρ-

χὴν ἀπὸ Ῥωμίου ποιησαμένη, συγγραφεὺς δὲ τῆς ἱστορίας ὁ
ἐρικωδέστατος ὑπέρτιμος ὁ Ψελλός:—

Ῥώμιος μυθολογεῖται παρὰ Ῥωμαίοις Ἄρεος τοῦ παρ'
Ἑλλησι θεοῦ γενέσθαι υἱός... .

κοιναετσα Ἰωάννης Καίσαρ ὁ Δούκας:— Τὶ ἂν τις
εἴποι... ἀδελφοῦ καὶ τοῦ ἀνεφιοῦ τὴν δυοῖν βασιλείην
καὶ ἀητήτην:—

дальше оставлены около 40 строкъ л. 279° ■ вся стран. 280°
пустыми (на л. 279^b позднѣйшая приписка: ἐκ τοῦ χρονικοῦ
разныя даты)

49) л. 280^b—294^b Πάτρια Κ/πόλεως безъ начала со словъ
μηχαναῖς τοῖς τεύχεσιν αὐτοῖς ἐπεμβαίνων καὶ δὴ ἂν
ταύτην ἐξεῖλε βραδίως νοκτὸς... Φίλιππος μετ'
αἰσχύνῃς τοῦ Βυζαντίου ὑπέστρεψεν.

Περὶ Χάρητος τοῦ τῶν Ἀθηναίων στρατηγού. Ἐπεὶ
δὲ καὶ Λέων τὸν βίον ἀπέλιπε, Χάρητος ὁ τῶν Ἀθη-
ναίων βασιλεὺς σὺν ναυσὶ μ'... .

κοιναετσα περὶ τῶν παραλίων πετρῶν:—

Περὶ δὲ τῶν παμμεγεστάτων... τοῖς τεύχεσιν:—

50) л. 295^a—295^b Τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου κυροῦ
Ἰωάννου τοῦ ἐν τῇ Ὄξειᾳ ἐν τῇ νήσῳ, παραίτησις τοῦ αὐτοῦ
θρόνου. ἔχει δὲ οὕτως:

Ὡσπερ τῶν στρατιωτῶν οἱ... ἀλλότριος τυγχάνω παν-
τάπασι:—

ἐγράφη ἡ παρούσα παραίτησις διὰ χειρὸς Μελετί-
ου μοναχοῦ τοῦ μαθητοῦ μου. ὑπεγράφη δὲ παρ' ἐμοῦ
καὶ ἐσφραγίσθη τῷ ἕως τοῦ νῦν συνήθει βουλωτηρίῳ
μηνὶ ὀκτωβρίῳ ἰνδικτιῶνος θ'. ὁ ἀμαρτωλὸς Ἰωάν-
νης καὶ γεγονὼς εἰ καὶ ἀνα[ ] ὡς κατὰ πάντα ἀν[ ]
πατριάρχης τῆς μεγάλης Ἀντιοχείας τὰ ἀνωτέρω κατ'
ἐμὴν γνώμην γεγραμμένα ἐπιβεβαίω τῇ οἰκείᾳ χειρὶ
ὑπέγραψα:—

51) л. 295^b—296^a Τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου εἰς τὴν σύνο-
δον:—

Τιμιώτατοί μου δεσπότες. ἐγὼ βλέπων πὰν γινόμενα παρ' ἡμῖν οὐ καλῶς... δεσπότες μου:—

52) Λ. 296^a—297^a Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς φυγῆς:—

Ἵπὲρ τῆς φυγῆς ὀλίγα ἄττα ἀπολογῆσομαι... ἔτι ἐν σοι λείπει:—

53) Λ. 297^a—299^a Τάξις προκαθηδρίας πατριαρχῶν μητροπολιτῶν ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων:—

Ὁ Ῥώμης... καὶ ἡ Σελευκεία Ἰσαυρίας:—

54) Λ. 299^{a-b} Σημεῖον (!) συνοδικῶν γεγονόσ ἐπὶ τῇ καθαιρέσει τοῦ [ ] κοροῦ Βασιλείου διὰ τὰ κατὰ τοῦ δόγματος γραφέντα παρ' αὐτοῦ τοῦ μετὰ ταῦτα ἀποκαταστάντος καὶ γεγονότος Κερκύρας:—

Μηνὶ Ἰαννουαρίῳ κδ' ἡμέρα δ' ἰνδικτ. β'. προκαθημένου Λουκᾶ τοῦ ἀγιωτάτου ἡμῶν δεσπότης καὶ οἰκ. πατρ. ἐν τοῖς δεξιόσ ἀλεξιακοῖσ κατηχομενεῖοις συνεδριαζόντων... ἀρχόντων:

Χρηστὸν καὶ εὐθῆ τὸν κύριον ἐν τοῖσ ψαλμικοῖσ αὐτοῦ ὕμνωδῆμασι... ἀξίας γεγύμνωται. ταῦτα παρεκβληθέντα ἀπὸ τῶν ἡμερήσιον σχεδαρίων τῶν συνοδικῶν παρασημειώσεων καὶ τῇ ὑπογραφῇ καὶ σφραγιδι βεβαιωθέντα τοῦ τιμιωτάτου χαρτοφύλακος Ἰωάννου καὶ ἀρχιδιακόνου τοῦ Ἀγιοφλωρίτου ἐπεδόθη μηνὶ καὶ ἰνδικτιῶνι τοῖσ προγεγραμμένοισ ἔτους ςγος' ἢ ὑπογραφή ἔχον (!) οὕτως:

ὁ χαρτοφύλαξ τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ ἀρχιδιάκονος Ἰωάννης ὁ Ἀγιοφλωρίτης: εἶχε καὶ βούλλαν μολυβδίνην, τυπούσαν ἐν τῷ ἐνὶ μέρει τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον μετὰ βρέφους καὶ τὸν ἅγιον Νικ[ ]τασιδ[ ]. ἐν δὲ τῷ ἐτέρῳ γράμματι.

Λ. 299^b большая половина пустая.

Другой рукою:

55) Λ. 300^a Πόσοι τόποι τῶν ἐπιτιμίων:—

Ἰστέον ὅτι τέσσαρες... ἕως πληρώσῃ τὸν ὠρισμένον χρόνον:—

56) Λ. 300^a Παύλου τοῦ ἀποστόλου διατάξεις περὶ κανό-

νων ἐκκλησιαστικῶν τίνες ὀφείλουσι προσάγεσθαι πρὸς τὸ φῶτισμα:

Καθὼ Παῦλος... ἐδιδάξαμεν.

57) Λ. 300^{a-b} Τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου διατάξεις περὶ ἀργείας δούλων:

Ἐγὼ Πέτρος καὶ Παῦλος διατασσόμεθα... πληροῦντες· τοῦτο δὲ κοινῇ πάντες παραγγέλλομεν... ἀποστειλαντά με καὶ τὰ ἐξῆς καὶ τοῦ φυλάττειν ἕκαστον τὴν ἰδίαν τάξιν καὶ λειτουργίαν:—

58) Λ. 300^b—301^a Ἐκ τῶν διατάξεων κεφάλαια.

Περὶ ἐκκλησίας:— Ὅτι ἔοικεν ἡ ἐκκλ. νηϊ... τοῖσ ἱερεῦσι:—

Περὶ καταστάσεως ἐκκλησιαστικῆς:— Ὅτι ἡ ἐκκλησία ἔστω κατ'... χριστοκτόνων:—

Περὶ καρποφοριῶν:— Ὅτι οὐ χρή δέχεσθαι... εὐποιίας:—

59) Λ. 301^a Τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐπιτίμια τῶν παραπιπτόντων:—

Ἐἴ τις ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος δῶ γυναικὶ φίλημα πορνείας... βουλήματι τοῦ ἱερέως:—

60) Λ. 301^a Τῆς πρώτης συνόδου τῶν ἁγίων πατέρων περὶ μοναχῶν:—

Ὅτι οὐ χρή τοὺς μονάζοντας... ἀποδημεῖν πούποτε:

Ὅτι οὐκ ἔξεστιν ἱερέα κοσμικὸν... ἱερεῖς ὄντες:—

61) Λ. 301^a Τῆς πρώτης συνόδου:—

Ὅτι οὐκ ἔξεστι τοὺς ἀπὸ τῆς ἱερωσύνης... κοινωνοῦντες αὐτῶ:—

Ὁ ἀρπάζων μονάστριαν... προσευχῶν:—

Ὁ ἀποταξάμενος τῷ κόσμῳ... ὡς ἀξίος:—

Ὅτι οὐ χρή τοὺς μονάζοντας ἀποβαλόντας (!)... οὐκ ἔρεῖς κακῶς:—

62) Λ. 301^a Ἐπιτίμια τῶν ἁγίων ἀποστόλων:—

Ὁ γοῆτιαν... ὁμοίως καὶ ὁ μοναχός:—

63) Λ. 301^a Τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ συνόδου περὶ ἱερωσύνης:—

Καθεξῆς τὸ λέγειν... τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ:—

64) Λ. 301^a—302^a Ἐρωτήσεις τῶν ἀγορευτῶν μοναχῶν

πρὸς τὸν ἀγιώτατον πατριάρχην κυρὸν Νικήταν (!) καὶ αἱ παρ' αὐτοῦ πρὸς ταύτας λύσεις:—

Εἰ δὴ καταλύειν τὴν νηστείαν ἐν... [ ]:—

Λύσις. Οἱ θεοκήρυκες... ἐπέταξαν:—

Ἡ ἐν Νεοκαισαρείᾳ σύνοδος... τῶν εὐχῶν:—

Λύσις. Ὁ α' κανὼν... ἐπιζητεῖ:—

Ἐρώτησις. Ἐὰν φθάσῃ δεσποτικῶν ἑορτῆς παραμονὴ... ἑορτῆν:—

Λύσις. Οὐχί:—

Ἐρώτησις. Τοὺς ποιῶντας ἰδιοχείρους σταυροὺς... ἄξιοι:—

Λύσιν. Ὁ μὲν πολιτικός... ἀποκρίνασθαι:—

65) J. 302^a Τιμοθέου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐνὸς τῶν ῥν' ἀγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει πρὸς τὰς ἐπινεγκθείσας αὐτῷ ἐρωτήσεις παρά τινων ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν:—

Ἐὰν τις ἀνὴρ παιδῶθεν βαπτισθεὶς εἶτα ἐν περιστάσει γένηται...—

66) JJ. 302^a—305^b Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ μαθητοῦ τοῦ ἀγίου Βασιλείου διάφοροι διαφοραὶ περὶ ἐξαγορεύσεως τῶν ἐξομολογουμένων κρύφια ἁμαρτήματα καὶ τῶν τούτους ἀναδεχομένων:—

Ὅτι δεῖ... τῷ θεῷ. Ὅτι [δεῖ τὸν] τὰς ἐξομολογήσεις... ἀνατίθεσθαι. Ὅτι τὸ ταπεινὸν... εἶωθε ποιεῖν. Ὅτι δεῖ τὸν δεχόμενον... βαστάζειν βάρη.

Πῶς δεῖ ἐξομολογεῖσθαι. Χρὴ τὸν δεχόμενον... κοινῶν... διὰ τὸ μὴ εἶναι αὐτοὺς ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ:—

Ἐπεὶ δὲ διέλαθεν ἡμᾶς περὶ εὐνούχων... διὰ τὸ πολυμύλοντον:—

Καὶ τὰ ἐπιτίμια ἅπερ οὐχ ἡμεῖς ἀλλ' ὁ μέγας Βασίλειος τοῖς παραπίπτουσιν ἐξέθετο:—

Ἡ μὲν προσβολή... ἕως θανάτου κοπιᾷν:—

67) JJ. 305^b—306^a Κεφάλαια κανόνων τοῦ ἀγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου:—

Ἡ διγαμία καὶ ἀνδρὸς καὶ γυναικός...—

Ὁ ἱερόσυλος ἔχει ἐπιτίμιον χρόνον ἕνα ἀκοινωνήτος καὶ εἴ τι ὁ ἀνάδοχος αὐτοῦ προστάξει:—

68) JJ. 306^a—307^a Κανόνες τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας:—

Ἐὰν πέσῃ εἰς πορνείαν ἱερεὺς εἶτε διάκονος μηκέτι... καὶ πατάξει τὸ ζῶον:—

69) J. 307^{a-b} Κανόνες διάφοροι καὶ νόμοι περὶ τοῦ μὴ ὑποκεισθαι ἐκκλησίᾳ τὰς ψήφους τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου:—

Ὅτι αἱ τῶν πατριαρχῶν ψήφοι ἐκκλησίᾳ οὐχ ὑπόκεινται ζητεῖ τὴν ῥαγ' νεαρὰν τοῦ Ἰουστινιανοῦ... τὴν ὑπόθεσιν παραπέμπει:—

70) J. 307^b Σημείωμα συνοδικὸν διαλαμβανόμενον μὴ ὀφείλειν ἐναλλάττεσθαι τὰ ὀφφίκια τῶν ἐν τῷ ἱερῷ μεγάλῳ σκευοφυλακίῳ ἐκδουλεύόντων, ἀλλὰ προκόπτειν τοὺς περισσοὺς:—

Μηνὶ νοεμβρίῳ ἰδ' ἡμέρᾳ β' Ἰνδικτ. θ'. προκαθημένου τοῦ ἀγιωτάτου ἡμῶν δεσπότη καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυροῦ Μιχαήλ ἐν τῷ μικρῷ σεκρέτῳ συνεδριάζόντων... ἀρχόντων:— Ἀγνοίᾳ μὲν τινα διαμαρτεῖν... τὸ ἐξῆς τῆς γραφῆς δηλώσει τρανώτερον.

71) JJ. 307^b—308^a Σημείωμα τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου κυροῦ Νικολάου τῶν χαρτουλοσράτων ὀφφικίων τοῖς ἐν τῷ ἱερῷ μεγάλῳ σκευοφυλακίῳ τεταγμένοις δουλεύειν. ἐναλλαγὴν ἀπείργει παντάπασι... μηνὶ καὶ Ἰνδικτιῶν τοῖς προγεγραμμένοις. ἡ ὑπογραφή Κωνσταντῖνος εὐτελής διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας. εἶχε καὶ βούλλαν μολυβδίνην ἀπηρωρημένην κάτωθεν διὰ σχοινίου λινοῦ, ἐν μὲν τῷ ἐνὶ μέρει τυπούσαν τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον ἐγκάρδιον φέρουσαν τὸν Κύριον καὶ θεὸν ἡμῶν, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ γράμματα ταῦτα Κύριε βοήθει Κωνσταντῖνον διακόνῳ καὶ χαρτοφύλακι τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ ἐξώθεν τὸ, κατεστρώθη ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ ἱεροῦ μεγάλου σκευοφυλακίου· μηνὶ φεβρουαρίῳ ἰγ' Ἰνδικτιῶνος θ':—

72) J. 308^a Μηνὶ σεπτεμβρίῳ β' ἡμέρᾳ ς' Ἰνδικτ. ια': Προκαθημένου τοῦ ἀγιωτάτου ἡμῶν δεσπότη καὶ οἰκουμενικοῦ πατρι-

άρχου κυροῦ Μεχαήλ ἐν ταῖς πρὸ τοῦ Θωμαίτου μετεώροις κελ-
λίσις τῆς μεγάλης ἀγιωσύνης αὐτοῦ συνεδριάζόντων... ἀρχόντων.

Ἐξηλάθη μὲν τῶν ἱερῶν περιβόλων τῆς ἀγιωτάτης
τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ὁ χρηματίας διάκονος
Ἰωάννης ὁ Πλακηνός... χειραγωγίας ἀλλότριον.
Ταῦτα παρεκβληθέντα ἀπὸ τῶν ἡμερησίων συνοδικῶν
σχεδარიῶν καὶ τῇ ὑπογραφῇ καὶ σφραγίδι βεβαιωθέν-
τα τοῦ τιμωτάτου χαρτοφύλακος καὶ νομοφύλακος Θεο-
δώρου Βαλσαμῶν ἐπεδόθη μηνὶ καὶ ἰνδικτιῶνι
τοῖς προγεγραμμένοις ἔτους ς'αγς': παρεξβλήθησαν
τὰ ὑποτεταγμένα ἀπὸ τοῦ βιβλίου τῶν κατηγήσεων
τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἐκφωνουμένων ὅτε γίνεται φώ-
τισμα:—

73) л. 308^b. Перечисление латинскихъ заблуждений (безъ
заглавія):

Τὸ τῶν ἀζύμων ἔγκλημα... καθ' ἐκάστην ἐπιτελοῦ-
σιν:—

74) л. 308^b—311^a Ὑπόμνημα συνοδικῶν γεγονόσ παρὰ τοῦ
μακαρίτου χαρτοφύλακος κυροῦ Ἰωάννου περὶ γάμων αἰρετικῶν
καὶ κλήρων αὐτῶν καὶ μαρτυριῶν:—

Πόλις μὲν ἡ Μελιτινὴ καὶ μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος
... τοῖς παραβαίνουσιν:— Ἐγράφησαν ταῦτα καὶ εἰς
ὕπῃσον ἀναγνωσθέντα τῶν θεοφιλεστάτων μητροπολι-
τῶν Κυριακοῦ Ἐφέσου καὶ συγκέλλου, Δημητρί-
ου Κοζίκου καὶ συγκέλλου, Ἀντωνίου Νικομηδείας
καὶ συγκέλλου, Χριστοφόρου Χαλκηδόνος, Ἰωάν-
νου Χαλκηδόνος, Ἰωάννου Μελιτινῆς, Γουλι-
ανοῦ Τυάνων, Θεοδούλου Νεοκαισαρείας, Ἰγνατί-
ου Καρίας, Στεφάνου Καλαυρίας, Λαυρεντίου
Δορραχίου, Γεωργίου Χωνῶν, Θεοπέμπτου Ῥω-
σίας, καὶ ἀρχιδιακόνου Ἀντωνίου Ζιχίας: ἐν ὑπο-
μνήμασιν ἐξετέθη καὶ συνήθως ἐπιστώθη καὶ ἐπεδό-
θη, μηνὶ σεπτεμβρίῳ ἰνδικτιῶνος η'. ἔτους ς'αγμῆ:—

75) л. 311^a—318^b Συναγωγή καὶ ἔκθεσις τῶν ἀγίων πα-
σῶν συνόδων οἰκουμενικῶν τε καὶ τοπικῶν, ὅπου τε καὶ πότε καὶ

διὰ τί καὶ καθ' οἷας αἰρέσεως ἐκάστη συνηθροίσθη καὶ τί σὺν
ἀγίῳ πνεύματι διωρίσατο, ἐπὶ ποίων τε βασιλέων καὶ ἀγίων συν-
εκροτήθη πατέρων συνοπτικῶς σαφηνίζουσα:—

Ἐν τοῖς χρόνοις Δὺρηλιανοῦ...

кончая V всел. собора анафемами.

76) л. 318^b—323^b. Διήγησις τῆς τῶν μονοθελητῶν αἰρέ-
σεως ὅθεν ἀνεφύη ἐν ἧ καὶ περὶ διαφορῶν συγκροτηθεῖσάν το-
πικῶν συνόδων:—

Μετὰ τὴν ἀγίαν καὶ οἰκουμενικὴν ε' σύνοδον... кончая
соборомъ 842 г.

77) л. 323^b—324^b Περὶ συνόδου γενοῦσας ἐν Κωνσταν-
τινουπόλει εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ
Πορφυρογεννήτου:—

Δέων ὁ σοφώτατος βασιλεὺς... ἔχει οὕτως:—

Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς... πάλιν εἰς τὸ ἀκοι-
νώνητον παρισταμένου μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ
ς' ἔτους:—

78) л. 324^b Διὰ τί αἱ μὲν οἰκουμενικαί, αἱ δὲ τοπικαὶ ἐκλή-
θησαν:—

Ἐπειδὴ πολλῶν μνησθέντες συνόδων ἑπτὰ... ὁρών-
των εὐταξίαν:—

79) л. 324^b—326^b Περὶ τῶν ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἐτῶν
καὶ τῶν ἀνέκαθεν βασιλευσάντων ἐν τῇ Ῥωμανίᾳ:—

Ἀπὸ τοῦ Ἀδὰμ ἕως τοῦ κατακλιμοῦ ἔτη β'αμβ'...
ἑάλω καὶ ἐβασίλευσεν ὁ Δούκας κυρὸς Ἀλέξιος
μήνας (числа нѣтъ)...

кончается завоеваніемъ Константинополя кресто-
носцами: ἔκτοτε οὖν ἀναισχυντότερον καὶ ἀναφανδὸν
ἤρσαντο οἱ λαῖνοι τὴν ποτὲ βασιλίδα πολιορκεῖν τῶν
πόλεων καὶ εἰς ἔργον τὸ προβουλευθὲν διὰ βραχείας
ἐξηνέχθη... εἰς χεῖρας σου παρατιθέαμεν τὰ πνεύ-
ματα ἡμῶν:—

80) л. 326^b—328^b. Στεφάνου τοῦ ἀγιωτάτου πάπα Ῥω-
μης ἐπιστολὴ πρὸς τὸν φιλόχριστον βασιλέα κυρὸν Βασίλειον
σταλεῖσα παρὰ ἐπισκόπου τῶν ὕρων ὑπὲρ τῆς παροδηγηθείσας ὁ βα-

αιλεὺς ὑπὸ Φωτίου ἔγραψεν ἐν τῇ Ῥώμῃ κατὰ τοῦ ἀγιωτάτου πάπα Μαρίνου:—

Τὸ γράμμα τὸ παρὰ τῆς ἡμετέρας γαληνότητος . . . ἀμήν:—

81) J. 328^b Χρυσόβουλλον τοῦ αἰοιδίμου βασιλέως κυροῦ Μανουήλ τοῦ Κομνηνοῦ διοριζόμενον μὴ δέχεσθαι ὅλως οἰονδήποτε πρόσταγμα τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐναντιούμενον τοῖς νόμοις καὶ τῷ δικαίῳ καὶ κατὰ λήθην ἴσως γινόμενον:—

Ἄδικίαν ἐμίσησα . . . γεγενημένου κατὰ τὸν νοέμβριον μῆνα τῆς ζ' ἰνδικτιῶνος τοῦ ςχξζ' ἔτους ἐν φ' καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος:— Μανουήλ ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς πορφυρογέννητος καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Κομνηνός. εἶχε καὶ βούλλαν χρυσῆν, τὸ συνήθες κανίκλωμα καὶ ἔξωθεν ἐπὶ τοῦ κανικλείου καὶ δικαιοδότου Θεοδώρου τοῦ Στυπειώτου. τὸ [ ] ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ μεγάλου λογαριαστοῦ κατὰ μῆνα ἰαννουάριον ἰνδικτιῶνος ζ'. ἐν τῷ σεκρέτῳ τῶν οἰκειακῶν τοῦ γενικοῦ καὶ τοῦ βεστιάριου κατὰ μῆνα μάρτιον ἰνδικτιῶνος ζ':—

82) J. 329^a Ἐπιστολὴ Ὀνωρίου τοῦ Ῥώμης βασιλέως πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἀρκαδίον τὸν βασιλέα:—

Οὐκ οἶδα ποία ἀνταρτικὴ . . . ἔρρωσο:—

83) J. 329^a Ἐπιστολὴ Ἀρκαδίου τοῦ βασιλέως πρὸς Ἰννοκέντιον τὸν πάπαν Ῥώμης:—

Ὅλος οὐδὲν ἀρχιερεῦ . . . ἀποτόχωμεν:—

Ἰσοδύναμον δὲ καὶ τῷ ἀδελφῷ Ὀνωρίῳ γεγράφηκε καταδεόμενος δεηθῆναι ὑπὲρ αὐτῶν τοῦ πάπα συγγνώμης μεταδοῦναι αὐτοῖς:—

84) J. 329^a—329^b Τοῦ ἁγίου Βασιλείου τοῦ μεγάλου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας ἐκ τοῦ προλόγου τῶν ὄρων:—

Ὁ οὖν πεπιστευμένος τὴν εὐταξίαν . . . νόμος ἐστίν:

85) J. 329^b—332^a Τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐκ τῶν ἀσκητικῶν.

ΕΞΒΒΙ α', γ', ια', σσγ', σσδ', σσι', σσδ', τα', τνε'; ἐκ

τοῦ πρώτου λόγου τῶν ἀσκητικῶν; ΓΛΑΒΥ Θ', ι', ρνβ', σng', σπζ', τς', τζ', τη', τθ', τλε', τng'.

86) J. 332^a—333^b Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῶν ἀντιρρητικῶν.

ΓΛΑΒΥ κα', κζ', κθ', λγ', ■ ДРУГИЯ МѢСТА ОТКУДА-ТО, ■ МОЖЕТЬ БЫТЬ ОИГРУДА ЖЕ.

87) J. 333^b—334^a Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀσκήσεως πῶς δεῖ κοσμεῖσθαι τὸν μοναχόν:—

Δεῖ τὸν μοναχὸν πρὸ πάντων ἀκτῆμονα βίον κεκτῆσθαι . . . ἀμήν:—

88) J. 334^{a-b} Ἄρνησις καὶ ἀναθεματισμὸς τοῦ Μω(άμ. ■ τ.)

Εἶχε μὲν ἀνεκαθεν ἤδη μέχρις τοῦ παρόντος ἡ π[ ] ἀγιωτάτη ἐκκλησία κατηχητικὰ βιβλία καθὼς ἄρα τὴν ἀρχὴν καὶ συντέθειται, καὶ δὴ καὶ τοῖς ἐν τῇ τοιαύτη βιβλίῳ ἄλλοις ἀφορισμοῖς καὶ οὕτως προσέκειτο ἐπὶ λέξεων ἔχων οὕτως. ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἀναθεματίζω τὸν θεὸν τοῦ Μωάμετ περὶ οὗ λέγει ὅτι . . . ὀρίσας ὑπέγραψα:—

89) J. 334^b—335^a Ἐκ τοῦ συντάγματος τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, ὃ πρὸς μονάζοντας καὶ χριστιανοὺς πάντας αὐτοῦ συνετέθη:—

α'. Φυλακτέον μὴ δίλογον εἶναι . . .

λβ'. λγ'. Σπεύδε τοὺς παῖδας εἶναι σιωπηροὺς. αὐταὶ αἱ ἐντολαὶ μονάζουσί τε καὶ εὐλαβέσι χριστιανοῖς . . . ἐξεθέμεθα:

λβ'. Χρεῶν δὲ καὶ περὶ τὰ προσφερόμενα ἢ μᾶλλον τοὺς προσφέροντας . . . τούτῳ μὴ συναναστρέφου:—

90) J. 335^a—338^b α' κατήχησις τοῦ ἀγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυροῦ Γεωργίου τοῦ Σιφιλίνου ἢ ἀναγνωσθεῖσα κατὰ τὴν σ' τῆς τυροφάγου. ιδ' ἄγοντος τοῦ φεβρουαρίου μηνὸς τῆς ι' ἰνδικτιῶνος τοῦ ςψ' ἔτους. ἐν ἧ περι τῆς τεσσαρακονθήμερου νηστείας καὶ ὅθεν ἀρχεται καὶ ὅπη καταλήγει καὶ ὅπως ὀφείλομεν οἱ χριστιανοὶ νηστεύειν κατ' αὐτὴν καὶ κατὰ πᾶσαν τετράδα καὶ παρασκευήν:—

Ἄρτι τὸν κατηχητικὸν τουτονὶ λόγον... ἀμήν:—

91) λ. 338^b—341^a Τὰ πραχθέντα ἐπὶ τῇ καθαιρέσει τοῦ πατριάρχου ἐκείνου τοῦ Μουζάλωνος κατὰ τὸν χρόνον τῆς βασιλείας τοῦ Κομνηνοῦ κυροῦ Μανουήλ:—

Τὰ τοῦ διαλόγου πρόσωπα: βασιλεύς· Μουζάλων· ἐπίσκοποι· βασιλεύς· Τὰ μὲν ἄλλα ὧ ἐπίσκοπε...

ΚΟΗ4. ἐπίσκοποι. Καὶ ἡμεῖς, ὦ κράτιστε βασιλεῦ, ... αὐτοῦ βιοτῆς;—

92) λ. 341^a Ἐπιστολὴ πεμφθεῖσα ἀπὸ τοῦ πάπα Ῥώμης κυροῦ Ἀδριανοῦ πρὸς τὸν ἀγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Θεσσαλονίκης κυρὸν Βασίλειον τὸν Ἀχριδηνόν:—

Ἀδριανός... ἀποστολικὴ εὐλογία. ἔξ ὅτου διὰ τοῦ ἀρχαίου πολεμίου .. ἡμῖν δηλώσασθαι:—

93) λ. 341^a—342^a Ἀναγραφὴ τοῦ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης κυροῦ Βασιλείου τοῦ Ἀχριδηνοῦ πρὸς τὸν ἀγιώτατον πάπαν Ῥώμης κυρὸν Ἀδριανόν:—

Ἀνέγνωμέν σου τὴν ἐπιστολήν... ὑπηρετήσομεν:—

94) λ. 342^{a-b} Τοῦ Ψελλοῦ. Περὶ τοῦ διὰ τί εἰσιν οἱ ἄγγελοι περωτοὶ καὶ ἐστεμμένοι καὶ ἀνθρωπόμορφοι καὶ σφαῖραν ἐν ταῖς χερσὶ φέροντες· καὶ δι' ἣν αἰτίαν μνήμην αὐτῶν ποιούμεθα τῇ β' τῆς ἐβδομάδος ἡμέρα, τῇ γ' δὲ τοῦ Προδρόμου καὶ τῶν καθεξῆς ἄχρι τῆς ζ':—

Περὶ μὲν τοῦ ἀνθρωπομόρφους εἶναι... ἐξιλάσασθαι:—

95) λ. 342^b—343^a Περὶ μεταθέσεως ἀρχιερέων:—

Ἐπὶ τῆς βασιλείας Βασιλείου τοῦ Μακεδόνοιο Βασίλειος ὁ Κρήτης μετηνέχθη εἰς Θεσσαλονίκην παρὰ Ἰγνατίου... τῷ πατριαρχεῖν Ἀντιοχείας:—

96) λ. 343^a—344^b Φωτίου τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου συναγωγαὶ καὶ ἀποδείξεις ἀκριβεῖς συνειληγμέναι ἐκ τῶν συνοδικῶν καὶ ἱστορικῶν γραφῶν περὶ ἐπισκόπων καὶ μητροπολιτῶν καὶ ἐτέρων ἀναγκαίων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων:—

Ἐρώτησις. Ἐν ποίοις φαίνονται οἱ Ῥωμαῖοι παράλογος...

97) λ. 344^b Τὰ ἐρωτηθέντα κεφάλαια παρὰ Ἰωάννου μο-

ναχοῦ τοῦ Ταρχανίτου πρὸς τὸν πατριάρχην κυρὸν Νικόλαον.

Εἰσὶ μοναχοὶ πολλοὶ ἄπειροι τοῦ λόγου ἱερεῖς ὄντες εἰς τὸ δέχσασθαι λογιμοὺς. ἕτεροι δὲ μὴ ὄντες ἱερωμένοι ...

Λύσις. Οἱ τοὺς λογιμοὺς... διορθοῦν:—

98) λ. 344^b—345^a Ἐτέρα ἐρώτησις Ἰωάννου μοναχοῦ τοῦ Ἀγιορίτου πρὸς τὸν πατριάρχην κυρὸν Νικόλαον.

Εἰ δεῖ καταλύειν τὴν νηστείαν...

99) λ. 345^a ο στεπенахъ родства (безъ заглавіа):

Ἐρώτησις· Δύο ἀδελφοὶ ἔλαβον γυναῖκας ξένας...

100) λ. 345^a Ἐρώτησις Μαξίμου μοναχοῦ πρὸς τὸν ἀγιώτατον χαρτοφύλακα τῆς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας κυρὸν Νικηφόρον περὶ διαφόρων κεφαλαίων:—

Τῆς ζ' συνόδου κανὼν κθ'. Τῶν ἐν Καρθαγένῃ διαγορεῦει κανὼν ὥστε ἄρα θυσιαστήρια... ОТВѢТЬ НА ПЕРВЫЙ ВОПРОСЪ ОБРЫВ. СЛОВАМИ ДѢИ ΤΟΥΣ ΠΙΣΤΟΥΣ ΠΑΝΤΑΣ ΤΑΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΙΟΥ И ОКЛО 12 СТРОКЪ Л. 345^a, а также вся стр. 345^b пустые.

101) λ. 346^a—347^a Μηνὶ ὀκτωβρίῳ κ' ἡμέρᾳ δ' ἰνδικτιῶνος ιβ'. παρεξβλήθη ἀπὸ τοῦ ἐναποκειμένου τῷ καθ' ἡμᾶς σεκρέτῳ τοῦ ἱεροῦ σκευοφυλακείου πρωτοτύπου κωδικίου τὰ ὑποτεταγμένα:—

Μηνὶ μαῖῳ ε' ἡμέρᾳ ζ' ἰνδικτιῶνος ε'. προκαθημένου τοῦ ἀγιωτάτου ἡμῶν δεσπότη καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἐν τῷ Θωμαίτῃ συνεδριαζόντων... ἀρχόντων. Βασιλικῆς προστάξεως οὐ πρὸ πολλῶν τούτων ἡμερῶν καταπεμφθείσης πρὸς τὴν ἡμῶν μετριότητα γραφούσης περὶ τοῦ ζητουμένου γενέσθαι συναλλάγματος τοῦ τὸν ἕνα δηλονότι... συνοικεσίου:— ὁ χαρτοφύλαξ τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας Εὐστάθιος ὁ Χαντρηνός· ὁ εὐτελής διάκονος τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πατριαρχικὸς νοτάριος Χριστοφόρος ὁ Κοστομέτρης· ὁ εὐτελής διάκονος τῆς ἀγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πατριαρχικὸς

νοτάριος Θεοφύλακτος διδάσκαλος ὁ Ἁγιοαναργυρίτης· Νικήτας διάκονος πατριαρχικός νοτάριος καὶ διδάσκαλος τοῦ φαλτηρίου ὁ Μεσαρίτης· Κωνσταντῖνος διάκονος καὶ πατριαρχικός νοτάριος ὁ Μουζάλων ὁ εὐτελής διάκονος καὶ πατριαρχικός νοτάριος Μανουήλ ὁ Ῥωμανάκης· Ἰωάννης πατριαρχικός νοτάριος ὁ Ἀπόκαυκος· Στέφανος διάκονος καὶ πατριαρχικός νοτάριος ὁ Καλοήθης· Νικηφόρος διάκονος πατριαρχικός νοτάριος ὁ Χρυσοβέργης· Μανουήλ διάκονος καὶ πατριαρχικός νοτάριος ὁ Εἰρηνικός· ὁ εὐτελής διάκονος τῆν ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας πατριαρχικός νοτάριος καὶ διδάσκαλος Νικηφόρος ὁ Αἴας +

102) ΛΛ. 347^a—348^a Ἀπόκρισις τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἀντιοχείας κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμών πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα διὰ τὰ θυμιάματα ὁ οἰκουμενικός ἁγιώτατος πατριάρχης [ ] ἐν τῷ καιρῷ τῆς κατηχίσεως ἦτοι κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῆς τυροφάγου:—

Σὺ μὲν περιπόδητον τέκνον μεγαλοδοξότατε χριστὰ ... ἀμήν:—

103) ΛΛ. 348^a—351^a Τὰ κατὰ τὸν Παντευγέννην Σωτήριον:—

Μηνὶ μαίῳ ἐπὶ ἡμέρᾳ α' ἰνδικτ. ε' προκαθημένου τοῦ θεοσεπέτου βασιλέως ἡμῶν καὶ αὐτοκράτορος κυροῦ Μανουήλ τοῦ Κομνηνοῦ... ὁ εὐτελής ἐπίσκοπος Πατάρων Γεώργιος ὕρισας ὑπέγραψα:—

104) Λ. 351^{a-b} Σημείωμα γεγονὸς παρὰ τοῦ χαρτοφύλακος Μιχαήλ τοῦ Αὐτορειανοῦ ἐπὶ διαλύσει τῆς τοῦ φθαρτοῦ καὶ ἀφθάρτου ζητήσεως:—

Μηνὶ ἡμέρᾳ ἰνδικτ. γ' ἐπὶ βήματος τοῦ θεοστεφοῦ βασιλέως Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἰωάννου τοῦ Καματηροῦ καὶ τοῦ λοιποῦ σώματος τῆς ἀγίας συνόδου καὶ αὐτῶν δὴ τῶν συγκλητικῶν:—

Ἄγρυπνος ὢν ὁ τῶν ζιζανίων σπορευδς... μηνὶ καὶ ἰνδικτικῶν τοῖς προγεγραμμένοις:—

105) ΛΛ. 351^a—352^a Ἐκθεσις κανόνων τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Σισιννίου καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων:—

Ἡμέρας ἐφ' ἱκανὰς... τοῦ γένους τιθέμεθα:—

106) Λ. 352^a Πιστάκιον πατριαρχικὸν ἐκτεθὲν παρὰ Ἰωάννου χαρτοφύλακος τοῦ τοῦ Ἰωνοπολίτου περὶ τοῦ τῆ δισεξαδέλφῃ τῆς ἰδίας μητρὸς συναφθέντος καὶ τῶν ὀφειλόντων δοθῆναι αὐτῷ ἐπιτιμίων:—

Λαμπουδίου οὗτος... μόνῳ ἐναυτῷ:—

107) Λ. 352^{a-b} Περί τινος ἀρμοσαμένου τῷ ἰδίῳ οὐδὲ πρὸς γάμον θυγατέρα τινὸς ὑπεξουσίαν παρὰ γνώμην τοῦ πατρὸς αὐτῆς:—

Πέτρος ᾧ τὸ ἐπώνυμον Βομβυλάς... νόμων περιλήψιν:—

108) ΛΛ. 352^b—354^b Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου πρεσβυτέρου τοῦ Δαμασκηνοῦ ἐπιστολὴ περὶ τῶν ἁγίων νηστειῶν:—

Τῷ εὐλογημένῳ καὶ γνησίῳ δούλῳ Χριστοῦ κυρίῳ Κομητᾷ πνευματικῷ ἀδελφῷ Ἰωάννης ἐλάχιστος:—
Πολλῶν καὶ ἀπείρων δωρεῶν παρὰ θεοῦ τῶς... ἐνώσεων:—

109) ΛΛ. 354^b—355^a Τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κυροῦ Μανουήλ τοῦ Ὁξειίτου κατήχησις περὶ τῆς ἐν τετραδί καὶ παρασκευῇ νηστείας πρὸς τοὺς λέγοντας μὴ ἰσχύειν νηστεύειν μέχρι ἐνάτης ὥρας:—

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες· ἄξιον ζητεῖσθαι καὶ μαθεῖν... μερίδας ὁμοῦ:—

110) Λ. 355^a Τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυροῦ Νικολάου τοῦ νέου περὶ τοῦ μὴ λειτουργεῖν τὸν ἱερέα δις τῆς ἡμέρας:—

Ὁ ὀρθὸς λόγος... διαγράφει τὴν φύσιν:—

111) Λ. 355^{a-b} Νικολάου πατριάρχου τοῦ παλαίου

περὶ τοῦ τὰς πατριαρχικῶν ἐπιστολῶν ἀμισθὶ δίδουσαι τοῖς αἰτου-
σιν ὡς γέγραπται ἐν τῷ χαρτοφυλακείῳ:—

Χαλεπὸν μὲν πάθος... ἀμοιβήν:—

112) λλ. 355^b—356^a Ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ εὐχολογίου πῶς
χρὴ δέχεσθαι τοὺς ἀπὸ αἱρέσεων ἐρχομένους εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ
θεοῦ καθολικὴν ἐκκλησίαν:—

Ἀρειανὸς μὲν... Ἰ. Χ. κατὰ πάντα ὑπάρχοντος:—

113) λ. 356^a Ἐπὶ τοῦ πατριάρχου κοροῦ Λουκᾶ γέγνε
σημείωμα συνοδικὸν κωλόν τὸν ζ' βαθμὸν... .

114) λλ. 356^a—357^b Хрисовулъ Никѳора Вотаниата
о томъ, чтобы казнь не приводилась въ исполненіе раньше
30 дней, и о придворныхъ и родныхъ царя... .

115) λλ. 357^b—365^a Συνοδικὸν περιέχον ἐν ἐπιτομῇ ἀπά-
σας ἀπὸ τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων τοῦ Χριστοῦ ἀποστόλων γε-
γονοίας ὀρθοδόξους τε καὶ αἰρετικὰς συνόδους μέχρι τῆς ὀγδόης
οἰκουμένης μεγάλης ἁγίας συνόδου:—

α'. Σύνοδος θεία καὶ ἱερά συνθροισθεῖσα ἐν Ἱε-
ροσολύμοις... .

β'. Βασιλείου γάρ τὴν πρόσκαιρον καταλι-
πόντος βασιλείαν Δέων τε καὶ Ἀλέξανδρος τῆς
βασιλείας ἐγένοντο κάτοχοι ἀληθῶς αἰώνιοι αὐγουστοί.
Φωτίου δὲ χάριν... Φώτιος δὲ τῇ ἐν Κωνσταντινου-
πόλει ἐνδημοίῳ μερικῇ συνόδῳ παραιτήσεως ἐπιδέδω-
κε λίβελλον διὰ βαθύτατον γῆρας καὶ σωματικὴν ἀσθέ-
νειαν τὰς αἰτίας ἀπαριθμούμενος. ἡ εὐμαρῶς δεξαμέ-
νη αὐτοῦ τὴν παραίτησιν, δ' ἤτησατο ἀπεπλήρωσε καὶ
Στέφανον τῶν αὐτοκρατόρων ὁμοπάτριον καὶ ὁμο-
μήτριον ἀδελφὸν ἐφηφίσαστο καὶ τοῦ Βουλαντίου ἱεράρ-
χην. [κυρίῳ ἡμῶν φ' ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν:—

116) λλ. 365^a—366^b Περὶ γάμων ἐπιτετραμμένων καὶ κε-
κωλυμένων καὶ περὶ διαφόρων βαθμῶν τῆς συγγενείας τῶν τε ἐκ
θεοῦ βαπτίσματος καὶ τῶν κατὰ σάρκα ἐξ αἱμάτων ἅμα τῶν ἐξ
ἐπιγαμίας γνωριζομένων συγγενῶν [ ] δευτέρων αἷμα (!) καὶ
τρίτων συμπεθεριῶν ἀκολούθως γραφέντων ἐν ἐπιτόμῳ ὥστε γι-
νώσκειν σε καλῶς καὶ κατὰ τὴν ἀκολουθίαν ψῆφον τῆς [ ] καὶ

τάξιν τῶν συγγενῶν ἀκωλύτων καὶ κεκωλυμένων προσώπων ἵνα
μηδὲν σε διαλανθάνῃ φιλόπονε καὶ φιλόλογε:—

Ἡ συγγένεια ὄνομά ἐστι γενικὸν... . ἐξ ἐπιγαμίας
βαθμῶν:—

117) λλ. 366^b—369^a Ἀκριβῆς διαίρεσις τῶν κεκωλυμένων
καὶ γινομένων γάμων:

Πατὴρ Ῥαδηνός

Μιχαὴλ ἀδελφέ. Ἄννα

Κεκωλυμένος ὁ γάμος... .

118) λλ. 369^a—369^b. Τοῦ μητροπολίτου Κρήτης Ἡλίου
ἀποκρίσεις περὶ ὧν ἠρωτήθη παρά τινος μοναχοῦ Διονυσίου:—

Ἐρώτησις. Ἐώρακα πολλαχοῦ... .

... κριματίζεται διὰ τοὺς γο[νεῖς?]

119) λλ. 369^b—372^b. Τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου Ἀντιο-
χείας κοροῦ Ἰωάννου λόγος περὶ νηστείας τῶν τε τριῶν τεσ-
σαρακοστῶν καὶ τῶν ἄλλων τετραδοπαρασκευῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ· συλ-
λεγείς ἀπὸ διαφόρων βιβλίων:—

Σὸς ὁ τοῦ λόγου βραχίων... ἀλλ' ὁμολογεῖν μὲν τὴν
οἰκείαν ἀσθένειαν μὴ ἀποκρῦ οδρываетъ р-сь.]

№ 483 (1121).

Νομοκάνον, на бумагѣ in 4°. Въ концѣ етоѣ рукописи:
Πέτρου Θεουπόλεως καὶ πάσης Ἀνατολῆς πατριάρχου ἡ λόγος·
καθ' ἓνα καιρὸν εἰσῆλθεν ὁ Ἴταλὸς Ἀργύρος ἐλέγξων τὰ ἡμέ-
τερα.

Ἄσα ἐπονηρεύσατο ὁ ἐχθρὸς... .

[Рукопись XIV—XV вѣка, лл. 315 (л. 228bis); (206×
150; 153×90) по 24 строки. Лл. 314—315 позднѣйшие.
Правонаписание и грамматика писца часто очень своеобразны.

Содержитъ:

λλ. 1^a—36^a (заст.) Πίναξ σὺν θεῷ τοῦ παρόντος βιβλίου·
περὶ τῶν σοφῶν καὶ θείων ἀποστόλων περὶ τοῦ νόμου τοῦ θεοῦ
καὶ ἁγίων ἀποστόλων.

указатель очень подробный, съ изложениемъ краткаго содержания всѣхъ правилъ; онъ продолжается позднѣйшею, позднимому, прибавкою писца

на л. 36^b + Κανόνες νη΄ ἐκ τῶν ἁγίων πατέρων. περί πολλῶν ἐπιτιμίων εἰς τὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπίκαρας γυναικῶν. κεφάλαιον πρῶτον +

гдѣ указаны еще 19 главъ или правилъ:

α'. Περὶ ἐπίκαρας γυναικῶν κεφάλαιον α'.

β'. Περὶ γυναικὸς ἐὰν προσέκρουσε τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς κεφάλαιον β'.

γ'. Περὶ τοῦ μὴ προσκυνᾶ εἰκόνα ἀνοπόγραφην κεφάλαιον γ'.

Περὶ ἱερέων οἱ ἀποκτείναντες ζῶον μετὰ βέλους κεφάλαιον δ'.

Περὶ ἱερέων κοσμητικῶν οὐκ ἔχουν ἄδεια ἐξαγορεύου κεφάλαιον ε'.

Περὶ ἱερέων μέθυσων ἢ εἰς καπελία ἢ ἀλαχοῦ κεφάλαιον ς'.

Съ л. 37^a (заст.) Νομοκάνονον сὺν θεῷ περιέχον συνοπτικῶς ὄλους τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν ἐπτὰ συνόδων καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ τοῦ ἁγίου Βασιλείου καὶ ἐτέρων θεοφόρων πατέρων ἐρμηνευθῆν προτροπῇ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως κῆρ Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ παρὰ τοῦ λογιωτάτου διακόνου τῆς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ νομοφύλακος κῆρ Ἀλεξίου τοῦ Ἀριστηνοῦ.

За этиягь заглавиемъ идутъ

1) лл. 37^a—46^b. Κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων:— всего 76 правн.

2) лл. 46^b—52^a. Κανόνες δύο, τῆς ἐν Νικαίας (!) συνόδου κεφάλαια κ':—

3) лл. 52^a—58^b. Κανὼν τρίτος τῶν ἐν Ἀγῶρα ἁγίων πατέρων κεφάλαια κε':—

4) лл. 58^b—61^b. Κανὼν δ' τῶν ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνελθόντων ἁγίων πατέρων κεφάλαια ιδ'.

5) лл. 61^b—63^b. Κανὼν ε' τῶν ἐν Γάγγρα συνελθόντων ἁγίων πατέρων κεφάλαια κ':—

6) лл. 64^a—69^b. Αντιόχ. —25.

7) лл. 69^b—76^b. Јаод. —59.

8) лл. 76^b—78^a. КП. всел. —8.

9) лл. 78^a—79^b. Ефесск. —9.

10) лл. 79^b—86^b. Халк. —30.

11) лл. 86^b—91^a. Сард. —22.

12) лл. 91^a—120^b. Каро. —137 и Атика въ видѣ трехъ.

13) лл. 120^b—121^a. КП. 394 года.

14) лл. 121^a—140^b. Трульск. —102.

15) лл. 141^a—146^b. Ник. II. —22.

16) лл. 146^b—148^a. КП. I—II—18.

17) лл. 148^a—148^b. Соф. —3.

18) лл. 148^b—164^b. Васил. Вел.—99, но на самомъ дѣлѣ ихъ только 91, а остальные сдѣланы изъ

19) лл. 164^b—165^b посланія Тарасія къ Адриану.

20) лл. 165^b—166^a Дионисія.

21) лл. 166^a—167^a Петра

22) лл. 167^a—168^b Григорія Нискек.

23) лл. 168^a—169^a Афанасія къ Амуны главы α' и β', затѣмъ

24) γ'. ἄλλο τοῦ ἁγίου Μαξίμου:—

Τινὲς μὲν φασιν... οὔτε κατὰ τοὺς ὕμνους:—

25) τοῦ μεγάλου Ἀθανασίου:—

δ'. Τὰ τῆς παλαιᾶς...

ε'. Τῆς δὲ καινῆς...

ς'. Βιβλία ἀκανόνιστα... καὶ ὁ Ποιμὴν:—

26) лл. 169^a. Григорія Богосл. }

27) лл. 169^a—170^a. Амфилохія } 0 книгахъ

28) лл. 170^a—171^b. Григорія Нисск. къ Антоию. —8.

29) лл. 171^b—172^a. Тимофея Алекс. —15.

30) лл. 172^a—173^a. Теофила —14.

- 31) λλ. 173^a—174^a. Кирилл — 7 (въ томъ числѣ къ Максиму ■ къ Геннадію).
- 32) λλ. 174^a. Εὐλογίου Ἀλεξανδρείας κεφ. α'.
- 33) λλ. 174^{a-b}. Геннадія.
- 34) λλ. 174^b—175^a. Γραφή ἀπὸ ΚΠ. (τῷ) Ἀντιοχείας...
- 35) λλ. 175^a—176^a. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου κανόνες ἐκκλησιαστικοὶ ιζ'.
- 36) λλ. 176^a—177^b. Τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου ιζ':—
- 37) λλ. 177^b. Κοινὸς τῶν ἁγίων ἀποστόλων οὕτω ὁ κανὼν:—
- 38) λλ. 177^b—178^a. Главы изъ хрисовулла Юстиниана.
- 39) λλ. 178^{a-b}. Василия Вел. παρὰ (!) τίτλου καὶ χρόνου ἁμαρτημάτων:—
- 40) λλ. 178^b—179^a. Τοῦ αὐτοῦ πόσοι τόποι τῶν ἐπιτιμιῶν:—
- 41) λλ. 179^a—180^a. Кирилл 12 главъ на Несторія.
- 42) λλ. 180^a—180^b. Дмитрія Биз. о яковитахъ и хащиц. ■ богомилахъ.
- 43) λλ. 180^b—181^a. Петра Антиох. къ еп. Венец.
- 44) λλ. 181^{a-b}. Льва Болгарсѣ.
- 45) λλ. 181^b—185^a. Πρὸς τοὺς λέγοντας ὡς ἡ Ῥώμη πρῶτος θρόνος ἐστίν:—
- 46) λ. 185^a—186^a. Вас. Вел. παραγγελία къ иерею (α'. Σπούδασον...) ο причащении (β'. Τὸ καθ' ἐκάστην...) и ■ пренебрегающихъ епитиміями (γ'. Ὅν οὐ σωφρονίζει...)
- 47) λλ. 186^a—197^a κανὼν μ'. Ἰωάννου μοναχοῦ καὶ διακόνου μαθητοῦ τοῦ μεγάλου Βασιλείου οὕτινος ἡ ἐπωνυμία τέκνον ἡπαῆς (!) κανονάριον διαγορευθὲν περὶ πάντων λεπτομερῶς τῶν παιθῶν καὶ τῶν τούτοις προσφόρων ἐπιτιμιῶν περὶ τῆς ἁγίας κοινωνίας βρωμάτων τε καὶ πομάτων καὶ εὐχῶν λίαν συμπαθέστατος:—
- Τῆς θείας καὶ παναγάθου... ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ:—
- 48) λλ. 197^a—201^a κανὼν μα'. Ὅρος καὶ σύνθεσις τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ τὰς τετραδοπαρασκευὰς ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ πῶς χρῆ τιμᾶν αὐτάς:—

- α'. Τὰς δευτέρας καὶ τετραδοπαρασκευὰς τοῦ χρόνου...
... τὰς τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς ἡμέρας:—
- 49) λλ. 201^a—206^a. Οὕτως ὁ κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ὃ προεγράφη περὶ τῶν τετραδοπαρασκευῶν, ἐμεταγλωττίσθησαν εἰς στίχους παρὰ ἐνὸς ὀνόματι Νείλου καὶ ἄρχεται οὕτως:—
Πολλάκις με ἠξίωσας... οὔτοι τὸν ἀρτζιβούριν:—
- 50) λλ. 206^a—206^b (заст.)
Διέλαθε δὲ ἡμᾶς τὸ περὶ εὐνούχων... διὰ τὸ πολυμόλυντον:—
- 51) λλ. 206^b—208^b. κανόνες μβ'. Γίνωσκε δὲ καὶ τὰ ἐπιτίμια ἅπερ οὐχ ἡμεῖς, ἀλλ' ὁ μέγας ταῖς παραπεσούσαις ἐξέθετο ὁ μέγας Βασίλειος:—
α'. Προσβολὴ τοῦ λογισμοῦ...
λ'. Ἐἴ τις ἐξ ἀμελείας τὸ ἴδιον τέκνον τελευτήσῃ...
μὴ κοινωνοῦσα:—
- 52) λλ. 208^b—209^b. κανόνες μγ'. Εἴρηται τὰ τοῦ Νηστευτοῦ τὰ δὲ καθημερινὰ ἐπιτιμιῶν τοῦ ἁγίου Βασιλείου:—
α'. Ἡ ὀμόσασα τὸ ὄνομα τοῦ Χ...
κζ'. Ἡ ἐνδυμα καινότερον... ὑπὲρ αὐτῆς ἱκετεύουσα:—
- 53) λλ. 209^b—211^b. κανόνες μδ'. Κεφάλαιά τινα ἀπὸ τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων (in m. + ἐρμηγία ἐστίν τούτω, εἰ δὲ λάθος ἐγένετο καὶ ἐγένοντο μαῦρα +)
α'. τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει πρώτης συνόδου. Μηδεὶς τῶν ἐν ἱερατικῶν καταλεγόμενων τάγματι ἢ λαϊκὸς τὰ παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἄζυμα... ἀφοριζέσθω:—
β'. τῆς αὐτῆς ὅτι οὐ δεῖ κωλύειν μονάζειν:—
Ἐξὸν ὑπάρχει παντὶ χριστιανῷ... ἀποπλήρωσιν:—
γ'. τῆς αὐτῆς συνόδου κανὼν νε' περὶ τῶν νηστευόντων σάββατον καὶ κυριακὴν:— Ἐπειδὴ μεμαθήκαμεν... ἀφοριζέσθω:—
δ'. τῆς αὐτῆς συνόδου κανὼν σε' περὶ τοῦ πῶς

δει ψάλλειν:— Τὸς ἐπὶ τὸ ψάλλειν... ἐδίδαξεν λόγιον:—

ε'. τοῦ αὐτοῦ ἐν τῇ περὶ ψευδοπροφητῶν καὶ ψευδοδιδασκάλων καὶ ἀθέων αἰρετικῶν λατίνων πραγματείαις:— Πλὴν πρὸς τὸ παρὸν ἀναγκαῖόν ἐστι παραστήσαι ἐκ τῶν ἁγίων γραφῶν τούτους τοὺς αἰρετίζοντας... οὔτε ἐν τῇ μέλλοντι:—

ς'. τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανῶν ἐβδομηχοστός:— Ἐἴ τις ἐπ. ἡ πρεσβ... ἀναθεματίζέσθωσαν:—

ζ'. τῆς αὐτῆς συνόδου κανῶν ἐνενηχοστός:— Τὰς κυριακάς... ἀνάστασιν:—

η'. τῆς αὐτῆς συνόδου κανῶν κγ':— Περὶ τοῦ μηδένα τῶν... κακουργίας:—

θ'. Τὸς ἐν πολέμοις φόνους... ἀπέχεσθαι:—

54) λλ. 211^b—213^a κανόνες με'. Κανῶν τῶν ἐν Νικαίᾳ ἁγίων πατέρων:—

α'. Ὅτι οὐκ ἔξεστιν ἱερέα κοσμικὸν... αὐτοὶ ἱερεῖς:—

Κανόνες τῶν ἐν Καρχηδόνι ἁγίων πατέρων:—

β' Ἐἴ τις παιδίον δι' ἀμέλειαν αὐτῷ ἀβάπτιστον... ἐν ἄρτῳ καὶ ὕδατι:—

γ'. Ἐὰν πέση τις εἰς ἀβάπτιστον σῶμα... ἀκοινώνητος ἔστω:—

рядъ правилъ всего 19, среди которыхъ есть Трулльск. 65, Дιονис. Алекс., Васил. 7, 4, 25, 48,

55) λλ. 213^a—215^b. κανόνες με'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς περὶ τῶν ἐρωταποκρίσεων:—

α' Ἡ γυνὴ δέδοται νόμῳ...

ε' Ὅτι χρὴ τοὺς προκομίζοντας... τῇ κρίσει τοῦ μεγάλου θεοῦ:—

56) дальше въ качествѣ с' оглавление отвѣтовъ Тимофея, а с'—α' рядъ его отвѣтовъ.

57) λλ. 215^b—218^a. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ Νηστευτοῦ διάφοροι διαφοραὶ καὶ διαθέσεις τῶν ἐξομολογουμένων κρύφια ἀμαρ-

τήματα καὶ περὶ τοῦ δεῖν εἶναι τούτοις ἀναδεχομένους ἀληθεῖς καὶ ἀπταίστους πρὸς τὸν θεὸν καὶ ἀπὸ θεοῦ καὶ ἐκ θεοῦ. διακρίσεις γινώσκειν. ὡς οἶμαι ὁ ταπεινός:

Δεῖ τὸν ἐξομολογούμενον... καὶ ταῦτα περὶ ἀνδρῶν:—

58) λλ. 218^{a-b}. Ἐκ τοῦ τῆς Κλήμακος περὶ ἐξαγορεύσεως:—

Μὴ ἀπατῶ, ὃ οὐδὲ καὶ ὑπήκουε Κυρίου, πνεύματι οἰήσεως... καὶ μὴ οἰήσει παλαίειν:—

59) λλ. 218^b—219^a. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ περὶ κληρικῶν καὶ ἱερωμένων:—

Τοὺς ἱερεῖς καὶ ἀρχιερεῖς καὶ ἐμβάθμοις διακόνους οὐ χρὴ δέχεσθαι εἰς ἐξομολόγησιν... ἱερωσύνης ἢ παύσεως:—

Ἡ δὲ ἔκτι ἁγία σύνοδος περιεκτικῶς ἀποφαίνεται εἰς τὸν τρίτον κανόνα λέγουσιν (!) οὕτως· ὥστε τοὺς ἐν κλήρῳ καταλεγόμενους καὶ ἄλλοις τὰ θεῖα διαπορθμεύοντας καθαρούς ἀποφῆναι καὶ λειτουργοὺς ἀμώμους καὶ τῆς νοεῆς τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ ἀρχιερέως καὶ θύματος καὶ θυσίας ἀξίως ἀνακαθαίρεσθαι. τὰ δὲ ἔξωθεν τοῦ γάμου ἐπιτριβέντα τούτοις μίση. μετὰ δὲ τὴν ἁγίαν ταύτην σύνοδον καὶ πᾶσαι αἱ οἰκουμενικαὶ καὶ τοπικαὶ ἁγίαί σύνοδοι μετὰ καὶ διατάξεων τῶν λοιπῶν ἁγίων πατέρων εἰς ταῦτα οὕτως νομοθετοῦσιν. ὁμοίως καὶ οἱ πολιτικοὶ νόμοι διορίζονται, ὅτι ὁ χειροτονούμενος ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος ὀφείλει παρθένος εἶναι ἢ ἐκ παρθενίας μονογαμήσας παρθένον· τοῦτον τὸν νόμον περὶ καθαρότητος ἱερωσύνης καὶ περὶ τῶν εὐνούχων οἱ προγεγραμμένοι πατέρες ἅπαντες οὕτω διωρίσαντο. πάντων οὖν τούτων τῶν προγεγραμμένων τὰς μαρτυρίας λαβόντες ἡμεῖς ἀξιωθέντες ἐνεπιτόμως ἔως ὧδε ἐν τῷ παρόντι συντάγματι ἐξεθέμεθα. δεῖ δὲ εἰδέναι ὡς ὁ Νηστευτῆς ἐκεῖνος Κωνσταντίνου πόλεως πρόεδρος ἐν ἁγίοις Ἰωάννου ἀπὸ τοῦ

πρὸ αὐτοῦ τὰ ὅμοια κανονίσαντος Ἰωάννου τοῦ μαθητοῦ
γενομένου τοῦ μεγάλου Βασιλείου τὰς ἀφορμὰς ἔγραψε
καθὼς περ ἐκεῖνος ἀπὸ τοῦ οἰκείου διδασκάλου:—

60) Π. 219^a—221^b. Περὶ τῶν οἰκουμενικῶν ἑπτὰ συνόδων:—

Ἡ πρώτη σύνοδος. . .

Ἡ δὲ ἑβδόμη. . . ἀγιομαχοῦντας μυστατομένη:—

61) Π. 221^b—228^b. Ἐκθεσις θαυμασία περὶ γάμων ἐνδε-
χομένων γενέσθαι καὶ μή:—

ὁ Ῥωθινὸς
πατὴρ τοῦ Μιχα-
ἴη καὶ τῆς Ἄννης.
Μιχαὴλ ἀδελφὸς
Ἄννης σαρκτικὸς
κεκόλυται οὖν

Κεκόλυται οὗτος ὁ γάμος . . . τὰς (!) ἐξ
ἐπιγαμίας βαθμούς:—

62) Π. 228^b. (безъ заглавія)

Ἐρώτησις: Ποία μετρεῖται πρώτη γενεά.

Ἀπόκρισις: Ἀδελφὸς καὶ ἑξάδελφος. . .

Ἀπόκρισις: Σάββατον καὶ κυριακὴν διὰ τὴν προσφορὰν
τῆς θυσίας:—

63) Π. 228bis—230^a. Λαθασία κτ̄ Αμυνη.

64) Π. 230^a—240^b. Ἀθροισις μαρτυριῶν ἄρ(α) τι μέγα ἀγα-
θὸν ὑπάρχει ἐξαγόρευσις:—

α'. Καλὸν ἐστὶν ἄρα τὸ ἐξομολογεῖσθαι τὰ ἀμαρτήμα-
τήματα ἡμῶν πατρικοῖς (!) ἀνδράσιν ἢ οὐ;

β'. Καλὸν καὶ πᾶν ὠφελιμον. . .

γλς'. Ἄζυμον ἐστὶ ψυχὴ μὴ ἄχρισσα (!) πρόλυμμα. . .
πικρότητος τῆς νηστείας στενοχωρίαν:—

65) Π. 240^b—250^b. Τάξις ἀρίστη τῶν ἐξαγορευόντων:—

Χρῆ τὸν ἐξαγορεῦσαι μέλλοντα ἀκατακαλύπτω τῇ κε-
φαλῇ. . . καὶ τοὺς παροξυσμούς:—

66) Π. 251^a—252^b. (заст.) κανόνες μη'. Τῶν ἁγίων πατέ-
ρων νομοθεσίαι ἐξαγορεύσεως:

α'. Εἴ τις ἐξέρχεται τῆς ἐκκλησίας πρὸ τῆς ὑστεραίας
εὐχῆς. . .

λβ'. Τὰ σαρκικὰ ἀμαρτήματα εἰσὶν ὀκτώ. . . ἐκούσιος
φόνος ὁ ἀσυγχώρητος:—

67) Π. 252^b—255^a. κανόνες μδ' τῶν ἁγίων ἀποστόλων δια-
φοροὶ περὶ σφαλμάτων:—

α'. Εἴ τις πρεσβύτερος ἢ καὶ ἐπίσκοπος ἐπιστρέψῃ ἢ καὶ. . .
κη'. Ἐάν τις κλέπτης φονεύσῃ μέλισσαν ἔχει ἐπιτίμι-
ον ὁ τοιοῦτος χρόνος τέσσαρας. . . καὶ ἄλλον εἴ-
τι δόξει τῷ πατρὶ:—

68) Π. 255^{a-b}. κανόνες ν'. Δικαία διδασκαλία τῶν θεοφό-
ρων πατέρων περὶ γονέων καὶ τέκνων:—

α'. Μέγα μισθὸν ἔχουσιν καὶ πολλῶν καὶ μεγάλων ἀμαρ-
τιῶν. . .

δ'. Τίμα γὰρ λέγει τὸν πατέρα σου. . . καὶ πάντων
τῶν ἁγίων:—

69) Π. 256^a—257^b. κανόνες να'. Νόμος τῶν ἁγίων πατέ-
ρων τῶν ἐν Λαοδικείᾳ:—

α'. Ἐάν τις πνευματικὸς πατὴρ ὁμολογήσῃ τὴν ἀμαρ-
τίαν τοῦ ἐξαγορευθέντος. . .

κδ'. Ἐάν ἡ γυνὴ ἀποκρούσῃ τὸν σύνευνον αὐτῆς. . .
μεταλαμβάνετω ἄρτω καὶ ὕδατι καὶ συγχωρηθή-
σεται:—

70) Π. 257^b—259^a. κανόνες νβ'. Ἐρωτήσεις τινῶν πατέ-
ρων ὧν τὰς ἀποκρίσεις ἔδωκεν ὁ τιμώτατος Πέτρος χαρτοφύ-
λαξ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας:—

α'. Ἐρώτησις: Εἰς πόσον καιρὸν ὀφείλει βαπτίζεσθαι
τὸ παιδίον. . .

ιε'. Ἐάν μιανθῇ παιδίον τῇ μεγάλῃ τεσσαρακοστῇ εἰς
τορὸν. . . τὸ συμβάν:—

71) Π. 259^a. Εὐχὴ δταν ὁ πνευματικὸς πατὴρ μέλλει ἀπο-
λύσαι τὸν ἐξομολογούμενον πνευματικὸν υἱὸν αὐτοῦ. εὐχεται ἐπά-
νω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ λέγων, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν:—

Ὁ θεὸς ὁ πατοκράτωρ ὁ μόνος ἔχων ἐξουσίαν. . .
ἀναπέμπομεν:—

72) Π. 259^b. Εὐχὴ τῶν ἐξομολογούμενων τῆς ἀπολύσεως, τοῦ
Κυρίου δεηθῶμεν:

Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ θεὸς ποιητὴς οὐ-
ρανοῦ. . . ἀμήν:—

73) ΛΛ. 260^a—263^b. κανόνες νγ'. Τῶν ἁγίων πατέρων περὶ ἐξαγορεύσεως τῶν μοναχῶν:—

α'. Εἴ τις ἐκτὸς ἀσθενείας μὴ εὐρεθῆ εἰς τὸν ἐξάψαλμον τοῦ ὄρθρου...

π'. Ὁ καθηγούμενος εἰ μὴ ἔχει εὐσπλαγχνίαν... χωρὶς γὰρ ἑμοῦ φησὶν ὁ Χριστὸς οὐ δόνασθε ποιεῖν· ᾧ ἢ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν:—

74) ΛΛ. 263^b—273^b. κανόνες νδ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας ἱστορία μυσταγωγικῆ καὶ ἐκκλησιαστικῆ περὶ τῆς θείας λειτουργίας:—

α'. Ἐκκλησία ἐστὶ ναὸς θεοῦ τέμενος ἅγιον...

ρκζ'. Τὸ σημαντήριον τὰς τῶν ἁγίων σάλπιγγας σημαίνει... κολάσεως αἰωνίου:—

75) ΛΛ. 273^b—274^b. κανόνες νε'. Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κορίνθου περὶ τῆς ἁγίας τριάδος:—

α'. Ἡ ἁγία τριάς ὁμοούσιος ἐστίν. καὶ ὅτι τρεῖς ὑποστάσεις... ἐν τριάδι δοξάζεται:—

β'. Ἐκ τοῦ ὑποδείγματος... καὶ ἀσύνθετος:—

γ'. Τὸ οὖν νοούμενον τοῦ ἀνθρώπου... οὐκ ἐξέρχεται:—

δ'. Ταῦτα οὖν τὰ τρία... μένει πνεῦμα:—

ε'. Οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τῆς θείας οὐσίας χρῆ λογίζεσθαι· ὅτι ὁ πατὴρ μένει πατήρ καὶ υἱὸς οὐ γίνεται. καὶ ὁ υἱὸς μένει υἱὸς καὶ πατήρ οὐκ ἔστιν οὔτε πνεῦμα. καὶ τὸ πνεῦμα μένει πνεῦμα καὶ οὐκ ἔστιν πατήρ ἀλλὰ πνεῦμα τὸ ἅγιον. ἀλλ' οὐδὲ υἱὸς ἐστὶν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· τίκτει γὰρ... πνεῦμα:—

76) ΛΛ. 274^b—283^b. (зап.) κανόνες νς'. Ἐκλογή τοῦ παρὰ θεοῦ δοθέντος νόμου τοῖς Ἰσραηλίταις.

α'. Περὶ κριμάτων καὶ δικαισύνης τῆς ἐξόδου κεφ. ξθ'. Ὁὐ παραλείψῃ ἀκοήν...

πδ'. Εἴτε στρατιωτικοὶ εἴεν εἴτε φοιδερᾶτοι εἴτε σχολᾶριοι εἴτε ἄλλοι τινὲς ὑφ' ἐτέραν οἰανούν στρατείαν ἐνοπλον καταλεγόμενοι, κελεύομεν ὅσουσδήποτε

ἐνιαυτοὺς ἐνεξεπεδίοντω μείνουσιν... ἐξ ἀπάτης δὲ πρὸς δευτέρου γάμου συνελαθείσης:—

πε'. Περὶ τοῦ μὴ ποιεῖν ἱερεὺς λειτουργίας δύο:— Ὁ ὀρθὸς λόγος... φύσιν:—

сюда (въ 85 этихъ главѣ) входятъ выдержки изъ самыхъ разнообразныхъ источниковъ, и самая Ἐκλογή переработана нѣсколько.

77) ΛΛ. 283^b—286^a. κανόνες νζ'. Ἐκλογή ἐπιτιμίων πάντων τῶν παθῶν· ἐκ τῶν κανόνων τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἀκριβῶς ἐκλεχθέντων:—

α'. Ἄνῆρ ἔχων γυναῖκα καὶ πέσει εἰς ὑπανδρον... καὶ εἴ τι παραγγείλας ὁ πνευματικός:—

β'. Φονεὺς εἰ μὴ φονεύσῃ, ἔτη δώδεκα καὶ εἴ τι παραγγείλει:—

γ'. Καὶ ὁ εἰς τοῦ ἀδελφοποιῦ τοῦ τὴν γυναῖκα εἰσελθῶν... ἀκωνώνητος.

δ'. Ἐὰν πέσῃ τις εἰς τὴν προγονὴν αὐτοῦ ἢ εἰς τὴν ἀνεψιαν αὐτοῦ, ἔτη ε' καὶ εἴ τι παραγγείλει:—

ε'. Ἐὰν γένηται βεῦσις μοναχοῦ, ἐπιτιμᾶται τρίτον εἰπεῖν τὸν πεντηκοστὸν καὶ τὸ κύριε ἐλέησον καὶ μενέτω ἀκωνώνητος ἡμέρας ἐπτά ἐν δὲ τῇ ζ' λαμβανέτω συγχώρησιν:—

στ'. τοῦ ἁγίου Νικηφόρου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως:—

Ἐὰν φθάσῃ ὁ εὐαγγελισμὸς... ἰχθύων:—

ζ'. τοῦ ἁγ. Βασιλείου ἐν ταῖς πρὸς μονάζοντας ἐπιστολαῖς:— Ὅτι ὁ διωκόμενος περὶ (!) τῶν δοκούντων ὁμοπίστων ἕνεκεν τοῦ ὀρθοῦ λόγου μείζονα στέφανον ἔχει τοῦ μαρτυροῦντος παρὰ εἰδωλολάτρου:—

η'. Ταύταις οὖν ταῖς δεσποτικαῖς καὶ εὐαγγελικαῖς ἀθενταῖς ἐπόμενος, ἔστι δὲ καὶ ταῖς ἀποστολικαῖς θεολογίαις καὶ συνοδικαῖς καὶ πατρικαῖς παραδόσεσι καὶ διατάξεσι, τοὺς λατίνους τῶν τοιούτων θείων προσταγμά-

των και παραδόσεων μακρὰν ἐκτρεπομένους εὐρίσκομεν. και διὰ τοῦτο τὴν τούτων κοινωνίαν και τῶν ὁμοφρονούντων και συγκοινωνούντων αὐτοῖς λίαν ἀποστρεφόμεθα:—

μβ'. Ἐπαναστρέφας οὖν ὁ χαρτοφύλαξ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς Φραγγίας ἀνυποστόλως ἔμπασι διαβεβαιώσατο ὡς τὰ ἐκείνων ἠκριβωκός:—

μγ'. Ὡς μάτην οἱ λατῖνοι τὸ τῶν χριστιανῶν περίκεινται ὄνομα, ἐπειδὴ δοχίον εἰσιν πασῶν τῶν αἱρέσεων· και οὗτοι ἔσονται και αὐτοὶ αἰρετικοί:—

μδ'. Τούτου χάριν ἐγὼ φυγὰς τὰ ὄτα βύων μὴ ἐνωτίσασθαι τῆς βλασφημίας τῶν ἀθέων και πνευματομάχων λατίνων και τοῦτο ποιῶν οὐ μόνον τῇ κανονικῇ ἐπιτιμῆσει οὐχ ὑπακούσομεν πρὸς συνοδικῆς διατάξεως ἑμαυτὸν ἀποσχίσας τοῦ θρόνου τῆς παλαιᾶς Ῥώμης, ἀλλὰ και ἐπαίνου ἀξιωθήσομαι τοῦ προσήκοντος ὅπως δὲ τοῦτο ὁ ἐ' τῆς ἐν Κ/πόλεως (!) α' και β' συνόδου ὁ κανὼν δηλώσει σαφέστατα. ἔχει δὲ και οὗτος ὁ κανὼν κατὰ λέξιν οὕτως:—

με'. Περὶ γὰρ τῶν τοιούτων φησὶν ὁ ἀπόστολος· ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης και τὰ ἐξῆς, τῷ τοιούτῳ μηδὲν συνεσθίειν:—

μς'. Εἴτε πατὴρ εἴτε ἀδελφὸς εἴτε μήτηρ εἴτε ὅστις οὖν ἄλλος κατελήφθη μέχρι θανάτου κοινωνῶν τῇ αἱρέσει, προεῖρηται ἐν τῷ ἀνωτέρῳ κεφαλαίῳ μὴ μνημονεῦσθαι ἐν τῇ λειτουργίᾳ, εἰ μὴ τοι ἕκαστος κατὰ διάνοιαν ἔλοιτο εὐχεσθαι ὑπὲρ τῶν τοιούτων και ὑπὲρ τῶν ποιεῖν ἐλεημοσύνην· πῶς γὰρ ἂν εἴη ζῶν μετέχων τοῖς αἰρετικοῖς (!) κοινωνίας και οὕτω ἐκκομισθεὶς λειφθήσεται ἐν μνημοσύνῳις κατὰ τὴν μυσταγωγίαν ὀρθοδόξων, οὐδαμῶς. ταῦτα οὐ κανονικῶς ἐφθεγγάμην· ἐπισκόπων γὰρ τοῦτο. ἀλλὰ συμβουλευτικῶς ἐξ ἀγάπης· οὐδὲν γὰρ ἀγάπης ἀναγκαιότερον φεγγάμενος:—

78) II. 286^a—287^a. Ἐκ τῆς ἐν Νικαίας συνόδου τῶν τρια-

κοσίων δέκα και ὀκτὼ θεοφύρων πατέρων· διατάξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ τῶν ἁγίων νηστειῶν τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς:—

Ἄρχὴ τῶν νηστειῶν καθὼς γέγραπται... εὐχόμενος ὑπὲρ ἡμῶν ἀμήν:—

79) II. 287^a. Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Νικολάου:—

Τοιγαροῦν ὁ μέγας ἐν ἱερεῦσι Νικόλαος μετὰ πολλῶν αὐτοῦ θαυμάτων και τοῦτο ἐμφέρεται εἰς τὸν βίον αὐτοῦ, ὅτι ἔτι νήπιος ὢν τοῦ δεξιῦ μόνου μαζοῦ και αὐτοῦ ἀπαξ τῆς ἡμέρας διετρέφετο... διαίτημα θαυμαστῶς προδεικνύμενος:—

80) II. 287^{a-b}. Στίχοι τοῦ ἁγίου Νικολάου μοροβλίου ἀρχιεπισκόπου:—

Ἐβράδυνας πρόμαχε, θερμὲ προστατά:—

Φρουρὰ φέρει με και στενοῦμαι και στένω:—

Ἡ γλῶττα σιγᾷ, και παιδεῖται τὸ σῶμα:—

Πόδες και γόνατα, και δεσμῶν δείξα:—

Τίς ταῦτα...

Και τὸν σὸν οἰκέτην με, τῆς φρουρᾶς ῥύον:—

81) II. 287^b—292^a. Ἀκολουθία τοῦ θείου και ἀγγελικοῦ μικροῦ σχήματος· και τελεῖται οὕτως:—

82) II. 292^a—302^b. Ἀκολουθία τοῦ θείου και ἀγγελικοῦ μεγάλου σχήματος ἢ και τελεῖται οὕτως:—

83) II. 303^a—309^a. Πέτρου Θεουπόλεως και πάσης Ἀνατολῆς πατριάρχου λόγος καθὲν (!) καιρὸν εἰσῆλθεν ὁ Ἴταλὸς Ἄργυρὸς ἐλέγξων τὰ ἡμέτερα:—

Ἄσα ἐπωνηρέσατο... τὸ περιφρονούμενον:—

84) II. 309^a—313^b. Τῷ σεβασμιωτάτῳ δεσπότη ἰσαγγέλω και πνευματικῷ ἀδελφῷ τῷ ἁγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Βραδένσης ἀπιλεγμένης. Πέτρος ἐλέφθαι τοῦ πατριάρχου (!) Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας:—

Πολλῆς ἡμῖν εὐφροσύνης ... ἀμήν: — ВЪ СОВРАЩ. РЕДАКЦІИ.]

№ 484.

Νομοκάνων Ματθαίου, на бумагѣ in 4°.

№ 485.

Νόμοι ἐκκλησιαστικοί, на бумагѣ in 4°.

№№ 486—491.

Еще 6 номоканонѣвъ, на бумагѣ in 4°.

№ 492.

Νομοκάνων, на бумагѣ in 8°.

№ 493.

Седьмый вселенскій соборъ, και Μέλισσα, на бумагѣ in 8°.

№ 494.

Въ кельѣ Синайскаго архієпископа.

Книга, зовомая Вактирія (νόμων), на бумагѣ въ листъ.—
Ее принесть архієпископъ Балликъ въ 1713 году августа 14 дня. А куплена она въ 1689 году Димитріемъ, іереемъ епархіи Радовизны.

№ 495.

Въ библіотекѣ Синаеджуванійскаго подворья.

Ἐξήγησις τῶν ἱερῶν και θείων κανόνων τῶν τε ἁγίων ἀποστόλων, και τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων, κ.τ.λ. ποιηθεῖσα κατὰ προσταγὴν βασιλικὴν και πατριαρχικὴν Θεοδώρῳ τῷ εὐτελεῖ διακόνῳ τῆς τοῦ θεοῦ ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας νομοφύλακι, χαρτοφύλακι και πρώτῳ τῶν Βλαχερνῶν. τῷ Βαλσαμῶν, τῷ μετὰ χρόνους τινὰς γεγονότι και πατριάρχῃ Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας και πάσης Ἀνατολῆς: — На хлончатной бумагѣ in 8° претолстая рукопись, XIII вѣка, стенографически написанная мелкимъ начеркомъ. Отличная, полная рукопись. Съ нея надо печатать.

Нач.: Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν και ὑπαίχετε αὐτοῖς γὰρ ἀγρυπνοῦσιν...

NB. Κανόνες τῆς ἐν Καρθαγένῃ α' Συνόδου. Πράξις πρώτη. «Ἀδρήλιος ἐπίσκοπος εἶπεν... Φαυστίνος ἐπίσκοπος και τοποτηρητής εἶπεν... Πράξις δευτέρα... τρίτη... τετάρτη... πέμπτη. — Ἐπιστολὴ τῷ πάπῃ Βονιφατίῳ. — Не находка ли все это?

№ 496 (1893).

Тамъ же.

Рукопись на бумагѣ in 4°, содержащая

Тактикὸν συνοδικόν, τούτεστι Κανονικὸν σύνταγμα τῆς ἐν Ῥωσσίᾳ πνευματικῆς ἐκκλησιαστικῆς συνόδου, συντεθὲν διὰ προσταγῆς τοῦ εὐσεβεστάτου και κραταιοτάτου βασιλέως Μοσχοβίας και πάσης Ῥωσσίας, Πέτρου Ἀλεξιάδου τοῦ πρώτου, ἀδεία και δι-ορθώσει τῆς ἁγιωτάτης διοικήσεως συνόδου ἐν ἔτει 1721 Σεπτεμβρίου ις' ἐν τῇ βασιλευούσῃ Πετροπόλει.

Ἐπέγραψαν αὐτὸ τὸ Κανονικόν: + Ὁ Ῥεζανίας Στέφανος. + Ὁ Σμολενακίας Σίλβεστρος. + Ὁ Πσκοβίας Θεοφάνης. + Ὁ Νίεγοροδίας Βαρλαάμ. + Ὁ Τβερίας Μητροφάνης. + Ὁ Κορελίας Ἀαρόν.

ΟΤΔΪΛΓ V.

Панѳекты, или Сборники.

№ 497 (384).

Сборникъ, на пергаминѣ [л. 171 A] [XI вѣка; 262×193; 186×125; по 27 строкъ. Начала р-си нѣтъ; она] содержитъ:

- 1) [л. 1^a—2^b окончаніе какого-то житія со словъ
κατακαρπιομένη· λεπτά δὲ λίαν καὶ ἄσσημα φθεγγομένη· μετὰ δακρύων δὲ αἰεὶ καὶ ταῦτα προσφέρουσα· πολλάκις γάρ μου λαβοῦσα τὴν δεξιάν καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐπιθεῖσα οὕτω διάβροχον γενομένην ἀφῆκεν....
- 2) л. 3^a—11^b л^a.] Περὶ τῆς θείας ἀγάπης:—
[Ἠλίκοι μὲν οἱ τῆς ἀρετῆς ἀθληταὶ καὶ ὅσοι καὶ οἷοις στεφάνοις... τοῦ ῥυθμισθῆναι βίου καὶ πρὸς τὴν εὐαγγελικὴν πολιτείαν κατευθυνθῆναι:—
- 3) л. 11^b—13^a л^c.] Βαράδοτος:—
[Καὶ ὁ κοινὸς τῶν ἀνθρώπων ἀλάστωρ... τρυφᾶν θεωρεῖται:—
- 4) л. 13^a—14^b л^h.] Θαλέλαιος:—
[Οὐδὲ τὸ Θαλελαίου σιγήσω διήγημα... ἀγωνιστῶν:—
- 5) л. 14^b—16^a л^h.] Μαῤῥα ἡ Κύρα:—
[Τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν τὴν πολιτείαν... διήγημα:—
- 6) л. 16^a—32^a л'.] Δομνίνα:— Изъ Θεοдорита.
[Τοῦ θεσπεσίου Μάρωνος... ἀμῆν:—]

7) [л. 33—36 вставлены бумажи, и на лл. 35—36 написано оглавление богословія Іоанна Дамаскина.

8) л. 37^a—48^a] Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας ἱστορία μυσταγωγικῆ ἐκκλησιαστικῆ.

9) [Съ л. 48^b] Ἰωάννου πρεσβυτέρου Δαμασκηνοῦ τοῦ Μανσοῦρ [ὅτι ἀκατάληπτον τὸ θεῖον, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ζητεῖν καὶ περιεργάζεσθαι τὰ μὴ παραδεδομένα ἡμῶν ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν:—

Θεὸν οὐδεὶς...

конецъ дописанъ на пергаминѣ другою рукою, которая приписала на 4½ л. и

10) Μαρτυρίαι ἁγίων διδασκάλων, ὅτι τὸ πνεῦμα ἅγιον ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται:—

Καὶ πρῶτον μὲν τὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος διττὴν...

№ 498 (386).

Сборникъ, на бумагѣ [XV вѣка], in 4° [175×133; 135×100; по 24 строки; тетради ζ'—κζ' разными почерками] [л. 161 A] содержитъ:

1) [съ л. 1^a до л. 7^b тетр. ка'] Богословіе Іоанна Дамаскина [съ главы δ', первыя сохранившіяся слова которой:
ὅπερ ἀδύνατον κινούμενον ἔσται πάντως ὡςπερ ὁ οὐρανὸς· τοῦτον γὰρ πέμπτον σῶμα φασί...]

Въ концѣ произведенія запись черниломъ:

τέλος τῶν ρε' κεφαλαίων τῶν δογματικῶν τοῦ Δαμασκηνοῦ:—

и киноварью:

τέλος πασῶν τῶν κεφαλαίων τοῦ Δαμασκηνοῦ:—

2) Тетр. ка' л. 8^a (ρς') Τοῦ ἁγίου (заглавіе не дописано)
Εἰς θεὸς πατὴρ λόγου ζῶντος... τριάς αἰεὶ:—

3) л. 8^b Ἰουστίνου φιλοσόφου καὶ μάρτυρος.—

Τὸ ἀγέννητον καὶ γεννητὸν καὶ ἐκπορευτὸν οὐκ οὐσίας ὄνομα... ταῦτὸν κατὰ τὸν τῆς οὐσίας λόγον:

4) Тетр. κβ' л. 1^a—3^b] Πατριάρχα Φοτίя об̄ъ исхожденіи св. Духа и о совершеніи Евхаристіи на квасномъ хлѣбѣ:

[ρζ'. Φωτίου πατριάρχου κατὰ τῶν τῆς παλαιᾶς Ῥώμης, ὅτι ἐκ τοῦ πατρὸς μόνου ἐκπορεύεται τὸ ἅγιον πνεῦμα ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ:—

Εἰ ἀπλοῦν μὲν τὸ πνεῦμα . . . εἰ μὴ προφανῶς με-
μένηκεν:—

5) ΤΕΤΡ. κβ' λλ. 3^b—5^b ρη'. Περὶ πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος διακεκριμένη ἅμα καὶ ἠνωμένη θεολογία τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἐκ τῆς πρὸς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν ἐπιστολῆς τῆς περὶ διαφορᾶς οὐσίας καὶ ὑποστάσεως:.

Τοῦ μεγάλου Βασιλείου:.

Ἐπὶ τῆς ἁγίας τριάδος ὁ τὸν πατέρα νοήσας . . . διὰ τὸν λογισμὸν καταλήψεως:

τοῦ αὐτοῦ: Εἷς θεὸς καὶ πατὴρ καὶ εἷς μονογενῆς υἱὸς . . . ὑπάρξεως ἀρρήτου φυλασσομέ-
νου:—

6) λλ. 5^b—6^a ρθ'. Ἔτι περὶ πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος διακεκριμένη ἅμα καὶ ἠνωμένη θεολογία τοῦ μεγάλου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἐκ τοῦ περὶ υἱοῦ λόγου πρώ-
του:.

Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου: Ἡμῖν δὲ μοναρχία τὸ τιμώμενον, μοναρχία δὲ οὐχ ἦν περιγράφει ἐν πρό-
σωπον . . . οὐ γὰρ ὑπὸ χρόνον τὰ ἐξ ὧν ὁ χρόνος:—

7) λλ. 6^a—7^b Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ λόγου τοῦ περὶ δόγματος καὶ καταστάσεως ἐπισκόπων:— Λόγος ρί'.

Προσκυνοῦμεν οὖν πατέρα καὶ υἱὸν καὶ πνεῦμα ἅγιον τὰς μὲν ιδιότητας . . . καὶ ἕκαστα μετὰ τῆς ιδιότη-
τος:—

8) λλ. 7^a—8^a ρ(ι)α. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὸν Ἡρώνα τὸν φιλόσοφον:—

τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Ὅριζον δὲ καὶ τὴν ἡμετέραν διδάσκων . . .

9) λ. 8^b ρ(ι)β'. Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου:—

Εἰ γνῶρισμα . . . 4 ВЪДЕРЖКИ.

10) ΤΕΤΡ. κγ' λ. 1^{a-b} ρ(ι)γ'. Τοῦ ἁγίου Μαξίμου:—

Ἐπὶ τῆς ἁγίας τριάδος . . . 6 ВЪДЕРЖЕКЪ.

11) λλ. 2^a—7^a Τοῦ σοφωτάτου κυροῦ Γεωργίου τοῦ Σχο-
λαρίου:—

Ἐπειδὴ ἐξήτησας ἀφ' ἡμῶν λόγον ἵνα σύντομον περὶ
τε τοῦ μυστηρίου τῆς εὐχαριστίας . . . ἐλπίζομεν:—

12) СЪ ΤΕΤΡ. κδ' л. 1^a до конца тетради κς' содержатъ не]
Осьмый Соборъ, бывшій при Фотіи [а дѣянія Ферраро —
Флорентійскаго собора подъ заглавіемъ:

Ἄρχῃ τῶν συνελεύσεων τῶν ἐν τῇ ὀγδόῃ συνόδῳ γεγονό-
των:— (in marg. ὀγδόη σύνοδος. Σύνοδος ἐν Ферраріа)

Εἰ ἔξεστι προσθῆναι ἐν τῷ συμβόλῳ καὶ εἰ τὸ προσ-
τεθὲν εὐσεβές ἐστι. καὶ δὴ ὀκτωβρίῳ η'. ἰνδικτιῶνος
β'. ἤρξατο διαλέγεσθαι ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὀγδόη
σύνοδος . . . καὶ ἀπῆλθον ἐν Φλωρεντία:—

Послѣ 13 засѣданій въ Феррарѣ слѣдуютъ засѣданія во
Флоренціи:

Σύνοδος πρώτη τῆς Φλωρεντίας. α' συνέλευσις (in marg. Σύ-
νοδος α').

Τῇ οὖν κη' φεβρουαρίου . . . καὶ ἐμέριζον αὐτούς:—

13) Тетрадь κς', отъ которой вырваны 3 первыхъ листа,
занята музыкальными текстами τοῦ μαίστορος κυροῦ Ἰωάννου
τοῦ Δασκάρη, затѣмъ Ἰωάννου ἱερέως τοῦ [ ]σιάδου и друг.

14) Въ концѣ приписано

[а] на л. 8^b тетр. κς' позднѣйшею рукою]:

Ἐγὼ Γαβριὴλ ἱερομόναχος ὁ καὶ Πογωνιανῆτης καὶ πρω-
τοςύγκελος τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου κυροῦ Σωφρονίου
Ἱεροσολύμων ἀπεστάλθην παρ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον καὶ θεοβάδιστον
ὄρος τοῦ Σινᾶ χάριν προσκυνήσεως καὶ διὰ τινα χρεῖαν ἑτέραν
ἐν ἔτει Ἱρῆγ'. ἰνδικτιῶνος η'. ὅτε καὶ ἐγύμνασαν ἡμᾶς οἱ Ἄρρα-
βοι καὶ εὐχαριστοῦμε τοὺς ἀδελφοὺς καὶ πατέρας τοῦ ἁγίου μο-
ναστηρίου, οὗοι μας ἔνδυσαν καὶ μας ἐκόταξαν, καὶ ὁ θεὸς συγ-
χωρήσῃ τοὺς. ἀμήν:— Καὶ ἦλθα τὸν ἰούλιον μῆνα εἰς τὰς κ'.
ἦταν δὲ ἡμέρα κυριακὴ καὶ ἔτυχεν καὶ τοῦ ἁγίου Ἡλίου.

в) другою рукою:

αφιβ' (=1512) μαρτίῳ δ' ὠνησάμην τὴν βίβλον ταύτην

όντος μου ἐν Κρήτῃ τάχα οἰκονόμος ἐλάχιστος ἐν ἱερεῦσιν [ ]
Παῖσιος.

с) той же рукоѣ, которая подъ а):

αὕτη ἡ βίβλος ὑπάρχει τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ ἦτις
την στερήσῃ ἀπὸ τὸ ἅγιον αὐτὸ μοναστήριον ἐχέτο τὰς ἀρὰς τῶν
ἁγίων πατέρων.]

№ 499 (463).

Сборникъ содержитъ:

— Ἀναστασίου μοναχοῦ τοῦ Σινᾶ ὄρους ἐρμηνεία εἰς
τὸν σ' ψαλμόν.

— Избранн. слова св. Иоанна Златоустаго и пр.

[Рукопись дум., XVII вѣка, [лл. 330 А] (190×140;
149×95), по 24 строки. Содержаніе:

1) лл. 1^а—18^б (заст.) Ἀναστασίου μοναχοῦ τοῦ Σινᾶ
ὄρους ἐρμηνεία εἰς τὸν ἕκτον ψαλμόν. πάτερ εὐλόγησον ἀμήν:—

Πρέπουσαν ἀρχὴν εἰλικρινοῦς μετανοίας...

2) лл. 19^а—28^а (заст.) Διήγησις περὶ τοῦ ἀββᾶ Μάρκου
τοῦ Ἀθηναίου τοῦ ἀσκήσαντος ἐν τῷ ὄρει τῆς Θράκης οὐ-
σης ἐπέκεινα τῶν ἐνδοτάτων μερῶν τῆς εἰσόδου Αἰθιοπίας ἐπέ-
χει τοῦ ἔθνους τῶν Χεττέων:—

Διηγήσατο ἡμῖν ὁ ἀββᾶς Σεραπίων ὑπάρχων ἐν τῇ
ἑσωτερᾷ ἐρήμῳ τῆς Αἰγύπτου λέγων... ἀμήν:—

3) лл. 28^б—36^б Τοῦ μακαρίου Ζωσίμου ἐξήγησις πρὸς
τοὺς μακάρους πῶς εἶδεν αὐτούς:—

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἦν ὑπάρχων
ἀνὴρ ὀνόματι Ζώσιμος ὃς οὐκ ἔφαγεν ἄρτον ...
ἀμήν:—

4) лл. 37^а—45^б (заст.) Θαῦμα γενόμενον ἐν ταῖς Χώναις
παρὰ τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ:—

Ἡ πηγὴ τῶν ἰαμάτων καὶ δωρεῶν καὶ χαρισμάτων...

5) лл. 46^а—51^а Λόγος ὠφέλιμος ἐκ θείων πατέρων καὶ εὐ-
αγγελικῶν διδαγμάτων περὶ τῶν ἐπευχομένων ἀποδεικνύων ὅτι κα-
λὸν ἐστὶ εὐποιεῖν ὑπὲρ αὐτῶν.

Στασιώδης ὁ παρῶν βίος καὶ πολλαῖς καταντλούμενος...
ἀμήν:—

6) лл. 51^б—71^а Τοῦ ὀσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν
Ἐφραίμ περὶ ὑπομονῆς καὶ περὶ συντελείας τοῦ αἰῶνος τούτου
καὶ περὶ τῆς δευτέρας τοῦ Κυρίου παρουσίας, ἀδιαδόχου τε τῶν
δικαίων βασιλείας καὶ ἀτελευτήτου τῶν ἁμαρτωλῶν κολάσεως καὶ
θπως δι' ἐξομολογήσεως καὶ προσευχῆς τῶν θείων γραφῶν λυ-
τρούμεθα τῶν οἰκείων ἁμαρτημάτων:—

Λαμπρῶς ὁ βίος τῶν δικαίων πῶς δὲ .. ἀμήν:—

7) лл. 71^б—75^б Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασί-
ου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας διήγησις μερικὴ ἀθροισθεῖσα ἐκ
διαφόρων ἱστοριῶν καὶ περὶ τοῦ ἐν Βηρυτῶ τῇ πόλει γενομένου
μεγίστου θαύματος:—

Ἄρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς... ἀμήν.

8) лл. 76^а—77^б Θαῦμα γενόμενον ἐν τῇ εἰκόνι τοῦ Χριστοῦ
ἐν ταῖς Χαλκοπρατείαις:—

Ἐν τοῖς χρόνοις Μαυρικίου... ἀμήν:—

9) лл. 77^б—95^а Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὀσίου πατρὸς ἡμῶν
Ἰπατίου ἀρχιεπισκόπου Γάγγρας:—

Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκεῖνους βασιλεύοντος Θελεκια-
νοῦ ἐν Βυζαντίῳ...

л. 95^б и еще одиѣ пустыѣ

10) лл. 96^а—105^б Βίος καὶ πολιτεία τῆς δούλης τοῦ θεοῦ
Εὐφροσύνης καὶ Παφνουτίου τοῦ πατρὸς αὐτῆς:—

Ἐλέγετό τις ἐν τῇ Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλει ....
ἀμήν:—

11) лл. 106^а—107^б Ἀποκάλυψις ἦν εἶδεν ὁ μέγας Πα-
χώμιος περὶ τῆς ἐσχάτης γενεᾶς τῶν μοναχῶν:—

Προσευχομένῳ ποτὲ τῷ ἁγίῳ Παχωμίῳ... διηγή-
σασαι:—

12) лл. 108^а—110^б Περὶ τοῦ ἀββᾶ Μακαρίου τοῦ πο-
λιτικοῦ λόγος.

Τοῦ βασιλέως τῶν αἰῶνων πλουσίως χαριζομένου...
ἀμήν:—

ОДИНЪ ЛИСТЪ ЗАТѢМЪ ПУСТОЙ

13) λλ. 111^a—117^b Τῆ ἁγία καὶ μεγάλη δευτέρα. Λόγος τοῦ Χρυσοστόμου Ἰωάννου:—

Ὁ ὀφθαλμὸς μὲν ὄρων... ἀμήν:—

14) λλ. 117^b—126^b Τῆ ἁγία καὶ μεγάλη τρίτη. Λόγος Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου:—

Ἄρα οἴδατε... ἀμήν:—

15) λλ. 127^a—135^b Τῆ ἁγία καὶ μεγάλη τετράδι. Λόγος Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου:—

16) λλ. 136^a—145^a Τῆ ἁγία καὶ μεγάλη πέμπτη. Λόγος τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου:—

17) λλ. 145^a—157^b Τῆ ἁγία καὶ μεγάλη παρασκευῆ. Λόγος εἰς τὰ ἅγια πάθη Κυρίλλου Ἱεροσολύμων:—

Καύχημα μὲν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας... ἀμήν:—

18) λλ. 158^a—168^a Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας λόγος εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν τοῦ Κυρίου καὶ εἰς τὴν τριήμερον ἀνάστασιν καὶ εἰς τὸν Ἰωσήφ τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ:—

Ἐπαινετὸς καὶ οὗτος... ἀμήν:—

19) λλ. 168^b—176^a Μαρτίου κε'. Ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου:—

Τῆ προτέρα κυριακῆ... ἀμήν:—

20) λλ. 176^b—184^b Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου ΚΠ. τοῦ Χρυσοστόμου λόγος ὀφέλιμος εἰς ψυχικὴν σωτηρίαν:—

Δεῦτε ἀκούσωμεν καὶ διηγήσομαι ὑμῖν... ἀμήν:—

21) λλ. 184^b—219^a Τοῦ μεγάλου Βασιλείου λόγος ἀσκητικοὶ μεταγλωτισμένοι εἰς ἀπλὴν γλῶτταν παρὰ τοῦ κοροῦ Μαξιμου τοῦ Πελοποννησίου.

Μεγάλοι εἶναι οἱ νόμοι...

22) λλ. 219^b—226^b Μηνὶ αὐγούστου ς'. Ἡ ἁγία μεταμόρφωσις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ:—

Πᾶσαι μὲν αἱ δεσποτικά...

23) λλ. 227^a—233^a Μηνὶ αὐγούστου ιε'. Ἡ κοίμησις τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου:—

Ὡσπερ παράδεισος...

24) 233^a—240^a Μηνὶ τῷ αὐτῷ κθ'. Ἡ ἀποτομή τοῦ Προδρόμου:—

Δεινὸν ἔστιν...

25) λλ. 240^b—244^b Λόγος τοῦ ἁγίου Βασιλείου κατανοκτικὸς:—

Οἷς ἐνοπάρχει ὁ θεῖος νόμος οὐκ ἐν μέλανι...

Затѣмъ 1 листъ пустой, и видеть другої почеркъ.

26) λλ. 246^a—247^b Τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτη:—

Δεῦτε καταλλαγῶμεν τῷ θεῷ...

27) λλ. 247^b—258^a Μαρτύριον τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Τουλιανῆς:—

Τῆς εἰδωλομανίας...

28) λλ. 258^a—259^a Πίναξ σὺν θεῷ ἁγίῳ τῶν παρόντων (!) κατηχήσεων:— а затѣмъ

29) λλ. 259^b сльд. до конца ■ самыя огласительныя слова Θεολογα Студита.]

№ 500.

Сборникъ на бумагѣ in 8° содержать:

- Нѣсколько службъ.
- Вопросы и отвѣты св. Аѳанасія Великаго.
- Отрывки изъ Епифанія ■ Андрея.
- О добродѣтеляхъ и порокахъ.
- Сказаніе объ Адамѣ

и пр.

№ 501 (1730).

Въ Синаеджуванійскої библиотекѣ.

На бумагѣ in 4° [200×148; 130×100; по 20 строкѣ] большая рукопись [XVII вѣка. Содержить:

1) λλ. 1^a—269^b] Ματθαίου Κοιέστωρος Ἀγγέλου τοῦ Παναρέτου ἀνσκειῆ τῶν λεγομένων ἐ' κεφαλαίων τῶν Λατίνων κατὰ Γραικῶν:—

[Οглавление и затѣмъ самыя трудѣ въ 20 λόγοι; на пер-
вомѣ мѣстѣ]

Λόγος α'. Κατὰ Θωμᾶ λατίνου τοῦ Ἀχίνου φιλοσόφου
περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος:—]

Τὸ τῆς θεολογίας ὑπέρτατον καὶ ἀκατάληπτον χρῆμα,
μὴ μόνον ἀνθρωπίνην ὑπερβαίνει διάνοιαν, ἀλλὰ καὶ
αὐταῖς ταῖς ἀγγελικαῖς δυνάμεσιν ἀπρόσιτόν τε καὶ δυσ-
θεώρητον. . .

[2] Γεωργίου Κορεσίου τοῦ Χίου διαλέξεις μετὰ τι-
νος τῶν λατινικῶν διδασκάλων:—

Ἄριστον μὲν ἂν εἴη συνάδουσιν ἡμῖν. . . τὸ λεγόμενον
κατιούσι.

3) (на 1 страницѣ) Μαρτυρίαι τῶν θεολόγων περὶ τῆς τοῦ
ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως:—].

№ 502 (1878).

Въ Синаеджуванійской библиотекѣ.

Μελετίου Ἀθηνῶν διδασκαί κγ'. Ручопись на бумагѣ, не-
давняя, [XVIII вѣка in 8°]

1) + Κυριακῆ πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, εἰς τὸ «Βί-
βλος γενέσεως».

2) + Ὁμιλία τῆ πρώτῃ κυριακῆ τῶν νηστειῶν περὶ προ-
ορισμοῦ.

3) + Τῆ δευτέρῃ κυριακῆ τῶν νηστειῶν.

4) + Ὁμιλία περὶ ψυχῆς «Ὁς ἐὰν θέλει τὴν ψυχὴν αὐ-
τοῦ σῶσαι».

5) + Περὶ ἀγάπης «Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγα-
πάτε. . .

6) + Κυριακῆ ἡ τοῦ Ματθαίου: «Καὶ ἔφαγον πάντες. .

7) + Εἰς τὸ «Καὶ εἶπε ὁ θεὸς τῷ Ἀδάμ· ἐν ἰδρωτί τοῦ
προσώπου. . .

8) + Κυριακῆ πρὸ τῶν φώτων περὶ μετανοίας.

9) + Κυριακῆ ὀγδόῃ τοῦ Λουκᾶ. «Σαμαρείτης δὲ τις
ὀδεύων. . .

10) + Κυριακῆ γ τοῦ Λουκᾶ.

11) + Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον.

12) + Εἰς τὸν νικητῆρα.

13) + Λόγος πανηγυρικὸς εἰς τὸν ἅγιον Γεώργιον.

14) + Λόγος εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς θεοτόκου.

15) + Κυριακῆ τῆς ἀποκρесоῦ.

16) + Κυριακῆ τοῦ τελώνου καὶ φαρισαίου.

17) + Εἰς τὸ «Γυνή τις ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας. .

18) + Κυριακῆ τῆς σαμαριτῆδος.

19) + Κυριακῆ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς.

20) + Εἰς τὸν ἐκ γενετῆς τυφλόν.

21) + Εἰς τὴν παραβολὴν «Ἄνθρωπός τις ἀποδημῶν
ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους.

22) + Εἰς τὸ πάθος τοῦ Χριστοῦ.

23) + Εἰς τὴν ἁγίαν ἀνάληψιν.

[Начало слова 2-го.]

Ὁμιλία περὶ προορισμοῦ.

Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σὲ Φί-
λιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν σικκὴν εἶδον σε.

Ἐκείνη ἡ θεία ὀντότης, ἡ ὁποῖα μὲ τὸ νὰ εἶναι ἀίδιος, δὲν
ἔχει χρόνον νὰ τὴν μετρήσῃ, ἄπειρος, δὲν ἔχει τόπον νὰ τὴν
χωρήσῃ, ἄρητος, ἀόρατος, δὲν εἶναι κάλαμος νὰ τὴν περιγράψῃ,
δὲν εἶναι γλώσσα νὰ τὴν λαλήσῃ, οὔτε νοῦς νὰ τὴν καταλάβῃ,
εὐδόκησεν ἐπὶ ἐσχάτων τῶν αἰώνων ἀπὸ τὴν ἀγαθότητά της, νὰ
φανερῶσῃ καὶ νὰ δεῖξῃ εἰς ἐκεῖνο τὸ εὐμορφώτατον καὶ πολυτί-
μητον δημιουργημά της, λέγω τὸν ἄνθρωπον, τὰ ἀποτελέσματα
τῶν δύο πολυδρηλλήτων καὶ οὐρανίων ἀμαζόνων, τῆς θείας δη-
λατῆ εὐσπλαγγχίας καὶ τῆς δικαιοσύνης, αἱ ὁποῖαι εἶναι εἰς αὐ-
τὴν τὴν θεῖαν ὀντότητα, ὡσὰν δύο ἀδελφαί, ὅπου ποτὲ δὲν ἐγεν-
νήθησαν, καὶ πάντοτε ὑπάρχουσι κατὰ μὲν τὸ εἶναι ἀδιαίρετοι,
κατὰ δὲ τὸ ἐνεργεῖν διηρημέναι, ἡ μία ὀλοτελῶς εἰς τὸ νὰ ἐλεῇ,
καὶ ἡ ἄλλη καθόλου εἰς τὸ νὰ ἐξετάζῃ, ἀνάμεσόν τους πάντοτε
φιλόνηκοι, καὶ πάντοτε εἰς ταῖς διχόνας ὁμογνώμοι. ἔτσι ἡγα-
πημέναι εὐρίσκονται εἰς εἰρήνην, ὅπου ἀκόμη καὶ διάφωνοι τελοῦ-
σιν εἰς γαλήνην· αὐθάδεις μὲν εἰς τὰς φιλικὰς ἔρεις, ἀλλ' ἀδῶναι
εἰς τὰς ἐδικήσεις· καὶ φανερόν, ὅτι ἡ μὲν εὐσπλαγγχία στολί-

ζει τὸν ἄγγελον μὲ φῶς, καὶ δίδωντάς του τὸ σκῆπτρον τῆς οὐρανίου βασιλείας, τὸν ὑψώνει μὲ ἓνα θρόνον ἀστρώων, ἀλλὰ ἡ διακαισύνῃ ἐκδύει τὸν ὑπερήφανον ἑωσφόρον ἀπὸ τὰς λάμπεις, καὶ τὸν κατακρημνίζει ἀπὸ τὸν οὐρανόν, ὅλον σκοτεινόν, τὸν ὄντα ἥλιον τῶν ἀγγέλων...

№ 503 (2127).

Въ Синаеджуванійској библіотекѣ.

Λόγοι διαφόρων διδασκάλων, на думанѣ in 8° [185×126], XVII вѣка [Лл. 165. На Лл. 1^a—2^a Πίναξ τοῦ παρόντος βιβλίου:—]. Тутъ замѣчательны слова:

1) [Лл. 3^a—29^b κεφ. α'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης λόγος εἰς τὴν πρὸς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων εἰσόδον καὶ τὸν ἐν αὐτοῖς θεοειδῆ βίον τῆς πανυπεράγνου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας:—

Ἐπὶ τῶν μειζόνων...

2) Лл. 30^a—39^b κεφ. β'. Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως λόγος εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν εἰσοδίων τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου:—

Τὸ μὲν ὀχλῶδες...

3) Лл. 40^a—44^b κεφ. γ'. Συμεῶνος τοῦ Λογοθέτου καὶ Μεταφραστοῦ λόγος εἰς τὸν θρῆνον τῆς θεοτόκου:—

Τοῦτο ἐκεῖνο γλυκύτατε... ποιούντός σου:—

4) Лл. 44—59^a, κεφ' δ'.] Μαξίμου τοῦ Πλανοῦδη λόγος εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ εἰς τὸν ἐπιτάφιον θρῆνον τῆς θεοτόκου:—

Ἄ μὲν ἂν τις εἰκάσει τεκμήριον τὴν παροῦσαν ἔχων κατάστασιν, οὐκ ἔξω δοκεῖ τοῦ μέγα τι συνενεχθῆναι, καὶ ἰκανὸν τὰς ἀπάντων πεῖσαι φυγὰς· ἃ δὲ πρὸς ἃ παρεσκευάσμεθα βλέπων, φαιδρότης ταῦτα καὶ ἑορτῶν πασῶν μεγίστης ἐπαγγελία...

5) [Лл. 59^b—109^a, κεφ. ε'] Μαξίμου τοῦ Πλανοῦδη ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους ἐνδόξους καὶ κορυφαίους τῶν ἀποστόλων Πέτρον καὶ Παῦλον.

Ἐδόκει μοι λέγειν τι περὶ τῶν ἀποστόλων προῦμου-

μένω, μηδὲν εἶναι πόνου πολλοῦ πρᾶγμα μηδὲ χαλεπὸν ἐγχειρῆσαι... Слово весьма дивное.

6) [Лл. 109^a—125^b Τοῦ σοφωτάτου καὶ μακαριωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κῆρ Γρηγορίου τοῦ Κυπρίου λόγος εἰς τὸν ἅγιον καὶ μεγαλομάρτυρα καὶ τροπαιοφόρον Γεώργιον:—

Ἔθος τοῦτο τὸν λόγος...

7) Лл. 125^b—129^a] Ἐκθεσις ἀναγκαιοτάτη περὶ τῶν τοῦ ἱεροῦ συμβόλου ῥήσεων, ὅθεν συνελέγησαν καὶ κατὰ τίνων αὐται συγχεῖναι εἰσὶ· συνετέθη δὲ παρὰ τοῦ μακαριωτάτου κυρίου Συμεῶν Θεσσαλονίκης.

Καλὸν ἐκθέσθαι, καὶ ὅθεν τὸ ἱερώτατον παρὰ τῶν θείων πατέρων συνετέθη σύμβολον, ἵνα γινώμεν, ὡς οὐδ' αὐτοὶ ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἐκ τῶν θείων χρησμῶν ἐρανισάμενοι τὰς ῥήσεις τε καὶ τὴν γνῶσιν, εὐσεβοφρόνως αὐτὸ συνεγράψαντο... На 4-хъ страницяхъ.

8) [Лл. 129^b—142^b κεφ. ζ'.] Ἀνάπτυξις τοῦ ἱεροῦ συμβόλου τῆς ἀκριβῶς εὐσεβοῦς πίστεως τῆς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ὑπὸ τοῦ σοφωτάτου κυρίου Ματθαίου τοῦ Καμαριώτου, τῷ ἀμαυρωθῆναι τὴν ὀπτικὴν αὐτοῦ δύναμιν ὑπαγορευθεῖσα τῶν ὀμιλητῶν τινι καὶ οὕτως ἐκδοθεῖσα γραφῇ δι' αὐτοῦ.

Τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν σύμβολον τῆς μόνης ἀληθοῦς καὶ ἀκριβοῦς πίστεως καὶ εὐσεβείας τῆς μιᾶς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἢ κοινῇ ὁμολογία παντὸς τοῦ χριστιανικοῦ ὀρθοδόξου συστήματος καὶ πληρώματος, τὸ κοινὸν σύνθημα παντὸς τοῦ βουλομένου σφῆσεσθαι, ὅσα γε ἐπὶ τῇ ἀκριβείᾳ τῆς πίστεως· τοῦτο δὴ τὸ οὕτω σωτήριον κήρυγμα οὐκ ἀνθρωπίνης διανοίας ἐστὶν εὐρημά τε καὶ γέννημα...

9) [Лл. 142^b—151^b] Τοῦ αὐτοῦ τμήμα β' ὅσα τῆς πίστεως ἄρθρα:—

Ἡ μὲν οὖν τοῦ ἱεροῦ συμβόλου ἀνάπτυξις καθ' ἡμᾶς τὸν εἰρημένον τρόπον ἀποδοδόσθω. ἐκεῖνο δὲ προσε-

πιθεωρήσθω τοῖς εἰρημένοις, ὡς δώδεκά τινα τῶ ἱερῶ
τούτῳ ἡμῶν συμβόλῳ ἐμπεριέχεται. . .

[10] Λλ. 151^b—165^a κεφ. η'. Τοῦ μακαριωτάτου Ἰππολύ-
του ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος λόγος περὶ τῆς συντελείας τοῦ κό-
σμου καὶ περὶ τοῦ ἀντιχρίστου καὶ εἰς τὴν δευτέραν παρουσίαν
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ:—

Ἐπειδήπερ οἱ μακάριοι. . .

Въ оглавлении на л. 2^a указаны еще:

κεφ. θ'. Ὅτι ἡ φύσις βουλεύεται, τοῦ Γαζῆ κῦρ Θεο-
δώρου:—

κεφ. ι'. Ἐπιστολὴ Γεωργίου τοῦ Τραπεζουντίου
πρὸς Ἡσαΐαν τὸν Κύπριον καὶ ἀνώμου πρὸς
τὸν Τραπεζούντιον καὶ τοῦ Τραπεζουντίου
πρὸς τὸν ἀνώμον:—

κεφ. ια'. Ποίημα ὡς ἐν συνόψει περὶ φύσεως ἀνθρώπου. Με-
λετίου μοναχοῦ:—

κεφ. ιβ'. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φυγῆς:—

κεφ. ιγ'. Λύσις ἀπορίας ἀναγκαιοτάτη περὶ τοῦ τί ποτε ἄρα
ἔσται μετὰ τὴν λύσιν τοῦδε τοῦ παντός:—

κεφ. ιδ'. Ἀναστασίου τοῦ Σιναΐτου περὶ μήκους καὶ
βραχύτητος ζωῆς καὶ περὶ ποικίλων καὶ αἰφνιδίων θα-
νάτων:—

κεφ. ιε'. Περὶ τοῦ ὅτι οὐκ ἦν ἄζυμα κατὰ τὴν μεγάλην εἴ-
δι ἰγ' σελήνης ὑπῆρχεν ἡμέρα:—

κεφ. ις'. Τοῦ σοφωτάτου Ἡρωδιανοῦ περὶ σχημάτων:—

κεφ. ιζ'. Τοῦ αὐτοῦ Ἡρωδιανοῦ περὶ σολοικισμοῦ:—

κεφ. ιη'. Τοῦ αὐτοῦ Ἡρωδιανοῦ περὶ ἀκυριολογίας:—

κεφ. ιθ'. Περὶ τρόπου:—

κεφ. κ'. Περὶ τρόπων ποιητικῶν:—

κεφ. κα'. Περὶ μέτρων γῆς:—

κεφ. κβ'. Ἐκ τῶν τακτικῶν Λέοντος βασιλέως τοῦ Σο-
φοῦ περὶ στρατηγικῶν τάξεων:—

κεφ. κγ'. Ἐπιδιόρθωσις τῶν ποιητικῶν τρόπων πάντων:—

κεφ. κδ'. Περὶ τρόπων συλλαβικῶν ἤτοι περὶ ἐνδεΐας καὶ
πλεονασμοῦ συλλαβῆς:—

Противъ этихъ главъ помѣтка Порфирія: «Нѣсть здѣ!»

Въ концѣ рукописи помѣтка: «А. Порфирій. 1861 года
5 февраля.»]

№ 504 (1000).

Сборникъ на бумагѣ in 8° содержать

— Повѣсть о Иерусалимѣ.

— Наставленія духовнику.

— Правила Іоанна Постника.

[Почеркъ основной XVII вѣка, страницъ 440 (135×
100; 97×62), по 16 строкъ, разными почерками. Рукопись
содержитъ:

1) стр. 1—14 (безъ заглавія) о степеняхъ родства:

	†	
τρῖς		τρῖς
πά		μά
ππος		μμη

θεῖος μέγιστος πρὸς
πατρός.

θεῖος μέγιστος πρὸς μητρός. μείζωνος θείου υἱός. . .
εἰ καὶ θετή ἐστι:—

2) стр. 15—77 Διήγησις περὶ τῆς Ἱεροσολήμ καὶ τοῦ
ἀγίου τόπου· καθὼς εἶναι ὁ ἅγιος τόπος· καὶ ἕτεροι τόποι ὅπου
ἐπεριεπάτησεν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός καὶ ἡ ὑπεραγία θεο-
τόκος· καὶ οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι καὶ οἱ ἅγιοι προφῆται.

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ ἵνα μάθητε. . . ἀμήν:—

Δόξα τῷ ἀγίῳ θεῷ ἡμῶν, δόξα σοι:—

сюда входятъ также, повидимому, и

a) стр. 71—73 (безъ заглавія)

Εἰ θέλετε ἀδελφοὶ ἀκούσατε καὶ περὶ ἡμᾶς εἰς τὰ πολ-
λὰ πάθη καὶ ἐξεπέσαμεν εἰς τὴν Ἀραβίαν. . . καὶ ἤφε-
ρέν μας εἰς τὴν Κύπρον:—

б) стр. 73—77 Στιχηρὰ προσόμοια ἤχος β' πρὸς δεξιὰ ἐκ τοῦ:
Μάρτυς ἀθλοφόρε τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν πενομένων προ-
στάτης μέγα Γεώργιε. . . Γεώργιον:—

δόξα. Δ'. ἦχος πλάγιος δ':—

Σήμερον εὐφράνθημεν ψυχῇ τε καὶ καρδίᾳ ὅπως ἡξιώθημεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν τοὺς ἁγίους τόπους... σῶσον τὰ ψυχὰς ἡμῶν:—

Τέλος τούτων. ἀμήν.

Ταῦτα εἰσὶν τὰ προσκυνήματα . . . ἁγίων αὐτοῦ. ἀμήν:—

3) стр. 78—110 Διατάξεις τῆς ἐξομολογήσεως:

Ἔτα κελεύει ὁ πνευματικὸς πατὴρ τὸν ἐξομολογούμενον τοῦ σφραγῆσαι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κλίνας τὸ γόνυ ὁ ἐξομολογούμενος ἀσεπῆ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ:—

Λέγει ὁ πνευματικὸς: δι' εὐχῶν . . . τὰ παραπτώματα ἡμῶν:—

4) стр. 111—207 Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἀκολουθία περὶ ἐξομολογούμενων:—

Ἐν πρώτοις ποιεῖ ὁ πνευματικὸς πατὴρ εὐλογητὸν... καὶ ἀφίεμαί σοι πάντα

остальное дописано рукой XVIII вѣка на стр. 208—221.

5) стр. 222—439 Евхологиѣ безъ конца обрывается на словахъ:

Εὐχὴ ἐτέρα: τοῦ κυρίου δεηθῶμεν.—

Ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν ὁ διὰ τοῦ προφῆ (обрыв.)

Остальное дописано рукой XIX вѣка на стр. 440, а затѣмъ 5 1/2 лл. пустыхъ.]

№ 505.

Сборникъ на бумагѣ in 8° содержитъ:

- Бесѣду ангела съ Макаріемъ Египетскимъ.
- Житіе Іоанна Богослова.

№ 506.

Сборникъ на бумагѣ въ листъ содержитъ:

- Видѣніе св. Макарія.

— Главы изъ Отцовъ, составленныя Іоанномъ патриархомъ Антиохійскимъ. О молитвѣ, причащеніи ■ пр.

№ 507.

Сборникъ на бумагѣ in 8° изъ отцовъ ■ философъ

— О добродѣтеляхъ ■ порокахъ.

— Ὁδηγὸς Ἀναστασίου Σιναΐτου.

— О небѣ Козмы Индоплавателя.

№ 508 (976).

Сборникъ на бумагѣ in 4°. Въ немъ помѣщены:

— Томъ Мануила противъ Іудеевъ.

— Титулы патриарховъ: Римскаго:

Πατὴρ πατέρων, ποιμὴν ποιμένων, ἀρχιερεὺς ἀρχιερέων, τρις καὶ δέκατος τῶν ἀποστόλων, πάπα καὶ πατριάρχης τῆς μεγάλης πόλεως Ῥώμης, πάσης Ἰταλίας καὶ κριτὴς τῆς οἰκουμένης.

— Чинъ принятія иновѣрцевъ.

— Связаніе объ обращеніи Булгаръ во Христу, и проч.

Эта рукопись пожертвована была въ Синайскій монастырь въ 7127=1619 году.

[Рукопись написана разными почерками XVI—XVII вѣка, лл. 515 (205×150).

Содержаніе:

1) лл. 1^a—4^a (заст.) Ἐκ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμένης τρίτης συνόδου κεφάλαια τοῦ ἁγίου Κορίλλου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας:—

10 главъ, не нумерованныхъ:

1) Εἰ τις οὐχ ὁμολογῆ... .

10) Εἰ τις μὴ ἀναθεματίζει Ἄρειον Εὐνόμιον . . . ἀνάθεμα ἔστω:—

2) лл. 4^a—23^b Περὶ κεχωρημένων γάμων καὶ περὶ συγγενείας καὶ περὶ βαθμῶν. ἐκ τοῦ προχείρου τῶν τριῶν βασιλέων:—

Ἡ συγγένεια ὄνομα . . . ἐκ πλαγίων εὐρίσκονται:—

3) ΛΛ. 24^a—26^b Ἀπὸ τὰ σχέδια τὰ βασιλικά:—

Ἄρχῃ σοφίας φόβος Κυρίου .. ἐν βρωτοῖς περι-
νόμου:—

4) ΛΛ. 26^b—30^b Διήγηματa: Βασιλείου τοῦ Μαί-
ου μᾶν εἰς τὸ κατά:—

ὁ Ἰωνᾶς. Ἰχθὺς ἢ χύτρα τὸ δὲ φόμενον ἔνδον ..

Σὺν πόθῳ γράφειν ἀδεῶς μὴ ὀκνοῦντες:—

5) ΛΛ. 31^a—39^b Ἐρώτησις χριστιανῶν καὶ Ἰουδαίων Χρι-
στοῦν ὁμολογούντων· ἀμφιβαλλόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων καὶ λεγόν-
των οὕτω αὐτὸν ἐληλυθέναι, ἀλλὰ μέλει ἔρχεσθαι, πῶς αὐτοὺς
πεῖσαι ὀφειλομεν, ὅτι καὶ θεὸς ἐστὶν ὁ Χριστὸς καὶ ὅτι ἦλθε καὶ
ὅτι ἀληθὴς ἐστὶ καὶ οὐ πλάνος ὡς αὐτοὶ νομίζουσιν:—

Ἵτι μὲν θεὸς καὶ κύριος... ἀμήν:—

λ. 40 η̅γοῖ

6) ΛΛ. 41^a—41^b Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσης περὶ τριά-
δος καὶ ὅτι τρεῖς ὑποστάσεις μία θεότης:—

Ἐκ τοῦ καθ' ἡμᾶς ἐστὶ γινῶναι... τίκει γὰρ ὁ πα-
τήρ τὸν υἱὸν καὶ ἔστι πατήρ· καὶ υἱὸς γεννηθεὶς ἐστὶ
λόγος καὶ μένει υἱός· ὁμοίως καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα ὃ
ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται ἔστι πνεῦμα ἅγιον δι' οὗ
πάντα ἀγιάζεται. ἐστὶν οὖν τριάς ὁμοούσιος· πατήρ υἱὸς
καὶ ἅγιον πνεῦμα. καὶ ἐν ἡμῖν δὲ τοῖς καθ' εἰκόνα πλα-
σθεῖσιν ἔστιν ὁ νοῦς καὶ λόγος καὶ πνεῦμα τὰ τρία
ἀχώριστα καὶ ἴσα. καὶ γενᾶ ὁ νοῦς τὸν λόγον ἀπα-
θῶς· ὁ δὲ λόγος δίχα τοῦ πνεύματος προελθεῖν ἐκ τοῦ
νοῦς οὐ δύναται. ὅθεν καὶ ἐν ἡμῖν τρεῖς ὑποστάσεις·
εἷς δὲ ἄνθρωπος κατὰ τὸ νοούμενον ἐν ταῖς τρισὶν ὑπο-
στάσεσιν, ἐν τῷ τὸν νοῦν ἔχειν καὶ λόγον καὶ πνεῦ-
μα:—

7) ΛΛ. 41^b—44^a Ἰππολύτου τοῦ Θηβαίου ἐκ τοῦ χρο-
νικοῦ αὐτοῦ συντάγματος:

Ἀπὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Χριστοῦ μέχρι τῆς τῶν
μάγων παρουσίας ἔτη δύο... Ζαχαρίου τοῦ ἱερέως:—

8) ΛΛ. 44^a—45^a Περὶ τῶν γ' ἡμερῶν τῆς ἀναστάσεως τοῦ
Χριστοῦ:—

Τὰς τρεῖς ἡμέρας... πρὸς ἐσπέραν ἔσται:—

9) ΛΛ. 45^a—56^a Τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κύ-
πρου περὶ τῶν προφητῶν πῶς ἐκοιμήθησαν καὶ ποῦ κεῖνται:—

α'. Νάθαν ὁ προφήτης... всего о 24.

Καὶ ἄλλοι: δὲ... οὐκ ἐμνημονεύσαμεν:—

10) ΛΛ. 56^a—60^a Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων...
λ. 60^{a-b} εἰς τὰ ὀνόματα τῶν γονέων τῶν ιβ' ἀποστό-
λων καὶ τοῦ Μελχισεδέ:—

но здѣсь есть также и о Даниилѣ, Иліи, и о трехъ отро-
кахъ.

11) ΛΛ. 60^b—61^a Κανὼν περὶ τοῦ μὴ δεῖν τὸν ἱερέα β' λει-
τουργεῖν:—

Ἵ ὀρθὸς λόγος... ἐπεὶ καὶ ὁ Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς
ἀρχιερεύς:—

12) ΛΛ. 61^a—86^a Ἐκ τοῦ Πηλουσιώτου ἐρώτησις:

Τίς ἐστὶν εἰ ὀφθαλμὸς σου σκανδαλίζει σε...

съ отвѣтомъ, и далѣе слѣдуетъ очень длинный рядъ обыкно-
венно краткихъ выписокъ изъ разныхъ отцовъ церкви.

13) ΛΛ. 86^a—100^a Ἐκδοτάριον σὺν θεῶ περιέχον τὰ τῶν
βασιλέων καὶ ἐνδόξων αὐθεντῶν· μεγισταγιστάνον (!) ἦτι καὶ με-
σάζων ὡσαύτως καὶ τῶν τεσσάρων πατριαρχῶν καὶ κριτῶν οἰκου-
μένης, ἀλλ' ἦδη καὶ πνευματικῶν ἀνδρῶν, καὶ σοφωτάτων γραμμα-
τικῶν ὁσίων καὶ πνευματικῶν:—

Ἀπὸ ἐνδόξου αὐθέντου πρὸς βασιλέα:—

Ἵ φυσικὴ πηγὴ καὶ ρίζα τῆς βασιλείας... .

это — дѣловой письменникъ.

14) λ. 100^{a-b} Εἰς τὸ ἐλέξε (!) κλέπτην· οἶδε:—

Φέρε τυρὸν καὶ κατακόψας... .

15) ΛΛ. 100^b—101^a Εἰσὶν αἱ ἐναντία ἡμέραι τῶν ιβ' μη-
νῶν ἃς ἐφανέρωσεν ὁ θεὸς Ἐσδρα τῷ ἱερεῖ:—

16) λ. 101^a Περὶ ἕξω μενόντων ζώων φύλαξιν:—

17) ΛΛ. 101^a—102^a Εἰδήσις πρὸς ὠφέλειαν ἀνθρώπου περὶ
φλεβοτομίας ἔναρξιν τῶν ἡμερῶν σελήνης:—

18) λ. 102^{a-b} Ἀριθμοὶ κατὰ Ἀράβων· ἀρχόμενοι ἀπὸ τῆς

πρώτης μέχρι και τῆς ἐνενηκοστῆς χιλιάδων (!) ἔχουσα οὕτως:—
 a. 3ATBMF

οἱ μῆνες τῶν Ἀγαρηνῶν ἡ ἀρχὴ χρονία αὐτῶν:—

Νοέμβριος μούχερέμ. . .

19) λλ. 103^a—104^b. Τάξις γινομένη τὸ πῶς χρῆ ἀναδέχεσθαι τοὺς ἀπὸ αἱρέσεως τῆ ἀγία τοῦ θεοῦ ἐκκλησία προσερχομένους, ἡνίκα μέλλει προσάγεσθαι τῆ ὀρθοδόξῳ πίστει, νηστεύειν αὐτοὺς προστάσσομεν ἡμέρας ι' ἢ καὶ ιε'. σχολάζειν δὲ τὰς εὐχὰς (!) πρῶτ' καὶ ἐσπέρας. . . καὶ οὕτως πορεύεται ἐν εἰρήνῃ:—

20) λλ. 104^b—105^b Περὶ βρώσεως καὶ πόσεως, ἀδελφῶν καὶ περὶ τοῦ μὴ δέχεσθαι ἱερεῖς ἢ ἀρχιερεῖς ἢ ἐμβάθμους διακόνους τὰς ἑαυτῶν γαμετὰς εἰς ἐξομολόγησιν. εἰ μὴ ἐπὶ θεοῦ πληροφορηθεῖη, εἰ (!) ἔχωσιν ἔγκλημα τὸ ἀπάρον αὐτοὺς τῆς ἱερωσύνης:—

Αὗται δὲ ἅς προεῖπον ἀνωτέρω αἱ δύο τῶν ἐπιτιμῆσεων διαφοραὶ εἰσὶν κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην ὡς ὁ ταπεινὸς ἐγὼ. . . ἐρωτήσωσιν καὶ προστάξωσιν:—

21) λλ. 105^b—106^a. Δεῖ γινώσκειν, ὅτι ἐν τῇ ἐβδομάδι τῆς πρωτοφωνήσεως (!) νηστεύουσιν οἱ τρισκατάρτοι Ἀρμένιοι τὴν βδελυράν αὐτῶν νηστεῖαν τὴν λεγομένην τοῦ ἀρτζηβουρίου. ἐρωτώμενοι Ἀρμένιοι τίς ἐστὶν ἡ παρ' αὐτοῖς νηστεία τοῦ ἀρτζηβουρίου φασίν:—

Σέργιον τινα Ἀρμένιον. . .

Ἡμεῖς δὲ καθ' ἐκάστην ἐσθίομεν τυρὸν καὶ ὠὰ ἀνατρέποντες τὸ ἐκείνων δόγμα τῆς τοιαύτης αἱρέσεως:—

21) λλ. 106^a—108^b МОЛИТВЫ ДНЕВНЫЕ.

22) λ. 108^b Εἰρηνικὸν καὶ ἀπολυτικὸν γράμμα: +

Ἐπειδὴ ὁ εὐλαβέστατος. . . ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ ιε':—

+ ὁ ταπεινὸς ἐπίσκοπος Γλαβενίτζης καὶ Βελλαγράδων Μακάριος:—

22) λ. 109^a Εἰρηνικὸν γράμμα:

Ἐπειδὴ ὁ εὐλαβέστατος ἱερεύς. . . σεπτεμβρίῳ κ'.

+ ὁ ταπεινὸς. . . Μακάριος:—

λλ. 109^b—112^b ПУСТЫЕ.

23) λλ. 113^a—125^b Βασιλικὸν γράμμα γράφον τὰ ἱεροζώ-

κλια τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς α' Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Βουλγαρίας, Σερβίας καὶ λοιπῶν:—

Ἡ περὶ τοὺς ἀγαθοὺς τῶν βασιλέων μετὰ τέλος εὐλάβεια . . .

24) λ. 126^{a-b} Ἐνταλτηριῶδες γράμμα διδόμενον εἰς ἄδειαν πνευματικῆς διαθέσεως ἀνδράσι (?):—

25) λ. 126^b Συστατικὸν γράμμα διδόμενον παρὰ ἐπισκόπου εἰς ἱερέα:—

ТОЛЬКО НАЧАЛО СОХРАНИЛОСЬ.

26) λλ. 127^a—128^b (надъ текстомъ Ἰησοῦ βοήθει μοι τῷ ἀναξίῳ.) Πίναξ τοῦ παρόντος κανονικοῦ.

— оглавление правилъ и главъ, слѣдующихъ далѣе на лл., носящихъ свою нумерацію α'—νς', поставленную писцомъ:

a) λλ. 129^a—139^a (=α'—ια'). Ἐκ τοῦ κανονικοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ στίχοι ἤμειψε ταῦτ' πρὸς σύνοψιν Ματθαῖος:—

обычный текстъ, но со схоліями, гдѣ обьяснены слова.

b) λ. 139^a (= ια'). Περὶ τῆς θείας ἱερουργίας πῶς διὰ ε' εὐλογιῶν τελεῖται:—

Ἐύρομεν ἐν τοῖς θείαις διδάγμασι τῶν θείων ἀποστόλων ὅτι διὰ ε' εὐλογιῶν τὴν ἱερουργίαν τελεῖν μόνον, ἐκ τε πολλῶν ὑποθέσεων. διότι καὶ αὐτὸς ὁ σωτὴρ τοὺς ε' ἄρτους εὐλόγησας εἰς πλησμονὴν θείαν τοῦ θαύματος ἐν δὲ γε τῇ παραδόσει τῶν μυστηρίων ἄρτον ψησὶν λαβὼν ἠύλόγησεν δῆλον οὐδαμῶς τι κεκώλυται καὶ μετὰ μιᾶς εὐλογίας ἱερουργῆσαι ἐν βίαιῳ καιρῷ καθὼς καὶ ἡ τῶν προηγιασμένων γίνεται δι' ἐνὸς ἄρτου. πλὴν δεῖ τοῦτο ἀεὶ καὶ πάντοτε ἢ τελετῇ, ε' εὐλογιῶν ἢ προσκομιδῇ χρῆ τοῦ γίνεσθαι καθὼς ὤρισται ὑπὸ τῶν θείων ἐκείνων κἂν δέκα ὥσι, κἂν οἷαις οὖν, οὐ χρῆ πλειωτέρων αἶρειν εἰς προσκομιδῆν: Ἄλλ' οὖν καὶ αἱ προσκομισμένοι εὐλογίαι, ἐντὸς ναοῦ ὤρισται τοῦ ἐσθίειν ἰδίως, ἀλλ' οὐχὶ ἔξωθεν τοῦ ναοῦ, ὡς ἔνωσις ἀηλονότι γίνεται ἐκ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος χάριτος τῆς θείας φώσεως καὶ τῆς ἀνθρωπίνης:

В) л. 139^a (= α') безъ оубаго заглавія

Ἐρώτησις. Τί ἐστὶν ἀνιόντες καὶ κατιόντες:—

Ἀπόκρισις. Ἀνιόντες μὲν εἰσὶν οἱ ἡμᾶς γεννήσαντες οἷον πατήρ· μήτηρ· πάππος· μάμμη, καὶ οἱ τούτων ἀνωτέρω. Κατιόντες δὲ οἱ ἐξ ἡμῶν γεννηθέντες· υἱός· θυγάτηρ· ἔγγονος· ἔγγονη· δισεγγόνη· καὶ οἱ τούτων ἐφεξῆς. Ἐκ πλαγίου δὲ οἱ μήτε ἡμᾶς γεγεννηχότες, μήτε ἐξ ἡμῶν γεννηθέντες:—

Г) л. 139^b—140^b (= α^b—ε^b) Τοῦ μακαριωτάτου μητροπολίτου Ἡρακλείας Νικήτα, ἀποκρίσεις πρὸς τινα Κωνσταντῖνον ἐπίσκοπον περὶ ὧν ἠρωτήθη κεφάλαια θ':

Д) л. 140^b—143^a (= ε^b—ε^a) Τοῦ ἐν ἀγίοις Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ ὁμολογητοῦ κανόνες ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐτοῦ συντάξεων καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἁγίων πατέρων... κεφάλαια λς':—

е) л. 143^a—144^a (= ε^a—ε^a) Τοῦ αὐτοῦ περὶ διαφορῶν ὑποθέσεων:

Περὶ τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ· Ἰστέον ὅτι παρελάβομεν ὑπὸ τῶν ἁγίων καὶ θεσφῶρων πατέρων ἡμῶν* τοῦ ποιεῖν ἐν τῇ ἀγία τοῦ θεοῦ ἐκκλησία καθ' ἑκάστην ἀρχὴν μηνὸς ἁγιασμὸν καὶ λειτουργίαν ἐπιτελεῖν· ἐκ τε τοῦ παλαιοῦ τὴν ὑπόθεσιν λαβόντες, τὸ τὰς νεομηνίας καὶ τὰ σάββατα οὐ τηρεῖται:—

Περὶ τοῦ πῶς ἀναγινώσκεται· τὸ εὐαγγέλιον τοῦ ὄρθρου καὶ τῆς λειτουργίας: Νικηφόρου.

Ἰστέον ὅτι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ ὄρθρου ὑπὸ τοῦ ἱερέως ἀναγινώσκεται... εἰς τὴν λειτουργίαν:—

Περὶ τῆς τάξεως τῶν θείων λειτουργιῶν πῶς καὶ πότε τελοῦνται:—

Ἰστέον ὅτι Νικηφόρος καὶ Ταράσιος οἱ ἀοίδιμοι πατριάρχαι σὺν τῇ λοιπῇ ἀγία συνόδῳ· ναῶ:—

Ж) л. 144^{a-b} (= ε^{a-b}) Ὅτι οὐ χρὴ τὸν ἱερέα ἱεουργεῖν καθ' ἑκάστην:—

Ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο ὅτι οὐ δεῖ τὸν ἱερέα... μεταχειρίζονται μυστήρια:—

Ἡ δὲ δευτέρα σύνοδος καὶ τοὺς λαϊκοὺς ἐν σαββάτῳ καὶ κυριακῇ τῶν γυναικῶν ἀπέχεσθαι... κυρίου ἡμῶν:— Ἀλλὰ καὶ Γρηγόριος ὁ Διάλογος πρὸς τὸν διάκονον ἐκεῖνον Πέτρον οὕτω διηγούμενος καὶ λέγων· ματρῶνα τις νόμφην λαμβάνει... μυστηρίων κατατολμᾶν:—

з) л. 145^a—146^b (= ε^a—ε^b) Τοῦ αὐτοῦ Νικηφόρου πατριάρχου: περὶ τοκιστῶν:—

Ἐνωθεν μέντοι καὶ ἐξ ἀρχῆς... μελλούσης ἀπαλλαγῆτε κολασίας:—

и) л. 146^b—153^b (= ε^b—ε^b) Ἐκ τῶν ἀποκρίσεων Ἰωάννου τοῦ ἱερωτάτου ἐπισκόπου Κίτρου· πρὸς τὸν ἱερωτάτον ἐπίσκοπον Δορραχίου τὸν Καβάσιαν:— κεφάλαια λβ':— (in m. Ματθαῖος ἔγνω ταυτὶ συντεταχέναι·)

і) л. 153^b—154^b (= ε^b—ε^b)

Ἐρώτησις· Εἰ χρὴ τὴν ἐν τῷ αὐγούστῳ νηστείαν ἐπιτελεῖν:—

съ отвѣтомъ ■ толкованіемъ Вальсамона: это отвѣтъ 3-й патриарха Николая III святогорцамъ.

к) л. 154^b—165^a (= ε^a—ε^a) Περὶ τῶν τεσσάρων ἁγίων νηστειῶν· ἦτις καὶ ἔστιν αὕτη:—

Ἐκεῖνοι διδάσκουσι περὶ νηστειῶν θεάρεστα διδασκαλεῖα, ὃ θεοφιλέστατον πλήρωμα τοῦ ποτὲ περιωνύμου θρόνου τῆς Θεουπόλεως, ὅσοι διὰ πυρὸς προσευχῶν καὶ ὕδατος νηστειῶν... πάρεμι:—

трактатъ Θεодора Вальсамона (РП. IV 565—579).

л) л. 165^a—168^a (= ε^a—ε^a) (безъ заглавія, для котораго, можетъ быть, ■ оставлена 1 строка) отвѣты Николая III святогорцамъ 4—11 съ толкованіями Вальсамона.

м) л. 168^a—180^b (= ε^a—ε^b) Περὶ τῶν βαθμῶν τοῦ γάμου: κεφάλαια [ ]

вынески изъ Синагмы Властаря о степеняхъ родства ■ свойства и о причинахъ и способахъ расторженія брака.

и) л. 180^b—181^a (= ε^b—ε^a) объ убійствѣ на войнѣ, изъ Властаря (φ, глава ζ')

ο) λλ. 181^a—183^b (= νη^a—νε^b) Περὶ τῶν ἑορτῶν ἐν οἷς φάλλεται θεὸς κύριος· καὶ περὶ μεγάλων ἑορτῶν καὶ μεσεῶν καὶ μικρῶν: (НА ПОЛЪ: Μάρκου)

Εἰδέναι χρὴ ὅτι εἰς τρεῖς τάξεις κεῖνται ἐνταῦθα αἱ ἑορταὶ... λα'. Τῆς τιμίας ζωῆς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου:—

π) λλ. 183^b—184^b (= νε^b—νε^b) ВЪПИСЕИ ИЗЪ СИНТАГМЫ ВЛАСТАРЯ.

λ. 185—186 ПУСТЫЕ.

27) λ. 187^{a-b} (БЕЗЪ ОСОБАГО ЗАГЛАВІЯ)

Τὰ κατὰ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ψευδοσυκοφαντήματα τῆς καθαιρέσεως φασὶν συγγράφασθαι τοὺς κατηγοροῦν τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐν τῇ συγκροτηθείσῃ... καὶ οὕτως ἀδίκως καθηρέθη ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος:—

28) 188^a ΑΛΦΑΒΙΤΗ ΤΑΙΗΝΟΠΙΣΚΙ:

+ α. β. γ. δ. ε. ζ. η. θ. ι. κ. λ. μ. ν. ξ. ο. π. ρ.
σ. τ. υ. φ. χ. ψ. ω: +

+ θ. η. ζ. ς. ε. γ. β. α. ει. π. ο. ξ. ν. μ. λ. κ. φ.
ω. ψ. χ. φ. υ. τ. σ.

29) λ. 188^a Διήγησις πῶς γέγοναν οἱ Βούλγαροι χριστιανοί. Οἱ Βούλγαροι ἦσαν τὸ πρῶτον βάρβαροι πιστεύοντες ξύλα καὶ πέτρας εἶδωλα καὶ ζῶα. εἰς δὲ σοφώτατος Ῥωμαίων ζωγράφος ἐπήγεν εἰς τὴν Βουλγαρίαν, καὶ ἠκούσθη ὅτι ἐστὶν ζωγράφος· καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων ἐδέξατο αὐτόν, ἵνα ζωγραφήσῃ τὰ καλάτια αὐτοῦ πόλιν καὶ λαγούς. εὔρε δὲ τύπον περιβλεπτον καὶ ζωγραφῆζει τὴν δευτέραν παρουσίαν. ἰδὼν δὲ ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἐπονθάνετο τί ἂν τοῦτο, ὁ δὲ ζωγράφος φιλόσοφος ὦν ἐδίδαξεν αὐτόν τὴν ἕνσαρκον γεννησιν καὶ τὰ θαύματα τοῦ Χριστοῦ· ταφήν, ἀνάστασιν, καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψιν, καὶ τέλος δευτέραν παρουσίαν, κρίσιν καὶ ἀνταπόδοσιν. καὶ κατανοεῖς ὁ βασι-

λεὺς ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ καὶ γέγοναν χριστιανοί: +

сбоку приписано:

Βωνωνία ἢ Πωλονία.

30) λ. 188^{a-b} БЕЗЪ ОСОБАГО ЗАГЛАВІЯ:

Ἐδὲμ καὶ οἱ Μακαρινοὶ μίαν ἐκκλησίαν ἔχουσιν εἰς τὸ μέσον· ὄρος δὲ ἐστὶν ἀνθραξ μονόλιθος μίλια ς' μήκος, καὶ γ' τὸ πλάτος. καὶ ἔχει ζ' θυσιαστήρια· καὶ εἰς τὸ βῆμα αὐτῶν... τοῦ Ἰάφεθ Ἑλλήνες, Ἴβυροι, Ῥωμαῖοι, Ἀρμένιοι Μίδιοι, καὶ Ἀλανοί· τῆς πυργοποιίας τὸ θεμέλιον τὸ πλάτος ἦν μίλια θ': +

31) λ. 189^a Τοῦτα τὰ κεφάλαια καὶ δόγματα τῆς εὐσεβείας κρατῶ· καὶ παρὰ σοῦ μέγα ρήτωρ καὶ διδάσκαλε ποῦ σφάλω διδάχθῆναι ἐπιζητέω.

Συμπεράσματα θεολογικὰ καὶ ὀρθόδοξα τοῦ φρά Φραντζέσκου προδικατόρου.

Τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ υἱοῦ ἐκπορεύεται. εὐλόγως τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ῥημάτων ἐκ τοῦ υἱοῦ προστεθῆναι χρὴ.

Ἐν ἐνζύμφῃ καὶ ἀζύμφῃ ἄρτῳ σιτίῳ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ τελειοῦται. καθαρτικὸν πῦρ πρὸ τῆς κρίσεως πιστεύων.

Τῶν ἁγίων αἱ ψυχαὶ εἰς τὸν οὐρανὸν εὐθὺς προσλαμβάνονται καὶ καθαρῶς τὸν θεὸν θεωρεῖν δεῖ.

Πρῶτος ἐστὶ τῆς ἱερωσύνης θρόνος ὁ πάπας τῆς Ῥώμης. Ἐν βάπτισμα Φραγγῶν καὶ Γραικῶν.

Ὁ ἀπολύσας τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ ἢ γαμήσει ἄλλην καὶ μετὰ λόγου πορνείας ἀπὸ τῆς πρώτης ἐπιστάς μοιχᾶται.

Ὁ Χριστὸς ἄρτον ἄζυμον ἔδωκεν ἐν τῷ δείπνῳ.

Καὶ ὅτι ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ, Λάβετε φάγετε, τέλειον σῶμα ποιεῖ καὶ καὶ (!) εὐθὺς· Καὶ ποίησον τὸν ἄρτον τοῦτον.

32) λλ. 189^a И СЛѢДД. Μανουήλ τοῦ μεγάλου ῥήτορος τῆς ἱεροαγίας μεγάλης ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως λόγος ἀπο-

λογητικός πρὸς τὰς ἀπορίας τοῦ φρά Φραντζέσκου τοῦ ἐκ Ῥώμης ἐλθόντος.

Τὸ ἐπιστολιμαῖον σου πρὸς ἡμᾶς ἐλθὼν γράμμα δέδειχεν. . .

33) л. 191^a Отрывокъ (окончание) отъ куда-то:

καὶ περιμένω χρόνους γ', καὶ ἐὰν οὐ καρποφορεῖ εἰς τὸ μέλλον. . . ἀμήν.

34) л. 191^b Λόγος στηλιτευτικός περὶ τῶν κακοδόξων καὶ αἰρετικῶν Ἀρμενίων. καὶ ὅτι πόσαι αἰρέσεις εἰσὶν τῶν αὐτῶν σκοτεινῶν περὶ τὸ πῶς Ἀρμενίων' ἐρωτ[ ] αἵρεσις:—

"Ὅτι τὸν ἅγιον θεὸν ὁμολογοῦσιν μιᾷ φύσει . . . θεότητα:—

"Ὅτι εἰς τὴν δοξολογίαν σφάλλουσιν καὶ εἰς τὸ τρισάγιον βάλλουσιν τὸν σταυρωθέντα καὶ εἰσὶν (обрываются, хотя дальше 15 строкъ пустыхъ)

35) л. 192^a—193^a Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου:—

Τοῦτο τὸ ἀκροτήριον καὶ ἡ τοποθεσία τῆς χήρας . . . ἀμήν:—

36) л. 193^b Εὐχὴ ἐπὶ θυσίας κτηνῶν:—

37) л. 194^a какой-то рецептъ

л. 194^a большая полов. ■ л. 194^b пустые.

38) 195^{a-b} (на полѣ сверху ἀπόλυσις τῆς νέας καὶ μεγάλης κυριακῆς:—)

Ἡ πανσεβαστοκοσμοποδοπροσχόνητος καὶ κοσμοσωτήριος ἑορτῶν ἑορτὴ καὶ πανήγυρις ἡμῖν τοῖς ταπεινοῖς ἐπιφθάσασα τὴν τριήμερον ἀνάστασιν τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐδωρήσατο δι' ὃ καὶ ἡμεῖς μεγαλοφώνως βοῶμεν· ὁ ἐν ἄδῃ καταβάς καὶ τοῖς ἐν ἄδῃ προσομιλήσας καὶ ἐκ τῶν νεκρῶν τριήμερος ἀναστὰς καὶ πᾶσιν ἀνάστασιν χαρισάμενος Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς θεὸς ἡμῶν:—

Ἐρώτησις. Ὅποῖον δὲ ἦν ἄρα τὸ ἐν τῷ νόμῳ λεγόμενον ἐφοῦδ;

Ἀπόκρισις. Οἱ τὸ μὲν τὸ ὄνομα τὴν δῆλωσιν σημαί-

νει ἢ λύτρωσιν. . . ἀλλ' ἐκ τῶν ἀγίων πατέρων:—
Δόξα ἡχος πλάγιος β'. Οὐράνε βασιλεῦ, φιλάνθρωπε. . . κληρονομίαν σου:—

39) л. 196^a—202^b рядъ статеекъ:

περὶ τοῦ παραδείσου:—

περὶ τὸ πῶς ἴσταται ἡ γῆ:—

περὶ τὸ πῶς γίνεται ὁ σεισμός:—

περὶ τοῦ διαστήματος οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς:—

περὶ τὸ ὑποκάτω τῆς γῆς:—

περὶ μεγέθους τῆς γῆς μᾶλλον καὶ πλάτος:—

ἀκριβῆ φιλοσοφία τῶν Χαλδαίων:—

περὶ ἐκλείψεως ἡλίου:—

περὶ τοῦ χρόνου τοῦ ἡλίου:—

περὶ ἐμβολιμοῦ χρόνου:—

отъ л. 202^b 3 строки и л. 203 — пустые.

40) л. 204^a—205^a Τάξις προκαθηδρίας μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων Κωνσταντινουπόλεως:—

л. 205^b пустой

41) л. 206^a—209^b Словарикъ:

ἀρχὴ τοῦ ἄλφα στοιχείου:—

Ἄϊ μὲν τὸ αἶδιον τὸ δν καὶ διαμέμον, διὰ ἰώτας γράφεται, ἐν τοῖς ἐπισταμένοις· αἶ μὲντοι διὰ παντός, τοῦτο διὰ διφθόγγου.

Ἀοῖδμος μακαριστός, σ' καὶ ι' γράφε· αὐ τὸ πλάτος ὁ ψιλὸν γράφεται παρ' Ὀ μ ἡ ρ φ. . .

Ταῦτα εἰσὶ τὰ παρ' ἐμοῦ, ὧ φίλε γεγραμμένα, ἅπερ κἀγὼ μεμάθηκα παρὰ τοῦ διδασκάλου, ταῦτα σοι ἐσχεδιάσα ἵνα καὶ σὺ γνωρίσεις πνευμάτων ἀντιστοίχων τε λόγους δεδιπλασμένους. ἐν μικρωτάτῳ λόγῳ τε καὶ περικῆ τῇ λέξει:— ἵνα μὴ συνθωλάσω σου τὸν νοῦν ταῖς ὑπῆλξις λέξεσιν ἀμοιβόμενος. . . πρόθεσις ἡμᾶς ἀντωνομία:—

л. 209^b большая полов. и л. 210^a—211^a пустые

42) л. 211^b Τὰ τῆς κακίας πνεύματα ζ':—

Γαστριμαργία. . . ὑπερηφανία:

Εἰσὶν δὲ καὶ τὰ ἅγια ζ':—

Σοφία... φόβος:—

43) Л. 211^b—212^b Μαξίμου μοναχοῦ τοῦ Μάζαρι
(триема стровами выше: αξίμ μοναχ οὐ μαλαξα) κανὼν περὶ
πνευμάτων καὶ ἀντισίχων κατὰ ἀλφάβητον.

ἦχος β'. Ἐν βυθῷ κατέστρωσας. Ὡδὴ α'.

Ἄναφης καὶ ἄκτιστος...

Βοηθός...

Γηγενής...

Ὡμός ὁ ἀπάνθρωπος... καὶ ὀρμήσκος μικρὸν
γράφεται:—

44) Л. 212^b запись 1567 года (рукою, которая написала
Л. 187—215):

σωθῆ ὁ γράφας ἐλεηθῆ ὁ ἔχων: + ἔτους ζσε' Ἰνδι-
κτιῶνος ια' μηνὶ φεβρουαρίῳ ιβ'. ἐν Κωνσταντινου-
πόλει: +

Ἐξῆψολ'ω θ'ρζχ'ρλ'κχολω εἰε'ρεχῶ + (ЭТО ЗНА-
ЧИТЬ: ἁμαρτωλὸς Ἀργυρόπουλος ἱερεὺς).

45) Л. 213^a (безъ заглавія, статья Та ѡφείκια...)

Ὁ μέγας οἰκονόμος... ἔξκουβίτων:—

Л. 213^b—214^a (безъ заглавія, статья объ обязанно-
стяхъ ихъ)

Τοῦ μεγάλου οἰκονόμου τὸ κρατεῖν τὰ πάντα... εἰσο-
δεύειν αὐτούς:—

46) Л. 214^b—215^a (безъ заглавія, перечень епархіѣ
подчиненныхъ ЕП.)

α'. Ὁ Καισαρείας... ρλ'. Ὁ Ἀρχιιάλου:—

47) Л. 215^b (безъ загл.)

Διὰ τὴν ἀδικίαν γράφει εἰς τὸ πατερικόν... καὶ πορ-
νοβασκός:—

48) Л. 215^b Τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν:—ВЪ ПЯТЬ СТОЛЦОВЪ:
αιγυπτίων ῥωμαίων ἐλλήνων ἀθηναίων ἐβραίων.

49) Л. 216^a—219^b Μανουήλ Λάσκαρις ἱερεὺς τα-

βουλάριος καὶ σακελάριος Νέας Φωκαίας ὁ διὰ τοῦ θεοῦ καὶ ἀγ-
γελικοῦ σχήματος μετονομασθεὶς Μητροφανος (!) ἱερομόναχος
καὶ πνευματικὸς τὴν παροῦσαν θέσιν τῶν ἐρπετῶν καὶ ἰχθύων
εἰς ἓν συνόφει κόπου πολλοῦ συντέθεικα:—

Ἐίκοσι καὶ δύο ἔργα ὡς φασιν ἔκτισεν ὁ θεὸς ἐν ἔξ
ἡμέραις... πετηνὸς φοβηθῆ ἢ ἀλώπηξ φύγει:—

Л. 220^a—223^b пустые.

50) Л. 224^a + Πρῶτον γράμμα διδόμενον παρὰ πνευματι-
κοῦ πατρὸς καὶ ἀπὸ ἐτέρων ἱερωμένων προσώπων πρὸς ἀναγνώ-
στην ἦν (!) μέλλει χειροτονηθῆναι ἱερεὺς ὑπὸ ἀρχιερέως:—

Ἄποστολικάς... καὶ βεβαιῶσαι. ἐν ἔτει ζπς'. μηνὶ
τοῦ δεῖνα καὶ Ἰνδικτιῶνος τοῦ δεῖνα: +

51) Л. 224^{a-b} Ἐτερον γράμμα ὅπερ δίδει ὁ ἀρχιερεὺς ἢ
καὶ πνευματικὸς πρὸς πνευματικὸν αὐτοῦ τέκνον:—

Ἡ θεία χάρις... καὶ ἐν τῷ μέλλοντι:—

52) Л. 224^b Ἐτερον συγχωρητικόν:—

Ὁ συμπαθὴς καὶ φιλόφρων Χριστὸς... ἀμήν: +
ἐν ἔτει ζπς' μηνὶ ὀδεῖνα Ἰνδικτιῶνι ὀδεῖνα:— ὁ Ἐφέ-
σου μητροπολίτης

53) Л. 225^a Συγχωρητικόν

Ἡ ταπεινότης ἡμῶν... ἀμήν: +

СЪ ПОДПИСЬЮ МОНОΚΟΝΔΙΛΙΑΜΗ:

Ὁ εὐτελής μητροπολίτης Ἐφέσου Ἀθανάσιος ὑπέρ-
τιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Ἀσίας.

54) Л. 225^b Ἐνταλτήριον διδόμενον παρὰ ἀρχιερέως τοῖς
πνευματικοῖς πατέρας:—

Ἡ ταπεινότης ἡμῶν... βεβαίωσιν:—ἐν ἔτει ζπς' μη-
νὶ σепτεврѣ Ἰνδικτιῶνος ζ': +

55) Л. 226^{a-b} Ἐτερον ἐνταλτήριον:—

Ἡ ταπεινότης ἡμῶν... δι' ἀσφάλειαν ἐν ἔτει ζπς'
μηνὶ ὀδεῖνα Ἰνδικτιῶνος ζ': +

56) Л. 227^a + Ἐνταλμα εἰς ἱερέα ἀποδημοῦντα ἐν ἐτέρῳ
τόπῳ καὶ πόλει:—

Προσαγορευόμεν ὑμῖν ἄπασι... καὶ βεβαίωσιν. ἐν ἔτει
ζπς' μηνὶ σепτεврѣ Ἰνδικτ. ζ':—

и такія же монокондилы, что и выше л. 225^а.

57) л. 227^б—228^а "Ἐτερον ἐνταλτήριον γραμμα διδόμενον παρὰ ἀρχιερέως:—

Σφοδρὸν ὑπάρχει τὸ αἴτημα... καὶ βεβαίωσιν. ἐν ἔτει

ζψς' μηνὶ σεπτεβρίῳ ἰνδικτ. ς': +

и двѣ подписи монокондилами какъ выше л. 225^а: одна черными чернилами, а другая красными съ малымъ отличіемъ (въ черной: Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ἐφέσου...)

58) л. 228^а—229^а (безъ загл.)

Ἐπειδήπερ ἡ παντοκρατορικὴ δεξιὰ δύναμις... καὶ βεβαίωσιν. ἐν ἔτει ζψς' μηνὶ σεπτεβρίῳ κς' ἰνδικτ. ς': + и монокондилы: ὁ Ἐφέσου μητροπολίτης Ἀθανάσιος.

59) л. 229^а "Ἐτερον.

Ὁ θεσπέσιος καὶ θεῖος Παῦλος... δέδωκα πρὸς αὐτόν. κατὰ μῆνα τὸν δεκέμβριον ἰνδικτιῶνος ς' τοῦ ἔτους ζψς': + и монокондилы: ὁ εὐτελής ἐπίσκοπος Μαγνησίας τῆς Μεάνδρου (дважды!) τοῦ ἔτους ζμδ'.

л. 229^б—233^б пустые.

60) л. 234^а—235^а Τὸ ἴσον. (in. m. περί τοῦ ναοῦ)

Παναγιώτατε ἡμῶν αὐθέντα καὶ δέσποτα καὶ οἰκουμένη κέ πατριάρχα... ἔτους ζξδ' ἰνδικτιῶνος δ'. ἀπὸ Νέας Φωκαίας.

затѣмъ слѣдуютъ подписи духовныхъ и свѣтскихъ лицъ, которыя сообщаютъ въ этомъ своемъ прошеніи о злоупотребленіяхъ своего сборника пожертвованій на возобновленіе храма св. Ирины въ Новой Фокеѣ.

61) л. 236^{а-б} любопытный перечень вещей и книгъ въ церкви Богородицы Одигитрія въ Новой Фокеѣ отъ 31 января 1574 года:

Τὴν σήμερον ἡμέραν ἣτις ἐστὶ λα' Ἰανουαρίου μηνὸς ἰνδικτιῶνος β' ἡμέρα κυριακὴ τοῦ τελώνου καὶ τοῦ φαρσαίου τοῦ ζπβ' προιαθημένης τῆς ἡμῶν ταπεινότητος σωματικῶς ἐν τῷ προναῶ τῆς παναγίας μου τῆς Ὁδηγητρίας ἐν τῇ Νέᾳ Φωκαίᾳ μετὰ καὶ τῶν καθ-

ευρεθέντων τιμιωτάτων ἱερέων τε καὶ κληρικῶν καὶ παντὸς δήμου τε καὶ λαοῦ· καὶ ἐξέταξιν ποιησάμενη περὶ τὰ σκευὴ τῶν ἐκκλησιῶν, κτημάτων τε καὶ πραγμάτων ἕνεκα· ἐν ἣς εὐρέθησαν τῆς παναγίας μου τῆς Ὁδηγητρίας ἐμ πρώτοις μηνέων σεπτεβρίον καὶ ὀκτώβριον. ἔτερον νοέμβριον· ἔτερον δὶκεύριον· ἔτερον Ἰαννουάριον· ἔτερον φευρουάριον· ἔτερον μάρτιον· ἔτερον ἀπρίλλιον· ἔτερον μάϊον· ἔτερον ἑξαμηνέων· τριψῆδιον βεβράϊνον· συναξάριον ἐν δὶκεύριον Ἰαννουάριον, καὶ φευρουάριον· ἔτερον συναξάριον μάρτιον, ἀπρίλλιον καὶ μάϊον· ἔτερον συναξάριον, ἰούνιον, ἰούλλιον καὶ αὐγουστος· ἔτερον βιβλίων βεβράϊνον Γρηγόριον Θεολόγον. ἔτερον βιβλίων βεβράϊνον Μεταφραστῆς· ἔτερον βιβλίων βεβράϊνον εἰς διαφόρους λόγους τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης μ'. προφητῆς βεβράϊνη. τυπικὸν κοινὸν [ ]λ[ ]. πεντηκοστάριον τῆς στάμπας· ἔτερον πεντηκοστάριον κοινὸν [ ]λ[ ] ἀρχ[όμενον] ἀπὸ τῶν βαίων· τριψῆδιον κοινὸν [ ]λ[ ]· ἀπόστολος βεβράϊνος· ἔτερος ἀπόστολος τῆς στάμπας· παρακλητικὴ ἀρχ[ομένη] ἦχος α', β', γ' καὶ δ'· καὶ ὁ ἕτερος ἀρχ[όμενος] πλ. α', πλ. β', βαρύς, καὶ πλ. δ'· ἔτερα παρακλητικὴ βεβράϊνη· στηχεράριον κοινὸν [ ]λ[ ] βαμπήκινον, ἔτερον βεβράϊνη· ὠρολογίον κοινὸν [ ]λ[ ]· τετραευάγγελον βεβράϊνον με σταυρὸν ἀσημένιον καὶ ἡ τέσσαρης γονέ[ ] διάχρυση· ἔτερον εὐαγγέλιον χωρὶς σανήδια· ἔτερον εὐαγγέλιον μεγάλο βεβράϊνον, κυριακοδόμιον με βελι κόκιν[ ]· ἔτερον εὐαγγέλιον παλαιὸν γράμμα μίκος μεγάλο· χρυσοστομικὸν βεβράϊνον μεγάλο χωρὶς σανήδια· νομοκάνονον· ψαλτήριον· στάμπας· ὀκτώηχος στάμπας. φυλάδες τῆς μεταμορφώσεως καὶ τῆς παναγίας θεοτόκου· ἔτερον Ξανθόπλοσος· ἔτερον ἐξοδιαστικὸν ληψάνων καὶ μνημοσύνων· ἔτερα βιβλία μικρὰ καὶ μεγάλα ιβ'· ἔτερον παρακλητικὴ στάμπας ἦν δέδωκε κύρ Γεωργαντῆς Κογχύλης (υποπ. νῆκετο)· ἔτερον βιβλίων βαμπήκινον χωρὶς σανήδια, μεγαληνάριον· ἔτερον ψαλτήριον τῆς

στάμπας ἦν ἀφιέρωσεν Μαννὲς Πετρίτζης. σουμα βιβλία μικρὰ μεγάλα, να΄. καὶ φυλάδες τρεῖς· πετραχήλιον ἔν καμου[ ] κύτρηνος, με κόμπους χρυσοῦς ἔξ· πολυέλεος βενέτικος καὶ θυματὸν με ἀλησήδιον· ἔτι δὲ ἐπαφῆκεν καὶ ὁ παπὰς κῦρ Ματθαῖος τὰ ἱερά αὐτοῦ εἰς τὸν εἰρημένον ναὸν ὡς καθὼς εὐρίσκονται, στηγηράριον, πετραχήλιον με κοῦμπια ἀργυρᾶ καὶ με ς' ζονάρια, ὑπομανίκι (προπ. мѣсто: для цифры?) φελώνιον μεταξοτόν, με τοὺς πολλοὺς· καὶ τὰ δυσκοπότερα, με τὰ καλύματα καὶ ἀέραν· ἅγιαν λογγὴν λαβήδια καὶ ζέων.

62) л. 237^a Ἀφιερωτήριον 7082 годa.

63) л. 237^b—238^a Γερμανὸς ἐλέφ θεοῦ πατριάρχης τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ.

Οἱ ἀπανταχοῦ εὐρισκόμενοι . . . Γνωστὸν ἔστω ὑμῖν, διὰ ἐν τῇ ἡμετέρα ἐπαρχία ὑπάρχει ἐν μοναστήριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Σιδεραμίλου ἧγουν ἐν ᾧ εὐρίσκεται ἡ τιμία αὐτοῦ ἄλυσος ὄπου ἤρχετον ὁ ἅγιος εἰς μαρτύριον δεδεμένος . . . ἀπέγει· ὁδὸν ὁ αὐτὸς θεῖος ναὸς ἐκ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ ὡς ἀπὸ μιλίων ἑννέα ἕγγὺς τῆς ἐρήμου ἀναμέσων τῆς ἁγίας πόλεως Βηθλεὲμ καὶ τοῦ τόπου τοῦ πατριάρχου Ἀβραάμ καὶ πλησίον Εὐφρατᾶ τοῦ οἴκου τῶν προφητῶν . . . ἔτους [ζπα΄ μηνὶ Ιουλίῳ Ἰνδικτ. α΄.

64) л. 238^b Ἀφιερωτήριον.

Ἐγὼ (имя проп.) τοῦ ὁποτὲ Μανουὴλ Πόγηκου ἡ σύμβιος καὶ ἡμέτερος ἡμῶν κατὰ σάρκα υἱὸς Μάστρο καντήλης τὸ παρὸν ἀφιερωτήριον ἡμῶν γράμμα τιθέμεθα καὶ τιούμεν . . . πρὸς τὸν πάνσεπτον καὶ θεῖον ναὸν τῶν ἁγίων ἐνδόξων μεγαλομαρτύρων Θεοδώρου Τήρωνος καὶ Στρατηλάτου . . . παρόντος καὶ τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Ἐφέσου ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου πάσης Ἀσίας κυροῦ

Ἀθανασίου: ἐν ἔτει [ζπβ΄ μηνὶ ὀκτωβρίῳ Ἰνδικτιῶνος γ΄: +

65) л. 239^a—240^a Копія съ трехъ грамотъ всел. патр. Іереміи къ митрополиту Ефесск. по поводу разныхъ дѣлъ, писанныя разными почерками.

л. 240^a—244^b пустые.

66) л. 245^a протоколъ объ усыповленіи 1584 г.

67) л. 245 копія патриаршей грамоты.

л. 246^a—269^b (заст.) Ἀκολουθία ψαλλομένη εἰς κόλυβα εἰς τοὺς κοιμηθέντας χριστιανούς.

л. 270^a—273^a Словарь:

ἀρχὴ τοῦ ἄλφα α-ον.

Ἄδε τραγώδησε

Ἀτρείδης ἐλέγετο ὁ Ἀγαμέμνων
καὶ ὁ Μενέλαος οἱ δύο ἀδελφοί· ὅτι ἦσαν θεοὶ τοῦ Ἀτρέως.

Ἄπειρα ἀμέτρητα.

Ἄπαράμηλοι ἀσύγκριτοι·

Θάλαμον τὴν κάμαραν·

Θυρωροὺς τοὺς πορταρούς·

л. 273^b—277^b пустые.

68) л. 278^a—289^b Τάξις γινομένη ἐπὶ καθιερώσει ναοῦ καὶ ἰδρύσει τῆς ἐν αὐτῷ ἁγίας τραπέζης:—

69) л. 290^a—297^b Βίος καὶ πολιτεία τῶν ὁσίων καὶ θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτώ. δέσποτα εὐλόγησον:—

Κωνσταντίνου . . . ἀμήν:—

70) л. 298^a—300^a. Древо, за которымъ произведепія:

Βλέπε τὸ δένδρον καὶ τήρησον τὸ κόσμον· τὸ δένδρον καλὸν εἰς δρασιν . . . ἀμήν:

л. 300^a большая половина и л. 300^b—301^b пустые.

71) л. 302^a—303^a. Τὰ ἐβ΄ ἄρθρα τῆς πίστεως:—

α΄. Πιστεύω εἰς ἕνα θεὸν Καρποκράτης, ὑπ' ἀγγέλων τὸν κόσμον.

πατέρα . . . ἀοράτων.

Κήρινθος ὑπὸ τοῦ διαβόλου.

α' σύνοδος πατέρες τη' ἐν Νικαίᾳ.

β' Καὶ εἰς ἓνα κύριον Ἰη- Ἐβίων ἐξ Ἰωσήφ καὶ Μαρίας
σοῦν Χριστὸν... τὸν δι' ἡμᾶς Σαβέλλιος μίαν ὑπόστασιν ἔχειν
τοὺς ἀνθρώπους τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸ
ἅγιον πνεῦμα.

Ἄρειος ἐξ οὐκ ὄντων γεννη-
σθαι.

δωδέκατον. Καὶ ζωὴν τοῦ Ἄμαρτωλοὶ δὲν εἰσέρχονται εἰς
μέλλοντος αἰῶνος. ἀμήν. τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον ἀλλὰ μό-
νον οἱ δίκαιοι.

Ὁ Ὁριγένης ἔλεγε, ὅτι ἔσεται καιρὸς ὅταν οἱ ἁμαρ-
τωλοὶ ἀπολαύσωσι τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ:

Σύνοδος α'. β'. γ'. δ'. ε'. ς'. ζ'.

πατέρες τη'. ρν'. σ. χλ'. ρξβ'. ρο'. ρξζ'.

πόλις Νίκατα. Κωνσταντινούπολις. Ἐφεσσος. Χαλκηδών. Κωνσταν-
τινούπολις. Κωνσταντινούπολις. Νίκατα.

μ. 303^b ηγστοῆ.

72) μ. 304^a—319^b μηνὶ νοεμβρίῳ κέ. Μαρτύριον τῆς ἀγί-
ας ἐνδόξου καὶ καλλινίκου μεγαλομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Αἰκα-
τερίνης. δέσποτα εὐλόγησον.

Βασιλεύοντος... ἐδόξασαν τὸν κύριον.

73) запнсеъ зѣбсе же л. 319^b

Ταῦτα ἐγὼ Ἀθανάσιος ὁ ταχυγράφος, ἅμα καὶ δοῦλος
ὑπάρχων τῆς κυρίας μου Αἰκατερίνης· συνεγραφήμην τὰ ὑπομνή-
ματα τῆς κυρίας μου Αἰκατερίνης ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ· ἐτελειώθη
δὲ ἡ κυρία μου Αἰκατερίνα μηνὶ νοεμβρίῳ εἰκοστῇ πέμπτῃ ἡμέ-
ρᾳ ἑβδόμῃ ὥρα τρίτῃ· εἰς ὁξάν τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἀγίου
πνεύματος· νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.

Ἀφιερώθη τὸ παρὸν βιβλίον εἰς τὸν περιβόητον ναὸν τοῦ
ἄρους Σινᾶ· καὶ εἴ τις ὑστερήσει τοῦτο ἀπὸ τὸ μοναστήριον ἢ κό-
ψη τὸ φύλλον ἢ βάνει ἄλλον τινα καὶ κόψει το νὰ ἔχει τὰς
ἀράς τῶν ἀγίων τη' θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συναθροι-
σθέντων.

74) μ. 320^a—343^b Ἀκολουθία ἐξοδιαστικῆ εἰς μοναχοῦς.

75) μ. 344^a—353^b Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάν-
νου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου
εἰς τὸ πιστεῦν εἰς ἓνα θεὸν μαρτυρίαι καὶ ἐτέρων ἀγίων διδα-
σάλων:—

Πιστεῦν εἰς ἓνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα. πιστεῦν,
οὐκ ἐρευνῶ... ἐπὶ τὸ μείζον ἐξαιρούσα:—

76) μ. 353^a—361^a Θεοφυλάκτου πρεσβυτέρου περὶ
ἐνζύμων καὶ ἀζύμου ἄρτου:—

Ἰάκωβος ὁ ἀδελφόθεος καὶ πρῶτος ἱεράρχης Ἱεροσολύ-
μων... τῶν αἰώνων:—

Περὶ ἱερέων:— Διὰ τοῦτο καὶ τοὺς ἱερεῖς ὑμῶν ἀγά-
μους... ἐναντία:—

Περὶ τῶν θείων κανόνων τοῦ θείου βαπτίσματος:—

Ἐπεὶ τοίνυν περὶ πάντων εἰρήκαμεν... κόπτει:—

Περὶ νηστείας τετράδος καὶ παρασκευῆς:— Οἱ δὲ θεοὶ
τῶν ἀποστόλων κανόνες... καὶ αὐτοῦ παρουσίας:—

Περὶ αἵματος καὶ πικτοῦ:— Δίκαιον ἂν εἴη καὶ περὶ...
κατὰ τὰς γραφάς:—

Περὶ τῶν ἀζύμων:— Φέρε δὴ καὶ περὶ τῶν ἀζύμων
μικρὸν διεξέλωμεν... ἐσθίεις καρπὸν:

77) μ. 361^b—366^a Τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Ῥω-
σίας Ἰωάννου πρὸς Κλήμεντα πάπαν Ῥώμης:—

Ἀπεδεξάμην... κληρὸς τε καὶ λαός:—

78) μ. 366^a—374^b Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλε-
ξανδρείας περὶ πιστῶν (!) καὶ ἀναγκαίων ζητημάτων τῶν ἐν ταῖς
θείαις γραφαῖς ἀποροομένων καὶ πᾶσι χριστιανοῖς γνωσκέτω (!)
ὀφειλομεν (!):

Ἐρώτησις. Τί ἐστι θεός... .

79) μ. 374^b—377^a Περὶ Φραγκῶν πῶς ἐσχίσθησαν ἀπὸ
τῶν τεσσάρων πατριαρχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν λοι-
πῶν ἤγουν ἡ Ῥώμη:

Οἱ ἐν τῇ ἀγίᾳ καὶ εὐδόμῃ συνόδῳ... τύχοιεν ἔμα-
θον:— τὸ πρωτότυπον ἦν γεγραμμένον παρὰ Φιλα-
γρίου μοναχοῦ Ἰωσήφ ἐπονομαζομένου ἐνός τῶν ἀρ-
χάων. ἐπὶ ἔτους ρωις':—

80) λλ. 377^a—385^b посланіе Доминика, патр. Венец., къ Петру Антиох. и Петра къ Доминику.

81) λ. 386^{a-b} Μελετία патр. Александр. къ царю Θεοδору Ивановичу:

Χειμάζεται καθάπερ δὴ καὶ χειμάσται... ἐξ Αἰγύπτου· ιβ'· σεπτέβριος. ςρβ' κοσμουγενίας.

82) λλ. 386^b—396^b Τόμος ἀλεξανδρινός περὶ τοῦ πάσχα:

Καλῶς, ἀληθῶς, καὶ εὐσεβῶς ἔφη Βασίλειος ὁ Μέγας... ἀμήν:—

83) λλ. 397^a—417^a Τόμος ἤγγουν κόψιμον καὶ ἀποφάσιμα ἀλεξανδρινόν [ ] διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ πάσχα· τὸ ὁποῖον ἐβάλθηκεν καὶ ἐξεδόθηκεν εἰς ἑλληνικὴν γλῶτταν παρὰ τοῦ μακαριωτάτου καὶ παναγιωτάτου πατριάρχου Μελετίου Ἀλεξανδρείας καὶ κριτοῦ τῆς οἰκουμένης· τὸ ὁποῖον ἐστάλθηκεν εἰς τὸν εὐσεβέστατον καὶ ὀρθοδοξώτατον μέγαν βασιλέα καὶ αὐτοκράτορα Θεόδωρον τὸν Ἰωαννοβίτζη:—Ὅθεν ὁ ἐλάχιστος καὶ ταπεινὸς διδάσκαλος μέγας ῥήτωρ Νικόλαος τοῦνομα τυχὼν ἐν τῇ μεγίστῃ βασιλείᾳ τοῦ ἄνωθεν αὐτοκράτορος εἰς τὴν κοινὴν γλῶτταν νὰ τὸ βάλῃ καὶ νὰ τὸ ἐξηγήσῃ ὀρίστηκε, καὶ διὰ κοινὴν ὠφέλειαν δὲν τὸ ἀμέλεψεν. ὅθεν καὶ εἰς τοὺς ρφπγ' Χριστοῦ γεννήσεως εἰς μῆνα δεκέμβριον εἰς τὰ θεῖα γενέθλια ἐτελειώθηκε:—

Списокъ текста этого «тома» и предыдущаго посланія съ русскимъ переводомъ есть въ бумагахъ еп. Порфирія Имн. Академіи Наукъ № 87 стр. 21—46, 172—182, 187—219.

84) λλ. 417^b—418^a Браткая замѣтка Арсенія, архієпископа Элассонскаго, объ учрежденіи патриаршества въ Москвѣ:

ςςς' . ρφπγ'

Ἐπὶ τῆς βασιλείας... οἵκαδε ἐπορεύθησαν:—

85) λλ. 418^a—424^b Πράξις συνοδική:—

Τῆς ἁγίας καὶ ἱεῶς μεγάλης συνόδου τῆς ὀνόματι τοῦ Κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ συναχθεῖσης ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ παμμακαρίστου ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς ἐπωνομασμένης Παραμυθίας ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν ἡμέραις τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοσεπέτου βασιλέως

Μοσχόβου καὶ αὐτοκράτορος πάσης Ῥωσίας Θεοδώρου Ἰωάννου... ἀμήν:—

ςρα' ἰνδικτιῶνος φευρουαρίου ιβ'. τοῦ ἁγίου Μελετίου τὴν μνήμην ἐν Κωνσταντινουπόλει:—

86) λλ. 425^a—430^b Νόμοι γεωργικοὶ κατ' ἐκλογὴν βιβλίου τοῦ τῆς θείας λήξεως Ἰουστινιανοῦ τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως:—

περὶ γεωργῶν, α'. Χρῆ τὸν γεωργόν...

въ 88 главахъ, и послѣдняя:

Ἐὰν οἱ δεσπότες τῶν χωραρίων οὐκ ἐθέλωσιν ἵνα διέρχεται τὸ ὕδωρ δι' αὐτῶν τοῦτο ἄδειαν ἐχέτωσαν:—

съ записью:

τέλος τῶν γεωργικῶν νόμων:—

λ. 431^{a-b} пустой.

87) λλ. 432^a—450^a Τῷ μακαριωτάτῳ πάπῃ Ἀλεξανδρείας ἀρχιερεὶ αἰτήσαντι δι' ἐπιστολῆς ἀπ' ὄρους ἁγίου Σινᾶ πέπομφα. ἐπιστολὴ Μαθουσαλαῖ μοναχοῦ:—

Δεξάμενος τὰ σὰ θεϊότατα γράμματα . . . καὶ τοῦτο καταδέξομεθα:—

88) λλ. 450^a—459^a Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ: Ἐρωταποκρίσεις τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ Μεγάλου πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις πατέρα ἡμῶν Γρηγόριον τὸν Θεολόγον πᾶν ὠφέλιμοι:—

Ἐρώτησις· Ποῦ ἐφύτευσεν ὁ θεὸς τὸν παράδεισον...·

λ. 460^a большая полов. и λλ. 460^b—463^b пустые.

Той же рукою, которая написала выше лл. 225—229 съ подписями Аθανасія, митроп. Ефесскаго, написаны лл. 467—471.

89) λ. 464^{a-b} образцы грамотъ епископскихъ о согласіи на припятіе каведры.

90) λ. 465^a Ἀπολογητικὸν πρὸς τοὺς μέλλοντας ἀποκομίσαι τὸ πρῶτον μῆνυμα τοῦ πατριάρχου εἰς τὸ τῆς ἀρχιερωσύνης διηκόνημα λόγος οὗτος.

Ἐγὼ μὲν ἀνάξιον ἑμαυτὸν οἶδα... ἀμήν:—

91) λ. 465^b Τοῦ πατριάρχου κυροῦ Ἀλεξίου περὶ γάμων:—

Προκαθημένου Ἀλεξίου... Ἀθηνῶν καὶ σύγγελλον.

92) λ. 466^a—467^a Στίχοι τοῦ Ψελλοῦ πρὸς τὸν βασιλέα τὸν κυρὸν Μιχαήλ:—

Δισεξαδέλφου παῖδα... ὀξυδορκίαν περιέχει:—

93) λ. 467^a Περὶ τοῦ πῶς κνηγήσαι ὀκταπόδια:—

Λαβῶν κλάδους ἐλαίας... σὺναζον αὐτά:—

94) λ. 467^a—471^a Собрание разныхъ отрывочковъ разнообразнаго содержания.

λ. 471^a нижняя половина ■ λ. 471^b пустые.

95) λ. 472^a—477^a Ἀπὸ τοῦ φυσιολόγου καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον παραβολή:—

Ἔστιν γὰρ ὁ λεων...

λ. 477^a (половина) и 477^b пустые.

96) λ. 478^a—480^b. Νεοφύτου μοναχοῦ καὶ ἐγκλείστου πρὸς τοὺς ἀτακτοῦντας καὶ λόνοντας τὰ τῆς νηστείας προοίμια:—

Καθ' ὅσον ἀξίεπαινον τινά... τοῦ αὐτοῦ +

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐγὼ δὲ ὡς ἀκούω καὶ ἄλλον ἄθεσμον... παρανομίας:—

97) λ. 481^{a-b} (безъ загл.) Стихи:

Ἄχραντε παρθένε, μήτηρ θεοῦ καὶ δεδοξασμένη ὑπὲρ πᾶσαν φύσιν βρωτῶν ἀκήραττε κόρη παρθένε θεοτόκε, μὴ παύσῃ δυσωποῦσα ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς θεόν:—

Ἄγγελος ἀρχάγγελος καὶ ἀρχαί... παραπτώσεων:—

Σταύρωσιν καὶ θάνατον καὶ ταφὴν... δούλους σου:—

Βλέψασα ᾧ δέσποινα... συνδράμεται:—

Θεολόγε μάκαρ σὺν τῷ Κηφᾶ... ἐμπλήσθητε:—

Μόνον σε πρωτότοκον... προσκυνήσωμεν:—

Ἦμνοῦμεν σου ἄχραντε... σὺ πανόμνητε:

[ ] ὄν ὡς τριετήζουσιν... πάντες τιμήσωμεν:—

Дальше большая полов. страницы (481^b) пустая.

98) λ. 482^a—483^a Στίχοι φαλλόμενοι πάνυ κατανοητικοὶ εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον:—

Δεῦτε πάντες πιστοὶ προσκυνήσωμεν, τῶν σωτήρα Χριστὸν ἀνομνήσωμεν:

Τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ...

Σοὶ γὰρ πρέπει τιμὴ καὶ προσκύνησις εἰς αἰῶνα αἰῶνων τῶν ἅπαντα:— ἀμήν:—

Съ прибавкою:

+ ὡς εἶπεν ὁ προφήτης: θνήσκη μου τῷ σῶμα ζῆ δὲ ἡ ψυχὴ μου εἰσπάντας τοὺς αἰῶνας: +

+ Ἄβρα ἄμ ἐν κόλποις, καὶ μετὰ Λαζάρου ἀνάπαυσον Χριστέ μου, ψυχὴν νῦν προσελάβου:—

λ. 483^b—481^b Образцы писемъ къ патриарху, митрополитамъ, епископамъ, къ другу.

λ. 485^a пустой.

99) λ. 485^b Περὶ τοῦ πῶς νὰ εὕρισκεις τὸ μικρὸν ἔτος:—

Ὅστις δὲν ἐνθυμᾶται τὸ ἔτος τὸ ἀπὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως ἄς κάμῃ ἔτζη... καὶ κατὰ λόγον τὸν νῦν χρόνους ἔχομεν τὸ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἑπτὰ χιλιάδες καὶ πενήντα τρίς, καὶ ἀπομένουν χίλια πεντακόσια σαράντα πέντε... εὔμορφον:—

Καὶ περὶ τοῦ πῶς νὰ εὕρισκεις τὸ μέγα ἔτος:—

Καὶ ἂν θέλῃς πάλιν νὰ εὕρῃς τὸ παλαιὸν ἔτος... καὶ κατὰ λόγον τὸρα ἔχομεν ἀπὸ Χριστοῦ χιλίους πεντακοσίους σαράντα πέντε καὶ βάνωμεν καὶ πέντε χιλιάδες πεντακόσια ὀκτώ... καθαρώτερον:—

100) λ. 486^a Надписи въ иконостасномъ монастырѣ Пресв. Дѣвы Маріи Спилеотиссы:

Εἰς τὸ ἀνόφλιον τοῦ μοναστηρίου.

+ μεγάλη ἔστε ἡ δοξα τοῦ οἴκου τούτου ἡ ἐσχάτη ὑπὲρ τὴν πρώτην πόνημα Μάρκου μοναχοῦ. ἐν ἔτη τῷ ρσφζ', ἰνδικτιῶνος ζ'.

+ Τίνος τὸ ἔργον, τὸ γράμμα οὐ λέγω. θεὸς γὰρ εἶδεν ὁ ἔρευων καρδίας ἀμήν.

+ Ἄνεκαινίσθη καὶ καλλιεργίθη ὁ πάνσεπτος ναὸς τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου

Μαρίας τῆς ἐπιλεγομένης Σηπλαιωτῆσος· πατριαρχού-
τος τοῦ παναγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυ-
ροῦ Γρηγορίου καὶ ἐπὶ βασιλείας τοῦ εὐσεβεστάτου
βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων κυροῦ Ἀνδρο-
νίκου· ἐν ταῖς ἡμέραις βασιλεύοντος μεγαλογενοῦς με-
γάλου σουλταν Μασσούτη τοῦ Καϊκαούση καὶ ἀδ-
θέντου ἡμῶν ἔτους ςψςζ', ἰνδικτιῶνος β'. ὑπόμνημα
Ματθαίου ἱερομοναχοῦ καὶ τάχα ἡγουμένου·

τοῦ Ἰκονίου τῆς Λυκαονίας τὸ ἅγιον μοναστήριον τῆς
ὑπερευλογημένης δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀει-
παρθένου Μαρίας, ἡ ἐπονομαζομένη Σηπλαιώτισσα.

+ Εὐχαῖς, Ἰησοῦ, Καισαρείας ποιμένος, ἰδεῖν ποδοῦντος
τῆσδε τῆς βίβλου τέλος ῥᾶον φέρειν με τὸν πόνον τοῦ-
τον δίδου, ὡς ἂν προθύμως καὶ καλῶς ταύτην γρά-
φω: +

л. 486^b померки.

101) л. 487^a расписание дней, на которые падают ве-
ликие праздники.

л. 487^b пустой.

102) лл. 488^a—489^b Περί τῶν εἰς' μεγάλων ὁρῶν τῆς γῆς
ἡγουν τὰ μεγάλα ὄρη· εἰσὶν δὲ ταῦτα. Πρῶτον...

103) лл. 490^a—491^a образцы рекомендат. грамоть.

лл. 491^b—492^a пустые.

104) л. 492^b многолѣтія патр. КП. Ιοασαφу.

105) лл. 493^a—504^b Εὐχὴ εἰς τὸ κατατρυφᾶσαι παιδίον
и другія молитвы.

106) лл. 505^a—507^a Τακτικῶ. Τάξις προκαθηδρίας τῶν
ἑσιωτάτων πατριαρχῶν:—

107) лл. 507^a—508^a Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ
υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος.

Τακτικὸν σὺν θεῷ τῶν ὁσίων μητροπολιτῶν καὶ αὐτοκεφάλων
ἀρχιεπισκόπων Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων ὑπερ-
ἀντλήθη (!) ἡγουν μετεβλήθη ἀπὸ παλαιοῦ κωδικίου ἐπὶ Ἀνα-
στασίου πατριάρχου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας ἐπὶ μεγάλου Βα-
σιλέως Ἰουστιανοῦ. ἐν μηνὶ αὐγούστῳ ἰνδικτ. γ' τοῦ ςμβ'

ἔτους. (проп. 3 послѣднихъ строки л. 507^b) + Θρόνος κδ'.
'Αρχιεπισκοπὴ τὸ Σινᾶ ὄρος· ὁ ἅγιος προφήτης Ἡλίας καὶ ὁ
θεόπτης Μωϋσῆς· ἔστιν ἐπισκοπὴ καὶ ἡγουμένων· διότι γὰρ
ἔστιν μακρὰν ἀπὸ τοῦ κόσμου ἐτίμησαν αὐτὴν εἰς ἐπισκοπὴν:—

108) л. 515^a запись:

τὸ παρὸν ὑπάρχει τοῦ ἁγίου ὄρους σινᾶ, καὶ ὁ ξενόσας
αὐτῷ ἐκ τῆς ρηθείσης μονῆς ἢ κόψι φύλον, ἔστω ἀφο-
ρισμένος καὶ ἀσυγχώρητος παρὰ θεοῦ πατρὸς υἱοῦ καὶ
ἁγίου πνεύματος· καὶ παρὰ τῆς ἡμῶν ταπεινότητος·
Ἰωάσαφ τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ.

τῷ ςρςζ' α' ἰαννουαρίου ἀνοίξεν τὸ μοναστήρι ὑπ' ἐμοῦ
Ἰωάσαφ ἀρχιερέως καὶ οἰκονόμου κῶρ Φιλοθέου. τῷ
αὐτῷ ἔτει εὐάλαμεν καὶ τὸν τρισκατάρατον Ζεοῦρη
ἀπὲ το καφιριάτικον (in m. допис. καὶ τὴν γενεάν του)
διὰ τοὺς πολλοὺς πηρασμοὺς καὶ ἀφανίαις ὅπου ἐπήρα-
ζεν τὸ μοναστήρι· καὶ εὐάλαμεν ἀντ' αὐτοῦ τὸν Σά-
λεχ τοῦ Δεχάμι:

л. 515^b пустой, а остальные лл. 516—516 при переплетѣ.]

№ 509—512.

Въ кельяхъ Синайскаго архієпископа.

Есть четыре сборника на бумагѣ, не замѣчательные.

№ 513 (383).

Въ библіотекѣ Синаеджуван. подворья въ Каирѣ.

Панόβετῷ, или Сборникъ, на пергаминѣ въ осьмую долю
большого листа [235×160], XI [скорѣе, X] вѣка, содержитъ:

1) Τοῦ μακαρίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου μοναχοῦ τοῦ Δα-
μασκηνοῦ πίναξ ἀκριβῆς τῶν ρν' κεφαλαίων, а затѣмъ и самыя
творенія его:

α) Λογικὴ

β) Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως.

2) Ἔτερα κεφάλαια τοῦ αὐτοῦ περὶ οὐσίας καὶ φύσεως καὶ
μορφῆς, περὶ ὑποστάσεως и т. д. Περί τῶν ἐν Χριστῷ δύο θε-
λημάτων. ■ т. д. Эти главы въ текстѣ сей рукописи озагла-
влены такъ:

Εἰσαγωγή δογμάτων στοιχειώδης ἀπὸ φωνῆς Ἰωάννου ταπεινοῦ μοναχοῦ πρὸς Ἰωάννην τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον Λαοδικείας.

ПОТОМЪ СЛѢДУЮТЪ СТАТЬИ:—

3) Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἅγιον Μελέτιον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας, ῥηθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἠῤῥῆσεν ἡμῖν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποστόλων ὁ νέος ἀπόστολος...

4) Διάλεξις πρὸς Νεστοριανὸν Θεοδώρου φιλοσόφου. Ἰδοῦ πάρεστιν ἀγὼν τῆς διαλέξεως. Πόθεν οὖν ἀρκτέον ἡμῖν τοῦ λόγου... (Разговоръ—κοροτική.)

5) Ἄλλη διάλεξις:—

Αἰρετικὸς: Πότερον σοὶ δοκεῖ ὁ Χριστός; θεὸς ἢ ἄνθρωπος ἐστίν; Ὁρθόδοξος: Ἀμφότερα καὶ ἑκάτερος...

6) Κελεύσει τῶν δύο δεσποτῶν Φλαυίου Ἰουστίνου καὶ Ἰουστινιανοῦ τῶν αἰωνίων ἀδοξάτων ἐκινήθη ἡ διάλεκτος Φωτεινοῦ μανιχαίου καὶ Παύλου τοῦ Πέρσου χριστιανοῦ ἐπὶ τοῦ ἐνδοξοτάτου Θεοδώρου τοῦ ἐπάρχου:— Διάλεκτος ἐγένετο περὶ μανιχαϊκῆς τε καὶ χριστιανικῆς δόξης. ἦν δὲ ὁ μὲν τῆς μανιχαϊκῆς δόξης προϊστάμενος ἀνὴρ τις τῆς θρησκείας ἐκείνης διδάσκαλος· τῆς δὲ χριστιανικῆς ἕτερος· ἡ δὲ διάλεκτος οὕτω πως ἐκινήθη

Μανιχαῖος: Ἐπειδὴ ἐμοὶ τε καὶ σοὶ ὁμολόγηται εἶναι ψυχάς, καὶ ταύτας λογικάς τε καὶ νοεράς, πόθεν ἄρα τὴν ὑπαρξιν αὐταὶ ἔχουσιν; ἐκ τῆς θείας οὐσίας, ἐπεὶ καὶ αὕτη παρ' ἡμῶν ὁμολόγηται, ἢ ἐτέρωθεν πόθεν;

Χριστιανός: Κατὰ τὴν τῶν χριστιανῶν δόξαν ἐρωτᾷς νῦν, πόθεν αἱ ψυχαὶ ἔχουσιν τὴν οἰκείαν ὑπαρξιν, ἢ ἐτέρως πως;

Μανιχαῖος: Ὅπως οὖν βούλει, λέγε, πόθεν εἰσὶν αἱ ψυχαί...

Разговоръ—дьянный.

7) На четырёхъ листахъ: Φωτεινοῦ μανιχαίου πρότασις καὶ Παύλου τοῦ Πέρσου ἀπολογία.

Εἰ τὰ ἐναντία αὐτὰ ἑαυτοῖς οὐδέποτε...

8) Προτάσεις χριστιανικαὶ πρὸς τοὺς μανιχαίους:

Α'. Πᾶν ἐκ τινὸς ὑποκειμένου γινόμενον, ἢ φύσει, ἢ τέχνῃ, ἢ προαιρέσει γίνεταί· φύσει μὲν ὅλον ἐξ ἀνθρώπου ἀνθρώπος... Маленькая статья.

9) [Περὶ τούτων τὴν παρ' ὑμῶν ἀπόκρισιν ἀναμένω:— a in m. указаны предметы:] Περὶ τοῦ ὄντως ἀγαθοῦ, περὶ ἐνεργείας, περὶ κακοῦ, περὶ σκότους. Маленькая статья.

10) Σολλογισμοὶ ἁγίων πατέρων:

Α'. Πᾶν κακὸν κολαστέον. οὐδὲν δὲ κολαστέον ἄφθαρτον. οὐδὲν ἄρα κακὸν ἄφθαρτον:

Β'. Οὐδὲν φθαρτὸν ἀγέννητον· ἐστὶν δὲ τὸ κακὸν φθαρτὸν. τὸ ἄρα κακὸν οὐκ ἀγέννητον:—

Γ'. Αἱ θεῖαι γραφαὶ κολάσει παραδεδοσθαι τὸν διάβολον φασίν. πᾶν δὲ κολάσει παραδιδόμενον τρεπτὸν· οὐδὲν δὲ τρεπτὸν ἀγέννητον. οὐδὲν ἄρα τῶν κακῶν ἀγέννητον:—

Δ'. Οὐδὲν ἀγέννητον τρεπτὸν. τρέπεται δὲ τὸ κακὸν κρατηθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ. τὸ ἄρα κακὸν οὐκ ἀγέννητον:—

Ε'. Τὸ μερικὸν ἀγαθὸν καὶ τὸ κακὸν τρέπεται· οὐ γὰρ ἐστὶν ἀγέννητα. τὸ δὲ οὐσιῶδες ἀγαθὸν ἄτρεπτον. τὸ δὲ κακὸν, ὃ φασὶν οἱ Μανιχαῖοι οὐσιῶδες εἶναι, τρεπτὸν ἐστίν. εἴ γε, καὶ αὐτοὶ ὁμολογοῦσιν αὐτὸ εἶναι κολαστέον:—

ς'. Οὐδὲν κατ' οὐσίαν κακὸν. τῷ τὸ κακὸν, ποιὸν εἶναι. οὐδὲν δὲ ποιὸν οὐσία. τὸ ἄρα κακὸν οὐκ οὐσία;

Ζ'. Πάντα τὰ ἐναντία ἀλλήλων ἐστὶ φθαρτικά. τὰ δὲ ἀγέννητα ἄφθαρτα. τὰ ἄρα ἐναντία οὐκ ἀγέννητα;

Η'. Πᾶς ὁ εὐλόγως ὀρεγόμενος τινὸς ἐπιτετευμένην ἔχει ὀρεξιν, ἧς εὐλόγως ὀρέγεται· θεὸς δὲ φθειραὶ τὴν κακίαν ὀρέγεται· τῶν φθαρτῶν ἄρα ἐστὶν ἡ κακία. τῶν δὲ φθαρτῶν οὐσα ἀφανισθήσεται. ἀφανιζομένης δὲ, οὐκ ἐστὶν ἀγέννητος.

Θ'. Εἰ ἀγένητον τὸ κακόν, κατὰ φύσιν αὐτὸ ὑπάρχει τὸ κακὸν εἶναι. οὐδεὶς δὲ τὸ κατὰ φύσιν ἐνεργῶν ἀμαρτάνει· τὸ ἄρα κακὸν οὐχ ἀμαρτάνει; τὸ μὴ ἀμαρτάνον οὐχ ὑπαίτιον, ὑπαίτιος δὲ ὁ σατανᾶς. οὐκ ἄρα ἀγένητος;

Υ'. Φασὶν τινες· εἰ μεταποιεῖ τοὺς φαύλους ἢ κόλασις, ἀγαθὴν αὐτὴν εἶναι· εἰ δὲ ἢ κόλασις ἀγαθὴ· ἐναντία δὲ ταύτῃ ἢ ἐπαγγελία τῶν ἀγαθῶν· τὰ δὲ ἐναντία οὐ δύναται ἅμα ἀγαθὰ εἶναι· εἰ ἄρα ἐπαγγελία κακόν; μὴ κακοῦ δὲ τῆς ἐπαγγελίας, ἀλλ' ἀγαθοῦ οὐσης, ἢ κόλασις ἐστὶν κακόν· εἰ δὲ κακὸν ἢ κόλασις, ἄρα οὐχ ὁ θεός, ἀλλ' ὁ σατανᾶς αὐτὴν ἐπιφέρει; ἐπιφέρει δὲ τὴν κόλασιν οὐ τοῖς ἑαυτοῦ (εἰσὶ γὰρ ὡς αὐτὸς πονηροί), καὶ ἀνάγκη καὶ αὐτὸν ὄντα πονηρὸν ὑποπίπτειν τῇ κολάσει. τῷ ἄρα ἀγαθῷ ἐποίσει αὐτήν; ἀλλ' ἀδύνατον τοῦτο· οὐκ ἄρα ὁ πονηρὸς αὐτὴν ἐπιφέρει, ἀλλ' ὁ θεός:—

Πρὸς οὗς ῥητέον· Πᾶν τὸ ὑπὸ θεοῦ ἐπιφερόμενον χρησίμως ἐπιφέρεται τογχανὸν ἀγαθόν, ἢ ἀγαθοῦ ποιητικόν, ἢ κωλυτικὸν κακοῦ· ὁ γὰρ θεὸς κωλύειν τὸ κακὸν βουλόμενος ἐπιφέρει τοῦτο, οὐκ ἂν δὲ ἐπεχειρεῖ κωλύειν τὸ κακόν. εἰ μὴ δυνατὸν ἦν κωλύεσθαι τὸ κακόν. κωλυόμενον δὲ τοῦτο οὐ δύναται εἶναι φύσει καὶ ἀγένητον.

ΙΑ'. Τὸ κακὸν ἐν ταῖς ἐνεργείαις εὐρίσκεται· κακὸν γάρ ἐστὶν τὸ μεταχειρίζεσθαι τοὺς λογικοὺς τὰ κατὰ φύσιν οὐ δέοντας.

10) Διάλεξις Ἰωάννου ὀρθοδόξου πρὸς Μανιχαῖον.

Ὄρθοδόξος: Εἰ τὸ σῶμα τῆς ὕλης, ἢ δὲ ψυχὴ ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ καθ' ἑμᾶς, ἐναντία δὲ ταῦτα, τὰ δὲ ἐναντία οὐ συντίθενται ἄνευ τεχνίτου τινός, οἷον τὸ μέλαν καὶ λευκὸν ὑπὸ ζωγράφου, καὶ ὑπὸ ἰατρῶν τὰ θερμὰ εἶδη τοῖς ψυχροῖς· τίς ὁ συναγαγὼν τὰ ἐναντία, ψυχὴν τε καὶ σῶμα, καὶ ἐν ζῶον ἐργασάμενος;

Μανιχαῖος: Ὁ ἀγαθὸς θεὸς ἀτάκτως κινουμένης τῆς

ὕλης, λαβὼν μύραν τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως τῇ ὕλῃ προσέπεμψεν θελεῖσαι αὐτὴν βουλόμενος. ἢ δὲ λαβούσα κατέπιεν. καὶ οὕτως ἐκ τῆς κράσεως ἀμφοτέρων τὰ σύνθετα γέγονεν.

Ὄρθοδόξος: Ταῦτα μῦθοι τινὲς εἰσὶν, πλεόν τῆς ἀσεβείας τὸ ἀπίθανον ἔχοντες· πρῶτον μὲν ὅτι οὐδεὶς ἑαυτὸν συντίθησιν πρὸς ἑτέρου γέννησιν. πρὸς τοῦτοις δὲ παθητὸς καὶ μερ[ ] ὁ θεὸς ἐντεῦθεν εὐρίσκεται . . .

11) Κατὰ Μανιχαίων, πόθεν ὀρμάται.

Ἡ μουσὰ καὶ βορβορώδης ἀίρεσις. . .

12) Περὶ τοῦ δυσωνόμου Μάνεντος:—

Ὁ Μάνης οὐκ ἔστιν ἀπὸ. . .

13) Πῶς ὀφείλουσιν οἱ μετανοοῦντες Μανιχαῖοι ἀναθεματίζειν τὴν ἰδίαν αἴρεσιν.

И проше коротенькие разговоры, вбрызнутого съ Арианами и Несторianaми, на 2^{1/2} страницах:

[14] Ὁ πιστὸς πρὸς Ἀρειανόν.

15) Ἔτερος διάλογος πρὸς Νεστοριανὸν προσαρξάμενον ἐρωτᾶν:—

16) Ἄλλος διάλογος πρὸς Νεστοριανόν:—

17) Σύντομος διδασκαλία περὶ θείων ὀνομάτων τῶν τε κοινῶν τῆς τριάδος καὶ τῶν ἰδικῶν ἐκάστου τῆς τριάδος:—

18) Ἐρωτήσεις τῶν Ὄριγενιαστῶν πρὸς τὸν αὐτόν:—

19) Ἐρωτήθη ὁ Ἀβουκαρᾶ παρ' ἀπίστου:—

20) Τοῦ Ἀβουκαρᾶ ἐπισκόπου Καρῶν περὶ θείου ὀνόματος:—]

21) Χρήσεις ἀρχαῖαι μεγάλων πατέρων περὶ ἀγίων εἰκόνων:—

Πρώτην μὲν ἀπόδειξιν ἔχομεν περὶ εἰκόνων Ἀὐτὰρ ὁ τῷ τοπάρχῃ πεμφθεῖσαν ἐν βῶχι πανσεβάσμιον εἰκόνα τοῦ δεσπότη Χριστοῦ, ἐκμάγειον οὖσαν τοῦ σώματος αὐτοῦ τῆς καθ' ἡμᾶς ὁμοιότητος, καὶ μηδὲν ἀποδέουσαν τῆς τῶν χρωμάτων βαφῆς.

Δευτέραν τῆς ἁγίας αὐτοῦ μητρὸς θεοτόκου ἐν Λύδη χειρογράφου εἰκόνας ἐν πλαξὶ πάνυ καθαρᾷς, καὶ οὕτως οὖσαν τρίπηχον τοῦ σκίνοῦ τῆς παναγίας θεοτόκου· ὡς ἀπὸ χειρῶν ζωγράφου κυρίως ἐγγεγραμμένη ἢ τε πορφυρά καὶ ὁ στολισμός. αἱ χεῖρες καὶ τὸ πρόσωπον καὶ ἡ λοιπὴ διαγραφή τῶν ὄψεων, ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἀποστόλων προσκονουμένην.

Τρίτον δὲ λέγεται καὶ Λουκᾶς πρῶτος ποιῆσαι τὴν εἰκόνα τοῦ Κυρίου καὶ τῆς ἁγίας θεοτόκου, ὡς καὶ ἐν Ῥώμῃ λέγουσιν πολλοὶ ἐωρακέναι τὰς τοιαύτας εἰκόνας.

NB. Этн сказанія объ иконахъ написаны въ XIII вѣкѣ, а къ рукописи XI вѣка пришиты перенлетчикомъ.

[22] Μῆνες Μακεδόνων καὶ Ῥωμαίων καὶ Αἰγυπτίων:—

23) Χρησμοὶ θεολογίαί φιλοσόφων Ἑλλήνων:—]

№ 514 (550).

Въ библиотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Капрѣ.

Πανόκτῳ церковный, на пергаментѣ [л. 489 A], въ большой листѣ, [355×250 P], писанный въ XIII вѣкѣ, въ два столбца [но 73 строки A], мелкимъ, но некрасивымъ почеркомъ, содержитъ: 1) Псалтирь, 2) Октоихъ, 3) Двѣнадцать Миней, 4) Трїодъ, 5) Чтенія евангельскія ■ Чтенія бытїи, паремей и пророчествъ — съ четвертаго дня сырной недѣли. Въ Минеяхъ помѣщены евангелїа и апостолы рядовые, чтенїа изъ Ветхаго Завѣта, ■ краткіе синаксари.

Выписки мои:

— Января 5 дня. Препразднество Богоявленїи. Стихиры:

Τὸ εὐκλεές τῶν πατέρων ὄντως ποθήσασα...

Ὁ τῶν Ἰωβ συγχωρήσας. τῷ ἐξατήσαντι...

Τὸ τοῦ νομρίου ὠραίον...

и т. д.

На утренн. На первомъ Стихословїи:

Εὐφραίνου ποταμὲ Ἰορδάνη· ἐν σοὶ γάρ...

На второмъ Стихословїи:

Ἄδὰμ τὴν γόμνωσιν ἐνδύων εὐσπλαγγχνε καταστολήν
δόξης...

Μέγας ἥλιος ἐν Ἰορδάνη λάμψαι ἔρχεται...

Κανών. Ὡδὴ α'. Δεῦτε λαοὶ ἄσωμεν.

Στέφαι τὴν σὴν ἄσμασι μνήμην...

Ὡδὴ α'. ἤχος βαρὺς. Ἄσωμεν τῷ κυρίῳ. τῷ Βο.

Δεῦτε πιστοὶ συμφώνως ἑορτάσωμεν...

— Января 6 дня. Θεοφάνια. На Господи воззвахъ. Стихиры:

Τὸν φωτισμὸν ἡμῶν, τὸν φωτίσαντα πάντα ἄνθρωπον...

Τοῦ λυτρωτοῦ ἡμῶν...

Ἀναγνώσματα: Ἐξόδου...

Μετὰ τὸ εὐαγγέλιον Μάρκου, τὰ διακονικὰ καὶ τὰς εὐχὰς. Καὶ μετὰ τὸν ἀγιασμὸν εἰσερχόμεθα ἐν τῷ ναῷ καὶ στήσαντες χορὸν λέγομεν: Δόξα καὶ νῦν. Ἦχος πλαγίου: Ἀνομνήσωμεν οἱ πιστοί. Εἶτα τὸ, «Εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου... εὐλογήσω τὸν Κύριον...

Εἰς λιτὴν:

Ὁ περιβάλλων τὸν οὐρανὸν ἐν νεφέλαις...

Ὁ ἀναβαλλόμενος φῶς ὡς ἱμάτιον...

Κανών. Ὡδὴ α'. Κύματι θαλάσσης τὸν κρύψαντα πάλαι...

Ὡδὴ γ'. Σὲ τὸν ἐπὶ ὕδατων κρεμάσαντα...

Ἐν τῷ ὄρθρῳ

Κανών Κοσμά μοναχοῦ.

Ὡδὴ α'. Βουδοῦ ἀνεκάλυψε πυθμένα. (Ἄδὰμ τὸν φθαρέντα)

Ὡδὴ γ'. Ἰσχυὸν διδοὺς τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν κύριος...

Στειρεύουσα πρίν, ἡ τεκνωμένη δεινῶς σήμερον...

— Марта 25. Стихиры на Благовѣщенїи:

Βουλὴν προαιώνιον...

Φαίνη μοι ὡς ἄνθρωπος...

Θεός ὅπου βούλεται... Δόξα.

Ἄπεστάλη ἐξ οὐρανοῦ Γαβριήλ...

—Изъ Синаксаря ■ Софроніи, патріархѣ Іерусалинскомъ. Софроній родился въ Дамаскѣ отъ благородныхъ родителей. Въ Египтѣ ищѣлъ былъ отъ глазной болѣзни свв. Ки-ромъ ■ Іоанномъ, и потому написалъ житіе ихъ. Послѣ сего былъ епископомъ Іерусалимскимъ. А по взятіи Іерусалима персами ушелъ въ Александрію къ патріарху Іоанну Милостивому, которому, по смерти его, написалъ похвальное слово. Оттуда возвратился въ Іерусалимъ. Оставилъ по себѣ очень много сочиненій, научающихъ жить о Богѣ, ■ въ числѣ ихъ житіе св. Маріи Египетской.

Января 10 дня 1861 г.

Джуванія.

№ 515.

Въ той же библиотекѣ.

Πανδέκτης, Сборникъ на хлончатной бумагѣ, въ малый листъ, XIII вѣка, содержитъ:

1) Аскетическій сборникъ въ родѣ, Ἀκαιστική τῶν ψυχῶν ὑποτόπισις τοῦ Λέοντος τοῦ σοφοῦ. Начала и конца нѣтъ.

2) Νομοκάνων σὺν θεῶ περιέχων συνοπτικῶς ὅλους τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν συνόδων, καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ τοῦ ἁγίου Βασιλείου καὶ ἐτέρων θεοφόρων πατέρων, ἐρμηνευθὲν προτροπῇ τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως κυρίου Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ παρὰ τοῦ λογιωτάτου διακονοῦ τῆς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ νομοφύλακος κυρίου Ἀλεξίου τοῦ Ἀριστηνοῦ.

3) Τοῦ ἁγίου Διονυσίου Ἀλεξανδρείας περὶ τοῦ Πάσχα:—

Διονύσιος Βασιλίδι τῷ ἀγαπητῷ μου υἱῷ καὶ ἀδελφῷ καὶ συνλειτουργῷ καὶ θεοπροπεῖ ἐν Κυρίῳ χαίρειν.

Ἀπέστειλάς μοι, πιστότατε καὶ λογιώτατε υἱέ...

4) Τοῦ μητροπολίτου Κρήτης κυροῦ Ἡλιοῦ ἀποκρίσεις πρὸς τινα μοναχὸν Διονύσιον περὶ διαφορῶν αὐτοῦ ἐρωτήσεων:

Τὸ μὲν ἀσθενές τῆς ἐμῆς διανοίας καὶ ἄπορον, πνευ-

ματικὴ ἀδελφέ, ἐπέιχε μου τὴν γλώτταν πρὸς τὰ παρὰ σοῦ διαπορητικῶς προτεινόμενα...

5) Ἐπιτομὴ τοῦ μεγάλου λόγου περὶ παρθενίας.

Ἄρχὴ λόγου σωτηρίας πρὸς τὴν παρθένον...

6) Ὑπόθεσις περὶ τῶν Βραχμάνων:

Ἡ πολλὴ φιλοπονία σου καὶ φιλομάθεια φιλοκαλία...

Краткая, нустая статья. Авторъ этой статьи въ началѣ ея говорить о себѣ: Ἐγὼ εἰς τὰ ἀκροτήρια μόνον ἔφθασα τῆς Ἰνδικῆς πρὸ ἐτῶν ὀλίγων μετὰ τοῦ Μωϋσέως τοῦ ἐπισκόπου τῶν Ἀδουλήνων. Οὐκ ἔβλεπον Βραχμανοὺς, по слышалъ о нихъ παρὰ τινος Θηβαίου σχολαστικοῦ, ἐκουσίως μὲν τὴν ἀποδημίαν ποιησαμένου, ἀκουσίως δὲ τῇ αἰχμαλωσίᾳ περιπεσόντος.

№ 516.

Въ библиотекѣ Синаеджуванийскаго подворья въ Каирѣ.

Λόγοι διάφοροι, на бумагѣ въ малый листъ. Рукопись недавняя.

1) Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης εἰς τὸ Πάτερ ἡμῶν, καὶ περὶ προσευχῆς, ἐρμηνεία εἰς τοὺς μακαρισμούς.

2) Συμμένων τοῦ νέου θεολόγου περὶ ἀλλοιώσεως ψυχῆς καὶ σώματος, τῶν ἐξ ἀέρος, τῶν ἐκ στοιχείων, τῶν ἐκ βρωμάτων, καὶ τῶν ἐκ δαιμόνων ἐπιγινόμενων ἡμῶν.

Ἄδελφοὶ καὶ πατέρες· ὀφείλει ὁ μοναχὸς μὴ μόνον τὰς ἐν τῇ ψυχῇ γινομένας ἀλλοιώσεις καὶ μεταβολὰς ἐπίστασθαι καὶ νοεῖν, ἀλλὰ καὶ τὰς αἰτίας αὐτῶν...

3) Διάλογος πλουσίου ἐν τῷ Ἰδαίῳ μετὰ Ἀβραάμ καὶ Λάζαρος.

Ἄκουσον πάτερ ἄγιε.

Ἄκουσον μου βοῶντος.

Καὶ πέμψον τ' ἄκρον βάρφηται Λάζαρος τοῦ δακτύλου.

4) Διάλογος περὶ τινων συνοδοιπορευομένων εἰς ἓν, περὶ τε οὖν νηστείας, καὶ τηρήσεως δεσποτικῶν ἐντολῶν καὶ ἀποστολικῶν παραδόσεων. Οἱ διαλεγόμενοι: Δίκαιος, Ἰποκριτής, Ἀληθής.

Δίκαιος: Δεῦτε, ἐπιβῶμεν τῷ παντοχείῳ τούτ', ἵν'

ἀριστήσωμεν, ὦ φίλοι· ἐπεὶ πρὸς ἐσπέραν ἐστίν, καὶ ἡ ἡμέρα κέκλικεν...

Разговоръ длинный.

5) Λόγος ὠφέλιμος περὶ τῆς ἡμῶν ὀρθοδόξου πίστεως· ἐγγίνει δὲ κατὰ τὸ ρϭϥϩα (6951=1443) ἔτος ἰνδικτιῶνος τῆς τρεχούσης ἔκτης· τῶν τριῶν πατριαρχῶν, Φιλοθέου Ἀλεξανδρείας, Ἰωακείμ Ἱεροσολύμων καὶ Δωροθέου Ἀντιοχείας, περὶ τὴν ἐν Φλωρεντία πρὸς Ἰταλίαν γενοῦσαν σύνοδον, ὡς μὴ ὠφείλει γενέσθαι· ἐν δὲ τῇ Συρία ταύτῃ σύνοδον ἀγίαν συγκροτήσαντες οἱ ῥηθέντες πατριάρχαι καὶ γραφὴν ἀγίαν ἐξέδεντο περὶ τῆς ἀμωμότητος καὶ ὀρθοδόξου πίστεως.

Ἐπειδὴ ἦκει καὶ ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης ἐνταῦθα τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Καισαρείας Καππαδοκίας ἅμα μὲν προσκυνῆσαι τὸν πάνσεπτον καὶ ἅγιον τάφον, καὶ τοὺς ἐν Ἱεροσολύμοις ἱστορῆσαι τόπους... καὶ δηλοποιῆσαι τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει γεγόμενα σκάνδαλα διὰ τὴν συναθροισθεῖσαν κουστωδίαν ἐν Φλωρεντία· μιὰρὰν σύνοδον...

6) Μανουὴλ ὁ μέγας ῥήτωρ τῆς ἱεραρχίας μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως τῷ τιμωτάτῳ φρά Φραντζέσκῳ πρεδικατόρῳ χαίρειν.

Τὸ ἐπιστολιμαῖον σου πρὸς ἡμᾶς ἔλθον γράμμα...

№ 517 (2089).

Въ той же библиотекѣ.

Πανδέκτης μικρός [часть, кажется, рукой Максима Маргуниа;] на бумагѣ in 4° [л. 270 (200×155, 147×89) по 28 строкъ; отдѣльные произведенія разными почерками] XVI вѣка, содержать [на л. 4^a (поздн. рук.) Пίναξ τοῦ παρόντος βιβλίου:— и затѣмъ]

1) л. 5^a—59^a Γρηγορίου Νύσσης περὶ τοῦ βίου Μωσέως τοῦ νομοθέτου καὶ τῆς κατ' ἀρετὴν τελειότητος:—

Прологъ. Оиόν τι πάσχουσιν...

2) л. 64^a—90^a Οἶμαι Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ εἶ-

ναι τὸ σύγγραμμα πρὸς Θωμᾶν τὸν Ἠγιασμένον, ὡς εὑρηται ἐν τινι τόμῳ τοῦ Μαξίμου ἐν τῇ Βισσαριωνος βιβλιοθήκῃ¹⁾ [н in m. Μαξίμου οἶμαι εἶναι τὸ πόνημα]

Πρόθεσιν καὶ τὴν προσβολὴν μειοῖ τὴν κακίαν... οὐχὶ παῖδας τῇ ἡλικίᾳ:—

съ примѣч. нисца: μέχρι τούτου εἶχε τὸ πρωτότυπον.

3) По оглавлению видно, что дальше находилась Ἐρμηνεία τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ Ἐφέσου ἀρχιεπισκόπου на 12 л.; но уже во время преосв. Порфирія эта часть рукописи была утрачена, какъ объ этомъ ■ отмѣчено на самой р-си: «Кто-то вырѣзалъ эту статью. Жаль! А. Порфирій».]

4) л. 104^a—168^a Τοῦ τῇ θεοῦ χάριτι εὐσεβοῦς νομοφύλακος Ἰωάννου διακόνου τοῦ Εὐγενικοῦ ἀντιρρητικῶς τοῦ βλασφημοῦ καὶ ψευδοῦς βρου τοῦ ἐν Φλωρεντία συντεθέντος κατὰ τὴν πρὸς Λατίνους σύνοδον:—

Τὸν μὲν πάντας ἀνθρώπους πραότητι διαφερόντως νεκρηκότα Δαβίδ... Длинное разсуждение.

5) л. 172^a—190^b Σχολαρίου διάλογος [περὶ τῆς τοῦ θείου πνεύματος ἐκπορεύσεως добавляетъ оглавление]. Τὰ τοῦ διαλόγου πρόσωπα: Ὀλβιανός, Εὐλόγιος καὶ Βενεδίκτος:—

Ὀλβιανός: Ἀλλὰ καιρὸς ἐστὶν ἐπισκέψασθαι, ὦ Εὐλόγιε, εἰ βούλει, τὰ τοῖς Λατίνων διδασκάλοις τοῖς νεωτέροις περὶ τῆς τοῦ ἀγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως ἠπορημένα...

[6] л. 190^b—197^a Τοῦ Ψελλοῦ ἔρμηνεία εἰς τὸ τοῦ προφήτου Σολομῶντος ῥητὸν τὸ φάσκον· Ἡ σοφία φηκοδόμησεν αὐτῇ οἶκον καὶ ὑπῆρ[ ] στήλους ἐπτὰ. συντείνει δὲ αὐτῇ καὶ εἰς τὰ β' τροπάρια τοῦ κανόνος τῆς μεγάλης πέμπτῃς τῆς α' ὥδῃς ἦτοι εἰς τὸ ἡ πανταχῆ καὶ τὸ μυσταγωγούσα φίλους ἑαυτὸν (не допис.)

Ἐγραψε μὲν ὁ Σολομῶν... καὶ τοῦ αἵματος πίωμεν.

[¹⁾ Это не заглавие, а скойя принадлежащая Маргунию и потому помѣченная впереди маѣ.]

7) **Λ. 198^a—218^a**] Τοῦ σοφωτάτου Μιχαήλ τοῦ Ψελλοῦ καὶ ὑπερτίμου σύνοψις τῶν νόμων διὰ στίχων ἰάμβων καὶ πολιτικῶν πρός τὸν βασιλέα κύριον Μιχαήλ τὸν Δουκᾶν, ἐκ προστάξεως τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ βασιλέως.

Πολὺ καὶ δυσθεώρητον τὸ μάθημα τοῦ νόμου,
Ἐν πλάτει δυσπερίληπτον, ἀσαφὲς ἐν συνόψει.
Καὶ λόγῳ δυσερμηνευτον, ἄλλ' ὅμως ἀναγκαῖον
Καὶ δεῖ τὸν αὐτοκράτορα τούτου μάλλον φροντίζειν.
Δικαίως γὰρ τὸ δίκαιον ἐν δίκαις φυλακτέον.
Ὅθεν ἐγὼ σοὶ τὰ πολλὰ τοῦ λόγου συνοψίσας,
Ἐδδήρατόν τι σύνταγμα πεποίηκα τῶν νόμων.
Πρῶτον δ' ἐρμηνευτέον σοι, πόσα τοῦ νόμου μέρη·
Τὸ μὲν γὰρ τούτων Κώδικες οὕτως ὠνομασμένον
Πτυχίον δωδεκάβιβλον, ὃ φασὶ διατάξαι,
Ἔχει δὲ τοῦτο δόγματα, δέσποτα, βασιλέων
Ἄντιγραφάς τε νομικὰς καὶ δικῶν ἀποφάσεις.
Τὸ δὲ καλοῦσι Δίγιστα, Ῥωμαϊκὴ δ' ἡ κλήσις.
Ἐπάρχει δὲ τὸ Δίγιστα ἑλληνικῶς Πανδέκτης,
Ὅτι καὶ νόμων πέφυκε παντοδαπῶν δοχεῖον.
Καὶ πλείστοι συνεγράψαντο τοὺς νόμους τοῦ Πανδέκτου.
Τῶν δὲ Διγέστων, δέσποτα, παντοδαπὰ τὰ μέρη·
Τὰ μὲν γὰρ πρῶτα λέγουσι περὶ συναλλαγμάτων.
Τετράβιβλος δ' ἡ σύνταξις κλήσις τῶν πρώτων πρώτη.

Ἡ δὲ ἰν γε m πολυσχεδῆς καὶ πολυώνυμος τις.
Καθόλου γὰρ καὶ μερικὴ ἔστι ἱμπόνα φίδε.
Ἡ μὲν γὰρ οὐτιλία τις δανεισταῖς διδομένη·
Ἡ δὲ κομφεσαρία τις, ἡ δὲ νεγατορία.
Ἡ δὲ πιβιτορία τις, ἡ δὲ σπεκιαλία.
Ἐτέρα τις σερβιανή, ἄλλη πουβλικιάννα.
Καὶ αἱ ἱμ φάκτουμ ἀγωγαὶ πολλαί τε καὶ ποικίλαι.
Τούτων αἱ μὲν πραιτώριαι, αἱ δὲ πουπιλαριαί·
Αἱ μὲν ἐκ νόμου τρέχουσιν, αἱ δὲ ἀρβιτραριαί.
Αἱ μὲν ἀπλοῦν, αἱ δὲ διπλοῦν, αἱ δὲ τὸ διαφέρον,
Αἱ δὲ τὸ τετραπλάσιον τοῦ χρέους ἀπαιτοῦσιν.

Αἱ μὲν αὐτῶν ἀνάλαι, αἱ δὲ καὶ περπετούαι.
Ἡ χρῆσις τῶν ἱμ φακτούμ πολύμορφος τυγχάνει.
Ἡ ἰουδικάτι. . .

8) **Λ. 222^a—238^a** Χρυσοστόμου εἰς τὴν Χριστοῦ γένναν:—

Μυστήριον ξένον καὶ παράδοξον. . . ἄμην.

9) **Λ. 240^a—248^b** Λόγος εἰς τὴν ἐξ Ἀντιοχείας ἀνακομιδὴν τῆς σεβασμίας χειρὸς τοῦ ἁγίου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου. (вверху допис. Іанн. ζ' и ἀδήλου)

Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἡμῖν ὁ ἱερός τοῦ Χριστοῦ ἐπεδήμησε πρόδρομος. . .

Содержаніе:

. . . [Л. 241^b] Βούλομαι τι περὶ τοῦ προφητικοῦ σκήνους καὶ τῆς αὐτῆ συμπεφοκῆς χειρὸς παλαιᾶς ἐχόμενον δικαιοσύνης τῷ ἱερῷ τούτῳ θεάτρῳ διασαφῆσαι καὶ ἂ περὶ τούτων ἠκούσαμέν τε καὶ ἔγνωμεν καὶ ἀρχαΐζουσαι ἱστορίαι παραδεδώκασι, σαφηνίσαι πλατότερον.

. . . [Л. 242^a] οὗ [ἐν Σεβαστῇ подраз.] . . τὸ τοῦ κήρυκος τῆς ἀληθείας τετάφθαι σῶμα διαφημίζουσιν· ἔνθα καὶ προϋπάρχειν τάφον ἕτερον τοῦ προφήτου λέγουσιν Ἐλισσαί, ὡς ὁμοῦ τοῖν σοροῖν ἀμφοῖν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ τόπῳ διακειμένοι ὄρασθαι· ἐν οἷς καὶ ναὸς ὑπερμεγέθης καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν θαύμασι καὶ κάλλεσι τὸ ἀσύγκριτον ἔχων πάλαι διψκοδόμητο· οὗ τὸ χρόνῳ τῆς σκέπης διαρρυσείσης, ἐν ὑπαίθρῳ διὰ τούτου καταλείψθαι οἰκοδομηματι, ἐνὸς μόνου δωματίου ἀβλαβοῦς διαμεμενηκότος καὶ ἱερῶν σκευῶν φυλακτῆριον χρηματίζοντος. ἐν ᾧ περ αἱ τῶν προφητῶν σοροὶ συγκλειόμεναι τὸ ἀσφαλὲς ἐτήρουν ἀνάχωτον. Τοῦ δ' εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ τὰς ἀπανταχοῦ περινοστοῦντος χώρας, ἐπεὶ περ καὶ εἰς τὴν Σεβαστὴν πόλιν ἦκε περισεύων, πᾶσι τῆς Ἀντιόχου βαλλόμενος πόλεως, ὡς ἐκ ταύτης καὶ φύς γενόμενος· ἦν μὲν αὐτῷ σπουδὴ ὁλόκληρον ἐκεῖνο τὸ ἱερὸν ἀναλέσθαι τοῦ Προδρόμου σῶμα. ὡς δὲ οὐχ οἷός τε ἦν διὰ τὸ εὐφώρατον, τὴν δεξιάν ὑφελόμενος χεῖρα πρὸς τὴν ἑαυτοῦ φέρων ἤγαγε πόλιν. . .

. . . (Л. 242^b) Ἔκειτο γοῦν ἡ χεῖρ ἐξ ἐκεῖνο καιροῦ παρὰ τοῖς Ἀντιοχεῦσι τιμωμένη καὶ θαύμασι τὴν ἐνοικοῦσαν αὐτῇ ἀεί-

ζων χάριν πιστοποιουμένη. Ἰουλιανοῦ δὲ τυραννικῶς τῶν τῆς βασιλείας οὐρανῶν δραξαμένου. . . τὴν ἱερὰν τοῦ Προδρόμου χεῖρα κρυφίως ἐν τινι πόργῳ, Γωνία καλουμένη, ἐγκαθεῖρξαι σπουδὴν ἔδεντο, ὡς μὴ τῷ εἰδωλολάτρῃ εἶη ἀλώσιμος.

Изъ Севастіи мощи Предтечи, по распоряженію Іерусалимскаго патріарха, узнавшаго замысли Іуліана, перенесены были въ Александрію и замѣнены другимъ тѣломъ.

[Л. 242^b] . . . ἐν ᾧ καὶ θεηλάτης πληγεὶς ἐλεεινῶς τὸν βίον κατέστρεφεν. ὡς οὖν ὑπὸ πιστοῖς βασιλεῦσι τὰ Ῥωμαίων ἐγένετο σκῆπτρα καὶ χριστιανοῖς ἐδίδοτο παρρησία, ἦν μὲν ἡ χεὶρ ἄγνωστος τοῖς τὴν Ἀντιόχου κατοικοῦσιν. Οὐκ εἰς μακρὰν δὲ διὰ θειοτέρας δράσεως ἀνεκαλύπτετο [Л. 243^a], ἔνθαπερ ἦν κρυπτομένη. ἦν καὶ πιστῶς ἐκεῖθεν ἀνελόμενοι, τῆς περὶ αὐτὴν τιμῆς ἀπλήστως ἀντείχοντο. Χρόνων δὲ οὐκ ὀλίγων διαρρυσθέντων, βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς μετὰ τῶν ἄλλων αὐτοῦ τῆς εὐσεβείας ζηλοτῶν κατορθωμάτων ἔδρασε τι καὶ τοιοῦτον· τὴν γὰρ θαυματουργὸν αὐτὴν δεξιὰν τοῦ Προδρόμου ἐξ Ἀντιοχείας, καὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ ἡμῶν χιτῶνα, τὸν ἐν Μαρασμενῇ τῇ πόλει, καὶ τὴν ἐξ Ἑμέσης πάντιμον κεφαλὴν πρὸς τὴν βασιλεύουσαν μετηνέγατο· ἃ τῇ σφραγίδι τοῦ ἐν ἀγίοις βασιλέως σεσημειωμένα ἐδείκνυτο, πρὸς τὸ μὴ τι ἐκ τούτων ὑπὸ τῶν ἀσπασζομένων παρασπασθεῖη. Τῶν οὖν σφραγίδων περιαιρεθειῶν, τὸν ἐν τῷ Ἑβδόμῳ παρ' αὐτοῦ δομηθέντα τοῦ Προδρόμου ναὸν διὰ τοῦ δεσποτικοῦ χιτῶνος καὶ τῶν τοιούτων ἀγιάσας καὶ ἐνθρονίσας λειψάνων, πάλιν ταῖς οὐκείαις ἐπισημάντας σφραγίσι, πρὸς τὰ ὄθεν ἀνῆλθον ἐξέπεμπεν¹⁾, μόνην τὴν προφητικὴν δεξιὰν ἀσήμαντον καταλειποῦς, ἅτε καὶ μύροις ὑπαλειφομένην, καὶ κατὰ τὴν τῆς ὑψώσεως ἐορτὴν ἀνυφουμένην. Οὕτω μὲν περὶ τούτων τοῖς παλαιοῖς ἀνιστόρηται, ἄλλων ἄλλα περὶ ταύτης διηγουμένων, καὶ μηδενὸς μακρὰν τῆς ἀληθείας ἀποπλανωμένου, ἀλλ' εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν τῆς πίστεως ἔνοιαν συγκλειομένων, καὶ πᾶσαν ἀπιστίαν ἀπωθουμένων. Εἰ δὲ δὴ καὶ θαύματος τινὸς ἐπιμνησθῆναι, Ἀντιόχεια σὺν ἡμῖν μαρτυρή-

1) ἐξέπεμπεν cod.

σει τῷ λόγῳ, ἐκ τινων ἐκεῖθεν ἐπιδοδημηκότων ταῖς ἡμετέραις ἐνηχηθέντος ἀκοαῖς.

Ἦν τις που δράκων τοῖς ταύτης ἐμφαλοῦσιν ὁρίοις ὃν οἱ τὴν πόλιν οἰκοῦντες θεοποιούμενοι ἐνιαυσιαίῳ ἐτίμων θυσίαι· ἡ δὲ ἦν κόρη παρθένος ἄρτι πρὸς ἡβῆν ἐλάσασα καὶ διὰ τὸ τῆς παρθενίας ἀμίαντον θῦμα τηρουμένη τῷ δράκοντι. . . Κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς ἐκεκλήρωτό τις χριστιανῶν τὸ ἑαυτοῦ θυγάτριον εἰς θυσίαν ἐπιδώσων τῷ δράκοντι. ὃς τοῖς φυσικοῖς διαπληττόμενος κέντροις [Л. 243^b] ἐγκαρδίους στεναγμούς πρὸς τὸν μέγαν ἀνέπεμπε Πρόδρομον. καὶ ὕπως ἡ παῖς τοῦ θανάτου ἀπαλλαγῆ, σοφίζεται τι τοιοῦτο. χρῆμα χρυσοῦ ἐν ἑαυτῷ ποιησάμενος κρυφίον, τὴν τιμίας χειρὸς ἐξαιτεῖται προσκύνησιν πρὸς τοῦ ταύτην διαφυλάττοντος· ὁ δὲ τῇ αἰτήσῃ παρεχώρει τὴν εἴσοδον. Ἐν τούτοις δὲ τοῦ ἀνδρὸς γενομένου, καὶ ὃν ἐπεφέρετο χρυσὸν λανθανόντως ὡς ἐν προσποιήσει προσκυνήσεως τῷ ἔδαφει ἐκχεάντος, κατευθὺ προεχώρει τῆς προσκυνήσεως. Ὁ δὲ νεωκόρος ἐπέπερ ὄμμασι λίγνοις ἀπέειπε πρὸς τὸν χρυσόν, πρὸς τὴν ἐκείνου ἐπέτρεχε συλλογὴν. ὁ δὲ γε τὴν προσκύνησιν αἰτησάμενος συγκεχυφῶς καὶ ὄλον ἑαυτὸν τῇ σοφῇ ἐπιλίνας, πόθῳ θείῳ βαλλόμενος, τὸν τῆς σεπτῆς δεξιᾶς ἀντίχειρα δάκτυλον σὺν τῷ ἀσπασμῷ τῇ τῶν χειλέων προσφάσει τοῖς ὁδοῦσιν ἀποτεμῶν καὶ περικρύψας, ὡς τάχους εἶχε, τοῦ ἱεροῦ ἐπανάτρεχε. Καὶ δὴ ὡς τῆς θυσίας ἡμέρα ἐφειστήκει καὶ τὸ τῶν πολιτῶν καὶ περιοίκων συνείλετο θέατρον, πρόσσειν ὁ πατήρ, τὴν παῖδα πρὸς θυσίαν ἐπιφερόμενος. καὶ κατεγγὺς τοῦ δράκοντος γεγονώς, ἐπέπερ εἶδεν αὐτὸν μέγιστόν τε καὶ ἄμετρον κεχηνότα καὶ φρικώδεις συγγμοῖς τοὺς ἀκούοντας καταπλήττοντα καὶ τοῦ θύματος ἐφιέμενον, τὸν ἱερὸν καὶ πάνσεπτον δάκτυλον μέσον ἀκοντίσας τοῦ φάρυγγος τῇ τούτου ἐπεμβολῇ τὸν θάνατον αὐτῷ συνεσήνεχε. . . Τὸ δὲ περιεστηκὸς πλῆθος τῷ ὑπερβάλλοντι τοῦ θαύματος ἐκπληττόμενον, ἐνχαριστηρίοις φωναῖς τὸ θεῖον ἡμείβοντο· ἐξ οὗ καὶ ναόν, ἔνθα τὸ θαῦμα τετέλεστο, τῷ Προδρόμῳ ἐδείξαντο, κρεμαστὸν αὐτὸν ὀνομάσαντες· εἴτε διὰ τὸ τῆς γῆς ὑπερθεῖν τοῦ ναοῦ ἔδαφος εἶναι μετέωρον, εἴτε διὰ τὸ πρὸς οἰκοδομημάτων ὕψει τὴν τούτου εὐρυχωρίαν ἐκτετάσθαι ὡς μικροῦ τοῖς ὀρώσει δοκεῖν ἀέριον κρέμασθαι· ἐν ᾧ τὸν ἱερὸν τούτον καὶ

θαυματουργὸν ἀποθέμενοι δάκτυλον, ἐτησίους τιμῶσιν αὐτὸν πανηγύρεσι...

... [π. 244^α] Ἄλλ' ὅτε δὴ τὸ βαρβαρικὸν τοῦτο γένος τῶν παλαιῶν ἐξεργύσαν καταδύσεων τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπικρατείας φεῦ μοι τὸ πλεῖστον ὕφειλετο καὶ πρὸς ἐξουσίαν τὴν ἑαυτοῦ ὑπηγάγετο, τότε δὴ καὶ ἡ Ἀντιόχου πόλις μετὰ τῶν ἄλλων εἰς δουλείαν συναμβάνετο... ἐν ταύτῃ τῆς ἱεραῆς χειρὸς ἀποτεθειμένης... πολλοῖς μὲν θαύμασιν ἐδοξάζετο, πλείσταις δὲ παραδοξοποιῖαι ἐμεγαλύνετο. λέγεται γάρ τι καὶ τοιοῦτο τερατουργεῖσθαι σημεῖον· πότε μὲν τοὺς τῆς τοιαύτης ἀγίας χειρὸς δακτύλους ἐπιτετάσθαι, πότε δὲ συστέλλεσθαι, ὧν τῇ μὲν ἐκτάσει εὐφορίαν ἐπιδηλοῦσθαι καρπῶν, τῇ δὲ συστολῇ ἀπορίαν καὶ ἔνδειαν... **Многіе же лани взятъ се въ Константинополь, но не удавалось.**

... [π. 244^β] κατὰ τήνδε τὴν γενεὰν τὸ μέγα τοῦτο καὶ ὑπερφυῆς ἀνακαλυφθῆναι τεράσιον, καθ' ἣν Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανός, οἱ μεγάλης εὐφημίας ἐπάξιον ἐξ αὐτῆς γεννήσεως τῆ πορφυρίδι σπαργανωθέντες, τὰς αὐτοκρατορικὰς ἡνίας διεῖπον καὶ διεζώνωντο, ὑπερ ἔστιν ἡ τῆς πανσέπτου χειρὸς τοῦ Προδρόμου ἐξαγωγῆ καὶ ἀνάκλησις, ὃ δὲ τῆς ἀνακλήσεως τρόπος ὡς λίαν θαυμαστός καὶ παράδοξος.

Ἄνθρωποι τῶν τῆς Ἀντιόχου κλήρω διακόνων συνταττόμενοι ἐπίπλους ἀνωθεν γεγονῶς καὶ ζήλου θείου ἀνάπλευς πεφυκῶς, διεννοεῖτο καθ' ἑαυτὸν, εἶγε δύναται τὴν τοῦ Προδρόμου δεξιὰν ὑφελόμενος χριστιανοῖς χαρίσασθαι δῶρον ποθοῦμενον· καὶ δὴ πρὸς πείραν ἀνεχώρει τοιάνδε. Νὰς περικαλλῆς καὶ μετάρσιος ἐπ' ὀνόματι τοῦ κοροφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου ἀνά τὸ ἄστυ τοῦτο ἀνίδρυται· οὗ ἐν τοῖς προαυλίοις τὴν κατοίκησιν ποιησάμενος, τῶ τῶν ἐκέισε ἱερῶν σκευῶν φύλακι πρὸς γνήσιαν φιλίαν συνήπτετο· ὡς ἐκ τούτου πειρᾶσθαι σὺν αὐτῶ· καὶ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς τῇ τῆς τιμίας χειρὸς προσεδρεύειν σορῶ· ὡς δὲ οὐκ ἐπένευε πρὸς τὴν αἴτησιν ὃ τὴν φυλακὴν ἐγχεχειρισμένος, τῶν ἀδοκῆτων τι διανοούμενος, πρὸς ἐτέραν μέτεισι μηχανῆν, καὶ πολυτελεῖ τραπέζην τοῦτον εὐφράνας καὶ φιλικαῖς προπάσει τε καὶ δεξιώσεσι, πρὸς βαλὴν καὶ θανάτου γείτονα καταγαγῶν ὕπνιον, τὰς κλεῖς τῆς σοροῦ ὑφελόμενος, καὶ διὰ τινος θυρίδος ἀωρι τῶν νυκτῶν ἑαυτὸν κα-

θεῖς τῶ νὰφ, ἡμέρα ἀφοσητὴ τὴν ἱεράν ὑπανοίζας [π. 245^α] σορὸν... λαμβάνει τὴν ποθομένην τιμίαν δεξιὰν καὶ ἡσυχῇ ὀπισθόρμητος ἐξιὼν, κρύπτει μὲν παρ' ἑαυτῶ σὺν ἀσφαλείᾳ τὸ κλαπέν, ὡς μὴ τι τῶν βαρβάρων γένηται γνώριμον. ἐντεῦθεν ἔξεισι τῆς Ἀντιόχου καὶ τῆς ὁδοῦ εἶχετο... Τὰς χαλεπὰς καὶ θανάτηφόρους ἐκείνας ὁδοὺς διεληλυθῶς, τῶν Ῥωμαϊκῶν ὀρέγων ἐπέβαινε... Ὡς δὲ βασιλεὺς ὁ πιστὸς τὴν ταύτης εὐηγγελίζετο ἀφίξιν, καὶ τῶ παραδόξῳ τοῦ πράγματος κατεπλήττετο... τοὺς δὲ τοῦτὶ τὸ ἅγιον ἀναληφόμενος... ἐξέπεμπε... τοιγαροῦν ἐπεὶ πρὸς αὐτὸ τὸ ἄστυ Κιληθόνος ἤδη προσήγγιζε, νὰς μὲν βασιλεῖος ἐξέπεμπετο, καὶ ἱεράρχης σὺν ἱερεῦσι, καὶ ὅσον τῆς συγκλήτου ἐπίσημον συνεπέμπετο τὸ ἱερόν ἐκεῖνο θησαύρισμα μεταγάγει πρὸς τὰ βασίλεια... συνέδραμε δὲ καὶ τῶν ἄλλων παραδοξότερον καὶ τῇ τιμίᾳ χειρὶ τοῦ Προδρόμου ἐπάξιον· ἑορτῆ γὰρ παρῆν τῆς τῶν ἁγίων φώτων ἡμέρας... ἦν [ποδραξ. τὴν θείαν χεῖρα] βασιλεὺς ὁ φιλοχριστότατος ὡς οὐράνιον τι καὶ ἀκῆρατον δῶρον ὑποδεξάμενος... ἐν μέσῳ τῶ τῶν βασιλείων νὰφ ἀποτίθησιν... [π. 246^α] Τελέσαντές τε καὶ πανηγυρίσαντες, ἑορταῖς ἐτησίους τιμᾶν κεκρίκαμεν ἄξιον τὴν κατάπαυσιν... Καὶ νῦν ἰδοὺ πάρεστιν ἡ πανεύσιμος αὐτῆ καὶ λαμπρὰ ἑορτῆ διὰ τῆς τοῦ ἐνιαυτοῦ κυκλικῆς περιόδου, ὄμβρους θαυμάτων ἡμῖν ἐπιστάζουσα... Πρόκειται ἡ πάντιμος καὶ πανένδοξος τοῦ Βαπτιστοῦ καὶ Προδρόμου χεῖρ, ἀσωμάτοις περικυκλουμένη δυνάμει...

... [π. 248^α] Ἄλλ' ὃ βαπτιστὰ, καὶ Λόγου φωνὴ καὶ ἡλίου ἀογῆ, καὶ νόμου σφραγίς, καὶ χάριτος ἀπαρχὴ... ἐπίστηθι σήμερον ἀοράτως ἡμῖν... ὅλως τῶ ἱερῶ τεμένει τούτῳ ἀδιαστάτως ἐπφοιτῶν, τοῦ ἐν σοὶ πεποιθότος πιστοτάτου τάχα βασιλέως τὴν πίστιν ἰστόρησον, τὸ πρὸς σὲ τοῦ πόθου διακαῆς ἐπιμέτρησον. Ἴδε, οἷσι σὲ δεξιούται ταῖς πανηγύρεσιν, οἷσι φωτοφανείαις τιμᾶ, ἡλίκαϊς πνευματικαῖς μελωδίαις καὶ λαμπαδουχίαις φωτοφανέσι καταλαμπρύνει τῆς χειρὸς σου τὴν εἴσοδον... ἀμήν:—

NB. Ἐτο слово написано хорoшимъ слогомъ.

10) π. 249^β—250^β Τοῦ σοφωτάτου Ψελλοῦ εἰς τὸ θεολογικὸν ῥητὸν τὸ λέγον· «διὰ τοῦτο μὴ ἀπ' ἀρχῆς εἰς δοῦδα κληθεῖσα μέχρι τριάδος ἔστη».

Οὐκ ἀποκρόφομαι πρὸς ὑμᾶς, ὧ φίλτατοι παῖδες, οὐδὲ διὰ τῆς φιλοσοφίας φθίνουσα, ὅτι ποτε πέπονθα τῷ πατρὶ περὶ τουτοῦ τὸ ῥητόν, τὸ, διὰ τοῦτο μόνος ἀπ' ἀρχῆς εἰς δοῦδα κινηθεῖσα μέχρι τριάδος ἔστη... ὑμῖν διδωμι ἐννοεῖν.

11) ЛЛ. 250^b—252^b Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ εὐαγγελικὸν ῥητόν. «γίνεσθε φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις.

Μία καὶ αὕτη τῶν παρὰ τοῦ θεοῦ λόγου πρὸς τοὺς μαθητὰς παραινήσεων· τὸ δὴ σπεύδειν τὸ φρόνημα μὲν μιμεῖσθαι τῶν ὄφειων, τῶν δὲ περιστερῶν τὸ ἀκέραιον... ἐπίστασθαι τὴν ἀφαίρεσιν.

12) ЛЛ. 253^a—255^b Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἀποστολικὸν ῥητόν τὸ φάσκον· «ἐκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι, τὸ πῦρ δοκιμάσει».

Ἐκάστου τὸ ἔργον, φησὶν ὁ ἀπόστολος, ὁποῖόν ἐστι, τὸ πῦρ δοκιμάσει· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει... τοῦ ἐλεῆσαι ἡμᾶς:—

[13) ЛЛ. 256^a—263^a Толкование символа вѣры, безъ заглавія, для котораго оставлено мѣсто; in m. часто стоитъ пахов.

Πιστεύω· Εὐαγγέλιον. Πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ; Καὶ πιστεύετε εἰς τὸν θεὸν καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. Ἀπόστολος· πίστευσον...

14) ЛЛ. 263^a—264^b Ἐπακολουθῶν ἐγὼ τῇ ὁμολογίᾳ ὡς χρῆ ποιεῖν τοὺς τὸ μοναχικὸν σχῆμα λαμβάνοντας εἶπον οὕτως·

Πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ... καὶ ἡ ἄνωρα αὐτοὺς δίδωσι:— съ помѣткою писца: ὡς ἔκειτο ἐν τῷ πρωτοτύπῳ ἐν πάσι:—

15) Л. 265^b Ἐκ τῆς τοῦ ἁγίου Φωτίου βιβλιοθήκης τμήματος αχβ'.

Ἀνεγνώσθη βιβλίον Ἰωβίου... ὅλως συνθέσεως:—]

№ 518.

Въ Синаеджуванійской библиотекѣ.

Κώδιξ β', на бумагѣ in 4° majori, въ кожаномъ переплетѣ, составленъ въ первой половинѣ XVIII вѣка.

Статьи въ этомъ кодексѣ:

1) Καλλινίκου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως συγγραμμάτιδος γράμμα περὶ συστάσεως σχολῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1691 ἔτους ἐν μηνὶ ἰουλίῳ.

2) Λόγος ἠθικὸς συντεθεὶς παρὰ Σαμουήλ τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, παρατυχόντος κατὰ τὴν πόλιν Ἰαίου τῆς Μολδοβλαχίας, πρὸς νοθεσίαν καὶ θεάρεστον διαγωγὴν τῶν ἐν αὐτῇ εὐσεβῶν ἀμφοτέρων τῶν τάξεων.

Φοβερὸς ἐστάθη ὁ θυμὸς τοῦ μεγάλου θεοῦ, καὶ ἡ ὀργή του φρικωδεστάτη εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ κόσμου, οὐχὶ μόνον κατὰ τοῦ πρώτου ἀνθρώπου...

Длинное слово, въ которомъ витія обличаетъ многія злоупотребленія и дурныя нравы Молдавскаго клира и народа.

3) Ὁ τόμος τῆς ἐνώσεως, ἧτοι ἐκθεσις τῆς γενομένης τῆς ἐκκλησίας ἐνώσεως ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ, τοῦ μὲν βασιλεύοντος, τοῦ δὲ τῷ τοῦ βασιλεοπάτορος ἀξιωματι διαπρέποντος.

Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ θεός... .

4) Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ περὶ τῶν ἱερῶν σευῶν καὶ τοῦ μὴ ἄλλοτε ποτὲ ταῦτα κοινωθῆναι, κατὰ τὸν αὐγουστὸν μῆνα τῆς ε' ἰνδικτιώνος ἐν ἔτει ρσφγ' (6590).

Οἱ πονήρως τοῦ σώματος ἔχοντες...

5) Χρυσόβουλλον τοῦ αἰοιδίμου βασιλέως τοῦ κοσμοποδήτου κυροῦ Ἰωάννου Δούκα τοῦ Βατάζη κατὰ τὸν δεκέμβριον μῆνα τῆς β' ἐπιμεμήσεως τοῦ ρσψλζ' ἔτους.

Ἔσονται οἱ λευῖται ἐμοί, τῷ ἱεροφάντῃ Μωσῇ πάλαι χρηματίζει θεός... Ἡ γοῦν βασιλεία μου ἀθέμιτον εἶναι τοῦτο λογιζομένη διορίζεται διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου αὐτῆς· ἐπὶ τινὰ τῶν μητροπολιτῶν καὶ τῶν ἐπισκόπων ἐπισυμβῆθ' ἰθάνατος, μὴ πῶδα παραβάλλειν ὅλως τοὺς κατὰ καιρὸν δούκας, οἰουδήτινος θέματος, ἢ τινὰ τῶν ὑπ' αὐτοὺς πρακτόρων, ἐν τοῖς κελίοις τῶν τετελετηκῶτων ἀρχιερέων, μητροπολιτῶν δηλονότι καὶ ἐπισκόπων, καὶ τὸ οἰονδήτι ἐκεῖθεν ἀναλαμβάνεσθαι, ἢ τοὺς ἐκεῖσε προσκαθημένους τε καὶ παρευρεθέντας προσγενεῖς αὐτῶν, ἢ τοὺς εἰς ὑπηρεσίαν

ἀποταταγμένους τοῖς ῥηθεῖσιν ἀρχιερεῦσι κατακρατεῖν καὶ ἔλκειν εἰς δόσιν νομισμάτων, καὶ τὸ οἰονόητι ἀπὸ τούτων ἀναλαμβάνεσθαι. ἀποτραπήσεται καὶ πᾶς ἐκεῖθεν διασειστής τῇ ἐμφανείᾳ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου. Τὰ δὲ παρευρεθέντα ἐν τοῖς κελλίοις τῶν ἀρχιερέων, ἂν τε βιβλία ὄσιν, ἂν τε ζωαρκῆ εἶδη καὶ ἕτερα ἅτινα χρειώδη, παρακελεύεται ἡ βασιλεία μου παραλαμβάνειν αὐτὰ τὸν ἐφ' ἐκάστη ἐκκλησίᾳ οἰκονόμον ἐνώπιον τοῦ κλήρου παντός, καὶ οἰκονομεῖν ὥστε ἀνελλιπῶς καὶ θεοφιλῶς γίνεσθαι πᾶσαν τὴν ἐκκλησιαστικὴν οἰκονομίαν τε καὶ κατάστασιν, μέγρις ἂν ἕτερος ἐνδημήσῃ ἀρχιερεὺς Ἐπὶ τούτῳ γὰρ ὁ παρὼν χρυσοβούλλος λόγος τῆς βασιλείας μου ἐγγένοι.

6) Τόμος Σισινίου πατριάρχου περὶ τοῦ μὴ λαμβάνειν δύο ἀδελφούς ἐξαδέλφους δύο, ἐν ἔτει ρσφε' (6505=997).

7) Γράμμα τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας Μιχαήλ πρὸς Σιναΐτας ρσπδ' ἔτους (1576) φεβρουαρίου μηνός.

Οἱ ἐν τῷ ἀγίῳ ὄρει Σινᾶ καὶ τοῖς αὐτοῦ μετοχίοις... Γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν, πῶς ἐμάθαμεν διὰ ζώσης φωνῆς, ὅτι ὁ αὐτόθι πατριαρχεὺς κῆρ Σύλβεστρος ἀπελθὼν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν συνήγειρε λογομαχίας καὶ σκάνδαλα κατὰ τοῦ ὑμετέρου ἀγίου μοναστηρίου...

Противъ Александрийскаго патриарха Сильвестра, притѣснявшаго Синаитовъ.

8) Ἴσον τῆς γραφῆς, ὅπου ἔστειλαν οἱ Σιναῖται εἰς τὸν αὐθέντην τῆς Μολδοβλαχίας Βασίλειον Βοεβόδα κατὰ τοῦ Ἀλεξανδρείας.

Ἐκλαμπρότατε... Οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων ἢ πάντα τὰ γῆς πέρατα περηγήσασα γλώσσα Παύλου βαστάζειν διακελεύεται...

9) Ἴσον τοῦ κατὰ τῶν Σιναϊτῶν πατριαρχικοῦ γράμματος Ἰωαννικίου οἰκουμενικοῦ 1646 νοεμβρίου.

Τρισὶ τισι τρόποις διοικεῖσθαι πέφυκε τὸ ἀνθρώπινον γένος...

10) Τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου γράμμα πρὸς τὸν κλῆρον καὶ ἄρχοντας τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας κατὰ τῶν Σιναϊτῶν 1646 ἔτους ἐν μηνί δεκεμβρίῳ.

Ἐντιμότατοι κληρικοὶ... Γινώσκετε καλά, πῶς τὰ τέλη καὶ τὰς αἰτίας, καὶ τὰς ἀφορμὰς ὄλων τῶν πραγμάτων...

11) Καθαίρεσις τοῦ πρώην Κρήτης Ἰωάσαφ.

«Οὐδένα οἶμαι τῶν καὶ καλοῦ μικρὸν γευσάμενον καὶ θεοπνεύστου ῥήματος, ἀγνοεῖν καὶ ἀμφιβάλλειν...»

12) Τὸ ἴσον καὶ ὅμοιον τοῦ πρωτοτύπου τοῦ συνοδικοῦ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησίας τῶν Σιναϊτῶν, 1686 ἔτους κατὰ μῆνα ὀκτώμβριον.

Καθ' ἅπερ ἐν τοῖς παρὰ θεοῦ πλαστουργηθεῖσι ποιήμασι...

13) Γράμμα τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Παρθενίου 1643 ἔτους κατὰ μῆνα αὐγούστον.

Πηγαῖα μὲ τῶν θείων μυσταγωγιῶν ὁ μέγας ἀρχιερεὺς... дозволяетъ Синаитамъ служить литургію въ Джуванійскомъ подворьѣ.

14) Γράμμα οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἰωαννικίου 1651 ἔτους.

Συμβόλων ὄντων τῶν περὶ τὰ πράγματα λόγων καὶ χαρακτήρων ἀνδρικῶν τῶν ἡγεμονικῶν τῆς ψυχῆς παραπεμπομένων...

Дозволяетъ Синаитамъ служить литургію въ Джуванъ подворьѣ ихъ.

Выписки изъ этой грамоты:

Въ 1672 году въ Іерусалимѣ при патриархѣ Доспеевѣ были архіереи: Назаретскій Парөениѣ, Петроаравітскій (прѣвн) Дорөнеѣ, Газскій Христодушъ, Неаполітскій Христофоръ. — Въ 1566 году игуменомъ Спн. м-ря былъ не архіерей, а іеромонахъ Θεοδουλъ. Тогда Александр. патриархъ Іоакимъ завѣдывалъ Синайскимъ братствомъ и за него отписывался въ Венецію, что напрасно гвардіанъ св. гроба съ братією жаловался въ Венеціи, будто Синайскіе монахи, живущіе въ Іерусалимѣ, какъ поклонники, помогали

греческому патриарху, να πάρη αὐτός ἀπὸ τοὺς αὐτοὺς φράρους μίαν πόρταν τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου σπηλαίου εἰς τὴν Βηθλεέμ...

— В 1673 году въ июлѣ м-цѣ вселенскій патриархъ Діонисіѣй грамотою своею объявилъ, что Синайскій монастырь св. Георгія на островѣ Самосѣ съ имѣніями его не зависить отъ тамошняго архіерея.

15) Γράμμα Διονουσίου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου 1672 ἔτους κατὰ μῆνα ἰούνιον οὐ τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου σπηλαίου εἰς τὴν Βηθλεέμ... — В 1673 году въ июлѣ м-цѣ вселенскій патриархъ Діонисіѣй грамотою своею объявилъ, что Синайскій монастырь св. Георгія на островѣ Самосѣ съ имѣніями его не зависить отъ тамошняго архіерея.

16) 1685 г. Адрианопольскій митрополитъ Неофитъ отдалъ Синайскому м-рю въ Адрианополѣ малую церковь Іоанна Богослова Ὁρφανοῦ.

17) Γράμμα τοῦ Ἱεροσολύμων Νεκταρίου 1661 ἔτους κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον, οὐ τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου σπηλαίου εἰς τὴν Βηθλεέμ... — В 1661 году въ сентябрѣ м-цѣ вселенскій патриархъ Нектаріусъ отдалъ Синайскому м-рю въ Адрианополѣ малую церковь Іоанна Богослова Ὁρφανοῦ.

18) Γράμμα τοῦ Ἱεροσολύμων Χρυσάνθου 1721 ἔτους κατὰ μῆνα Μάιον, οὐ τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου σπηλαίου εἰς τὴν Βηθλεέμ... — В 1721 году въ маѣ м-цѣ вселенскій патриархъ Хрусанѳусъ отдалъ Синайскому м-рю въ Адрианополѣ малую церковь Іоанна Богослова Ὁρφανοῦ.

19) Πράξις τοῦ κυρ Γερασίμου, ἧτοι γράμμα τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Καλλινίχου 1688 ἔτους ἐν μηνὶ ἰουλίῳ, οὐ τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου σπηλαίου εἰς τὴν Βηθλεέμ... — В 1688 году въ июлѣ м-цѣ вселенскій патриархъ Каллиніхъ отдалъ Синайскому м-рю въ Адрианополѣ малую церковь Іоанна Богослова Ὁρφανοῦ.

— В 1720 году Синайскимъ архіеникономъ былъ Λεοπασίѣй, и Θиваидскимъ Арсеніѣй. Оны подавали голоса свои при избраніи Ливійскаго митрополита Самуила на патриаршую кафедру въ Александріи.

8 февраля 1861 года.
Джусуанія.

№ 519 (1655).

Πανδέκτης. Рукопись на бумагѣ, XVII вѣка, in 8° [(214 × 155) двумя основн. руками, съ оглавленіемъ, писаннымъ рукой Маргуніа], содержитъ замѣчательныя статьи:

[1] л. 3—94^b Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἀναβαθμοὺς καὶ περὶ τῆς ἐννοειδοῦς αἰτίας τοῦ πνεύματος: —

Πρὸς τοὺς ἐρωμένους ὁ λόγος τί ἐστι τὸ...

2) л. 95^a слѣд.] Ἰωάννου τοῦ Σιναΐτου τοῦ Κουδωνιάτου σύνταγμα ἀνατρέπον καὶ καταβάλλον πλείστας ἀντιθέσεις καὶ ἀντιλογίας τῶν φιλονεικῶν Ἰουδαίων:

Φορτικὴ λίαν καὶ δυσχερὴς τογχάνει γε οὐσα ἢ τῶν χριστιανῶν πρὸς Ἑβραίους διάλεξις... Весьма длинное разсужденіе.

3) Σύνταγμα δεύτερον περιέχον τὸν ἔλεγχον τῆς Ἰουδαϊκῆς πλάνης, ἐν σχήματι διαλόγου, Ἰωάννου Σαΐτου.

Ἰουδαῖος: Πολλὰ μετὰ σοῦ καὶ ἐμοῦ ῥήματα...

Разговоръ весьма продолжительный.

4) Στίχοι ἱαμβικοὶ Ἰωάννου Σαΐτου παραινετικοὶ καὶ προτροπικοὶ ἐπὶ τὸν τῆς ἀγάπης σύνδεσμον πρὸς Μανουῆλον τὸν Μουρμουριανὸν καὶ Γεώργιον τὸν Καροφιλή συνομιλιτάς.

5) Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Μακαρίου τοῦ μεγάλου κεφάλαια ρν', μεταφρασθέντα παρὰ τοῦ σοφωτάτου λογοθέτου κύρ Συμεῶν τοῦ Μεταφραστοῦ:

α. Χάριτι μὲν καὶ δωρεᾷ τοῦ πνεύματος θεία ἕκαστος ἡμῶν τὴν σωτηρίαν πορίζεται...

[Далѣ между прочимъ находятся:

6) Γεωργίου ἀρχιεπισκόπου Νικομηδείας λόγος εἰς τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον, ὅτι προσγέχθη ἐν τῷ ναῷ τριετίζουσα: —

Καλὰς ἡμῖν ὑποθέσεων ἀρχάς...

7) (третьей рукой) Περὶ ἀθανασίας ψυχῆς Κικέρωνος.

8) Григорія Нисск. 30 главъ въ Петру.

9) Третьей рукой, которая сдѣлала выписку изъ Цицерона, сдѣланы ■ другія добавленія.]

№ 520 (1795).

Πανδέκτης, на бумагѣ, содержитъ шитыя вмѣстѣ рукописанія разныхъ вѣковъ. Замѣчательны между ними:

1) [л. 2^a—17^b Ἦ ἐποφειλομένη πρὸς θεὸν ἐτήσιος εὐχαριστία, καθ' ἣν ἡμέραν ἀπελάβομεν τὴν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν συν-

ἀποδείξει τῶν τῆς εὐσεβείας δογμάτων, καὶ καταστροφῇ τῶν τῆς κακίας δυσεβημάτων:—

Προφητικαῖς ἐπόμενοι ῥήσεσιν...

Смотри эту статью вполнѣ въ моемъ сборникѣ [Имп. Академіи Наукъ 129 стр. 759—816.

2) ЛЛ. 18^a—28^a Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας ἱστορία ἐκμυσταγωγῆς (I) ἐκκλησιαστικῆς ἐπίλυσις καὶ κατάστασις τῆς ἁγίας λειτουργίας:—

α'. Ὁ μὲν σιμαντήρ κατὰ τὸν τύπον...

β'. Ἐκκλησία ἐστὶν ναὸς θεοῦ...

конч... καὶ ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ ἀμήν:—

сѢ ПРИМѢЧ.: τέλος εἴληφεν ἡ θεία λειτουργία:— + φέλωετο-βφεν β̄ αειθ̄ οειοειφλχϠζ̄ιθ̄ νιπλ'οθλω ἠνθζ̄μσ̄ωφβω, τ. ε. τέλος εἴληφε ἡ θεία λειτουργία Νικόλαος ἀναγνώστης.

3) ЛЛ. 30^a—65^b] Τοῦ μακαριωτάτου Ἰωάννου μοναχοῦ τοῦ Δαμασκηνοῦ κεφάλαια ριῆ περὶ τῶν αἵρέσεων:—

[Χρῆ εἶδέναι πιστόν, ὡς πασῶν... παντελῶς ἀπηγόρευσεν:—

4) ЛЛ. 65^b—70^a] Ἐκθεσις κατ' ἐπιτομὴν τοῦ τῶν Ἰακωβιτῶν δόγματος καὶ τῶν ἄλλων, ὧν ποιῶσι παρὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ὀρθόδοξον πίστιν τε καὶ παράδοσιν, συγγραφεῖσα παρὰ Δημητρίου μητροπολίτου Κυζίκου ἐκ π(ορφυ)ρογεννήτου υἱοῦ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, ἐν ᾗ καὶ περὶ τῶν Χατζιτζαρίων.

Ἐπειδὴ σου τὴν ὑπερφυῆ καὶ τῷ ὄντι βασιλικωτάτην... καὶ ταῦτα σου κελεύσαντος ἐκδήσομαι:—

Смотри эту статью вполнѣ въ моемъ сборникѣ сочиненіи обѣ ересяхъ.

5) Κανονικόν, безъ начала, содержитъ, вромѣ многихъ другихъ статей XIV вѣка, слѣдующія статьи:

α) Ὅπως χρῆ δέχεσθαι τοὺς ἀπὸ αἵρέσεων τῇ ἁγίᾳ τοῦ θεοῦ ἀποστολικῆς ἐκκλησίᾳ προσερχομένους: περὶ τῶν ὀφειλόντων-χρισθῆναι μύρω:—

β) Περὶ νόμου καὶ δικαιοσύνης: Λέων βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ β' βιβλίου τῶν διαταγῶν τοῦ Γ' τίτλου κεφάλ. α'.

Νόμος ἐστὶ κοινὸν παράγγελμα. φρονίμων ἀνδρῶν δόγμα. ἐκουσίων καὶ ἀκουσίων ἀμαρτημάτων ἐπιστροφή. πό-λεως συνθήκη κοινή, ἐστὶ δὲ καὶ θεῶν εὐρημα...

Τίτλος α'. περὶ βασιλέως. Τί ἐστὶ βασιλεὺς.

Ἐκ τοῦ θ' τοῦ βιβλίου τῶν διαταγῶν. τίτλος β'. περὶ πατριάρχου: τί ἐστὶ πατριάρχης.

Τίτλος Γ'. Περὶ τάξεως ἐπάρχου ■ τ. δ.

Очень много подобныхъ статей.

с) νη'. Νόμος Ῥοδίων κατ' ἐκλογὴν ἐκ τοῦ ιδ' βιβλίου τοῦ Διγέστου:

α'. Ἐὰν πλοῖον ὄρμῃ ἐπὶ λιμένα, ἢ ἐν ἀκτῇ καὶ σῦλα πάθη τῶν ἀγκύρων καὶ κατασχεθεῖς ὁ κλέπτης ὁμολογήσῃ, τοῦτον κελεύει ὁ νόμος βασανίζεσθαι, καὶ τὴν προσγινομένην ζημίαν διπλασίως δίδοσθαι.

β'. Ἐὰν βουλήσῃ τοῦ ναυκλήρου οἱ ναῦται σῦλα ποιήσωσιν ἀγκύρων πλοίου ἐτέρου...

δ) ЛЛ. 322^a—328^a Φωτίου τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου συναγωγὰ καὶ ἀποδείξεις ἀκριβῶς συνειλεγμέναι ἐκ τε συνοδικῶν καὶ ἱστορικῶν γραφῶν περὶ ἐπισκόπων καὶ μητροπολιτῶν καὶ λοιπῶν ἐτέρων ἀναγκαίων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων:—

[ε) ЛЛ. 349^a—382^b Ἐρωτήσεις τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κύρ Μάρκου καὶ ἀποκρίσεις ἐπ' αὐταῖς τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου κύρ Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμών:—

Ὁ μὲν θεοπάτωρ...]

ς) Ἐρωτήματα ἅπερ χρῆζουσιν οἱ χριστιανοὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαρακηνῶν, ἐρωτηθέντα παρὰ Μάρκου τοῦ ἐλαχίστου ἐν τοῖς πατριαρχαῖς Ἀλεξανδρείας ἐν ἡμέραις τῆς βασιλείας τοῦ Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου, καὶ ἐπὶ τοῦ οἰκουμένου πατριάρχου κύρ Γεωργίου, μὴν φευροואρίφ Ἰνδικτιῶνος γ' ἐτῶν μετὰ τὴν σάρωσιν τοῦ Κυρίου χιλίων διακοσί-ων γ':—

Ἐρώτ. Αἱ περὶ τὰ μέρη...

Вопросъ 1-й. О литургіяхъ Іакова ■ Марка, кои читались, ἀναγιγνωσκόμεναι, въ епархіяхъ патриарховъ

Александрійскаго и Иерусалимскаго, δεχται εἶσιν, ἢ οὐ; Отвѣтъ: не должно принимать ихъ.

g) Περὶ τῶν βαθμῶν τῆς συγγενείας σύγγραμμα Μιχαήλ νομοφύλακος τοῦ Χούμνου, τοῦ γεγονότος μητροπολίτου Θεσσαλονίκης:—

Ἡ συγγένεια ὄνομά ἐστι κοινὸν . . . συγγενείας εὐρίσκεισθαι:—

h) л. 404^b—406^a Περὶ μνηστείας καὶ ὅτι οὐδέν ἐστι γάμου τε καὶ μνηστείας διάφορον εἰς σύστασιν τοῦ θεμιτοῦ καὶ ἐννόμου:— μὴνὶ ἀπριλλίῳ κς' ἔτους ςφοδ'.

При вселенскомъ патриархѣ Іоаннѣ. Съ нимъ засѣдали архієпископы Готойскій и Идрунтскій.

i) Τοῦ σοφωτάτου καὶ ὑπάτου τῶν φιλοσόφων Ἰωάννου τοῦ Πεδιασίμου σύνταγμα περὶ γάμων κεκωλυμένων καὶ ἀκωλύτων:— (14 βῆκα)

k) Περὶ μνηστείας συνοδικῆ συμφέωσις μὴνὶ μαρτίῳ ιθ' ἔτους ςφοε'.

Тутъ засѣдалъ тотъ же Готескій.

(Все).

№ 521 (1706).

Въ библиотекѣ Синаеджувалійскаго подворья въ Каирѣ.

Συλλογὴ ἀπολογιῶν κατὰ τῶν Λατίνων, на бумагѣ [тетради α'—ιθ' и α'—] in 4° [233×173] въ началѣ XVII βῆκα [скорѣе всего, въ XVI βῆκѣ двумя писцами.]

1) Ἀπὸ τῆς πρώτης συνεισφορᾶς τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου τῆς Θεσσαλονίκης κυροῦ Βασιλείου πρὸς τὸν ἀπὸ Ἰταλίας ἀρχιεπίσκοπον.

Ἔτο — два разговора Грека ■ Латинника.

Ἄ Λατίνος: Εὐχομαι γενέσθαι τὴν ἔνωσιν τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ ἅμα παραδοῦναί μου τὴ ψυχὴν τῷ θεῷ.

Γραικός: Ὁ θεοὺς ἐν Σιών λίθος τοῖς μὲν ἀπειθοῦσιν ὦν πρόσκομα . .

[загѣтъ есть ■ Ἀπὸ τῆς δευτέρας συνεισφορᾶς:—

Ἄ Λατίνος. Διὰ τοῦτο πάλιν παρεγενόμεθα σήμερον. . .]

2) Θεοφυλάκτου Βουλγαρίας προσλαλιὰ τινὶ τῶν αὐτοῦ ὁμιλητῶν περὶ ὧν ἐγκαλοῦνται Λατῖνοι:—

Εἰσήλθε τὸ ἀξιωμα σου ἐνώπιόν μου, εὐλαβέστατέ μοι ἐν Κορίφ υἱέ· καὶ κατενόησαμεν αὐτὸ καὶ ὀφθαλμῶν ἀρχιερατικῶν ἄξιον. . .

3) Λόγοι διάφοροι τοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κυροῦ Νικήτα, τοῦ τοῦ (!) Μαρωνείας περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως:—

Λόγος α': Ὁ μὲν σκοπὸς τοῦ λόγου ζήτησις καὶ συνεξέτασις περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως . . .

Ἔτο разговоръ Латинника ■ Грека.

Λόγος β': [Περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως:—] въ видѣ длиннаго разговора тѣхъ же лицъ:

Λατίνος: Ἐπηγγείλαμεν ἕνα γχος ὦ Γραικὲ πολλάκινα ἄτοπα δεῖξαι παρομαρτοῦντα τῷ ἡμετέρῳ περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως δόγματι. . .

Λόγος γ': [Περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως:—] въ видѣ подобнаго разговора:

Γραικός: Ἐπι ταύτην ἀρχὴν καὶ αὐθις τιθέμενος . .

Λόγος δ': Περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως:—

Ἄ Γραικός: Φέρε δὴ νῦν ἴδωμεν ὦ Λατίνε. . .

Λόγος ε': Περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως:—

Ἄ Γραικός: Δοιπόν, εἴ τις λόγος ἕτερος ὦ Λατίνε . . .

4) Εὐθυμίου μοναχοῦ τοῦ Ζιγαβηνοῦ κεφάλαια ιβ', ὅτι ἐκ τοῦ πατρὸς μόνου ἐκπορεύεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.

α'. Εἰ ἀπλοῦν μὲν τὸ πνεῦμα· ἐκ τοῦ πατρὸς δὲ καὶ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεται· πάντως ἐν οὗτοι νομισθεῖεν ἂν πρόσωπον. κἀντεῦθεν εἰσαχθήσεται συναλοιφῆ Σαβέλλιος, ἢ μᾶλλον ἡμισαβέλλειος.

β'. Εἴπερ ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, διπλοῦν ἂν εἴη τοῦτο καὶ σύνθετον.

γ'. Εἰ πρὸς δύο ἀρχὰς ἀναχθήσεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ποῦ τὸ πολυύμνητον ἔσται τῆς μοναρχίας;

δ'. Εἰ προβάλλεται μὲν ὁ πατήρ τὸ πνεῦμα· προβάλ-

λεται δὲ τοῦτο καὶ ὁ υἱός· εἶη ἂν ὁ πατήρ καὶ προσεχῆς τοῦ πνεύματος προβολεύς, καὶ πόρρω διὰ τὴν ἐκ τοῦ υἱοῦ προβολήν.

ε'. Ἐἴπερ ἢ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπόρευσις τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐντελής, περιττὴ ἄρα ἢ ἐκ τοῦ υἱοῦ.

И Т. Д.

5) Νικήτα τοῦ Σεΐδου, ὃς ἦν ἐν ταῖς χρόνις Ἀλεξίου βασιλέως τοῦ Κομνηνοῦ· ἐφ' οὗ καὶ οἱ Λατῖνοι κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἤλθον, ἐπισκόπους μεθ' ἑαυτοὺς ἔχοντες, ὧν εἷς ἦν καὶ ὁ Μεδιολάνων ἀδόμενος ἐπὶ λόγων ἰσχύϊ, λόγος σχεδιασθεὶς πρὸς Ῥωμαίους, καὶ δύο ταῦτα ἀποδεικνύων· ὅτι αἰδεσιμώτερα τὰ νέα τῶν παλαιῶν, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ πατρὸς μόνου, οὐχὶ δὲ καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν, ἐκπορεύεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. Ἐγράφη δὲ ὁ λόγος οὗτος ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅτε ἐνεδῆμει ταύτῃ ἡ ῥηθεις ἐπίσκοπος Λατίνος, ἐν ἔτει ςϞϞ':—¹⁾ (1112 году)

Πολλὰ μὲν, ὧ ἄνδρες Ῥωμαῖοι, τὰ διιστῶντα ὑμᾶς ἀφ' ἡμῶν, καὶ πάντα παράνομα. Τρία δὲ τῶν ἄλλων παρανομώτερα. Καὶ ἵνα τ' ἄλλα παρήσω διὰ τὸ πλῆθος καὶ ἅμα μηδὲ βλάβην πρὸς τὴν ἔνωσιν ποιῶντα τοσαύτην, καίπερ ὄντα βλαβερά, περὶ τούτων ὑμῖν ὡς οἶον τε διὰ βραχείων ἀδελφικῶς διαλέξομαι. Φέρε οὖν, εἰ δοκεῖ καὶ ὑμῖν, σκοπήσωμεν εἰρηρικῶς καὶ ἀμάχως· πότε, καὶ πῶς, καὶ δι' ἃ κακῶς διεσχίσθημεν ἀπ' ἀλλήλων, ἐν σῶμα πρότερον ὄντες. . . (Весьма длинно.)

6) Γεωργίου ἐλαχίστου διακόνου λόγος εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ παναγίου πνεύματος ὅτε κατὰ τὴν πεντηκοστὴν ἐπέδήμησε τοῖς ἀποστόλοις, καὶ ἀνατροπὴ τῶν κεφαλαίων τῶν δογματιζόντων ἐκ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ οὐκ ἐκ τοῦ πατρὸς προσεχῶς καὶ ἀμέσως.

Πάλιν ἐπιδημία θεοῦ καὶ πάλιν ἡμῖν ἑορτῶν ἑορτή. Καὶ τὸ τῆς ἐκκλησίας ἅπαν καταφαιδρόνεται πλήρωμα. . . (На 31 погустѣ.)

¹⁾ другою рукою помѣтка: ἕως τὴν σήμερον χρόνοι 511.]

7) Νικήτα μονάζοντος καὶ πρεσβυτέρου μονῆς τῶν Στουδίων τοῦ Στηθαίου Ῥωμαίους περὶ ἀζύμων καὶ σαββάτων νηστείας καὶ γάμων ἱερέων:—

Καλὸν ἢ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, ὧ πάντων ἐθνῶν σοφώτατοι Ῥωμαῖοι καὶ εὐγενέστατοι· ἐκ γὰρ τοῦ ἔχειν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην, καὶ ἡ ταπεινωσις πρὸς τὸν ἔχοντα αὐτὴν πλεονάζει. . . (на 9-ти погустѣхъ)

8) Τὰ τῶν Φραγγῶν παραρτήματα καὶ σχίσματα:—

Καὶ ἃ μὲν ἰουδαίζοντες οἱ Ῥωμαῖοι, εἰσὶ ταῦτα· τὸ τῶν ἀζύμων ἐγκλημα. τὰ πνικτὰ ἐσθίουσι. ξυρώνται. . . τὸ ἀζυμον παρελάβομεν:

9) Объ исхождении Св. Духа и, противъ другихъ католическихъ догматовъ собраніе выписокъ изъ со. и учитт. церкви. (на 14 лл.)

10) Μηνὶ δεκεβρίῳ ἰβ' μνήμη τοῦ ὁσίου καὶ ἀειμνήστου Δοναλέντος, ἐν τῷ ἁγίῳ καὶ ἀγγελικῷ σχήματι ἐπονομασθέντος Στεφάνου:— (на 2 лл.)

Οὗτος ἤρξε τῆς ἑαυτοῦ χώρας πρὸς χρόνων τινῶν ἔφθασε δὲ ἕως τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ. . .

Въ царствованіе Константина ■ Романа, порфирородныхъ, онъ жилъ на островѣ Нивертѣ, или Ферен, близъ Гадиръ = Гадейρων (Гибралтар. пролив.), былъ христианинъ ■ князь сего острова, ходилъ въ Римъ на поклоненіе Петру и Павлу въ дни папы Агапита, оттуда въ Иерусалимъ, гдѣ и постриженъ былъ въ большую схиму архіереемъ Христорудомъ ■ переименованъ Стефаномъ; оттуда ходилъ въ Египетъ, ■ тамъ замученъ магометанами.

11) Τῷ τρισμεγίστῳ καὶ ὑπερπανυψηλοτάτῳ ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστῷ βασιλεῖ τῷ αυτοκράτορι τῶν Ῥωμαίων κυρῷ Ἀνδρονίκῳ Κομνηνῷ Δούκα Ἀγγέλῳ τῷ Παλαιολόγῳ Σίμων ὁ Κωνσταντινουπολίτης, ὁ ἐκ τῆς τάξεως τῶν Κηρύκων εὐχέτης τῆς ἁγίας σου βασιλείας νίκος κατ' ἐχθρῶν καὶ διαμονὴν κατ' εὐδοκίαν θεοῦ εἰς σωτηρίαν βασιλείας καὶ τὴν ἐκ τοῦ καλοῦ εἰς τὸ βέλτιον τῶν θείων προβίβασιν ἐντολῶν:—

Ἐπειδήπερ τινές, ὧν οἱ μὲν ἐξ ἀγνοίας νομίζουσιν, οἱ δὲ ἐκ κακίας λέγουσιν, ὡς τὸ σχίσμα τὸ μεταξὺ τῶν τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν γέγονεν ἕνεκεν τῆς θεοστόμου ἐκείνης θεολογίας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν τῆς λεγούσης· τὸ πνεῦμα παρὰ πατρός ἐκπορεύεται· ἔδοξέ μοι εἰς ἔνδειξιν τοῖς τοιοῦτοτρόπου αὐτῶν ὑπολήψεως γνωρίσαι εὐσυνόπτως δι' ὀλίγων τῇ ἁγίᾳ βασιλείᾳ σου, κράτιστε βασιλεῦ, ὅτι οὐκ ἕνεκεν αὐτῆς, ὡς εἰ ἐκ τοῦ θεολογεῖσθαι τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ υἱοῦ ἀδτεῖται ἢ ἐκ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ θεία ἐκπόρευσις, ὡς φασί...

Этотъ Симонъ писалъ сие разсужденіе въ защиту Латинскаго ученія объ исхожденіи Духа св. ■ отъ Сына. Cuius! Cuius!

12) Τῷ ὑπερπανοφηλοτάτῳ τῷ τριμεγίστῳ βασιλεῖ τῶν Ῥωμαίων κορυφῷ Ἀνδρονίκῳ Κομνηνῷ Ἀγγέλῳ Δούκα τῷ Παλαιολόγῳ, φράρ Ἰάκωβος τῆς τάξεως τῶν ἀδελφῶν τῶν Κηρύκων, ξένος μὲν διὰ Χριστόν, ἀνάξιος δὲ δούλος τῶν ἀδελφῶν ἐκείνων τῶν παροικούντων ἐν τοῖς τοιοῖσδε μέρεσιν, ὡς αὐτός, διὰ Χριστόν τὸν σωτῆρα ἡμῶν ἐν τῷ τοιῷδε τοῦ ἀνάρχου πατρὸς ἐκ τῆς θεομήτορος τῆς ἀειπαρθένου υἱῷ τῷ θεανθρώπῳ σωτῆρι ἡμῶν ἀεὶ χαίρειν, καὶ κατὰ τῶν ἐχθρῶν τοῦ τιμίου σταυροῦ κραταιᾷ χειρὶ τροπαιοχεῖν:

Ἐπειδὴ πλείονων χριστιανῶν δόξα δοκεῖ εἶναι ὡς χωρὶς τῆς ὁμολογίας τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως παρὰ τοῦ υἱοῦ, καθάπερ καὶ αὐτοῦ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐκτὸς τῆς ὑπακοῆς τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας δύναται ἕκαστος αἰωνίου ζωῆς καὶ δόξης διηνεκοῦς μέτοχος γενέσθαι καὶ κληρονόμος. Διὰ τοῦτο ἵνα μὴ συμβαίη τοῦς τοιοῦσδε οὗτος ἐπικυνδίνως πλανᾶσθαι τὰ ἄπερ διὰ τῶν ἁγίων διδασκάλων τῆς τῶν Γραικῶν ἐκκλησίας καὶ τῆς τῶν Ἰταλῶν δοκίμων ἁγίων εὖρον, τῇ μεγαλειότητι τῆς βασιλείας σου διὰ τῆς παρουσίας ἐπιστολῆς γνωρίσαι ἐσπούδαξα· καὶ ὅτι μὲν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ πατρὸς καὶ υἱοῦ εἶναι πιστεύειν δεῖ, ἐξ ἀνάγκης πίστεώς τε καὶ σωτηριότητος προδηλον. ἐξ ὧν ὁ τῶν Ἀλεξαν-

δρέων μέγας Ἀθανάσιος ἐν τῇ ἐπιστολῇ πρὸς Σεραπίωνα γράφων, ἐκαίῳ λέγει... ἀμὴν:—

C'est curieux!

Усталъ ■ ! ! Утомился!

5 февраля 1861 года.

№ 522 (1140).

Въ той же библиотекѣ.

На бумагѣ in 8° [172×125; 100×65 XVI—]XVII вѣка рукописъ.

[(заст.) Τοῦ σοφωτάτου Μάρκου μητροπολίτου Ἐφέσου: + Τοῖς ἀπανταχοῦ τῆς γῆς καὶ τῶν νήσων εὐρισκομένοις ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς Μάρκος ἐπίσκοπος τῆς Ἐφείων μητροπόλεως ἐν κυρίῳ χαίρειν:—] Ἀπολογία Γρηγορίου ἱερομονάχου καὶ πνευματικοῦ, τοῦ μεγάλου πρωτοσυγγέλου, τοῦ ὕστερον χρηματήσαντος πατριάρχου, καὶ ἐν Ῥώμῃ ταφέντος καὶ θαυματουργοῦντος, εἰς τὴν τοῦ Ἐφείου (τ. ε. Μάρκου) ἐπιστολὴν ἐκ διαφόρων ἁγίων. (На полѣ первой страницы другою рукою приписано: ἐχθροδῶς ἀεὶ φερόμενος οὗτος (τ. ε. Γρηγόριος) κατὰ τοῦ Ἐφέσου ἐξ οὗ τοποτηρητῆς ὁ Ἐφέσου τῶν δύο πατριαρχῶν ἐγένετο, ἀεὶ ἐπιβούλευεν αὐτῷ καὶ νῦν οὗτος καὶ οὐκ ἄλλος τις τὸν κατ' αὐτοῦ ἀγῶνα ἀνεδύσατο. На оборотѣ той же страницы тою же рукою: δοκεῖ, πῶς ὁ γράψας τὸ βιβλίον, λατινόφρων εἶναι θαυματουργὸν γάρ φησι τὸν Γρηγόριον ἄνδρα λατινόφρονα, καὶ ὑπουλον καὶ πανοῦργον γεγονότα, καὶ πολλὰς πρὸς θάνατον ἐπιβουλεύσαντα τῷ Ἐφέσου, ὡς ἱστορεῖ ὁ Συρόπουλος Σίλβεστρος καὶ μέγας ἐκκλησιάρχης)

Τὸ μὲν προοίμιον τοῦ αἰδεσίμου Ἐφέσου τοῦς ἀπανταχοῦ γῆς καὶ τῶν νήσων πρὸς ἀκράσιν τῶν αὐτῶν διεγείρει. Ἡμεῖς δὲ πάλιν τοῖς κατοικοῦσι πάντα γῆς τὰ πέρατα φαμέν ἀπροᾶσθαι τῶν αὐτοῦ λογίων πρώτον, εἶτα τῶν ἡμετέρων. Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ προτίθεμεν τὰ αὐτοῦ πρώτον, εἶτα τὰς ἡμετέρας ἐπάγομεν ἀπολογίας, ἵνα ἢ ἀλήθεια τοῖς πᾶσι φανερά γένηται...

Въ самомъ дѣлѣ, въ этой рукописи слова Марка Ефесскаго цѣлыми отдѣлами, и потомъ возраженія противъ вихъ Григорія и его apologia. C'est curieux!

[Есть ■ записъ писца:

Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ ἑσταυρωμένῳ τῷ ἀρχῇ καὶ τέλος ὑπάρχοντι τῆς (не дописано)]

5 февр. 1861 г.

№ 523 (1771).

Въ той же библиотекѣ.

Рукопись на простой бумагѣ in 4° [215×168], XVIII вѣка.

Паπομάστιξ, δι' ἧς ὁ πάπας Ῥώμης καὶ οἱ περὶ αὐτὸν μαστιγοῦνται ἦτοι ἐπιτομὴ καταγγελίας πανδήμου, δι' ἧς ἐνώπιον τῆς παγκοσμίου ἐκκλησίας καταστηλιτεύεται ὁ πάπας καὶ ἡ παπικὴ αὐλή, ὡς τῆς ἐκκλησίας αὐτῆς καὶ παντὸς νόμου θείου τε καὶ ἀνθρωπίνου ἀνατραπείς, συγγραφείσα ὑπὸ Πέτρου Κλερκίου τοῦ Γάλλου, ὑποδιακόνου τῆς Ῥομομαγνησίας ἐκκλησίας, καὶ διὰ Παρισιακοῦ προνομίου τῶν ἐγκυκλίων παιδευμάτων διδασκάλου, ἐκ τῆς Γαλλικῆς διαλέκτου εἰς τὴν κοινὴν τῶν Γραικῶν μεθερμηνευθεῖσα μετὰ καὶ τινων σημειωμάτων καὶ ἐπιστολῶν παρ' αὐτοῦ τε καὶ πρὸς αὐτὸν γεγραμμένων:—

Этотъ переводъ Никифоръ Θεοτοки возвратилъ Iakovу по почтѣ при семь писемъ, находящемся въ концѣ этой рукописи:

Ἡ παροῦσα ἐπιστολὴ ὑπάρχει τοῦ πρώην Ἀστραχνίου κυρίου Νικηφόρου τοῦ Θεοτόκη, ἣν ἀπέστειλε τῷ ἐν Κιέβῳ ἀρχιμανδρίτῃ κυρ Ἰακώβῳ Σιναίτῃ.

Τῇ αἰδεσιμοτάτῃ καὶ προσφιλεστάτῃ κορυφῇ σου νοερὰν εὐχετικὴν περίπτωξιν.

«Τῇ ἀξιώσει σου εἶξας τὸ ἐν χερσίν μοι καταλιπὼν ἔργον, ὄλην ἀνέγνω» τὴν Παπομάστιχα, [ ] τὴν τοῦ Κλερκίου τοῦ Γάλλου μεταφρασθεῖσαν ἐπιτομὴν. Περιέχει δ' αὐτὴ καὶ τινα κἀν ἄλλοις κείμενα συγγράμμασιν ἀξιόλογα, ἐν πολλῇ ὁμῶς περιττο-

λογία καὶ ταυτολογία ἄχρις ἀηδίας, ἵνα μὴ καὶ ναυτίας εἰπῶ, πάθει σφοδρῶ καὶ φορᾷ ὀρυμεία ἐκπεφρασμένα, μὴ οἰκοδομοῦντα καταργοῦντα δὲ μᾶλλον καὶ ἐνοχλοῦντα τὸν ἀναγινώσκοντα. Οὐ γὰρ καταφοραὶ καὶ ὕβρεις ἐκκόρωσ ἐπαναλαμβάνόμεναι, ἀλλ' αἱ ἀποδείξεις, καὶ αἱ τῆς ἀληθείας ἐκθέσεις τῆς ἀληθείας τὴν ἰσχὺν καταυγάζουσι καὶ πείθουσι τὸν νοῦν ἀποχρόντως. Οὐ μέντοι διὰ ταῦτα τύπου μὴ ἀξίαν οἶμαι ἐγώγε τὴν βίβλον τὰ ἐλαττώματα, ἀλλὰ δι' ὅσα ἐφεξῆς καταλέγω:—

α') οὐκ ὀλίγα περιέχει ἀλλόκοτα καὶ ξένα τῆς ὀρθοδοξίας φρονηματα.

Ταῦτα ἐν Μόσχβ. ἔτει 1794 ἀγούστου 13.

Ἡ τοῦ φίλου καὶ εὐχέτου γνωστὴ σοι χεῖρ.

№ 524 (1824).

Тамъ же.

Рукопись на бумагѣ in 8°. Почеркъ — дурной.

[1] Πωρικολόγος (безъ особаго заглавіа):

Βασιλεύοντος τοῦ πανευξοσιάτου κυδωνίου καὶ ἡγεμονεύοντος τοῦ περιβλέπτου κύτρου... εἰς πολλὰ ἔτη δεσποτα:—]

2) Ἐγχειρίδιον συνταθὲν εἰς φράσιν περὶ τὴν παρὰ τοῦ σοφωτάτου ἱερομονάχου Μαξίμου τοῦ Πελοποννησίου, μαθητοῦ δὲ τοῦ ἀοιδίμου πάπα Ἀλεξανδρείας Μελετίου τοῦ Πηγαῖ, περὶ τῆς νεωτερισθείσης ἀρχῆς τοῦ πάπα περὶ τῆς ἐκπορευσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος, περὶ ἀζύμων, περὶ μεταβολῆς καὶ τῆς μετουσιώσεως τῶν μυστηρίων, περὶ τοῦ καθαρτηρίου πυρός, περὶ ἀπολαύσεως τῶν δικαίων τουτέστι ἀνέλαβον ἐπαγγελίαν:—

Προοίμιον:

Πρέπον καὶ δίκαιον κατὰ ἀλήθειαν...

3) Записъ:

τέλος καὶ τῷ θεῷ δόξα.

+ Χεῖρ Παγκρατίου μοναχοῦ Σιναίτου τοῦ Κυπρέως ἐκ πόλεως Κωνσταντίας τῆς Κύπρου 1737 ὀκτωβρίου ις'.

Παγκρατίου Ταυρομενίας:

[4) Есть и двѣ приписки: первая за текстом Πωρικολόγος γλασιτή

+ αψμβ' μαίω ιε' ο γράφας Γαλακτίων ιερομόναχος ἦλθα ἀπὸ τὴν Κόπρον εἰς τὸ Ταμνηάθην καὶ ἤχεν αὐτοῦ πανούκλου. καὶ ἦλθα εἰς τὸ Μοστήριν καὶ ἤχεν καὶ αὐτοῦ καὶ ἔστω εἰς ἀνάμνησιν:—

a вторая вѣ коницѣ книги

+ Τὸ παρὸν ὑπάρχει Παγκρατίου μοναχοῦ Συναίτου τοῦ Κοπρίου καὶ ιδιόχειρόν του εἶναι ἐκ πολλοῦ πόθου. 1743 ἀπριλλίου. Γαλακτίου ιερομονάχου Κοπρίου.]

№ 525 (1144).

Въ Джуванійской библиотекѣ.

Рукопись на бумагѣ [л. 141, по 22 строки A] in 4° [197×144; 136×80]; XV вѣка.

Съ л. 1^a (заст.) Δογματικὸν τοῦ μακαρίτου Ἰωάννου Βέχου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως:—

Ἄν λέγουσι τινές, πεπλανημένας ἀρχάς εἶναι, τῶν ἀντιλεγόντων Δατίνους:—

Ἡ λέγουσα ἴδιον τοῦ πατρὸς εἶναι προβάλλειν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον:

Ἡ λέγουσα πᾶν τὸ ἐπὶ τῆς τριάδος λεγόμενον ἢ ἐνὸς ἐστίν, ἢ τῶν τριῶν;

Ἡ λέγουσα πᾶν τὸ ἐπὶ τῶν θεαρχικῶν λεγόμενον ὑποστάσεων, ἢ ὑποστατικὸν ἐστίν, ἢ φυσικόν:

Ἡ τὸν πατέρα αἴτιον εἶναι τῶν ἐξ αὐτοῦ φάσκουσα τῷ λόγῳ τῆς ὑποστάσεως καὶ οὐχὶ τῆς φύσεως:

Ἡ προσεχῶς καὶ ἀμέσως εἶναι λέγουσα, τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς:

Τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἐκ τῆς εἰς τὸν προφήτην Ἠσαΐαν ἐξηγήσεως:

Τεῖχος ἐστὶ τοῖς δόγμασιν, ἢ τῆς θύραθεν ἐπιστήμης δύναμις οὐκ ἔωσα τοῖς βουλομένοις αὐτά, εὐάλωτά τε καὶ εὐδιάρπαστα γίνεσθαι:

Τοῦ ἁγίου Μαξίμου:

Δίχα λογικῆς δυνάμεως ἐπιστημονικὴ γνώσις οὐκ ἔστι καὶ γνώσεως χωρὶς οὐ συνίσταται πίστις.

Драгоценный сборникъ отеческихъ изреченій о св. Духѣ! [На послѣднемъ мѣстѣ находится посланіе трехъ православныхъ восточныхъ патриарховъ къ патриарху Константинопольскому Тарасію, оканчивающееся словами: θεοστεφεῖς, τροπαιοῦχοι καὶ δεσποταὶ τῆς οἰκουμένης... A]

[Съ записью:

+ τῷ συντελεστῇ τῶν καλῶν θεῶ χάρις:—
+ Θεοῦ διδόντος οὐδὲν ἰσχύει φθόνος καὶ μὴ διδόντος οὐδὲν ἰσχύει πόνος. τέλος.]

№ 526 (1788).

Тамъ же.

Συλλογὴ διαφόρων. Рукопись на бумагѣ in 4°, XVІІІ вѣка. Тутъ замѣчательны:

[1) Πисьмо Μαξίμου Μαργунія:

Μάρκῳ τῷ Παπαδοπούλῳ ἀνδρὶ εὐγενεστάτῳ Μάξιμος ὁ Μαργούνιος ταπεινὸς ἐπίσκοπος Κυθήρων εὖ πράττειν.

Περὶ ἀρετῆς τῆς τε κατὰ διάνοιαν... καὶ προσφιλέστατε:—

[2) Ἀνδρονίκου φιλοσόφου περιπαθητικοῦ περὶ παθῶν:— Πάθος ἐστὶν ἄλογος ψυχῆς κίνησις... ἀμήν:—]

[3) Τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Μάρκου ἀρχιεπισκόπου Ἐφέσου, τοῦ νέου θεολόγου, συλλογιστικὰ κεφάλαια πρὸς Λατίνους:—

Α'. Τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ πατρὸς καὶ υἱοῦ ἐκπορευόμενον ἢ ὡς ἐκ δύο ὑποστάσεων πρόεισιν, ἢ ὡς ἐκ τῆς κοινῆς αὐτῶν φύσεως, ἢ ὡς ἐκ τῆς προβλητικῆς δυνάμεως. Ἄλλ' εἰ μὲν ὡς ἐκ δύο ὑποστάσεων, δύο ἀρχαὶ προδήλως, καὶ δύο τὰ αἴτια ἐπὶ τῆς θείας τριάδος, καὶ δύο οἱ προσβολεῖς, καὶ ἡ μοναρχία ἀνήρηται, καὶ τὸ μόνην εἶναι πηγὴν τῆς ὑπερθέου θεότητος τὸν πατέρα. Εἰ δ' ὡς ἐκ τῆς κοινῆς αὐτῶν φύσεως, πρῶτον

μὲν οὐδέπω καὶ νῦν ἤκουσται οὐσὶν ὑποστάσεων ἐτέραν ἐκπεφοκῶσαν ὑπόστασιν, μὴ ἐξ αἰτιῶν εἶναι λέγειν, ἀλλ' ἐκ τῆς κοινῆς φύσεως...

[Всего 56 главъ.

4) Μάρκου Ἐφέσου τοῦ Εὐγενικοῦ κεφάλαια συλλογιστικά τῆς αἵρέσεως τῶν Ἀκινδονιαστῶν περὶ διακρίσεως θείας οὐσίας καὶ ἐνεργείας:—

въ 66 главахъ.

5) Τροπάριον τοῦ ἁγίου ἤχος β'.

6) Запись:

Μέμνησθε οἱ ἀναγινώσκοντες τοῦ γράψαντος Ἀναστασίου ἱεροδιακόνου τοῦ ἐκ Κρήτης καὶ ἐκ τῆς μονῆς τοῦ Σιναίου, ἐν ταῖς πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν ἐντεύξεσι:—

7) Ἐκ τῆς βίβλου τοῦ ἁγίου Ἱερωνύμου:—

Διονύσιος τῆς κατὰ Κόρινθον ἐπίσκοπος ... ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ τῶν τούτου παιδῶν βασιλευόντων:—]

8) Ἐγχειρίδιον Μελετίου πρωτοσυγγέλου Ἀλεξανδρείας ἀφ' ἑτοῦς. Большая рукопись.

Τὰ τοῦ διαλόγου πρόσωπα, διδάσκαλος καὶ μαθητής.

Ἐκ διαφόρων θεολόγων.

Διδάσκαλος: Τῶν τῆς ἐκκλησίας φροντίδων...

№ 526^a (2022).

Тамъ же.

Рукопись на бумаге in 4°, XVII вѣка.

Τοῦ λογιωτάτου Εὐστρατίου Ἀργέντου Χίου περὶ τοῦ κυριακοῦ δείπνου κατὰ Λατίνων τμήμα πρῶτον καὶ δεύτερον, въ двухъ книгахъ. Περὶ ἁγιασμῶ τοῦ μυστηρίου.

Ἐπειδὴ περὶ ὁ ἁγιασμὸς τοῦ κυριακοῦ δείπνου...

[Съ помѣткою писца-владѣльца:

Κτῆμα Ἡσαίου ἱερομονάχου Σιναίτου:—

На самомъ дѣлѣ въ этой рукописи есть только τμήμα δεύτερονъ περὶ ἁγιασμῶ τοῦ μυστηρίου. Начало трактата содер-
ЖИТЬ

№ 526^b (2021)

(218×167) подъ заглавіемъ:

Τοῦ λογιωτάτου κυρίου Εὐστρατίου Χίου Ἀργέντου κατὰ Λατίνων περὶ τοῦ κυριακοῦ δείπνου τοῦ εἰς τρία τμήματα διηρημένον συγγράμματος τμήμα πρῶτον. περὶ τῆς ὕλης τοῦ μυστηρίου.

А окончание трактата въ

№ 526^c (2023)

подъ заглавіемъ:

Εὐστρατίου Ἀργέντου Χίου περὶ τοῦ κυριακοῦ δείπνου τμήμα γ'.

Запись:

Βίβλον ἐν τρισὶ τμήμασι φαινομένην διδασκαλίαν τοῦ κυριακοῦ δείπνου ἐκτιθεὶς Εὐστράτιος Ἀργέντης κατοδοξίαν τῶν παπιστῶν ἐλέγχει:—

Помѣтка:

κτῆμα Ἡσαίου ἱερομονάχου Σιναίτου.]

№ 527 (1736).

Тамъ же.

На бумаге in 4°.

1) Ἱστορία τοῦ σχίσματος τῶν δύο ἐκκλησιῶν, ἀνατολικῆς τε καὶ δυτικῆς, συγγραφεῖσα παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου κυρίου καὶ λογιωτάτου ἱεροδιδασκάλου Ἡλιοῦ Μηνιατή, τοῦ ἐκ Κεφαλληνίας, Κερνίκης δὲ προέδρου.

Ἐξήτησας παρ' ἐμοῦ, ἄρχων ἐνδοξότατε καὶ εὐσεβέστατε, γὰ μᾶθης καταλεπτῶς τί εἶναι ἐκεῖνο, ὅπου χωρίζει τὰς δύο ἐκκλησίας...

Въ этой же рукописи:

2) Περὶ τῆς σατανικῆς αἵρέσεως τῶν κατοδόξων Ἀρμενίων καὶ τῶν ἐναγκῶν νηστειῶν αὐτῶν καὶ περὶ τῶν αἵρέσεων ὧν ἔλαβον ἐκ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Χοσρόη τοῦ λεγομένου Βραμπάσου καὶ τῶν ἐπτὰ ἑβδομάδων τῶν φυλασσομένων τοῦ δλου ἐνιαυτοῦ:—

Μετὰ τὸ διαχωρισθῆναι τὸ γένος τῶν κακοδόξων Ἀρμενίων ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους ἐν τῇ ἀγία καὶ μεγάλη τετάρτῃ συνόδῳ. . .

№ 528 (2015).

Тамъ же.

На бумагѣ in 4° [229×172; 153×98, по 22 строки] XVI вѣка.

1) Τοῦ σοφωτάτου κυρίου Νικολάου τοῦ Καβασίλα περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς: —

Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Λόγος α'. — "Ὅτι διὰ τῶν θείων συνίσταται μυστηρίων τοῦ βαπτίσματος, τοῦ μύρου καὶ τῆς ἱεραῆς κοινωνίας.

Ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ φύεται μὲν ἐν τῷ δὲ τῷ βίῳ, καὶ τὰς ἀρχὰς ἐντεῦθεν λαμβάνει· τελειοῦται δὲ ἐπὶ τοῦ μέλλοντος, ἐπειδὴν εἰς ἐκείνην ἀφικώμεθα τὴν ἡμέραν. Καὶ οὔτε ὁ βίος οὗτος τελείως δύναται ταύτην ἐνθεῖναι ταῖς τῶν ἀνθρώπων ψυχαῖς, οὔτε ὁ μέλλων, μὴ τὰς ἀρχὰς ἐντεῦθεν λαβῶν. . .

Λόγος β'. — Τίνα συντέλειαν τὸ θεῖον αὐτῇ ζωῇ παρέχεται βάπτισμα.

Τὸ μὲν οὖν ἐν τοῖς ἱεροῖς μυστηρίοις τὴν ἱερὰν ζωὴν συνεστᾶναι ἀπὸ τῶν προτέρων δέδεικται λόγων. Ἐκαστον δὲ τῶν μυστηρίων, ὅπως εἰς τουτονὶ φέρει τὸν βίον, νυνὶ σκοπῶμεν. Ἔστι μὲν γὰρ ἡ ἐν τῷ Χριστῷ ζωὴ αὐτὸ τὸ συναφθῆναι Χριστῷ. . .

Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Λόγος γ'. — Τίνα συντέλειαν αὐτῇ τὸ ἱερὸν παρέχεται μύρον.

Οὕτω δὲ πνευματικῶς συστάντας καὶ τούτου γεγενημένου τὸν τρόπον, καὶ ἐνεργείας ἀκόλουθον ἂν εἴη τυγχάνειν, ἢ τοιάδε γεννήσει προσήκει, καὶ κινήσεως καταλλήλου. Καὶ τοῦτο ἡμῖν ἡ τελετὴ τοῦ θειοτάτου δύνανται μύρου. . .

Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Λόγος δ'. — Τίνα συντέλειαν αὐτῇ δίδωσιν ἡ ἱερὰ κοινωνία.

Μετὰ δὲ τὸ μύρον, ἐπὶ τὴν τράπεζαν εἶμεν. Τοῦτο τῆς ζωῆς τὸ πέρας.

Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Λόγος: πῶς αὐτὴν ἀπὸ τῶν μυστηρίων λαβόντες φυλάξωμεν.

"Α μὲν οὖν τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς εἰς αὐτὸν τὸν Χριστὸν ἀναφέρει, καὶ ὧν ἐκείνῳ μόνῳ προσήκει, ταῦτα ἐστίν. Ἐπεὶ δὲ τὸ μὲν συστῆναι τὴν ζωὴν ἐξ ἀρχῆς, τῆς τοῦ σωτήρος χειρὸς ἐξήρτηται μόνης, τό γε μὴν φυλάξαι παγεῖσαν καὶ μείναι ζῶντας, καὶ τῆς ἡμετέρας ἔργον σπουδῆς. . .

Въ этомъ длинномъ словѣ Кавасила разсуждаетъ ■ о девяти блаженствахъ.

2) Въ этой же рукописи:

Τοῦ ἀγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κ̅ρ̅ Φιλοθέου λόγος ἐγκωμιστικὸς εἰς τοὺς ἐν ἀγίοις τρεῖς πατέρας ἡμῶν μεγάλους ἱεράρχας καὶ οἰκουμενικοὺς διδασκάλους Βασίλειον τὸν μέγαν, Γρηγόριον τὸν Θεολόγον καὶ Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον:—

Τοὺς διδασκάλους ἡμῶν ἐπαινέσωμεν· τοὺς πατέρας οἱ παῖδες κατὰ χρέος τιμήσωμεν· τοὺς τρεῖς φιλοσόφους καὶ σοφοὺς τῆς ἐκκλησίας καὶ ῥήτορας τὰ τέκνα τῆς ἐκκλησίας οἱ προσκηνοῦται τῆς μεγάλης τριάδος κατὰ δύναμιν εὐφημήσωμεν. . . Слово — длинное!

3) Тутъ же:

Βίος τοῦ ἀγίου Ἰωάννου βασιλέως τοῦ Ἑλεήμονος.

Οἱ τοὺς ἀγαθοὺς καὶ σπουδαίους ἄνδρας ἐγκωμιάζοντες. . . μεγαλοφυῖαν:— Очень длинно.

4) Тутъ же:

Γεωργίου τοῦ Σχολαρίου εἰς τὴν γέννησιν εὐαγγελισμὸν τῆς παναγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας:—

Καὶ πᾶσι μὲν τοῖς ἄλλοις τῶν ὄντων ὁ τοῦ εἶναι καὶ

ζῆν ἐνπέφυκεν ἔρωις . . . ἀμήν:—

Слово очень длинное.

№ 529 (1801).

Въ Синаеджуванийской библиотекѣ.

Σολλογὴ διαφόρων διδαχῶν καὶ ἐπιστολῶν Μελετίου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας. Рукопись на бумагѣ in 4°, XVII вѣка [л. 340 (203×149), но л. 1—7, 148—151, 201^b—206, 252—254, 320—340 пустыя]. Почеркъ — мелкій. Начало потеряно.

1) Α на полѣ нынѣшней первой страницы [= л. 8^a] написано: τοῦ ἁγίου Μαξίμου. Значить, тутъ приведено [л. 8^{a-b}] учение св. Максима;

[Γ]καὶ ἐκ δύο στοιχείων τὸ πᾶν σύγκεται νοητέον ἰμάτιον τοῦ Ἰησοῦ τὴν φαινομένην ταύτην καὶ προβεβλημένην κτίσιν . . ἄλλ' ἐκ παρθένου μόνης ὑφασμένον τῇ τοῦ θεοῦ πατρὸς τέχνῃ:—

2) л. 8^b—10^b Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου περὶ τῆς δοκούσης διαφωνίας τῶν εὐαγγελιστῶν ἐν τῇ ἀναστάσει τοῦ Κυρίου καὶ θεοῦ ἡμῶν: —

Πῶς παρὰ μὲν τῷ Ματθαίῳ ὀφὲ σαββάτων . . καὶ παρὰ τῷ Λουκᾷ:—

св примѣч.: ζητεῖ περὶ τούτου καὶ ἄλλως ἐν τῷ τέλει τοῦ βιβλίου:—

3) л. 10^b—11^a Τοῦ ἐν ἁγίοις Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου περὶ τῆς σωτηρίου ἀναστάσεως Θεογνώ[σιτω]:—

Ἄρα εἰ χρεώστην τινα . . μὴ ἠληθευκέναι δι᾿αχοριζόμενοι:—

4) л. 11^{a-b} Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως Τιμοθέω ἀναγνώστη:—

Τῶν τριῶν τῆς ταφῆς τοῦ κυρίου ἡμερονυχτίων . . ἄγειν ἡμέραν:—

5) л. 11^b—12^a α'. Ὅ(τι) σαφῶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ λέγεται καὶ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν:—

Βασιλεία τῶν οὐρανῶν καὶ βασιλεία . . ἡ μέλλουσα δίδασται χάρις:—

6) л. 12^a (безъ заглав.) краткое сказаніе о Маттееѣ:

Ματθαῖος ὁ Χριστοῦ μαθητῆς ὕστερον, τελώνης πρότερον ἦν . . ἐν εἰρήνῃ πρὸς θεὸν ἀναλύει:—

7) л. 12^{a-b}] Εἰς τὸ ῥητόν τοῦ Ἡσαίου: «καὶ ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἑπτὰ πνεύματα».

Πνεύματα τὰς ἐνεργείας λέγει τοῦ πνεύματος: πνεῦμα σοφίας, πνεῦμα συνέσεως, πνεῦμα γνώσεως, πνεῦμα ἐπιστήμης, πνεῦμα βουλήs, πνεῦμα ἰσχύος, πνεῦμα φόβου θεοῦ. Ἔστι οὖν τὸ μὲν πνεῦμα τοῦ φόβου τοῦ θεοῦ ἢ τῶν κατ' ἐνέργειαν κακῶν ἀποχή. Τὸ δὲ πνεῦμα τῆs ἰσχύος ἢ πρὸς ἐνέργειαν καὶ πράξιν τῶν ἐντολῶν πρόθυμος ὁρμή καὶ κίνησιs. Τὸ δὲ πνεῦμα τῆs βουλήs ἢ ἕξιs τῆs διακρίσεωs, καθ' ἣν σὺν λόγῳ τὰς θείας πράττομεν ἐντολάs καὶ τῶν κραιπτόνων διαιροῦμεν τὰ χείρονα. Τὸ δὲ πνεῦμα τῆs ἐπιστήμης ἢ τῶν κατ' ἀρετὴν τῆs πράξεωs τρόπων ἄπτωτος εἰδησιs, καθ' οὗs πράττοντες τῆs ὀρθῆs τοῦ λόγου κρίσεωs οὐδαμῶs περιπίπτομεν. Τὸ δὲ πνεῦμα τῆs γνώσεωs ἢ τῶν ἐν ταῖs ἐντολαῖs λόγων παράληψιs, καθ' οὗs οἱ τρόποι τῶν ἀρετῶν καθεστήκασι. Πνεῦμα δὲ συνέσεωs ἐστὶν ἢ πρὸς τοὺs τρόπουs καὶ τοὺs λόγουs τῶν ἀρετῶν συγκατάθεσιs, ἢ κυριότερον εἰπεῖν, μεταποίησιs, καθ' ἣν σύγκρασιs γίνεται τῶν φυσικῶν δυνάμεων πρὸς τοὺs τρόπουs καὶ τοὺs λόγουs τῶν ἐντολῶν. Πνεῦμα δὲ σοφίας ἐστὶ ἢ πρὸς τὴν αἰτίαν τῶν ἐν ταῖs ἐντολαῖs πνευματικωτέρων λόγων ἀνάληψιs τε καὶ ἔνωσιs, καθ' ἣν ἀγνώστωs τοὺs ἐν θεῷ κατὰ τὸ θεμιτὸν ἀνθρώποιs ἀπλῶs μούμενοι τῶν ὄντων λόγουs, ὡs ἐκ τινὸs βλαστανούσηs πηγῆs τῆs καρδίας τοῖs ἐν τοῖs ὅλοιs ἀλήθειαν ποικίλωs τοῖs ἄλλοιs ἀνθρώποιs προσφέρομεν. Ὅρα δὲ, ὅπωs οὐ φρονήσεωs πνεῦμα φησὶν, ἀλλὰ σοφίαs. ὄν γὰρ λόγον ἔχει, φασί, βασιλέα πρὸς ἐπίτροπον, τοῦτον καὶ πρὸς τὴν φρόνησιν τὴν σοφίαν ὡs τῆs μὲν ἐπιστατούσηs, τῆs δὲ ὑποταττομένηs, ἢ καὶ ὡs τῆs μὲν περὶ τὰ κάτω καὶ πρακτέα μᾶλλον ἀσχολουμένηs, τῆs δὲ περὶ τὰ θεωρητὰ μόνα καὶ ὑψηλά. Τί δὲ διοί-

σει καὶ τῆς σοφίας ἢ σύνεσις, ἢ ὅτι συνέσεως μὲν τὸ μανθάνειν, ἢ διακρίνειν. Διὸ καὶ ἀλλαχοῦ συνετὸν ἀκροατὴν φησιν τὸν ἐκ τοῦ ἀκούειν συνιέναι δυνάμενον· σοφίας δὲ τὸ καὶ ἐφ' ἑαυτῆς ἔχειν τὴν γνῶσιν· μὴ μόνον οὖν παρ' ἄλλων συνίησιν, ἀλλὰ καὶ ἀφ' ὧν ἐφ' ἑαυτῆς ἐπίσταται. Θαυμάσαι δὲ ἄξιον τὴν τάξιν τῆς ἀπαριθμήσεως, ὅπως ἀπὸ τῆς συνεχοῦς μὲν τῷ θεῷ, ἡμῖν δὲ πόρρω, τῆς σοφίας λέγω ἤρξατο· εἰς δὲ τὸ συνεχὲς μὲν ἡμῖν, τῷ θεῷ δὲ πόρρω, τὸν φόβον λέγω, κατέληξεν· ἐντεῦθεν γὰρ ἡμεῖς καὶ πρὸς τὴν σοφίαν καὶ δι' αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν ἄνιμεν:— (все)

Это замѣчательное ученіе о седми дарахъ Духа Святаго я перенесалъ 23 января 1861 года въ понедѣльникъ. Тогда солнце ярко свѣтило въ Каирѣ, а до того дня было пасмурно и перепадалъ дождичекъ.

(8) λλ. 12^b—147^b Τολκωανία Ιωαννα Ζλατοустαго па евангелія отъ Матѳея въ 89 словахъ ■ Ιωανна въ 88 словахъ.

9) λλ. 152^a—201^a Λόγοι ἐκλελεγμένοι ἐκ πολλῶν βιβλίων διδασκαλικοὶ τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς:—

Τῆ α' δευτέρα τῆς ἁγ. τεσσαρακοστῆς:—

*Ἐφθασε καιρὸς ἢ τῶν πνευματικῶν ἀγῶνων ἀρχή... .

10) λλ. 207^a—251^a Τοῦ σοφωτάτου πάπα καὶ πατριάρχου τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας, Λιβύης, Πενταπόλεως, Αἰθιοπίας καὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου, πατρὸς πατέρων ποιμένος ποιμένων, ἀρχιερέως ἀρχιερέων, γ' τῶν ἀποστόλων καὶ χριστοῦ τῆς οἰκουμένης κυρίου κυρίου] Μελετίου ἐπιστολαί:—

α) λλ. 207^a—211^a Μαξίμω τῷ θεοφιλεστάτῳ Κυθήρων. (1591 года).

Δυσὶν ἐνετόχομεν ἐπιστολαῖς τῆς θεοφιλίας σου, τῇ μὲν γραικολατίνῃ (χρήσομαι γὰρ τῇ λέξει ἤδη ἐν χρήσει οὔσῃ), τῇ δὲ ἑλληνίδι παρὰ σοῦ πεμφθεισῆς... .

[εἰς ἐνθουσίασιν ἐχμανῆ:— αφ'α'

β) λλ. 211^a—213^b] Τοῖς ἐν Κύπρῳ (1592 года). [Παῖσι φ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐν ἱερομονάχοις σὺν τοῖς τιμιωτάτοις ἄρχουσι νε-

μεσίως καὶ τοῖς λοιποῖς ὀρθοδ. χριστ. υἱοῖς ἐν κυρίῳ ἀγαπητοῖς χάριν ἔλεως:—

Ἄδυμοῦντας ὑμᾶς ἐπὶ ταῖς τῆς ἐκκλησίας σχεδὸν ἀπάσης ἀφορήτους ταλαιπωρίας, καὶ τοῖς κατ' Αἴγυπτον λιμοῖς τε καὶ λοιμοῖς, κατέλαβα χθὲς τὰ ὑμέτερα γράμματα... ἀμήν:— Ἐν Αἰγύπτῳ δευτέρα ἰσταμένου ἑκατομβαιῶνος ἔτει σωτηρίῳ αφ'ηβ' κοσμογενείας ζρ'.

β) λλ. 213^b—215^a] Γαβριήλ τῷ Φιλαδέφειας (1592 года).

Δυπεῖς, οἷς γράφεις, ἄκρω λακωνίσας, οὐ τῶν ἡμετέρων μόνον γραμμάτων, ἀλλὰ καὶ τῶν κατ' ὑμᾶς πραγμάτων... [δίχα παραπετασμάτων:—εἰρήνη ὑμῖν:— Ἐν Αἰγύπτῳ α' βοηδρομιῶνος αφ'ηβ'.

γ) λλ. 215^a—216^a] Τοῖς κατὰ τὴν λαμπροτάτην Μησῆραν εὐρισκομένοις χριστιανοῖς ὀρθοδόξοις, ἱερεῦσι τε καὶ λαϊκοῖς σὺν γυναῖξί καὶ τέκνοις, υἱοῖς κατὰ πνεῦμα ἀγαπητοῖς τῆς ἡμῶν μετριότητος χάριν ἔλεως:— (1592 года)

Ὁ φιλόανθρωπος θεός, ἀδελφοί, προσφαλίζων τὴν λογικὴν αὐτῷ μάνδραν... μὴ τοίνυν ἀδελφοί μὴ ἐγκαταλείψατε τὰς πατρικὰς νομοθεσίας, οὐδὲ περὶ τὴν τοῦ πάσχα ἑορτὴν τῶν τριακοσίων ἐκείνων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων πατέρων ἐστὶν ἢ περὶ τοῦ πάσχα ὀροθεσία... [μετὰ πάντων ὑμῶν: αφ'ηβ'.

Ἐπειδὴ δὲ ἴσμεν, ὅτι καὶ εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν ἀρχόντων ἐλεύσεται τὰ ἡμέτερα γράμματα ἐκρίναμεν αὐτοὶ τὰ αὐτὰ λατινιστὶ ἐκδοῦναι ἵνα παρ' ἡμῶν μάθωσι τὰ ἡμέτερα καὶ μὴ τῇ μεσιτεῖᾳ τῶν ἐρμηγνέων συμβῆναι τι τῶν ἀβουλήτων:—

δ) λλ. 216^b—217^b Τοῖς κατὰ πᾶσαν τῶν λαμπροτάτων Ἐνετῶν θεοφύλακτον ἀρχὴν διάγουσιν εὐσεβῶς καὶ αὐτῇ δὲ ἐξαιρέτως τῇ ἐνδοξοτάτῃ τῶν Ἐνετῶν ἀρχῇ, υἱοῖς κατὰ πνεῦμα ἀγαπητοῖς τῆς ἡμῶν μετριότητος χάριν ἔλεως καὶ εἰρήνην παρὰ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ:—

Ἐὐχαριστεῖν μὲν ὀφείλομεν... καὶ σωτῆρος:—

ε) λλ. 217^b—218^b] Τοῖς κατὰ τὴν λαμπροτάτην πόλιν τῶν

Ἐνεστῶν εὐρισκομένοις ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς (1595 год) τοῖς τε εὐγενεστάτοις καὶ τιμιωτάτοις ἄρχουσι σὺν παντὶ τῷ λοιπῷ χριστιανῶν λαῷ υἱοῖς ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ ποθεινοτάτοις χάριν ἔλεος:—

Μετὰ τῶν τιμίων γραμμάτων. . . [ἀμὴν:— ζργ'.

ж) лл. 218^b—220^b] Γαβριήλ τῷ Φιλαδέλφιας:— (1596 год).

Θαυμάζω, ἃ σοῦ τῇ φιλοκαγαθία καταθύμια τὰ περὶ τῆς ἐνώσεως τῶν ἀγράντων μυστηρίων ἤχε γράμματα διὰ σῶν γραμμάτων μὴ μεμαθηκώς, τηλικούτου παραρέντος ἤδη χρόνου. . . [ἐπιτιθέασι τὴν σιγήν:— ζρδ'.

з) лл. 220^b—225^b] Παῖσιφ ἱερομονάχῳ. 7104=1596 год. Длинное письмо.

[Ἐξῆν σοῦ τῇ . . . κεκτημένα φρονήματα: ἔρρωσο ἐν Κυρίῳ τίμιον τέκνον:— Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δεκάτῃ φθίνοντος βοηδρομιῶνος ζρδ'.

и) лл. 225^b—227^a] Τοῖς κατὰ πᾶσαν τὴν περιφανῆ Ζάκυνθον καὶ Κεφαλληνίαν καὶ τὰ πορρωτέρω καὶ σύγγεγυς εὐρισκομένοις ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς, ἱερεῦσι τε καὶ λαϊκοῖς υἱοῖς ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοῖς χάριν ἔλεος:—

Ἡ μετριότης ἡμῶν εὐχεται καὶ εὐλογεῖ. . . [ἀμὴν:—

і) лл. 227^a—234^a] Τοῖς ἐν Μικρᾷ Ῥωσίᾳ:— (1597 год) Предлинное послание.

Τῷ . . . δεσπότη Ὀστροβείας, ἀρχηγῷ Λιτουανείας καὶ Κυβρίας καὶ κριτῇ Βλαδημοιρίας τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ κνέζῳ Βασιλείῳ, καὶ τοῖς λοιποῖς [ὀρθοδόξοις καὶ ὑπερφυέσιν ἄρχουσι καὶ δεσπότης καὶ πάσης μικρᾶς Ῥωσίας τοῖς τε εὐλαβεστάτοις τῶν ἱερέων καὶ παντὶ τῷ φιλοχρίστῳ λαῷ τῶν ὀρθοδόξων τῷ κατὰ πᾶσαν ταύτην τὴν ἀρχὴν εὐρισκομένων (!), υἱοῖς ἐν Κυρίῳ ποθεινοτάτοις χάριν ἔλεος καὶ εἰρήνην καὶ κατ' ἐχθρῶν νίκην, τρόπαια παρὰ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀμὴν:—]

Τοῦτο ἦν ὑπερ ἔλεγεν ὁ σωτὴρ ἡμῶν. . . [εἰς τοὺς αἰῶνας:— Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πωαναφιῶνος ἱσταμένου ζρε'.

и) л. 234^{a-b}] Τοῖς ἐν Βολίνι: (въ Вилинѣ).

[Τοῖς ἐν Βολίνι τῇ λαμπροτάτῃ διάγουσιν ἀδελφοῖς τῶν ὀρ-

θοδόξων χριστιανῶν τοῖς τε τοῦ ἱεροῦ καταλόγου καὶ τῆς κοσμικῆς εὐκοσμίας τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑπερποθήτοις. χάριν ἔλεος:—]

Εὐφραίνεται μου τὰ τεθλιμμένα σπλάγγνα. . . [οὗ ἡ χάρις. Ἐν Κωνσταντινουπόλει:—

л) лл. 234^b—240^b] Τοῖς ἐν Πολονίᾳ Ῥώσοις: (1597 год)

[Τοῖς εὐσεβέσι καὶ ὀρθοδοξοτάτοις Ῥώσοις τὴν ἀναπαῶσαν τὴν ὑψηλοτάτην ἀρχὴν τῆς κρατίστης βασιλείας Πολονίας παροικοῦσι, τοῖς ἐν Κυρίῳ υἱοῖς περιποθήτοις τῆς ἡμῶν μετριότητος χάριν ἔλεος καὶ εἰρήνην παρὰ τοῦ Κυρίου:—]

Ἄνδρες Ῥῶσοι, τῆς εὐσεβείας τὰ θρέμματα, τοῖς ὀρθοδόξιας ὑπερασπισταί, οἱ τῇ προαιρέσει ἤδη μάρτυρες. . . [ἀμὴν:— Ἐν Κωνσταντινουπόλει ζρε'.

м) лл. 240^b—244^a] Τοῖς ἐν Μικρᾷ Ῥωσίᾳ Γεδεῶν ἐπισκόπῳ.]

(1597 год) Γεδεῶν τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Λεοντοπόλεως καὶ συνεπισκόπῳ σὺν τοῖς λοιποῖς [εὐλαβεστάτοις ἱερεῦσι καὶ λαμπροτάτοις ἄρχουσι μετὰ πάντων τῶν ὀρθοδόξων τῆς Μικρᾶς Ῥωσίας λαῶν ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, γερόντων τε καὶ παιδιῶν, τοῖς ἐν Χριστῷ ἀγαπητοῖς χάριν ἔλεος καὶ εἰρήνην παρὰ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ:—]

Ἡ μετριότης ἡμῶν εὐχεται καὶ εὐλογεῖ πάντας ὑμᾶς. . .

[ἀμὴν:— Ἐν Κωνσταντινουπόλει ζρε'.

и) лл. 244^a—251^b] Τοῖς ἐν Χίῳ (1598 год). Очень длинно.

Τῷ ἱερωτάτῳ μητροπολίτῃ σὺν τοῖς . . . περιποθήτοις χάριν.

Ἵπαγε ὀπίσωμου σατανὰ (εἶπεν ὁ σωτὴρ τῷ Πέτρῳ ποτὲ) τῷ διὰ Πέτρου τὴν πέτραν ἐπηρέαζειν καὶ διὰ τῆς ἐν προσχήματι φιλανθρωπίας τὸ τῆς φιλανθρωπίας μυστήριον ἀναχαιτίσαι. . . [μετὰ πάντων ὑμῶν:— Ἐν Κωνσταντινουπόλει ζρε'.]

Всѣ письма.

[11] лл. 255^a—269^b (безъ заглавія, для котораго оставлено мѣсто)

Τοῦ Κυρίου συνεργούντος καὶ τὸν λόγον βεβαιούντος

ἀρχόμεθα πρῶτον τὸν περὶ πίστεως λόγον . . . въ 20 главахъ.

12) λλ. 270^a—285^a Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἐφραίμ ἐπιστολὴ πρὸς Ἰωάννην μονάζοντα περὶ ὑπομονῆς καὶ τοῦ μὴ ἀπατάσθαι τοῖς λογισμοῖς προφάσει δικαιωμάτων καὶ λέγειν ὅτι βοσκὸς πορεύομαι καὶ περὶ σωφροσύνης:—

Πολλὰ παραινέσαντες τὸν εὐλαβέστατον Θεόδωρον . . . выбранныя мѣста и изъ другихъ произведеній Ефрема Сир.

13) λλ. 286^a—319^b Αὗται αἱ ὁμιλίαι εἰσὶν ἀτελεῖς ἀλλ' εἰσὶ σκιάσματα ποιηθεῖσαι παρὰ τοῦ τεπεινοῦ καὶ ἀμαρτωλοῦ Μαρτίου ἱερομονάχου τοῦ Μητυληναίου τοῦ ἐκ Κρήτης¹⁾ καὶ μὴ μου μέμφεσθε διὰ τὴν ἀμάθειάν μου:—

рядъ бесѣдъ и толкованіе Евангелія.]

№ 530 (1605).

Въ той же библіотекѣ.

Ἐπιστολάριον, на бумагѣ въ большой листъ, содержитъ 546 писемъ къ разнымъ лицамъ. Изъ нихъ 149—Александрійскаго патріарха Μελετία.

[Въ рукописи есть общее оглавление ея съ указаніемъ страницъ прежняго счета:

Πίναξ τοῦ παρόντος ἐπιστολαρίου ἐκ τῶν τοῦ Μελετίου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας τοῦ Πηγαῖ ἐπιστολῶν.

Ἐπιστολὴ α' εἰς Ἀλούζιον Χολινοῦ πατρίκιον τῶν Ἐνετῶν	1
» β' εἰς Λεόντιον ἱερομόναχον Εὐστράτιον . . .	1
» γ' γράφοντες πρὸς αὐτὸν οἱ Χίοι	■
» δ' εἰς τὸν οἰκουμενικὸν Θεόκλητον	2
» ε' εἰς Νικηφόρον	3
» ς' εἰς Λαυρέντιον ἱερομόναχον	3
» ζ' εἰς τὸν Φιλαδελφείας Γαβριήλ	3
» η' εἰς Ἰωάννην Μαρμούρη ¹⁾ ῥήτορα	4
» θ' εἰς Ἰππόλυτον πρῶτον Χίου	4

¹⁾ Μοῦρμουρη въ самомъ текстѣ письма.

Ἐπιστολὴ εἰς Ἰερεμίαν πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως	4
» α' τοῖς ἀπανταχοῦ	4
» β' εἰς Κωνσταντῖνον Κονιορτόν	5
» γ' εἰς Γαβριήλ Δωροθέου βίτζην	5
» δ' εἰς Θεόδωρον βασιλέα Μοσχοβίας	6
» ε' τοῖς ὀρθοδόξοις τοῖς κατὰ πᾶσαν ἀρχὴν τῶν Ἐνετῶν	7
» ις' εἰς Ἰγνάτιον ἱερομόναχον	8
» ιζ' εἰς τὸν πατριάρχην Ἱεροσολύμων	9
» ιη' εἰς Ἰερεμίαν οἰκουμενικὸν	9
» ιδ' καὶ κ' εἰς τὸν αὐτὸν	9
» κα' εἰς Ἀνδρόνικον Καντακουζηνὸν	10
» κβ' εἰς Ἡρακλῆ ἱατρὸν Κασσιμάτην	10
» κγ' εἰς Λαυρέντιον ἱερομόναχον	10
» κδ' τοῖς ἐν Κρήτῃ	11
γράμμα συγχωρητικὸν πρὸς Ἰωάσαφ ἱερομόναχον παρὰ Ἰερεμίου οἰκουμενικοῦ	11
» κέ' εἰς Μάξιμον ἱεροδιάκονον	11
» κς' εἰς Γαβριήλ Φιλαδελφείας	12
» κζ' εἰς Μάξιμον Μαργούνιον	13
» κη' εἰς Γεώργιον ἱερέα λογοθέτην Ῥόδου	13
» κθ' τοῖς κατὰ Κρήτην ὀρθοδόξοις	13
» λ' εἰς Λαυρέντιον ἡγούμενον Βροντισίου	15
» λα' εἰς Νικηφόρον ἡγούμενον Ἀρκαδίου	15
» λβ' εἰς Λαυρέντιον ἱερομόναχον	16
» λγ' τοῖς κατὰ Κρήτην εὐρισκομένοις	16
» λδ' τοῖς κατὰ Κυθωνίαν εὐρισκομένοις	16
» λε' εἰς Λεόντιον ἱερομόναχον Εὐστράτιον	17
» λς' εἰς Μητροφάνην μοναχὸν Ναύπλιον	17
» λζ' εἰς Μαραφαρᾶν	18
» λη' εἰς Παῖσιον ἱερομόναχον Ζακύνθιον	18
» λθ' εἰς Διονύσιον Ἡρακλείας	19
» μ' εἰς Γεώργιον Καντακουζηνὸν	19
» μα' εἰς Ἀντωνάκη τὸν Βλαστὸν	20
» μβ' τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπασιν	20

Επιστολή μγ' εἰς Μιχαήλ τὸν Καββάκον	21
» μδ' εἰς Ἄγγελον πρωτοσύγγελον Ἀλεξανδρείας	22
» με' εἰς Γαβριήλ οἰκουμενικόν	23
» μς' εἰς τὸν αὐτὸν (ζρδ')	24
» μς' εἰς λογοθέτην Ῥόδου	25
» μη' εἰς τὸ κάστρον Κρήτης	25
» μθ' τοῖς ἐν Σιτεία καὶ Τερᾷ Πέτρα	26
» ν' εἰς τὸν Κορώνης	27
» να' εἰς Λεόντιον ἱερομόναχον	28
» νβ' εἰς τὸν οἰκουμενικόν Γαβριήλ	29
» νγ' εἰς Εὐγενίαν μοναχὴν	29
» νδ' εἰς Γεράσιμον ἡγούμενον τῆς Ὁδηγήτριας	30
» νε' εἰς Ἀρσένιον ἡγούμενον τῶν Ἀπεζωνῶν	30
» νς' τοῖς ἐν Ἀγίῳ Ὄρει	31
» νς' τοῖς αὐτοῖς	33
» νη' εἰς Παῖσιον ἱερομόναχον (ζρδ')	33
» νθ' εἰς Νικηφόρον ἱερομόναχον χαρτοφύλακα	41
» ξ' εἰς Λεόντιον ἱερομόναχον	41
» Ξα' Πατρίαις	41
» Ξβ' εἰς τὸν Φιλαδελφείας	42
» Ξγ' Χίοις	43
» Ξδ' εἰς Κύριλλον ἱερομόναχον Λούκαρην	43
» Ξε' εἰς Νικηφόρον	43
» Ξς' τοῖς ἀπανταχοῦ	44
» Ξς' εἰς Ματθαῖον προηγούμενον	44
» Ξη' εἰς τὸν Θεσσαλονίκης (αφτς')	44
» Ξθ' εἰς Νικηφόρον ἱερομόναχον Ῥόδιον	45
» σ' εἰς Βασίλειον κνέζην	45
» σα' εἰς Γαβριήλ Θεοδωροβίτζην	46
» σβ' εἰς Ἀρσένιον Ἐλασσώνος	46
» σγ' εἰς τὸν κράτιστον βασιλέα Μοσχόβου (ζρε').	47
» σδ' εἰς τὸν αὐτὸν βασιλέα	48
» σε' εἰς Παρίσην ὑπατον Μοσχολίας	49
» σς' εἰς Βασίλειον ταμεῖαν Μοσχολίας	49
» σς' εἰς τὴν κατὰ Λεοντόπολιν ἀδελφότητα	50

Ἐπιστολή οη' εἰς Κύριλλον πρωτοσύγγελλον	50
» οθ' τοῖς ἐν Βολίῳ ἀδελφοῖς	51
» συστατικὸν διακόνου	52
» π' εἰς Ἰγνάτιον χωρεπίσκοπον Ὀστροβίας	53
» πα' τοῖς ἐν Κυθωνία	53
» πβ' εἰς Τερεμίαν ἡγεμόνα Μολδοβλαχίας	53
» πγ' εἰς Γεννάδιον Βλαστόν	55
» πδ' εἰς Βασίλειον κνέζην	55
» πε' εἰς Κύριλλον ἱερομόναχον Λούκαρην	55
» πς' εἰς Γαβριήλ Θεοδωροβίτζην	56
» πς' εἰς Γεδεῶν Λεοντοπόλεως ἐπίσκοπον	56
» πη' εἰς Χλέβ ταμεῖαν	57
» πθ' εἰς τὴν κατὰ Λεοντόπολιν ἀδελφότητα	57
» ι' εἰς τὸν Θεσσαλονίκης	57
» ια' εἰς Νικηφόρον	58
» ιβ' εἰς Εὐθύμιον Οὐγκροβλαχίας	58
» ιγ' εἰς Ἀδάμον κνέζην	58
» ιδ' εἰς Συμεῶνα ὕλανικόν	59
» ιε' εἰς οἰκονόμον Καλλιουπόλεως	59
» ις' εἰς Ἀλέξανδρον διάκονον Καλλιουπόλεως	60
» ις' εἰς Γαβριήλ Φιλαδελφείας	60
» ιη' εἰς Μάξιμον Κυθήρων	60
» ιθ' εἰς τοὺς αὐτοὺς κοινῇ (ζρς').	61
» ρ' εἰς ἐπίσκοπον Συμεῶν Παλαπάνον	63
» ρα' εἰς Κυπριανὸν ἱεροδιάκονον	64
» ρβ' εἰς Ἀντώνιον Σκλέζα	64
» ργ' εἰς Γεώργιον Μαραφάραν	64
» ρδ' εἰς Μελέτιον Βλαστόν	66
» ρε' εἰς Πορφύριον	67
» ρς' εἰς Κωνσταντῖνον ἱερέα	67
» ρς' εἰς Λεόντιον Εὐστράτιον	67
» ρη' εἰς Παῖσιον Ῥόδου μητροπολίτην	68
» ρθ' εἰς Νικόλαον ἱερέα	68
» ρι' εἰς καγκελάριον Ἰωάννην	68
» ρια' εἰς τὸν Φιλαδελφείας Γαβριήλ	69

Ἐπιστολή ρβ' εἰς Γεδεών Λεοντοπόλεως	70
» ριγ' τοῖς Ῥώσοις	71
» ριδ' ἀνώνομος	72
» ριε' εἰς τὸν Χίου	72
» ρις' εἰς Γεώργιον Χίου	72
» ριζ' εἰς τὸν Μολδοβλαχίας Γεώργιον	73
» ριη' εἰς Ἱερεμίαν ἡγεμόνα Μολδοβλαχίας	73
» ριθ' εἰς τὸν μητροπολίτην Χίου	74
» ρκ' εἰς τὸν Δεόντιον ἱερομόναχον	75
» ρκα' εἰς Μιχαήλ ἐπίσκοπον Κοπιστένσκιος καὶ Σαμπορίου	75
» ρκβ' εἰς Κύριλλον ἱερομόναχον	75
» ρκγ' εἰς Ἀμβρόσιον ἱερομόναχον	77
» ρκδ' εἰς Γεώργιον Δουῖζηνορδοβίκον	77
» ρκε' εἰς Συμεῶνα Συμεωνίδην	77
» ρκες' εἰς Μάξιμον	77
» ρκς' εἰς τὸν αὐτὸν	78
» ρκη' εἰς Ἱερεμίαν μοναχὸν	78
» ρκθ' εἰς Νικηφόρον ἱερομόναχον	78
» ρλ' εἰς Φιλόθεον ἱεροδιάκονον	79
» ρλα' εἰς Γεδεών Λεοντοπόλεως	79
» ρλβ' εἰς τὸν Ῥόδου Παῖσιον	80
» ρλγ' εἰς τὸν Θεσσαλονίκης Κοσμᾶν	80
» ρλδ' εἰς Ἰωάννην Βισκένσкас	80
» ρλε' εἰς Κυπριανὸν ἀρχιδιάκονον Ὀστροβίας	81
» ρλς' εἰς τὸν οἰκονόμον Καλλιουπόλεως εὐχαρι- στικῆ	82
» ρλς' εἰς Γεώργιον τὸν μέγαν ῥήτορα	82
» ρλη' τοῖς ἐν Λεοντοπόλει ὀρθοδόξοις	82
» ρληθ' εἰς Ἡσαΐαν Παλαμπάνον ψηφισθέντα ἐπίσκοπον Λεοντοπόλεως	83
» ρμ' εἰς Μάξιμον Κυθήρων ἐπίσκοπον τὸν Μαργούνιον (αφ'ια)	84
» ρμα' τοῖς ἐν Κύπρῳ (αφ'ιβ')	90
» ρμβ' Γαβριήλ τῷ Φιλαδελφείας (αφ'ιβ')	93

Ἐπιστολή ρμγ' τοῖς ἐν Μησῆνῃ (αφ'ιβ')	96
» ρμδ' τοῖς Ἐνέταις ὀρθοδόξοις (ζργ')	98
» ρμε' Γ'αβριήλ τῷ Φιλαδελφείας (ζρδ').	99
» ρμς' τοῖς κατὰ τὴν Ζάκονθον καὶ Κεφαληνίαν	102
» ρμς' τοῖς ἐν Μικρᾷ Ῥωσία (ζρε')	103
» ρμη' τοῖς ἐν Πολονίᾳ Ῥώσοις (ζρε')	113
» ρμθ' τοῖς ἐν Μικρᾷ Ῥωσίᾳ, Γεδεών ἐπισκόπῳ (ζρς')	122
» ρν' τοῖς ἐν Χίῳ (ζρς')	127
» ρνα' τοῖς κατὰ Ἀπωλονίαν ὀρθοδόξοις Ἑλλήσι τε καὶ Ῥώσοις (ζρς')	138
Ἴσον τοῦ χρυσοβούλλου τῆς ἐν Τραπεζοῦντι μονῆς τοῦ τιμίου Προδρόμου Ζαβουλῶν λεγομένης (ζρωε')	145
Ἐπιστολή τε διδασκάλου Εὐγενίου πρὸς τοὺς ἐν Οὐγκρία ὀρθοδόξους Σέρβους	147
Ἰγνατίου ἱεροδιακόνου λόγος ἐπιτάφιος εἰς τὸν αἰδι- μον καὶ σοφώτατον Διαμαντὴν τὸν Ῥούσιον (αψμς' αὐγούστου δ')	160
Ἴσον τῆς πατριαρχικῆς (патр. КИ. ГИВРИИЛА) ἐπιστο- λῆς πρὸς τὸν Σιναίου κῆρ Κύριλλον περὶ τῶν ἐν Καλκού- τα Ἰνδίας εὐρισκομένων χριστιανῶν. (αψπβ' ἀπριλλίου α')	163
Συγχωρητικὸν συνοδικὸν τοῖς Σιναΐταις (1777 г. де- кабрь)	165
стр. 168—188 пустыя.	
Τῷ Φιλαδελφείας Γαβριήλ περὶ τῶν θείων μυστη- ρίων (ζργ' = αφ'ιδ')	189
Τῷ Κυριακῷ Φωτεινῷ ἱατρῷ καὶ διδασκάλῳ τῷ β-ον περὶ τῶν ἀγράντων μυστηρίων	201
стр. 205—207 пустыя (счесть ошибочный).	
Надписи въ Синайскомъ храмѣ	206
Τῷ ἡγουμένῳ Σωφρονίῳ	207
Τῷ Πέτρῳ βασιλεῖ Μοσχοβίας ἐξ ἀγίου ὄρους Σινᾶ	207
Τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ	208
Τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει συνόδῳ τῶν ἀρχιερέων	209

Τῇ αὐτῇ συνόδῳ	209
Τῷ ἀγίῳ Ἄρτης κὺρ Νεοφύτῳ	210
Τῷ πρώτῳ Κωνσταντινουπόλεως Κυρίλλῳ	211
Τῷ οἰκουμενικῷ	212
Ἔτεραί δύο ἀνόνομαί	212
Δύο ἀνόνομαί	213
Διονυσίῳ Ἡρακλείας	214
Ἄνόνομος	214
Κωνσταντῖνος τοῖς λογιωτάτοις Ἰωαννικίῳ, Γε- ρασίμῳ καὶ Χαρίτωνι	215
Ἰγνατίῳ Χίῳ	215
Μελέτιος Ἀλεξανδρείας Ἰωάννη τῷ Κορέσῃ	216
Γερμανῶ τῷ διδασκάλῳ θεολογικῆ	216
Ἰακώβῳ διδασκάλῳ	218
Ἄνόνομαί πέντε καὶ ἕτερα πρὸς τὸν μακαριώτατον Ἱεροσολύμων	219
Δημητρίῳ δύο	219
Ἰωάννη Κομνηνῷ τῷ ἱατροφιλοσόφῳ	220
Νικολάῳ τῷ Μαυρογορδάτῳ	220
Διονυσίῳ Μπάπῳ καὶ δύο ἀνόνομαί	221
Δημητρίῳ καὶ δύο ἀνόνομαί	222
Κοσμᾶ τῷ καθηγουμένῳ Σιναίτῃ	223
Ἄνόνομος	223
Παναγιώτῃ Σινωπεῖ	223
Ἄνόνομαί δ'	224
Μητροφάνῃ διακόνῳ	225
Ἡσαΐας ἱεροδιάκονος τῷ γέροντι Ἰγνατίῳ	225
Ἰγνατίος Ἡσαΐα	226
Γερασίμῳ καὶ Ἰωαννικίῳ	226
Μελέτιος Ἀλεξανδρείας τοῖς κατὰ τὸ κράτος τῆς βασιλείας Πολώνων ὀρθοδόξοις	227
Μαξίμῳ ἀρχιδιάκονῳ δύο	228
Τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ	229
Ἄνόνομαί τέσσαρες	229
Ἐπιστολή Ἀθηναίων πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχῃν	231

Σιλβέστρου Ἀντιοχείας πατριάρχου πρὸς τὸν Κιτέων κὺρ Διονύσιον ἐπιστολαὶ δ'	233
Πρὸς τὸν μέγαν χάτμανον Καζακίας φυγάδα ὄντα ἐν Θεσσαλονίῳ	236
Εἰς τοὺς ὀρισμούς τις Κύριλλος ἱερομόναχος	236
Πρὸς τὸν νεοχειροτονηθέντα ἀρχιερέα	237
Ἄνόνομαί	237
Σημειώματα περὶ ἐλεημοσύνης καὶ τίτλοι εἰς διάφορα πρόσωπα	238
Πρὸς Ἰάκωβον Λαρίσσης ἀρχιδιάκονον	243
Ἰακώβῳ διδασκάλῳ τῷ Πατριῳ	243
Τῷ ὑποψηφίῳ Σιναίου	244
Πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας	244
Πρὸς τὸν Σιναίου	244
Εἰς τὸν ἀθόνητον Βλαχίας ἀπὸ τοῦ Ἀλεξανδρείας	245
Συστατικὸν γράμμα τῆς ἐν Ῥαχιτίῳ νοταρίας	245
Πρὸς τὴν ἐν Ταμαθία ἐκκλησίαν	247
Ἰακώβῳ διδασκάλῳ τῷ Πατριῳ	248
Σιλβέστρῳ ἀρχιεπισκόπῳ Νέας Ἰουστινιανῆς καὶ πά- σης Κύπρου	248
Τῷ Ἱεροσολύμων Μελετίῳ	249
Παῖσιου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὸν- διδάσκαλον Σπαντωνῆν	250
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας Ἰωαννικίον (αὐτῷ δεκ. κθ')	250
Διαζύγιον ὅταν ὁ ἄνδρας κατηγορῇ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ὅτι μοιχεύεται, καὶ δὲν τῆς ἀποδείξει, καὶ θέλει ἡ γυναῖκα νὰ χωρισθῇ	251
Ἔτερον διαζύγιον ὅταν μοιχεύεται ἡ γυνὴ καὶ τῆς τὸ ἀποδείξῃ ὁ ἄνδρας	252
Διαζύγιον ὅταν δὲν δύναται ὁ ἄνδρας νὰ εὑρεθῇ μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ σαρκικῶς χρόνους τρεῖς	252
Διαζύγιον ὅταν ὁ ἄνδρας μισύσῃ καὶ περάσῃ χρόνοι πέντε καὶ δὲν μάθῃ ἡ γυναῖκα αὐτοῦ δι' αὐτὸν ὅτι ζῆ καὶ θέλῃ νὰ ὑπανδρευθῇ	252

Χωρισμός γάμου	253
Περὶ τοῦ πῶς γράφουσιν οἱ ἀρχιερεῖς ἀπολυτικὸν γράμμα τοῦ θέλοντος ἀποδημῆσαι ἱερέως	253
Πῶς γράφουσιν οἱ ἀρχιερεῖς εὐεργετικὸν γράμμα ὅταν δίδωσιν ὀφρῖκιον, σταυρὸν καὶ ἐπιγονάτιον	254
Ἐνταλτήριον γράμμα πῶς γράφουσιν οἱ ἀρχιερεῖς ὅταν ποῦσιν πνευματικὸν (разные образцы)	254
Τὸ ἴσον τῆς διαθήκης Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ	256
Περὶ διαθηκῶν ὅταν μέλλῃ τινὰς νὰ τελευτήσῃ ἢ ὅταν ζῶν θέλῃ νὰ τὴν κάμῃ	259
Ἔτερα διαθήκη πᾶν ὥραία	259
Τύπος τοῦ διατίθεσθαι νεώτερος κατ' ἐπιτομήν (αφοδ' года, 11 марта, отъ имени Маріи, дочери Δημητρίου Κορέση)	259
Τύποι διαθήκης	260
Γράμμα ὅπου γράφουσιν οἱ ἀρχιερεῖς περὶ ζητίας μοναστηρίου, ὅπου εἶναι χαλασμένον, καὶ θέλουν νὰ τὸ ἀνακαταστήσουν	262
Ἔτερον περὶ ζητίας αἰχμαλώτων	263
Ἔτερον περὶ ζητίας μοναστηρίου	263
Ἀπανταχοῦ διὰ ζητίαν	264
Οἰκονομικὴ Νικηφόρου ἀρχιεπισκόπου τοῦ Σινᾶ ὄρους περὶ μετοχίου τῆς Μπογδανίας	265
Ἡγουμενικὴ Κοσμᾶ ἀρχιεπισκόπου τοῦ Σινᾶ	266
Παρὰ ἀρχιερέως (Μητροφάνους μητροπολίτου Βάρνης) διὰ ἐλεημοσύνην κουτίον	268
Γράμμα ἐπιτροπικὸν (ἀρχιεπισκόπου τοῦ Σινᾶ ὄρους)	268
Γράμμα μαρτυρικὸν τοῦ ἀρχιεπισκόπου τοῦ Σινᾶ ὄρους ὅταν πάρωσι τινὸς καράβι	269
Γράμματα Ἰσα ψήφων τοῦ Σιναίου ὄρους ἀρχιεπισκόπου	269
Ἔπος διαλαμβάνων περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐντὸς τῆς ἐν τῇ περιφήμῃ γήσῳ Κρήτῃ ἱεράς ἡμῶν μονῆς τῆς ἁγίας ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Αἰκατερίνης τὸ μοναχικὸν ἐνδύσασθαι σχῆμα, ἀνευ τῆς ἄχρι τέλους ζωῆς αὐτοῦ ἀψευδοῦς καὶ ἀ-	

υποστόλου ὑποταγῆς, ἐπικυρωθεὶς τῇ ἡμετέρᾳ ὑπογραφῇ καὶ ἐπισφραγισθεὶς τῇ ἡμετέρᾳ δημοσίᾳ σφραγίδι	278
Πατριαρχικὸν γράμμα (КП. патр. Гавриила) περὶ τοῦ ἐν Κρήτῃ τῶν Σιναϊτῶν μοναστηρίου (αψέ' ἰουλίῳ)	279
Ἰερεμίου πατρ. КП. πρὸς τὸν Σιναίου ἀρχιεπίσκοπον (αψίς' ὀκτωβρίου ια')	281
Τοῦ αὐτοῦ ἀδόξως τοῦ πρώην КП. κύρ Κοσμᾶ (αψέ', φεβρουαρίῳ)	283
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς Ἀλεξανδρεῖς (αψκγ' ἐν μηνὶ Σεπτεμβρίου)	284
Ἡγουμενικὴ τοῦ Ἀλεξανδρείας κύρ Κοσμᾶ εἰς τὰ ἐν Κρήτῃ μετόχιά του (αψκδ').	286
Τοῦ Ἀλεξανδρείας Γερασίμου ποιούντος παραίτησιν εἰς τὸν Σαμουήλ (αψι')	287
Συνοδικὸν εἰς τὰς ἐν Γαλατᾷ ἐκκλησίας διὰ βοήθειαν τοῦ Ἀλεξανδρείας	289
Καλλινίκου πατρ. КП. συνοδικὸν κατὰ τῶν τολμησάντων διασύρει τὰς ἀπανταχοῦ ἐκκλησίας εἰς μαλικιανέ (αχζζ')	291
Συνοδικὸν κατ' ἐκείνων ὅπου σπουδάζουν νὰ λάβουν πατριαρχικὰ καὶ ἀρχιερατικὰ ἀξιώματα παρανόμως μὲ δόσιν χρημάτων (αψιη', μαίῳ)	293
Ἰερεμίου πατρ. КП. συνοδικὸν εἰς τοὺς Ἀλεξανδρεῖς διὰ βοήθειαν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας (αψκα', ἰουλίῳ)	298
Ἰσον ἀπαράλλακτον τῆς πρωτοτύπου καθαιρέσεως τῆς γενομένης παρὰ τοῦ μακαριωτάτου Ἱεροσολύμων πατριάρχου κυρίου Χρυσάνθου κατὰ τοῦ κακο Σεραφεῖμ Ἀντιοχείας (αψκε')	302
Καθαίρεισι ἱερέως	305
Καθαίρεισι ἱερομονάχου Ἀγιορείτου	306
Κατὰ μοναχοῦ τινος συζευχθέντος γυναικὶ συνοδικὸν ἀφοριστικὸν	307
Συνοδικὸν κατὰ ἀδελφοποιίας	307
Συνοδικὸν κατὰ τινων ἱερέων σπευδόντων ἀποβαλεῖν τοὺς προτέρους ἱερεῖς ἐκ τῶν ἐν αἷς διατάχθησαν ψάλλειν ἐκ-	

κλησιῶν παρανόμως	308
Γράμμα πατριαρχικὸν εἰς καθάρεισιν ἱερομονάχου (Με- λειτίου) (αφκ')	311
Εἰς ζητίαν γυναικὸς	312
Γράμμα τοῦ Ἀλεξανδρείας Κοσμά περὶ ζητείας αἰχ- μαλώτων τινων	313
Ἔτερον περὶ ζητίας τοῦ αὐτοῦ	314
Γράμμα εὐχαριστικὸν τοῦ αὐτοῦ	316
Τοῦ αὐτοῦ γράμμα εἰς τὸν κατ' Αἴγυπτον ἐπίτροπον ἀφοριστικὸν κατὰ τινων	317
Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἐν Ῥαχτιῷ χριστιανούς εὐχετι- κόν	318
Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἐν Τριπόλει τῆς Βαρβαρίας χρι- στιανούς διὰ βοήθειαν τοῦ θρόνου	319
Συστατικὸν τῶν ὀσπιταλίων τῶν ἐν Ταμιαδίῳ	320
Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἐν Ταμιαδίῳ χριστιανούς διὰ βοή- θειαν τοῦ θρόνου	322
Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ χριστιανούς διὰ βοή- θειαν τοῦ θρόνου	324
Τοῦ αὐτοῦ ἀφοριστικὸν κατὰ τινων	325
Σαμουήλ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας περὶ τοῦ βα- καρίτου τῆς Βλαχίας	327
Τοῦ αὐτοῦ ἀποκαθιστῶντος πρωτέκδικον τοῦ τῆς Ἀλε- ξανδρείας θρόνου Ἀναστάσιον Βότα εἰς Μισσηναν (αφκβ' μαῖου κβ')	330
Τοῦ αὐτοῦ ἀποκαθιστῶντος ἱερέαν τινὰ Ἰωάννην Κα- ραβέλλαν ἱερομνήμονα τοῦ θρόνου	331
Τοῦ αὐτοῦ γράμμα πρὸς τὸν αὐτόν	332
Τοῦ αὐτοῦ διὰ βοήθειαν αἰχμαλώτου τινὸς Νικολάου Λικινίου ἐκ Μονεμβασίας (αφκβ' μαῖου)	333
Τοῦ αὐτοῦ ἀποκαθιστῶντος τινὰ Μανουήλ Κοστε- ρέλην δικαιοφύλακα τοῦ θρόνου	336
Τοῦ αὐτοῦ συστατικὸν ἐνταλτηριῶδες γράμμα τῷ μεγ. χαρτοφύλακι καὶ ἐπιτρόπῳ τοῦ τῆς Ἀλεξανδρείας θρόνου χατζῆ κὺρ Σαμαάν	336

Τοῦ αὐτοῦ ἀποκαθιστῶντος τινὰ Σπαντωνὴν μέγαν ρήτορα τοῦ θρόνου	337
Τοῦ αὐτοῦ ἀποκαθιστῶντος τινὰ χατζῆ Νικόλαον- ἐκκλησιάρχην τοῦ θρόνου	338
Τοῦ αὐτοῦ τύπος ἐνταλτηρίου γράμματος εἰς μέγαν ἀρχιμανδρίτην τοῦ θρόνου	339
Τοῦ αὐτοῦ γράμμα διὰ τὸ δόσιμον τοῦ ἐν Ταμιαδίῳ μετοχίου τοῦ Συναίου	340
Συνοδικὸν τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κὺρ Ἰερεμίου διὰ τὸ ἐν Βλαχίᾳ μοναστήριον τὸ ἐπονομαζό- μενον τῶν Ζλατάριδων (αψηῆ').	341
Τοῦ Ἀλεξανδρείας νοθετικὸν εἰς τοὺς ἐπαρχιώτας του	343
Τοῦ αὐτοῦ ἕτερον εἰς αὐτοὺς διὰ τὴν βοήθειαν τοῦ θρόνου	344
Τοῦ αὐτοῦ γράμμα διὰ τὸ βακαρίτου τῆς Βλαχίας	345
Εἰς τὸν βασιλέα Μοσχοβίας (Πέτρον τὸν α') παρὰ τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας	347
Τοῦ Ἀλεξανδρείας πρὸς τὸν αὐτὸν βασιλέα διὰ βοήθει- αν τοῦ θρόνου (ἰνδ. ιγ')	351
Κυρίλλου τοῦ Λουζάρεως πατριάρχου Ἀλεξαν- δρείας πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Καντουαρίας κύριον Γεώρ- γιον τὸν Ἄβαν (αχιη')	353
Τοῦ Ἀλεξανδρείας πρὸς τὴν ἐν Μοσχοβίᾳ σύνοδον διὰ τὴν βοήθειαν τοῦ θρόνου (сѣ Арсеніемъ Θивандскіимъ)	355
Τοῦ Ἀλεξανδρείας Σαμουήλ πρὸς τὸν βασιλέα Μο- σχοβίας (Πέτρον τὸν α') διὰ τὴν βοήθειαν τοῦ θρόνου (αψιζ')	355
Τοῦ Ἀλεξανδρείας πρὸς τὸν ἡγεμόνα Οὐγκροβλαχίας Ἰωάννην Νικόλαον Ἀλεξάνδρου	362
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτόν	363
Τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κὺρ Σαμουήλ πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Μοσχοβίας Ἀλέξιον Πετροβίτζη διὰ τὴν βοήθειαν τοῦ θρόνου (αψιζ')	364
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν μητροπολίτην Ῥεζανίου καὶ το- ποτηρητὴν τοῦ πατριαρχείου Μοσχοβίας (αψιζ')	367

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν χάτμανον πάσης Ῥωσίας καὶ τοῦ στρατοῦ Ζαποράβιας	369
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον τοῦ Κιέβου (ἢ Πιτρὸς Ι) κλέζην Δημήτριον	372
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸ πρίγκιπα Δημήτριον Κωνσταντίνου	375
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Θωμᾶν Καντακουζηνὸν πρωτοσπαδάριον	376
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν μητροπολίτην Κιέβου	377
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς ἄρχοντά τινα Σάββαν	378
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀρχιμανδρίτην τοῦ Πετζέρσκη	379
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὴν δόμναν κυρίαν Μαρίαν	380
Γράμμα τῶν Ἀλεξανδρέων προσκαλούντων τὸν πατριάρχην τους ἐκ τῶν ἔξωθεν πρὸς τὸν θρόνον του	381
Γράμμα τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην	382
Εἰς τὸν πατριάρχην Ἀλεξανδρείας παρὰ τῶν κληρικῶν του	383
Παρὰ τῶν Ἀλεξανδρέων εἰς τὸν πρῶν Ἀντιοχείας	384
Εἰς τὸν μητροπολίτην Τύρου καὶ Σιδῶνος	385
Γράμμα συστατικὸν διὰ πραγματευτὴν εἰς Φραγγίαν	385
Ἐκ Ῥαγυτίου πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρῦσανθον (αψχε')	386
Ἀνώνομαι πέντε	386
Παρὰ τοῦ Ἱεροσολύμων πρὸς τὸν πρῶν Κ/πόλεως	391
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας	391
Πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας κῆρ Κοσμά	392
Παρὰ τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτόν	393
Ἀνώνομαι ἑπτὰ	394
Τῷ ἁγίῳ Δαρίσσης Νικόλαος ὁ διερμηνευτὴς τῆς κραταιᾶς βασιλείας	398
Ἀπάντησις τοῦ ἁγίου Δαρίσσης	398
Πρὸς τὸν μέγαν λογοθέτην τῆς μεγάλης ἐκκλησίας κῆρ Ἀλέξανδρον	399
Πρὸς τὸν Σιναίου ἀρχιεπίσκοπον Ἰωαννίκιον	400
Παρὰ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἡγουμένου πρὸς τὸν	

ἀρχιεπίσκοπον Σινᾶ ὄρους, μηνύοντας τὸν προβιβασμὸν τοῦ κῆρ Κοσμά ἐπὶ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον	402
Ἡσαΐας τῷ ποθεινοτάτῳ μοι Ἰωαννάκη	403
Ἀνώνομος	404
Ἡσαΐας τῷ ἐλλογιμωτάτῳ Δημητρίῳ	404
Ἡσαΐας τῷ συμφοιτητῇ μοι Ἰωάννῃ	405
Πρὸς Νικηφόρον τινά	405
Ἀπάντησις Μακαρίου πρὸς τὸν Σιναίου ὄρους	406
Τοῦ αὐτοῦ ἀοιδίμου Μακαρίου ἐπιστολαὶ ἑτέραι· ἡ παροῦσα πρὸς τὸν Ἐφέσου Κύριλλον	408
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν Σμύρνης Νεόφυτον	408
Τοῦ αὐτοῦ ἑτέρα	409
Ἑτέρα τοῦ αὐτοῦ	409
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτοῦ μαθητὴν Γεράσιμον	409
Τοῦ κῆρ Γερασίμου μαθητοῦ τοῦ κῆρ Μακαρίου ἐπιστολαὶ	410
Ἰακώβου Μηλίου πρὸς Δίλαν ἐγκωμαστική πλὴν καὶ αὐτῆ Γερασίμου τοῦ παμμάκαρος, εἰ καὶ ἐπιγεγραμμένη οὕτως	414
Τοῦ διδασκάλου Ἰακώβου Πατμίου μαθητοῦ τοῦ κῆρ Μακαρίου πρὸς τὸν Σιναίου ὄρους	415
Τοῦ Πέτρας Θεοφανοῦς πρὸς τὸν Σιναίου	416
Ἑτέρα πρὸς τὸν Σιναίου τῶν μετὰ ταῦτα διδασκάλων	417
Τοῦ πρῶν οἰκουμενικοῦ κῆρ Ἀθανασίου ἀφιέρωσις τοῦ ἑαυτοῦ του εἰς τὸ Σίναιον (αψνα', α' Σεπτεμβρίου)	417
Νεκταρίου τοῦ Σινᾶ ὄρους (1660 Μαΐου 29)	419
Ἀνώνομος	420
Σχέδιον ἐνταλτηρίου διὰ πνευματικὴν πατρότητα	420
Ἀνώνομος	421
Ἰωαννικίου τοῦ Σιναίου ἀρχιεπισκόπου πρὸς Ἡσαΐαν Σιναίτην	421
Τοῦ αὐτοῦ ἑτεροι πέντε πρὸς τὸν αὐτόν	422
Τοῦ κῆρ Ἡσαΐου ἐπιστολαὶ πρὸς τὸν Ἰωαννίκιον τέσσαρες	424

Τοῦ κὺρ Μακαρίου διδασκάλου πρὸς τὸν κὺρ Ἡσαΐαν Συναίτην	427
Τοῦ αὐτοῦ ἑτέρα πρὸς Νικηφόρον τὸν Σιναίου ἀρχιεπίσκοπον	428
(Ἀνώνυμος) μαθητοῦ τινος τοῦ κὺρ Μακαρίου τοῦ διδασκάλου πρὸς τινὰ ἄρχοντα	429
Ἐπὶ τῶν ἀνώνυμων ἐπιγράμματα	430
Τοῦ Ἱεροσολύμων πρὸς τὸν Σιναίου Ἀθανάσιον	433
Πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν διὰ τινος ἀναχωρητῆς τοῦ Σιναίου	434
Ἐτέρα πρὸς αὐτὸν διὰ τοῦ κὺρ Νικηφόρου Κρητῆς διὰ τὴν ἐπιστάσιαν τοῦ μοναστηρίου	434
Τοῦ Ἀλεξανδρείας εἰς τοὺς ἐπαρχιώτας τοῦ νὰ ὑποτάσσονται	435
Τοῦ αὐτοῦ ἀφοριστικὸν διὰ αἰτίαν τινὸς καϊκίου	435
Παρά τοῦ Σιναίου πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν	436
Τοῦ Σαμουήλ Ἀλεξανδρείας πρὸς τοὺς ἐπαρχιώτας του	437
Σχέδια γραμμάτων διὰ ζητιάνους	438
Τοῦ Σιναίου πρὸς Μελέτιον ἀρχιδιάκονον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας	439
Ἐπιγράμματα ἀνώνυμα	439
Τοῦ Κύπρου Φιλοθέου πρὸς τὸν Σιναίου Νικηφόρον	440
Τοῦ Σιναίου πρὸς αὐτὸν καὶ ἑτέρα πρὸς τὸν τῆς Λεμεσοῦ Φιλόθεον διδασκαλόν	441
Ἐπιγράμματα ἀνώνυμα	442
Παρά τοῦ Σιναίου πρὸς τὸν Κύπρου συγχαρητικὴ διὰ τὸν προβιβασμὸν του	442
Δύο ἀνώνυμα, ἢ μία φαίνεται πρὸς τὸν Ἀντισοχίας ὡς ἐκ τοῦ Σιναίου, καὶ ἡ ἑτέρα πρὸς τὸν Σιναίου ὑπό τινος Ἡσαΐου Σιναΐτου συγχαρητικὴ	443
Τοῦ Σιναίου πρὸς τὸν νεοχειροτόνητον Ῥόδου συγχαρητικὴ	444
Ἐπιγράμματα ἀνώνυμα	444
Τοῦ Σιναίου πρὸς τὸν παναγιώτατον συγχαρητικὴ καὶ	

ἑτέρα πρὸς τὸν αὐτὸν ἔστιν ἐξωρισθῆ	445
Τῷ βασιλεῖ Μοσχοβίας Πέτρῳ παρὰ τοῦ Σιναίου διὰ βοήθειαν	446
Τῷ αὐτῷ βασιλεῖ παρὰ τοῦ Σιναίου διὰ βοήθειαν	448
Τῷ αὐτῷ βασιλεῖ παρὰ τοῦ Σιναίου περὶ ἐλεημοσύνης	449
Εἰς τοὺς βασιλεῖς Ῥωσίας Ἰωάννην καὶ Πέτρον Ἀλεξιοβίτζηδες	450
Τῇ βασιλίῳσι Αἰκατερίνῃ Μοσχοβίας παρὰ τοῦ Σιναίου	453
Εἰς τὴν αὐτὴν παρὰ τοῦ αὐτοῦ	454
Ἀνδριανῷ πατριάρχῃ Μοσχοβίας παρὰ τοῦ αὐτοῦ	455
Τοῦ αὐτοῦ κλέζῃ Δέοντι Κυριλλοβίτζη	456
Τοῦ αὐτοῦ τῷ χατμάνῳ Ῥωσίας	456
Τοῦ αὐτοῦ τῷ διερμηνευτῇ Νικολάῳ Μοσχοβίας	457
Τοῦ αὐτοῦ τῷ ἀδθέντῃ Μολδοβίας εἰς σύστασιν νέου ἡγουμένου	458
Τῷ αὐτῷ περὶ νέου ἡγουμένου	459
Τῇ δόμνῃ περὶ ἡγουμένου νέου	460
Τῷ Σιναίου παρὰ τοῦ ἀδθέντου περὶ τῶν ἐκεῖ μοναστηρίων μας	460
Τοῦ Σιναίου κὺρ Νικηφόρου πρὸς τὴν Βασίλισσαν Μοσχοβίας Ἄνναν Ἰωάννοβνα ὅτε ἐστάλθη ἐκεῖ ὁ ἀρχιμανδρίτης Κύριλλος ὁ Ῥώσσος	461
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς χάτμανον Ῥωσίας	463
Τοῦ αὐτοῦ τῇ συγγλήτῳ τῶν κνεζῆδων καὶ ἡγεμόνων καὶ ἀρχόντων τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων Μοσχοβίας	464
Τοῦ αὐτοῦ τῇ διοικούσῃ ἱερᾷ συνόδῳ τῆς Ῥωσίας (αφλβ)	465
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν μητροπολίτην Ῥεζανίου καὶ τοποτηρητὴν τοῦ πατρ. θρόνου	466
Τοῦ αὐτοῦ εὐχαριστικὰ πρὸς τὴν βασίλισσαν Ἄνναν Ἰωάννοβνα (αφλδ)	467
καὶ πρὸς τὴν διοικοῦσαν σύνοδον	468
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ῤεζιντέτην Ἰωάννην Ἰωαν-	

νοβίτζη ἤτοι μπαίλου τῆς πόλης	468
Τοῦ αὐτοῦ τῷ ἀρχιεπίσκοπον Νοβογοροδίου Θεοφάνη (αφλδ')	469
Πατριαρχικὸν γράμμα εἰδήσεως	470
Περὶ τῶν κτημάτων τῆς ἐπισκοπῆς	471
Ἐμβάτικιων γράμμα ἀρχιερέως	471
Περὶ φιλοτίμου ἀρχιερέως	472
Περὶ ψήφων κανονικῶν εἰς τὴν μητρόπολιν Νικομηδεί- ας (αχϛβ')	473
Ὁμολογία πίστεως Δανιήλ τοῦ ὑποψηφίου τῆς ἀρχι- επισκοπῆς Προικονήσου	474
Συνοδικὸν τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Διονυσίου πρὸς τὸν Κεφαληνίας να φορῆ μίτραν. (αχϞδ')	474
Παραίτησις τοῦ ἀρχιεπισκόπου Σαντορίνης (αψ' ἀπρι- λίω κε')	475
Συνοδικὸν πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Καλλινί- κου πρὸς τὸν τῆς Ἀλεξανδρείας κληρον καὶ λαὸν ὄταν ἐστά- λη ὁ κύρ Γεράσιμος πατριάρχης (αχπη')	476
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Γεράσιμον Ἀλεξανδρείας (αχϛζ' ἐν μαίω)	478
Ἀθύσεις τοῦ Ἀλεξανδρείας Σαμουήλ (αψιδ').	480
Τοῦ Ἀλεξανδρείας πρὸς τὸν ἀρχιμανδρίτην Ἀνθιμον γράμμα περὶ τῆς ἐπιτροπικῆς αὐτοῦ ἐξουσίας εἰς τὴν ἐκ- κλησίαν τοῦ ἁγ. Νικολάου	481
Τοῦ Ἀλεξανδρείας πρὸς τοὺς ἐπαρχιώτας διὰ τὴν βοή- θειαν τοῦ θρόνου	482
Τοῦ αὐτοῦ καθιστῶντος ἐπιτρόπους τῆς ἐκκλησίας τὸν χατζῆ κύρ Κωνσταντῆν Ῥόδιον, τὸν πρωτονοτάριον κύρ Κυριακόν, Κυριαζάκην Ζαγουριανὸν καὶ κύρ Κωνσταντῆνον Τζανετόγλου	484
Κοσμᾶ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας συστατικὸν γράμ- μα τῷ πρωτονοταρίῳ κύρ Γεωργίῳ (αψκδ' μηνὶ ἰουνίῳ)	485
Τοῦ αὐτοῦ καθιστῶντος μέγαν ῥήτορα τοῦ θρόνου τὸν ἀναγκώστην χατζῆ κύρ Κωνσταντῆνον Ῥόδιον τοῦ χα- τζῆ Διᾶκου	485

Γράμμα περὶ ἐλεημοσύνης	486
Γράμμα σταυροπηγίου	488
Πατριαρχ. γράμμα Διονυσίου τοῦ οἰκουμενικοῦ πα- τριάρχου περὶ ἀφιερωμάτων τοῦ μεγάλου ἐρμηγέως τῆς κρα- ταιᾶς βασιλείας κύρ Παναγιώτου εἰς τὴν Κρήτην (αχϛβ')	488
Συνοδικὸν περὶ τῆς ἐν τῇ Ἀδριανουπόλει ἐκκλησίας τῶν Σιναϊτῶν (αχπε')	490
Τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἄδεια τῷ Σιναί- ου Ἀθανασίῳ (αψιζ')	493
καὶ ἑτέρα (αψιζ')	495
Γράμμα τῶν Σιναϊτῶν εἰς τὸν αὐτὸν ἀρχιεπίσκοπον, ὅτι μὲ γνώμην τους ἐξῆλθε	497
Περὶ ἐλεημοσύνης διὰ τὸ συναϊτικὸν μετόχιον ἐν Κων- σταντινουπόλει κατὰ Μπαλατᾶν	498
Περὶ ἐλεημοσύνης διὰ τὸ Σινᾶ	500
Τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου περὶ τοῦ αὐτοῦ	502
Συνοδικὸν τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἰερεμίου περὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ Σινᾶ (ζπηγ)	504
Γράμμα πατριαρχικὸν διαλαμβάνον τὴν συμφωνίαν τῶν Σιναϊτῶν μετὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κοσμᾶ περὶ τῆς κοσμίας καὶ εὐτάκτου διαγωγῆς	507
Συνοδικὸν περὶ τῆς γενομένης εἰρήνης καὶ συμφωνίας εἰς τὸ Σινᾶ (αψε')	510
Νεκταρίου πατριάρχου Ἱεροσολύμων εἰς τὸ Σινᾶ περὶ ἐκλογῆς Ἀνανίου ἀρχιεπισκόπου (αχϛα')	517
Χρυσάνθου πατριάρχου Ἱεροσολύμων πρᾶξις περὶ τοῦ Σινᾶ ὄρους Ἰωαννικίου (αψκα')	518
Τοῦ Ἀλεξανδρείας γράμμα περὶ βοηθείας εἰς τὴν ἐορ- τὴν τοῦ ἁγ. Νικολάου	521
Συνοδικὸν πρὸς τοὺς Σιναίτας ἀθωοτικὸν διὰ τὰ ὅσα ἔκαμεν κατ' αὐτῶν ὁ Σίλβεστρος Ἀλεξανδρείας (ζπδ').	522
Ἴσον καὶ ὅμοιον τῆς γραφῆς ὅπου ἔστειλαν οἱ Σιναί- ται (ὁ Σιναίου Ἰώασαφ) εἰς τὸν Μολδαβίας ἡγεμόνα Βα- σίλειον κατὰ τοῦ Ἀλεξανδρείας (ζρνζ').	524

Τῶν Σιναϊτῶν γράμμα πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν διὰ τὴν λειτουργίαν ¹⁾	536
Ἴσον τοῦ κατὰ τῶν Σιναϊτῶν πατριαρχικοῦ γράμματος (Ἰωαννικίου) διὰ τὸν Ἀλεξανδρείας κωλύοντος λειτουργεῖν (αχμς').	537
Συνοδικὴ (Ἰωαννικίου) καθαιρέσις τοῦ κῆρ Ἰωάσαφ Σιναίου ὄρους (αχμς').	542
Παρθενίου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου συνοδικὸν συγχωροῦν λειτουργεῖν τοὺς Σιναίτας (αχμγ')	545
Ἰωαννικίου πατριάρχου ΚΠ. συνοδικὸν συγχωροῦν λειτουργεῖν τοὺς Σιναίτας (αχνα').	547
Δοσιθέου Ἱεροσολύμων διὰ τὴν ἀλλαγὴν τῶν ὀσπητίων μὲ τοὺς Σιναίτας (αχοβ').	549
Ἔσρος συνοδικὸς περὶ τῶν ἁγίων λειψάνων τοῦ μοναστηρίου καὶ τῶν λοιπῶν σκευῶν (ζρξζ').	549
Συνοδικὸν τοῦ κῆρ Ἱερεμίου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου διὰ τὰς χρηματικὰς φορολογίας ὅπου ἐζήτει ὁ Ἱεροσολύμων Γερμανὸς τῶν Σιναϊτῶν βεβαιοῦν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ μοναστηρίου	551
Συνοδικὸν τοῦ κῆρ Νήφωνος οἰκουμενικοῦ πατριάρχου πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας	554
Γράμμα τῶν Σιναϊτῶν πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας Ἰωακεῖμ νὰ τοὺς χειροτονήσῃ ἀρχιερέα τὸν Σωφρόνιον	556
Διονυσίου οἰκ. πατρ. συνοδικὸν διὰ τὰ κατὰ τὴν Σάμον μετόχια τοῦ Σιναίου (αχξγ')	557
Νεοφύτου οἰκ. πατρ. γράμμα τῷ Σιναίου κῆρ Νικηφόρῳ διὰ νὰ περιέλθῃ χάριν ζητείας τὸ κλῆμα τοῦ οἰκουμενικοῦ (αφλε').	559
Ἔτερον τοῦ αὐτοῦ οἰκουμενικοῦ δοθέν τῷ ἰδίῳ ἀρχιεπισκόπῳ ἐπὶ περιηγήσει τῶν ἐνοριῶν τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων (αφλδ').	562
Γράμμα συνοδικὸν Παϊσίου οἰκ. πατρ. διὰ τὴν οἰκονο-	

¹⁾ Съ примѣчаніемъ: Τὸ ἄνωθεν γράμμα λέγουσι πὼς νὰ εἶναι τὸ ἴσον τῆς ἀναφοράς ὅπου ἐστὶν αὐτὸν οἱ Σιναῖται πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχον νέον Παρθένιο γ, πλὴν φερόνται, καὶ τὸν θεόν.

μικὴν συγκατάβασιν ὅπου ἔγινε διὰ τὰ συνοικέσια (αφκη').	566
Ἴσον τοῦ οἰκ. πατρ. κῆρ Μαξίμου περὶ τινῶν ἀναγκαιῶν ζητημάτων τῶν Σιναϊτῶν (ινδ. ιδ').	567
Συνοδικὸν τοῦ κῆρ Καλλινίκου διὰ τὸ σχολεῖον τῆς πόλεως (αχζα').	569
Καθαίρεσις τοῦ πρώην Κρήτης Ἰωάσαφ	574
Φήμη τῶν Χριστουγέννων τοῦ Σινᾶ Ἔσρος	577
» » Θεοφανείων » » »	578
» τῆς μεγ. παρασκευῆς » » »	579
» τοῦ δικαίου μὴ ὄντος ἀρχιεπισκόπου τοῦ Σινᾶ Ἔσρος.	580
Φήμη τοῦ Ἀλεξανδρείας	581
» τοῦ μητροπολίτου Κρήτης	581
» ἐπὶ τραπέζης εἰς τὸν οἰκουμενικὸν	582
Καθαίρεσις τοῦ ποτε Κύπρου Νεοφύτου παρανόμως τὸν θρόνον λαβόντος (αφμε').	582
Ὁμολογία τῆς πίστεως τοῦ κῆρ Μακαρίου ἱεροδιδασκάλου Ροῖδι Χίου, ἣν παρρησία ἐξεφώνησεν καὶ ῥητῶς καὶ διὰ γράφου ἐξέδωκε κατὰ τὸ ρημδ' σωτήριον ἔτος αὐγούστου κς' ἐν τῇ βασιλευούσῃ τῶν πόλεων, πατριαρχέοντος τοῦ παναγιωτάτου κυρίου Κυρίλλου, ἣ δὲ αἰτία ἦν συζοφαντία ψευδῆς ὑπὸ τινῶν φθόνῳ κατ' αὐτοῦ βαλλομένων	587
Τοῦ Σιναίου πρὸς Ἰάκωβον Δαρίσσης διὰ τὴν περιουσίαν τοῦ πρώην Χαλεπίου Γρηγορίου	590
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἐφραῖμ Ἀθηναῖον	591
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν Πισιδίας Κοσμάν διὰ σύστασιν τῶν ζουτίων.	591
Σχέδια γραμμάτων περὶ ζητίας	592
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν μέγαν ἐρμηνέα τῆς βασιλείας κῆρ Ἰωαννάκη	594
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Γρηγοράσκο πρώην ἡγεμόνα Μολδοβίας	594
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἰωακεῖμ Καβάκη Χίον διδάσκαλον	594
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν νεοχειροτόνητον ἀρχιερέα Αἰγίνης κῆρ Καλλίνικον	595

Σχέδια γραμμάτων ζητίας	595
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν οἶκον κὺρ Παῖσιον	596
Πρὸς τὸν Σάμου	597
Τοῦ αὐτοῦ συγχαρητικὸν πρὸς Νικηφόρον μητροπολίτην Μολδοβλαχίας	598
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Κωνσταντῖνον βοεβόδαν Μολδοβλαχίας	598
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἰωάννην Μηχαήλ Πακοβίτζι βοεβόδα Οὐγκροβλαχίας	598
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν πρῶτον ἡγούμενον Μαρηζηναίου κὺρ Κοσμᾶν	599
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀνθιμον ἡγούμενον τοῦ Μαρηζηναίου	600
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἡγούμενον Ῥιμνίκου κὺρ Συμεών	600
πρὸς τὸν Οὐγκροβλαχίας Νεόφυτον	601
πρὸς τὸν Κιοβίας Παφαήλ	602
πρὸς Δίκατερίνην καὶ Ἄναν δόμνας Βλαχίας καὶ Μπουγδανίας	603
πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας συγχαρητικὸν διὰ τὴν ἐορτὴν τῶν γενεθλίων τοῦ Χριστοῦ	604
πρὸς ἀρχιερεῖς καὶ ἑτέροις φιλικὰ	604
πρὸς τινὰ ἄρχοντα τῆς Βλαχίας καὶ πρὸς ἀρχιερέα διὰ ζητιάνον	606
βεβαιωτικὸν γράμμα διὰ ἀφιέρωσιν τινος Γούναρη Σαρασχαναλή εἰς Σίναιον (αψμβ')	607
πρὸς τινὰ βοηθόν	607
πρὸς ἀρχιερεῖς φιλικὰ καὶ σχέδια διάφορα	608
Ἐπιστολὴ τοῦ Ἀχριδῶν κὺρ Γερασίου πρὸς τὸν Σιναίου Ἰωαννίκιον, ὅτε συνέβησαν τὰ σκάνδαλα μετὰ τοῦ Ἱεροσολύμων κὺρ Δοσιθέου (αχιδ)	644
Κοσμᾶ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας (αψλδ')	643
Πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας (αψις')	643
Σχέδια τοῦ Σιναίου πρὸς πατριάρχας εὐχαριστικὰ καὶ	

πρὸς φίλους	646
Τίτλος τῶν ἐπιστολῶν	649
Ἐπιστολῶν τέλη	650
Σχέδια γραμμάτων φιλικῶν	651
Παρὰ τοῦ Ἱεροσολύμων Μελετίου πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας (αψλα')	653
Τοῦ Σιναίου πρὸς τινὰ βοηθόν τοῦ μοναστηρίου	654
Σχέδια πρὸς ἀρχιερεῖς	655
Σχέδιον διαθήκης	656
Ἐπιστολὴ τοῦ οἴκ. πατρ. κὺρ Ἱερεμίου πρὸς τὸν Σιναίου (αψκβ') Ἰωαννίκιον	656
Ἐτέρα τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτόν	657
Ἐπιστολὴ τοῦ Νικομηδείας κὺρ Παΐσιου πρὸς τὸν Σιναίου Ἰωαννίκιον	657
Ἐπιστολὴ τοῦ Ἱεροσολύμων Χρυσάνθου πρὸς τὸν Σιναίου Ἰωαννίκιον (αψκγ')	658
Ἀποκρίσις εἰς τὴν αὐτὴν ἐπιστολὴν (αψκγ')	659
Ἐτέρα συντομωτέρα τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτόν περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως	663
Νεαρὰ τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ εἰς τὸν ἐπίσκοπον ὄρους Σινᾶ, ἀρχιεπίσκοπον καὶ ὑπέρτιμον καὶ τρίτον τῶν δύο εἶναι ἀξιοῦσα	664
Ἴσον τοῦ συνοδικοῦ γράμματος τοῦ γεγονότος ἐπὶ τοῦ πατρ. ΚΠ. κὺρ Ἱερεμίου καὶ δοθέντος τοῖς Σιναίταις (ζπγ')	665
Ἴσον γράμματος τοῦ Ἱεροσολ. Γερμανοῦ ὁμοφώνου ὄντος τοῦ βασιλικοῦ θεσπίσματος (ζπζ')	669
Συνοδικὸν Διονυσίου πατρ. ΚΠ. διὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ εἰς πόλιν μετοχίου τοῦ Σινᾶ (αχπς')	670
Τοῦ Ἱεροσολ. Δοσιθέου συμφωνία μετὰ τοὺς Σιναίτας διὰ εἰρήνην τῶν σκανδάλων (αχι')	674
Σχέδιον περὶ ἀφιέρωματος	675
Γράμμα εἰς οἶκον ἀφιερωμένον	676
Γράμμα συστατικὸν	676
Συγχώρησις ἀργοῦ ἱερέως	676

Σχέδιον ὁμολογίας δανειακῶν	677
Περὶ προκοσμηφώνων	677
Γράμμα ἀρχιερέως μὴ δυναμένου γενομένης συνόδου ἀπελθεῖν ἐν αὐτῇ καὶ διδόντος τὴν γνώμην του πρὸς ἕτερον ἀρχιερέα	677
Συμμαρτυρία	677
Σχέδια τοῦ νέου ἡγουμένου Μαρτζηνανίου Ἀνθίμου τοῦ Σιναίου πρὸς τὸν αὐθέντην Βλαχίας καὶ τὴν δόμναν του	680
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν εὐχαριστικόν	681
Συγχωρητικὸν ἀρχιερέως καὶ ἀπόκρισις εἰς τὸ αὐτό	682
Σχέδια περὶ ζητίας	683
Σχέδιον περὶ τινων μουλκίων τοῦ Σιναίου κατὰ τὴν Ἱεράπετρον διδόμενα με ἀποκοπὴν (αφμβ') καὶ ἕτερον πρὸς ἀρχιερέα βοηθόν	685
Τοῦ Σιναίου πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας	
Εἰς τὴν δόμναν καὶ αὐθέντην Βλαχίας συστατικά διὰ τὸν ἡγούμενον Ῥιμνίκου Συμεών	688
Τοῦ Σιναίου πρὸς ἡγούμενον τῆς Πάτμου	689
Σχέδια γραμμάτων	690
Τοῦ Σιναίου πρὸς τὸν Κιέβου διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἐκαῖσε μετοχίου μας ἐπὶ Εὐγενίου ἡγουμένου	703
Σχέδια νέω ἡγουμένω τῆς Μπουγδανίας	704
Πρὸς τὸν Κρήτης διὰ σύστασιν τοῦ οἰκονόμου Σπηλαιωτῆρας Ἰωάσαφ	707
Ἰσα τῶν γραμμάτων τῷ ἡγουμένω τῆς πόλεως Κοσμά	708
Ἰσα τῶν γραμμάτων Νικηφόρω ἐξάρχω Βλαχίας	713
Σχέδια γραμμάτων	718
Πρὸς τὸν Κιέβου διὰ τὸ νέον μετόχιον	719
Πρὸς τὴν διοικοῦσαν σύνοδον τῆς Ῥωσίας περὶ ἐλευθερίας ταύτου	720
Ἀπανταχοῦ περὶ ζητίας	721
Ἀπανταχοῦ τούρκικη	723
Πρὸς τὸν πατρ. Κωνσταντινουπόλεως κὺρ Παΐσιον	725

Διὰ τὴν σύστασιν τοῦ ἡγουμ. Κοσμά	725
Πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς	727
Συγχωρητικὸν πρὸς τὸν μακαρίτην Χαλεπίου Γρηγόριον	728
Τοῦ Ἀντιοχείας πρὸς ἱερέα Γαβριήλ γράμμα εὐεργετικόν	729
Συγχωρητικὸν πρὸς τὸν αὐθέντην Οὐγκροβλαχίας, ὁποῦ ἐπανάλαβε τὸν θρόνον του	730
Σχέδιον διὰ τὴν κατάστασιν τοῦ ἡγουμένου Κοσμά	731
Σχέδια γραμμάτων	732
Τοῦ Σιναίου πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν καὶ τὸν αὐθέντην Μολδαβίας διὰ νὰ συστήσουν τὸν ἀρχιμανδρίτην με γράμματα τους	733
Τῇ βασιλίσῃ Μοσχοβίας Ἐλισάβετ Πετρόβνα διὰ βοήθειαν τοῦ Σινᾶ	734
Πρὸς τοὺς ἐν Κρήτη	736
Ἰακώβου Πατμίου διδασκάλου πρὸς τὸν Σιναίου Νικηφόρον	737
Ἀπόκρισις τοῦ Σιναίου	737
Συστατικὸν ἱερέως	738
Πόλιτζας Ἴσον	739
Ἴσον ἀπαράλλακτον τοῦ πρωτοτύπου σιγγιλίου γράμματος (τοῦ οἰκ. πατρ. Γαβριήλ) τοῦ κατὰ Διβαδίαν μοναστηρίου Ἱερουσαλήμ ἐπονομαζομένου (1781 Γ.).	739
Συνταγμάτιον Γερασίμου ταπεινοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας ἐναντίον ἐκείνων ὁποῦ φευδοφρόνως λέγουσι, πῶς τὰ ἅγια μυστήρια τοῦ τιμίου σώματος καὶ αἵματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τελειώνονται εἰς τὰ κυριακὰ λόγια, ἀπόδειξις δὲ ἀληθῆς πως τελειώνονται εἰς τὸ, ποιήσον τὸν μὲν ἄρτον τοῦτον καὶ τότε ἐν τῷ ποτηρίῳ τούτῳ, ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τελεσιουργεῖ	744
Βλάχου πρὸς Μιχαήλον τὸν δέκαρχον	764
Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυρίου Σπαντωνῆ τοῦ διερμηνευτοῦ καὶ πρωτεκδίκου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ὅπως	

αἱ φυσικαὶ ἀρχαὶ συνάδουσι ταῖς θεολογικαῖς καὶ τίνα τρό-
πον οὐ καὶ ὅπως δεῖ τοὺς ἑλληνικοὺς μετέρχεσθαι λόγους.
ὡς ἐν εἴδει ἐπιστολῆς πρὸς τὸν μακαριώτατον τῆς ἀγίας
Ἱερουσαλὴμ πατριάρχην κύριον Δοσίθεον (αρχια). . . 766
Πρὸς Κλήμεντα τῶν Ἰωαννίνων 769
Τοῦ Συναίου πρὸς τοὺς ἐν Χίῳ ἐπιτρόπους ἐπιτρο-
πικόν 770
Ἡ ἀπανταχοῦ ἐκθεσις τοῦ κυρ Ἱερεμίου . . . . . 772]

Α) Замѣчательныя письма и Дѣяніа:
патріарха Μελετία:

1) [Л. 28^b—29^a] Θεοδώρω βασιλεῖ Μοσχόβου.
Κοινόν σε κατέστησεν ὀφθαλμὸν τῆς οἰκουμένης ὁ παμ-
βασιλεὺς θεός. . .

Смотри это послание въ моемъ сборникѣ сношеній Церкви
Александрійской съ Церковію Русскою [Имп. Академіи Наукъ
№ 88].

2) Его же письма къ Крїтянамъ, Кипріянамъ, Кидоніи-
цамъ, Цареградцамъ, ■ Святогорцамъ два.

3) [Л. 48^{a-b}] Τῷ λαμπροτάτῳ ἡγεμόνι κνέζη Βασιλείῳ·
Ἀκούομεν τοὺς ἀγῶνας τῆς κρατίστης κεφαλῆς. . . ἀήτ-
τητον. ἔρρωσο ἐν Κυρίῳ

4) Л. 49^a] Τῷ λαμπροτάτῳ καὶ ὑπερφυεστάτῳ καὶ ὀρθοδο-
ξοτάτῳ ἄρχοντι κυρι Παρίση, ὑπάτῳ τῆς ὀρθοδοξοτάτης βασιλεί-
ας Μοσχόβου καὶ πάσης Ῥωσίας, υἱῷ ἐν Κυρίῳ περιποθήτῳ·
χάριν, ἔλεος καὶ εἰρήνην. (Борису Годунову.)

Смотри тамъ же.

5) [Л. 49^{a-b}] Τῷ κρατίστῳ βασιλεῖ Μοσχόβου (7105—
1597 года). Царю Θεодору Іоанповичу (70-е письмо въ
ряду прочихъ писемъ.)

Τὸν ἕνα θεὸν τὸν τρισυπόστατον, τὸν ἐν ἀληθείᾳ πι-
στευόμενόν τε καὶ προσκυνούμενον ἀδιαλείπτως παρα-
καλοῦμεν. . . διαφυλάττειεν ἀμάραντον:—ἐν Κωνσταν-
τινουπόλει Ἰρε':—

Смотри это послание въ томъ же сборникѣ моемъ.

6) [Л. 49^{a-b}] Τῷ. . . ἄρχοντι κυρι Βασιλείῳ τῷ ἐπὶ τοῦ
ταμείου τῆς ὀρθοδοξοτάτης βασιλείας Μοσχόβου. . .

Смотри тамъ же.

7) [Л. 49^b—50^a] Τῷ αὐτῷ βασιλεῖ.

Περὶ μὲν ἄλλων ὑποθέσεων. . . φιλανθρωπίας καὶ εὐ-
σεβείας:—

Смотри тамъ же.

[8] Л. 50^b Τῇ κατὰ Κύριον συστάσῃ καὶ ἐν Κυρίῳ πολιτευ-
ομένη ἀδελφότητι τῶν κατὰ Λεοντόπολιν τὴν λαμπρὰν εὐρισκα-
μένων ὀρθοδόξων χριστιανῶν, τῶν τε τῆς ἱεραῆς τάξεως καὶ τῆς
κοσμικῆς εὐταξίας, τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ περιποθήτοις υἱοῖς χά-
ριν, ἔλεος καὶ εἰρήνην.

Ἡ μετριότης ἡμῶν ἐπεύχεται. . .

9) Л. 51^{a-b} Τοῖς ἐν Βουλῆνῃ τῇ λαμπροτάτῃ διαγούσιν ἀδελ-
φοῖς τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν τοῖς τε τοῦ ἱεροῦ καταλόγου καὶ
τῆς κοσμικῆς εὐκοσμίας τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ υἱοῖς περιποθή-
τοις χάριν, ἔλεος καὶ εἰρήνην.

Εὐφραίνεται τὰ μου πεθλιμμένα. . .

10) Л. 51^b—52^a] Ἰγνατίῳ. . . πρωτοπαπᾶ χωρεπισκόπῳ
Ἰστροβίας. . . . . 80-е письмо

[11] Л. 53^a Κνέζη Βασιλείῳ.

Πολλάκις ἀπεστάλκαμεν . . . . . 84-е письмо

12) Л. 53^b Γαβριήλ Θεοδωροβίτζη.

Σοχνὰ καὶ πολλὰ σου τὰ γράμματα, τῇ σῇ πρὸς ἡμᾶς
ἀγάπῃ ἀναλογοῦντα βοηθουμένη τῇ καθ' ἡμᾶς εὐκαι-
ρία. ἡμεῖς δὲ τὴν ἡμῶν ἀγάπην κατεπειγόμεθα διὰ
σιωπῆς ἄγειν, οὕτω τῶν καθ' ἡμᾶς τалаипοριῶν καὶ
κινδύων ἀναγκάζοντων. ἔχε λοιπὸν τὰ κοινὰ γράμμα-
τα, τὰς καθολικὰς δηλονότι ἐπιστολάς, ὡς ἰδίαις, εἶδη-
σίν σοι παρεξόμεθα (?) ὧν ζητεῖς· τοῦτο δὲ τὸ βραχὺ
γράμμα τῶν πολλῶν σου ἀπόκρισιν, καὶ μὴ νομίσης
ἄλλο τι τῆς ἡμετέρας σιωπῆς αἴτιον εἶναι τῆς ἀνάγ-
κης ἐκτός. ἔρρωσο:—

13) Л. 53^b—54^a Γεδεῶν ἐπισκόπῳ Λεοντοπόλεως.

Ἐπήνεσά σου τὸν κατὰ θεὸν ζῆλον. . .

- 14) λ. 54^a Χλὲβ τῷ ταμία.
 Παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιδιακόνου Κυπριανοῦ . . .
- 15) λ. 54^a Τῇ κατὰ τὴν λαμπρὰν Λεοντόπολιν συγκροτηθεῖσῃ τῶν εὐσεβῶν ἀδελφότητι . . .
 Ἡ μετριότης ἡμῶν εὐχεται . . .
- 16) Τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ ὀρθοδοξοτάτῳ ἀρχοντι κνέζῃ Ἀδάμῳ Βασιλείῳ Βισχοβετζίχῃ καὶ τῷ εὐσεβεστάτῳ κνέζῃ Κυριακῷ Ρουζίσιχῃ μετὰ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων . . .] 93-е пмс.
- 17) [λ. 57^a—57^b Συμεῶν ἐπισκόπῳ τῷ Παλαπάνῳ] Епископу Симеону Балабану . . . . . 100-е пмс.
- [18] λ. 57^b Κυπριανῷ ἱεροδιακόνῳ
 Τὰ σὰ γράμματα καὶ παραγεγονέναι σε εἰς Κωνσταντινούπολιν . . .
- 19) λλ. 60^b—61^a Γεδεῶν ἀρχιεπισκόπῳ Λεοντοπόλεως.] Гедену, епископу Львовскому . . 112-е пмс.
- [20] λ. 61^{a-b} Τοῖς Ῥώσοις . . . . . 113-е пмс.
- 21) λ. 63^a Μιχαήλῳ, ἐπισκοπῳ Κοпыстенскому и Самборскому . . . . . 121-е пмс.
- 22) [λ. 65^a] Гедену, еп. Львовскому . 131-е пмс.
- 23) [λ. 65^b—66^a Ἰωάννη τῷ Βισζένσκι] 134-е пмс.
- 24) λ. 66^{a-b}] Киприану, архидiakону Островскому . . . . . 135-е пмс.
- 25) [λ. 66^b—67^a Τοῖς ἐν Λεοντοπόλει ὀρθοδόξοις . . . . . 137-е пмс.
- 26) λ. 67^a Ἡσαΐα τῷ Μπαλαμπάνῳ . 138-е пмс.
- 27) λλ. 77^a—82^a Τοῖς ἐν Μικρᾷ Ῥωσίᾳ . . 145-е пмс.
- 28) λλ. 82^a—86^b Τοῖς ἐν Πολονίᾳ Ῥώσοις . 146-е пмс.
- 29) λλ. 86^b—89^a Τοῖς ἐν Μικρᾷ Ῥωσίᾳ Γεδεῶν ἐπισκόπῳ . . . . . 147-е пмс.
- 30) λλ. 94^b—98^a Τοῖς κατὰ Ἀπωλονίαν εὐρισκομένοις ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς Ῥώσοις τε καὶ Ἑλλῆσιν . . . . . 149-е пмс.]

В) Иныя Дѣписанія:

- 1) [λ. 130^b] На страницѣ 206. Υπόμνημα. Ο надписяхъ въ соборномъ храмѣ Синайскаго монастыря.

Ἐν τῷ ἔκτῳ δοκῷ τῆς ὁροφῆς . . .

Смотри мой сборникъ матеріаловъ для исторіи Синайск. монастыря [Имп. Академіи Наукъ № 90 стр. 19.

2) λ. 131^{a-b}] Стран. 207. Письмо Синаитовъ къ Петру I послѣ побѣды его подъ Полтавою.

3) [λ. 167^a] Стран. 279 Γαβριήλ ἐλέφ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης:—

+ Τὰ πρὸς ὠφέλειαν τινὸς συντείνοντα . . . τοῦ ἔτους αἴφε' ἰνδικτ. ιγ'.

Смотри сіе посланіе въ этомъ же Синайск. сборникѣ.

4) [λ. 198^b—199^b] Стран. 341—3. Грамота вселенскаго патріарха Іереміи 1718 года, мѣсяца августа, индикта 11-го, о Златарскомъ монастырѣ въ Бугарестѣ, когда пкѣмъ онъ приложенъ Александрійскому престолу:

. . . . . [λ. 199^a] Ἐπειδὴ τοιγαροῦν ἀνηρέχθη ἡμῖν συνοδικῶς προκαθημένοις παρὰ τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἀγιωτάτου πάπα καὶ πατριάρχου τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ κριτοῦ τῆς οἰκουμένης κυρίου κυρίου Σαμουήλ τοῦ ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητοῦ ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ τῆς ἡμῶν μετριότητος, ὅτι ὁ ἀγιώτατος καὶ ἀποστολικὸς πατριарχικὸς θρόνος τῆς Ἀλεξανδρείας ἔχει ἐν τῷ Βουκορεστίῳ τῆς εὐσεβεστάτης καὶ ἐκλαμπροτάτης αὐθεντίας Οὐγκροβλαχίας ὑποκειμένην αὐτῷ μονήν, ἐπ' ὀνόματι τιμωμένην τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν θεοτόκου, τῶν Ζλατάριδων ἐπιτεκλημένην, ἣνπερ ὑπὸ θείου ζήλου καὶ εὐλαβείας κινούμενος ὁ ἐν μακαρίᾳ τῇ μνήμῃ ἀειμνηστος αὐθέντης Ἰωάννης Κωνσταντῖνος Μπασαράμπας βεβόδας ἀφιέρωσας τῷ αὐτῷ πατριарχικῷ θρόνῳ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κύρ Γερασίου, κατασφαλίσας τὴν ἀφιέρωσιν ταύτην δι' οἰκείου τε αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου καὶ γνώμη καὶ συγκαταθέσει τῶν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων τῆς αὐτῆς αὐθεντίας, οὐκ ἐφίτασε μέντοι προικοδοτῆσαι καὶ ἀφιερῶσασθαι ταύτη τὰ χρειώδη καὶ ἀναγκαῖα πρὸς σύστασιν αὐτῆς καὶ κυβέρνησιν, ὡς εἴδισται τοῖς ἀφιερῶμένοις, καὶ κινδυνεύει ἔρῃ ἀνάστατος γενέσθαι ἢ αὐτῇ μονῇ, ὡς τοῖς

πᾶσι κατάδηλον, σπανίζουσα καὶ ὑστερουμένη τῶν ἀναγκαίων προσόδων. Ἄνθ' ἧτου ὁ ῥηθεὶς μακαριώτατος πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κύρ Σαμουήλ, μὴ ἀνεχόμενος παρορᾶν αὐτὴν κινδυνεύουσαν ἐρημωθῆναι, ἀλλὰ προνοούμενος καὶ προθυμούμενος ὑπὲρ τῆς συστάσεως αὐτῆς καὶ διαμονῆς, ἤξίωσε τὴν ἡμῶν μετριότητα καὶ τὴν ἱερὰν ὁμήγυριν τῶν συναδελφῶν ἡμῶν ἀρχιερέων ἀντιλαβέσθαι τῆς αὐτῆς μονῆς κινδυνευούσης, καὶ ὠρῆσασθαι φιλανθρώπως τῷ ἀγιωτάτῳ θρόνῳ τῆς Ἀλεξανδρείας τὸν ἐν τῇ Οὐγκροβλαχίᾳ εὐρισκόμενον, τὸν καὶ γεγονότα ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ ποτε κύρ Τιμοθέου κατὰ τὸ ἔργον ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἕτος πατριαρχικὸν σταυροπηγιακὸν ναὸν τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου Μύρων τῆς Λυκίας τοῦ θαυματουργοῦ τοῦ Τζερνίκα, κατὰ τὴν τοποθεσίαν κείμενον Γραντίστε ἐν τοῖς ὄρεισι τοῦ ποταμοῦ Κολεντίνας, καθὼς τὸ ἐμφανισθὲν ἡμῖν ἴσον τοῦ πρωτοτύπου σιγγιλιώδους τοῦ κύρ Τιμοθέου πατριάρχου διαλαμβάνει· ὥστε εἶναι τὸν αὐτὸν ναὸν ὑποκείμενον μὲν τῷ θρόνῳ τῆς Ἀλεξανδρείας, μετόχιον δὲ τῆς ῥηθείσης αὐτῆς μονῆς τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν θεοτόκου, ἐπικαλυμμένης τῶν Ζλατάριδων, μετὰ πάντων τῶν κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ, ὅπως περιθαλπομένη δι' αὐτοῦ καὶ ἡ ῥηθείσα μονὴ τῶν Ζλατάριδων σφῆζεται διὰ παντὸς καὶ διακυβερνᾶται ἀμετάπτωτος, προκόπτουσα εἰς αὔξησιν καὶ βελτίωσιν ὅπου γε μάλιστα καὶ ἡ ἱερὰ καὶ ὀνομαστὴ πατριαρχικὴ μονή, καὶ Σλομποζία, ἡ ὑποκείμενη τῷ ἀγιωτάτῳ θρόνῳ Ἀλεξανδρείας ἢ κατὰ τὸν Ὀλτον, ἢ Σιγάρησα ὀνομαζομένη, ὑφ' ἧς ἰκανὴ πρόσσδος προσενέμετο αὐτῷ τε τῷ θρόνῳ τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ τῇ εἰρημένῃ ἐν Βουκουρεστίῳ μονῇ τῶν Ζλατάριδων μικρὰ τις βοήθεια καὶ κυβερνήσις, ἡ γυμνωθείσα τε καὶ κατεδαφίσθη τὰ θ' ἕτερα οὗο μονήρια, καὶ αὐτὰ κατὰ τὸν Ὀλτον, τὰ ὡς μετόχια τῆς αὐτῆς Σιγάρησας, τὸ Στανέστι δηλαδὴ καὶ ὁ Ἀρχάγγελος ἡρημώθησαν, καὶ διέμεινεν ὁ αὐτὸς ἀγιώτατος θρόνος ἐστερημένος τῶν προσόντων αὐτῷ ἱερῶν μοναστηρίων, καὶ σχεδὸν παντοίων προσόδων ἀμέτοχος· ἢ γε εἰρημένη μονὴ τῶν Ζλατάριδων [λ. 199^b] διατελεῖ ἄν ἀκυβέρνητος καὶ τῶν χρηζόντων εἰς σύστασιν πάντη ἄπορος. Τοῦτου χάριν τὴν ἀξίωσιν ¹⁾ τῆς αὐτοῦ μακαριότητος εὐ-

[¹⁾ Αἰτήσιν, а сверху допис. ἀξίωσιν.]

μενῶς καὶ φιλαδέλφως ἀποδεξάμενοι, τοῦτο μὲν διὰ τὴν πρὸς τὸν ἀγιώτατον θρόνον Ἀλεξανδρείας εὐλάβειαν, τοῦτο δὲ καὶ διὰ τὸν κίνδυνον τῆς ῥηθείσης μονῆς τῶν Ζλατάριδων(!), καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν, ὡς εἴρηται, τῶν προὑπαρχόντων καὶ ὑποκειμένων αὐτῷ τῷ τῆς Ἀλεξανδρείας θρόνῳ τριῶν μοναστηρίων, τῷ αὐτῷ τούτῳ θρόνῳ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐφιλοτιμήσαμεν συνοδικῶς τὸν εἰρημένον σταυροπηγιακὸν ναὸν τοῦ ἀγίου Νικολάου· καὶ δὴ γράφοντες ἀποφαινόμεθα. . . ἵνα ὁ διαληφθεὶς σταυροπηγιακὸς ναὸς τοῦ ἀγίου Νικολάου τοῦ Τζερνίκα. . . μετὰ τῶν κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ, χωρίων δηλαδὴ, μωσιῶν, χωραζίων, ζῶων παντοίων, ἱερῶν σκευῶν, καὶ ἀπαξιαπλῶς ἀπάντων κινήτων τε καὶ ἀκινήτων, ὑπάρχη ὑπο τὴν δεσποτείαν καὶ ἐξουσίαν τοῦ ἀγιωτάτου θρόνου Ἀλεξανδρείας. . . καὶ πᾶσαν τὴν πρόσσδον αὐτοῦ καὶ καρποφορίαν ἀπονέμεσθαι τῷ ἀγιωτάτῳ θρόνῳ τῆς Ἀλεξανδρείας εἰς μνημόσυνον τοῦ κτήτορος καὶ τῶν ἀφιερωσάντων αὐτόν. . .

5) [λ. 201^b—203^b] Стран. 347 ■ сѣд. Прошение (бывшаго) Антиохійскаго патриарха (Аѳанасіа?) изъ Алѣнна царю Петру I. — Годъ не означенъ.

Ἡμεῖς τὴν τοῦ ἀγιωτάτου θρόνου προστασίαν παρητησάμεθα. . .

Смотри мой сборникъ матеріаловъ для исторіи Антиохійскаго патриархата. [Имп. Академіи Наукъ № 81.

6) л. 205^b—209^a. Стр. 355—362] Письмо Александр. патриарха Самуила къ Петру I. 1717 года мая 9 дня.—

Смотри это въ моемъ сборникѣ матеріаловъ для исторіи Александр. патриархата [Имп. Академіи Наукъ № 88.

7) л. 258^b—259^b. Стр. 461—463] Въ 1732 году въ мѣсяцѣ октябрѣ Синайскій архіепископъ Никифоръ съ братією послалъ къ императрицѣ Аннѣ Іоанновнѣ Синайскаго архимандрита Кирилла съ писмомъ, въ которомъ просилъ 4000 рублей для устройства свинцовой крыши на соборномъ храмѣ Снн. монастыря. Съ этимъ Кирилломъ посланы были къ Ея Величеству: частица мощей св. Θεοδора Стратилата и колечко съ ручки св. Еккатеринны.

8) [Лл. 263^b—264^a. Стр. 463—464.] Съ этимъ же Кн-рпльомъ, въ то же время, отправлено прошение о помощи къ Гетману всей Малой Россіи.

9) [Л. 265^{a-b}. Стр. 474—475] Διονυσίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως γράμμα, σιγίλλιου λόγον ἔχον, ἐν ἔτει 1679, πρὸς τὸν Κεφαλληνίας Παῖσιον, νὰ φορῇ μίτραν.

10) [Лл. 267^a—268^a. Стр. 478—480] Καλλινίκου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως γράμμα πρὸς τὸν πατριάρχην Ἀλεξανδρείας Γεράσιμον, 1697 ἔτους.

Διὰ τοῦ παρόντος δηλοποιούμεν τῇ ὑμετέρᾳ μακαριότητι, ὅτι μὲ τὸ νὰ ἔσπευδαν τινὲς κακώτροποι καὶ σκευῆ τοῦ σατανᾶ κοινοῦ ἐχθροῦ καὶ πολεμίου τοῦ ὀρθοδόξου γένους τῶν χριστιανῶν κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν νὰ προξενήσουσιν εἰς τὴν καθολικὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν ἔσχατόν τινα κίνδυνον καὶ ἀφανισμόν τῆς εὐσεβείας καθότι ἠβουλήθησαν, νὰ κατασκευάσουσιν, νὰ πωλοῦνται καὶ πατριαρχεῖα, καὶ μητροπόλεις, καὶ ἀρχιεπισκοπαί, καὶ ἐπισκοπαί ἀπὸ τὸ μερί, μαλιζιανὲ πρὸς τοὺς τυχόντας, εἴτε Ῥωμαίους, εἴτε Τούρκους, εἴτε Ἑβραίους, εἴτε ἄλλης φυλῆς, καὶ ἔμειλλε μὲ τοῦτο τὸ κακὸν νὰ συκωθῇ ἀπὸ τὸ μέσον καὶ ἡ ἀρχιερωσύνη, καὶ τὰ μυστήρια τῆς ἐκκλησίας καθεστῆς, φεῦ, ὅλη ἡ χριστιανωσύνη, πρᾶγμα ὅπου εἶναι φρίκης μεστόν, ὅπου δὲν ἤκούσθη ποτὲ νὰ γένῃ τὸ τοιοῦτον τοῦ διαβόλου ἐφεύρημα. Τὸ ὅποιον μανθάνοντας ἐτρέξαμεν ὀρομαίως, καὶ ἤλθομεν ἐνταῦθα εἰς Ἀδριανούπολιν τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ ἑβδομάδι μὲ τοὺς συναδελφούς ἁγίους ἀρχιερεῖς, καὶ σὺν τῇ τοῦ θεοῦ βοήθειᾳ καὶ χάριτι συνδρομῇ δὲ καὶ πόνῳ πολλῷ καὶ μόγιθῳ τοῦ κοινοῦ ὑπερασπιστοῦ τῆς ἐκκλησίας, ἐνόμοτάτου καὶ σοφωτάτου ἄρχοντος μεγάλου λογιθέτου τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ ἀξιοπρεπεστάτου μεγάλου ἐρμηνέως τῆς κραταίᾳς βασιλείας κυρίου Ἀλεξάνδρου... ἀπεσοβήσαμεν καὶ ἀνετρέψαμεν τὴν παγκακίστην ἐκείνην φθορὰν... ἐξωρίσθησαν δὲ καὶ οἱ ἐπίβουλοι εἰς τὴν Κύπρον. Это дѣло стоило дорого, пѣо задаренъ ѹмѣтъ Визирь. Ἐπειδὴ τὸ κακὸν ἐκεῖνο ἦτον νὰ ἀκολουθήσῃ καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους ἁγιωτάτους πατριαρχικούς θρόνους, ὁμοίως καὶ τῶν αὐτανόμων ἀρχιεπισκόπων, Ἀγριῶν, Κύπρου καὶ Πεζίου,

νὰ γίνουσι καὶ τὰ ἔξοδα κοινὰ πᾶσι. — Съ папы Герасима требовали 500 пиастровъ и просили прислать ихъ скоро.

11) [Л. 400^a. Стр. 744] Συνταγματικὸν Γερασίμου ταπεινοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας ἐναντίον ἐκείνων, ὅπου ψευδοφρόνως λέγουσι, πῶς τὰ ἅγια μυστήρια τοῦ τιμίου σώματος καὶ αἵματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τελειώνονται εἰς τὰ κυριακὰ λόγια· ἀπόδειξις δὲ ἀληθῆς, πῶς τελειώνονται εἰς τό: Ποίησον τὸν μὲν ἄρτον τοῦτον... Οἱ Παρασάμιοι ¹⁾ δι' ἐπιστολῆς αὐτῶν ἀραβικῆς ἐζήτησαν τὴν ἀληθῆ ταύτην ἀπόδειξιν.

Τίμιοι ἄρχοντες, οἱ παροικοῦντες ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Τριπόλεως τῆς Συρίας, τῆς εἰς τὸ κοινότερον Παρασάμη ²⁾ λεγομένης, καὶ οἱ λοιποὶ εὐλογημένοι χριστιανοὶ... Τὸ εὐλαβὲς γράμμα τῆς θεοφιλοῦς ὑμῶν θεοφροσύνης καὶ εὐπειθοῦς διαθέσεως καὶ ἐφέρθη ταπεινῶς καὶ ἐδόθη εὐσεβῶς, τὸ ὅποιον ὡς ἀνέγνω, διελογισάμην τὸ εὐκρινὲς τῆς ἡμῶν πρὸς Χριστὸν τὸν θεὸν ἀγάπης, καὶ τὸ καθαρὸν τῆς πολιτείας καὶ τὸ ἀμόλυτον τῆς πίστεως. Ἐπὶ τούτοις δὲ οἶδα τὸ ζήτημα, ὅπου γυρεύετε, καὶ πολλὸ ἐπιποθεῖτε νὰ μάθετε τὴν ἀληθῆ καὶ ὀρθοδόξον αὐτοῦ ἀπόκρισιν, κατὰ τὸ ἔκπαλαι ἐμφυτευθὲν θειοβουλῆτως καὶ ἀποστολικῶς εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ καθολικὴν καὶ ἀνατολικὴν καὶ παγκόσμιον ἐκκλησίαν. Εἶναι δὲ τὸ ζήτημα τοῦτο αὕτη ἡ μυστηριώδης καὶ ἀληθῆς μετουσίωσις τοῦ ἁγίου ἄρτου καὶ ἁγίου οἴνου εἰς σῶμα καθολικὸν καὶ αἷμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τί καιρὸν καὶ εἰς ποίους λόγους τῆς θείας μυσταγωγίας τελειοῦται· εἰς τὰ κυριακὰ λόγια, τὰ λέγοντα· Λάβετε, φάγετε, καὶ· Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες; ἢ εἰς τὴν εὐλογίαν τοῦ ἱερέως, ὅτε λέγει· Καὶ ποιήσον τὸν μὲν ἄρτον τοῦτον... Далѣе сѣбѣхотѣ дѣлшшео разсужденіе оубъ згомы предметѣ.

... Πρῶτον τοιγαροῦν μάθετε, πῶς τὰ κυριακὰ λόγια, τό, Λάβετε, φάγετε, καὶ τό, Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, ἔχουσι μεγάλην δύναμιν, καὶ δὲν τὸ ἀρνεῖται τινὰς τοῦτο, ὅτι καὶ μοναχὸς τοῦ ὀιδίως Χριστοῦ λέγεται δύναμις...

¹⁾ Жители Ливан. Сиріи.

²⁾ Παρασάμη.

. . . Ἄλλην δύναμιν εἶχασι τὰ κυριακὰ λόγια ἀπὸ τὸ τίμιον καὶ θεῖον στόμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ κτίστου καὶ δημιουργοῦ τῶν πάντων, καὶ ἄλλην δύναμιν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ κτίσματος, ἤγουν τοῦ ἱερέως. Δὲν ἦσαν κυριακὰ λόγια, ὅπου ἔλεγεν ὁ θεός, ὅταν ἔκαμνε τὸν κόσμον, γενηθήτω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς, καί. Ἄς τὰ εἶπῃ καὶ τώρα ὅποιος θέλῃ, καὶ ἄς μετρήσῃ, πόσα φῶτα θέλει κτίσει. . . Далѣ авторъ проводить подобныя творческія изреченія Спасителя, когда онъ испѣлялъ недужныхъ. . .

. . . Χρειαζεται ἡ εὐχὴ τοῦ ἱερέως. (самъ Христосъ молился, ■ апостолы молились). . . Ἄς μοῦ εἰποῦσιν οἱ ἐναντίοι, ποῖον μυστήριον τελειώνει ὁ μέγας θεός, τὸ τελεσιουργὸν ἅγιον πνεῦμα, χωρὶς τῆς μεσιτείας καὶ τῆς προσευχῆς τοῦ ἱερέως; Καὶ δὲν λέγω ἀπλῶς προσευχήν, ἀλλὰ ἐκείνην τὴν θερμὴν προσευχήν, τὴν πλησίον τῆς τελειώσεως τοῦ μυστηρίου, ὅπου εἶναι ὀλίγα λόγια καὶ ἐνεργοῦντας ὡσάν ἐδῶ εἰς τὸ μοναστήριον τῆς εὐχαριστίας, τό, Κύριε, ὁ τὸ πανάγιον σου πνεῦμα ἐν τῇ τρίτῃ ὥρᾳ τοῖς ἀποστόλοις σου καταπέμφας, τοῦτο ἀγαθὸ μὴ ἀντανέλῃς ἀφ' ἡμῶν, ἀλλ' ἐγκαίνισον ἡμῖν δεομένοις σου. Ἄς συμπεραίνουσι λοιπόν, καὶ ἄς τὸ λογιᾶσιν καλά, πῶς χωρὶς τῆς μεσιτείας τοῦ ἱερέως καὶ τῆς συντόμου καὶ ἐν πολλῇ κατανόξει προσευχῆς δὲν τελειώνονται τὰ ἅγια ἤγουν ἀπλῶς νὰ σταθῇ ὁ ἱερεύς, χωρὶς τῆς ἱερατικῆς στολῆς, καὶ χωρὶς τῶν εὐχῶν, καὶ χωρὶς τῶν πολλῶν καὶ διακόσμων σημείων τῆς ἐπικλήσεως τῆς ἁγίας τριάδος, καὶ νὰ λέγῃ ἢ τό, Ποίησον τὸν μὲν ἄρτον τοῦτον, ἢ τό, Λάβετε, φάγετε, τίποτες μυστήριον δὲν τελειοῦται. Εἶπα λοιπόν α' διὰ τὰ κυριακὰ λόγια· εἶπα β' διὰ τὴν μεσιτείαν τοῦ ἱερέως καὶ διὰ τὴν ἐγγὺς αὐτοῦ προσευχήν, τώρα λέγω καὶ διὰ τὸ τρίτον. Τρίτον, ἀναγκαῖον εἶναι τὸ ἅγιον πνεῦμα. . . Крещение совершается водою и Духомъ. Помазаніе бываетъ отъ Святаго. Навітє Св. Духа на Дары авторъ доказываетъ словами литургіи апостола Іакова, Василія Великаго и Іоанна Златοустаго.

NB. Вся эта рукопись — богатый материалъ для церковной исторіи и для исторіи Синая.

Усталъ я. Глазамъ больно!

25 января 1861 года Среда.

№ 532 (1843).

Въ той же библіотекѣ.

На бумагѣ in 4° [210×160] писано ранѣе 1803 года [ранѣе 1794 года, такъ какъ сохранилась замѣтка:

α794 ἰουλλίῳ 13 ἐπέειραν οἱ Φραντζέζοι τὴν Αἴγυπτον ἡμέρᾳ κυριακῇ.

Рукопись содержитъ:]

Ἐγχειρίδιον καὶ συμπέρασμα ἐκ τῶν πραγμάτων περὶ τοῦ τίς ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Μωάμεθ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ ἀντίχριστος· συντεθὲν παρὰ σοφοῖεροελλογιμωτάτου καὶ ἐπιστημονικωτάτου κοροῦ Ἀναστασίου Γορδίου.

[съ указателемъ 85 главъ впереди:

Πίναξ τοῦ παρόντος ἐγχειριδίου:—

α'. Περὶ τοῦ τίς ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Μωάμεθ καὶ περὶ τῶν τεσσάρων μεγάλων βασιλειῶν ἀπὸ τοῦ προφήτου Δανιήλ καὶ τῆς εἰκόνας τοῦ Ναβουχοδονόσωρ:—

πε'. Ἐτερον παράδειγμα διὰ τὴν ὀρθοδοξίαν ποῖοι εὗρισκται (!) νῦν εἰς τοὺς ὑστερινούς χρόνους:—]

Разсужденіе начинается съ Навуходоносора.

Πολλαῖς φοραῖς βλέποντες τοὺς χριστιανούς δηλαδὴ τοὺς ὀρθοδόξους, καὶ μάλιστα τοῦ λόγου μας, πῶς τυραννοῦμεσθιν ἀπὸ τοὺς κρατοῦντας. . . .

Думаю, что это же самое сочиненіе я видѣлъ и отмѣтилъ въ Іерусалимѣ въ прошломъ (1860) году.

ΟΤΔΪΛΓΪ VI.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ.

Въ Синаедажуванійской библиотекѣ въ Каирѣ.

№ 533 (1720).

Ἀριστοτέλους Ἠθικὰ Νικομάχεια βιβλία ὅσα, на бумагѣ въ осемью долю листа, рукопись XV вѣка. Почеркъ — мелкій, красивый. [XIV вѣка, тетради α — ις' (200×140; 139×75)].

Начинается съ Ἀριστοτέλους Ἠθικῶν Νικομαχείων βιβλίον α'.]

Κεφάλ. α'. Πάσα τέχνη καὶ πάσα μέθοδος...

№ 534 (2124).

Въ той же библиотекѣ.

Ἀριστοτέλους Πολιτικά, на бумагѣ in 8° [218×145], XV вѣка, съ записью:

+ Ἐγράφη ἐν τῇ Φλωρεντείᾳ τῷ πανιερωτάτῳ μητροπολίτῃ Νικαίας παρ' ἐμοῦ διακόνου Θεοδώρου τοῦ νομικοῦ καὶ ὑπομνηματογράφου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας.

[+ καὶ θεῶ φίλον τὰ κατὰ δύναμιν:—

+ διπλοῦν τὸν ἀπλοῦν κηίσασα λόγον:—

+ διπλὴν ῥῶσιν δίδου μοι τῷ γεγραφότι:—]

Предъ этою рукописью вшиты статьи:

1) Γεωργίου φιλοσόφου τοῦ Γεμιστοῦ: Μέθοδος εὐρέ-

σεως ἡλίου καὶ σελήνης κύκλου καὶ τοῦ πάσχα καὶ τῆς τῶν ἀστέρων ἐποχῆς, ἀπὸ κανόνων, οὓς αὐτὸς συνεστήσατο:

Νυχθήμερόν ἐστιν ἡλίου μία περὶ γῆν περιφορά· καὶ ἡμέρα δὲ τὸ ἔλιν νυχθήμερον λέγεται...

Μὴν ἐστὶ σελήνης μία περὶ τὸν ζωδιακὸν περιόδός τε καὶ ἐπικατάληψις ἡλίου...

2) Таблицы, въ которыхъ вмѣсто цифръ наставлены буквы:

1. + Κανὼν ἀπλῶν ἐτῶν τῆς κινήσεως τῶν ἀστέρων τε καὶ φῶτων.
2. + Κανὼν ἐτῆριδων τῶν αὐτῶν.
3. + Κανὼν [ ]
4. + Κανὼν δεδομένων ἀρχῶν.
5. + Κανὼν μηνῶν τῆς κινήσεως τῶν φωτῶν τε καὶ ἀστέρων.
6. + Κανὼν ἡμερῶν τῆς κινήσεως τῶν αὐτῶν.
7. + Κανόνιον τῆς ἡλιακῆς ἀνωμαλίας.
8. + Κανόνιον τῆς πρώτης καὶ ἀπλῆς ἀνωμαλίας τῆς σελήνης.
9. + Κανόνιον τῶν ἐν τῇ ὀρθῇ σφαίρα κατὰ δεκαμοιρίαν ἀναφορῶν.
10. + Κανόνιον τῆς τοῦ [ ] ἀνωμαλίας.
11. + Κανόνιον τῆς τοῦ [ ] ἀνωμαλίας.
12. + Κανόνιον τῆς ἀνωμαλίας τοῦ Ἄρεως.
13. + Κανόνιον τῆς ἀνωμαλίας τῆς [ ] + Ἀφροδίτης ἀπὸ ταύρω.
14. + Κανόνιον τῆς ἀνωμαλίας Ἐρμοῦ

Всѣ эти таблицы представляют собою 7 столбцовъ въ высоту ■ 15 въ ширину.

3) Περί ἐκθέσεως τοῦ θεματίου, съ тремя астрономическими чертежами.

4) Κανόνιον τῶν ὥρῶν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἔλιν χρόνου [ ] τοῦ διὰ Ῥόδου παραλλήλου.

Замѣчательные столбцы, или таблицы.

5) Περί τῆς τῶν δώδεκα τόπων διακρίσεως.

6) NB. После этой астрономической статьи слѣдуетъ: Ἄριστοτέλους πολιτικῶν α'—

Ἐπειδὴ πᾶσαν πόλιν ὁρῶμεν κοινωνίαν τινὰ οὖσαν...

7) После Политики Аристотеля, латинско-греческій лексиконъ [Λεξικὸν ὀνομάτων κατὰ στοιχεῖον:—

Abbas ἄββας abbatia τὸ ἡγουμενίων...

а затѣмъ греко-лат. словарь:

ἄββας

ἄβρος

ἀβέβαιος instabilis infirmus.

. . . . .]

8) Τοῦ ὑπάτου τῶν φιλοσόφων Ἰωάννου διακόνου τοῦ Πεδισίμου χαρτοφύλακος Βουλγαρίας τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς, σύνοψις περὶ μετρήσεως καὶ μερισμοῦ γῆς:—

Πολλοὶ τῶν ἀμύητων γεωμετρίαν μὲν ἀξιοῦσι καλεῖν

τὴν Εὐκλείδου τῶν θεωρημάτων στοιχεῖωσιν...

Эта статья описана на 10^{1/2} страницъ весьма мелко и сжато. Въ ней много геометрическихъ чертежей, пирамидъ, треугольниковъ, квадратовъ, и проч.

9) Artificialis memoriae prooemium incipit.

Artificialis memoriae ab arte duntaxat...

На 20 страницахъ . . . . . Какая-то смѣсь для облегченія памяти. Напримѣръ:

Caput decimum.

Orationes. Prosae. Sermones. Cronicae. Epistolae. Historiae. Fabulae. Privilegia. Argumenta.

А предъ этою главою описаны одежды папъ, кардиналовъ, патриарховъ, монаховъ.— Латинщина для справокъ! ! !

№ 535 (1754).

Въ той же библиотекѣ.

Рукопись XVI вѣка на бумагѣ in 4° [204×155; лл. 331; содержать:]

Τοῦ σοφωτάτου κυροῦ Γεωργίου πρωτεκδίκου τοῦ Παχου-

μέρη σύνταγμα τῶν τεσσάρων μαθημάτων, ἀριθμητικῆς, μουσικῆς, γεωμετρίας καὶ ἀστρονομίας:—

Σύνταγμα τοῦτο τῶν σοφῶν μαθημάτων...

[Здѣсь съ л. 80^a] Ἀρμονικὴ μουσικῆ.

Δευτέραν ἔχει τάξιν μετὰ τὴν ἀριθμητικὴν ἢ μουσικῆ, ἣν καὶ ἀρμονικὴν λέγομεν διὰ τὸ ἀρμόζεσθαι τὰς συμφωνίας αὐτῆς κατὰ λόγους ἀριθμητικούς.

Κεφαλ. β'.—Τὰ ὀνόματα τῶν φθόγγων ἀπὸ τῶν κατ' οὐρανὸν φερομένων ἀστέρων ὑπέθεντο κομφῶς λέγοντες βροίζου τὸς ἀστέρας καὶ διαφέρειν κατὰ τὸν βροίζον, ἢ παρὰ τοὺς ἑαυτῶν ὄγκας, ἢ παρὰ τὰς ἰδίας ταχύτητας, ἢ ἐποχάς. Ἀπὸ μὲν οὖν τοῦ Κρονικοῦ κινήματος ὁ βαρύτερος ἐν τῇ διὰ πασῶν ἐκλήθη ὑπάτη ἀπὸ δὲ τοῦ σεληνιακοῦ νήτη ἀπὸ δὲ τοῦ Διὸς παρὸπάτη ἀπὸ δὲ τοῦ ὑπὲρ τὴν σελήνην τοῦ τῆς Ἀφροδίτης παρανήτη ἀπὸ δὲ τοῦ Ἡλιακοῦ τοῦ μεσαίτατου μέση, καὶ διὰ τεσσάρων πρὸς ἀμφοτέρα τὰ ἄκρα ἀπὸ τῶν παρ' ἑκάτερα τοῦ ἡλίου, ἄνω μὲν τοῦτου Ἄρεως ὑπερμέση, κάτω δὲ τοῦ Ἑρμοῦ παραμέση. Τὴν δὲ ὑπερμέσην καὶ λιχανόν φασιν. Ἐπεὶ δὲ ἑπτὰ εἰσὶν οἱ πλάνητες, ἐπτάχορδος ἢ λύρα ἦν...

№ 536 (1632).

Тамъ же.

Рукопись на бумагѣ въ большой листъ [345×230], 1694 года, содержитъ

Ἐξήγησις εἰς τὰ μετὰ τὰ φυσικὰ τοῦ σοφωτάτου Κορυδαλλέως. [Точное заглавіе труда:

Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυρίου Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλλέως σχολαστικῆ παρασημείωσις εἰς τὸ μεῖζον α' τῶν μετὰ τὰ φυσικὰ Ἀριστοτέλους.]

Запись писца

Τέλος εἴληφε μέχρι τοῦτου τοῦ γράμματος δ' ἢ τοῦ σοφωτάτου Κορυδαλλέως ἐξήγησις εἰς τὰ μετὰ τὰ

φυσικά:—αχιδ' δεκεμβρίου κδ'. Ἐγράφη δὲ ὑπὸ Κο-
σμᾶ ἱερομονάχου τοῦ Σιναΐτου ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ εὐγε-
νεστάτου καὶ μεγαλοπρεπεστάτου ἄρχοντος κυρίου Λα-
σκαράκι τοῦ Ῥωσσετου· δῶν αὐτὸ ὁ Κύριος πᾶν
ἀγαθὸν καὶ σωτήριον.

№ 537 (1678).

Въ Синаеджуванийской библиотекѣ.

Толстая рукопись, на бумагѣ in 4°, 1706 года.

Θέατρον πολιτικόν, εἰς τὸ ὁποῖον περιέχεται ἀκριβῆς συμ-
βουλή, τί πρέπει νὰ κάμη, καὶ ἀπὸ τί πρέπει νὰ ἀπέχει ὁ ἡγε-
μῶν:—

Κεφ. α'. Ὁ ἡγεμὼν χρεωστεῖ νὰ περάσῃ ζωὴν τιμί-
αν...

въ 22 главахъ.

Запись:

Καὶ τὸδε σὺν τοῖς ἄλλοις Ἀνθίμου ἱερομονάχου Κρη-
τικοῦ. Ἐτελειώθη εἰς τοὺς ἀφς' 1) ἰαννουαρίου ιζ' ἐν Βουκου-
ρέστει:—

[Съ помѣткою:

Τὸ παρὸν ὑπάρχει Σιναίου ὄρους il Presente hé di
Sto Mte Sinà.]

№ 538 (1687).

Тамъ же.

Εὐγενίου ἱεροδιακόνου Λογική, ἐπιστημονικῇ μεθόδῳ συγ-
γεγραμμένη, на бумагѣ in 4°. Въ 1754 году октября 17 дня
написана или приобрѣтена сия рукопись. Въ ней много рисо-
ванныхъ очерковъ, въ родѣ геометрическихъ фигуръ, для на-
гляднаго представлення и уясненія категорій, свѣдлогизмовъ,
предложений ■ суждений. Первая категорія Аристотеля περὶ

[¹) Я прочелъ αψ', т. е. 1750.]

οὐσίας представлена въ видѣ дерева, которое, не знаю почему,
названо деревомъ Порфирія.

[Запись:

αψνδ' οκτωβρίου ιζ'.

Помѣтка:

χρήμα Γερμανοῦ Σιναΐτου Κρητός.]

Отдѣлъ VII.

Γεωγραφία. Τοπογραφία. Ιστορία.

№ 539 (1186).

Τοπογραφία χριστιανική Κοσμά Ἰνδικοπλεύστου, на пергаμινѣ in 4° [255×185; лл. 211; XI вѣка Γ] [лл. 195, по 30 строкъ; XII вѣка; со множествомъ украшений и 56 миниатюрами А], съ живописными миниатюрными изображеніями, съ астрономическими чертежами и географическими картами рукопись IX или X вѣка, драгоценная [обрывается на слогѣ 12-мъ: τῆ Ἀλεξανδρεία ἀπολέσει διὰ τῶν ἐλεφάντων καὶ ΑΓ]. Смотри у меня снимки съ этихъ картъ и чертежей въ особомъ картонѣ [Имн. Публ. Библ. № 3 табл. 1—11]. А здѣсь читаѣ кое-какія выписки мои изъ этой рукописи [сравн. *Porphyria*, Первое нут., 241—242], сдѣланныя 28 іюня 1850 года.

Α) ο Ρανῶς

Λόγος β'. — Выше говорить а) о томъ, что въ Нилѣ увеличивается вода отъ проливныхъ дождей въ Абиссиніи, и б) о томъ, что въ приморскомъ городѣ Θείονовъ Адули стоялъ памятникъ мраморный (Δίφρος) съ греческими писменами. Далѣе:

Παρόντι μοι οὖν ἐν τοῖς τόποις πρὸ τούτων τῶν ἐναυτῶν κε' πλέον ἢ ἔλαττον ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς βασιλείας Ἰουστινίου τῶν Ῥωμαίων βασιλέως, ὁ τηνικαῦτα βασιλεὺς τῶν Ἀξω-

μητῶν Ἐλεσβαὰ μ μέλλων ἐξίέναι εἰς πόλεμον πρὸς τοὺς Ὀμηρίτας τοὺς πέραν, γράφει τῷ ἄρχοντι Ἀδοῦλεως, ἀναλαβεῖν τὰ ἴσα τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ δίφρῳ τῷ πτολεμαϊκῷ καὶ τῇ εἰκόني, καὶ ἀποστεῖλαι αὐτῷ. Καλέσας δέ με ὁ τότε ἄρχων ὀνόματι Ἀσβαῶς καὶ ἄλλον ἕνα πραγματευτήν, ὀνόματι Μηνᾶν, ὃς γενόμενος μονάζων ἐν τῇ Ραῖθοῦ οὐ πρὸ πολλοῦ τὸν βίον μετήλλαξε, κελεύει ἡμῖν ἀπελθεῖν καὶ ἀναλαβεῖν τὰ γεγραμμένα. Λαβόντες δὲ δεδώκαμεν τῷ ἄρχοντι κατασχόντες ἑαυτοῖς τὰ ἴσα. Πисьмена эти содержали известіе о походахъ Птолемея, сына Птолемея и Арсинои, въ Азію, ■ о покореніи разныхъ африканскихъ племенъ. Дифросъ былъ поставленъ въ 27-й годъ царствования его.

Слово 1. Во время Бозьмы, было мнѣніе о существованіи агиподовъ. Но это мнѣніе казалось ему смѣшнымъ: «Какъ тамъ люди ходятъ вверхъ ногами?»

Слово 2. Письмо другу, который изъ Іерусалима прибылъ въ Александрію къ Бозьмѣ. — Скинія Моисея была τόπος καὶ ὑπογραφή παντὸς τοῦ κόσμου. — Моисей ἀνήγαγεν ἐπὶ τὸ Σίναιον ὄρος καὶ θεωρεῖ τὴν ὀπτασίαν ἐκείνην τῆς βᾶτου. . .

Β) ο Ιερουσαλὶμῆ.

Слово 2. Рѣчь идетъ о томъ, что Спаситель предрекъ разореніе Іерусалима. Ἐκτοτε οὖν ἐλθόντες οἱ Ῥωμαῖοι καὶ τὸν ναὸν καὶ τὴν πόλιν κατέσκαψαν καὶ ἔρημον παντελῶς εἰργάσαντο ὥσπερ ἐκ συνθήματος δεσπότης τὸ προσταχθέν ἐκπληρώσαντες. Καὶ ὀρώμεν αὐταῖς ὄψεις μέχρι τοῦ νῦν ἰδοῦ πλέον πεντακοσίων ἐτῶν, ἐξ ὅτε ἔρημος γέγονε, μὴ δυνάμενος ἀνανεωθῆναι.

Λόγος γ'. Διωκόμενοι ποτε οἱ χριστιανοὶ ἐξ Ἑλλήνων καὶ Ἰουδαίων νενικήσασιν καὶ τοὺς διώκοντας εἰς ἑαυτοὺς ἐλκυσαν. Ὁμοίως καὶ τὴν ἐκκλησίαν μηδέποτε καταβαλλομένην, ἀλλὰ πληθουνομένην, καὶ ὁμοίως δὲ πᾶσαν τὴν γῆν τῆς διδασκαλίας τοῦ δεσπότης Χριστοῦ πληρωθεῖσαν καὶ ἐτι πληρουμένην, καὶ τὸ Εὐαγγέλιον χρησιμότερον ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. Ὅπερ ἐν πλείοσι τόποις παρὸν ἰδὼν καὶ μεμαθηκῶς ἀπαγγέλλω ὡς ἐπὶ τῆς ἀληθείας. Ἐν τῇ Ταπροβάνη νήσῳ ἐν τῇ ἐσωτέρᾳ Ἰνδία, ἔνθα τὸ Ἰνδικόν

πέλαγος ἐστὶ, καὶ ἐκκλησία χριστιανῶν ἐστὶν ἐκεῖ καὶ κληρικοὶ καὶ πιστοὶ· οὐκ οἶδα δέ, εἰ καὶ περαιτέρω. Ὅμοίως καὶ εἰς τὴν λεγομένην Μαλέ, ἔνθα τὸ πεπερί γίνεται, καὶ ἐν τῇ Καλλιάνῃ δὲ τῇ καλουμένη καὶ ἐπίσκοπος ἐστὶν ἀπὸ Περσίδος χειροτονούμενος. Ὅμοίως καὶ ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένη Δισκορίδους κατὰ τὸ αὐτὸ Ἰνδικὸν πέλαγος, ἔνθα καὶ οἱ παροικοῦντες ἑλληνιστὶ λαλοῦσι, πάροικοι τῶν Πτολεμαίων τῶν μετὰ Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδὸνα ὑπάρχοντες, καὶ κληρικοὶ εἰσὶν ἐκ Περσίδος χειροτονούμενοι καὶ πεμπόμενοι ἐν τοῖς αὐτοῖσι, καὶ χριστιανοὶ πλῆθος. Ἦν νῆσον παρεπλεύσαμεν, οὐ κατήλθον δὲ ἐν αὐτῇ· συνέντευχον δὲ ἀνδράσι τῶν ἐκεῖ ἑλληνιστὶ λαλοῦσιν, ἐλθοῦσιν ἐν τῇ Αἰθιοπίᾳ. Ὅμοίως δὲ καὶ ἐπὶ Βάκτροις καὶ Οὐνοις, καὶ Πέρσαις, καὶ λοιποῖς Ἰνδοῖς καὶ Περσαρμενίοις, καὶ Μήδοις, καὶ Ἐλαμήταις καὶ πάσῃ τῇ χώρᾳ Περσίδος καὶ ἐκκλησίαι ἄπειροι καὶ ἐπίσκοποι καὶ χριστιανοὶ λαοὶ ἀμύητοι, καὶ μάρτυρες πολλοί, καὶ μονάζοντες ἡσυχασταί· Ὅμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τὴν Αἰθιοπίαν Ἀξώμην τε καὶ πᾶσαν τὴν περίχωρον, Ἀραβίαν τε τοὺς Εὐδαίμονας τοὺς νῦν καλουμένους Ὀμηρίτας, πᾶσαν Ἀραβίαν καὶ Παλαιστίνην, Φοινίκην τε καὶ πᾶσαν Συρίαν καὶ Ἀντιόχειαν μέχρι Μεσοποταμίας, Νωβάτας τε καὶ Γαραμάντας, Αἴγυπτον καὶ Λιβύην καὶ Πεντάπολιν, Ἀφρικὴν καὶ Μαυριτανίαν ἕως Γαδεΐρων τὰ πρὸς νότον πανταχοῦ ἐκκλησίαι χριστιανῶν εἰσὶ, καὶ ἐπίσκοποι, μάρτυρες, μονάζοντες, ἡσυχασταί, διὰ παντὸς ὅπη ἐστὶ κηρυττόμενον τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. Ὅμοίως πάλιν Κιλικίαν, Ἀσίαν, Καππαδοκίαν, Λαζικήν καὶ Πόντον, καὶ τὰ ὑπερβόρεια μέρη Σκυθῶν Ἰρκανῶν, Ἐρούλλων, Βουλγάρων, Ἑλλαδικῶν τε καὶ Ἰλλυρίων, Δαλμάτων, Γότθων, Ἀσάνων, Ῥωμαίων, Φράγγων καὶ λοιπῶν ἔθνῶν μέχρι τῶν Γαδεΐρων τοῦ Ὠκεανοῦ κατὰ τὸ βόρειον μέρος πιστευσάντων καὶ καταγγελλόντων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. **Нижже:** Πῶσον ἔθνος ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἄρκτου τε καὶ μεσημβρίας πιστεῦσαν εἰς Χριστὸν οὐ προλέγει ἐκ μεθῶν καὶ διαφόρων φήφων πολλῶν ἐτῶν πασχαλίας ἑορτᾶς· καὶ πάντες προλέγοντες ἀληθεύουσι, ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἀπ' ἄκρων γῆς ἕως ἄκρων ἑορτάζοντες συμφώνως κατὰ διαφόρους φήφους καὶ μεθόδους

σοφίας γὰρ ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον, καὶ λόγον αὐτῷ μεταδούς ἐφ' ευρίσκειν πεποιήτην.

Λόγος δ'. Ἀνακεφαλαίωσις σύντομος καὶ διαγραφὴ σχημάτων τοῦ κόσμου κατὰ τὴν θεϊαν Γραφήν καὶ τῆς σφαιράς ἢ ἀνατροπῆς.

Γέγραπται· Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ θεὸς οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Διαγράφομεν τοῖνυν τὸν πρῶτον οὐρανὸν ἅμα τῇ γῇ τὸν καμαροειδῆ, ἄκρα ἄκροις συνδεδεμένον· καθὼς δὲ ἐνδέχεται αὐτὸν γραφῆ παραδοῦναι πεποιτήκαμεν, τέως κατὰ τὸ πλάγιον τὸ δυτικόν, ἢ τὸ ἀνατολικόν· τὰ γὰρ αὐτὰ δύο πλάγια τοῖχοι εἰσιν· ἀποκἀτωθεν ἕως αὐτῆς ἄνω τῆς καμάρας. Ἔστι δὲ καὶ τὸ στερέωμα κατὰ μέσου συνδεδεμένον τῷ πρῶτῳ οὐρανῷ, ἐν ᾧ εἰσιν ἐπὶ νότου τὰ ὕδατα, κατ' αὐτὴν τὴν θεϊαν γραφήν. Ἔστιν οὖν ἡ θέσις καὶ τὸ σχῆμα τοιόνδε.

Εἰς τὰ ἄκρα τῆς γῆς κατὰ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῆς ὁ οὐρανὸς αὐτῇ κεκόλληται τοῖς ἑαυτοῦ ἄκροις, ποιῶν σχῆμα κύβου· ὥσανεὶ τετράγωνον· ἄνωθεν δὲ ἐφ' ὕψους καμαροειδῆς ἐλισσόμενος κατὰ τὸ μῆκος· καὶ γίνεται ὡς θόλος μεγάλη. καταμέσθεν δὲ συνδέεται καὶ τὸ στερέωμα. καὶ γίνονται χώροι δύο.

Ἀπὸ τῆς γῆς ἕως τοῦ στερεώματος χώρος ἐστὶ πρῶτος, ὁ κόσμος οὗτος, ἐν ᾧ εἰσιν ἄγγελοι καὶ ἄνθρωποι· καὶ πᾶσα ἡ νῦν κατάστασις.

Ἀπὸ τοῦ στερεώματος ἕως ἄνω τῆς καμάρας, χώρος ἐστὶ δεύτερος ἢ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ἔνθα ὁ Χριστὸς ἀναληφθεὶς πρῶτος πάντων εἰσῆλθεν ἐγκαινίσας ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν.

Κατὰ μὲν τὸ πλάγιον τὸ δυτικόν ἢ τὸ ἀνατολικόν τοιόνδε σχῆμα ἔχει μακρόν, ὡς ἐπὶ θόλου μεγάλης. κατὰ δὲ τὰ νότια καὶ βόρεια μέρη, τὸ μῆκος ἀποδείκνυσιν. Ἔστιν οὖν τὸ σχῆμα καὶ οὕτως τοιόνδε.

Παραγραφή.

Οὗτος ἢ πρῶτος οὐρανὸς ὁ καμαροειδῆς, ὁ ἐν τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ γεγονώς ὁ ἅμα τῇ γῇ, περὶ οὗ λέγει· Ἡσαΐας· Ὁ στήσας τὸν οὐρανὸν ὡσεὶ καμάραν. ὁ καταμέσθεν δὲ αὐτοῦ συνδεδεμένος, ὁ ἐν τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ γεγονώς, περὶ οὗ ἐπιφέρει πάλιν

Ἡσαΐας λέγων· Καὶ διατείνας αὐτὸν ὡς σκηνὴν κατοικεῖν. Ὁ δὲ Δαυὶδ λέγει περὶ αὐτοῦ· Ἐκτείνων τὸν οὐρανὸν ὡσεὶ δέρριν. Καὶ σαφέστερον δηλῶν λέγει· Ὁ στεγάζων ἐν ὑδάσι τὰ ὑπερφᾶ αὐτοῦ. Ἔτι ἄκρα οὐρανοῦ καὶ γῆς τῆς Γραφῆς μνημονευούσης, οὐ δύναται ἐπὶ σφαίρας νοεῖσθαι. Πάλιν λέγει Ἡσαΐας· Οὕτως λέγει Κύριος, ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ πῆξας αὐτόν. Ὁ δὲ ἀπόστολος ὁμοίως· Καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἐπηξεν ὁ Κύριος καὶ οὐκ ἀνθρώπος. Ἀμφότεροι ἰστάμενον λέγοντες καὶ πεπηγότα ἐν τῇ γῇ καὶ οὐ περιφερόμενον. Ἔτι τὰ ἄκρα τοῦ οὐρανοῦ παρ' ἐκάτερα σὺν τοῖς ἄκροις τῆς γῆς συνδεδεμένα εἰσὶ, περὶ ὧν ἐν τῷ Ἰὼβ γέγραπται· Οὐρανὸν δὲ εἰς γῆν ἔκλινε· κέχυται δέ, ὡσπερ γῆ κονία. κεκόλληκα δὲ αὐτόν, ὡσπερ λίθον κύβον. Περὶ δὲ τῆς γῆς γέγραπται πάλιν ἐν τῷ Ἰὼβ· Ὁ κρεμνῶν τὴν γῆν ἐπ' οὐδενός, ὡσανεὶ μὴ ἔχουσαν ὑποκάτω τι. Ὁ δὲ Δαυὶδ συμφώνως μὴ εὐρηκῶς ἐπὶ τινος αὐτὴν ἠδρασμένην, ἔφη· Ἐθεμελίωσε τὴν γῆν ἐπὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐτῆς, ὡσανεὶ αὐτὴν ἐφ' ἑαυτὴν παρὰ σοῦ θεμελιωθεῖσαν, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τινος.

Ὡς ἦν μὲν δυνατόν διαγράψαι πεποιτήκαμεν· ἔσωθεν ἔχοντα τὸ στερέωμα καὶ τὰ ὕψη τῆς γῆς τῆς μεσαιτάτης, ἧς νῦν κατοικοῦμεν. καὶ τὸν Ὠκεανὸν πέρις αὐτῆς· καὶ ἐν αὐτῇ τοὺς τέσσαρας κόλπους εἰσβάλλοντας τοὺς πλεομένους, Ῥωμαϊκόν, Ἀραβικόν, Περσικόν, Κάσπιον, ἧτοι Ὑρκανίας. Πέριξ δὲ πάλιν τοῦ Ὠκεανοῦ τὴν γῆν τὴν πέραν, ἐνθα καὶ ὁ παράδεισος κατὰ ἀνατολὰς κεῖται. Διαγράφομεν τοίνυν πάλιν τὸ πλάτος τέως τῆς γῆς καὶ τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῶν κόλπων καὶ τῆς πέραν γῆς, καὶ τὸν παράδεισον, ἐῶντες τέως τὰ ὕψη αὐτῆς, ὅπως εὐσύνοπτα γένηται τοῖς θεωμένοις. Ἔστι τὸ σχῆμα τῆς γῆς πάσης κατὰ ταύτην τὴν ἐπιφάνειαν καὶ τὸ πλάτος τοιόνδε.

Εἰς ταύτην τὴν γῆν τὴν πέραν τοῦ Ὠκεανοῦ πανταχόθεν ἄκρα τοῖς ἄκροις ὁ οὐρανὸς ὁ πρῶτος ὁ καμαροειδῆς συνδέεται κατὰ μὲν τὸ δυτικὸν μέρος καὶ ἀνατολικὸν τοῖχος ὀρθὸς ὡς ἄνω ἐμβαίνων εὐρίσκεται· κατὰ δὲ τὸ νότιον καὶ βόρειον τοῖχος μὲν ἴσος τὸ κάτωθεν ἕως φανεροῦ κατὰ τὸν τύπον ἐντὸς καμάρας ἄνωθεν δὲ ὑψηλότατος ἐλισσόμενος ὡς θόλος λουτροῦ μεγάλη κάτωθεν πέλιμα ἔχουσα τὴν γῆν· αὐτὸς δὲ τοῖχος καὶ καμάρα ὑπάρο-

χων εἶτα, καθὰ καὶ πρῶην ἔφημεν πολλάκις, τὸ στερέωμα μέσα μέσοις ἐξηλωμένον κατὰ τὸ ὕψος συνδέεται αὐτῷ τῷ οὐρανῷ, ἵνα γένωνται δύο χώροι, ἀνώγειον καὶ κατώγειον. Ἔστι δὲ ὁ ἡώρος ὁ εἷς, τουτέστι τὸ κατώγειον, ἐνθα εἰσὶν ἡ γῆ καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὰ λοιπὰ στοιχεῖα καὶ ἄστρα, ὁ κόσμος οὗτος ἀπὸ τῆς γῆς ἕως τοῦ στερεώματος· γῆν μὲν ἔχων ἔδαφος, τοίχους δὲ ἐκ τοῦ πρῶτου οὐρανοῦ, στέγην δὲ τὸ στερέωμα. καὶ ἀπὸ τοῦ στερεώματος ἕως τῆς καμάρας τοῦ πρῶτου οὐρανοῦ χώρος δεύτερος, τουτέστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ἐνθα καὶ ὁ δεσπότης Χριστὸς ἀναστὰς ἀπὸ τῶν νεκρῶν ἀνετήλυθε. καὶ οἱ δίκαιοι μετὰ ταῦτα μέλλουσιν ἀνιέναι, οὐρανὸν μὲν ἦτοι τὸ στερέωμα ἔχων ἔδαφος, καὶ οὐρανὸν τὸν πρῶτον τοίχους, καὶ στέγην καμαροειδῆ. Διαγράφομεν πάλιν καὶ τὸ ὕψος καὶ σχῆμα ταύτης τῆς γῆς, ἧς νῦν οἰκοῦμεν οἱ ἄνθρωποι, ἣ ἐστὶν ἔσωθεν τοῦ Ὠκεανοῦ κυκλουμένη· ἐν ἧ εἰσὶ καὶ οἱ τέσσαρες κόλποι οἱ πλεόμενοι· ἔστι δὲ τὰ ἀνατολικά αὐτῆς μέρη καὶ τὰ νότια χαμηλά, βόρεια καὶ δυτικά ὑψηλότατα· χυθαμαλῶς καὶ ἀνεπαισιθήτως κειμένη· ὅσον οὖν πλάτος ἔχει ἡ γῆ, τοσοῦτον ἔχει καὶ ὕψος κατὰ τὰ βόρεια καὶ δυτικά μέρη· ἔστιν οὖν κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον διαγράψαι τὸ σχῆμα τοιόνδε.

Παραγραφή.

Ἡ γῆ μὲν πᾶσα τετράγωνός ἐστι καθὰ προεγράφη· τὸ ἀνάστημα δὲ αὐτῆς τῆς μεσαιτάτης καὶ τὰ ὕψη κατὰ τὰ βόρεια καὶ δυτικά μέρη ἐσημάναμεν ἐνταῦθα διαγράφαντες· ὅπως μέση τυγχάνουσα καὶ πέριξ ἔχουσα τὸν Ὠκεανόν, καὶ πάλιν πέριξ τὴν ἀντικρὺ γῆν τῶν ἄστρον κυκλευόντων αὐτὴν, δύναται καὶ κῶνον ἀποτελεῖν τὴν σκιάν κατὰ τοὺς ἕξω· καὶ ὅτι κατὰ τὸ σχῆμα τοῦτο δύναται καὶ ἐκλείψει τῆς σελήνης ἀποτελεῖσθαι καὶ νύκτες καὶ ἡμέραι· καὶ ἡ θεῖα Γραφή μάλλον ἀληθεύει λέγουσα· Ἀνατέλλει ὁ ἥλιος καὶ δύνει ὁ ἥλιος καὶ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ἔλκει ἀνατέλλων αὐτὸς, ἐκεῖ παρεύεται πρὸς νότον καὶ κυκλοῖ πρὸς βορρᾶν. κυκλοῖ κυκλῶν καὶ ἐπὶ κύκλους αὐτοῦ ἐπιστρέφει τὸ πνεῦμα· ὡσανεὶ τὸν ἀέρα κυκλεύων· πάλιν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ἐπανήξει.

Τὸ κείμενον.

Οὕτως οὖν ἔστιν ἐν ταύτῃ τῇ ὄψει τὰ οἰκούμενα αὐτῆς μέρη· ἀνατέλλων οὖν ὁ ἥλιος ἐξ ἀνατολῶν καὶ διατρέχων τὸν νότον

κατὰ τὰς τροπὰς πάντοτε πρὸς τὸ ὕψος τῆς γῆς, ἦτοι καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν γῆν φαίνων, ποιεῖ νόκτα περαιτέρω τοῦ ὕψους τῆς γῆς κατὰ τὸν ὠκεανὸν καὶ τὴν πέραν γῆν· καὶ πάλιν πρὸς δυσμὰς καὶ βορρᾶν γινόμενος ὑπὲρ τὸ ὕψος τῆς γῆς· ἐνταῦθα ποιεῖ νόκτα· ἄχρις ἂν κυκλεύων ἀναφανῆ κατὰ τὰ χθαμαλὰ μέρη τῆς ἀνατολῆς, καὶ πάλιν ἀνιών κατὰ τὸν νότον καταλάμψῃ τότε τὸ πᾶν. αἱ ἐκλείψεις οὖν τῆς σελήνης καὶ κατὰ σχῆμα τοῦτο, εἶγε ἀληθῆ, τυγχάνει κατὰ τοὺς ἕξω, δύνανται γενέσθαι, ὑπὸ τὸ ὕψος τῆς γῆς γινομένου τοῦ ἡλίου ἤγουν τῆς σελήνης· τὴν γὰρ ἡλιακὴν ἐκλείψιν οὐκ ἀπὸ τῆς σκιᾶς τῆς γῆς γίνεσθαι λέγουσιν· ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ κατὰ κάθετον ὑποκάτω εἶναι τοῦ ἡλίου τὴν σελήνην φωτιζομένην μᾶλλον τῷ μέρει ᾧ ὄρᾳ ὁ ἥλιος, ᾧ δὲ μὴ ὄρᾳ μὴ φωτίζεσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ ἐμποδίζειν αὐτῷ μὴ φαίνεσθαι, διατρέχουσαν ὑποκάτω ὅτε νεομηνία δῆθ' ἐστὶ σεληνίου, ὅτε καὶ ἀφώτιστος τυγχάνει κατὰ τὸ μέρος αὐτῆς τὸ φαινόμενον παρ' ἡμῖν. οὐδὲν οὖν τὰ ἡμέτερα παραβλάψει τὰ τοιαῦτα· πλὴν μόνου τοῦ κινεῖσθαι καὶ κυκλεύειν τὸν οὐρανόν· ὅπερ ἀνατροπὴ ἐστὶ πάσης ὁμοῦ τῆς θείας Γραφῆς Παλαιᾶς τε καὶ Καινῆς Διαθήκης καὶ τοῦ δόγματος τοῦ χριστιανικοῦ· ζητῆσαι δὲ περαιτέρω τούτων ἡμῖν οὐ σχολή· ἀνωφελὴς γάρ ἡ τοιαύτη γνώσις· τῆς ἐπωφελοῦς μᾶλλον γινόμενοι γνώσεως, ἣτις ἐλπίδα χρηστὴν καὶ ὠφελίμην ἐμποιεῖ ταῖς ἡμέταις ψυχαῖς, ἣν καὶ ἐπηγγείλατο ὁ θεὸς διδόναι μᾶλλον τοῖς αὐτῷ πιστεύουσι· τοῖς δὲ ἀδικοῦσι δίκην ὀλέθριον. Δειξομεν δὲ σὺν θεῷ διαγράφοντες ἐξ ἀντιστρόφου τὸ σχῆμα τῆς γῆς τὸ κατὰ τὸ βόρειον μέρος, ἵνα δυνηθῶμεν ἐκ μέρους πάλιν διαγράψαι τῶν ἀστρων τὸν κύκλον· ἐστὶν δὲ οὕτως·

Ἡνῖκα οὖν ἔνθεν δύνων ὁ ἥλιος διατρέχει κατὰ τὴν διακονίαν τῶν ἀοράτων δυνάμεων, καθὰ τῇ θεῖᾳ Γραφῇ δοκεῖ, νόκτα κατὰ τὸ ἕτερον μέρος τουτέστι τὸ οἰκούμενον ποιεῖ, ἥνῖκα δὲ ἐκεῖθεν διατρέχει, ἐνθάδε νόκτα ποιεῖ· συλλήβδην δὲ κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον πάλιν διαγράφομεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν· ἐστὶν δὲ οὕτως·

Παραγραφή.

Τοῦτο πάλιν τὸ μέρος τῆς γῆς τὸ ἐπέκεινα τοῦ βορρᾶ ἐστὶν αἰκίητον· ἐνθα διατρέχουσιν ἀπὸ δύσεως διὰ τοῦ βορρᾶ ἐπὶ ἀνατολάς,

ὄρθον ὡς ἐπὶ τοίχου ὑπάρχον. ἐν ᾧ γινόμενος ὁ ἥλιος εἰς τὸ ἄλλον μέρος αὐτῆς τὸ οἰκούμενον νόκτα ἀπεργάζεται· κατὰ διάμετρον οὖν τοῦ πλάτους τῶν οἰκουμένων αὐτῆς μερῶν εὐρίσκειται ὕψος ἔχουσα ἐν τούτῳ τῷ μέρει ἀποκάτωθεν τοῦ ὠκεανοῦ ἕως ἄνω τοῦ ὕψους αὐτῆς. Ὅθεν μεσάζουσα τῷ φωτὶ τῶν ἀστρων αἱ νόκτες καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἐπακολουθοῦσιν.

Καὶ ταῦτα μὲν ὡς ἐνεδέχeto διαγραφῆναι πεποιθήκαμεν ἀκολουθοῦντες τῇ θεῖᾳ Γραφῇ. Διαγράφομεν τοίνυν καὶ κατὰ τοὺς ἕξω τὴν σφαῖραν.

№ 540 (1184).

Рукопись на пергаминах въ листъ: [XIII вѣка; лл. 287; по 27 строку 4] [XI вѣка Г] [270×195; 210×145; XII вѣка. Содержание:

1) л. 1^{a-b} (заст.) Σευηριανοῦ ἐπισκόπου Γοβάλων εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Τοῦ ἀνθρώπου ἡ προσηγορία... τετήρηται.

2) л. 1^b Τὰ τῶν ζώων ἴδια ἢ μᾶλλον ἐκάστου εἶδους ἴδια·-

Ἄνθρωπος γελαστικὸν... ἢ ἀηδῶν·—

3) лл. 1^b—2^a Ἡρακλέους ἄθλα·—

4) лл. 2^a—4^a.] Ἐκ τοῦ μακαρίτου κυροῦ Θεοφάνους ἠγουμένου τοῦ Μεγάλου Ἀγροῦ καὶ ὁμολογητοῦ μέρος τι ἀπὸ τοῦ χρονικοῦ αὐτοῦ, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς βασιλείας Διοκλητιανοῦ ἔτους ρεφζ' μέχρι τῆς βασιλείας Μιχαήλ καὶ Θεοφυλάκτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἔτους ςετ[ ]'.

5) [εβ л. 4^a Τὴν ἱστορίαν τῶν χρόνων ἀρξαμένην.

Ἄφ' οὗ τὸ πᾶν ἔσχηκε σύστασις τότε.

Καὶ πρὸς χρόνους φθάσασαν Ἰσαακίου.

Ὅς πρῶτος ἔσχε Κομνηνῶν σιχηπτρον κράτους.

Γράμμασιν ὧδε συνέλεξεν ἰδίως.

Γεώργιος πρόεδρος ὢν ἐκ τῆς Κέδρου.

Ἄγνωστα πολλοῖς ἐκ γραφῶν διαφορῶν.

Ταύτη συνάψας φίλα φιλομαθέσιν.

Σύνοψις ἱστοριῶν ἀρχομένη ἀπὸ κτίσεως κόσμου μέχρι τῆς

βασιλείας Ἰσαακίου τοῦ Κομνηνοῦ συλλεγείσα ἐκ διαφόρων βιβλίων παρὰ Γεωργίου τοῦ Κεδρηνοῦ:—

Πολλοὶ τῶν πρὸ ἡμῶν. . .

кончается: на герцо послѣдн. листа:

(in m. ὁ ἅγιος Βασίλειος) Τῷ δ' αὐτῷ ἔπει καὶ Βασίλειος ὁ τῆς Καισαρέων ἐπισκόπησεν ἐκκλησίας τοῦ Εὐσεβίου εὐσεβῶς κοιμηθέντος. τῷ ε' ἔπει Ἀμβρόσιος μετὰ Εὐδόξιον τῆς ἐκκλησίας Μεδιολάνων ἠγήσατο. . . ἐξαιτησάμενος ὁ λαὸς ἐβάπτισε καὶ ἐπίσκοπον Μεδιολάνων ἐποίησεν.

Дальше 11 строкъ пустыхъ и весь оборотъ послѣдняго листа пустой (есть помарки.)]

№ 540.

Рукопись на пергаментѣ въ листѣ: Ἐκ τοῦ μακαρίτου κοροῦ Θεοφάνους ἠγουμένου τοῦ Μεγάλου Ἀγροῦ. . . (καὶς выше) [Но такой рукописи нѣтъ въ Синайскомъ монастырѣ, а разумѣется все та же выше упомянутая, каѣ показывается и] выписка [принадлежащая № 1184 лл. 2^a—4^a]:

Ἐπὶ τῆς βασιλείας Μαξιμιανοῦ τοῦ Γαερριανοῦ (Θεότεκνος) τὰ ὑπομνήματα τοῦ Χριστοῦ καὶ σωτήρος ἐπλάσατο καὶ πανταχόθεν ἀπέστειλε καὶ τοῖς γραμματοδιδασκάλοις τοὺς παῖδας διδάσκειν προσέταξεν, ὡς διαγελάσθαι τὸ καθ' ἡμᾶς μυστήριον παρασκευάζων [здрѣе пустое мѣсто] ὁ δυσσεβῆς . . . χειρὸς αὐτοῦ παρεθείσης:—

Послѣ этого краткаго сказанія о порчѣ евангельскихъ книгъ непосредственно слѣдуетъ въ рукописи:

[лл. 2^b—4^a] Εἰς τὸν ἅγιον Εὐσέβιον. Περὶ οὗ καὶ ὁ θεολόγος Γρηγόριος φησὶ ζητῶ μοῦ τὸ χθές ἡμῶν σφάγιον τὸν ἀβραμαῖον γέροντα:

Ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀναστασίου τοῦ Σελεντιαρίου Ματρῶνα δὲ ἡ ὁσία ἔτι ζῶσα καὶ μὴ κοινωνοῦσα σὺν ταῖς σὺν αὐτῇ ἀσκηταῖς διὰ τὸ Ἐνωτικὸν Ζήνωνος παράδοξα πολλὰ ἐνεδείξατο, Χρυ-

σαυρίου διακόνου τῆς ἐκκλησίας αὐτὴν ἀναγκάζοντας. Καὶ ἄλλη δὲ τις Σοφία, ἐπίσημος ἐν μοναζούσαις, πολλὰ παθοῦσα ὑπομονὴν ἐνεδείξατο. Ὁ δ' αὐτὸς βασιλεὺς Ἀναστάσιος ἀνέστειλε τὸ χρυσάργυρον καὶ τὰ κονήγια. καὶ τὰς ἀρχὰς ὠνίους οὐσας δωρεὰν προεβάλλετο.

Λύσας τὴν εἰρήνην ὁ ἔκγονος τοῦ Ἡρακλείου Ἰουστινιανὸς μετὰ Ἀβιμέλεχ τοῦ τῶν Ἀρράβων βασιλέως, ἀπέστειλεν Ἀβιμέλεχ οἰκοδομήσαι τὸν τοῦ Μαχᾶ ναόν, καὶ ἠθέλησεν ἐπάραι τοὺς κίονας τῆς ἀγίας Γετθσημανῆς. Καὶ παρεσκευάσεν αὐτὸν Σέργιος τις χριστιανικώτατος ὁ τοῦ Μανσοῦρ γενικὸς λογοθέτης καὶ λίαν ὤκειωμένος τῷ αὐτῷ Ἀβιμέλεχ, καὶ Πατρίκιος ὁ τούτου ἐφάμιλος τῶν κατὰ τὴν Παλαιστίνην χριστιανῶν προῦχων, ᾧ ἐπίκλην Σκλάβος· αἰτούμενοι μὴ γενέσθαι τοῦτο· ἀλλὰ δι' ἰκεσίας αὐτῶν πείσαι Ἰουστινιανὸν ἀποστεῖλαι ἄλλους ἀντ' αὐτῶν ὑπερ καὶ γέγονεν.

Ἀναγκάσιον δὲ ἠγοῦμαι καὶ Ἰωάννου τοῦ ἐπίκλην Μανσοῦρ. . . Οὗτος γὰρ ὁ Σέργιος τῶν ἐπὶ Μαυταῖα αἰχμαλωτισθέντων ἀπὸ Ῥωμανίας τινὸς ἀπελευθερωθέντος καὶ ὀνομασθέντος Μανσοῦρ υἱὸς ἐγένετο. Μανσοῦρ δὲ κατὰ τὴν Ἀρράβων φωνὴν ἐρμηνεύεται, λελυτρωμένος. Οὗτος τὸν ἑαυτοῦ παῖδα Σέργιον γράμμασιν ἐκπαιδεῦσαι ἐλληνικοῖς καὶ ἀραβικοῖς, τῷ κατὰ καιρὸν γενικῷ λογοθέτῃ τῶν Ἀρράβων παρέδωκε, χριστιανικῷ ὄντι ἀνδρὶ, ὅστις θνήσκων μαρτυρεῖ μὴ εἶναι τὸν ἐπιτηδείως ἔχοντα πρὸς τὸ πρᾶγμα τοῦ γενικοῦ λογοθεσίου μᾶλλον αὐτοῦ ἢ Ἰσον. Ὅθεν αὐτὸν τῆς ὅλης Ἀρράβων ἐξουσίας ἐμπιστευθεὶς τὴν διοίκησιν, καὶ χάριν ὡς Ἰωσήφ λαβῶν ἀπὸ θεοῦ κυρίου ἐν πᾶσιν ὑπακούεσθαι, πρὸ πάντων τὴν φιλολογίαν ἀνακαινίζεται, μέλλουσαν ἐκλιμπάνειν τῶν κατὰ τὴν ἑφᾶν ἐκκλησιῶν. καὶ ἀναζητήσας διδασκάλους, εὔρεν οἷους οὐκ ἦν ἄλλους εὔρειν ἴσους αὐτῷ.

καὶ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν οὐσίαν προέτεινεν αὐτοῖς, κορίου καὶ πατέρας αὐτοῦ ἀποκαλῶν, καὶ τὴν παιδείου ἀφθόγως μετέδωκε τοῖς τέσσαρσιν υἱοῖς αὐτοῦ Ἰωάννη, Θεόδωρῳ, Ἠλίᾳ τε καὶ Θεοδοσίῳ, καὶ τοῖς σὺν αὐτοῖς, κατὰ κέλευσιν Ἀβιμέλεχ χριστιανῶν τέκνων πτωχῶν τε καὶ πλουσίων παραγινομένων εἰς τὸ παιδευθῆναι τοῦ Σεργίου ἐξ οἰκείων ἀναλωμάτων συναθροίσαντος πλήθος βιβλίων παντοίων τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν. καὶ μνήμης ἄξιον ἔργον τοῖς μετέπειτα καταλιπόντος εἰ βούλοιντο ζηλῶσαι. Ὁ δὲ Κοπρώνυμος Κωνσταντῖος τὸν μὲν Θεόδωρον τοῦ Μανσοῦρ ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐξώρισεν εἰς τὰ κλίματα τῆς ἐρήμου, Γαλήδ δὲ τὸν ἀγιώτατον Πέτρον μητροπολίτην Δαμασκοῦ γλωσσοτομηθῆναι ἐκέλευσε καὶ ἐξορθῆναι κατὰ τὴν Εὐδαίμονα Ἀραβίαν, ἔνθα καὶ μαρτυρικῶς τελειοῦται, ὡς ἀναφανδὸν ἐλέγχων τὴν τῶν Ἀράβων καὶ Μανιχαίων δυσσέβειαν. Τούτου ζηλωτῆς καὶ ὁμώνυμος Πέτρος κατὰ τὸν Μαΐουμᾶν ἐν τοῖς αὐτοῖς ἀναδειχθεὶς χρόνους μάρτυς ὑπὲρ Χριστοῦ αὐτόμολος· ἀρρωστήσας γὰρ καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς τῶν Ἀράβων προύχοντας, ἅτε συνήθεις ὄντας αὐτῷ χαρτουλορίῳ τελοῦντι τῶν δημοσίων φόρων, φησὶ πρὸς αὐτούς. «Πᾶς ὁ μὴ πιστεύων εἰς πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα, τὴν ὁμοούσιον καὶ ζωαρχικὴν ἐν μονάδι τριάδα πεπῆρωται τὴν ψυχὴν καὶ τῆς αἰωνίου κολάσεως ἀξιούται. τοιοῦτος καὶ ὁ ψευδοπροφήτης ὑμῶν Μωάμεθ, καὶ τοῦ ἀντιχρίστου πρόδρομος. ἀπόστητε οὖν, εἰ ἔμοι πείθεσθε. Μαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν τῆς ἐκείνου μυθολογίας· εὐνοῶ γὰρ ὑμῖν, ἵνα μὴ σὺν ἐκείνῳ κολασθῆτε». Ταῦτα καὶ ἄλλα πολλὰ πλεῖστα θεολογῶν καὶ μεγάλη τῇ φωνῇ ἀναθεματίζων τὸν Μωάμεθ καὶ τὴν μυθογραφίαν αὐτοῦ, τὴν διὰ ξίφους τιμωρίαν ὑπέστη. Τούτον ἐγκωμίσις λόγων τετίμηκεν ὁ υἱοῦ πατῆρ ἡμῶν Ἰωάννης, ὁ καλῶς ἐπικληθεὶς χρυσορῶς διὰ τὴν ἐπενδοῦσαν αὐτῷ τοῦ

πνεύματος ἐν τε λόγῳ καὶ βίῳ χρυσαυγῇ χάριν· ὃν Κωνσταντῖνος ὁ δυσσεβῆς βασιλεὺς ἐτησίῳ καθυπέβαλεν ἀναθέματι διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν αὐτοῦ ὀρθοδοξίαν, καὶ ἀντὶ τοῦ παππικοῦ αὐτοῦ ὀνόματος Μανσοῦρ, ὃ ἐρμηνεύεται λευτρωμένος, μακαρίζων Ἰουδαϊκῶ φρονήματι μετονομάσας τὸν νέον τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλον·.

Далѣ всю рукопись наполняет исторія Георгія Бедрина отъ начала міра до царствованія Исаака Комнина.

№ 541 (1625).

Въ Синаеджуванійской библіотекѣ въ Каирѣ.

Χρονικὸν τοῦ Γεωργίου ἀμαρτωλοῦ, [рукопись бумажная, 1600 года, лл. 288 (299×207; 205×140) по 28 строкъ: содержитъ

лл. 1^а—11^в + Ἱστορία χρονικὴ Γεωργίου μοναχοῦ + Πίναξ τοῦ παρόντος βιβλίου:—

Самая исторія, начинается съ

лл. 12^а—13^а Πρόλογος χρονικῆς ιστορίας Γεωργίου μοναχοῦ:— Προοίμιον.

Πολλοὶ μὲν τῶν ἔξω φιλόλογοι... δυνάμιν:—

Τέλος τοῦ προοιμίου:—

и затѣмъ уже

лл. 14^а—286^в Χρονικὸν σύντομον ἐκ διαφορῶν χρονογράφων τε καὶ ἐξηγητῶν συλλεγὲν καὶ συντεθὲν ὑπὸ Γεωργίου ἀμαρτωλοῦ μοναχοῦ:—

Съ записью:

“Ὅσπερ ξένοι χαίροντες, ἰδεῖν πατρίδα· καὶ οἱ θαλαττεύοντες φθάσουσιν εἰς λιμένα· οὕτω καὶ οἱ γράφοντες, ἰδεῖν βιβλίου τέλος:”]

Ἐτελειώθη ἡ παροῦσα βίβλος διὰ χειρὸς οἰκτροῦ τάχα καὶ θύτου Ἰωάννου, τοῦ Κονηγοῦ:— ἐν μηνί, φαρμουδίῳ κέ· τῷ ἀπὸ Χριστοῦ ἔτει μαχ·— ἰνδικτιῶνος γ’.

№ 542 (1190).

Рукопись на бумаге in 4° [205×142; 170×110; по 26 строкъ; лл. 255, но лл. 1—3 и 255 пустые, при переплетѣ]. Почеркъ не очень старинный [XVI вѣка]. Въ концѣ мистическихъ буквами приписано: Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ πόνος Διοουσίου. Этогъ Діонисій — переписчикъ. Замѣчательно, что тутъ вмѣсто ἵνα пишется νὰ ἔλθῃ. [Содержаніе:

1) лл. 4^a—12^b Πίναξ ἀκριβεῖς τοῦ παρόντος βιβλίου περιέχων хроνογραφικὴν ἐξήγησιν ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἕως τῆς βασιλείας Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ καὶ ὀρθοδόξου:—

α'. Ἀρχὴν ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν:—

β' Περὶ τοῦ δευτέρου οὐρανοῦ ἦγον τὸ στερέωμα:—

γ'. Κατασκευῆς Ῥώμης ὑπὸ Ῥωμόλου:—

α'. Βασιλεὺς α' Ῥώμης Ῥώμυλος ὁ κατασκευάσας αὐτήν:—

ε' Κυβέρνησις Ῥώμης παρὰ τοῦ δήμου:—

Τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης οἱ βασιλεῖς:—

α'. Πρῶτος βασιλεὺς Ῥώμης Γάιος Καίσαρ:—

α' ε' βασιλεὺς Ῥωμαίων Ἀναστάσιος ὁ Δίκυρος ἔτη κζ' μῆνας:—

Далѣ нумерація идетъ только для византийскихъ императоровъ, кончая

γδ'. Βασιλεὺς Ῥωμαίων Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος ὁ Δράγασις ἀδελφὸς αὐτοῦ ἔτη δς καὶ ἔχασε τὴν πόλιν:—

Ἐν δὲ τῷ ςϞξα' ἔτει ἰνδικτ. α' μηνὶ μαίῳ κθ' ἡμέρῃ γ' ἐπάρθη ἡ Κωνσταντινούπολις ὑπὸ τῶν Ἰσμηλιτῶν:—

Ὁ δὲ Θωμᾶς ἐπῆγεν εἰς τὴν Ῥώμην καὶ ἐκεῖ ἔτε-

λεότησεν καὶ οὕτως ἐτελειώθη παντελῶς ἡ ἀρχὴ τῶν Ῥωμαίων:— τέλος:—

2) лл. 13^a—14^b Ἔτερον συνοπτικότερον τοὺς βασιλεῖς μόνων τῆς Κωνσταντινουπόλεως οὗου ἐβασίλευσαν εὐσεβῶν καὶ ἀσεβῶν: α'. Βασιλεὺς πρῶτος Κωνσταντῖνος εὐσεβῆς ἔτη λδ' μῆνας δ':

γδ'. Βασιλεὺς Ῥωμαίων Ἰωάννης ὁ Παλαιολόγος ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη:—

л. 15^a б пустой.

3) лл. 16^a—246^b (заст.) Βιβλίον περιέχων хроνογραφικὴν ἐξήγησιν ἀπὸ κτίσεως κόσμου [μέχρι Διοκλητιανοῦ τοῦ βασιλέως καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἀρχεται τὸ δεύτερον βιβλίον] ἕως τῆς βασιλείας Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτη:

[α] лл. 16^a—68^b Βιβλίον α'.

Ἀπ' ἀρχῆς ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν χωρὶς ἀστρων... [Οκαпчив.: ... Καὶ ἦσαν ὡσπερ σκύλοι λυτσιασμένοι ἀπάνω εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Α]

[б] лл. 68^a—246^b Βιβλίον χρονικὸν δεύτερον ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς βασιλείας Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ ἕως τῆς βασιλείας Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτη:—

κγ' Βασιλεία Ῥωμαίων Διοκλητιανὸς καὶ Μαξιμιανοῦ:— Διοκλητιανὸς ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίων Ἑλλην ὄν...]

Βασιλεία Ἡρακλείου τοῦ Καππαδόκου. ἔτη λ'.

Καὶ προσεγέλασεν ἡ βασιλεία εἰς τὸν Ἡράκλειον τὸν Καππαδόκην, ἀνδρωπὸν εὐγενῆ καὶ βαθῶ πλοῦτον, στρατηγὸν ἀριστον καὶ φρονημώτατον. Εἶχεν δὲ καὶ υἱὸν ὀνόματι Κωνσταντῖνον.

Μάχη Χοσρώου βασιλέως Περσῶν κατὰ Ῥωμαίων.

Спустя нѣскольکو строкѣ, гдѣ говорится о походѣ Хозроя, сказано: ὅρα γινῶσιν φρονιμωτάτην καὶ ἀγαθὴν πίστιν τοῦ βασιλέως: τὴν γὰρ πόλιν καὶ τὸν υἱὸν τοῦ καὶ τὸν λαὸν παρέδωκεν αὐτοῦ εἰς τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον. Это написано кино-

варью на полѣ манускрипта, по помѣщено ■ въ текстѣ его.

[Хроника кончается:

... ἀμὴ ὁ σκοπός του ἦτον εἰς τοὺς παραδιαβασμοὺς
καὶ εἰς τὰς τοιαύτας δουλείας διου ἐδηλώσαμεν. ᾧ ἡ
δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων ἀμήν:—
τέλος καὶ βίβλος αὐτοκρατόρων πράξει: ἕως ὧδε εἴ-
χεν τὸ ἀδιβόλεον μόνον.

4) Запись:

+ αχ ψλ' ςᾠ Πλν πθη κλ'νω ςηλχωηχ' ωσαειη
λ' ςᾠθ' ψθω' εοεβαειη λ' ευλν: 'θξβ'ν:

чтение которой раскрыто въ припискѣ позднѣйшей руки на л. 247^а:

Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ πόνος Διονουσίου· σωθῆ ἡ ὀγράφας·
ἐλεηθῆ ὁ ἔχων ἀμήν.

л. 247^{а-в} пусто.

5) лл. 248^а—249^в "Ἐτερον βασιλογράφη συνοπτικὸν διὰ στί-
χων τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς· ὀρθοδόξων καὶ ἀσεβῶν· ἀρχόμενον
ἀπὸ τοῦ εὐσεβεστάτου Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως μέχρι Μι-
χαήλ τοῦ Παλαιολόγου καὶ στρατηγοτάτου:—

Τῶν χριστιανῶν βασιλεῖς μοι σκόπει:—

α'. Κωνσταντῖνος πρότιτος...

6) л. 249^в 'Η δήλωσις τῆς κτίσεως τῆς Κωνσταντινουπό-
λεως:—

7) лл. 249^в—251^а Περὶ τῶν ζ' ἀγίων καὶ οἰκουμενικῶν
συνόδων...

8) л. 251^{а-в} Χρονικὸν συνοπτικὸν ἀπὸ τοῦ Ἀδάμ:—

9) л. 252^{а-в} Περὶ τῶν βασιλέων συνοπτικὸν πόσους χρό-
νους ἔζησαν ὁ καθείς:—

10) лл. 252^в—254^в (рукоя XV^{II} вѣка) лунникъ (безъ
заглавія):

Αἱ ἡμέραι πεφωτισμένα τῆς σελήνης...]

№ 543.

Хронографъ Манассіи, на бумагѣ in 16°.

№ 544 (1191).

Рукопись на бумагѣ in 4° новая [XV^{III} вѣка Г'] [XV^{II}
вѣка, лл. 270, по 29 строкъ А]

'Ιστορία διαλαμβάνουσα τὰ ἐν τῷ ἀγίῳ θεοτιμήτῳ καὶ θεοδο-
ξάστῳ ὄρει Σινᾶ γενόμενα, παλαιά τε καὶ νέα τεράστια θαύμα-
τα, ἀρχίζουσα ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ προφήτου Μωϋσέως καὶ τε-
λειώνουσα ἕως τῆς βασιλείας τοῦ σουλτάν Σελίμη τοῦ παλαιοῦ,
καὶ μικρὸν τι κάτωθεν ἀκόμι, συντεθεῖσα εἰς κοινήν γλῶσσαν, διὰ
να ἀκούεται ἀπὸ κάθε ἀνθρώπου "Ἑλληνα.

[Раздѣлена на четыре отдѣла (λόγοι), изъ которыхъ пер-
вые три описываютъ Синайскій монастырь, ■ четвертый —
политическое состояніе Египта отъ Фараоновъ до султана
Селима.

Предисловіе начинается:

'Ἐκεῖνοι ὄλοι ὅσοι ἔγραψαν ἱστορίας μετὰ τὸν Μωυσῆν
φαίνονται νὰ ὠφέλησαν μέρος τι τοὺς ἀνθρώπους...

Обанчивается трудъ словами статьи о монастырскихъ
рабахъ:

...ὁμως δὲν ἤξεύρω ἡ τοῦ Σάλεχ ὀποῦ εἶπομεν πρό-
τερον ἢ ἄλλου τινὸς Σάλεχ καὶ αὐτοῦ ὀνομαζομέ-
νου. А]

№ 545.

Περιγραφή τοῦ Κιταῖ παρὰ τοῦ ἀρχοντος Σπαθάρη κυροῦ
Νικολάου.

№ 546 (1767).

Въ библиотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Каирѣ.

Рукопись на бумагѣ въ листъ, XV^{III} вѣка [225×167;
страницъ 449].

Γεωργίου τοῦ Φραντζῆ μεγάλου λογοθέτου τῆς ἐν Κων-
σταντινουπόλει ποτὲ βασιλείας Ῥωμαίων χρονολογικόν, ἀρχόμενον
ἀπὸ τῆς βασιλείας τῶν Παλαιολόγων μέχρι τῆς ἀλώσεως αὐ-
τῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τέλους τῆς τῶν Ῥωμαίων βα-
σιλείας:—

Ὁ τῆς ἀρχῆς ἐπιβήτωρ Ἀλέξιος Ἄγγελος ὁ Κομνηνός, ὁ τυφλώσας τὸν ἀδελφὸν Ἰσαάκιον Ἄγγελον, καὶ τὴν βασιλείαν λαβὼν...

№ 547 (1821).

Въ той же библиотекѣ.

Μελετίου μητροπολίτου Ἀθηνῶν Ἱστορία ἐκκλησιαστικῆ. Хорошая рукопись [XVIII вѣка, in 4°, поднесенная 1 августа 1718 года патриарху Иерусалимскому Кириллу племяннику автора: Ἀναστάσιος ἱερεὺς Βασιλείου ἱερέως ὁ ἐξ Ἰωαννίνων в Ἀλέξιος Σπανός ὁ ἐξ Ἰωαννίνων.]

№ 548 (1849).

Въ той же библиотекѣ.

[Рукопись 1673 года, на лл. 209, но лл. 1—8, 200—209 пустые (206×156); содержитъ:

1) лл. 9^a—190^b] Ἱστορία, ἣτοι διήγησις περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν Ῥωσῶν πόθεν κατάγονται οἱ ἀρχηγοὶ αὐτῶν καὶ περὶ τοῦ, πότε καὶ πῶς ἔλαβον τὸ ἅγιον βάπτισμα, καὶ περὶ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου, ὁποῦ ἦλθε σωματικῶς εἰς τὴν Ῥωσίαν καὶ ἐκήρυξεν τὸ θεῖον κήρυγμα. — Μεταφρασθὲν δὲ καὶ συλλεχθὲν ἐν συντομίᾳ ἐκ τῶν Σλαβικῶν βιβλίων παρὰ Διονυσίου Ῥακενδότου καὶ μεγάλου ἀρχιμανδρίτου τῶν Ἰβήρων εἰς τὴν ἡμετέραν διάλεκτον κατὰ τὸ μαχξή' ἔτος Χριστοῦ.

τίτλος α'. Ὁ ἅγιος ἀπόστολος Ἀνδρέας...

...[л. 10^a] Οὗτος ὁ Ὀλεγος πολλοὺς τόπους ἐκατατρόπωσεν καὶ κατὰ τῆς Κωνσταντινου βασιλευούσης πόλεως ἤγειρεν μέγαν πόλεμον, καὶ πολλὴν φθορὰν τῶν Ῥωμαίων ἐποίησεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ σοφωτάτου καὶ Ἀλεξάνδρου ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐν ἔτει 6415, καὶ φόρους ἐξ αὐτῶν ἔλαβεν.

... Εἰς τὸ εἰς' ἔτος τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ Σοφοῦ υἱοῦ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνα μετὰ τριάκοντα ἔτη, ἀφ' οὗ ἐβαπτίσθησαν οἱ Βούλγαροι, ἐμεταγλωττί-

σθη τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον εἰς τὴν σλαβαϊκὴν διάλεκτον, ὁμοῦ καὶ ὁ ἀπόστολος.

[На л. 190^{a-b} окончание: ... ἐστεύθη βασιλεὺς ὁ εὐσεβέστατος καὶ συνετώτατος υἱὸς αὐτοῦ Ἀλέξιος Μιχαηλοβίτζης διὰ χειρὸς Ἰωσήφ πατριάρχου Μοσχολίας ἐν ἔτει 7153, τοῦ ὁποίου τὰς ἀρετὰς τὴν σύνεσιν τὰς ἀνδραγαθίας τὰς λοιπὰς ἀγαθοεργίας ἀφήνομεν ἄλλοις γράφαι εἰς τὸ μετέπειτα. πέρας τοῦ λόγου ὧδε ἡμεῖς ποιῶμεν τῇ συντομίᾳ χρώμενοι:— Τέλος τῆς ἱστορίας τῶν Ῥωσῶν τῷ δὲ θεῷ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν:—

2) лл. 190^b—198^b] После Россійскої исторіи слѣдуетъ:

1660

Περὶ τῆς Ἰβηρίας πόσαι αὐθενταὶ εὐρίσκονται τὴν σήμερον εἰς αὐτήν.

Въ концѣ сказано:

Таῦτα πάντα τὰ ἄνωθεν γεγραμμένα τῆς Ἰβηρίας ἕως ὧδε τὰ ἐπαράδοσεν ὁ μακαριώτατος πατριάρχης Ἀντιοχείας κύρ Μακάριος ἡμᾶς τοιοιτοτρόπως, ὁ ὁποῖος τὰ ἐγύριεν ὅλα καὶ τὰ οἶδεν ὀφθαλμοφανός [Τέλος καὶ τὰ τῆς Ἰβηρίας μερικῶν διηγήσεων τῶν ὧδε γεγραμμένων:—

дальше зачеркнута дважды написанное:

κατὰ τὸ αχογ' ἔτος Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν:—]

— Изъ статьи о Грузіи выписка оубъ иконахъ:

Въ Имеретіи: [л. 191^a]... Ἡ δευτέρα ἐπισκοπὴ λέγεται Κενατέλη, θαυμασιώτατον μοναστήριον καὶ ὠραῖον, ἣ ὁποῖα ἔχει τὴν εἰκόνα, ὁποῦ ἐζωγράφισεν ὁ εὐαγγελιστῆς Λουκᾶς, τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου, ὡς καθὼς αὐτοὶ λέγουσιν, ἔχει ἀκόμη μίαν εἰκόνα τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, καὶ εἶναι τζαμπλομένη καὶ σκεπασμένη ὅλη ἀπὸ τὰ τριάκοντα ἀργύρια, ὁποῦ ἐπώλησεν ὁ παράνομος Γούδας τὸν Χριστόν...

Въ Кахетіи: [л. 192^a]... Εἶναι οἱ Ἰακωβίται, ὁποῦ ὀνομάζονται Χεφούροι, ὁμοίως εἶναι καὶ ἄλλη φυλὴ ὁποῦ λέγεται Τοῦ-

χοι, καὶ εἶναι χριστιανοὶ καθολικοί. Εἶναι καὶ ἄλλη φυλὴ ὅπου λέγονται Δίδο, καὶ ἑτέρα ὅπου λέγεται Καίστη. . .

Въ Мингрелии: [л. 195^b]. . . Ἡ τρίτη ἐπισκοπὴ λέγεται Πεδιέλος. Ἔχει τὴν εἰκόνα τῆς παναγίας ὅπου λέγεται ἡ ἐν Βλαχέρναις, καὶ τὸ πρόσωπον τῆς καὶ τὰ χέρια εἶναι ὡσάν σάρκα, καὶ ὀνομάζεται Πεδιέλος.

3) л. 198^b—199^b Τοῦ ἀσεβειστάτου Ἰωσαπαῖ Σεβῆ τοῦ υἱοῦ τῆς ἀπωλείας ἐπιστολὴ ἦν ἔστειλε πρὸς τοὺς Ἑβραίους:—

Πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ υἱοὺς τοῦ Ἰσραὴλ. . . καὶ τέρψιν ὁμῶν:—

Τέλος εἰληφεν ὧδε καὶ τὴν κακὴν του καὶ τὴν ψυχρὴν του ἡμέραν. Ἡ ἀπογραφὴ:— Ὁ μονογενὴς καὶ πρωτόκλητος υἱὸς τοῦ θεοῦ Ἰωσαπαῖ Σεβῆ ὁ μεσίας:—

Ἐμεταγλωττίσθη ἡ παροῦσα ἐπιστολὴ ἀπὸ τὸ ἑβραϊκὸν εἰς τὴν ῥωμαϊκὴν διάλεκτον ἐν ἔτει σωτηρίου 1668 ἐν μηνὶ ἰαννουαρίῳ:—]

4) л. 199^b запись:

Ἐτελειώθη τὸ παρὸν ἐν Ῥαχήτῃ διὰ χειρὸς Ἀναστασίου ἱερομονάχου Κυπρέου κατὰ τὸ ἀγογ' ἔτος Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐν μηνὶ μαΐῳ α'. Τέλος καὶ τῷ θεῷ δόξα πρέπει τῷ συντελεστῇ τῶν ἀγαθῶν:—

[5] СЪ ПОМѢТВОЙ:

αψιδ' μαΐῳ ιδ' ἡμέρα ε' ὥρα ε' τῆς ἡμέρας ἔγινε μεγάλος σεισμός. τόσον ὅπου οἱ ἄνθρωποι ἔφυγαν εἰς τὰ μεταγῆρια καὶ ὄρη:—]

№ 549.

Въ Синаеджуваниѣской библиотекѣ въ Каирѣ.

Ἀθανασίου Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου Κωνσταντινουπόλιτου, ἐκκλησιαστικῶν τε καὶ πολιτικῶν βιβλία δώδεκα, ἀφιερωθέντα τοῖς ἡγαπημένοις αὐτοῦ γονεῦσι, τῷ τε κυρίῳ Θεοδῶρῳ Κομνηνῷ Ὑψηλάντῃ καὶ τῇ κυρίᾳ Κασσάνδρᾳ Τζανέτῃ.

На простой бумаге въ четвертую долю обычного писчаго листа.

[Изъ этой рукописи 19 листовъ размѣра 220×162 вырваны еп. Порфириемъ и находятся теперь въ его бумагахъ Имп. Акад. Наукъ № 136, ■ 21 листъ въ № 72.]

Πίναξ¹⁾.

Βιβλίον πρῶτον. — Τὰ ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος μέχρι τῆς ἀποβιώσεως τοῦ τῶν Βυζαντίων ἐπισκόπου ἀγίου Λαυρεντίου ἐν διαστήματι ἐτῶν 268.

Βιβλίον δεύτερον. — Περιέχον τὰ ἀπὸ τοῦ ἀγίου Ἀλυπίου ἐπισκόπου Βυζαντίων μέχρι τῆς ἀναβιβάσεως εἰς τὸν πατριαρχικὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον Παύλου τοῦ Ὁμολογητοῦ ἐν διαστήματι ἐτῶν 172.

Βιβλίον τρίτον. — Περιέχον τὰ συμβάντα ἀπὸ Παύλου τοῦ Ὁμολογητοῦ μέχρι τῆς ἐξώσεως πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Εὐθυμίου ἐν διαστήματι ἐτῶν 155.

Βιβλίον τέταρτον. — Περιέχον τὰ συμβάντα ἀπὸ πατριάρχου Μακεδονίου ἕως πατριάρχου Θωμᾶ ἐν διαστήματι ἐτῶν 113.

Βιβλίον πέμπτον. — Ἀπὸ Σεργίου μέχρι τῆς ἀποβιώσεως Νικολάου τοῦ Μυστικοῦ ἐν διαστήματι ἐτῶν 320.

Βιβλίον ἕκτον. — Ἀπὸ πατριάρχου Στεφάνου τοῦ β' καὶ ἀπὸ Ἀμασείας μέχρι τῆς παραιτήσεως πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου τοῦ Καματηροῦ ἐν διαστήματι ἐτῶν 278.

Βιβλίον ἕβδομον. Ἀπὸ πατριάρχου Μιχαὴλ Αὐτωριανοῦ μέχρι ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν ἐν διαστήματι ἐτῶν 254.

Βιβλίον ὄγδοον. — Ἀπὸ τῆς ἀλώσεως μέχρι τῆς ἀποβιώσεως τοῦ πατριάρχου Καλλινίκου τοῦ β' τοῦ ἀπὸ Προύσης τοῦ ἐπιλεγομένου Ἀχαρνάν, ἐν διαστήματι ἐτῶν 350.

¹⁾ Это оглавление сдѣлано не самимъ авторомъ. Компиномъ, а, какъ жется, Синайскимъ архіеп. Константиемъ, котораго я въ послѣдній разъ видѣлъ въ Константинополѣ въ 1858 году.

Βιβλίον ἕννατον. — Ἀπὸ τῆς πατριαρχείας Γαβριήλ τοῦ γ', τοῦ ἀπὸ Χαλκιδόνης, μέχρι τέλους τῆς πρώτης πατριαρχείας Σαμουήλ, τοῦ ἀπὸ Δέρκων, ἐν διαστήματι ἐτῶν 67.

Βιβλίον δέκατον. — Ἀπὸ πατριαρχείας Μελετίου, τοῦ ἀπὸ Δαρίσσης, μέχρι τέλους πατριαρχείας Προκοπίου ἐν διαστήματι ἐτῶν 20.

Βιβλίον ἐνδέκατον. — Τὰ Περσικά, Ἀραβικά, Ὀθωμανικά.

Βιβλίον δωδέκατον. — Τὰ Γαλλικά καὶ Γερμανικά.

Богатыи материалы для церковной истории!

Мои выписки изъ этихъ книгъ (небольшихъ.)

Βιβλίον α'.

Συγέτη α' βιβλίον ἐν τῇ κατὰ μικρὰν Ἀσίαν Μαγνησίᾳ τῇ παρὰ τῷ ποταμῷ Μεάνδρῳ, ἄλλως Ἠλιουπόλει, ἧτις τὰ νῦν τουρκιστὶ λέγεται Ἀϊδὴν Γχιουζέλ Ἰσάρι, ἔτει 1749: ἔνθα διέτριψα μετὰ τοῦδε μοι τοῦ ὑπερτάτου αὐθέντου Ραγίπ Μουχαμέτ πασᾶ ἡγεμόνος τοῦ Ἀϊδινίου ἀπὸ ἔτους 1748 φεβρουαρίου ἢ μέχρι ἔτους 1750 νοεμβρίου ιδ'.

— Κατάλογος τῶν πατριαρχευσάντων ἐν τῇ ἀγίᾳ πόλει Ἱερουσαλήμ. Смотри собранные мною материалы для истории патриархата Иерусалимскаго [Имп. Академіи Наукъ № 77]. Тутъ помѣщенъ этотъ каталогъ.

— Александр. патриархъ Евтихий, историкъ, святительствовалъ съ 914 года 7 лѣтъ.

— Александр. патриархъ Θεοφιλъ II святительствовалъ съ 993 года 16 лѣтъ. Οὗτος πρῶτος ἐκλήθη κριτῆς τῆς οἰκουμένης.

— Въ концѣ первой книги есть глава 39-я ■ Россійскихъ патриархахъ съ 1589 года по 1699-я.

Ἦλθεν εἰς τὴν Μοσχοβίαν χάριν ἐλεημοσύνης ἔτει σωτηρίῳ 1588 μετὰ μητροπολίτου ἐνὸς καὶ δύο ἐπισκόπων ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Ἱερεμίας ὁ β', ὁ ἀπὸ Δαρίσσης. Παρεκάλεσεν οὖν τὸν πατριάρχην ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος εἰς πατριάρχην ἀναγαγεῖν τὸν μητροπολίτην τῆς πόλεως Μόσχας Ἰώβ. Κατὰ οὖν ὁ πατριάρχης, ὅτι μετὰ τὴν ἄλωσιν οὐκ ἔτι μητρο-

πολίτης Ῥωσσιῶν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει προεχειρίζετο διὰ τὴν τῶν Ὀθωμανῶν ἐπιπράτειαν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς συνόδου τῶν ἐπτὰ ἐπισκόπων τῆς Μοσχοβίας, καὶ οἱ μείναντες οἱ ἐκεῖσε ἀρχιερεῖς ἄνευ τῆς ἐπικουρίας τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου πολλὰ ἐν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς οὐκ ὀρθῶς ἐκαυτοτόμησαν, τὰ τε ἱερὸν σύμβολον παραχάραξαν, καὶ πολλὰ βιβλία τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας ἐσφαλμένως τυπώσαντες, σύνοδον ἀθροίσας τῶν ἐν πάσῃ τῇ Ῥωσίᾳ ἀρχιερατευόντων, ἀνεδίδαξεν αὐτοὺς τὴν ἀληθῆ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας διδασκαλίαν καὶ τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς παράδοσιν· προεβίβασε δὲ καὶ τὰς ἐν τῇ Μοσχοβίᾳ ἀρχιεπισκοπὰς, Νοβοградίου, Καζανίου, Ῥοστοβίου καὶ Κρουτίτσκης, εἰς μητροπόλεις· ὁμοίως προσβιάσθησαν καὶ τινες ἐπισκοπαί... .

— ... Κωνσταντῖνος Ῥωσσικῆ διαλέκτῳ τὴν τοῦ Κεβίου ἱστορίαν συγγραφάμενος. Φιλάρετος. Νίκων. Ἰωακείμ. Ἀδριανός.

20 января 1861 года.

Холодно въ Канрѣ.

Βιβλίον β'.

Τὸ δευτέρον βιβλίον, ἀφιερῶν τῷ πατριάρχῃ τῶν Ἱεροσολύμων κὸρ Παρθενίῳ, συγέτη ἐν τῇ Ἐδέσῃ τῆς κατὰ τὴν Μεσοποταμίαν Ὀσροηνῆς ἐπαρχίας, τελειῶν τῷ ἔτει 1752 κατὰ μῆνα νοέμβριον.

Βιβλίον γ'.

Βιβλίον τρίτον, ἀφιερῶν τῷ μητροπολίτῃ τῆς Ἐφέσου κυρίῳ Ναθαναήλ Χίφ τῷ Καλλονάρι, συγέτη ἐν τῇ αὐτῇ Ἐδέσῃ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἡγεμόνος ἔτει 1752 κατὰ μῆνα ὀκτώβριον.

Βιβλίον δ'.

Τέταρτον βιβλίον συγέτη ἐν τῇ αὐτῇ Ἐδέσῃ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἡγεμόνος Ραγίπ πασᾶ ἔτει 1753 κατὰ μῆνα δεκεμβριον.

Въ этой книгѣ заглавiе δ'. Κατάστασις τῶν ἐπιστημῶν,

τεχνῶν τε καὶ γραμμάτων, καὶ μεταβολὴ τῆς πολιτικῆς τάξεως, ἀπ' Αὐγούστου βασιλέως.

Ὁριβάσιος περίφημος ἰατρός ἀπὸ Περγάμων τῆς Ἀσίας. Μετεπέμφατο αὐτὸν ὁ Ἰουλιανὸς καίσαρ γενόμενος, καὶ συναπῆλθεν αὐτῷ εἰς τὴν Περσίαν. Συνέθετο ἐπιτομὴν τῶν τοῦ Γαληνοῦ συγγραμμάτων. Ἦρσεν αὐτῇ τῷ Ἰουλιανῷ καὶ παρήγγειλεν αὐτόν, νὰ διατάξῃ πάντα τὰ ἐν τῇ ἰατρικῇ εὐρισκόμενα. Ὅθεν συνέθετο πόνημα διηρημένον εἰς βιβλία 75. Σφζονται τούτων τὰ πρῶτα 15, τὸ εἰκοστὸν τέταρτον, καὶ τὸ κέ. Τὰ λοιπὰ δὲ ἀπώλοντο. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰουλιανοῦ ἀνεχώρησεν εἰς τὰς ἐπαρχίας τῶν βαρβάρων. Ἀλλὰ μετεπέμφθη διὰ τὴν προκοπὴν του. Πρεσβύτης ὦν ἀπέθανεν, ἀλλ' ἀγνοεῖται τὸ ἔτος.

Διονύσιος μοναχὸς ὁ μικρὸς, Σκύθης τὸ γένος, πρῶτος διετάξατο τὴν χριστιανικὴν ἐποχὴν ἔτει σωτηρίῳ 532, καθ' ἣν καὶ τὰ ἔτη ἀπαριθμοῦμεν, καὶ οὐχ ὡς τὸ πρότερον ἀπὸ τῶν Ὀλυμπιάδων, τῶν Ὑπατιῶν καὶ ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν αὐτοκρατόρων.

Βιβλίον ε' καὶ ἕκτον.

Ἀθανασίου Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν βιβλίον πέμπτον καὶ ἕκτον, βῆ οὐκὴ βιβλίον на ѳυμαρѣ in 4°.

Βιβλίον πέμπτον τελειωθὲν Ἐδέσση τῆς Ὀσροϊνῆς ἐπαρχίας τῇ τανῦν τουρκικώτερον Οὐρφα λεγομένη, ἔτει σωτηρίῳ 1755 κατὰ μῆνα Ἰούλιον.

Βιβλίον ἕκτον πέρας εἴληφε ἐν τῇ Βερόοια τῆς Συρίας (Χαλέπι) ἔτει 1756 κατὰ μῆνα δεκέμβριον.

Βιβλίον ζ'.

Βιβλίον ἔβδομον πέρας εἴληφε ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς τὸ Φανάρι ἔτει 1761, ὄντος ἐπίτροπου τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας τοῦ ὑπερέτατου Ραγίπ Μεχμέτ Παζᾶ.

— Κεφάλαιον λγ'. Ἀνακεφαλαίωσις τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀπὸ τῶν ἀποστόλων συνόδων τε καὶ ψευδοσυνόδων μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐπέ-

κεινα. — Смотри эту статью въ моемъ сборникѣ отрывковъ греческихъ, переплетенномъ въ видѣ книги съ желтоват. корешкомъ. Часть II [Имп. Академія Наукъ № 72].

— Ἐτει 1210. Συγὴ Στεφᾶνα, великаго жупана Сербіи, Савва рукоположенъ въ епископа вселенскимъ патриархомъ Михаиломъ.

— Ἐτει 1222. Игемонъ Диррахин ΘεοδὸρЪ Бомнинъ подчинилъ себѣ Солунъ, всю Θεσσαλίю ■ нѣкоторыя области Болгаріи—θέλει ἀναγορεῦσαι βασιλέα τῶν Ῥωμαίων παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας.

— Ἐτει 1223. — Ἰωάννης Βατάτζι κατεδάμασε τὸν Θεόδωρον, καὶ κατηνάγκασεν αὐτόν τε καὶ τὸν υἱὸν του καταλιπεῖν τὰς βασιλικὰς σημαίας, καὶ συντελεῖν αὐτῷ δασμόν, ὡς μόνῳ καὶ ἀληθεῖ βασιλεῖ.

— Ἐτει 1226—1234. Вселенскій патриархъ Германъ писалъ посланіе къ папѣ, склоняя его къ православію. Ему много помогалъ Никифоръ Влеммидъ, подвизавишійся 50 лѣтъ.— Ἐγχειρίδιον τούτου τοῦ πατριάρχου κατὰ τῶν δογμάτων τῆς λατινικῆς ἐκκλησίας.

— Ἐτει 1255. Θεόδωρος ὁ Δούκας ὁ Λάσκαρης βασιλεὺς ἐν Νικαίᾳ. Τούτου σφζεται «Βιβλίον περὶ φυσικῆς κοινωνίας». — Ὁ Παχυμέρης δικαιολογεῖ τῆς βασιλείας σχολία συνέγραφε εἰς τὸν Διονύσιον.

— Ἐτει 1264. — Являлась страшная комета въ іюлѣ, августѣ и сентябрѣ.

— Ἐт. 1284. Ἀνταρτᾶ κατὰ τοῦ Μιχαήλ Παλαιολόγου ὁ ἡγεμὼν τῆς Θεσσαλίας Ἰωάννης. Царь Михаилъ побѣхалъ было воевать его, но умеръ на дорогѣ.

— Ἐт. 1301. Νικηφόρος ὁ Κάλλιστος, ὃς καὶ τὴν ἰδίαν ἱστορίαν ἀφωσιώσατο τῷ βασιλεῖ Ἀνδρονίκῳ, ἀρχομένην ἀπὸ 625 ἔτους. Σφζονται βιβλία ιη', τὰ δὲ λοιπὰ ἀπώλοντο.

— Ἐτους 1309. Τινὲς ἐχθροὶ τοῦ πατριάρχου Ἀθανασίου (ἀγίου) ἐζωγράφησαν εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ὀδηγοῦ ἐν τῷ ὑποποδίῳ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τὸν Χριστὸν μετὰ τοῦ βασι-

λέως φοροῦντα χαλινὸν καὶ συρόμενον ὑπὸ τοῦ πατριάρχου. Ζητῶν δὲ ὁ Ἀθανάσιος τὴν παιδείαν τῶν παιστῶν, καὶ γενομένης αὐτῷ ἐμπόδιον τῆς φιλανθρωπίας τοῦ βασιλέως, παροξυνθεὶς ἀνεχώρησε καὶ παρητήθη. (Τούτου τὴν ζωὴν ὄρα ἐν τῷ νέῳ Παραδείσῳ).

— Ἔτ. 1315/16. Οἰκουμενικὸς πατριάρχης Ἰωάννης ὁ Γλυκὺς ἀνανέωσεν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει τὸν ἀττικισμόν.— Ἦκμαζεν ἐν τούτοις Θεόδωρος ὁ Μετοχίτης ἀνὴρ πολυμαθὴς μὲν, ἀλλ' ἐν τοῖς συγγράμμασι λέξεων ποικιλία μᾶλλον, ἢ ὀρθότητι νοημάτων σπουδάζων.

— Ἔτ. 1332. Царь Андроникъ младшій. Варлаамъ монахъ на Аѳонѣ. Исихасты. Споры. Григоръ съ.

— Ἔτ. 1341. Ἐρχεται εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν Γρηγόριος ὁ Παλαμαῆς μετὰ τινων μοναχῶν ἡσυχαστῶν διὰ νὰ ἀπαντήσουν ταῖς κατ' αὐτῶν συκοφαντίας τοῦ Βαρλαάμ.

— Ἔτ. 1351.— Ἦλθον Φραγκισκάνοι εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ δελεάσαντες τὸν τότε πατριάρχην Λάζαρον τῇ συνήθει αὐτῶν ὑποκρίσει, ἔλαβον παρ' αὐτοῦ τὸ μοναστήριον τῆς ἀγίας Σιών, ἀλλ' ἔλαβον αὐτὸ παρ' αὐτῶν οἱ Σαρακηνοί, καὶ ἐποίησαν αὐτὸ διδασκαλεῖον. δεδώκασι δὲ τοῖς Φράτορσι τούτοις οἱ Ἰβηρες δι' ἐνοικίου τὸ μοναστήριον τοῦ θεολόγου Ἰωάννου τὸ ἐνδον τῆς Ἱερουσαλήμ, ὑπερ καὶ παρανόμως ἰδιοποιήσαντο.

— Ἔτ. 1352. Вселенскій патриархъ Баллиетъ святого-реца. При немъ соборъ, осудившій Варлаама ■ Агиндына.

— Ἔτ. 1354—1386. Вселенскій патриархъ Филофей дважды былъ патриархомъ. Онъ писалъ противъ латинянь и противъ Григораса.

— Ἔτ. 1388. Οἰκουμενικὸς πατριάρχης Νεῖλος συνέγραψε οὐκ ὀλίγα κατὰ Λατίνων, οὐ μὴν δέ, ἀλλὰ καὶ Νικόλαος ὁ Καβασίλας, Ἰωσήφ ὁ Βρυέννιος, Μαχάριος ὁ Ἀγκύρας, καὶ ἄλλοι πολλοὶ συνέγραψαν ἐπὶ τοῦ βασιλέως τοῦ Μανουήλ, διατρανοῦντες τὴν ἀλήθειαν καὶ τὰ λατινικὰ πλάνη ἐναργῶς καταργοῦντες.

— Ἔτ. 1441. Γίνεται διάλεξις ἐν Κωνσταντινουπόλει μετὰ τοῦ Μάρκου Ἐφεσίου καὶ τοῦ Δομνικανοῦ Βαρθολο-

μαίου ἐπισκόπου τῆς Φλωρεντίας θεολόγου παρὰ τοῖς Λατίνοις περιφύμου παρρησία, καὶ ἔμεινεν ἀφωνότερος ἰχθύων ὁ Λατίνος μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν τῶν ὀρθοδόξων τῆς πόλεως.

— Тогда же былъ соборъ въ Иерусалимѣ; соборовали патриархи Александрийскій, Антиохійскій и Иерусалимскій и митрополитъ Кесарій Каппадоκίηςкой, и отправили свое послание къ царю Иоанну Палеологу.

Βιβλίον η'.

Συνετέθη κόπη πολλῶν διὰ τριῶν χρόνων, καὶ πέρασ εἰληφεν ἐν ἔτει 1768 κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον ἐν τῇ τῶν προγόνων ἐστία τῇ κατὰ τὸ Νεοχώριον ἐπὶ τοῦ Βοσπόρου τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

— Ἔτους 1455. Ὁ πάπας Νικόλαος ὁ ε', ἐραστής ὢν τῶν ἐπιστήμων πασῶν, τὰς Ἑλληνικὰς βίβλους ἀφ' ἑλθῆς τῆς Ἑλλάδος προσενεχεθεῖσας τῇ Δύσει, κομίσας εἰς τὴν Ῥώμην μετέφρασε λατινιστὶ παρὰ Γεωργίου τοῦ Τραπεζουντίου, Λαυρεντίου τοῦ Βάλλα, Πέτρου τοῦ Κανδίδου, Γεωργίου τοῦ Καστελάνου καὶ Δημητρίου τοῦ Γραικοῦ.

— Ἔτ. 1455. Ἱεροσολύμων Ἰωακείμ ἀπέθανε. Διάδοχός του Ἀθανάσιος ὁ γ' ἔλαβε παρὰ τοῦ Φατίχι σουλτάν Μεχμέτ χάτι-σερίφι διὰ ὅλα τὰ προσκυνήματα, σφζόμενον μέχρι τοῦδε ἐν τῷ πατριαρχικῷ θρόνῳ τῶν Ἱεροσολύμων μετὰ καὶ ἄλλων χатиσεριφίων, τῶν ὑστερον ἐκδοθέντων.

— Παρθένιος Μεταξόπουλος ἱερομόναχος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς μονῆς τοῦ Σουμεᾶ ἔγραψε τὴν ἱστορίαν τῶν βασιλέων τῆς Τραπεζοῦντος, συνδεδεμένην μὲ τὸ προσκυνητᾶριον.

— Ἔτ. 1465. Ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων Γρηγόριος ὁ β' τὴν μεγάλην ἰσχὺν τοῦ σουλτάν Μεχμέτ κατιδὼν, προσελθὼν ἔδειξεν αὐτῷ τὸ πρόγραμμα τοῦ Ὁμερ-Ἴπν-Χιτάπ, δοθὲν τοῖς ὀρθοδόξοις Ῥωμαίοις διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ προσκυνημάτων, καὶ ἐζήτησε ἐπικυρωθῆναι καὶ παρὰ τῆς αὐτοῦ βασιλείας· ὃ καὶ ἐγένετο.

— Εἰς τὴν Γερμανίαν μετεκομίσθη τὰ ἑλληνικὰ μαθήματα ὑπὸ Ἰωάννου Ρεχλινοῦ τοῦ Καπνίωνος, νομικοῦ τε καὶ

πολιτικοῦ διδασκάλου, μαθητευθέντος παρὰ Ἀνδρονίκῳ Κοντοβράκῳ τῷ Ἑλληνι ἐν Βασιλείᾳ τῆ πόλει (вτ. Базель), ὅφ' οὗ καὶ πρώτου κἀν ταῖς Γαλλίαις διεσπάρη ἡ ἑλληνικὴ διάλεκτος. Καὶ μετ' αὐτὸν ἐν Παρισίοις ἐμαθητεύθη ἡ ἑλληνικὴ παιδείουσις ὑπὸ Γεωργίου Ἑρμωνύμου τοῦ Σπαρτιάτου, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ ὑπὸ Ἀργυροπούλου τοῦ Βυζαντίου, κἀν Μεδιόλανοις καὶ Φλωρεντίᾳ παρὰ Δημητρίου τοῦ Χαλκοκονδύλου, καὶ ἐν τῇ Μεσσίῃ παρὰ Κωνσταντίνου Λασκάρεως τοῦ Βυζαντίου.

— Ἔτ. 1482—1488. Προχειρίζεται πατριάρχης οἰκουμηνικός Μάξιμος, ἀνὴρ διαβεβημένος ἐν ἀρετῇ, κατὰ πᾶσαν κυριακὴν καὶ ἑορτὴν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τὸν τοῦ θεοῦ λόγον διδάσκων...

— Ἔτ. 1533. Жылъ-быль Ахридскіѣ архієпископѣ Прохорѣ.

— Ἔτ. 1570. Ἰέραξ ὁ λογοθέτης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ αὐτοῦ ἱστορίᾳ γράφει, ὅτι συνόδου γενομένης ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Μητροφάνου τοῦ γ' ἀπεφασίσθη ὑποταγῆναι τῷ θρόνῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὴν Ἀχρίδα, τὸ Πέκιον καὶ τὴν Τούρνοβον, καὶ μηκέτι εἶναι ἀρχιεπισκοπὰς αὐτοκεφάλους, καθὼς δογματισάντων τούτων ποτε τινῶν τῶν ἐν τοῖς χριστιανοῖς βασιλέων. Ὅθεν δογματισθέντος τούτου ἐχειροτόνησαν μητροπολίτας εἰς ταύτας τὰς ἀρχιεπισκοπὰς. Ἄλλ' ἡ μὲν Τούρνοβος ἔμεινε τῇ ὑποταγῇ τοῦ οἰκουμηνικοῦ θρόνου. Αἱ δὲ λοιπαὶ δύο ὑποσχεθεῖσαι τῷ σουλτάνῳ φόρους κατ' ἰδίαν ἴσχυσαν τῇ ἐξωτερικῇ βίᾳ μείναι ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τάξει καὶ σχήματι, ἕως οὗ ὁ Κωνσταντινουπόλεως Σαμουήλ τὰς κατήργησε.

— Ἔτ. 1574. Τερεμίας ἀπὸ Λαρίσσης. Σπουδὴ ἦν διὰ παντὸς αὐτῷ μελετᾶν τὰς θείας γραφάς, καὶ τὸν λαὸν τοῦ θεοῦ διδάσκειν ἐν ἐκκλησίαις.

NB. Послѣ Московскаго митрополита Филиппа былъ митрополитъ Константинопольскій, ѡ συγγράφας τὴν ἱστορίαν τοῦ Κιέβου.

— Ἔτει 1608. Τὸν Ἱεροσολύμων Σωφρόνιον τὸν δ' παραιτηθέντα διὰ τὸ γῆρας διεδέχθη ὁ Θεοφάνης. Ἐπὶ τούτου

τοιαῦτα ἠκολούθησαν. — Οἱ Φράροι ἐπὶ τῶν Τζερκέλων οὐκ ἴσχυον εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ τινες Φραντζεσκάνοι ἐλθόντες εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ οὐκ ἐδέχθησαν αὐτοὺς οἱ κρατοῦντες Τζερκέλοι καὶ ἐδίωκον· ἀλλ' αὐτοὶ θελεάσαντες τὸν τότε πατριάρχην Ἀραβὰ τῇ συνήθει αὐτῶν ὑποκρίσει παρεκίνησαν, νὰ γένῃ ἐγγυητὴς ὑπὲρ αὐτῶν, ὃ καὶ ἐγένετο μὲ χοτζέτι (χοτζέτ) τῆς κρίσεως μέχρι τοῦδε σφζόμενον (ὥστε ἂν ἔλειπεν ἡ τοῦ πατριάρχου ἐκείνου φιλοξενία, δὲν ἤθελαν κατοικήσῃ ποτὲ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ). Εἰς αὐτοὺς λοιπὸν ἔδωκεν ὁ πατριάρχης κατοικίαν, ὡς μὴ ὠφελε, τὸ μοναστήριον τῆς ἁγίας Σιών. Ἀλλὰ λαβόντες αὐτὸ παρ' αὐτῶν οἱ Σαρακηνοὶ καὶ διδασκαλεῖον ποιήσαντες, δέδωκαν οἱ Ἰβήρες τοῖς Φράροισι δι' ἐνοικείου τὸ ἔνδον τῆς Ἱερουσαλήμ μοναστήριον Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Ἐπικρατήσαντος δὲ τοῦ σουλτάν Σελίμη τῆς Ἱερουσαλήμ ἔτει 1517, ἤρξαντο οἱ Φράροι ἐν πολλοῖς κακουργεῖν, χρώμενοι τῷ ἀργυρίῳ· καὶ πρώτον μὲν ἰδιοποιήσαντο τὸ τῶν Ἰβήρων ῥηθὲν μοναστήριον· δεύτερον παρήλλαξαν τὴν ἀκρίβειαν τῶν ὀρθοδόξων ἡθῶν· τὸν γὰρ πορνεύσαντα ἱερέα, ἡ φονεύσαντα, ἡ ἄλλην ἁμαρτίαν θανάσιμον ποιήσαντα καὶ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου ἐπιτιμηθέντα ἐδέχοντο αὐτοὶ καὶ συνεχώρουν, παρ' ἐνορίαν ἐνεργούντες. συνεχώρουν δὲ καὶ τοῖς λαϊκοῖς τὰς τῶν νηστειῶν καταλύσεις, τὰς ἀθεμιτογαμίας, πορνείας, μοιχείας, φόνους, ἐπιβουλὰς, μάχας καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. Ὅθεν παμπληθεῖς τῶν ἐν τῇ Παλαιστίνῃ ὀρθοδόξων προσετέθησαν τῷ παπισμῷ. Τρίτον, ἐπεκράτησαν τῆς ἐν τῇ Βηθλεὲμ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ τοῦ σπηλαίου, καὶ τὸ ἦμισυ τοῦ Γολγοθᾶ ἐπὶ Σωφρονίου. Ἄλλ' ὁ Θεοφάνης ἔλαβε καὶ τὸ Ἅγιον Σπήλαιον, καὶ τὸν Γολγοθᾶν, τῇ ἀποφάσει τοῦ κριτοῦ, καὶ διαδράς τὰς ἐπιβουλὰς τῶν Φράρων ἤλθεν εἰς τὴν πόλιν· συνήλθον καὶ οἱ Φράροι, καὶ ἐκρίθησαν μετὰ τοῦ πατριάρχου εἰς τὸ δικάζαν, καὶ ἔλαβεν ὁ πατριάρχης τὰ προσκονήματα παρ' αὐτῶν μὲ χάτι σερίφι τοῦ τότε βασιλεύοντος σουλτάν Μουράτη ἔτει σωτηρίῳ 1633-φ, καὶ τοῦ χιτζρέ 1043, ἦτοι τὴν Ἀποκαθήλωσιν, τὸν Γολγοθᾶν, τὸ Ἅγιον Σπήλαιον τῆς Βηθλεὲμ, καὶ τὸν ἐν τῇ Βηθλεὲμ κῆπον τὸν πλησίον τοῦ βήματος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ τὴν νότιον αὐλήν, ἐν ᾗ ἦσαν καὶ μνήματα χριστιανῶν. Τῷ δὲ ἔτει 1634 δόντες

οὐ Φράροι τῷ σουλτάν Μουράτῃ φλωρία 16 χιλιάδας καὶ τῷ βεζίρῳ γρόσια 25000, καὶ τῷ μουφτί καὶ ἄλλοις τὰ ἀνήκοντα, λαμβάνουσι πάλιν τὰ προσκυνήματα, ἐξαπατηθέντος τοῦ βασιλέως ὑπὸ τοῦ βεζίρη. Ἀλλὰ προσκλαυθεὶς ὁ πατριάρχης Θεοφάνης τῷ καίμακάμῃ τῆς πόλεως Καρὰ Μουσταφᾶ πασᾶ, λαμβάνει ἄδειαν, νὰ φανερώσῃ τῷ βασιλεῖ τὴν τοῦ βεζίρη ἀπάτην. Ὅθεν δικάζεται πάλιν ὁ κύρ Θεοφάνης μετὸς Φράρους ἐν τῷ βασιλικῷ βήματι, ἤτοι καλαπὰ-διζάν, καὶ δίδονται πάλιν τοῖς Ῥωμαίοις τὰ προσκυνήματα, καὶ λαμβάνει ὁ Θεοφάνης καὶ ἄλλο χάτι σερίφι τοῦ σουλτάν Μουράτῃ βεβαιωτικὸν διὰ τὰ προσκυνήματα, καὶ ποιεῖ συνθήκην, νὰ πληρώνη κατ' ἔτος εἰς τὸ τζαμί τοῦ σουλτάν Ἀχμέτῃ φλωρία βενέτικα 420. Ἐγράφη δὲ εἰς τὸ χάτι σερίφι τὸ νὰ μὴν ἐνοχλῆται πλέον παρὰ τῶν Φράρων.

Προσέτι οἱ Ἀρμένιοι ἐτοιμάζοντο ποιῆσαι πρῶτοι τὴν τάξιν τοῦ φωτός ἐν τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ τοῦ Πάσχα, ἵνα ὀραζῶνται συνηθείας τοῦ ἔχειν τὰ πρωτεῖα. Καὶ δῆτα ὄντος τοῦ σουλτάν Μουράτῃ εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν μετὰ τοῦ βεζίρη Ἰπραίμ πασᾶ, τοῦ καὶ ἐξ Ἀρμενίων, οἱ πιστοὶ τῆς πόλεως εἰς τινὰς χιλιάδας συναριθμούμενοι ἔτρεξαν ἐκεῖσε, ἵνα ἀπαντήσωσι τὰ τῶν Ἀρμενίων περὶ τούτου κινήματα. Ἐβοήθει δὲ τοῖς Ἀρμένιοι, παρὰ τὸν βεζίρη καὶ ὁ Ἀπαζά πασᾶς, κριθέντες οὖν οἱ Ῥωμαῖοι μετὰ τῶν Ἀρμενίων εἰς τὸν καζασκέρην, ἐνίκησαν οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς Ἀρμένιους, καίτοι ἔχοντας ἰλάμι τοῦ καδὴ τῆς Ἱερουσαλήμ δηλωτικὸν τοῦ, ὅτι ἔχουσι δίκαιον. Ἀλλ' ἐλθόντος εἰς τὴν πόλιν τοῦ σουλτάν Μουράτῃ, οἱ Ἀρμένιοι διανείμαντες τοῖς κρατοῦσι γρόσια 400 χιλιάδας ἔμελλον νικῆσαι. Μαθὼν δὲ παρὰ τοῦ ποσιαντζίπασι ἐμμέσως τὰ πάντα ὁ σουλτάν Μουράτῃ καὶ τὸ ὅτι ὁ Ἀπαζάπασας ἔλαβε περὶ τούτου παρὰ τῶν Ἀρμενίων ἐξήντα πουγγεῖα, καὶ εὐρὼν ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ταμείῳ αὐτοῦ, διώκει τοὺς Ἀρμένιους, φονεῖ αὐτῶν προεστῶτας τέσσαρας, καὶ εἰρκτῆ παραδοὺς 78 Ἀρμένιους, ἔλαβε παρ' αὐτῶν χρήματα πολλά, καὶ ἔδωκε τοῖς Ῥωμαίοις χάτι σερίφι, ἵνα ἔχωσι τὰ πρωτεῖα.

Προσέτι γενομένης πυρκαϊᾶς ἐν τῷ Παλατᾷ καὶ Φαναρίῳ, κατ-

εκάησαν ἐννέα ἐκκλησίαι ἐπὶ τοῦ σουλτάν Ἰπραίμι, καὶ τὸ μετόχιον τοῦ Ἁγίου Τάφου τὸ ἐν τῷ Διπλοφαναρίῳ, ὅπερ ἦν ποτὲ οἶκος τῶν Καντακουζηνῶν τῆς Βλαχίας, ἔχον ἐν ἑαυτῷ καὶ σμικροτάτην ἐκκλησίαν.

Τοῦ δὲ πατριάρχου Θεοφάνους ἀγοράσαντος αὐτὸ καὶ ποιήσαντος μετόχιον, ἐμπρησθέντος τὰ νῦν, οἱ γουναράδες ἐζήτησαν παρὰ τοῦ βεζίρη ἄδειαν τοῦ οἰκοδομῆσαι τὴν αὐτοῦ ἐκκλησίαν ὡς καὶ πρότερον. Ὁ δὲ ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν καζασκέρην τῆς Ῥούμελης, προστάξας ποιῆσαι καταγραφὴν τῆς καίσης ἐκκλησίας, διὰ νὰ οἰκοδομηθῇ. Οἱ δὲ γουναράδες δόντες χρήματα ἱκανὰ ἐποίησαν τὴν καταγραφὴν πολλῶ μείζονα τῆς ἀληθοῦς, καὶ ἐκτίσθη ἡ ἐκκλησία πενταπλασία τῆς πρώτης. Κτισθεῖσαν δὲ τὴν ἐκκλησίαν ἐσφάλισεν ὁ Κωνσταντινουπόλεως Παρθένιος ὁ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως, ὁ ἐπιλεγόμενος Νέος καὶ Γολιάθ, καὶ οὐ συνέχωρει λειτουργεῖν ἐν αὐτῇ· ἀλλ' ἐπὶ συμφωνίᾳ τοῦ μὴ ἔχειν ποσὺς ἐνορίαν καὶ τελεῖν αὐτὴν ὑπὸ τῆ μικρᾷ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Γεωργίου, τῇ κειμένῃ ἐπὶ τῷ κάστρῳ τῆς πόλης τοῦ Φαναρίου, ἠνέφεξε πάλιν ὁ Παρθένιος τὴν νεόκτιστον αὐτὴν ἐκκλησίαν. αὐτὴ δὲ ἡ ἐπὶ τῆς πόλης τοῦ Φαναρίου ἐκκλησία γέγονε πολλῶ ὑστερον μεστίζετι ἐπὶ τοῦ σουλτάν Ἀχμέτῃ τοῦ τρίτου, καὶ ἔστι καὶ μέχρι τοῦδε μεστίζετι.

Διὰ ταῦτα ὑπέπεσε χρεεὶ βαρυτάτῳ ὁ πατριαρχικὸς θρόνος τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ τοσοῦτῳ, ὅπερ οὐκ ἦν δυνατόν πληρωθῆναι. Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Κύριλλος ὁ Αὐόκαρχης ἐπὶ τῆς τρίτης αὐτοῦ πατριαρχείας ἐβοήθησε τὰ μέγιστα· διδάξας γὰρ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ τῷ Γαλατᾶ, παρεκίνησε τοὺς χριστιανοὺς σφόδρα, καὶ ἐβοήθησαν ἱκανῶς τῷ Ἁγίῳ Τάφῳ, εἶτα προσκαλεσάμενος εἰς τὸ πατριαρχεῖον ἄρχοντας καὶ ἀρχομένους καὶ τοὺς ξένους ναυάρχους, καὶ ποιήσας κατάστιχον ἤθροισε χρήματα ἱκανά. Περιτῆθε δὲ καὶ ὁ Θεοφάνης τὴν τε Μακεδονίαν καὶ Θεσσαλίαν χάριν ἐλεημοσύνης· εἶτα ἀπῆλθε καὶ εἰς τὴν Ἰβηρίαν, καὶ ἔδωκεν ἐξουσίαν τῷ ἐπισκόπῳ Κουκατέρων, νὰ ὀνομάζεται μητροπολίτης καὶ νὰ φορῇ σάκκιον. Ἐφιλοδωρήσατο δὲ τῷ Θεοφάνῃ ὁ Τεῖμοραζῆς μέπες, ἤτοι βασιλεὺς τοῦ Καχετίου, καὶ ποτήριον λιθοκόλλητον 12 χιλιάδων γροσίων, ὅπερ ὁ Θεοφάνης

κομίσας εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐκ παρακινήσεως τοῦ αἰ-
τῆ Σκαρλάτου δοῦναι εἰς τὸ χρέος θελήσας, ἐνεχείρισε τοῖς
λιθογνώμοσιν Ἑβραίοις, οἵτινες ἔκλεψαν τοὺς πολυτίμους τῶν λί-
θων τοῦ ποτηρίου.

Σέρβοι μοναχοὶ ὑποκείμενοι τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Πεκίου εἶχαν
κατοικίη πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ἀρχαγγέλου τὴν ἐν τῇ
Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐξουσίασαν αὐτήν· καὶ παρακινούμενοι ὑπὸ τῶν
δασμοφοριῶν ἐγένοντο κοινόβιοι τοῖς εἰς τὴν λαύραν τοῦ ἁγίου
Σάββα οἰκοῦσιν, καὶ οὐ συνεφώνουν τῷ πατριάρχῃ τῶν Ἱεροσο-
λύμων, ὡς καὶ οἱ Ἰβηρες, καὶ ἔτιον τοὺς φόρους αὐτῶν χωρὶς· καὶ
ἐρχομένοις τοῖς προσκυνηταῖς προὔπηντον οἱ Ἀρχαγγελοαγιοσαβ-
βίται καὶ ἐλάμβανον αὐτοὺς εἰς τὸ μοναστήριον αὐτῶν καὶ ὁ πα-
τριάρχης ἐζημιούτο. Ταλαιπωρούμενοι δὲ ὑπὸ τῶν Ἀράβων οἱ
Ἀγιοσαββίται ἔκτισαν πύργον ἀντικρὺ τοῦ μοναστηρίου αὐτῶν κατα-
δαπανήσαντες γρόσια 12 χιλιάδας. Ὄθεν ὑπόχρεοι γινόμενοι ἀμ-
φότεροι, ἐπώλησαν πᾶν εἶ τι καὶ ἂν εἶχον ἐν τοῖς μοναστηρίοις
αὐτῶν, καὶ τέλος ἤναγκάσθησαν ὑπὸ τοῦ χρέους φυγεῖν. Ὄθεν
ἠγέρθησαν οἱ Φράγγοι μὲν λαβεῖν τὴν μονὴν τοῦ ἁγίου Ἀρχαγ-
γέλου, οἱ δὲ Ἀρμένιοι τὴν τοῦ ἁγίου Σάββα. Καὶ ὁ Θεοφάνης
μετὰ πολλοὺς κόπους καταβαλὼν γρόσια 54 χιλιάδας, τὸ χρέος
τῶν δύο μοναστηρίων τοῖς χρεωφειλέταις, ἔλαβε μὲν καὶ τὰ δύο
μοναστήρια, ἀλλ' ὁ χαρακτὴς καὶ οἱ ἄλλοι ἐξουσιασταὶ ἐζήτουν
ἀπὸ τὸν Θεοφάνην καὶ τοὺς φόρους, ὅπου ἐπλήρωναν ἐκεῖνα
τὰ μοναστήρια πρότερον ἐκ συνηθείας, ἦντινα συνηθείαν ἀναίρε-
σεν ὁ Θεοφάνης διὰ πολλῶν ὀρισμῶν, καὶ τὸ αὐτὸ πεποίηκε
καὶ ὁ μετ' αὐτὸν πατριαρχεύσας Παΐσιος. Βεβαρυμένος οὖν καὶ
πάλιν ὁ Θεοφάνης ὑπὸ ἀνυπόιστου χρέους ἀπῆλθεν εἰς τὸν
ἡγεμόνα Μολδαβίας Βασίλειον βοεβόδαν τὸν Ἀλβανίτην, ὅστις
ἐπλήρωσε χρέος τοῦ ἁγίου Τάφου 56 χιλιάδας φλωρία οὐγγαρικά.
Ἐἶτα διορθώσας ὁ Θεοφάνης τὸ ἐν τῇ Παλαιστίνῃ μοναστή-
ριον τοῦ ἁγίου Σάββα, κρημνισμὸν ἐπαπειλοῦν, ὑπέπεσε πάλιν εἰς
χρέος, καὶ ἔστειλεν εἰς τὴν Αἴγυπτον τὰ ἱερά σκεύη τοῦ ἁγίου
Τάφου καὶ τὴν κορῶνα αὐτοῦ ἀπεμπωληθῆναι, ἐπὶ τοῦ πατριάρχου
Ἀλεξανδρείας Γερασίμου τοῦ α' ἀπερ ἰδὼν ἐν ταῖς χερσὶ
τῶν Ἑβραίων ἄρχων τις Σεῖθδουλλάχ καὶ λυπηθεὶς ἀπέστειλε

τῷ κύρ Θεοφάνει φλωρία 10000, ἐσφραγισμένα τῇ τοῦ Ἀλε-
ξανδρείας Γερασίμου σφραγίδι, καὶ ὑπεστράφησαν τὰ σκεύη
καὶ ἡ κορῶνα ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπλη-
ρώθη τὸ χρέος.

Πρὸ δὲ τούτων ὁ ἡγεμὼν τῆς Μολδαβίας Ράδουλ (βοε)βόδας,
ὁ ἐπιλεγόμενος Μέγας, ἐπὶ τῆς β' αὐτοῦ ἡγεμονείας εἶχεν ἀφιερῶ-
σῃ τῷ ἁγίῳ Τάφῳ ἐπὶ Θεοφάνους τὸ μοναστήριον τοῦ Γαλα-
τᾶ, κείμενον ἀντικρὺ τοῦ Γιάσιου τῆς Μολδαβίας, κτισθὲν ποτε
ὑπὸ τοῦ αὐθέντου τῆς Μολδαβίας Πέτρου τοῦ ζ', τοῦ ἐπιλεγο-
μένου Τζελετζέλ, καὶ ἀφιερωθὲν τῷ Κιόβφ. Ὁ αὐτὸς Θεο-
φάνης ἔλαβε διὰ τὸν ἁγίον Τάφον καὶ τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου
Γεωργίου, κείμενον ἐν Βουκουρεστίῳ τῆς Βλαχίας· καὶ τὸ μὲν
μετόχιον τὸ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει μὲ τὴν ἐκκλησίαν καὶ μὲ
τὸν ἄνωθεν κῆπον, ὡς εἴρηται, τὰ ἠγόρασεν ὁ Θεοφάνης, τὸν
δὲ ὀπισθὸν κῆπον ἠγόρασεν ὁ διάδοχος αὐτοῦ Ἱεροσολύμων Παΐ-
σιος, ὃν ἐπώλησεν ὕστερον ὁ κύρ Χρύσανθος μετὰ τὴν πυρ-
καϊάν τοῦ Παλατᾶ, τὴν ἐπὶ τοῦ σουλτάν Ἀχμέτη τοῦ γ'.

Οἱ Ἰησοῦται κακία φερόμενοι κατηγορήσαν τὸν οἰκουμηνικὸν
πατριάρχην Κύριλλον τὸν Δούκαριν, ὡς καλβινόφρονα. Οἱ
Ῥώσοι ταῦτα ἀκούσαντες, ἠρώτησαν τὸν Θεοφάνην, διατρί-
βοντα τότε ἐν Γιάσιῳ ἔτει σωτηρίῳ 1630, εἰ ἀληθεύει ἡ κα-
τηγορία. Καὶ ὁ Θεοφάνης ἀπεκρίθη τοῖς Ῥώσοις ἐν 16 κε-
φαλαίοις, οἷς ἀποδεικνύς ψεῦδος τε καὶ συκοφαντίαν τὰ λαληθέντα
καὶ ἀθῶν τὸν Δούκαριν.

— Ἔτει. 1634. Κύριλλος ὁ Δούκαρις τὸν Νικόδη-
μον Μεταξᾶν ἀρχιεπίσκοπον Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου χειρο-
τονήσας, ἀπέσπασε τὰς νήσους ταύτας ἀπὸ τῆς Κορίνθου, ἀπὸ τοῦ
καιροῦ τῶν ἀποστόλων ὑπ' ἐκεῖνη τελοῦσας· ὅθεν παρανόμως
τοῦτο κατετόλμησεν. Ἐἰ δὲ εἴποι τις, ὅτι βασιλεῖς καὶ πατριάρχαι
ἰσχύουσι τοιαῦτα ποιεῖν, ψεύδεται· Νικόλαος γὰρ ὁ Κωνσταν-
τινουπόλεως ἔλεγεν Ἀλεξίῳ τῷ βασιλεῖ «ἐρῶσθαι βασιλεὺς
ἀντιγραφὴν, ἐφ' οἷς οὐ βλέπεται ἕτερος, οὐ μὴν καὶ αἰεῖ». Ὄθεν
τὸ Ῥίζιον ἐπὶ Γερμανοῦ τοῦ ὁμολογητοῦ ἐγένετο ἀρχιεπισκο-
πή, ἀλλὰ μετὰ ἔτη 200 ἐπὶ Θεοφουλάκτου καὶ Ῥωμανοῦ
ἐδόθη Νικηφόρῳ τῷ Νεοκαισαρείας.

— Ἐτει 1634. Τὸ ἐν Ἰασιῶν μοναστήριον Βορνόσι 1634 ἔτει ἀφιερῶθη τῷ Παναγίῳ Τάφῳ. — Въ этомъ монастырѣ Ана-
насіѣ Бомнинѣ, будучи мальчигомъ, учился у Паана-
наиѣ Каллонари. — Ὁ ῥηθεις Νικόδημος ὁ Μετα-
ξᾶς μετὰ καὶ ἄλλων τινῶν ἔφερον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν το-
πογραφίαν, καὶ ἐτόπωσαν τὸ σύνταγμα τοῦ Παλαμᾶ, καὶ τοῦ
Σχολαρίου καὶ τοῦ Μαργουνίου διάλογον περὶ τῆς ἐκπο-
ρεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ ἐπιστολὰς τοῦ Ἀλεξανδρείας
Μελετίου τοῦ Πηγᾶ, καὶ τὸ τοῦ μοναχοῦ Βαρλαάμ κατὰ
τοῦ καθαρτηρίου πυρός, καὶ τὸ τοῦ Φιλαδελφείας Γαβριήλ κατὰ
τῶν πέντε διαφορῶν. Ὅθεν οἱ ἐν τῷ σταυροδρόμῳ παπισταὶ Φραν-
τζέζοι ταῦτα ἰδόντες, ἔδωκαν δῶρα πολλὰ καὶ πλῆθος χρημάτων
πρὸς τοὺς κρατοῦντας ἔθνικούς, ἵνα ῥίψωσιν ἐν τῇ θαλάσῃ τὴν
τοπογραφίαν ἧ καὶ ἐγένετο.

— Ἐτει 1642. Γίνεται σύνοδος ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει
ἐπὶ Παρθενίου τοῦ γέροντος τοῦ καὶ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως κατὰ
μῆνα μᾶιον, καὶ ἀναθεματίζονται τὰ προῤῥηθέντα 18 κεφάλαια.

— Ἐτει 1645. Πατριαρχία Παρθενίου τοῦ Νέου. Παρ-
θένιος ὁ Γέρων, οὐκ ἀγαπῶν τὰς μακρὰς ἀκολουθίας καὶ ἀγρυ-
πνίας, κτᾶται ἐγκλημα καθαιρέσεως διὰ τὴν ἀμέλειαν τῆς ἀκο-
λουθίας τῆς ἐπιτεταμένης καὶ ἁσματικῆς λεγομένης παρὰ τοῦ
Συμεῶν τοῦ Θεσσαλονίκης. Ὅθεν πατριαρχεύσας ἔτη πέντε καὶ
μῆνας δύο ἐξορίζεται εἰς τὴν Κύπρον σепτεμβρίου τῆς ιε', καὶ ἀναβι-
βάζεται εἰς τὸν θρόνον ὁ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως Παρθένιος ὁ
Νέος, Ἰωαννίτης τὴν πατρίδα, ὅστις καὶ Ὁξὺς καὶ Κεσκίνης καὶ
Γολιάθ ἐπωνομάσθη, ἐχρημάτισε δὲ πρὸ τῆς Ἀδριανουπόλεως
καὶ Ἰωαννίνων μητροπολίτης, ἀνὴρ σεμνός, ἐντιμος καὶ μεγαλο-
πρεπής, καὶ πατριαρχεῶν τανῶν δραστήριος καὶ τυραννικός ἐγένε-
το· ὅθεν ἐπηρεῆσε καὶ τὰ τῶν ἱερέων ἐμβατοίγια, καὶ πλεονέ-
κτης μὲν ἦν, οὐκ ἔξωσε δὲ τινὰ τῶν ἀρχιερέων ζώντων τῆς αὐ-
τοῦ ἐπαρχίας.

Παῖσιος, ὁ ἠγούμενος τοῦ παρὰ τῷ Γιασιῶν μοναστηρίου Γα-
λατᾶ, τῇ συνδρομῇ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας Βασιλείου
βοεβόδα φηγίζεται πατριάρχης Ἱεροσολύμων, καὶ ὁ Κωνσταντινουπό-
λεως οὗτος Παρθένιος ὁ Νέος διὰ φόβον οὐκ ἀντιπῶν ἐπεμψεν

εἰς Γιάσιον ἐξάρχους τὸν Δαρίσσης καὶ ἄλλους, καὶ ἐχειροτόνη-
σαν αὐτὸν ἐν Γιασιῶν ἔνθεον ἄνδρα ἀπὸ Δημιτζάνας καὶ αὐτὸν καὶ
συγγενὴν τοῦ Θεοφάνους. Ὅρα τὰ περὶ τούτου καὶ τὰς περι-
ηγήσεις αὐτοῦ παρὰ Δοσιθέῳ τόμῳ α' περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύ-
μοις πατριαρχευσάντων βιβλίῳ ιβ', κεφαλαίῳ α', παραγράφῳ ι',
καὶ κεφαλαίῳ β', παραγράφῳ α' καὶ β'.

Χειροτονηθέντος οὖν ἐν Γιασιῶν καὶ ἐλθόντος εἰς Βυζάντιον, ἵνα
κατέλθῃ εἰς Ἱερουσαλήμ, ὁ οἰκουμενικός πατριάρχης Παρθένιος οὗτος
ὁ Νέος ἐζήτει παρ' αὐτοῦ χρήματα· ἀλλ' ὁ κύρ Παῖσιος οὐκ ἔδωκεν
αὐτῷ οὐδὲ ὀβολόν. Ἐπανελθόντος δὲ τοῦ κύρ Παῖσιου ἀπὸ τῆς
Ἱερουσαλήμ καὶ ἀπελθόντος εἰς τὴν Μοσκοβίαν χάριν ἐλέους,
ἔγραψε κατ' αὐτοῦ ὁ Παρθένιος ὁ Νέος πρὸς τὸν βασιλέα
Ἀλέξιον Μιχαηλοβίτζην πλάττων αἰτίας· ἀλλ' οὐδὲν ἀνύ-
σας, παλινστήσαντα τὸν κύρ Παῖσιον ἐκεῖθεν, ἵνα ἀπέλθῃ εἰς
τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐλθόντα εἰς Βυζάντιον διέβαλεν εἰς τὸν βε-
ζιριν, ὡς δῆθεν ἐπίβουλον τῆς βασιλείας· ὅστις μεταπεμφάμενος
αὐτὸν καὶ γνοὺς ἄνθρωπον ὀρθόν τε καὶ δίκαιον ἀφῆκεν ἐλεύθε-
ρον, λαβὼν παρ' αὐτοῦ δώρου χάριν φλωρία 4000. Ἐπανελθόν-
τος δὲ τοῦ Παῖσιου ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ εἰς Βλαχοπογδα-
νίαν ἀπελθόντος, πάλιν κατέτρεξεν αὐτοῦ ὁ Παρθένιος ὁ Νέος,
προσθεὶς ἐπιβουλεύειν τῇ βασιλείᾳ τὸν τε Μολδαβίας ἡγεμόνα
Βασίλειον καὶ τὸν τῆς Βλαχίας ἡγεμόνα Ματέϊν. Ὅθεν
ἐνεργήσαντες οἱ ἡγεμόνες εἰς τὴν Πόρταν διὰ τε τοῦ Παυλα-
κίου καὶ ἄλλων φίλων καὶ διὰ πολλῶν χρημάτων, διὰ νὰ παύ-
σουν τὰ κατὰ τὰ προστεθέντα τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ τὰ
τυραννικά καὶ βίαια ἦθη, ἀπεκτάνθη ὁ Παρθένιος, ὡς ῥηθή-
σεται τῷ ἔτει 1650.

Οἱ Χαμπαῖσιοι, ὡς ὁμόπιστοι τοῖς ἐν τῇ Αἰγύπτῳ Κόπταις,
εἶχον λάβη παρὰ τῶν σουλτάνων Τσερκέζων τῆς Αἰγύπτου μέρος
τῆς πόρτας τοῦ Ἁγίου Τάφου, ἐν τῷ ἀνατολικῷ μέρει δηλαδὴ τῷ
λεγομένῳ τοῦ Ἀβραάμ, κἀν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Τά-
φου εἶχαν τὰς καμάρας τὰς πρὸς τὸ νότιον μέρος τοῦ ἁγίου Κου-
βουκλείου, καὶ ἄλλα τινά, καὶ εἶχον καὶ ἄλλας οἰκίας ἐν τῇ Ἱε-
ρουσαλήμ. Μετὰ δὲ παρέλευσιν χρόνων οἱ Ἀρμένιοι, ὡς Θεο-
πασχῆται καλῶς ὀμιλοῦντες τοῖς Χαμπαῖσίοις Ἰακωβίταις, ὡς Θεο-

πασχίταις καὶ αὐτοῖς, δελεάσαντες αὐτοὺς ἔλαβον παρ' αὐτῶν τὰς ἐν τῇ Βηθλεὲμ οἰκίας τῶν Χαμπαισίων, καὶ ἔκτισαν αὐτὰς μείζονας, καὶ ἐκυρίευσαν αὐτῶν· δελεάσαντες δὲ καὶ τοὺς Κόπτας λειτουργοῦσιν ἐν τῇ κατὰ τῇ Βηθλεὲμ τραπέζῃ αὐτῶν· καὶ δελεάσαντες καὶ τοὺς πατριάρχας τῆς Ἱερουσαλήμ, τοὺς πρὸ τοῦ Γερμανοῦ Ἀραβίας ὄντας καὶ αὐτόχθονας τῆς Παλαιστίνης, ἔλαβον τὸν ἅγιον Ἰάκωβον μὲ ἐνοίκιον ἐτήσιον πενήντα φλωρία, καὶ κατ' ὀλίγον κόψαντες τὸ ἐνοίκιον ἐκυρίευσαν καὶ τοῦ ἁγίου Ἰακώβου· εἶτα συγκαλονήσαντες ταῖς τραπέζαις καὶ ταῖς οἰκίαις τῶν Χαμπαισίων, ἐφαρμάκωσαν αὐτοὺς ἕνα πρὸς ἕνα, ὡς κακότροποι καὶ φρονεῖς, καὶ ἐκυρίευσαν τῶν μοναστηρίων καὶ τῶν λοιπῶν Χαμπαισιακῶν οἰκιῶν, ἐξ ὧν ἦν καὶ εἷς ἀλογόμυλος ἀντιπρὸ τῆς θύρας τοῦ πατριαρχείου, ὄντινα ἱπποχομεῖον ποιήσαντες συναγόμενοι ἐκεῖσε ἡσχημόνουν. Ὁ πατριάρχης Παΐσιος ἐζήτησε παρὰ τῶν Ἀρμενίων τὸν μύλον, διὰ νὰ ἐμποδισθῇ ἡ ἀσχημοσύνη, ἀλλ' αὐτοὶ ἐλοιδόρησαν αὐτόν. Ὄθεν ὁ πατριάρχης Παΐσιος ἐλθὼν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἔλαβε χάτι σερίφι ἐπὶ τοῦ σουλτάν Ἰπραϊμι, τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ σουλτάν Μουράτη τοῦ δ', διὰ ὅλα τὰ Χαμπαισιακὰ κτήματα, καὶ ἀπελθὼν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἔλαβεν εἰς τὴν ἔξουσίαν του πάντα τὰ τε ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ, καὶ τὰ ἐν τῇ Βηθλεὲμ, καὶ τὸ μοναστήριον αὐτῶν, καὶ τὰ ὅσα εἶχον ἔνδον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Τάφου καὶ τὰς κανδήλας αὐτῶν, τὰς ἐν τῷ ἁγίῳ Κουβουκλίῳ καὶ τὰς ἐν τῇ ἁγίᾳ Ἀποκαθλώσει.

Ἄλλὰ κατῆ τύχη Χουσεῖν πασᾶ τι, γενομένῳ μετ' οὐ πολὺ ἡγεμόνι Γάζης καὶ Ἱερουσαλήμ, δόντες οἱ Ἀρμένιοι πλῆθος χρυσοῦ ἀνεκτήσαντο δι' αὐτοῦ ἀρπάσαντες ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων πάντα τὰ Χαμπαισιακὰ, ἀρπάξουσι δὲ καὶ τὴν μίαν πόρταν τοῦ σπηλαίου ἐν τῇ Βηθλεὲμ· εἶτα διὰ νὰ βεβαιωθῇ καὶ ὀρισμῶ βασιλικῶ ἢ ἀρπαγῇ τους, κατακρατουμένου τοῦ κῆρ Παΐσιου ὑπὸ τοῦ Χουσεῖν πασᾶ ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ, ἀπῆλθον εἰς τὴν πόλιν οἱ Ἀρμένιοι τρεῖς φοραῖς, πλῆθος χρημάτων καὶ δώρων προχέοντες, καὶ πρῶτον μὲν τῷ ἔτει 1649· ἀλλ' οὐδὲν ἤνυσαν τότε κρεμασθέντων τῶν βοηθούτων αὐτοῖς ἀγάδων διὰ τὴν τοῦ σουλτάν Ἰπραϊμι καθάρειν ὑπὸ τῶν ἀποστάτων· τῷ δ' αὐτῷ ἔτει

βασιλεύσαντος τοῦ ἐπταετοῦς σουλτάν Μεχμέτη τοῦ δ', καὶ γενομένου βεζίρι τοῦ ἐξ Ἀρμενίων Σουλεϊμάν πασᾶ ἐπὶ τῆς δευτέρας πατριαρχείας τοῦ ἀπὸ Ἡρακλείας Ἰωαννικίου, πάλιν κινούνται οἱ Ἀρμένιοι μὲ δόσιν πολλῶν χρημάτων εἰς τὸν βεζίριν, ὅστις μεταπέμπεται τὸν Κωνσταντινουπόλεως Ἰωαννικίον καὶ ζητεῖ δοῦναι γνώμην. Ὁ δὲ ἀπεκρίθη εἶναι τὴν ἀπόκρισιν ἔργον οὐκ αὐτοῦ, ἀλλὰ τοῦ Ἱεροσολύμων (εὐγε τῆς ἀποκρίσεως). "Ὄθεν ὁ βεζίρις βοηθεῖ τοῖς Ἀρμενίοις, ἀλλ' ἐξωσθεὶς οὐκ ἔφθασε τελειῶσαι τὸ ἔργον, ὡς ἐσκοπεῖτο, ὑπὸ τῆς κατακραυγῆς τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πλήθους ἐπὶ ποσὸν ἐμποδοισθεῖς.

Γίνεται οὖν ἄλλος βεζίρις καὶ πάλιν κινούνται οἱ Ἀρμένιοι ἔτει σωτηρίῳ 1653, καὶ βοηθεῖ αὐτοῖς ὁ βεζίρις καὶ σκοπεῖται νὰ κάμη χάτι σερίφι διὰ βοηθειαν τῶν Ἀρμενίων· ἀλλ' οὐκ ἔφθασε τελειῶσαι αὐτὸ καταβιβασθεὶς τῆς ἀρχῆς· καὶ γενομένου βεζίρι τοῦ Κιοπρουλή Μεχμέτ πασᾶ, δηλοποιοῦσιν αὐτῷ οἱ χριστιανοὶ τὰ κατὰ τοῦ Παΐσιου ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ. Ὄθεν ὁ βεζίρις πέμφας ἀγᾶν φέρει τὸν κῆρ Παΐσιον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἐλθὼν ἔτει σωτηρίῳ 1666 (!) Ἰαννουαρίου τῆ ε' κρίνεται μετὰ τῶν Ἀρμενίων εἰς τὸ διβάνη διὰ τὴν ἁγίαν Βηθλεὲμ καὶ διὰ τὰ ἀφιερῶματα τῶν Χαμπαισίων· καὶ νικηθέντων τῶν Ἀρμενίων ἐδόθη χάτι σερίφι τῷ Παΐσιῳ διὰ τὰ προσκυνήματα καὶ τοὺς προρρηθέντας τόπους, καὶ εἰς τὸ χάτι αὐτὸ ἀνεφέροντο ῥητῶς καὶ τὰ χάτι σερίφια τοῦ χαλίφου Ὁμέρ-Ἰπνου-Χαχιάπ, καὶ τοῦ σουλτάν Σουλεϊμάνη καὶ τοῦ σουλτάν Μουράτη, καὶ τοῦ σουλτάν Ἰπραϊμι, διὰ συνεργείας τοῦ ὀραγομένου τῆς Πόρτας Παναγιώτου τοῦ Νικωσίου. Καὶ ἔλαβεν ὁ βεζίρις παρὰ τοῦ κῆρ Παΐσιου διὰ τὸ χάτι σερίφι αὐτὸ πουγγεῖα τριάντα, καὶ ἀπελθὼν μουπασίρις εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἐδίωξε τοὺς Ἀρμενίους, καὶ παρεδόθησαν τοῖς Ῥωμαίοις τὰ προσκυνήματα ἔτει σωτηρίῳ 1657 μαῖου α'. Ἄλλ' ὁ μιὰρὸς Ἀνθιμος ὁ Σικοῦρτος, ἐπίτροπος τοῦ Ἁγίου Τάφου, φθόνῳ φερόμενος κατὰ τοῦ πατριάρχου Παΐσιου, ἔδωκε τοῖς Ἀρμενίοις τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν ἔξω τῆς ἁγίας πόρτας ὄντα, καὶ τὰς τέσσαρας καμάρας τὰς οὐσας ἐπὶ τῆς ἁγίας πόρτας, καὶ τὸν ἅγιον Ἰάκωβον, καὶ ἔμειναν εἰς τοὺς Ῥωμαίους μόνα τὰ Χαμπαισιακὰ τὰ προρρηθέντα.

Καὶ ταῦτα ἐτόλμησεν ὁ κακο-Ἄνθιμος διὰ τοῦ ῥηθέντος Χουσεῖν πασᾶ, ὅστις καὶ ἐκράτει τὸν μουτασίριν τζαούσιν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἀφίη ἀπελθεῖν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Μανζιλευθεὶς δὲ ὁ Χουσεῖν πασᾶς ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γάζαν, καὶ ἐδόθη ἡ Ἱερουσαλήμ τῷ ἡγεμόνι τῆς Δαμασχοῦ Ταγγιά-Ὀγλοῦ. Ἦλθε καὶ ὁ τζαούσης εἰς τὴν πόλιν, καὶ μετὰ τοῦ Παῖσιου ἀπῆλθον εἰς τὸν βεζίρην ὄντα εἰς τὴν ἀνακαινήσιν τῶν ἔσω φρουριῶν Σήστου καὶ Ἀβύδου, καὶ μηνύσας τῷ βεζίρι τὰ γενόμενα ὁ τζαούσις, καὶ εἰπὼν ὅτι ἤρπασε παρὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ χρήματα, ἠρωτήθη ὁ Παῖσιος παρὰ τοῦ βεζίρη, πόσα ἔλαβεν ἀπεκρίθη ὁ Παῖσιος· διακόσια πουγγεῖα, καὶ ἐδωρήσατο ταῦτα τῇ βασιλείᾳ. Ὅθεν ὁ βεζίρης πέμφας εἰς τὴν Γάζαν ἔλαβε τὰ ἄσπρα παρὰ τοῦ Χουσεῖν πασᾶ, καὶ λαβὼν καὶ τὸν ἅγιον Ἰάκωβον παρὰ τῶν Ἀρμενίων ἔδωκε τοῖς Ῥωμαίοις.

Ὁ ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας Ματέϊς ὁ Πασαράπας ἔδωκε τῷ Παῖσιῳ 7000 γρόσια, διὰ νὰ ἀνακαινήσῃ τὴν στέγην τοῦ ἐν τῇ Βηθλεέμ ναοῦ· ἀλλ' οὐδὲν ἴσχυσεν.

Ὁ καϊμακάμης, ἦτοι ἀνθύπατος τῆς πόλεως, συκοφαντεῖ τὸν κύρ Παῖσιον, ὡς κατασκευάσαντα κορώνην (εἶχε γὰρ κάμη πρὸ μικροῦ μίαν, ὡς πατριάρχης), διὰ νὰ στείλλῃ τῷ βασιλεῖ τῆς Μοσκοβίας, καὶ φυλακῇ παραδίδωσι σκοπῶ τοῦ χρηματολογῆσαι. Τοῦ δὲ Παῖσιου μὴ πληρώνοντος καὶ τὴν φυλακὴν ὑπομένοντος, φοβηθεὶς μήπου προσκλαυθῶσιν οἱ Ῥωμαῖοι τῷ βασιλεῖ, πέμπει τὴν κορώναν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν πρὸς τὸν βεζίρην Κιοπρουλλὶ συκοφαντῶν τὸν Παῖσιον, ὡς τῆς βασιλείας ἐπίβουλον. Ἄλλ' οἱ πατέρες ταῦτα προγόντες ἔδραμον εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, καὶ ἔδωκαν εἶδῃσιν τῶν γεγονότων τῷ Κιοπρουλλῇ. Ἐλθούσης δὲ τῆς κορώνης μετὰ ταῦτα, καὶ ἀποδειχθέντος ἐκ τῶν ἐπιγεγραμμένων γραμμάτων, ὅτι ἐστὶ τοῦ Παῖσιου, ἐπέμφθη τῷ Παῖσιῳ νὰ τὴν φορῇ ὡς ἔθος, δοθείσης τοιαύτης ἀδείας τοῖς πατριάρχαις παρὰ τῶν ὀθωμανῶν βασιλέων· καὶ ἐπρόσταξεν ὁ βεζίρης τὸν ἀνθύπατον ἐλευθερῶσαι τῆς φυλακῆς τὸν Παῖσιον· εἶτα πέμφας εἰς τὸν πόλεμον τῆς Κρήτης ὁ βεζίρης τὸν ἀνθύπατον ἐπέστειλε πεφόνευεν.

Τῷ δὲ ἔτει 1657 ἀπῆλθεν ὁ κύρ Παῖσιος εἰς Πάναρμον, Πέργαμον, Ἀρτάκην, Μηχανιώνα, Καλόλυμνον, Συκήν, Μουδανὰ

καὶ Κατιρλί χάριν ἐλεημοσύνης, κάκειθεν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Καὶ τῷ ἔτει 1658 ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἰβηρίαν διὰ τοῦ Πόντου ἀπὸ τοῦ Κόνδοσι λιμένος τῆς Τζερεκζίας μέχρι τοῦ Κούρς λιμένος τῆς Μεγκρελίας, κάκειθεν εἰς Ἰβηρίαν φθάσας χάριν ἐλεημοσύνης, (οὐ) μετὰ πολλὰ ἐφθασεν εἰς τὸ Νεοχώριον τὸ παρὰ τῷ Σοσθενίῳ τῆς Προποντίδος. Ἐκεῖσε ὄντι ἀφιέρωτε τῷ Παναγιῳ Τάφῳ ὁ προπάππος μου χατζὶ Νικόλαος τόπον ἀπὸ τὸ πωστάνι του, ἐν ᾧ ἦν καὶ τις μικρὰ ἐκκλησία ἐπ' ὀνόματι τιμωμένη τοῦ ἁγίου Γεωργίου. Ἐκτίσθησαν ὑστερον καὶ πλείω κελλιὰ εἰς τὸν τόπον αὐτὸν διὰ τὴν ἐκκλησίαν καὶ σπῆτι πατριαρχικὸν ὑπὸ τοῦ Ἱεροσολύμων Δοσιθέου. Κυριάρχης δὲ τοῦ ποστανίου κατὰ κληρονομίαν καὶ μέχρι τῆς σήμερον εἰμὶ ἐγώ. Ὄντος δὲ τοῦ κύρ Παῖσιου εἰς τὴν Ἰβηρίαν, ὁ Βελίς ἡγεμὼν τῆς Ἱερουσαλήμ ἐτοράνησε καὶ ἐζημίωσε πολλὰ καὶ τοὺς κατοικητάς τῆς καὶ τὸν ἀποστολικὸν τῆς θρόνον· ὄθεν προσκλαυθέντες τῷ σουλτάνῳ, ὄντι τότε εἰς τὴν Προῦσαν, ἐξώσθη τῆς ἡγεμονίας ὁ Βελίς.

Οἱ Ἀρμένιοι ἔδωκαν χρήματα πολλὰ τῷ Σουλεϊμάν Ἀγᾶ κεχαγιά τοῦ ρεῖζ ἐφένδι, διὰ νὰ λάβουν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοὺς τὸν ἅγιον Ἰάκωβον, συνεφώνησαν μὲ τὸν δραγομάνον τῆς Πόρτας Παναγιώτην Νικόσιον ἐμπαθῶς ἔχοντα κατὰ τοῦ κύρ Παῖσιου. ἀνήγγειλαν τῷ βεζίρι οἱ Ἀρμένιοι, ὅτι πρὸ 300 χρόνων ἦσαν κυριάρχαι τοῦ ἁγίου Ἰακώβου. Ἐρωτηθεὶς κρυφίως ὁ Παναγιώτης παρὰ τοῦ βεζίρι διὰ τὴν ἀλήθειαν ἐβεβαίωσε τὸ ψεῦδος τῶν Ἀρμενίων διὰ μνησικαλίαν τὴν πρὸς τὸν Παῖσιον (εὖγε τῆς συνειδήσεως καὶ τοῦ χριστιανισμοῦ!). Ὅθεν ὁ βεζίρης Κιοπρουλλῆς ἔδωκε φερμάνι τοῖς Ἀρμενίοις, διὰ νὰ λάβουν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοὺς τὸν ἅγιον Ἰάκωβον, καὶ ἐν τῇ Βηθλεέμ πόρταν, καὶ κῆπον, καὶ δύο οἶκους τῶν Χαπαισιῶν· καὶ κατακρατοῦσιν αὐτὰ μέχρι τῆς σήμερον.

Ἐκοδόμησεν οἶκους ἐν τῇ Ἰόπη ὁ Παῖσιος πρὸς κατάλυμα τῶν διὰ θαλάσσης ἐρχομένων προσκυνητῶν, οἵτινες μέχρι τοῦδε κατέλουν ἐπὶ τῆς φάμμου συγκαίόμενοι ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ ψυχραίνόμενοι ὑπὸ τοῦ φόχους τῆς νυκτός, οἱ τε Ἀραβες ἔκλε-

πτον τὰ πράγματα αὐτῶν. Μιμηθέντες δὲ τὸν Παῖσιον ἔκτισαν ἐκεῖσε ὕστερον οἴκους οἱ τε Ἀρμένιοι καὶ οἱ Λατίνοι.

Τοῦ ἐν Λύδη ναοῦ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, ἐν ᾧ ἐστὶ καὶ ὁ τάφος τοῦ ἁγίου, ἔλαβόν ποτε τὸ ἥμισυ οἱ Σαρακηνοὶ καὶ ἔκαμαν μεσζίτη καὶ μετρεσέν. Ὑστερον δὲ λαβόντες καὶ οἱ Ὀθωμανοὶ τὸ ἕτερον ἥμισυ, ἔμειναν ἄνευ ἐκκλησίας οἱ χριστιανοί. Ὄθεν διὰ χρημάτων ὁ Παῖσιος ἔλαβε τὸ ἥμισυ τοῦ ναοῦ, ἦτοι τὸ ἀπὸ τῆς μέσης ἕως εἰς τὸ λήγον πέρασ τοῦ ναοῦ.

Μεταξὺ τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ τῆς Βηθλεὲμ κεῖται ναὸς τοῦ προσφύτου Ἡλιοῦ μετὰ περιτοχῆς, ἥστινος φθαρείας ἀνανεώσατο τὸ μέρος τὸ πρὸς δυσμὰς ὁ Παῖσιος πληρεστάτη δαπάνη χρημάτων.

Ἰσοῦφ ὁ Σαλαχαδίνης λαβὼν τὴν Ἱερουσαλήμ παρὰ τῶν Λατίνων ἔκτισε τὰ παράθυρα τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Τάφου, καὶ ἐλειτούργουν οἱ ἱερεῖς ἐν ζόφῳ· ἀλλ' ὁ Παῖσιος ἠνέφεξε τὸ τοῦ βήματος καὶ ἄλλα πολλά, καὶ γέγονε φωτεινὸς ὁ θεῖος οὗτος ναός, καὶ διωρίσθη γίνεσθαι καὶ τὴν λειτουργίαν, ὅταν ἡμεῖς θέλωμεν, καὶ οὐχ ὡς τὸ πρότερον ἀορίστως.

Τὸν ἐν τῷ μετοχείῳ τῷ ἐν Κωνσταντινουπόλει δυτικὸν κήπον ἠγόρασεν ὁ κύρ Παῖσιος.

Ἀπελθὼν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ ἐντυχὼν τῷ βελζίρ Κιοπροουλῆ καὶ δοὺς αὐτῷ σαμουρόγουναν, ἔκλειε ζητῶν τὸν ἅγιον Ἰάκωβον. Ὁ δὲ βελζίρης ἀπατηθεὶς πάλιν παρὰ τοῦ βελζι ἐφένδι, οὐκ ἤκουσε τοῦ πατριάρχου.

Ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον τοῦ ἔτους 1660 ἀπῆλθεν εἰς τὴν Κῆο, Προῦσαν, Μιχαλίτζη, Πέργαμον καὶ Καλίπολιν χάριν ἐλεημοσύνης, μικρὰν τε τινα ἀθροίσας ἦλθεν εἰς Λέσβον ἀσθενῶν ὑπὸ αἱμορροΐδων, κάκεῖθεν εἰς Χίον, λυπούμενος τὰ μέγιστα καὶ διὰ τὸν ἅγιον Ἰάκωβον καὶ διὰ τὸ πολὺ χρέος, καὶ ὑπὸ τῆς λύπης οὐδὲ τῆς νόσου ἀναλαμβάνων, καίτοι χρώμενος ἰατροῖς. Ἐἶτα ἐπῆλθεν εἰς τὴν Κώ, Πουδρούμι ἦτοι Ἀλικαρνασόμ, καὶ Ῥόδον, κάκεῖθεν ἐπιβάς πλοίου, ἵνα εἰς Ἀτάλειαν ἀπέλθῃ, παρηλλάξας τὸ Καστελόροζον θνήσκει ἐν τῷ πλοίῳ ὑπὸ τῆς ἀσθενείας ἔτει σωτηρίῳ 1660 δεκεμβρίου β', πατριαρ-

χεύσας ἔτη 16, καὶ ἐτάφη ἀντίπερα τοῦ Καστελοροίζου, ἀλλὰ μακρὰν αὐτοῦ ὡσεὶ μίλια 10 ἐν τῇ κορυφῇ σκοπιᾶς τινος παρὰ τῇ θαλάσῃ κειμένης.

— Ἐτει 1648. Μάξιμος ἐκ Καλλιουπόλεως μαθητῆς Κυρρίλλου τοῦ Λουκάρεως ἐν τῇ Εὐρώπῃ, χαριζόμενος τοῖς Κάλβινισταῖς, εἰς τὴν ἀπλήν φράσιν τῶν Ἑλλήνων μετενόησεν ἄπασαν τὴν Καινὴν Διαθήκην, ἣν τυπώσαντες οἱ τὰ τοῦ Καλβίνου φρονούντες πλείστας βίβλους προσήνεγκαν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ τὸν πατριάρχην Παρθένιον τὸν νέον κατέπεισαν διανεῖμαι αὐτὰ τοῖς χριστιανοῖς πρὸς ψυχικὴν ὠφέλειαν. Ὁ δὲ Συρίγου Μελέτιος ἐπ' ἄμβωνος ἀθέσμως ταῦτα γίνεσθαι παρὰ τὸ τῆς ἐκκλησίας ἔθος δεῖξας τῷ λαῷ, τῷ ἀναθέματι ὑπεβλήθη ὅτε μεταφράσας, καὶ ὁ ἀναγινώσκων καὶ ὁ συνεργῶν ἐν τῇ αὐτῶν συστάσει.

— Ἐτει 1654. Ὅτι ἐπληρώθη ἅπαν τὸ χρέος τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου παρὰ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδοβλαχίας Βασιλείου βοεβόδα, εἴρηται τῷ ἔτει 1641. Ἀπὸ τότε οὖν εἰς διάστημα ἑτῶν 13 πῶς ἐπεφορτίσθη πάλιν τοσοῦτον χρέος, ὥστε καὶ Ἀθανάσιον τὸν Πατελάρων καὶ Ἰωαννίζιον παραιτηθῆναι, καὶ τὸν Παῖσιον φυγεῖν διὰ τὸ χρέος, ἃς τὸ συμπεράνη ὁ ἀναγιώστης καὶ ἃς περιγράφῃ τὰς αἰτίας, ὅποιος θέλει Παρατρέχω οὖν τό, ὅτι τοιοῦτους καρποὺς δὲν ἔπρεπε νὰ τρυγᾷ ὁ θρόνος αὐτὸς ἀπὸ τὸ σύστημά του· τριπλῶς γὰρ κατεσκάπτοντο οἱ θεμέλιοι τοῦ ἀποστολικοῦ αὐτοῦ θρόνου· πρῶτον μὲν ἀπὸ τῆς ὀρμῆς τῶν ἐπιβαίνειν κατατολμούντων παρανόμως, δεῦτερον ἀπὸ τὴν αἰσχροκερδίαν τινῶν τῶν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει ἐνδημούντων μητροπολιτῶν, καὶ τρίτον ἀπὸ τὰς φατρίας λαϊκῶν τινῶν ἀρχόντων, συμφωνούντων τοῖς ῥηθεῖσι μητροπολίταις διὰ ἴδια τέλη, αἰσχροκερδῆ θελήματα, καὶ πολλάκις βιαζόντων καὶ καταδυναστευόντων πατριάρχην τε καὶ ἀρχιερεῖς διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν αἰσχροκερδῶν των.

— Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κρήτης οἱ Φράροι ἐν τῇ ζάλῃ τῆς αἰχμαλωσίας ἀπάταις πολλὰς ἔλαβον τὰ βιβλία (ἅπερ ἦσαν ἐκεῖ) τῶν ἁγίων πατέρων, ἄλλοτε ἀναγκαῖα συγγράμματα διαφόρων συγγραφέων. Καὶ μετὰ τινος χρόνου Ἀθανάσιος τις Κύπριος

παπιστής καθ' Ἑλληνας ἠμφιεσμένος, καὶ τὸν ὀρθόδοξον ὑποκρινόμενος, ἀπελθὼν εἰς τὸ ὄρος τοῦ Ἄθωνος, καὶ εἰς ἄλλα μοναστήρια Θράκης, Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας, καὶ ἐκλεξάμενος πολλὰ βιβλία τῶν ἁγίων πατέρων καὶ τῆς ἔξω σοφίας, ἠγγράσεν αὐτὰ ὀλίγου τιμήματος. τοὺς δ' ἐν τῇ μονῇ τῶν λεγομένων Μετεώρων πατέρας τοσοῦτον ἠπάτησεν, ὥστε καὶ τριτάτην ἠγγράσεν τῆς μονῆς βιβλία, ἐν ἐκάστη τριλίτρῳ ἀναδιδούς αὐτοῖς τὴν συμπεφωνηθεῖσαν ποσότητα ἀργυρίων.

— Ἔτει σωτηριῶ 1660. Κατάστασις τῆς ὀρθοδοξίας ἐν τισὶ τόποις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Ἡ ἐν τῇ Ποντοηρακλειᾷ ἐκκλησία κατεκλήθη λανθάνοντως ὑπὸ τοῦ ἱερέως ὄθεν καὶ διεσκορπίσθησαν ἐκεῖθεν οἱ χριστιανοί. Ἐν τῇ Ἀμάστριδι εἰσὶ πολλαὶ ἐκκλησίαι καὶ καμπαναρεῖα, ἀλλ' οὐδεὶς χριστιανός. Ἐν τῇ Οἰωνοπόλει, ἦντινα καὶ Ἀβώνου Τεῖχος λέγει ὁ Λουκιανός, εἰσὶ πέντε χωρία ὀρθόδοξοι, ἕως ὀγδοήκοντα οἰκίας ποσοῦμενοι. Ἡ δὲ πόλις Στεφάνη ἢ παρὰ τῇ Σινώπῃ ὑπὸ Ῥώσων ἠρημώθη. Ἡ Ἀμινσός Μιλησίων κτίσμα οὐκ ἔχει χριστιανὸν οὐδένα, οὔτε ἡ Νεοκαισάρεια, ἀλλ' ἐν μόνῃ τῇ Ἀμασειᾷ εἰσὶν ὀλιγοστοί. Τὸ Πολεμώνιον, ἄλλως Ἴνεος, περὶ οὗ μάχεται ὁ Νεοκαισαρείας μετὰ τοῦ Ἀμασειᾶς, ἐστὶν ἀληθῶς τοῦ Νεοκαισαρείας. Ἐν τῇ Καρασούντι καὶ ἐν τῇ Τριπόλει τῇ παρὰ τῇ Τραπεζοῦντι εὐρίσκονται μερικοὶ χριστιανοί, ἐν δὲ τῷ τῆς Τριπόλεως κάστρῳ οὐδεὶς, ἀλλὰ μόνον ναὸς τῆς θεοτόκου ἀξιόλογος, ὃν βουληθέντες σαρακηνίσαι οἱ Ὀθωμανοὶ ἐκωλύθησαν δεῖγμασι πασιδῆλοις, ὄθεν ἐν ἐκάστη κυριακῇ εἰσερχόμενοι λειτουργοῦσαν ἐκεῖ οἱ χριστιανοὶ μέχρι τῆς σήμερον. Ἡ Τραπεζοῦς καὶ ἡ ἐν αὐτῇ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐκτίσθησαν παρὰ Ἰουστινιανοῦ τοῦ Μεγάλου· μητρόπολις δὲ τοῦ Τραπεζοῦντος μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν ἄλωσιν ἦν ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Φιλίππου ἔξω τῆς πόλεως κειμένη, εἰς ἣν ἐλειτούργησε καὶ ὁ Ἱεροσολύμων Παῖσιος, ἀπὸ τῆς Ἰβηρίας ἐπανερχόμενος, ἦντινα τῷ ἔτει 1674 ἐσαρακήνισαν οἱ Ὀθωμανοί. Ἀπὸ Σουρμένων ἕως Γγούριας καὶ τοῦ ποταμοῦ Τζορόχι ἐσαρακήνισαν οἱ Λαζοί, καὶ οὐκ ἔμεινεν ἤδη οὐδεμία ἐκκλησία ἢ ἱερεὺς ἐν ὅλῃ ἐκείνῃ τῇ ἐπαρχίᾳ. Τὸ μοναστήριον τοῦ Σουμελαῖ τῆς Τραπεζοῦντος ἀπέχει ὁδὸν

ἡμερῶν δύο, ἐν τοῖς ὄρεσι κείμενον ἐπὶ κρημνῶν καὶ δυσβάτων τόπων, εἰς δ' οἱ ἀποδημοῦντες εἰσέρχονται διὰ κλίμακος. Ἔστι δὲ εἰκὼν τῆς θεοτόκου ἐν τῷ Σουμελαῖ ὡσεὶ πηγαία, καὶ λέγεται ἱστορηθῆναι παρὰ τοῦ Λουκᾶ. Εἰσὶ τὰ νῦν ἐν τῇ Τραπεζοῦντι ἐκκλησία τῶν γειτονιῶν καὶ μοναστήριον τῆς θεοτόκου, Θεοσκέπαστος ἐπιλεγόμενον. Μεταξὺ τῶν δύο βουνῶν, ὅπου ἐστὶν ὁ ποταμὸς ὁ ἀπὸ τοῦ Σουμελαῖ καταβαίνων, τῇ τῆς θεοτόκου βοήθειᾳ αἱ εὐρίσκόμεναι κῶμαι χριστιανίζουσιν. Ὁμοίως καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ ὄρους Σουμελαῖ χωρία ἕως Κανίν εἰσὶ χριστιανικά. ὄρος δὲ ἐστὶ τοῦτο τὸ Κανίν. Ἐξω τῆς Θεοδοσιουπόλεως ἐν τινὶ ὄρει ἐστὶν ἐκκλησία μικρά· εἰσὶ δὲ ὀρθόδοξοι ἱκανοὶ ἐν τε τῇ πόλει καὶ ἐν πολλοῖς χωρίοις. Οἱ παπιστὰὶ ἐπαπίστισαν ἐν αὐτοῖς Ἀρμενίους τινάς.

— Ἔτει 1661. Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Παρθένιος ὁ Μογιλάλος, ὁ Βασιλείος βοεβόδας παρὼν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει (ἡγεμονεύοντος Μολδαβίας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Στεφάνου) ὁ δραγομάνος τῆς Πόρτας Παναγιώτης ὁ Νικόσιος καὶ ἡ σύνοδος τῶν ἐνδημούντων ἀρχιερέων τε καὶ ἀρχόντων τῶν παρευρεθέντων ψηφίζεται εἰς πατριάρχην Ἱεροσολύμων τὸν Συναῖτην Νεκτάριον· καὶ ὄντα πέμπουσι τὸν Φιλιππουπόλεως Γαβριήλ, ἵνα τελειώσῃ τὸ ἔργον· ὅστις φθάσας εἰς Ἰσόπην ἤκουσε τὴν εἰς τὴν Γάζαν ἔλευσιν τοῦ Νεκταρίου. Θανόντος γάρ τοῦ Συναίου Ἰωάσαφ προχειρισθεὶς ἐπίσκοπος ὁ Νεκτάριος ἤρχето χειροτονηθῆναι· ἀλλὰ χειροτονεῖται πατριάρχης Ἱεροσολύμων ἔσω τοῦ ἁγίου Τάφου τῇ κυριακῇ τῶν βαίων.

Σκεπάζει κελλίᾳ τινὰ ὄντα διεφθαρμένα ἀγοράζει τοὺς οἴκους πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ Προδρόμου γρσ. 1700. ἐλθὼν διὰ Γάζης εἰς τὸ Ῥέμι οικοδομεῖ κατοικίας, μὴ οὔσας πρότερον πρὸς κάταλυμα τῶν τοῦ θρόνου πατέρων.

Ἐρχεται εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν ἔτει 1662 σепτεμβριῶ· κάκειθεν ἀπῆλθεν εἰς τὸ Γιάσιον ἔτει 1663 σепτεμβριῶ· κάκειθεν εἰς τὴν Βλαχίαν ἔτει 1664 ἀπριλλίῳ, εἶτα εἰς Ῥουστζοῦκι, Ῥάσγρατα, Προβάτου, Βάρναν, Τύρνοβον, Ἀδριανούπολιν, ὅπου ἦν καὶ ὁ σουλτάν Μεχμέτης ὁ δ', κάκειθεν εἰς Βυζάντιον, ἀσθενῶν ὑπὸ τοῦ κόλικος πρὸ πολλοῦ καὶ τῆς ζωῆς ἀπεγνωσμένος· ἀλλ'

ἀπελθὼν εἰς τὸ ἅγιασμα τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ἁγιασμόν ἐπιτελέσας καὶ πῶν ἐξ αὐτοῦ, ἐν ἀκαρεῖ ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ κώληξ καὶ ἕως θανάτου οὐδέτι προσεπάλαισεν αὐτῷ.

Τὰ πέτρινα οἰκοδομήματα, ὧν τὸ ἓν ἐστὶ βιβλιοθήκη, δέδωκεν τῷ Ἁγίῳ Τάφῳ ὁ πρωτογουνάριος Μανολάκις ὁ Καστοριανός· καὶ ὁ αὐτὸς διὰ προτροπῆς τοῦ πατριάρχου Νεκταρίου ἀνεκαίνισε τὴν στέγην τοῦ ναοῦ τῆς Βηθλεέμ, ἀποστείλας διὰ τοῦ Φιλοθέου μοναχοῦ εἰς Ἰόππην ξύλα 40, δεκαπεντεπηχᾶ, καὶ ὀκτωπηχᾶ 80, καὶ σανίδας καὶ σίδηρον καὶ ἡλους, προσεπιμετρήσας καὶ τῷ πατριάρχῃ διὰ τὴν οἰκοδομὴν καὶ φλωρία 20000 καὶ σταυρὸν πολύτιμον.

Ἐῖτα διὰ Καλλιουπόλεως, Λέσβου, Σμύρνης, Χίου καὶ Ῥόδου ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἔτει 1665 σεπτεμβρίῳ· ἔθετο τὰ ἅγια λείψανα ἐν θήκαις κρυσταλλίναις, δῆσας ἕξωθεν ἀργυρῶν καταδέσμῳ καὶ ἐν ἐκάστῳ βαλὼν ἕξωθεν χάρτην δηλοῦντα, τίνος ἁγίου ἐστὶ λείψανον· καὶ κατασκευάσας δύο ἀντίπηγας ἔβαλεν αὐτὰ ἔσω· ἔθηκε δὲ μετὰ χρυσοῦ, ὅσον κατὰ τὰς γωνίας, καὶ τὸ εὐρισκόμενον τίμιον ξύλον ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ· κατὰ δὲ τὸ πλάτος ἔβαλε κρύσταλλα καὶ ἐν ἐνὶ μέρει ἐποίησε θυρίδιον μετὰ κλειδός, ἵνα κλείηται καὶ πάλιν ἀνοίγηται χάριν προσκυνήσεως. Ἐῖτα κατασκεύασε τὸ σὺνθρονον τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ ἀναστάσεως· ἀνεκαίνισε καὶ τὰ κελλία καὶ τὰ τείχη τὰ σεσαθρωμένα τῆς λαύρας τοῦ ἁγίου Σάββα καὶ ἔκτισε καὶ κελλίον μέγαλον πρὸς κατάλομα τῶν ξένων, κἀν τῷ μοναστηρίῳ τοῦ Ἀρχαγγέλου ἔτει 1667 πολλὰ ἀνεκαίνισεν.

Δελεάσαντες οἱ Φράροι ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ τὸν ἐπίτροπον τοῦ πατριάρχου Λαυρέντιον, ἔλαβον δολίως ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὰ πρωτεῖα ἐν τε τῷ Κουβουκλείῳ τοῦ Ἁγίου Τάφου καὶ ἐν ταῖς λιτανείαις· περὶ ὧν μεσιτεύσας ὁ ῥεσιδέντες τῆς Νεμτζίας ἐποίησεν αὐτοῖς καὶ ὄρισμόν. Ὅθεν γέγονε μάχης προπαρασκευῆ μετὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ Φράγκων. Ἀνῆλθεν οὖν ὁ Νεκτᾶριος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἔτει 1668, πατριαρχεύοντος τοῦ οἰκουμένου πατριάρχου Μεθυσίου τοῦ ἀπὸ Ἡρακλείας, καὶ διὰ τὰς πολλὰς τοῦ ἀσθενείας παρητήθη τοῦ θρόνου. Καὶ τότε συνέθετο τὸ ἐπωφελές καὶ ἀναγκαϊότατον κατὰ Λατίνων σὺνθημα, καὶ ζή-

σας ἔτη τὰ πάντα ἐν οἷς ἐπατριαρχευσεν ἔτη μόνον ὀκτώ, μετέβη εἰς τὰς αἰωνίους μονάς.

— Ἔτει 1662. Κεφάλαιον τριακοστὸν δευτέρον. Πατριαρχεῖα Διονυσίου τοῦ γ' τοῦ ἀπὸ Λαρίσης.

Πατριαρχεύσαντος τοῦ Παρθενίου ἔτη τέσσαρα καὶ μῆνας δύο καὶ παραίτησιν τοῦ θρόνου ποιησαμένου, λαβόντος τε ἀντ' αὐτοῦ τὴν Προῦσαν προεδρικῶς, ἀναβιβάζεται εἰς τὸν πατριαρχικὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον τρίτος τῷ τοιοῦτῳ ὀνόματι Διονύσιος, ὁ ἀπὸ τῆς νήσου Ἄνδρου καὶ μητροπολίτης Λαρίσης, ὁ ἐπικληθεὶς Σπανός τε καὶ Πάρδαλις Ἀγρία, Ἰουνίου τῆ κδ' ἡμέρα κυριακῆ. Τοῦτον ὑπερεπαιεῖ ὁ Ἱεροσόλυμων Δοσίθεος, μετὰ Τιμόθεον, λέγων, οὐκ ἔχων συγκρινόμενον αὐτῷ πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως ἕως τῆς ὥρας ταύτης ἐπὶ φρονήσει καὶ ζωῇ ἐναρέτῳ· καὶ τοῦτῳ ἀφιέρωσεν ὁ αὐτὸς Δοσίθεος τὸ βιβλίον αὐτοῦ, ᾧ ὄνομα Καταλλαγή. Διὰ προτροπῆς τοῦδε τοῦ πατριάρχου Διονυσίου ὁ πρωτογουνάριος Μανολάκις ὁ Καστοριανός συνεστήσατο σχολεῖα ἐν τε τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ Χίῳ καὶ Ἄρτῃ δι' ἰδίων ἐξόδων.

Ἰωαννίκιον τὸν ἀπὸ Βερροίας πατριαρχεύσαντα τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου Ἀλεξανδρείας ἔτη ἑννέα καὶ θανάοντα, διεδέχθη ὁ Παΐσιος, χειροτονηθεὶς ἐν τῷ λεγομένῳ Παλαιῶν Μισίρι. Αὕτη δὲ ἡ Βέρροια ἔστιν ἢ ἐν τῇ Συρίᾳ τουρμιστὶ λεγομένη Χαλέπι.

— Ἔτει 1663. Πυρκαϊὰ εἰς τὴν πόλιν, καὶ καίονται αἱ οἰκίαι τῶν Ἑβραίων αἱ οὐσαι ἀπὸ τῷ Βασιλεὺς χάνι καὶ αἱ ἀπὸ τοῦ Ζινδὰν καπισαὶ ἕως τοῦ τείχους τοῦ Βυζαντίου· καὶ ἐδιώχθησαν τοῦ λοιποῦ ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ μέρη οἱ Ἑβραῖοι, εὐαρίθμων τινῶν οἰκῶν ἑβραϊκῶν σφζομένων τανῦν μόνον εἰς τὸ Παλόκ παζάρι.

Ἦνωσεν ὁ πατριάρχης τῇ μητροπόλει τοῦ Φιλίππου καὶ Δράμας τὰς δύο ἐπαρχίας τοῦ Ζυγῶν καὶ Νευροκόπου διὰ συνόδου τοπικῆς.

— Ἔτει 1666. Δευτέρα πατριαρχεῖα τοῦ αὐτοῦ Παρθενίου τοῦ ἀπὸ Προύσης, τοῦ ἐπιλεγομένου Μογιλάλου.

Ἐπανακάμφας ἀπὸ τῆς Βλαχίας ὁ προρρηθεὶς πατριάρχης Παρθένιος ὁ δ', ὁ ἀπὸ Προύσης καὶ Μογιλάλος ἐπικαλού-

μενος, αναβιβάζεται τὸ δεύτερον εἰς τὸν πατριαρχικὸν οἰκου-
μενικὸν θρόνον κατὰ τὴν κε' τοῦ δεκεμβρίου, ἐξώσας τὸν Διονύ-
σιον.

Ἐβραῖος τις Κωνσταντινουπόλιτης τοῦνομα Σαπετάϊ Σεβί
μετὰ τὸν διωγμὸν τὸν μετὰ τὴν ῥηθείσαν πυρκαϊάν ἐλθὼν εἰς τὴν
Σμύρνην, κάκειθεν εἰς Γάζαν καὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπανελθὼν εἰς
τὴν Σμύρνην, προσποιεῖται τὸν Μεσίαν, ὡς ἐγένετο πάλαι ποτὲ
ἐν τῇ Κρήτῃ, ἀπατᾷ τοὺς Ἐβραῖους καὶ φθειρεῖ παρθένους αὐ-
τῶν καὶ γίνεται ἄτοπα πολλά καὶ κινήματα Ἰουδαίων ἀπὸ τε
Δεχίας, δόσεως, Ἀφρικῆς καὶ δυτικῶν ἐπαρχιῶν, τῶν ὑπὸ τοῖς
Ὀθωμανοῖς. Μεταπέμπεται αὐτὸν ὁ βεζίρης ἀπὸ Καλλιουπόλεως,
καὶ εἰρκτῇ παραδοὺς ἐξορίζει εἰς τῆς Ἀβύδου τὸ φρούριον μὴ ἡσυ-
χαζόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων, τοῦ σουλτάν Μεχμέτι τοῦ δ' ὄν-
τος εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ τοῦ Βεζίρι ἀπελθόντος εἰς τὴν
Κρήτην, ὁ ἀνθύπατος τῆς Κωνσταντινουπόλεως μεταπέμπεται δέ-
σμιον τὸν Σαπετάϊν καὶ πέμπει εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν πρὸς
τὸν σουλτάνον, καὶ φοβηθεὶς ἐτούρπισεν. Εἶτα μὴ παυσασμένων τῶν
αὐτοῦ ἀτοπημάτων, ἐξωρίσθη εἰς τὴν Κορώνην κάκεισε τὴν ψυ-
χὴν ἐξέμεσεν. Ἄλλ' ὕστερον τῷ ἔτει 1683 νέος τις Ἐβραῖος ἐν
τῇ Θεσσαλονίκῃ προσποιεῖται τὸν Μεσίαν, καὶ ἐπίστευσαν αὐτῷ
οἱ Ἐβραῖοι, καὶ μεταπεμφθεὶς ὑπὸ τοῦ σουλτάνου σαρακηνίζει,
καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην εἶχον αὐτὸν οἱ Ἐβραῖοι ὡς
Μεσίαν, καὶ δι' αὐτοῦ ἐτούρπισαν ἐν τε τῇ Θεσσαλονίκῃ καὶ
Σέρραις ὑπέρμετροι Ἐβραίων καὶ χαχάμιδες ὀδοηκονταετεῖς
πλεῖστοι ὄσοι.

Τὸν Ἀλεξανδρείας πατριάρχην Παΐσιον ἀπελθόντα εἰς Μο-
σχοβίαν καταβιβάζει παρανόμως τοῦ θρόνου φθορήσας ὁ πατρι-
άρχης οὗτος Παρθένιος ὁ Μογιλάλος προφάσει δῆθεν τῆς
βασιλικῆς ἐπιταγῆς, δι' ἧς ἐκωλύετο τὸ ἀπέρχεσθαι ἐκεῖσε πατρι-
άρχην τινὰ τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας ἢ ἀρχιερέα, καὶ εἰσῆγα-
γεν ἀντ' αὐτοῦ εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἀλεξανδρείας τὸν Ῥόδου μη-
τροπολίτην Ἰωακείμ κατὰ μῆνα νοέμβριον τοῦδε τοῦ ἔτους.
ἀλλὰ καὶ ὡς πάλιν ἐξεβλήθη ὁ Ἰωακείμ ὡς ἐπιβάτης, καὶ
ἔμεινεν ὁ γνήσιος ποιμὴν Παΐσιος. Ἐποίησε δὲ καὶ ἄλλα κακὰ
καὶ ἄθεσμα ὁ πατριάρχης οὗτος Παρθένιος.

— Ἐτει 1667. Ἐπιπέδησις τοῦ Κλήμεντος τοῦ ἀπὸ
Ἰκονίου.

Κατὰ τὴν θ' τοῦ δεκεμβρίου ἡμέρα β' ἐπιβαίνει τοῦ θρόνου
ὁ μητροπολίτης Ἰκονίου Κλήμης, ἐξορίας εἰς τὴν Τένεδον τὸν
πατριαρχεῦντα Παρθένιον. Ἄλλ' οἱ ἀρχιερεῖς οὐ ποιήσαντες
τὴν μετάθεσιν ἤλθον εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ἐνθα διέτριβε τότε
ὁ σουλτάν Μεχμέτις ὁ δ' καὶ ἔμεινεν ὁ θρόνος χηρεῦν πα-
τριάρχου μῆνας τρεῖς καὶ ἡμέρας 25.

Τὸν πάπαν Ἀλέξανδρον τὸν ἑβδομον θανόντα διεδέχθη
Κλήμης ὁ ἔννατος ἀπὸ Πιστόγιαν πόλιν τῆς Ἰταλίας ἰουνίου
δεκάτῃ ἐνάτῃ.

— Ἐτει 1668. Κεφάλαιον τριακοστὸν τρίτον. Πατριαρχία
Μεθόδιου τοῦ ἀπὸ Ἡρακλείας.

Τούτῳ οὖν τῷ ἔτει Μεθόδιος ὁ γ' ὁ ἀπὸ Ἡρακλείας ψήφω
καὶ δοκιμασίᾳ κοινῇ τῶν ἀρχιερέων ἀναβιβάζεται εἰς τὸν οἰκου-
μενικὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως μὲ μεγάλα ἔξοδα ὅστις
τὸ βασίλειον ἐνδομα ἐνδομίδει ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Ἀδριανουπόλει ἀνα-
κτορίων ἕως εἰς τὴν μητρόπολιν ἐπανακάμπτων ἔφιππος ἐφόρει
εἰς τὴν κεφαλὴν κόκκινον πῆλον ἐκ βελούδου, ἦτοι μεταξωτοῦ,
λευκοὺς σταυροὺς χρυσοῦς μετὰ μαργάρων ἔχοντα ἄλλ' ἐξ ἐκεί-
νου ἐξέλεπε τὸ σκιαδίων οὐδεὶς γὰρ μετὰ τὸν Μεθόδιον ἐπὶ
κεφαλῆς ἢ ἐν ταῖς χερσίν ἔφερον σκιαδίων, ὡς οἱ πρὸ τοῦ Με-
θόδιου ὀδεύοντες εἰώθασιν φέρειν εἰσερχόμενοι τε καὶ ἐξερχόμενοι
τῆς βασιλείου αὐλῆς.

Ἐδωκεν ὁ πατριάρχης Μεθόδιος τὴν μητρόπολιν τοῦ Προϊ-
λάβου τῷ ἐξωσθέντι πατριάρχῃ Παρθενίῳ διὰ προζωάριον,
εἶτα μετὰ μικρὸν ἔδωκε τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Τυρνόβου.

— Ἐτει 1669. Παιρηθέντος οὖν τοῦ κυρ Νεκταρίου
γίνεται πατριάρχης Ἱεροσολύμων ὁ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης Δο-
σίθεος ἰαννουαρίου τῇ κγ' τοῦδε τοῦ ἔτους. Εὔρε χρέος τοῦ
Ἁγίου Τάφου ἐν μὲν τῇ Κωνσταντινουπόλει γρόσια 16000, ἐν δὲ
τῇ Ἱερουσαλήμ γρόσια 65000, καὶ τριῶν χρόνων τόκους ἀπλη-
ρώτους. Ὁ δὲ Νεκτάριος γέρων καὶ ἀσθενὴς ἀπῆλθεν εἰς Ἱε-
ροσόλυμα ἐπιτροπικῶς κατὰ μῆνα ἰούνιον. Εἶτα πέμπει εἰς τὴν
Ἱερουσαλήμ ὁ Δοσίθεος διὰ τοῦ μοναχοῦ Γερασίμου γρό-

σια 10000, διὰ τὰ δωθεῖν εἰς τὰ χρέη, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν χάριν ἐλεημοσύνης κατὰ μῆνα Ἰούνιον, κάκειθεν εἰς Φιλιππούπολιν, Στενίμαχον, Παζαρτζίκι, Ἐσκι Ζαγοράν καὶ Γιάνπολιν, καὶ πέμπει εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ διὰ τῶν μοναχῶν Καλλινίκου καὶ Παρθενίου γρόσια 12000, εἶτα ἀπῆλθεν εἰς Σίλιμον, Ἀλβανιοχώριον, Τούρναβον, καὶ Τζερεβένβοδα ἔτει σωτηρίῳ 1670· κάκειθεν εἰς Δρύστραν, Φλότζι καὶ Βουκουρεστίον. Ὁ δὲ Νεκτάριος εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, παρόντος τότε ἐκεῖσε καὶ τοῦ πρώην Κωνσταντινουπόλεως Διονυσίου, ἔφησεν ἅγιον μύρον πολὺ καὶ θαυμαστόν· ὃ τε Δοσίθεος ἐν Βουκουρεστίῳ τῇ τοῦ κοινοῦ δαπάνῃ ἔφησεν ἅγιον μύρον φέρων ὄλην λύτρων 210.

Συντίθησιν ὁ Νεκτάριος τὸ λεγόμενον Σύνταγμα κατὰ τῆς τοῦ πάπα ἀρχῆς.

Ὁ δὲ Δοσίθεος ἐκ Βουκουρεστίου ἀπελθὼν εἰς Γιάσιον τῆς Μολδαβίας, ἔλαβε τὸ μοναστήριον τὴν Τζετατζούγιαν, τὸ ἐκ βάρων οἰκοδομηθὲν παρὰ τοῦ Δούκα βοεβόδα, καὶ τὸ μοναστήριον Κληντζα. Κάκειθεν διὰ τῆς Ἀδριανουπόλεως ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐξ ἧς ἦλθε πάλιν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ἀπαντήσων τὴν ἐπίρροιαν τοῦ πρέσβεως τῆς Φράντζας, κάκειθεν ἀπῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ἔτει 1671 κατὰ μῆνα μάρτιον μὲ ἀργυρᾶς κανόνης 40 καὶ χρυσῆν μίαν, καὶ χρυσοῦν θυμιατήριον, καὶ ἐδιωρνώθη ἱκανῶς τὸ ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ χρέος, καὶ ἡλευθερώθησαν ἐκ τῶν χειρῶν τῶν χρεωφειλέτων τὰ δοθέντα αὐτοῖς εἰς ἐνέχυρον σκεύη τοῦ Ἁγίου Τάφου. Καὶ ἐκρήμυισεν ὁ Δοσίθεος κτήρια τινὰ αἰρετικῶν ἔνδον ἐν τῷ μεγάλῳ ναῶ ὄντα κατὰ τὸ νότιον μέρος τοῦ ἁγίου Κουβουκλείου· καὶ ἀγαγὼν τέκτονας ἀπὸ τῆς Ἀδριανουπόλεως ἀνωκοδόμησεν τὸν κατὰ τὴν Βηθλεὲμ μεγάλον ναὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἁγίου Σπηλαίου, ἀπὸ Σεπτεμβρίου ἕως Ἰουλίου τοῦ ἔτους 1672, τὸ δὲ τέμπλον κατεσκευάσθη ὑπὸ τεκτόνων Χίων, πληρωθέντων παρὰ τῆς Χίου, τὰ δὲ ξύλα τοῦ τέμπλου καὶ τὸ χρώσωμα ἐπλήρωσαν ἄλλοι πτωχοί· τὴν δὲ ὄλην τῆς οἰκοδομῆς ὄλην ἀπέστειλεν ὁ πρωτογουνάριος Μανολάκις ὁ Καστοριανός.

Ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ Δοσίθεος ἔτει

1672 Ἰουλίῳ, καὶ ἀπαντήσας τὰς διὰ τὴν οἰκοδομὴν ἐπιηρείας τῶν Φράρων ἀπῆλθεν εἰς Βλαχίαν καὶ ἔλαβε τὰ μοναστήρια Καλούην καὶ Οὐγκρέην, κάκειθεν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν κάκειθεν εἰς Σόφιαν καὶ Πελιγράδι ἔτει 1673 δεκεμβρίῳ.

Οἱ ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ Φράροι μέλλοντες ὑποδεχθῆναι τὸν πρέσβυν τῆς Γαλλίας δε-Νοϊδὲλ ἀτακτοῦσι περὶ τὸ Κουβούκλειον τοῦ Ἁγίου Τάφου, σιολίσαντες αὐτὸ μεγαλοπρεπῶς παρὰ πᾶσαν συνήθειαν, καὶ παρὰ τῶν πατέρων κωλυόμενοι τύπτουσι δύο πατέρας ἀφέντες ἡμιθανεῖς, καὶ φονεύουσι καὶ τρίτον μοναχὸν τοῦνομα Κλήμεντα ἔτει σωτηρίῳ 1674 μαρτίῳ γ' τὰς δὲ παροινίας τοῦ ῥηθέντος πρέσβεως τὰς πρὸς τοὺς πατέρας μαθούσα ἡ Πόρτα, ἐπροστάχθη ἐπανελθεῖν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἠσύχασαν οἱ πατέρες.

Ὁ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει βαρδαπέτης τῶν Ἀρμενίων Ἐλεάζαρ, μεθ' οὗ τοὺς πολλοὺς καὶ διεξοδικούς πολέμους εἶχεν ὁ Ἱεροσόλυμον Παΐσιος, δελεάσας τὸν καθολικὸν τῶν Ἀρμενίων τὸν ἐν τῇ πόλει Σῆς, ἔκαμεν αὐτὸν καθολικὸν τῆς Ἱερουσαλήμ τῷ ἔτει 1665, εἶτα ἔκαμε μεγάλα σκάνδαλα μὲ τὸν καθολικὸν τῆς Ἀρμενίας Ἰάκωβον. Ἐκείνου γὰρ μόνου τὴν ἔφησιν τοῦ μύρου ποιούντος καὶ πέμποντος αὐτὸ πρὸς πάντας τοὺς ἀπανταχοῦ τῆς Ἀρμενίου καὶ συνάγοντος ἐκ τούτου ποσότητα ἱκανὴν χρημάτων, ὁ Ἐλεάζαρ ὑποσχεθεὶς διδόναι κατ' ἔτος τῷ βασιλικῷ ταμείῳ 45000 ἄσπρα ἔλαβεν ὀρισμόν, νὰ φήνη τὸ μύρον ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ. Οὗ γενομένου ἦλθεν ὁ Ἰάκωβος ἀπὸ τῆς Περσίας εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν τῷ ἔτει 1667 καὶ δοὺς τῇ βασιλείᾳ φλωρία 20000, ἀναιρεῖ τὰ τοῦ Ἐλεάζαρου μὲ χάτι σερίφι, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ φήνηται τὸ μύρον μόνον εἰς τὸ Ῥεβάν· ὁ δὲ Ἐλεάζαρ ἔδωκε τῇ βασιλείᾳ ἐν τῇ Ἀδριανουπόλει πουγγεῖα 45 ἔτει 1671, καὶ γράφεται πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ· εἶτα ἀπατήσας τὴν Πόρταν τῷ ἔτει 1673 λαμβάνει ὀρισμόν, καὶ ἀπελθὼν εἰς τὸν κριτὴν τῆς Ἱερουσαλήμ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ ἄδειαν λειτουργεῖν τοὺς Ἀρμενίους ἐν τῷ Κουβουκλείῳ τῷ ἐπὶ τοῦ Ἁγίου Τάφου.

Οἱ δὲ Φράροι οὐκ ἔχοντες ἀντιστῆναι αὐτῷ κατέφυγον εἰς τὸν πατριαρχικὸν ἐπίτροπον, ὅστις ἀπελθὼν εἰς τὸν κριτὴν ἀπέ-

δειξεν μὲ τὰ βασιλικὰ χρυσόβουλλα δεσπότης τοῦ Ἁγίου Τάφου εἶναι μόνον τοὺς Ῥωμαίους, καὶ διώκονται οἱ Ἀρμένιοι. Ἐρωτήσαντι δὲ τῷ κριτῇ, διὰ τί λειτουργοῦσιν ἐκεῖ ἔνδον οἱ Φράγγοι, ἀπεκρίθη τό, ὅτι δέδωκεν αὐτοῖς ἄδειαν ὁ πατριάρχης. Ὅθεν οἱ Φράγγοι ἀπατήσαντες τὸν κριτὴν ἔλαβον ἀναφοράν, ὅτι τάξις ἐστὶ λειτουργεῖν ἐκεῖ τοὺς Φράγγους, Ἀρμενίους δὲ ἢ τινα ἄλλην φυλὴν οὐδαμῶς· καὶ πέμπουσι τὸ ἰλάμι εἰς τὸν ἐπίτροπον τῆς βασιλείας ὄντα εἰς τὴν Μισίαν. Ὅπερ μαθὼν ὁ Δοσίθεος ἐν Πελιγραδίῳ ἦλθεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ἐπανακάμψαντος ἤδη ἀπὸ Μισίας ἐκεῖσε τοῦ τε βεζίρι καὶ τοῦ βασιλέως, καὶ κρίνεται τῷ ἔτει 1675 εἰς τὸ ἄρξ ὁδοῦ μὲ τοὺς Φράρους καὶ ἀποδείκνυται μὲ τὰ χάτι σερίφια τοῦ σουλτάν Σουλεϊμάνη καὶ τοῦ σουλτάν Μουράτη, ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι ἔχουσι τὸν μέγαν ναὸν τῆς Ἀναστάσεως, καὶ τὸν ναὸν τῆς Βηθλεέμ μετὰ πάντων τῶν περιεχομένων καὶ τῶν περιεχόντων, ἦτοι μνήμα, Γολγοθάν, Ἀποκαθήλωσιν, καὶ Σπήλαιον ἐν τῇ Βηθλεέμ, καὶ τοὺς Ῥωμαίους προτιμᾶσθαι ἐν τε τῷ μνήματι καὶ ἐν ἐκάστη ἐκκλησίᾳ καὶ μοναστηρίῳ, καὶ ἐν πάσῃ τάξει καὶ ἐνεργείᾳ εἶναι πρώτους, καὶ τῷ θελήματι αὐτῶν προσκυνεῖν τὰς ἄλλας φυλάς· καὶ διώκονται οἱ Φράροι, νικήσαντος εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Δοσιθέου.

Σφίζεται εἰς τὸν θρόνον καὶ γοιζέτι παλαιότατον περιέχον, ὅτι τὸ νὰ εἶναι εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ Φράροι μόνον 36 καὶ ἐν ἐκάστη τριετία νὰ ἀλλάττωνται. Ἐμεσίτευσεν ὁ πρέσβυς τῆς Φράντζας, τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ἑγγλιτέρας κατὰ τοῦ κυρ Δοσιθέου, ἀλλ' οὐδὲν ἤρυσαν ὅστις ἔλαβεν ὄρισμὸν τοῦ βεζίρι μὲ ὄσιν ἐβδομηῆντα πουργείων, καὶ ἔπεμψεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ μουπασίριν, ὅστις φθάσας ἐκεῖ τῷ ἔτει 1676 κατὰ μῆνα Ἰαννουάριον ἐξέβαλε μὲ τὸ μέσον τοῦ καθῆ ἀπὸ τὸν Ἁγίον Τάφον τὰς ποδίνας καὶ ὅσα κανὰ εἶχον οἱ Φράροι, καὶ παρέδωκε τῷ Δοσιθέῳ τὸν Ἁγίον Τάφον, καὶ τὸ πρῶτ' ἐλειτούργησαν ἔνδον οἱ Ῥωμαῖοι· ἐξέβαλε δὲ καὶ τὰς τρεῖς κανδήλας τῶν Φράρων, τὰς ἐν τῇ καμάρα. τὰς δὲ ἔνδον τοῦ Ἁγίου Τάφου εἶασε μένειν ὁ Δοσίθεος ἐκοντί, νομίσας φιλιωθῆναι μετ' αὐτῶν, καὶ ἐκρέμασεν ἔνδον τοῦ Κουβουκλείου καὶ ἄλλας δέκα κανδήλας.

Ἐῖτα οἰκοδομεῖ καμάραν ἀπὸ τοῦ πατριαρχείου μέχρι τοῦ μο-

ναστηρίου τῆς ἁγίας Θέκλης, ὅπερ ἐστὶ τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἐγένετο καὶ τὸ μοναστήριον μὲ αὐλὴν καὶ οἰκήματα καὶ κῆπον.

Ἐῖτα ἐπανῆλθεν ὁ Δοσίθεος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, κατέβηεν εἰς Βλαχίαν ἔτει 1677, κατέβηεν εἰς Γιάσιον κατέβηεν πάλιν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Οἱ Δέχοι διὰ νὰ εἰρηνοποιήσουν μὲ τοὺς Ὀθωμανούς, ζητοῦν τὰ προσκυνήματα τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀλλ' οὐκ εἰσακούονται.

Λαμβάνει καὶ ἕτερον ὄρισμὸν ὁ Δοσίθεος μὲ 30 πουργεῖα διὰ τὴν λιτανίαν, ἣν μόνον ἐποίουν καθ' ἐκάστην ἑσπέραν οἱ Φράροι, καὶ ἤρξαντο ποιεῖν πρῶτον οἱ Ῥωμαῖοι, εἶτα ἄμετ' αὐτοὺς οἱ Φράροι.

Ἐῖτα διελθὼν Νικομήδειαν καὶ Προύσην καὶ Δαμασκόν, ἦλθε πάλιν ὁ Δοσίθεος εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἔτει 1678 σεπτεμβρίῳ καὶ ἀνακαίνιζει τὸ μοναστήριον τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν, καὶ οἰκοδομεῖ καὶ τὰ ἀντιστηρίγματα τῆς ἐκκλησίας, αἰεῖψας τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἀνοίξας τὴν μεγάλην θύραν καὶ θυρίδας, καὶ ποιήσας τὸ ἱπποστάσιον, νάρθηκα, καὶ ἄλλα πολλὰ καλωπίσας.

Ἐνοῦνται Φράροι καὶ Ἀρμένιοι κατὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ πεμπουσι ἄρξι τοῦ μουτεβελί εἰς τὸν βεζίριν ὅπερ μαθὼν ὁ Δοσίθεος ἔρχεται ὁρμαῖος εἰς τὴν πόλιν, ἀπαντᾷ τὰ κακά, καὶ οὐδὲν ἀνύουσι οἱ ἐχθροί, καίτοι πολλὰ ὑποσχεθέντες.

Ἀπέρχεται ὁ Δοσίθεος εἰς τὴν Βλαχίαν, ὄντος αὐθέντου Σεργάνου τοῦ Καντακουζηνοῦ, εἶτα εἰς τὸ Γιάσιον εἶτα ἐπανακάμψας εἰς τὴν πόλιν πέμπει εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ πουργεῖα 64 ἔτει 1681 κατὰ μῆνα Ἰαννουάριον πρὸς ἐλάφρωσιν τοῦ χρέους τῶν Ἰβηρικῶν μοναστηρίων ἦσαν γὰρ χρεεῖ βαρυτάτῳ ὑποκείμενα, καὶ μόνον τὸ χρέος τοῦ μοναστηρίου τοῦ Σταυροῦ, ὅπερ ἔχουσι οἱ Ἰβηρες ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ, ὑπέκειτο εἰς χρέος γροσίων 94 χιλιάδων, καὶ οἱ δανισταὶ Τοῦρκοι ἐζήτουν τὰ ἄσπρα καὶ ἐσφράγιζαν καὶ ἠνόχλουν τὸ μοναστήριον, καὶ οἱ Φράγγοι καὶ οἱ Ἀρμένιοι ἐβουλεύοντο πληρῶσαι τοῖς δανισταῖς τὰ ἄσπρα καὶ λαβεῖν τὰ μοναστήρια τῶν Ἰβήρων, οἱ μὲν Φράγγοι τὸν ἅγιον Νικόλαον, οἱ δὲ Ἀρμένιοι τὰ λοιπά. Ἀπῆλθεν οὖν ὁ Δοσίθεος εἰς τὴν Ἰβηρίαν χάριν ἐλεημοσύνης διὰ τὰ χρέη τῶν Ῥη-

θέντων τῆς Ἰβηρίας μοναστηρίων, καὶ ἀπάρας τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ μῆνα φεβρουάριον, ἔφθασε διὰ θαλάσσης εἰς τὴν Τραπεζοῦντα, κάκειθεν διὰ ξηρᾶς εἰς τὴν Θεοδοσιούπολιν, κάκειθεν εἰς τὸ Κάρσι πόλιν τῆς Ἀρμενίας, κάκειθεν εἰς τὸ Τίφλιζι, μητρόπολιν τῆς ἄνω Ἰβηρίας, ἰουνίου ζ', καὶ ἐκεῖ ἐδιόρθωσε τὰ περὶ τοῦ χρέους τῶν μοναστηρίων αὐτῶν.

Οἱ Φράγγοι δίδωσι λιβέλον τῷ σουλτάνῳ ἔτει 1681 διὰ τινος παπιστοῦ Χαλεπλή, ζητοῦντες δοθῆναι αὐτοῖς τὸν Ἅγιον Τάφον, Γολγοθᾶν καὶ Ἀποκαθήλωσιν καὶ τὸ ἐν τῇ Βηθλεέμ σπήλαιον τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, ὑποσχεθέντες πολλὰς χιλιάδας φλωρίων καὶ τὰ εἰς τὸ τζαμί τοῦ σουλτάν Ἀχμέτι χίλια πενήντα γρόσια ἅνὰ ἔτος. Ὁ σουλτάνος ἔπεμψε τὸν λιβέλον εἰς τὸν βεζίριν, ὅστις ἐδίωξε τοὺς Φράγγους· ἀλλ' ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ἰάκωβος πεισθεὶς συμβουλαῖς τινων, ἔγραψεν εἰς τὴν Ἰβηρίαν συνοδικῶς μετὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἀρχόντων τῷ Δοσιθέῳ ἐπανελθεῖν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀπολογηθῆναι· ὅθεν ἐλθὼν ἔδωκεν πουγγεῖα 14, καὶ λαμβάνει ὄρισμὸν κατὰ τῶν Φράγγων.

Ὁ ἐπίτροπος τοῦ Ἁγίου Τάφου ἄνευ ἀδείας τοῦ κριτοῦ ἀνακαινίζει τὴν ἐκκλησίαν, τὴν οὖσαν ἐν τῷ χωρίῳ τῶν Ποιμένων τῷ κειμένῳ ὑπὸ τῇ Βηθλεέμ ἔτει σωτηρίῳ 1681, καὶ ἀκολουθεῖ ζῆμια πουγγείων 10.

Ὁ πασᾶς τῆς Ἱερουσαλήμ ἐπὶ ἔτη ἑπτὰ ζῆμοῖ τὸν θρόνον τῆς Ἱερουσαλήμ γρόσια χιλιάδας 70· καὶ τῷ ἔτει 1682 ἔστειλεν ὄρισμὸν ὁ Δοσιθέος ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ διωρθώθησαν αἱ καινοτομίαι τῶν κριτῶν, αἱ κατὰ τοῦ θρόνου, καὶ τὰ λοιπὰ κάκιστα ἦδη αὐτῶν.

Τῷ ἔτει 1683 κινοῦνται οἱ Φράγγοι ἐν τῇ Ἀδριανουπόλει κατὰ τοῦ Δοσιθέου, ζητοῦντες αὐτοὺς εἶναι πρώτους· ἀλλὰ παραστάντος τοῦ Δοσιθέου ἐδιώχθησαν ὑπὸ τοῦ βεζίρι οἱ Φράγγοι.

Ὁ προρρηθεὶς βαρταπέτης Ἐλεάζαρ κινεῖται κατὰ τοῦ Δοσιθέου, ὑποσχεθεὶς πολλὰ πρὸς ἀπόκτησιν τῶν Χαπαισιακῶν οἰκημάτων· ἀλλ' ἀπεβλήθη καὶ διὰ τοῦ Δοσιθέου ἐξώσθη καὶ τῆς ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ ἐπισκοπῆς, καὶ ἀπελθὼν εἰς τὴν Περσίαν ἐγέ-

νετο καθολικὸς τῆς Μεγάλῃς Ἀρμενίας κάκεισε τὴν μιὰρὰν φυλὴν ἐξέμεσεν ἔτει 1692.

Τοῦ βεζίρη Καρᾶ Μουσταφᾶ πασᾶ μετὰ τὴν ὑπὸ τῇ Βιέννῃ ἦταν ἀναιρεθέντος, ὁ πασᾶς τῆς Ἱερουσαλήμ ἔλαβε παρὰ τοῦ θρόνου πολλὰ χρήματα.

Ἐζηρμνίσθη τὸ τεῖχος τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει μετοχίου τοῦ Ἁγίου Τάφου. Ὁ ἡγούμενος ἀνεκαίνισεν αὐτό, ἀλλ' ὁ τότε ἀνθύπατος κρημνίζει τὸν τοίχον, καὶ τοὺς πατέρας εἰρικτῆ παραδίδωσιν. Ἀπελθὼν οὖν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ὁ Δοσιθέος ἐξοδεύει πουγγεῖα 32 πρὸς διόρθωσιν τῶν κακῶν καὶ οἰκοδομὴν τοῦ τεύχους, καὶ ἀγοράζει καὶ τὰ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ μετοχίου οἰκήματα.

Ἐῖτα ἀπελθὼν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ τῷ ἔτει 1685 πληρῶνει τὸ χρέος τοῖς δανεισταῖς διὰ τὰ χρέη τῶν Ἰβηρικῶν μοναστηρίων γρόσια χιλιάδας 94, δοὺς καὶ τῷ πασᾶ πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τῆς πληρωμῆς φλωρία χιλιάδας ἕξ, καὶ δοὺς καὶ τοῖς δανεισταῖς διὰ τὰ ἐξισασθῶν διὰ τὰ λοιπὰ γρόσια 50000.

Ἐῖτα ἀνακαινίζει τὴν λαύραν τοῦ ἁγίου Σάββα τὴν ἐκ τοῦ νοτίου μέρους πτώσιν ἐπαπειλοῦσαν, καὶ ποιεῖ τοίχον ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς ἐκκλησίας ἕως τοῦ ἀσκητηρίου τοῦ ἁγίου Σάββα, κτίζει καὶ τὸ ἀσκητήριον καὶ τὸ κουβούκλειον, στρώνουσι τὴν περὶ τὸν ναὸν αὐλὴν μετὰ πλακῶν οἰκοδομεῖ τοίχον ἀπὸ τῆς ἐξω θύρας ἕως τοῦ ἐξω πύργου· ἀνακαινίζει δύο ἐκκλησίας καὶ οἰκίας ἑπτὰ κατὰ νότον· κτίζει ἔσωθεν τῆς θύρας κλίμακα λίθινον, καὶ οἰκίαν καινὴν διὰ τοὺς ξένους· ἀνακαινίζει τὸν πύργον τοῦ Δαμασκηνοῦ· σχεπάζει τὴν ἐκκλησίαν τὴν μεγάλην· ἀνακαινίζει τοὺς λοιποὺς τοίχους καὶ τὰς δεξαμενὰς πλὴν τῶν κελλιῶν ὑψοῖ τρεῖς πῆγας τὸν μέγαν τοίχον τὸν ἀπὸ τοῦ ἐπάνω πύργου ἕως τοῦ Χρυσοστόμου· καὶ τελειώνει ταῦτα πάντα ἀπὸ ἰουλίου μέχρι νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1686, δαπανηθέντων πουγγείων εἰκοσιτεσσάρων. Ἐῖτα διορίσας τὴν ἀνακαίνισιν τῶν μοναστηρίων τῶν Ἰβηρικῶν καὶ μάλιστα τοῦ Σταυροῦ, τοῦ ἁγίου Νικολάου καὶ τοῦ ἁγίου Βασιλείου, κρημνισμὸν ἐπαπειλοῦντων, ἐπανήλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· καὶ ἐν διαστήματι ἐνιαυτοῦ ἀνεκαίνισθησαν αὐτά τε καὶ τὰ λοιπὰ τρία, δηλαδὴ τὸ τῶν ἁγίων Θεοδώρων,

τὸ τῆς ἁγίας Ἄννης καὶ τὸ τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐν τῇ Ἑβραϊδῶν καὶ ἐξωδεύθησαν διὰ αὐτὰ πογγεῖα 40.

Πρὸ δὲ τούτων ἐν Γιάσιφ ὡν ὁ Δοσίθεος τῷ ἔτει 1680 καὶ εἰδὼν τοὺς Μολδάβους τύπον ἔχοντας, ἔδωκε γρόσια 600 ἱερομονάχῳ τινὶ Μητροφάνῃ καὶ κατεσκεύασε τύπον καινόν, καὶ δοὺς ἀναλώματα τυποῦται τὸ βιβλίον τοῦ Νεκταρίου κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ πάπα, καὶ τὸ βιβλίον Συμεῶν τοῦ Θεσσαλονίκης τῷ ἔτει 1683 ἐπὶ τοῦ Δούκα βοεβόδα.

Κινοῦνται καὶ πάλιν οἱ Φράροι μετὰ τὸν πρέσβυν τῶν Φραντζέζων λαβεῖν παρὰ τῶν Ῥωμαίων τὰ προσκυνήματα, προσθέντες καὶ τό, ὅτι διὰ τὸν ἐν Γιάσιφ τύπον καὶ τὰ παρὰ τοῦ Ἱεροσολύμων τυπωθέντα βιβλία ἐκινήθη ὁ κράλης τῆς Δελχίας εἰς πόλεμον· ἀλλ' ἀπέβαλεν αὐτοὺς ὁ βεζίρης.

Θανόντος δὲ τοῦ πρέσβεως ἐκείνου, ἔλθων ὁ νέος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπιχειρεῖ καὶ πάλιν λαβεῖν τὰ προσκυνήματα, φέρων περὶ τούτων καὶ γράμματα τοῦ ῥηγὸς τῆς Φραντζας· ἀλλὰ καὶ πάλιν οὐδὲν ἴσχυσαν καὶ ἀπεκρίθη ὁ βεζίρης τῷ ῥηγὶ τῆς Φραντζας, ὅτι θέλει πέμψει ἄρχοντα εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ νὰ ἐξετάσῃ, τίνας ἐστὶ τὸ δίκαιον, τῶν Ῥωμαίων δηλαδὴ ἢ τῶν Φράγγων. Ὁ Δοσίθεος ταῦτα μαθὼν ἐνέτυχε τῷ βεζίρι μετὰ τοῦ ἑρμηνεύου Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου καὶ τοῦ πρωτογουνάρου Μανολάκι Καστοριανοῦ συνεπιφέρων καὶ τὸν ὑπερὸν διαδεχθέντα αὐτὸν ἀρχιμανδρίτην τότε Χρύσανθον, καὶ ἔδωκε τῷ βεζίρι σαμουρόγουναν καὶ 500 βενέτικα χρυσᾶ, δεόμενος νὰ μὴν στείλῃ ἐξεταστὴν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἀλλ' ὁ βεζίρης, καίτοι βοηθῶν τοῖς Ῥωμαίοις διὰ τὸ δίκαιον, φοβούμενος ὅμως τοὺς Φραντζέζους, μήπου ἐνωθῶσι μετὰ τοὺς Γερμανοὺς, κατ' ὧν ἐπολέμει ἡ βασιλεία, καὶ ἐλπίζων κινήθῃναι καὶ αὐτοὺς κατὰ τῶν Γερμανῶν, ὡς ὑπαχνοῦντο, χαρίζομενος τοῖς Φραντζέζοις ἔστειλεν ἄγαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἐξεταστὴν τῷ ἔτει 1686.

Φθίσας οὖν αὐτοὺς καὶ δωροδοκηθεὶς ἰκανῶς αὐτὸς τε καὶ πάντες οἱ κατοικηταὶ τῆς Ἱερουσαλήμ Ἀραβες Τοῦρκοι, λαμβάνει ἄρξι ματζάρι, ἐσφραγισμένον παρὰ πάντων καὶ μαρτορούντων, ὅτι νὰ ἴσων τῶν Φράγγων ὁ Ρολγοδάς, ἢ Ἀποκαθίλωσις, τὸ Κουβούκλειον, ἢ ἔμπροσθεν αὐτοῦ καμάρα τῆς Ἀναλήψεως, καὶ ἐν τῇ Βη-

θλεῆμ τὸ Ἅγιον Σπήλαιον, ἢ μεγάλη ἐκκλησία, ἢ νότιος αὐλὴ καὶ ὁ κήπος, καὶ ὅτι νὰ ἔλαβεν αὐτὰ ὁ Θεοφάνης ἀδίκως πρὸ πενήντα χρόνων καὶ ὁ Δοσίθεος τὸ Κουβούκλειον πρὸ ἑνδεκα χρόνων καὶ ἀντιφάσκοντας τοὺς πατέρας δέρει ἀπανθρώπως καὶ διώκει μετὰ Ῥωμαίας ἐσπασμένης. Καὶ ταῦτα μὲν αὐτοῦ τὰ ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ. Ἀλλ' ἐπανελθὼν πρὸς τὸν βεζίριν ὄντα ἐν τῷ Σιρμίου, οὐδὲν ἤνυσεν καὶ τῷ ἔτει 1687 ἔλαβεν ὁ Δοσίθεος χάτι σερίφι τοῦ σουλτάν Μεχμέτη περὶ τῶν ἀδικιῶν τῶν κατὰ τῶν Ῥωμαίων. Ἀλλ' ἡ ἔξωσις τοῦ σουλτάνου καὶ ὁ θάνατος τοῦ βεζίρη ἐκόλυσαν τὰ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων καλὰ.

Καθαιρεθέντος γάρ τοῦ σουλτάν Μεχμέτη τοῦ δ' καὶ βασιλεύσαντος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ σουλτάν Σουλεϊμάνη τοῦ β', ἐγένετο βεζίρι· αὐτοῦ ὁ Νισαντζὶ Ἰσμαήλ πασᾶς· καὶ ὁ πρέσβυς τῆς Φραντζας ἔλθων ἐζήτησε τὰ προσκυνήματα τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ παρ' αὐτοῦ, ὅστις ἀπεκρίθη μετὰ τό: οὐ γίνεται· ἀλλὰ μετὰ μικρὸν ἐξώσθη, καὶ ἐγένετο ἀντ' αὐτοῦ ἐπίτροπος ὁ Τεκίρ Δαγλί Μουσταφᾶ πασᾶς, καὶ ἀπῆλθε μετὰ τοῦ σουλτάνου εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν.

Ἀπῆλθε δὲ καὶ ὁ πατριάρχης Δοσίθεος μετὰ τὸ νὰ ἐξητούσαν καὶ πάλιν οἱ Φραντζέζοι ἀπὸ τὴν βασιλείαν τὰ προσκυνήματα τῆς Ἱερουσαλήμ· καὶ ἔλαβε μὲν χάτι σερίφι παρὰ τῆς βασιλείας ὁ Δοσίθεος διὰ τὰ λοιπὰ προσκυνήματα, ἢ δὲ ἐκκλησία ἢ μεγάλη τῆς Βηθλεὲμ καὶ τὸ ἐν αὐτῇ σπήλαιον τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως ἔμειναν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Φράγγων τῷ ἔτει 1689 κατὰ μῆνα ἀπριλλίου καὶ συνέτριψαν τὸ τέμπλον τῆς ἐν τῇ Βηθλεὲμ μεγάλης ἐκκλησίας, ὅπερ ἐπὶ τέσσαρα ἔτη διὰ τεχνίτων Χίων κατεσκεύαζεν ὁ Δοσίθεος πολυεξόδως· κατέσκαψαν δὲ καὶ τὴν ἁγίαν τράπεζαν τὴν ἐν τῇ ἔμπροσθεν τοῦ Ἁγίου Τάφου καμάρα, ἔνθα οἱ πατριάρχαι διανεμοῦσι τὸ ἅγιον φῶς· ἐρήμνισαν δὲ καὶ τὸν σταυρὸν καὶ τὰς εἰκόνας τὰς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Βηθλεὲμ καὶ κατεπάτησαν, ὡς δῆθεν Ῥωμαίων. Ἐφυγάδευσαν καὶ τοὺς πατέρας εἰς τὴν Δαμασκὸν διὰ τὰς κατ' αὐτῶν συκοφαντίας· καὶ ὁ πατριάρχης Δοσίθεος ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως ἀποστείλας ὀρισμὸν ἀσφαλείας μετήνεγκεν αὐτοὺς εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα.

Πατριαρχεύσαντα οὖν τὸν Δοσίθεον ἔτη ὄλα τριάκοντα πρὸς τοὺς ὀκτώ, καὶ πρὸς τὰς οὐρανίους μεταβάντα μονὰς ἔτει σωτηρίῳ 1707, διεδέχθη κανονικῶς ὁ ἀδελφιδεὺς αὐτοῦ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης Χρύσανθος ὁ Νοταρᾶς· περὶ οὗ ἐν τῷ ἑξῆς βιβλίῳ, ἦν θεὸς διδῶν, γενήσεται λόγος.

— Ἐτει σωτηρίῳ 1670 καὶ τοῦ χιζρὲ (Θηγουρα) 1081.

Παναγιώτης ὁ Νικόσιος δραγομάνος τῆς Πόρτας ἐτόπωσεν εἰς τὴν Ὀλάνδα τὴν Ὀρθόδοξον Ὁμολογίαν ὅστις καὶ διατρέβων ἐν τῇ Κρήτῃ μετὰ τοῦ βεζίρι· ἔλαβε τὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ὁμολογίας βιβλία καὶ ἔπεμφεν αὐτὰ τῷ ταῦν πατριαρχεῦντι οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ Μεθοδίῳ πρὸς τὸ διανεμηθῆναι δημοσίως τῷ ὀρθοδόξῳ λαῷ.

Τὸν πάπαν Κλήμεντα τὸν ἕνατον θανόντα διεδέχθη Κλήμης ὁ δέκατος ἀπὸ Ῥώμης ἔτει σωτηρίῳ 1670 ἀπριλλίου τῇ κ΄. Ὁ Κλήμης ὁ ἕνατος εἶχε γέννη πάπας τῷ ἔτει 1667· καὶ ἐπὶ τῶν προκατόχων του καὶ ἐπὶ τούτου ἐπραγματεύετο εἰς τὴν Κίναν ἡ χριστιανικὴ πίστις ἀπὸ ἔτους 1479 ἀρξαμένη. Τούτῳ γὰρ τῷ ἔτει ὁ Ἀλιαδὴν πείς βασιλεὺς τῆς Κίνας ἐζήτησε συμμάχιαν κατὰ τοῦ ἰδίου πατρὸς Παδὰκ πεί ἀπὸ τὸν φατίχιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως σουλτὰν Μεχμέτην. Οἱ κατοικηταὶ οὖν τῆς Κίνας ἔχοντες συναναστροφὴν μὲ μερικὸς Ἰησοῦτας ἔγιναν χριστιανοί, καὶ μάλιστα ἐξ αὐτῶν πολλοὶ τῶν ἐπάρχων καὶ ἐφόρων τοῦ βασιλείου καὶ τοὺς ἄλλους ἔπειθον μὲ τὸ ἴδιον παράδειγμα τὴν εἰδωλολατρείαν καταλιπεῖν, καὶ πολλὰ βιβλία ἰδιώματι σινικῷ ἐν ὄλῳ τῷ βασιλείῳ διεσπάρησαν, τὰ τοῦ χριστιανικοῦ νόμου θεμέλια περιέχοντα· καὶ ἡ πίστις τοῦ Χριστοῦ πανταχοῦ τῶν Σινικῶν ἐπαρχιῶν ἐξηπλώθη, καὶ ἐκτίσθησαν καὶ ἐκκλησίαι. Ἄλλ' ἐν τούτοις οἱ βούζιοι, ἦτοι οἱ ἱεροτελεσταί, φθονήσαντες τὴν τοῦ χριστιανισμοῦ ἐπίδοσιν ἀντέστησαν τοῖς βιβλίοις, καὶ διωγμὸν κατὰ τῶν χριστιανισάντων ἐκίνησαν ἀπηνέστατα. Εἶτα παυσαμένου τοῦ διωγμοῦ ἐθεμελιώθη πάλιν ὁ χριστιανισμός, καὶ ὁ βασιλεὺς διὰ προγράμματος διασπείρεσθαι τὸν χριστιανισμὸν συνεχώρησε, καὶ ἡ βασιλις αὐτοῦ βαπτισθεῖσα Ἐλένη μετωνομάσθη, καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆς Κωνσταντῖνος, καὶ πολλοὶ τῶν περὶ αὐτοὺς ἐβαπτίσθησαν. Ἄλλ' αὐθις νέα καταγίς τὴν τοῦ χριστιανισμοῦ αὔξησιν ἐκόλωσεν,

ἕως οὗ ἐπιδραμόντες οἱ Σκύθαι τὴν Σίναν ἔτει σωτηρίῳ 1795(?) ὁ μὲν βασιλεὺς ἀγγόνη τὸν βίον κατέστρεφεν ἀπὸ τοῦ φόβου, ὁ δὲ νέος βασιλεὺς τῶν Τατάρων ἐν ταῖς Σίναϊς ἀγασθεὶς τὸν Ἰησοῦτην Ἀδὰμ Ἀσχάλων διὰ τὴν τῶν μαθημάτων καὶ τεχνῶν ἐμπειρίαν εὐνοϊκῶς δι' αὐτοῦ τοῖς χριστιανοῖς ἔκειτο, καὶ προγράμματι ἐκέλευσε σινικῶ τε καὶ ταρταρικῶ χαρακτῆρι γραφέντι καὶ ἐν ὄλῳ τῷ βασιλείῳ ἀναγνωσθέντι πληθυνθῆναι τὴν τῶν χριστιανῶν πίστιν· ἀλλ' οὐκ ἐξέβη τὸ πρᾶγμα εἰς ἔκβασιν διὰ τοὺς μετὰ ταῦτα κατὰ τοῦ χριστιανισμοῦ διωγμούς, πῆ μὲν τῶν εἰδωλολάτρων, πῆ δὲ τῶν μουσουλμάνων, καὶ τὴν σήμερον λίαν εὐάριθμοι χριστιανίζουσιν ἐν ταῖς Σίναϊς· κάκεινοι οὐ κατὰ τὴν ἀγίαν ἀνατολικὴν καὶ ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν, ἀλλὰ κατὰ τὴν παπιστικὴν. Ὁ δὲ προρρηθεὶς Κλήμης ὁ δέκατος ὁ ἀπὸ Ῥώμης ἐφ' ὄλης τῆς ἐπισκοπῆς του οὐδὲν ἄλλο ἐφρόντισεν, εἰ μὴ πολλοὺς τῶν μεταγενεστέρων διὰ χρηματολογίας ἀγίους κεχειροτονηθῆναι.

Καὶ τούτον διαδεξάμενος ὁ πάπας Ἰννοκέντιος ὁ ἐνδέκατος ἀπὸ τὸν Κόμον πόλιν τῆς Ἰταλίας ἔτει σωτηρίῳ 1676 σεπτεμβρίου κα' οὐδὲν ἄλλο πρεπωδέστερον ἠγείτο, ὡς προερίρηται, εἰ μὴ ἔριδας μάχας καὶ πολέμους ἐγείρειν ἐν τοῖς τῶν χριστιανῶν ἡγεμόσιν, ἀλλὰ καὶ συνθήκας αὐτοῖς ἐμποιεῖν κατὰ τὸ αὐτῷ δοκοῦν καὶ συμφέρον.

Ο Ρωσσία.

Ἐτει 1664. Ἐγινε σύνοδος ἐν Μόσχῃ. Ἀνάγνωθι τὸν τόμον ταύτης τῆς συνόδου καταστροφέντα καὶ ἐν τῷ κώδικι τῷ κειμένῳ ἐν τῇ ἐν τῷ μετοχίῳ τῶν Ἱεροσολύμων β' βιβλιοθήκῃ ἐν Κωνσταντινουπόλει.

— Τῷ δὲ ἔτει 1653 προσήχθη τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ Παΐσιῳ καὶ τῇ συνόδῳ ἐκ τῆς Μοσχοβίας ἡ τοῦ πατριάρχου αὐτῆς Νίκωνος ἐρώτησις. Καθηρέθησαν δὲ ὑπὸ τοῦ Νίκωνος χρημάτων ἕνεκα πολλοὶ τῶν ἀρχιερέων, καὶ ἀντ' αὐτῶν προσχειρίσθησαν ἄλλοι, ὡς τὰ ἐν τοῖς κώδεξιν ὑπομνήματα αὐτῶν δηλαῖ.

— Ἐτει 1630. Ἀκούσαντες οἱ Ῥώσοι τὰς τῶν Ἰησοῦτῶν κατὰ τοῦ Λουκάρεως συκοφαντίας ἔπεμψαν πρὸς Θεοφάνην τῶν Ἱεροσολύμων πατριάρχην, διάγοντα τότε ἐν Ἰασίῳ τῆς Μολ-

δαβίας, ἐρωτώντες, εἰ ἀληθῆ ταῦτα οἱ Ἰησοῦται φασίν. Πρὸς οὓς ὁ Θεοφάνης κεφάλαια εἰς συνταξάμενος ἀμέτοχον τὸν σοφώτατον Κύριλλον καὶ τὴν ἀνατολικὴν τῆς τοιαύτης συζοφαντίας εἶναι ἀπέδειξεν.

— Ὁ πατριάρχης Μεθόδιος ὁ Κωνσταντινουπόλεως σὺν τῷ Ἱεροσολύμων Νεκταρίῳ ἀναθέουσι καὶ ἀφωρισμῷ Παΐσιον Δειγαρήδη τὸν Χίον καὶ τὰ αὐτοῦ συγγράμματα, ταῦτέστι τὴν ἐρμηνείαν τῆς θείας λειτουργίας τὴν πρὸς βοήθειαν τῶν νεωτερισμῶν τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας, καὶ τὰ κατὰ τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας καὶ ἰδίως τὰ κατὰ τοῦ ἱεροῦ Φωτίου καὶ μάλιστα ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τοῦ πάπα. ("Ὅρα Δοσιθ. βιβλ. ια'. κεφ. ια'.) Ἄλλ' ὕστερον μετανοῶς ἀπελθὼν εἰς τὴν Μοσχοβίαν ἔγραψε λατινιστὶ πολλὰ κατὰ Δουθηροκαλβινιστῶν, καὶ ζηλωτῆς κατὰ Νίκωνος ἐχρημάτισεν. Καὶ ἐλθὼν εἰς Κίεβον ἐδίδαξε πολλὰ ὀρθὰ καὶ ὠφέλιμα, καὶ ἐν πολλοῖς κεφαλαίοις ἔγραψε λατινιστὶ τό, ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ μόνου τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται. Ἐγραψε δὲ λατινιστὶ καὶ κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ πάπα, καὶ σώζονται ταῦτα ἐν τῇ κατὰ τὸ Κίεβον μητροπόλει, ἔνθα καὶ ἐν μετανοίᾳ καὶ ἐξυμολογήσει κεκοίμηται.

— Вь концѣ сей книги содержатся: *Εἶμα τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας:—

α) Τὰ περὶ τοῦ βασιλέως. β) τὰ περὶ τὸν βεζίρι. γ) περὶ τῶν τζαούσιδων. δ) περὶ τὸν μουφτὴν καὶ οὐλεμάδες. ε) ὄφρικια τῆς βασιλείας. ς) βασιλικὸς στόλος. ζ) πολεμικὰ τάγματα. η) περὶ Ἀραβίας καὶ Αἰγύπτου καὶ ὄρους Λιβανίου, θ) Τατάρων, Ἀρβανιτῶν. ια') *Εἶμα τινῶν ἐπαρχιῶν. ιβ) Βλαχία κατάστιχος τῶν ἐξόδων αὐτῆς. Авторъ въ 1764 году былъ протоснаваремъ въ Валахίи и потому хорошо зналъ дѣла сего княжества.

Вообще исторія его занимательна. Это богатый материалъ для исторіи христіанскаго Востока.

8 февр. 1861 г.
Джуванія.

Βιβλίον ἕννατον

περιέχον τὰ ἀπὸ τῆς πατριαρχείας Γαβριήλ τοῦ τρίτου, τοῦ ἀπὸ Χαλκηδόνος, μέχρι τέλους τῆς πρώτης πατριαρχείας Σα-

μουήλ τοῦ ἀπὸ Δέρκων συμβάντα ἐν διαστήματι ἐτῶν 67. Συνετέθη ἐν τῇ πατρῷᾳ ἐστίᾳ τῇ κατὰ τὸ Νεοχώριον τοῦ Καταστένου τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει. ἀφ'πβ'.

Это — хронографъ. Подъ каждымъ годомъ, начиная съ 1702-го, записаны событія въ Константинополѣ, Турціи, Молдавіи, Валахίи, Россіи и Персіи. Авторъ подробно изложилъ исторію Петра I и достаточно знаетъ дѣла Россіи и ея топографію.

Выписки изъ этого хронографа, сдѣланныя мною въ са-мой Джуваніи въ 1861 году, здѣсь переставляются по порядку предметовъ, какъ видите:

Ὁ πατριарχατὶς Κωνσταντινουπόλεως:

Въ 1714 году Порта увеличила денежный взыскъ съ Константинопольскаго патриарха при возведеніи его на кафедру, и стала получать съ этой поры 50 пунговъ (500 ніастр. × 50 пунг. = 25,000 ніастр.)

Тότε διορίσθη γνώμη κοινῇ τῶν ἀρχιερέων, νὰ πληρώσουν οὗτοί, ὁ μὲν 4, ὁ δὲ 3, καὶ καθεξῆς κατὰ εἰσοδήματα ἐπαρχιῶν. καὶ ἀκολουθεῖ αὕτη ἡ ζημία καὶ μέχρι τῆς σήμερον (1782) Καὶ ἔξω ἀπὸ αὐτὸ δίδουν καὶ εἰς τὸ ὑτζάκι τῶν ποσταντζίδων καθ' ἡμέραν ἀπὸ οὐαδες κρέας ἐφ' ἕλον τὸν χρόνον. Καὶ εἰς τὸν γενόμενον πατριάρχην διὰ τὴν νέαν πατριαρχεῖαν ἀντὶ τῶν πάλαι διδομένων 3000 φλωρίων, ἦτοι 16 πουργεῖων πρὸς τὸ ἡμισυ κοστίζει τώρα ἡ πατριαρχεῖα εἰς τουρκικὰς δόσεις ἐπιτρόπου καὶ ἄλλων προυχόντων πουργεῖα 80. Ἐσθ' ὅτε δὴ καὶ περισσό-τερα...

— Ἐτεῖ 1719. Οἱ περισσότεροι τῶν κατοικούντων τοῦ Φαναρίου κατέλυσαν τὴν τεσσαρακοστὴν τῶν ἁγίων ἀποστόλων. Τοῦτο ἐγένετο πρὸ πολλοῦ καὶ με κατηγορίαν τῶν νηστευόντων κατὰ τῶν καταλύοντων. Ὅθεν ὁ πατριάρχης Ἰερεμίας ἐστοιχάσθη νὰ εὔρη τὸν τρόπον, ὅπου καὶ οἱ καταλύοντες τὴν τεσσαρακοστὴν νὰ μὴν ἐνέχωνται, ὡς παραβάται τῆς ἐκκλησιαστικῆς προσταγῆς καὶ παλαιᾶς συνηθείας, καὶ οἱ νηστεύοντες νὰ μὴν ἁμαρτάνουν κατηγοροῦντες καὶ κρίνοντες τοὺς ἄλλοτρῆους οἰκίτας. Συμβουλευ-

θεις οὖν περὶ τοῦ πρακτέου μετὰ τῶν ἐνδημούντων ἀρχιερέων, εὐρέθῃ εὐλογον, νὰ γένη ἀπόφασις συνοδική τό, νὰ νηστεύουν ἔλοι κάθε χρόνον μόνον δώδεκα ἡμέρας καὶ ὄχι περισσότερον. Συγκροτεῖται οὖν σύνοδος πολλῶν ἀρχιερέων καὶ μαζιλιδῶν καὶ κληρικῶν καὶ προεστώτων τῶν ἐκκλησιῶν. Παρῆν καὶ ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων Χρῦσανθος. Οἱ πακάλιδες καὶ φαράδες, ὅπου πρὸ ἡμερῶν πινῶν εἶχαν ἀκούσῃ ὅτι μέλλουν νὰ χαλάσουν τὴν τεσσαρακοστὴν τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ τοὺς εἶχε κακοφανῆ, διατι δὲν θέλει πωλεῖται ἀφθόνως ἢ μουροῦνα καὶ τὸ χαβζιάρτους, ἔτρεξαν τόσοι εἰς τὸ πατριαρχεῖον, ὅπου ἐγένισεν ὅλη ἡ αὐλή ἀπὸ πακάλιδες, καὶ ἄρχησαν νὰ φωνάζουν μεγαλοφώνως καὶ αὐθαδῶς τό, ὅτι θέλουν νὰ χαλάσουν τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ. Οἱ συνοδικοί φοβηθέντες τὴν κατακραυγὴν καὶ τὰ ἀκόλουθά της, μόλις τοὺς ἐδυσώπησαν, καὶ τοὺς κατέπεισαν νὰ ἀναχωρήσουν· καὶ διελύθη ἡ σύνοδος χωρὶς καμμίαν ἀπόφασιν.

— Ἐτει 1720. Ἀναθεματίσθη παρὰ τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου Μεθόδιος διδάσκαλος εἰς τὸ σχολεῖον τῆς Καστορίας, ἐν ἐπαρχίᾳ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρῶν, ὡς ἄθεος. *Perexvachenы были пнеъменныы уроки его.*

— Τῷ αὐτῷ ἔτει κατεκλή ὄλον τὸ Φανάρι καὶ Πετρίκαπι, καὶ ἀκολούθως καὶ ἡ μεγάλη ἐκκλησία καὶ τὰ πατριαρχικά σπήτια, καὶ ὅλα τὰ περίε πατριαρχικά κατοικήματα. Ἀνηγέρθη οὖν ἐκ θεμελιῶν ἡ μεγάλη ἐκκλησία πλαυτέρη καὶ ἐπιμνησετέρα τῆς πρώτης. Ἐκτίσθη δὲ καὶ τὸ σέτι, ἐφ' οὗ ἠκοδομήθη τὸ συνοδικὸν καὶ τὰ κελλία τῶν ἐφημερίων, καθὼς φαίνονται μέχρι τῆς σήμερον.

— Ἐτει 1720. Ἦμαζεν ἐν τούτοις τὸ σχολεῖον τῆς Πάτμου, συστηθὲν πόνῳ καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ διδασκάλου Μακαρίου ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρὶδι ἀμισθὶ διδάσκοντας τοὺς αὐτόχθονας τῶν νέων. Ἦ φήμη τῆς τῶν μαθητευομένων προκοπῆς διασπαρεῖσα μετεκαλέσατο καὶ πολλοὺς μαθητὰς ἀλλοδαπεῖς καὶ τοσοῦτους, ὥστε μὴ ἔχειν ποῦ κατοικῆσαι ἐν τῷ σχολείῳ, κειμένῳ παρὰ τῷ μοναστηρίῳ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Ἀνήγειρεν διὰ ἐκ θεμελιῶν 20 ὀντάδες λιθοκτίστους ὁ προρρηθεῖς Μανουήλ Ὑψηλάντης εἰς κατοικίαν τῶν ξένων μαθητῶν.

Τὸ σχολεῖον αὐτὸ τῆς Πάτμου ἠῤῥησε καὶ εὐγαλε μαθητὰς, οἵτινες ἔγιναν καὶ διδάσκαλοι εἰς ἄλλα νέα σχολεῖα ἄνδρες προκομένοι καὶ ἐνχρέτου πολιτείας. Τοιοῦτος ἐγένετο καὶ ὁ εἰς τὸ νεοφανὲς σχολεῖον τῆς Σμύρνης διδάσκαλος χρηματίσας Ἰερόθεος. — Ἐχει μέχρι τῆς σήμερον (1782) σὺν θεῷ τὴν σύστασίν του μὲ μαθητὰς οὐκ ὀλίγους τὸ σχολεῖον τῆς Πάτμου καὶ τὰ ἀπ' αὐτοῦ πηγάσαντα καὶ συστηθέντα νέα σχολεῖα εἰς οὐκ ὀλίγα μέρη.

— Ἐτει 1720. Ἦμαζε τὸ σχολεῖον τῆς πόλεως· καὶ τὰ μὲν φιλοσοφικά παραδίδοντο παρὰ τοῦ διδασκάλου Ἰακώβου, τὰ γραμματικά τῆς πρώτης τάξεως παρὰ τοῦ Κριτίου, τὰ τῆς δευτέρας παρὰ τοῦ Διδασκαλάκη, ἀνδρῶν τῶνόντι πολυμαθῶν τε καὶ περιφήμων.

— Ἐτει 1730. Πυρκαϊὰ μεγίστη καὶ εἰς τὰ ἔξω τοῦ Παλατᾶ καὶ εἰς τὰ ἔσω τῆς πόλης. Κατεκλή ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Σιναϊτῶν, τὸ μετόχιον τοῦ ἁγίου Τάφου ὁ ἅγιος Γεώργιος, ἡ ἐκκλησία τοῦ Παυλίνου, ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Δημητρίου εἰς τὸ Παρμάκαπι, καὶ ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἀρχηστρατήγου εἰς τὴν Τουρόπετραν, αἱ πᾶσαι ἐκκλησίαι ἔνδεκα. Διὰ νὰ κτισθοῦν ὅλαι αὐταὶ ἐζήτησε φερμάνι ὁ Μανουήλ Ὑψηλάντης παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου, καὶ παρεχώρησεν αὐτῷ, ἅπερ εἶχε πάρῃ παρ' αὐτοῦ πουγγεῖα 120. Δοθέντος οὖν τοῦ φερμανίου, ἀνηγέρθησαν αἱ ἔνδεκα ἐκκλησίαι ἐκ θεμελιῶν μὲ τοὺς τοίχους τῆς αὐλῆς των καὶ μὲ τὰς ἀναγκαίας πρὸς κατοικίαν οἰκοδομὰς. Ἡ δὲ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου καὶ τὸ μετόχιον τοῦ ἁγίου Τάφου ἐκτίσθησαν μεγαλῆτερα τῶν πρώτων. Τὰ δὲ 120 πουγγεῖα ὁ Μανουήλ Ὑψηλάντης τὰ ἔλαβεν ἀπὸ τὰς ἐκκλησίας αὐτάς, ἀπὸ μιᾶς ἐκάστης τὸ ἀνάλογόν της, καὶ παρὰ τοῦ κύρ Χρυσάνθου ἔλαβε δι' αὐτὰ 40 πουγγεῖα καὶ 20 παρὰ τῶν Σιναϊτῶν, ὡσὰν ὅπου εἰς αὐτάς τὰς δύο ἐκκλησίας ἐκτίσθησαν καὶ σπήτι πατριαρχικὸν καὶ κελλία περισσότερα.

— Ἐτει 1738. Πυρκαϊὰ εἰς τὸ Πετρίκαπι. Ἀπέργεται ὁ ἐπίτροπος κατὰ τὴν συνήθειαν διὰ τὸ σβέσιμόν της. Καίονται τὰ πατριαρχικά σπήτια, συνεκλήσαν δὲ καὶ πολλοὶ κώδικες τοῦ πατριαρχείου ὅπου δὲν ἐπρόφθασαν νὰ τοὺς βάλουν ἐν τῷ λιθοκτι-

στη οἴκῳ. Σβέννουσι τὴν πυρκαϊάν ὁ ἐπίτροπος, καὶ δὲν ἐκάθ' ἑω
ἐλέει ἡ ἐκκλησία, οὔτε τὰ κελλία τῶν ἐφημερίων, οὔτε τὸ συνο-
δικόν. Ὁ ἐπίτροπος ὡς γυλάργυρος ἔλπιζεν ἀπὸ τὸν πατριάρ-
χην Νεόφυτον ἀμοιβὴν χρηματικὴν καὶ μεγάλην διὰ τὸ σβέσι-
μον τῆς πυρκαϊᾶς, ὡσάν ὅπου ἐξεῖνος ἔδωκε, κατὰ τὴν συνήθει-
αν, ἀπὸ ἄσπρα ὅμως τοῦ μηροῦ, εἰς τοὺς γενιτζάρους καὶ μάλι-
στα τοὺς τουλουμπατζίδες, ὅπου συνέτρεξαν διὰ τὸ σβέσιμον, εὐ-
ἀριθματινὰ χρήματα. Κατιδὼν οὖν ὅτι ὁ πατριάρχης Νεόφυ-
τος δὲν τὸν ἔστειλεν ἄσπρα, ἔκαμε τὸν λεγόμενον παρ' Ὀθωμα-
νοῖς ναλετλεμέ, διὰ νὰ μὴν κτισθῆ πλέον ποτὲ ὁ πατριαρχικός οἶ-
κος, καθὼς καὶ δὲν ἐκτίσθη ἔως τώρα. (1782 ἔτ.)

— Ἐτεῖ 1745. Τὸ εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος πλησίον τοῦ Ἄθωνος
ιερόν μοναστήριον τοῦ ἁγίου Γεωργίου εἶναι κτήριον τοῦ ἁγίου
Παύλου υἱοῦ τοῦ εὐσεβεστάτου Μιχαήλ Ραγκαβέ βασιλέως
Ῥωμαίων, τοῦ αὐτοῦ λέγω, ὅπου ἔκτισε καὶ τὸ Χλωροποτάμη διὰ
χειρὸς τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Ῥωμανοῦ τοῦ γέροντος.
Ἐκεῖνο δὲ τὸ ἔκτισεν ὕστερον διὰ χειρὸς τοῦ τότε κράλι τῶν
Βουλγάρων, ὅστις εἶχε γυναῖκα τοῦνομα Ἐλένην τὴν θυγατέρα
τοῦ Ῥωμανοῦ, καὶ παρ' αὐτοῦ ὁ Παῦλος, ὡς ἅγιος, ἀπὸ τὸ
Ἅγιον Ὄρος προσκληθεὶς ἐπήγεν εἰς Βουλγαρίαν καὶ τὸν ἐχριστιά-
νισε καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς κατοικοῦντας τῆς Βουλγαρίας. Διὰ δὲ τὴν
ἀγάπην καὶ μεσιτείαν τοῦ ἁγίου Παύλου ἔστειλεν ὁ κράλις
καὶ ἔκτισεν τὸ μοναστήριον αὐτό, τὸ ὀνομαζόμενον τοῦ ἁγίου Παύ-
λου εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ὅπου ἠσκήτευσεν ἐλθὼν μετὰ τὴν ἀπο-
τελείωσιν τοῦ Χλωροποτάμου. Εἰς αὐτὸ λοιπὸν τὸ μοναστήριον
τοῦ ἁγίου Παύλου ὁ κράλις πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀφιέρωσε καὶ
πεντέξ κομάτια τιμίου ξύλου, ὅπου εἶχαν χάρισθ' εἰς αὐτὸν καὶ
εἰς τοὺς πρὸ αὐτοῦ οἱ βασιλεῖς τῶν Ῥωμαίων, διὰ νὰ εἰρηνεύω-
σι, καὶ νὰ μὴν τοὺς πολεμοῦσι, τὰ ὁποῖα τὰ ἐσύνθεσε, τὰ ἐκό-
λησε καὶ τὰ ἔβαλε μέσα εἰς ἓνα σταυρόν, ὅπου ἔκατασκευάσε,
τὸν ὁποῖον τὸν ἔχουν τώρα οἱ Ἅγιοπαυλίται. Τοῦτον οὖν σταυρόν
λαβὼν ὁ σνεοφύλαξ, ὁ καὶ ἀρχιμανδρίτης, ἀπῆλθε χάριν ἐλε-
ημοσύνης εἰς τὴν Μοσκοβίαν ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἐλισάβετ,
ἧτις χάριν εὐλαβείας ἐξεκόλησε καὶ ἐπήρην ἓνα κομάτι ἀπὸ ἐκεῖ-
να τὰ τίμια ξύλα, μακρὸν ὡς ἓνα ἀρμόν τῶν δακτύλων, ὡς εἶναι

καὶ τὰ ἄλλα, καὶ δι' αὐτὸ ἔκαμε τὴν θήκην πολύτιμον ἔδωκε δὲ
καὶ χρυσόβουλλον, νὰ λαμβάνῃ τὸ μοναστήριον τοῦτο τοῦ ἁγίου
Παύλου ἀπὸ τὴν Μοσκοβίαν κατ' ἔτος 100 ρούμπλια.

Ἐτεῖ 1746. Ὁ Πεκίου Ἰωαννίκιος ὁ Καρατζᾶς μὴ
καλῶς οἰοκῆσας τὴν ἐπαρχίαν καὶ δι' ὑπερτάτων ἀναλωμάτων
ἀρχιερατικῶ τε καὶ ποιμενικῶ ἐπαγγέλματι ἐπαδόντων κατάχρεος
ῶν καὶ μηκέτι δυνάμενος ἀπολογεῖσθαι τοῖς δανεισταῖς, ἀλλὰ φεύ-
γων καὶ κρυπτόμενος, πολεῖ τὴν ἐπαρχίαν Πεκίου τῷ γολῶ Γα-
βριήλ, καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πόλιν οἰκουρεῖ. Ἦκουσα αὐτοῦ μετὰ
τούσδε τοὺς χρόνους, πολλάκις, ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ παρελθόντος
κατὰ τῶν Γερμανῶν πολέμου λαϊκὴν στολὴν ἔχων καὶ καθοπλι-
σμένος συμπεριφέρων καὶ ἄλλους πολεμιστὰς νὰ ὤρμησε πολλά-
κις κατὰ ἐχθρῶν Νέμτζων καὶ νὰ ἐπολέμησε κατ' αὐτῶν, καὶ τε-
μῶν τὴν κεφαλὴν ἐνὸς ἐπήγαγεν τῷ ἐπιτρόπῳ Ἀϊβάς πασᾶ λέ-
γων, ὅτι κεφαλὴ Νέμτζου καὶ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τζελέγκι,
καὶ παρ' ὄλον τὸν καιρὸν τοῦ πολέμου περιήρχετο καθωπλισμέ-
νος μὲ τὸ τζελέγκι, καὶ ἔτοιμος πρὸς πόλεμον νύκτωρ τε καὶ
μεθ' ἡμέραν. Въ 1747 году ему дана Халкидонскыю епар-
хию.

1751 ἔτεῖ. Εἰς τὸ Καπρλί Ἀύξεντιός τις διάκονος ἤρ-
ξατο διδάσκειν τῷ λαῷ περὶ τοῦ παπισμοῦ, διαλεγόμενος καὶ ἀν-
αιρῶν τὰς παπιστικὰς καινοτομίας, καὶ σὺν αὐτοῖς ἠρνεῖτο καὶ τὸ
βάπτισμα τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐθέσπιζεν ἀποφαντικῶς, ὅτι
δεῖ ἀναβαπτίσεσθαι τοὺς ἐκ τῆς παπιστικῆς θρησκείας προσερχο-
μένους τῇ καθ' ἡμᾶς ὀρθοδόξῳ ἀνατολικῇ ἐκκλησίᾳ. Ὁ πατριάρ-
χης Κύριλλος τὴν τοιαύτην διδασκαλίαν ἀκούσας ἐσιώπη διὰ
τὸ πρὸς τοὺς παπιστὰς μῖστος. ὡς τόσον ἠῦξαν ὁσημέραι οἱ ἀχρο-
ταὶ τοῦ Ἀύξεντιοῦ καὶ γὰρ δολίως ὑπεκρίνετο καὶ τὸν προ-
φήτην. Ἡ μὲν γὰρ διδασχὴ ἐγίνετο κοινότερον ἀπὸ τὸ παράθυ-
ρον τοῦ ἰδίου οἴκου εἰς τὸν πρὸ τοῦ οἴκου ἰστάμενον ὄχλον ἐπὶ
τοῦ αἰγιαλοῦ, οὐκ ἐνετύγχανε δὲ τινι πρὸ τοῦ ἐξομολογηθῆναι.
Καὶ ὁ πνευματικὸς εὐδὺς διὰ τοῦ διορισθέντος πιστοῦ ἐμήνυεν
αὐτῷ ἐγγράφως τὸ τε ὄνομα καὶ τὴν πατρίδα, καὶ τὸ ἐπάγγελμα
καὶ τὰς ἁμαρτίας τοῦ ἐξομολογηθέντος. (Ἦσαν δὲ οὐκ ὀλίγοι οἱ
τοιούτοι πνευματικοί, κάμπολλοί τε οἱ τοιοῦτοι πιστοί.) Εὐδὺς

οὖν μετὰ τὴν ἔξομολόγησιν ἐρχομένῳ πρὸς τὸν Αὐξέντιον τῷ ἀνθρώπῳ ἔλεγεν αὐτῷ ἐκεῖνα τὰ πάντα. "Ὅστις ἀκούων τὸ ὄνομα τοῦ ἀπὸ ἀνθρώπου, ὅπου ποτὲ πρότερον δὲν εἶδεν, ὁμοίως καὶ τὰς λοιπὰς του πράξεις, ἐνόμιζεν αὐτὸν προφήτην. Εὐγῆκεν οὖν τὸ ὄνομα τοῦ Αὐξέντιου, ὅτι ἔχει προορατικόν, καὶ ὠνομάσθη ὅσιος καὶ ἐκτίσατο μεγίστην ὑπόληψιν διὰ ἀγιότητα, καὶ συνέτρεχον ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες ἀκούειν τῆς διδασχῆς αὐτοῦ, ἔξομολογεῖσθαι καὶ ἐντυγχάνειν αὐτῷ πρὸς ἀσπασμὸν τῆς χειρὸς καὶ πρὸς τὸ τυχεῖν εὐλογίας τε καὶ εὐχῆς. Καὶ ἦν καθ' ἡμέραν σύρροια πλήθους εἰς τὸ Κατιρλί πλείστη ὄση, καὶ οἱ πνευματικοὶ ἠῤῥησαν ἐπὶ πολὺ, καὶ τὸ εἰσὸδημα τῶν ἔξομολογουμένων ἦν οὐκ ὀλίγον.

— Ἐτει 1752. Ὁ πατριάρχης κύρ Παῖσιος προστάττει τὸν Αὐξέντιον νὰ παύσῃ τῆς διδασκαλίας τοῦ ἀναβαπτισμοῦ, ἀλλ' αὐτὸς οὐκ ἀκούει. Ἐμηνύθη καὶ συνοδικῶς καὶ ἄπαξ καὶ δίς, ἀλλ' οὐ πείθεται. Καὶ τοῦ πλήθους ἡ σύρροια καθ' ἡμέραν ἠῤῥησεν. Ἐπέμφθη καὶ ὁ διδάσκαλος Κριτίας ὁμιλῆσαι μετ' αὐτοῦ καὶ πείσαι αὐτὸν τὰ εἰκότα, καὶ μικροῦ ἐδέησε φρονευθῆναι τὸν Κριτίαν ὑπὸ τοῦ πλήθους, ὅθεν φυγῆ τὴν σωτηρίαν εὔρε.

Ἦτον νὰ θαυμάσῃ τινὰς διὰ τὴν ἀξίαν τοῦ κακοῦ τοῦ διὰ τὸν Αὐξέντιον. Καὶ γὰρ οὐ μόνον οἱ χυδαῖοι καὶ ἀμαθεῖς δίκην χειμάρρου συνέτρεχον, ἀλλὰ καὶ ἄρχοντες καὶ ἀρχόντισσαις, λόγῳ μὲν παρεργείας διὰ νὰ τὸν ἰδοῦν καὶ νὰ τὸν ἀκούσουν, ἀλλ' ἐπανακάμπτοντες ἐκεῖθεν τὸν ἐδικαίωσαν καὶ δυσηρεστοῦντο εἰς τὴν τοῦ πατριάρχου Παῖσιου καὶ τῆς συνόδου κατ' αὐτοῦ κακὴν ὑπόληψιν ὡς τὸσον ὁ Αὐξέντιος ἠπειθεῖ εἰς τὰς πατριαρχικὰς καὶ συνοδικὰς συμβουλὰς τε καὶ ἐπιταγὰς, ἀλλὰ καὶ παροργίνους ἐκύρητε παπιστὰς καὶ πατριάρχην καὶ ἀρχιερεῖς, στηλιτεῶν αὐτοὺς ἀνυποστόλως καὶ ἀνευρυθριάστως αἰρετικὸς μεγάλη τῆ φωνῆ, καὶ πότε ἐπαινῶν τὸν Κύριλλον, ὡς ὀρθόδοξον. Δὲν ἔμεινε χριστιανὸς εἰς τὴν πόλιν καὶ τὰ περίχωρα, καὶ τῶν ἐντοπίων καὶ τῶν ξένων, ὅπου νὰ μὴν ἀπῆλθεν εἰς τὸ Κατιρλί, καὶ πάντες ἐπήγουν αὐτόν, καὶ τὰς κατὰ τοῦ πατριάρχου καὶ ἀρχιερέων κατηγορίας ἀκούοντες οὐκ ἠγανάκτου καὶ ἠπήγουν τὸν ὄσιον.

— Ἐτει 1753. Ὁ Αὐξέντιος ὡς τὸσον εἰς τὸ Κατιρλί πολλὰ καὶ ποιεῖ καὶ διδάσκει, καὶ κατὰ τῶν ἀρχιερέων οὐκ ὀλίγους ἐλέγγους ἐπισορεύει, καὶ ἀναβαπτισμὸν Ἀρμενίων καὶ παπιστῶν κηρύσσει. Ὁ ὄχλος ἐδέχετο τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἀναβαπτισμοῦ. Ὁ κύρ Παῖσιος καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα μὴ προξενήσῃ νέα σκάνδαλα μεταξὺ ἡμῶν, Ἀρμενίων καὶ παπιστῶν, πολιτευόμενοι ἀπεσιώπων τὸ πρᾶγμα, καὶ τὴν τοιαύτην τοῦ Αὐξέντιου διδασκαλίαν ἐκόλουον, ὅστις αὐτοὺς διὰ τοῦτο ὡς παπιστὰς ἐστηλίτευε. Ταῦτα βλέπων ὁ ὄχλος ἤρξαντο μισεῖν πατριάρχην τε καὶ ἀρχιερεῖς.

Ἡ Πόρτα κατιδοῦσα τὸ ἄτοπον τοῦ Αὐξέντιου καὶ μὴ δυναμένη διὰ τὴν εἰς τὸ Κατιρλί σύρροιαν τοῦ ὄχλου νὰ τὸν σηκώσῃ παρρησία, μεταχειρίζεται δόλον. Ὅθεν ἀπέστειλε ὀφθαλμολιὸν τινα μπισταντζὶ νόκτωρ, νὰ τὸν προσκαλέσῃ εἰς ἀντάμωσιν τοῦ ἀνακτος. Ἐπίστευσεν αὐτὸς τῇ προτάσει διὰ τὸ φύσει φιλότιμον. Ὁ τε παρῶν ὄχλος ἀκούσαντες τὴν ἀντάμωσιν τοῦ ἀνακτος καὶ ἐλπίσαντες μεγάλα τινὰ ἐσομένα καλὰ ἔστερξεν, νὰ πηγαίη. Ἐμβάντα οὖν εἰς τὸ πλοῖον τῇ νυκτὶ τοῦ σαββάτου καθ' ὁδὸν πνίξαντες κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτοῖς προσταγὴν, ἔρριψαν εἰς τὴν θάλασσαν. Τῇ ἐφεξῆς κυριακῇ οἱ ὄχλοι μεγάλην ἔχβασιν ἐλπίζοντες ἀπὸ αὐτῆν τὴν ἀντάμωσιν ἦλθον εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἐπιτρόπου μαθεῖν τὰ κατὰ τὸν ὄσιον. Μηδεμίαν οὖν εἶδησιν λαβόντες ἤψαντο τῆς πρὸς τὸ πατριαρχεῖον, καὶ ἐφθασαν ἐκεῖ μετὰ τὴν μεσημβρίαν, ὅπου ἐπαρχιῶται τινὲς τοῦ Σοφίας ὄντες εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ πατριαρχείου προσεκλαίοντο καὶ δευτέρον κατὰ τοῦ μητροπολίτου αὐτῶν. Ὁ ἀρχιδιάκονος τοῦ πατριάρχου Μελέτιος (ὕστερα ὁ Βοδδίνης καὶ Ἐφέσου) καταβάς εἰς τὴν σκάλαν, ἀναχωρῶν αὐτοὺς ἐκεῖθεν προσέταττε μὴ πεισθέντας προστάττει τῷ γιασακτζῆ διώξαι τοὺς μεγαλοφώνως βοῶντας τὸ Ἰστεμέεις, ἦτοι τὸν Σοφίας μητροπολίτην. Οἱ παρευρεθέντες αὐξεντιανοὶ κατιδόντες ὅτι κὰν αὐτοὶ διώκονται ὑπὸ τοῦ γιασακτζῆ, ὡς οἱ ἐνάγοντες, καὶ νομίσαντες, ὅτι τὸ Ἰστεμέεις νὰ λέγεται περὶ τοῦ πατριάρχου Παῖσιου, ἤρξαντο καὶ αὐτοὶ καταβοᾶν τὸ Ἰστεμέεις, ἦτοι δὲν τὸν θέλομεν ἐντὸς ὀλίγου δὴ συναχθέντος πολλοῦ πλήθους τῶν αὐξεντιανῶν, καὶ πάντων κραυγαζόντων μεγάλη τῆ φωνῆ.

νῆ τὸ ἰσπεμείς ἐνοοῦντες τὸν πατριάρχην, ὤρμησαν λοιπὸν καὶ ἐπάνω εἰς τὸν ὄντᾶ τοῦ πατριάρχου, καὶ τὸν κατέβασαν δέροντες. Ἡ κουσιωδία τοῦ Φαναρίου ἔτρεξεν εἰς τὴν αὐλήν καὶ ἠλευθέρωσε τὸν πατριάρχην ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ὄχλου· καὶ ἂν δὲν ἤθελεν ἔλθῃ, ἐφρονεῖτο βέβαια ὁ κύρ Παῖσιος· ὡς τόσον λυτρώσασα ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν τὸν ἔστειλεν εἰς τὴν Πόρταν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, νὰ ὑπάγουν καὶ αὐτοί. Ὁ κύρ Παῖσιος ἀπῆλθε διὰ θαλάσσης. Οἱ αὐξεντιανοὶ ἕως οὗ νὰ φθάσουν ἀπὸ τὸ Φανάρι εἰς τὴν Πόρταν διὰ ξηρᾶς, ἔγιναν ὑπὲρ τοὺς 5000. Φθάσαντες ἠρωτήθησαν, τί θέλουν καὶ ἀπεκρίθησαν, ὅτι δὲν θέλουν πατριάρχην τὸν Παῖσιον, ἀλλὰ τὸν Κύριλλον. Ὁ Κιὰγὰ πείθῃς ἐζήτησε νὰ ἀναβοῦν ἀπάνω δύο οἱ πλέον γέροντες, ἠρώτησε τὰ ὀνόματα καὶ τὰς τέχνας καὶ τοὺς μαχαλάδες των, καὶ ἀκούσας παρ' αὐτῶν, ὅτι θέλουν τὸν Κύριλλον τὸν ὄντα εἰς τὴν Χάλκην, μετεπέμψατο.

Ἐλθόντα τὸν Κύριλλον [ ] τὴν χλαμύδα διὰ τὴν πατριαρχεῖαν· καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸ πατριαρχεῖον μόνον μετὰ τῶν συνηθισμένων τζαουσαδῶν, τὸν δὲ Παῖσιον ἔστειλεν εἰς τὴν Χάλκην εἰς τὸ μοναστήριον τῆς Παναγίας, ἔτος ἓν καὶ μῆνας τρεῖς πατριαρχεύσαντα τανῶν δ'.

Τῆ δὲ ὑστεραία ἀνεσκολοπίσθησαν εἰς τὴν σάλαν τοῦ Φαναρίου οἱ δύο ἐκεῖνοι, ὧν τὰ ὀνόματα κατεγράφησαν παρὰ τοῦ Κιὰγὰ πεί ὁ Ἰωάννης γούναρης δηλαδὴ καὶ ὁ Πανταζῆς Καντζῆς.

Οἱ ἀρχιερεῖς τὸ ἀλλόκοτον τοῦ πράγματος ἐκδειματούμενοι ἦλθον τρέμοντες εἰς τὴν προσκύνῃσιν τοῦ πατριάρχου.

Διὰ σύστασιν τοῦ συνίστησιν ὁ Κύριλλος ἐπιτροπὴν τοῦ Κοινοῦ παρ' ἐπιτρόπων βαναύσων καὶ τὰ ὄσιου ὑπεραγαπώντων.

— Ἔτει 1754. Ἐνόμιζον οἱ πάντες ζῶντᾶ τὸν ὄσιον, οὐκ εἰδότες τὴν μαιφονίαν του. Κηρύττεται ὁ ἀναβαπτισμὸς παρὰ τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου, καὶ τύποις ἐκδίδωσι πόνημα ὑπὲρ αὐτοῦ. Ὁ Κυζίκου Ἀνανίας καὶ ὁ Δέρκων Σαμουήλ πάσχουν, νὰ τὸν καταπέσουν τὴν ἀποχὴν τοῦ ἀτόπου· ἀλλ' οὐδὲν ἀνύσαντες κατατρέχονται ὑστερον διὰ τὸ σταθερὸν τῆς γνώμης καὶ ἀμετάθετον.

— Ἔτει 1755. Δεινῶς φέροντες οἱ ἀρχιερεῖς τὰ τοῦ πατριάρχου κατὰ τοῦ ἀναβαπτισμοῦ κινήματα κινοῦνται κοινῶς πρὸς ἔξωσίν του. Γνωσθέντος τοῦ κινήματος, ὑπερισχέει αὐτὸς διὰ τοῦ Σιμεῶν ἀρχιτέκτονα, ἐνὸς τῶν ἐπιτρόπων τοῦ Κοινοῦ, κτίζοντος τότε τὸ τζαμί Νουρ-Ὀσμανιέ, καὶ φορέσας καθάδι ἔρχεται εἰς τὸ πατριαρχεῖον μετὰ τὸ συνηθισμένον τουρκικὸν ἀλάτι. Ἐλθόντας οὖν εἰς προσκύνῃσιν τοὺς ἀρχιερεῖς σιδηροδεσμεῖ καὶ πέμπει εἰς τὰς ἐπαρχίας των, καὶ καταγράφει εἰς τὸ διβὰν καλεμὶ τοὺς ὀρισμοὺς τῆς ἐξορίας τῶν ἀρχιερέων, περιγράφων τὰς κατ' αὐτῶν πλείστας ὕσας κατηγορίας, καὶ τὸ ὄφελος τῆς χρονοτριβῆς των εἰς τὰς ἐπαρχίας των διὰ τὴν διοίκησιν τῶν ἐπαρχιωτῶν τους. Μεταπεμφθεὶς γὰρ ὁ Κύριλλος εἰς τὴν αὐλήν εἶχε κριθῆ μετὰ τῶν ἀρχιερέων, ἀφ' οὗ ἔδωκαν τὸ κατ' αὐτοῦ λιβέλον ἐνουπόγραφον καὶ ἐσφραγισμένον μετὰ τὰς ὑπογραφὰς καὶ σφραγίδας των, καὶ δικαιωθείς εἰς τὴν κρίσιν, διὰ τοῦτο ἀνέλαβε τὸν θρόνον, ὥστε εἶχε δύναμιν πολλὴν κατὰ τῶν ἀρχιερέων, ὡς συκοφαντησάντων δηλαδὴ.

— Ἔτει 1760, φευρουαρίῳ. Ἦτον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν σχολεῖον γραμματικῶν μαθημάτων. Τώρα συνεστήσατο ὁ πατριάρχης καὶ σχολεῖον διὰ φιλοσοφικὰ καὶ θεολογικὰ μαθήματα, διορισθεὶς φιλοσοφικὸς διδάσκαλος ὁ κύρ Εὐγένιος. Δὲν ἐτελεσφόρησε σχολεῖον αὐτὸ διὰ πτώσιν τοῦ πατριάρχου. Ὁ Ἰωαννίκιος πατριαρχεύσας τὸν διδάσκαλον Εὐγένιον ὑποδοχῆς καὶ περιθάλψεως οὐκ ἤξιώσεν, καὶ ὁ μισθὸς του δὲν ἐπληρώνητο. Ὅθεν ἀπάραντος αὐτοῦ τὸν ἀπρίλλιον τοῦ ἐξῆς ἔτους, διελύθη καὶ τὸ φιλοσοφικὸν αὐτὸ σχολεῖον, μόλις παραταθὲν μῆνας 17, καὶ ἔμεινε μόνον τὸ γραμματικόν.

— Ἔτος 1763. Οἰκουμενικὸς πατριάρχης Σαμουήλ ἐζήτησε παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου Χαμζὰ πασᾶ τό, νὰ γένη ὀρισμὸς μετὰ χᾶτι σερίφι, διὰ νὰ διαιρεθῆ ἡ βοῦλα τοῦ πατριάρχου εἰς τέσσαρα, καὶ τὸ μὲν ἓν μέρος νὰ κρατῆ ὁ πατριάρχης, τὰ δὲ λοιπὰ τρία τρεῖς ἀρχιερεῖς τῶν ἐγχρίτων. Ἔγινε.

— Ἔτει 1764. Ἐσυνήθιζον οἱ πατριάρχαι πρὸ πολλοῦ, νὰ εὐγάλουν τὸν χρόνον πέντε δίσκους, ἤτοι τὴν εορτὴν τῶν Θεοφανίων, τὴν κυριακὴν τῆς Ὀρθοδοξίας, τῆς Σταυροπροσκυνήσεως,

τῶν Βαΐων καὶ τοῦ Πάσχα, καὶ ἔδιδον εἰς αὐτοὺς καὶ ἀρχιερεῖς καὶ ἄρχοντες φλωρία ἀπὸ δέκα ἕως 4, ἐσφραγισμένα καὶ ἐπιγεγραμμένα μὲ τὴν βούλαν καὶ τὸ ὄνομα ἐκάστου. Ἔδιδε καὶ ὁ γούθην λαὸς ὅ,τι ἠδύνατο, μέχρι καὶ τοῦ λεγομένου παρά. Πρὸς δὲ καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ἱερομόναχοι, οἱ ἐμβατικιάζοντες τὰς ἐκκλησίας τῆς πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ Καταστένου εἶχον χρέος κατὰ παλαιὰν συνήθειαν κομίζεῖν τῷ πατριάρχῃ ἕκαστος αὐτῶν τὴν ἀποκρέω ὄρνιθας 20, καὶ τὴν τυρινὴν καϊμάκια, καὶ τὴν ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ τῶν βαΐων ἰχθύας τῶν μεγάλων, καὶ τὸ Πάσχα αὐτὰ καὶ ἄρνια, καὶ ἀπὸ αὐτὰ ὅλα ἐμοίραζεν ὁ πατριάρχης εἰς ὅλα τὰ ἀρχοντικά σπήτια τοῦ Φαναρίου. Φιλότιμος οὖν καὶ μεγαλοπρεπῆς ὁ κὸρ Σαμουήλ δὲν κατεδέχθη ὅλον τὸν χρόνον νὰ εὐγάλη τοὺς δίσκους, κατήγγησε καὶ τὴν κακὴν αὐτὴν συνήθειαν τῆς τηλεσφορᾶς ὄρνιθων τε καὶ τῶν λοιπῶν, κατιδὼν, ὅτι οἱ ἱερεῖς, ὅπου τὰ ἔφεραν αὐτά, μόλις εἶχαν τό, τί νὰ ζωοτροφούν οἱ μὲν μὲ τὰ τέκνα τους, οἱ δὲ ἱερομόναχοι ἑαυτοὺς θρέψαι οὐκ ἠδύναντο. Σὺ τοῦ πορὶ πονηνῆ, 1782, все это не обычно—говорить историкъ Комнинъ.

— Ἔτει 1764. По случаю тяжбы Ивира, Лавры и Ватопеда, ἀπῆλθεν εἰς τὸ Ὅρος ἄρχων τις τῶν Τουρκῶν πρὸς ἀπαρίθμην τῶν καλογήρων. . . . Σмотри это у меня въ числѣ Дѣписаній св. Горы Аѳонской подъ №

— Ἔτει 1766. Οἱ χρεωφειλέται οἱ ἀπὸ δωροδοκιῶν ἔχοντες λαβεῖν ψευδῶς τε καὶ ἀδίκως παρὰ τῶν ἀρχιεπισκόπων Πεκίου καὶ Ἀχριδῶν δίδωσι λιβέλον περὶ τῶν δικαίων αὐτῶν προσκλαίόμενοι· κρίνονται ὑπὸ τοῦ Μουσουνογλοῦ, καὶ ἀποφασίζεται, ὅτι τὰ χρέη τὰ δι' ἰδίων ὁμολογιῶν τῶν κατὰ καιροὺς ἀρχιεπισκόπων Πεκίου καὶ Ἀχριδῶν νὰ μὴν ζητοῦνται. Μετὰ ἕξ μῆνας ἔδωκαν λιβέλον οἱ αὐτοὶ τῷ ἄνακτι συζοφαντοῦντες τό, ὅτι κατατρώγει ὁ πατριάρχης Σαμουήλ τὸ εἰσόδημα τῶν ἐπαρχιῶν ἐκεῖνων ἔγινε προσταγή, νὰ ἐξεταχθῆ τὸ πρᾶγμα.

— Ἔτει 1767. Γενομένης οὖν ἐξετάσεως διὰ τὴν ἀρπαγὴν τοῦ εἰσοδήματος Πεκίου καὶ Ἀχριδῶν, καὶ τοῦ ψεύδους φανέντος τῇ μαρτυρίᾳ τῶν ἐπισκόπων τῶν δύο αὐτῶν θρόνων, ἐπεκυρώθη κατὰ τὴν αἴτησιν ἐκεῖνων μὲ χάτι σερίφι τό, νὰ προστεθοῦν ἐκεῖ-

νοι οἱ δύο θρόνοι τῷ οἰκουμενικῷ θρόνῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Καὶ ἐγένετο εὐτυχῶς τῇ ἐ' ἰαννουαρίου μὲ πολλὴν δόξαν καὶ κέρδος τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου καὶ μὲ τὸ ἀσφαλές καὶ ἀζημίωτον τῶν ἐν τοῖς δύο αὐτοῖς κλήμασι μητροπολιτῶν τε καὶ ἐπισκόπων.

— Ἔτει 1768. Τῇ πέμπτῃ νοεμβρίου συνελθόντες ἀρχιερεῖς τε καὶ λαϊκοὶ ἐξελέξαντο τὸν Δαρίσσης Μελέτιον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν αὐλήν, ἐνεδύσατο τὴν συνήθη χλαμύδα. Ὁ δὲ πατριάρχης Σαμουήλ ἐξωρίσθη εἰς τὴν λαύραν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τὴν ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει τοῦ Ἄθω.

Τὰ κατὰ τὸν πατριάρχην Μελέτιον καὶ τὰ τοῦ Ῥωσικοῦ πολέμου ἐν τῷ ἐφεξῆς δεκάτῳ βιβλίῳ, ἦν θεὸς δίδω, καθιστοριθήσεται.

Συνετέθη ἐν τῇ πατρῴᾳ ἐστία τῇ κατὰ τὸ Νεοχώριον τοῦ Καταστένου τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει, αψπβ'.

За симъ непосредственно слѣдуетъ:

Τὰ συμβάντα τῷ ἔτει 1764 ἀνὰ τὴν Λεγίαν μέχρι ἔτους 1768.

Κεφάλαιον εβ'.

Съ 435 страницъ до конца—большая статья. Она содержитъ акты дипломатическіе. — Авторъ Комнинъ, хорошо зналъ все политическія ■ церковныя дѣла. Но откуда онъ взялъ акты о Польшѣ съ 1764 по 1768 годъ, не знаю. Я не читалъ ихъ по недостатку времени.

Ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρίσκῳμῳ
выписки изъ этой девятой книги Комнина смотри въ моемъ собраніи матеріаловъ для исторіи сего патриархата [Имп. Академіи Наукъ № 88].

Ὁ πατριάρχης Ἀντιοχійσκῳμῳ
выписки изъ этой же книги смотри въ моемъ собраніи матеріаловъ для исторіи сего патриархата [Имп. Академіи Наукъ № 81].

Ὁ πατριάρχης Ἱερουσαλѣмскῳμῳ

— Ἔτει 1727. Οἰκουμενικὸς πατριάρχης Παΐσιος δίδωσι τῷ Ἱεροσολύμων Χρυσάνθῳ ἐγκύκλιον συνοδικὴν ἐπιστολὴν ὑπὲρ

βοηθείας τοῦ Ἁγίου Τάφου, προτρέπων τὴν τῶν χριστιανῶν ἐλεημοσύνην καὶ τοὺς ἐμποδίζοντας τὸ θεάρεστον τοῦτο ἔργον ἀφορισμῶ καθυποβάλλων κατὰ μῆνα αὐγούστον.

— Ἐτει 1731. Θνήσκει ὁ Ἱεροσολύμων Χρῦσανθος, καὶ ἀνάγεται εἰς τὸν θρόνον τοῦ Ὁ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης Μελέτιος. Παλαισιτάτη συνήθεια τῶν ἀρχιερέων τε καὶ πατέρων τοῦ Ἱεροσολυμιτικοῦ θρόνου ἐστὶ τό, νὰ ἐκλέγουσι ψήφῳ καὶ δοκιμασίᾳ καὶ γνώμῃ κοινῇ τινὰ προκομενέστερον καὶ ἐπαινετότερόν τους εἰς μητροπολίτην Καισαρείας, μὲ σκοπὸν καὶ ἀπόφασιν ἀναντίρρητον τοῦ νὰ εἶναι καὶ νὰ λέγεται παρὰ πᾶσι καὶ διάδοχος τοῦ πατριαρχεύοντος καὶ νὰ δεχθῆ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Ἱερουσαλήμ μετὰ τὸν ἐκεῖνου θάνατον, ὥστε εἰς τὸν θρόνον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ καιροῦ τοῦ ἀδελφοθέου Ἰακώβου μέχρι τοῦδε ἐφυλάχθη ἀπαρασαλεύτως καὶ χωρὶς κανένα ἐλάττωμα, ἢ ἔλλειψιν, ἢ παραμείωσιν, ἢ ἀποστολικὴ διαδοχῇ. Γίνεται δὲ τὸ περὰ τοῦ νεοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων μὲ τὸ ἄρξι εἰς τὴν Πόρταν τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, ὅπερ καὶ ἔδωκεν ὁ πατριάρχης Παΐσιος.

— Ἐτει 1757. Ἐκινήθη ὁ Ἱεροσολύμων κὺρ Παρθένιος διὰ τὴν ἀνάκτησιν τῶν προσκυνημάτων τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἐπήραμεν οἱ ὀρθόδοξοι ἀπὸ τοὺς παπιστὰς τὰς ἐκκλησίας τῆς Βηθλεέμ καὶ τῆς Γεθσαιμανῆς, καὶ ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Ἀναστάσεως τὰς καμάρας καὶ ἄλλα δύο μέρη. Ἐπεκυρώθη ἡ ἀνάκτησις αὐτῆ μὲ χάτι σερίφι, διὰ τὸ ὅποσον ἔδωκεν ὁ Ἱεροσολύμων κὺρ Παρθένιος τῷ μὲν ἐπιτρόπῳ 22 πουργεῖα, τῷ δὲ Ρεῖζ ἐφέντι 11 πουργεῖα, καὶ οὐδενί τι ἄλλο: (ὁ πρέσβυς τῆς Φράντζας διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ ἔργον αὐτὸ ὑπεσχέθη τῷ ἐπιτρόπῳ 25000 φλωρία καὶ τῷ Ρεῖσι Πεκίρ ἐφέντη 10000, ὅστις ἐκινήθη πολλὰ εἰς τὸν ἐπίτροπον διὰ νὰ τὸ ἐμποδίσῃ, ἀλλ' οὐκ εἰσηκούσθη) εἰς δὲ τὸν ἐπιστάτην τὸν ἀπελθόντα εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, διὰ νὰ πάρῃ τὰ προσκυνήματα εἰς τὸ ἐκδοθὲν χάτι σερίφι ἀπὸ τῆς κυριαρχίας τῶν Φραγκῶν, καὶ νὰ τὰ δώσῃ τοῖς ὀρθοδόξοις ἐξωδίασε πολλὰ περισσότερα.

— Ἐτει 1766. Ὁ Ἱεροσολύμων κὺρ Παρθένιος παραλυτικὸς ἦδη ἀπὸ τῆς πρὸ ἐτῶν τινῶν ἐπιπεσοῦσης αὐτῷ ἀποπληξίας, εἰδὼν ὅτι ὁ διάδοχός του Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης ὑπό-

κεῖται εἰς ἐπιληψίαν καὶ ἀκολούθως δὲν εἶναι νόμιμον τό, νὰ ἐκτελῆ τὸ μέγα μυστήριον τῆς θείας λειτουργίας, προμυθεύει τό, νὰ μὴν ἐπιτηδῆσῃ τις μετὰ τὸν θάνατόν του εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ μὲ τό νὰ μὴν εἶχεν εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς του ἄλλον τινὰ ὅμοιον τῷ Ἐφραῖμ τῷ προρηθέντι τὴν τε ἀρετὴν καὶ τὰς ἐπιστήμας, ἔγραφεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ νὰ τὸν χειροτονήσουν Βηθλεέμ, καὶ νὰ τὸν στείλουν εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ τὸν κάμῃ διάδοχον. Ἄλλ' ὁ Καισαρείας δοὺς τὴν εἶδησιν τῷ Σαμουήλ ἐζήτησε τό, νὰ διαδεχθῆ τὸν θρόνον αὐτός, καὶ ἐζήτηε τὸ ἄρξι. Ὑπεσχέθη ὁ Σαμουήλ, νὰ τὸν βοηθήσῃ, ἀλλὰ διὰ τὴν δόσιν τοῦ ἀρξίου ἀνέβαλλε τὸν καιρόν, καὶ ἦσαν προσεκτικοὶ ἀμφοτέρω εἰς τό, νὰ ἐμποδίσουν τὴν διαδοχὴν τοῦ Ἐφραῖμ. Ὅθεν ἐλθόντα τὰ γράμματα τῆς Ἱερουσαλήμ, ἐν οἷς ἔγραφον οἱ ἐκεῖσε συνοδικοὶ τὴν τε χειροτονίαν τοῦ Ἐφραῖμ εἰς μητροπολίτην Βηθλεέμ καὶ τὴν συγκατάνευσίν τους εἰς τό, νὰ γένῃ πατριάρχης, τὰ ἐκράτησεν ὁ Σαμουήλ, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν Παρθένιον εἰς τό, νὰ τὸν κάμῃ διάδοχον. Γνοὺς δὲ ταῦτα ὁ Παρθένιος, ἔγραφέ μοι εἰς τὸ Νεοχώριον, νὰ ζητήσω παρὰ τοῦ Σαμουήλ τὰ γράμματα καὶ νὰ παρασταθῶ, νὰ μὴν τὸν ἀκολουθήσῃ καμμία ἐναντιότης. Ἀπελθὼν οὖν εἰς τὸν κὺρ Σαμουήλ ἐζήτησα τὰ γράμματα, ἀνέγων ἐν αὐτοῖς τό, ὅτι οἱ συνοδικοὶ ὅλοι θέλουν τὸν Ἐφραῖμ, καὶ διαδεχθῆ τὸν θρόνον. Ἐπαινέσας τὴν ἐκλογὴν τῶν συνοδικῶν διὰ τὴν προκοπὴν τε καὶ ἀρετὴν τοῦ Ἐφραῖμ ἤκουσα τό, ὅτι ἀδικεῖ ὁ κὺρ Παρθένιος τὸν Καισαρείας καὶ τὴν συνήθειαν τοῦ θρόνου, διορίσασαν ἑκπαλαι τὸν Καισαρείας διάδοχον τοῦ Ἱεροσολύμων, ὅστις καὶ εἰς ἡμᾶς ὑπεσχέθη διὰ τὸ ἄρξι νὰ βοηθήσῃ τῷ Κοινῷ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας μὲ 24 πουργεῖα. Ἀπεκρίθην τό, ὅτι ἐπιληπτικὸς ὁ ἄνθρωπος, καὶ παράνομον τό, νὰ λειτουργήσῃ, καὶ ἂν οἱ συνοδικοὶ δὲν τὸν ἤξευραν τοιοῦτον, δὲν ἤθελαν στέρεξῃ τό, νὰ μὴν πατριαρχέυσῃ, καὶ τὸν κατέπεισα, ὅτι δὲν εἶναι συκοφαντία ἢ ἐπιληψία. Προσέθετο ὁ κὺρ Σαμουήλ τό, ὅτι ὡς λέγεται, ἔχει καὶ ἄλλο σφάλμα μὲ τό, νὰ ὑπεσχέθη προσώποις τισὶ λαϊκοῖς τε καὶ ἐκκλησιαστικοῖς ὑπὲρ τὰ 100 πουργεῖα, διὰ νὰ γένῃ πατριάρχης Ἱερουσαλήμ. Ταῦτα ἀκούσας, ἐζήτησα τὸ ἄρξι διὰ νὰ γένῃ τὸ περὰ τῆς τῶν Ἱεροσο-

λόμων πατριαρχείας εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἐφραΐμ, καὶ ἀκολούθως νὰ ἐμποδισθῆ εἰς κάθε τρόπον καὶ κακεντρεχῆ ἢ παράνομος ἐπιπήδησις τοῦ εἰς τὸν θρόνον. Δὲν ἠθέλησε νὰ τὸ ὄσση ὁ Σαμουήλ καὶ ἐπρόβαλε νὰ γένῃ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἀντιοχείας Φιλήμονος. Ἀπελθὼν οὖν τὸ δεύτερον ὑπεσχέθη τῇ ἀδείᾳ τοῦ κυρ Παρθενίου εἰς τὸ Κοινὸν τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας πουργεῖα 15 καὶ ἔλαβον τὸ ἄρζι.

— Ἐτει 1767. Θνήσκει ὁ Ἱεροσολύμων κυρ Παρθένιος, καὶ γίνεται ἡ μετάθεσις τοῦ ἀπὸ Βηθλεὲμ κυρ Ἐφραΐμ τοῦ προρρηθέντος εἰς τὸν ἀποστολικὸν καὶ πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀνδρὸς τφόντι καὶ ἐνάρετου καὶ ἐπιστήμονος περὶ τὴν ῥητορικὴν καὶ θεολογίαν, καὶ εἰς ἄκρον δεινοῦ περὶ τὴν μελέτην τῶν γραφῶν. Καὶ ὁ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης ἀπῆλθεν εἰς τὴν Σμύρνην εἰς ἐπιστάσιαν τοῦ ἐκεῖσε μετοχίου τοῦ Ἀγίου Τάφου.

NB. — Монастырь св. Георгия въ Букарестѣ отданъ былъ св. Гробу воеводой Константиномъ Бранкованомъ.

Ο Ροσσίη.

— Κιέβον κτισθὲν παρὰ τῶν Ῥωμαίων βασιλέων τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

— Οἱ κάτοικοι τῆς Οὐκράϊνας λέγονται Καζάκοι. Οὐνοὶ ὑπὸ ἀρχηγῷ τῷ Σκόδη Μεδιέ, 700 χρόνους πρὸ Χριστοῦ, καὶ Τάταροι πεινασμένοι ἀφέντες τὴν γειναμένην (?), ἤλθον καὶ κατώκησαν περὶ τὰς πηγὰς τοῦ Βορισθένους, οὐσας εἰς τὸ Σμολένσκο καὶ τούτων ἀπόγονοι εἰσὶν οἱ τῆς Οὐκράϊνας κατοικηταὶ Καζάκοι. Ὁ δὲ Μεδιέ αὐτὸς ὤρμησε εἶτα καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ ἐνίκησε τῶν βασιλέα τῶν Μηδῶν Κουαζάρην. (Откуда Комнинъ почерпнулъ такія свѣдѣнія? Не сказано имъ.)

— Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ βασιλέως Ἡρακλείου ἀρματώσαντες νῆας οἱ Ῥοῦσσοι ὤρμησαν κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως διὰ νὰ τὴν πολιορκήσουν, καὶ ἐπεφόρτισαν δασμὸν τοῖς βασιλεῦσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

— Ἦσαν οἱ Ῥοῦσσοι πρὸ τοῦ Πέτρου βρβαρώτατοι, καὶ ἐν πᾶσι πάντῃ ἀμαθέστατοι ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ὁ πατριάρχης

των Κωνσταντίνος, ὁποῦ εἰς Ῥουσσικὴν γλῶσσαν συνέγραψε τὴν ἱστορίαν τοῦ Κιέβου, μαρτυρεῖ, ὅτι εἰς τὴν Ῥουσίαν κατὰ τὸν πέμπτον αἰῶνα οὔτε γράψιμον εἶχον, οὔτε γράμματα οὔτε ἀλφάβητον, τὸ ἀπόκτησαν μόλις τῷ ἔτει 987 ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Νικολάου τοῦ Χρυσοβέργη διὰ τοῦ μητροπολίτου τῆς Ῥουσσίας, Ῥωμαίου τὸ γένος. Εἷς τε τὴν ἐκκλησίαν εἰσήχθη ἡ μουσικὴ πρῶτον ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ἀδελφοῦ Πέτρου Θεοδώρου. Πρὸ τούτου γε οὐκ ἔφαλλον φάλατι εἰς τὰς ἐκκλησίας.

— Ὁ ἐπὶ τοῦ βασιλέως Ἀλεξίου πατρὸς τοῦ Πέτρου πατριάρχης Νίκων ἠθέλησε νὰ βάλῃ τὸν θρόνον του εἰς ὑψηλότερον μέρος ἀπὸ τὸν θρόνον τοῦ βασιλέως· ἐκάθητο εἰς τὸ πλάγι τοῦ βασιλέως, καὶ ἤθελε νὰ μὴν γίνεται οὔτε πόλεμος οὔτε εἰρήνη χωρὶς τὴν συγκατάνευσίν του. Ἡ ἐξουσία του ἐπακουμβούσα εἰς τὰ πλοῦτη του καὶ εἰς τὸν κλῆρον του καὶ εἰς τὸ πλῆθος, ἐβίαζε τὸν βασιλέα, νὰ τὸν ὑποτάσσεται ἀφώριζε πολλοὺς γερουσιαστὰς, ὁποῦ δὲν ἐσυμφωνοῦσαν μὲ τὴν γνώμην του εἰς τὰ ἄτοπα ἐπιχειρήματά του. Ἐξω ἀπὸ τὰς ζημίας καὶ συγχύσεις, ὁποῦ ἔκαμναν οἱ πατριάρχαι, δὲν ἦτον ὑποφερτὴ ἡ ζημία καὶ τῶν καλογήρων, καλογραιῶν, μοναστηρίων, μητροπόλεων, ἐκκλησιῶν ἐνοριακῶν, καὶ κληρικῶν. Καὶ καλόγηροι μὲν ἦσαν σχεδὸν 7400, καλογραῖται 5600, ἐκκλησιαστικοὶ δὲ καὶ κληρικοὶ ἦσαν 200000. Καὶ ἐκ τούτων ἐγένετο βλάβη μεγίστη διὰ τὴν κατοίκησιν τῶν ἐπαρχιῶν καὶ αὔξησιν καὶ πληθυσμὸν τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων τοσοῦτον ἀναγκαίῳ διὰ τὸ μεγαλεῖον καὶ δύναμιν μιᾶς βασιλείας. Καὶ οὐ μόνον αὐτό, ἀλλ' ἐγένετο μεγάλη ζημία καὶ εἰς τὸ θησαυροφυλάκιον τὸ βασιλικὸν καὶ ἔλλειψις τοῦ βασιλικοῦ εἰσοδήματος διὰ τοὺς δούλους, ὁποῦ εἶχον τὸ ἐκκλησιαστικὸν αὐτὸ τᾶγμα, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐτελεσφόρουσαν ποσῶς τῇ βασιλείᾳ, ἀλλ' ἐδοῦλεον αὐτούς τε τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς καὶ τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰς ἀμπέλους (! ! !) αὐτῶν. Καὶ τὰ μὲν μοναστήρια τῶν καλογήρων καὶ καλογραιῶν εἶχον εἰς τὴν δούλευσίν τους 721500. Αἱ δὲ ἐκκλησῖαι τῶν μητροπόλεων καὶ ἐνοριακαὶ εἶχον εἰς τὴν δούλευσίν τους ἀνθρώπους 23700. Ὁ κλῆρος εἶχεν ἀνθρώπους 37500, καὶ οἱ ἐπίσκοποι ὄντες τὸν ἀριθμὸν μόνον 22 εἶχον εἰς τὴν δούλευσίν τους ἀνθρώπους 116400, ὥστε ὅλη ἡ σὺμμα τῶν δούλων συν-

εποσοῦτο εἰς 899100, καὶ ἡ ὄλη σοῦμα τῶν ἀνοπάνδρων συν-εποσοῦτο εἰς 213000, ζημίαν μεγίστην προξενούσα καὶ εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ λαοῦ καὶ εἰς τὸ εἰσόδημα τῆς βασιλείας.

— Πρὶν τοῦ Πέτρου τὸ ἐτήσιον εἰσόδημα μόλις ἦτον πέντε μιλιοῦνα ρούμπλια. (Τὸ ἓνα ρούμπλι εἶναι 200 ἄσπρα τουρκικά.)

— Οἱ πατριάρχαι Μοσχοβίας ἀντέλεγον εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ βασιλέως. Τοιοῦτος ἐστάθη ὁ Νίκων, καὶ μετ' ἐκεῖνον ὁ Γωακείμ. Ὁμοίως καὶ οἱ ἐπίσκοποι εἶχαν οἰκειοποιηθῆ τὸ προνόμιον τοῦ ξίφους, καὶ διώριζον εἰς παιδείαν καὶ εἰς θάνατον τοὺς πταίστας. Αὐτὴν λοιπὸν τὴν ἐξουσίαν τοὺς τὴν ὑπέστησεν ὁ Πέτρος, καὶ ἔπαυσεν ἡ κακομεταχείρισις αὐτῆ. Θανόντος δὲ τοῦ πατριάρχου Ἀδριανοῦ ἐμπόδισε νὰ γένῃ ἄλλος, καὶ ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν τῇ συνόδῳ, συντεθειμένη ὑπὸ μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιερέων εἰς διοίκησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων· ὁ μητροπολίτης τῆς Μόσχας διωρίσθη νὰ εἶναι πρόεδρος τῆς συνόδου καὶ τὸ πατριάρχικόν εἰσόδημα προσετέθη τῷ βασιλικῷ θησαυροφυλακίῳ διὰ πληρωμῆν τῶν στρατιωτῶν ὡς τόσον κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας καὶ προεξάρχουσα ἦν μὲν ἡ σύνοδος, ἀλλ' αὐτὴ δὲν ἐτολμοῦσε, νὰ μὴν ὑποτάσσεται εἰς ἓνα βασιλέα, μήτε νὰ φιλονεικῆ μὲ αὐτόν, ἅπου ἤξευρε πολλὰ περισσότερα ἀπὸ λόγου τῆς. Ὁ μονάρχης Ρούσσοσ δὲν ἦτον τῇ ἀληθείᾳ εἰς τῶν πατέρων τῆς συνόδου, ὅμως ἐρμήνευσε τοὺς νόμους· δὲν ἔπιανε τὸ θυμιατήριον, ἀλλὰ κατεύθυνε τὰς χεῖρας ἐκεῖνων, ὅπου τὸ ἐκράτουν. Καὶ ἐπειδὴ αἱ ἐπαρχίαι τοῦ εἶχαν χρεῖαν κατοικητῶν, καὶ ἡ παρθενία τῶν μοναχῶν καὶ καλογραιῶν ἦτον ἐναντία εἰς τὴν φύσιν καὶ εἰς τὸ κοινὸν καλόν, τὸν ἐφάνη ἐπιζήμιον ἓνα πλῆθος νέων καὶ νεανίδων νὰ κλείωνται εἰς ἓνα μοναστήριον, καὶ νὰ εἶναι ἀνωφελεῖς πάντη, καὶ νὰ ζῶσι μὲ ἕξοδα ἄλλου τινός. Ὅθεν διώρισε, νὰ μὴν ἐμβαίη τινὰς εἰς τὸ μοναστήρι, ἀν δὲν εἶναι 50 χρονῶν, καὶ νὰ μὴν δέχωνται εἰς τὸ μοναστήρι ποτὲ τινά, ὅπου νὰ ἔχῃ καμμίαν ἐπιστάσιαν τῆς κοινότητος, εἰς ὅποιαν ἡλικίαν καὶ ἀν ἤθελεν εἶσθαι. Διώρισεν εἰς τὴν Μόσχαν τρία σχολεῖα, ὅπου ἐμάνθανον τὰς ξένας γλώσσας... Ἐμετρίασε τὰς τρεῖς μεγάλας τεσσαρακοστάς, διὰ νὰ μὴν ταλαιπωρῆται τὸ στρατιωτικόν του, καὶ βλάπτεται κατὰ

τὴν ὑγίειαν του, εἰς τὰς ὁποίας ἐνήστευον μὲν, ἀλλ' ἐμέθουν ἀνευδότης. Ἐμετρίασεν, ἢ ἐσηκώθη τὴν νηστείαν, καὶ κατήργησε τὴν μέθην...

— Οἱ χηρεύσαντες ἱερεῖς ἐπροστάθησαν, ἀν θέλουν, νὰ παρουν καὶ δευτέραν γυναῖκα, καὶ ἔχουν ἄδειαν, νὰ ἀφίνου τὴν ἱερωσύνην.

— Ἐτε 1710. Въ ноябрѣ мѣсяцѣ сего года посланникъ Петра I при Оттоман. Портѣ посаженъ былъ въ Седмибашенный замокъ съ 30 домочадцами его. Имущество его было разграблено. Это было по случаю объявленія войны турками Петру I.

— Въ 1718 году Петръ изгналъ иезуитовъ. Εἶχαν εἰσελθῆ αὐτοὶ καὶ τῷ ἔτει 1685· ἀλλὰ μετὰ τρία ἔτη ἐδιώχθησαν.

— Ἐτε 1723. Πέτρος ὁ Μέγας εἶχε ζητήσῃ παρὰ τοῦ πατριάρχου Γερεμίου τό, νὰ δωθῆ τοῖς Ρούσσοις ἄδεια, νὰ καταλύουν νηστείας μόνον εἰς καιρὸν πολέμου. Τὸν εἶχε στείλῃ φιλιῆς χάριν δύο σορόκια σαμούρα, καὶ τέσσαρας εἰκόνας. Ἐφοβήθη, νὰ τὰς βάλῃ εἰς τὸ πατριαρχεῖον, καὶ τὰς ἔβαλεν εἰς τὸ μοναστηρίδιον τὸ κατὰ τὴν νῆσον τῆς Προποντίδος Πρώτην, ὅπου σόζονται καὶ μέχρι τῆς σήμερον (1782) θαυμασιώταται. Καὶ τότε μὲν διὰ συνοδικοῦ γράμματος συγκατανεύσει καὶ ὑπογραφῆ τῶν ἀρχιερέων ἔδωκαν τὴν ἄδειαν μυστικώτατα. Τανῶν δὲ συγχυθέντες ἐπὶ τῇ τοῦ πατριάρχου δραστηριότητι γράφουσι κατ' αὐτοῦ ἀρζουγάλι τό, πῶς εἶναι μισθωτὸς τῶν Ρουσσῶν καὶ πῶς τοὺς ἔδωκεν ἄδειαν, νὰ κρεοφαγοῦν, διὰ νὰ ἔχουν δυνάμεις νὰ πολεμοῦν μὲ τοὺς Τούρκους, καὶ τὸ ἔδωκαν τῷ ἀνακτι μὲ τὸ μέσον τοῦ ἀρχιδιακόνου τοῦ Μαρμαρινοῦ τοῦνομα Ἀνθίμου, ἐνδεδέντος γυναικείαν στολήν. Ἐστειλεν ὁ ἀναξ τῷ ἀρζιγάλι τῷ ἐπιτρόπῳ προστάξας, νὰ τὸν ἀνασολοπίσῃ. Εὐθὺς οὖν ἐσηκώθη ὁ πατριάρχης εἰς τὸν Μουζούρ ἀγάν. Δραμῶν ὁ Μανουήλ Ὑψολάντης εἰς τὸν Μεχμέτ Κια-γά τὸν κατέπεισεν, ὅτι συκοφαντία τὸ πρᾶγμα καὶ σκευωρία τινῶν, ὅπου νὰ μὴν κάμνη τὰ ζητήματά τους, ἠθέλησαν νὰ τὸν ἀφανίσουν, ἄνθρωπον, ὅπου πρὸς χάριν οὐδὲν ἀποφασίζει, καὶ χα-

λιναγωγεί και παιδεύει ἀσπόνδως τοὺς εἰς μικρὸν ἀτακτοῦντας. Πληρώνει λοιπὸν 200 πουγγεῖα, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ ἀντὶ φόνου, ἐφόρασε καθάδι παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου, καὶ ἐστάλη εἰς τὸ πατριαρχεῖον, προσταχθεὶς, νὰ ἐπισκέπτεται τὸν ῥαγιά, καὶ νὰ παιδεύῃ τοὺς ἀτάκτους. Ἐσυγχώρησε τὸν ἀρχιδιάκονον, ἐλθόντα μαρτυρήσαντα τὴν σκευωρίαν, καὶ ὑστερον τὸν ἐπροβίβασε εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν τῆς Τήνου. Ἀπὸ τοὺς ἀρχιερεῖς οὐδένα παρηγόχησε, μόνον τοὺς ἔκαμε νὰ πληρώσουν τὸ ἥμισυ τῆς ζημίας.

— 1725 г. Извѣщеніе изъ присяги св. Синода Петру I. «Θέλω γνωρίζη, πῶς εἶναι κριτὴς ἄκρος αὐτῆς τῆς πνευματικῆς συνελεύσεως».

— Ἡὔξησεν ὁ Πέτρος καὶ τὸ βασιλικὸν εἰσόδημα, ἀναβιβάζοντάς το εἰς 13 μιλιοῦνια ρούμπλια εἰς καιρὸν, ὅπου τὸ εὔρε ὃ μιλιοῦνια.

— Αἱ ἐπισκοπαὶ ἦσαν 22· καὶ μετ' ὅλον ὅπου ἐπρόσθεσε πολλάς ἐπαρχίας εἰς τὸ βασιλείον του, τὰς ἔκαμεν ὀκτώ. Ἐφύλαττεν ἐν εἰρήνῃ τὴν ἐκκλησίαν τῶν Ῥουσσῶν αὐτὸς ὁ ὀλίγος ἀριθμὸς τῶν ἐπισκοπῶν τῆς.

— Ἔτει 1741. Πρὸς ἐπικύρωσιν τῆς ῤουσσικῆς συμφωνίας ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν ὁ πρέσβυς τῶν Μοσκόβων Ὁζνακόβ, εἰσελθὼν τῇ 15' τοῦ μαρτίου τοῦ ἔτους 1741, ἕκτη ὥρᾳ τῆς ἡμέρας, τοιαύτῃ παρατάξει καὶ προπομπῇ. Πρῶτον εἰκοσιοκτὼ γενιτζάρου μετζελίδες ταῖφες τοῦ Μοζοῦρ ἄγα προεπορεύοντο ἀπὸ δύο δύο, μεθ' οὗς ἠκολούθουν ὁ σούπασις καὶ ὁ χασάσπασις μεθ' οὗς ἠκολούθουν σαράντα γεδελίδες μετ' οὗς μουζεπετζέδες ἀπὸ δύο δύο καὶ αὐτοί· εἶτα δύο τρουμπετσίδες Μοσκόβου παίζοντες τὰ ἀργυρᾶς τρουμπέτας· εἶτα δωδέκα γεδέκια μετ' οὗς χρυσᾶ τζολτάρια, καὶ ῥάχτια ἐξαίρετα σκεπασμένα μετ' οὗς καπλάν-πόσια· τὸ δὲ δωδέκατον ἦτον ἄξιον θεᾶς, μεγάλο καὶ ὕψηλόν. Εἶτα μία καρῆτα μετ' οὗς ἄλογα μαῦρα, ἐν τῇ ἐκάθῃτο ἐπίσκοπος Μόσκοβος· εἶτα ἄλλη καρῆτα μετ' οὗς ἄλογα μαῦρα, ἐν τῇ ἦσαν αἱ γοῦνες καὶ τὰ ρούχα τοῦ ἐπισκόπου· εἶτα ἵππεῖς ῥαγιτάριδες σαράντα μετ' οὗς πράσινα ρούχα χρυσᾶ ἄρματωμένοι, ἀπὸ τέσσαρες εἰς τὴν ἀράδα, κρατοῦντες τὰ τουφέκια ὄρθια, φοροῦντες εἰς τὰς κεφαλὰς σκούφες μαλαγματοκαπνισμένες σουβλερές, ὡσάν τῶν παλτα-

τζίδων, μετ' οὗς τὴν μάρκαν τῆς Μοσκόβιας· εἶχαν τὴν σημαίαν τοῦ τάγματός των προπορευομένην κόκκινην χρυσῇ κεντιτῆν μετ' οὗς μαργαριτάρια, ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους τὴν βάπτισιν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἄλλου σταύρωσιν μετ' οὗς τὴν σημαίαν ἦσαν δύο τύμπανα πολλὰ μέγала καπλατισμένα μετ' οὗς ἀσίμι, καὶ κτυπούμενα ἀπετέλουν ἦχον φοβερὸν τοῦ πολέμου· εἶτα ἠκολούθουν δεκατρεῖς μουσικοὶ πεζοί, παίζοντες οἱ μετ' οὗς ἑπτὰ ἀσιμέντες τρουμπέτας, οἱ δὲ πέντε μεγάλους αὐλοῦς, καὶ ὁ εἰς μετ' οὗς φλογέραν λεπτήν. εἶτα ἠκολούθουν ἐβδόμητα ἕξ γρاناτιέροι πεζοὶ πορευόμενοι ἀπὸ τέσσαρες μετ' οὗς πράσινα ρούχα χρυσᾶ, φοροῦντες καὶ αὐτοὶ εἰς τὰς κεφαλὰς σκούφες ὁμοίαις τῶν ῥαγιτάρων, ἔχοντες καὶ αὐτοὶ ἐμπρὸς τὴν σημαίαν τοῦ τάγματος, καὶ κατόπι τέσσαρες ἐπιλέκτους προεστῶτας τοῦ τάγματός των· μεθ' οὗς δύο τύμπανα καὶ αὐτὰ μετ' οὗς ἀσίμι, καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ τάγματος ἄλλα δύο, καὶ τὰ ἔπαιζαν. ἦσαν δὲ ὅλοι ὀπλισμένοι μετ' οὗς ἄρματα, ὅπου ἦστραπτον, καὶ ἐκράτουν τὰ τουφέκια ἐπάνω ὄρθια, ὡς νικηταί, ὄχι ὡσάν οἱ Νέμτζοι κάτω ὡς νικημένοι. εἶτα ἠκολούθουν εἰκοσιοκτὼ σταφιέριδες πεζοὶ μετ' οὗς πράσινα χρυσᾶ φορέματα χωρὶς ἄρματα μετ' οὗς ἕνα τοπούζι μόνον ἀσιμένιον εἰς τὸ χέρι, περιπατοῦντες ἀπὸ δύο· εἶτα ἠκολούθουν δεκαῆξ μουσικοὶ ἐκ στόματος ἵππεῖς μετ' οὗς καζάκια ρούχα κόκκινα φορεμένοι, καὶ δύο τρουμπετσίδες, παίζοντες τὰς τρουμπέτας. εἶτα ἠκολούθουν τριάντα δύο ὀπλισμένοι μετ' οὗς ἄσπρα ρούχα χρυσᾶ μετ' οὗς καπέλα εἰς τὸ κεφάλι, ὅπου εἶχαν ἐπάνω σταυροῦς χρυσοῦς κεντιτούς, σιδηροφορεμένοι μέχρι τῶν γονάτων, οἱ πάντες ἵππεῖς. εἶτα ἠκολούθουν τρία διλ-ογλάνια τῆς αὐλῆς ἔφιπποι· εἶτα ὁ δραγομάνος τοῦ πρέσβους ἵππεὺς μετ' οὗς δύο τζοχατάριδες. εἶτα μαρσιᾶλ δι-κόρτε, τουτέστιν ὁ κεχαγιάς του, χρυσοφορεμένος περιτριγυρισμένος ἀπὸ τέσσαρα παιδιὰ ὀλόχρυσά ὅπου ἐκρατοῦσαν τοπούζια ἀσιμένια μακρά, ὡσάν δεκανίκια· εἶτα εἰκοσιτέσσαρες νέοι χρυσοφορεμένοι εὐγενεῖς, ἕξ ὧν οἱ ἕξ ἦσαν κνέζοι, ἦτοι πειζαδέδες, ἀπὸ δύο δύο ὑστερον εἰκοσι ζεϊμιδες, εἰκοσιοκτὼ τζαουσάδες, ὁ τζαουσαρ ἔμι-νις μαζί μετ' οὗς τὸν δραγομάνον τῆς Πόρτας ἔφιππος μετ' οὗς καντερέ, τοπούζι τζολτάρια χρυσᾶ, καὶ τρεῖς τζοχατάριδες. εἶτα δύο καπιτζι-πασίδες, ἕνας πασᾶς δύο τουγιῶν μετ' οὗς τζοκτζίδες, ὅπου ἐσυνόδευε τὸν ἑλτζίν ἀπὸ τὰ σύνορα· εἶτα ὁ τζαουσάσις μετ' οὗς δέκα

τζοχαδάριδες, προπορευόμενος πολὺ διάστημα ἔμπρὸς ἀπὸ τὸν ἑλτζίν, εἶτα καὶ ὁ ἑλτζὶς Ῥωμαντζόβ. ἐφοροῦσε ῥοῦχα ἀσπρόχρυσά, εἰς τὸ στήθος εἶχε σταυρὸν μαλαγματένιον κόκκινον μὲ πετράδια πολότιμα, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην τῆς καρφαλαρίας του τὸ σημεῖον. ἦτον δὲ μὲ στρατιωτικὰ φορέματα. Τριγύρου του ὁ ἑλτζὶς εἶχε σωματοφύλακας, ὀκτώ δεξιὰ καὶ ὀκτώ ἀριστερὰ. Οἱ ὀκτώ ἐφοροῦσαν σκούφιες κατιφέναις μακρὸς μὲ πτερὰ καὶ μακρὰ ῥοῦχα χρυσᾶ, καὶ ἐβαστοῦσαν παλτάδες ἀσμένιους. οἱ ἄλλοι ὀκτώ ἐφοροῦσαν χρυσῆς σκούφιες μὲ τζουλούφια, εἶτα ἀκολουθοῦσαν οἱ δύο κονσιλιέριδες τοῦ ἱμπερίου, ὁ Βισνακὼβ ἀριστερὰ καὶ ὁ Κανιόλις δεξιὰ, ὅστις εἶναι νὰ μείνη εἰς τὴν πόλιν ρεζιδέντες· μετὰ τούτους ἦσαν ὡς δεκαπέντε δοῦλοι τους ἱππεῖς καὶ ὡς τριάντα Τοῦρκοι τζοχαδάριδες· εἰς ὅλον τὸ ἅλκι αὐτὸ ἦσαν ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἱστάμενοι γενιτζάροι κετζελίδες ἕως τετρακόσιοι.

Θνήσκει ἡ βασίλισσα τῆς Μοσχοβίας Ἄννα ἡ Μεκλεμπούργ· ἀλλ' ἐν τῷ θνήσκειν διατάττει πάλιν καὶ διορίζει διάδοχον τῆς βασιλείας τῆς τὸν ἀνεψιὸν τῆς Ἰωάννην, υἱὸν τοῦ Μεκλεμπούργι, βρέφος δύο μηνῶν, προβιβασθὲν εἰς τὴν βασιλείαν κατὰ μῆνα ὀκτώβριον.

Ἀποβληθέντος τοῦ βρέφους Ἰωάννου προβιβάζεται εἰς τὴν βασιλείαν τῆς Μοσχοβίας ἡ Ἐλισάβετ, θυγάτηρ τοῦ μεγάλου Πέτρου.

— Ἐτε 1767. Δίδεται ἔγγραφον τῷ βασιλεῖ ἐκ μέρους τῶν Λέχων ἐσφραγισμένον, ἐν ᾧ ἔγραφον, ὅτι θέλουν τον δῶσι τὴν Οὐκράϊναν καὶ τὴν Ποδολίαν, νὰ τὰς κάμῃ δύο ἡγεμονίας, ὡς τὴν Βλαχομοποδανίαν, ἀν ἐστρατεύσας διώξῃ τοὺς Μοσχοβίους ἀπὸ τῆς Δελχίας. Τὸ ἔγγραφον εἶχε πολλὰς βούλας καὶ ὑπογραφάς· καὶ ὁ ἀναξὶ δὲν ἔστειλε τινα, νὰ τοὺς ἐρωτήσῃ, ἀν ἔχουν εἶδησιν ὅλοι διὰ τὸ ἔγγραφον, καὶ ἀν αἱ ὑπογραφαὶ εἶναι ἰδικαί των, ἤθιλε μάθῃ ἀν ἔστειλεν, πῶς δὲν ἔχουν ποσῶς εἶδησιν, ὡσάν ὅπου τὸ ἔγγραφον ἦτον σκευώρημα μόνον τοῦ Πονιατόβσκη καὶ τοῦ Κρεσένσκι, νέων φατρῶν καὶ συνομωτῶν. Ἀνεξετάστως οὖν τὸ ἐπίστευσε κινούμενος εἰς αὐτὸ ἀπὸ τοῦς... замарано названіе подстрекаемѣй.

Ο авторъ Комнинъ.

— Ἐτε 1696. Τούτῳ τῷ ἔτει ἐγεννήθη ἐγὼ εἰς τὰς τρεῖς ὥρας τῆς νυκτὸς τῆ κατ' τοῦ ἀγούστου ἐν Θεραπειῶς εἰς τὸ σπήτι, ὅπου ταῦν εἶναι μητρόπολις τοῦ Δέρκων. Дѣдъ его былъ первый купецъ, протѣмъпорос, гетмана Мазепы, лишившійся всего имуществъ, когда Русское войско преслѣдовало Мазепу, παρὰ τοῦ Ῥωστικοῦ στρατοῦ τοῦ καταδιώκοντος τὸν Μαζέπαν, а прадѣдъ — Хаджи Никологай, пожертвовавшій въ 1658 году гробу Господню въ Константинопольскомъ мѣстѣ Неохори часть огорода съ малою церковію въ имя св. Георгія (смотри выше подъ 1658 годомъ).

— Въ Молдаво-Ясскомъ монастырѣ, называемомъ Ворноски, который въ 1634 году былъ отданъ Св. Гробу Господню, Аѳанасіѣ Комнинъ, будучи мальчикомъ, учился у Паѳанаила Калонари (смотри выше подъ 1734 годомъ).

— Ἐτε 1724. Τούτῳ τῷ ἔτει ἀπῆλθον κατὰ εἰς τὸ Γιάσι, φθάσας κατὰ μῆνα ἰούνιον ἐπὶ παιδείᾳ Ἑλληνικῆς γλώττης παρὰ τῷ διδασκάλῳ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας Μιχαήλ Ῥακοβίτζα τῷ ἱερομονάχῳ Ναθαναήλ Χίω τῷ Καλονάρι.

— Ἐτε 1728. Τούτῳ τῷ ἔτει ἐπανῆλθον κατὰ ἀπὸ Μολδαβίας εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἠκολούθουν τὰ μαθήματά μου παρὰ τῷ αὐτῷ Ναθαναήλ μετὰ τῶν μπετζαδέδων τοῦ μαζιλευθέντος Μιχαήλ Ῥακοβίτζα βοεβόδχ· οὗτινος μετὰ τὴν μαζιλίαν ἐλθὼν ὁ πατήρ μου εἰς τὸ Γιάσι πάλιν καμεράσις τῶν ὀκνῶν μὲ ἐκράτησε παρ' ἑαυτῷ διὰ τὸν χειμῶνα.

— Ἐτε 1731. Τούτῳ τῷ ἔτει κατὰ μῆνα ἀπρίλιον διελθὼν διὰ τῆς Σμύρνης, Διβόρνου, Φλωρεντίας, Βονονίας καὶ Φεράρας, ἔφθασα εἰς τὴν Βενετίαν ἐπὶ παιδείᾳ φιλοσοφίας τε καὶ ἱατρικῆς ἐν τῷ Παταβίῳ, Βονονίᾳ τε καὶ Φλωρεντίᾳ διὰ τὴν πρᾶξιν τῆς ἱατρικῆς.

— Въ 1734 году онъ находился въ Венеци.

— Въ 1739 году получилъ должность главнаго врача при Молдавскомъ воеводѣ Григоріи Гикѣ.

— Въ 1741 году умерли отецъ и мать его отъ чумы.

Тогда онъ ѣздилъ въ Константинополь, и нашелъ родительскій домъ запустѣвшимъ, въ мѣсяцѣ мартѣ.

— *Етеi 1744. Εἶδον ἐγὼ (Κομνίνης) τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἀπελθὼν ἐκεῖσε μετὰ τοῦ ἀδελφoῦ μου Ῥαγίπ Μεχμέτ πασᾶ.

— Въ 1745 году Комнинъ находился въ Каирѣ при Рагипѣ пашѣ, и сочинилъ исторію Персіи, доведенную до 1790 года. — Смотри ниже приписку въ концѣ 12-й книги его.

— *Етеi 1748—1750. Συνετέθη παρ' αὐτοῦ τὸ πρῶτον βιβλίον τῆς Ἱστορίας ἐν τῇ κατὰ Μικρὰν Ἀσίαν Μαγνησίᾳ τῇ παρὰ τῷ ποταμῷ Μεάνδρῳ, ἄλλως Ἡλιοπόλει, ἣτις τανῦν τουργιστὶ λέγεται Ἀἰδὸν Γαρουζέλ Ἰσάρι, ἔτεi 1749: ἔνθα διέτριψα μετὰ τοῦ δε μοι τοῦ ὑπερτάτου ἀδελφoῦ Ῥαγίπ Μουχαμέτ Πασᾶ ἡγεμόνος τοῦ Ἀιδινίου ἀπὸ ἔτους 1748 φεβρουαρίου ἡ' μέχρι ἔτους 1750 νοεμβρίου τδ'.

— *Етеi 1751. Смотри выше сказаніе Комнина о себѣ, подѣ этимъ годомъ.

— *Етеi 1752. Συνετέθη παρ' αὐτοῦ δεύτερον βιβλίον ἐν τῇ Ἐδέεσση τῆς κατὰ τὴν Μεσοποταμίαν Ὀσρονηῆς ἐπαρχίας, τελειωθὲν τῷ ἔτεi 1752 κατὰ μῆνα νοέμβριον.

— Тῷ αὐτῷ ἔτεi κατὰ μῆνα ὀκτώβριον συνετέθη τὸ τρίτον βιβλίον, ἀφιερωθὲν τῷ διδασκάλῳ αὐτοῦ μητροπολίτῃ τῆς Ἐφέσου Ναθαναήλ Χίφ τῷ Καλλονάρι, ἐν τῇ αὐτῇ Ἐδέεσση ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἡγεμόνος.

— *Етеi 1753 κατὰ μῆνα δεκέμβριον, ἐν τῇ αὐτῇ Ἐδέεσση, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἡγεμόνος Ῥαγίп Πασᾶ, συνετέθη τὸ τέταρτον βιβλίον τῆς αὐτῆς ἱστορίας.

— *Етеi 1755 κατὰ μῆνα ἰούλιον ἐτελειώθη τὸ πέμπτον βιβλίον ἐν τῇ αὐτῇ Ἐδέεσση, τῇ τανῦν τουργιστὶ Οὐρφα λεγομένη.

— *Етеi 1756 κατὰ μῆνα δεκέμβριον πέρας εἴληψε τὸ ἕκτον βιβλίον αὐτοῦ τοῦ Κομνηνοῦ ἐν τῇ Βερροίᾳ τῆς Συρίας (Χαλέπι).

— *Етеi 1761 πέρας εἴληψε τὸ ἕβδομον βιβλίον ἐν Κωνσταν-

τινουπόλει εἰς τὸ Φανάρι, ὄντος ἐπιτρόπου τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας τοῦ ὑπερτάτου Ῥαγίп Μεχμέτ πασᾶ.

— Въ 1764 году Комнинъ былъ протоснаваремъ въ Валахию, и потому хорошо зналъ дѣла восточныя.

— Въ 1766 году онъ находился въ предмѣстїи Константинополя Неохори, и участвовалъ въ дѣлахъ Іерусал. патриарха Парвенія. — (Смотри это выше подѣ этимъ годомъ.)

— *Етеi 1775 κατὰ μῆνα μάρτιον εἴληψε πέρας τὸ ἐνδέκατον βιβλίον ἐν νεοδημητῶ οἰκίᾳ διὰ τὴν συμβᾶσαν πυρκαϊάν.

— *Етеi 1782. Συνετέθη ἐν τῇ πατρῷᾳ ἐστίᾳ, τῇ κατὰ τὸ Νεοχώριον τοῦ Καταστένου τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ ἕνακτον βιβλίον τῆς ἱστορίας του.

— О кончинѣ сего достопочтеннаго писателя я не имѣю никакихъ свѣдѣнїй.

Βιβλίον δέκατον.

Десятая книга исторїи Комнина не была рассмотрѣна мною (теперь — въ 1869 г. — не знаю, почему).

Βιβλίον ἐνδέκατον.

Τὰ Ἀραβικά.

Въ концѣ этой книги приписано: «Εἴληψε πέρας τῷ ἔτεi 1775 κατὰ μῆνα μάρτιον ἐν νεοδημητῶ οἰκίᾳ διὰ τὴν συμβᾶσαν πυρκαϊάν.

Исторія Аравїи и Египта доведена до 1517 года, а изложена на 206 страницахъ in 4°. Съ 93-й страницы слѣдуетъ Δευτέρα καταγραφὴ τοῦ βίου καὶ τῶν πράξεων τοῦ Μεχμέτ.

Выписки:

Объ Александріи.

Μετὰ τὴν καθάρεισιν τοῦ Ἀμῆρ Ἰπνουᾶς ἀπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Αἰγύπτου οἱ Ῥωμαῖοι, εὐκαιρίαν δραξάμενοι ἐπὶ τῇ ἀπουσίᾳ εἰς τὴν Τρίπολιν τῆς Βαρβαρίας τοῦ ῥηθέντος νέου ἡγεμόνος Ἀποδουλλάχι, ἀνεκτήσαντο τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἐπὶ τοῦ βασιλέως Κωνσταντᾶ, ἀλλ' οὐκ ἐκυρίευσαν αὐτῆς ἐπὶ πολὺ. Οἱ γὰρ Σαρακηνοί, ἀναλαβόντες αὐτὴν καὶ πάλιν, κατεκρήμισαν

ἅπαντα τὰ ὑχυρώματα καὶ ἔκτοτε ἔμεινεν ἡ τε Ἀλεξάνδρεια, καὶ ἅπαντα ἡ ἐπαρχία τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ τῆ ἐξουσία καὶ τυραννίδι τῶν ἐφεξῆς χαλίφων Σαρακηνῶν μέχρις ἔτους 868, καὶ ἀπώλεσεν ἐπ' αὐτῶν τὴν δόξαν καὶ καλλονὴν τῆς· ἀλλὰ καὶ μέχρι τοῦδε (1775) οὕτως διαμένει κατακρημνισμένη ἐκτὸς παντὸς κόσμου καὶ εὐαρίθμους οἰκοδομὰς ἔξω τοῦ τείχους, εἰς τὸν ἰσθμόν, τὸν μεταξὺ τῶν δύο λιμένων, εἰς τὸ τέλος τοῦ ὁποῦ ὑποδομήτο τὸ πάλαι ὁ λεγόμενος Φάρος, ὅπου τανῦν ἐστὶ φρούριον. Κεῖται δὲ ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ πόλις ὑπὸ τῆ δεσποτεία τοῦ Ἀλεξανδρείας πατριάρχου καὶ ἐκκλησία, τιμωμένη ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Σάββα, μὲ περισχὴν λίθινον καὶ κελλία ἱκανά, καὶ οἰκημα πατριαρχικόν, καὶ νοσοκομεῖον. Εἶδον γὰρ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἐν ἔτει 1714, ἀπελθὼν ἐκεῖσε μετὰ τοῦ ἀδελέντου μου Ραγίπ Μεχμέτ Πασᾶ.

Объ Антиохии.

Τουλωνίδαί ἀρπάσαντες τὴν Θεούπολιν Ἀντιόχειαν παρὰ τῶν Ῥωμαίων βασιλέων τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατεκράτουν αὐτῆς. Ἀπὸ δὲ τῶν Τουλωνίδων ἤρπασαν τὴν Ἀντιόχειαν οἱ Σελτζούκιδες τῆς Περσίας, καὶ ἐκ τούτων οἱ Φράγγοι ἔτει σωτηρίῳ 1098, καὶ ἀπὸ τούτων οἱ βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου Μαμλοῦκοι Μπαχαρίται ἔτει σωτηρίῳ 1268.

Μπίπαρς (Бибарс) ὑπέταξε καὶ Ἀντιοχείαν, ἀρπάσας αὐτὴν παρὰ τῶν Φραγγῶν ἔτει σωτηρίῳ 1268 ἡμέρᾳ σαββάτῳ.

Послѣ вышепронисанной мною приниски Бомнина въ концѣ сей книги (εἶληφε πέρας...) слѣдуютъ:

— Ἀπαρίθμησις τὸν ἀπὸ τοῦ σουλτάν Ὀρχάν μέχρι τῆς σήμερον βεζιράδων. Исчисление ихъ доведено до 1763 года. Я не переписалъ сего.

— Ἀπαρίθμησις τῶν Ὀθωμανῶν σουλτάνων ἀπὸ ἔτους σωτηρίου 1281.

- 1) Османъ 1281 г.
- 2) Орханъ 1328 г.
- 3) Муратъ 1360 г.
- 4) Баязетъ 1389 г.
- 5) Мехметъ 1415 г.

6) Муратъ Сани 1422 г.

7) Мехметъ 1451 г. Онъ взялъ Константинополь.

Бордумъ сынъ Баязета 1481 г.

8) Баязетъ 1482 г.

9) Селимъ 1512 г.

10) Сулейманъ 1520 г.

11) Селимъ 1566 г.

12) Муратъ 1575 г.

13) Мехметъ 1595 г.

14) Ахметъ 1603 г.

15) Мустафа 1618 г.

16) Османъ 1618 г.

17) Мустафа 1622 г. во второй разъ.

18) Муратъ 1623 г.

19) Ибрагимъ 1640 г.

20) Мехметъ 1649 г.

21) Сулейманъ 1689 г.

22) Ахметъ 1691 г.

23) Мустафа 1695 г.

24) Ахметъ 1702 г.

25) Махмудъ 1730 г.

26) Османъ 1754 г.

27) Мустафа 1757 г.

28) Абдулъ Хамитъ 1774 г.

29) Селимъ 1789 г.

Далѣе приписалъ кто-то другой:

30) Мустафа 1807 г.

31) Махмудъ 1808 г.

32) Абдулъ Меджидъ 1839 г. Этого султана я (Порфири) видѣлъ въ Константинополѣ.

Βιβλίον ια΄.

Τὰ Περσικὰ.

Исторія Персіи изложена кратко на 135 страницахъ и доведена до 1760 года. Въ концѣ ея приписано:

Ἐξεπονήθη τὰ Περσικὰ ταῦτα ἐν τῷ Καίρῳ τῆς Αἰγύπτου ἔτει σωτηρίῳ 1745, ὑπὸ τοῖς οἰωνοῖς τοῦδε μοι μαικήναντος(?) Ῥαγίπ Μουχαμῆδ πασᾶ, τοῦ τῆς Αἰγύπτου ἐπάρχου, διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν τε ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἀποστολικοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας βιβλίων, τῇ σφραζομένη ἐν τῷ πατριαρχείῳ, τῷ ἐν τῇ προρρηθείσῃ μεγαλουπόλει Καίρῳ, καὶ τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Σιναϊτῶν, τῇ σφραζομένη ἐν τῷ μετοχίῳ αὐτῶν τῷ ἐν τῇ Τζουβανίᾳ μετὰ καὶ ἄλλων πολλῶν ἀλλογλώττων.

Βιβλίον ιβ'.

Τὰ Γαλλικὰ καὶ Γερμανικὰ.

Исторія Германіи доведена до 1752 года.

А. я перебралъ всѣ эти выписки въ Кіевѣ, въ 1869 году съ 1 Января до 22-го.

Отдѣлъ VIII.

Словесность. Лексиконы. Риторика. Классики.

№ 550.

Λόγοι: — Πόσον γίνεται τὸ μέτρον τῆς γνώσεως, καὶ πῶς τὰ μέτρα περὶ τῆς πίστεως.

№ 551 (1339).

Рукопись на бумагѣ in 12° новая [XV—XVI вѣка, тетради α'—ια'; 173×123; 132×78; по 31 строкѣ; на корешкѣ надписи: Συντάξεως τῶν ἡμερῶν τοῦ λόγου Μιχαήλ Συγκέλλου. Позднѣйшая помѣтка:

+ ἔται ζοβ' Ἰνδικτιῶνος ζ' ἀπριλλίου ζ' εὐγήκεν ὁ κῦρ Ἀθανάσιος ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον.]

Содержитъ:

Μιχαήλου πρεσβυτέρου καὶ συγκέλου τοῦ Ἱεροσολομίτου περὶ συντάξεως τῶν ἡμερῶν τοῦ λόγου:

Ἡ περὶ τῆς συντάξεως τοῦ λόγου διδασκαλία...

№ 552 (490).

Разговоръ души съ тѣломъ, писанъ стихами безъ рпэмъ; рукопись древняя на пергаментѣ in 4° [по 26 строкѣ; XIII вѣка A] [XII—XIII вѣка; 220×170 Γ]. Начало ся потеряно. [Сохранились три части (λόγοι) произведенія, по первой со словъ:

... κατωφερές δὲ γένοιτο τὸ μέρος πλείονων... Α]

[Слово второе начинается:

Πολλοὺς μὲν ἔχομεν ὁμοῦ καὶ χρόνους καὶ καιροὺς
τα...

Конечная тетрадь из' обрывается словами:

... ἀνταγωνιστῆς δυνατὸς καὶ ἀνδρείος.

Недостающее добавлено позднейшей рукой. Γ]

№ 553.

Τεχνολόγιον τοῦ Μανουήλ Μοσχοπολίτου, на бумагах
въ листь. [Повидимому, это

№ 1345.

Рукопись бумажн., XVI вѣка; 318×214; 160×97; по
23 строки; на борешкѣ надпись: Τεχνολογία τῶν ἡ' μερῶν τοῦ
λόγου. Содержитъ

Ἄρχῃ σὺν θεῷ ἀγίῳ τῶν σχεδῶν τῶν διορθωθέντων παρὰ
τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κῆρ Μανουήλου τοῦ Μοσχο-
πούλου:—

Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἀσπόρως...]

№ 554 (1208).

Сказаніе о Бирѣ и его учителѣ, о седми философахъ и
одной женщинѣ, переведено съ арабскаго; рукопись на бу-
магахъ [л. 197, по 14 строгахъ] in 4° [150×105 Γ]. Годъ
нѣтъ [XIV вѣка Α] [XV вѣка Γ] [XVI вѣка]. Но что-то
записано тутъ въ 1722 году. [Содержаніе:

1) л. 1^a—143^b (безъ начала)

μη εὐθὺς ἀπολέσαι· εἰ γὰρ μὴ τὸν τοιοῦτον ἀναρεῖ-
σθαι προστάσεις, οὐδεὶς ἔσται πεποιδῶς καὶ καθαρ-
ρὸν εἰς τὴν τοῦ κράτους σου δικαιοσύνην:—

ἀκουσον παράδειγμα· διήγησις τῆς πονηρᾶς γυ-
ναικός:—

Ἦν γὰρ τις ἀνὴρ ὦ βασιλεῦ... καὶ μετὰ γε τῆς βα-
σιλείας καὶ τῆς ζωῆς ἀποστερήσει:—

Τούτων τῶν λόγων ἀκούσας ὁ Κῦρος πάλιν τὸν υἱὸν
ἀποκτανθῆναι διακελεύεται:—

δευτέρου φιλοσόφου ἀημηγορία:—

Ὁ δὲ δεύτερος φιλόσοφος...]

и т. д. длинная история, гдѣ есть между прочимъ и

(л. 126^b—131^b) διήγησις τοῦ φιλοσοφωτάτου Συγ-
τίπα:—

она обрывается на словахъ царскаго сына, который на во-
просъ:

Πάλιν ἐρωτᾷ ὁ βασιλεὺς· ποῖος ἄρα γίνεται ὁ θάνατος
τοῦ βασκανοῦ ἀνδρός:—

отвѣчаетъ:

Ὁ υἱὸς ἀπεκρίνατο. Ὁ θάνατος τοῦ τοιοῦτου... γίνω-
σκε οὖν πάτερ (обрыв.)

2) л. 144^a—151^b (безъ начала)

ὅτι ψυχὴν καὶ σῶμα ἀνέλαβεν· ὅτι ἔπαθεν· ὅτι ἀνέστη·
ὅτι ἀνελήφθη· ὅτι πάλιν ἐλεύσεται· ὅτι κρινεῖ ζῶντας
καὶ νεκρούς· ὅτι αἰώνιος αὐτοῦ ἡ βασιλεία:—

ἐρώτησις. Καὶ διὰ τί εἰσὶ ἱβ':

ἀπόκρισις. Κατ' ἀναλογίαν τῶν ἱβ' ζωδίων...]

последній вопросъ:

ἐρώτησις. Καὶ νῦν ποῦ ἐστὶν ὁ θεός:

ἀπόκρισις. Ἐν ἑαυτῷ καὶ εἰς τὰς ἡμετέρας ψυχάς· καὶ
ὅπου ἂν θελήσῃ, ἐτοιμῶς εὐρίσκεται· ἐπειδὴ οὐ περι-
έχεται τόπος· οὐ θύραις κλείεται· οὐδὲ ἄλλοις τισὶ τρό-
ποις κρατεῖται· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
νων ἀμήν:—

3) л. 151^a—154^b Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλ-
λου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κεφάλαια ἱβ' κατὰ Νεστορίου καὶ
τῶν κατ' αὐτόν:—

4) л. 155^a—183^a (для заглавія мѣсто)

Ἐρώτησις. Ἐάν τις ἀμαρτίας καταγρησᾶς μῆτε
νηστεῦσαι δύναται...]

длинный рядъ вопросовъ и отвѣтовъ; последній:

ἐρώτησις. Ποία ἁμαρτία οὐ δύναται μετανοῆσαι τῷ
θεῷ:—

ἀποκρίσις. Πρόδηλον ὅτι ἡ ἀπόγνωσις ὕψ' ἧς κρατη-
θεὶς Ἰούδας ἀπήγξατο:—

5) α. 183^a—185^b [Στίχοι πολιτικοὶ κατανοκτικοὶ εἰς τὴν
πρὸς θεὸν τῶν ἁμαρτωλῶν μεσίτριαν θεοτόκον:—

Ἐμῶν ῥημάτων ἀκουσον καὶ πρόσχες μου τοῖς λό-
γοις:—

Παντάνασσα πανύμνητε παρθονομήτορ κόρη:—

Ἴδε δακρύων στεναγμούς. . .

Ὡς παρησία ἔχουσα μητρικὴν εἰς τὸν χτίστην:—

6) α. 186^a—187^b + Στίχοι κατανοκτικοὶ κατὰ ἀλφάβητον
περὶ τῆς μελλούσης κρίσεως καὶ περὶ ἐλεημοσύνης:—

Ἀναλογίζου ταπεινὴ ψυχὴ μου παναθλία.

Βῆμα τὸ φρικωδέστατον κρίσεως τῆς μελλούσης. . .

Ὡς ἂν ἀζωοθεῖται τῆς ἄνω βασιλείας:—

7) α. 187^b—190^a + Στίχοι κατανοκτικοὶ διπλοὶ κατὰ ἀλ-
φάβητον:—

Ἀπὸ ψυχῆς στενάξωμεν, κλαύσωμεν ἐκ καρδίας. . .

Ὡς ἀγαθὸς πανάγαθε, ὡς πλάστης καὶ θεὸς μου, ἐλέη-
σον οἰκτεῖρησον ἀντιλαβοῦ καὶ σῶσον:—

8) α. 190^b—192^a Πρὸς τὸν θεὸν καὶ σωτῆρα Ἰησοῦν Χρι-
στὸν εὐχαὶ διὰ στίχων:—

Ἄναξ ἀνάκτων ἀναρχε, πάντων κτισμάτων χτίστη.

Ὁ πρὸ αἰῶνων γεννηθεὶς. . .

Σὺν τῷ πατρὶ καὶ πνεύματι εἰς πάντας τοὺς αἰῶ-
νας:—

9) α. 192^b—193^b Περὶ τοῦ πόσας πόρτας ἔχει τῷ νῦν
καιρῷ ἡ Κωνσταντινούπολις καὶ πῶς καλοῦνται τουρκικότερον:—

α' Ἐν πρώτοις ἀπ' ὧδε ἐκεῖθεν δυοικὸν μέρος εἰς τοὺς
ἑπτὰ γουλάδες πόρτα. . .

Τῆς Σουλληβρίας ἡ πόρτα: ἐξῶθεν δὲ ταύτης τῆς πόρ-
τας ἐστὶν ὁ Ζαλαχανὰς ἤγουν τὸ μακελεῖον τῆς πό-
λεως:—

10) α. 193^b—196^a Ὅρισμός ὄνπερ ἔστειλεν ὁ Σινανπα-

σίας ὁ τοῦ σουλτάν Μουράτ βεζήρης εἰς τὰ Ἰωάννινα ἐπὶ
ἔτους ς' Πλη' .:

Τῆς κεφαλῆς τῶν κεφαλάδων. . . καὶ τὸ κρίμα νὰ τὸ
γυρέψει ὁ θεὸς ἀπ' ἐσάς.

α. 196^a (большая полов.) и 196^b—197^a пустые.]

№ 555.

Περὶ τέλους τοῦ κόσμου, καὶ περὶ ἀλώσεως τῆς Κωνσταντι-
νουπόλεως καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος ἀγιωτάτου βασιλέως: тетрадка
in 8°.

№ 556 (1194).

Въ Синаеджувалийской библиотекѣ въ Каирѣ.

Ἀπολλωνίου Ροδίου Ἀργοναυτικῶν βιβλίον α':—

■ затѣмъ остальные три книги на бумагѣ въ листъ [309 ×
205; тетради α'—β' и α'—γ']. Дорогая рукопись [1491, а не]
1406 года! Съ нея печатать бы сего классика! Въ концѣ про-
изведенія Аполлонія приписано:

Ἀριστόβουλος Ἀποστόλης ἱεροδιάκονος θεῖα χάριτι
καὶ ταύτην τὴν τοῦ Ἀπολλωνίου βίβλον ἐν Κρήτῃ ἐξέγραφα οὐκ
ἄνευ μέντοι μισθοῦ ὑπὸ γὰρ τοῦ ἐξολεστάτου θηρὸς τῆς πενίας
καὶ αὐτὸς ὡσπερ ὁ πατήρ μου στραγγεύομαι. χαυζά μηνὸς δε-
κεμβρίου δ'.

На поляхъ этой рукописи очень много примѣчаній и пояс-
неній.

— Βιβλίον γ'. — Καταγραφὴ Θεσσαλίας:—

Ἔσθι τις αἰπεινοῖσι περιδρομος οὔρεσι· γαῖα

Πάμπαν εὐρροτὸς τε καὶ εὐβotos· ἔνθα Προμυθεὺς

Ἰαπετεωνίδης ἀγαθὸν τεκε Δευκαλίωνα

Ὅς πρῶτος ποίησε πόλεις καὶ ἐδείματο νηοὺς

Ἄθανάτοις· πρῶτος δὲ καὶ ἀνθρώπων βασιλευσεν.

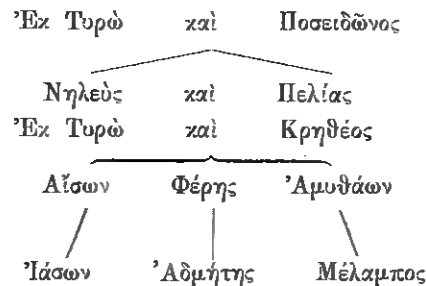
— Въ четвертой книгѣ на полѣ—примѣчаніе:

Αἰμονία ἡ Θετταλία ἀπὸ Αἰμονος, ὅς ἦν Χλώρω τοῦ
τοῦ Πελαγοῦ, πατήρ δὲ τοῦ Θεσσαλοῦ, ὡς Ἰρι-
νὸς καὶ ἄλλοι.

— После четвертой книги помещены [гл. 1—80] σχολία на все книги Απολλωνία. [Заставка есть, а заглавие вырвано]:

Ἀπολλώνιος ὁ τῶν Ἀργοναυτικῶν ποιητῆς τὸ μὲν γένος Ἀλεξανδρεὺς, οἰὸς δὲ Σιλλέως, ὡς δὲ τινες Ἰλλέως, φυλῆς Πτολεμαίδος· ἐγένετο δὲ ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων, Καλλιμάχου μαθητῆς. Τὸ μὲν πρῶτον συνὼν Καλλιμάχῳ τῷ ἰδίῳ διδασκάλῳ, ὁφείδῃ ἐπὶ τὸ ποιεῖν ποιήματα ἐπάετο. Τοῦτον λέγεται ἔτι ἐφηβὸν ὄντα ἐνδειξασθαι τὰ ἀργοναυτικὰ καὶ κατεγνώσθαι, μὴ φέροντα δὲ τὴν αἰσχύνην τῶν πολιτῶν καὶ τὴν διαβολὴν καὶ τὸ ὄνειδος τῶν ἄλλων ποιητῶν, καταλιπεῖν τὴν πατρίδα καὶ ἀπεληλυθέναι εἰς Ῥόδον· κάκει αὐτὰ ἐπιέσαντα καὶ ὄντως ἐνδειξασθαι καὶ ὑπερευδοκιμηθῆσαι διὰ καὶ Ῥόδιον αὐτὸν ἐν τοῖς ποιήμασιν ἀναγράφει. Ἐπαίδευσέ τε λαμπρῶς ἐν αὐτῇ καὶ τῆς Ῥοδίων πολιτείας καὶ τιμῆς ἡξιώθη· καὶ τὰ μὲν τοῦ γένους αὐτοῦ ταῦτα...

■ на полѣ

— Ἄλλως, Ἀπολλωνίου βίος.

Ἀπολλώνιος ὁ ποιητῆς, τὸ μὲν γένος ἦν Ἀλεξανδρεὺς, πατὴρ δὲ Σιλλέως ἢ Ἰλλέως, μητὴρ δὲ Ῥόδης. Οὗτος ἐμαθήτευσε παρὰ Καλλιμάχῳ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὄντι γραμματικῷ, καὶ συντάξας ταῦτα τὰ ποιήματα, ἐπεδείξατο. σφόδρα δὲ ἀποτυχὼν, ἐρυθριάσας παρεγγετο εἰς τὴν Ῥόδον, κάκει ἐπολιτεύσατο· καὶ σεφιστεύει ῥητορικοὺς λόγους. Ἐνταῦθα τοῖνον διάγων καὶ ἐπιέξας αὐτοῦ τὰ ποιήματα, εἶτα ἐπιδειξάμενος σφόδρα εὐδοκίμησεν, ὡς καὶ τῆς Ῥοδίων ἀξιωθῆναι πολιτείας καὶ τιμῆς. Τινὲς δὲ φασίν, ὅτι ἐπανήλθεν εἰς Ἀλεξανδρείαν καὶ αὖθις ἐπι-

δειξάμενος εἰς ἄκρον εὐδοκίμησε· ὡς καὶ τῶν βιβλιοθηκῶν τοῦ Μουσείου ἀξιωθῆναι αὐτόν, καὶ ταφῆναι δὲ σὺν αὐτῷ Καλλιμάχῳ.

— В первой книгѣ стихъ: «Ἄθω ἀνέτελλεν...»

Σχόλιον:— Ἄθως ὄρος Θράκης ὑψηλότατον, ἀφ' οὗ πλοῦς εἰς Λῆμνον.

[Съ записью и въ концѣ σχολіи: Ἀριστόβουλος Ἀποστόλης ἱεροδιάκονος ἐξέγραψε:—]

№ 557 (1195).

Тамъ же.

Εὐριπίδης, на бумагѣ въ листь [285×195; XV вѣка Г], съ σχολіями на поляхъ ■ надъ строками. Почеркъ сходящъ съ почеркомъ предыдущей рукописи объ Аргонавахъ, Απολλωνία Ροδία. Значить, настоящій манускриптъ написанъ около 1406 года. Въ немъ содержатся трагедіи:

1) Ἐκάβη.

2) τὰ τοῦ δράματος πρόσωπα, Ἥλέκτρα, Πολάδης, Ἐλενη, Μενέλαος, Τυνδάρεος, ἄγγελος, χορός, Ἑρμιόνη, Ὀρέστης, Φρύξ, Ἀπόλλων.

3) Φοίνισσαι. —

Хорошая рукопись!

№ 558.

Греческій Лексиконъ, на пергаминѣ, въ листь малый, X вѣка. Начала вѣтъ до слова Ἀμάζων, а оканчивается словомъ, Οὐδαμῶς. Остальныя тетради потеряны. Жаль!

[Затѣмъ было написано: «Эта рукопись хранится въ библиотекѣ Синайск. монастыря», но перечеркнуто; перечеркнуты также ■ другія помѣтки впереди: «Въ библиотекѣ Синайскаго монастыря» ■ сбоку: «Лексиконъ X вѣка Синай». Не можетъ быть сомнѣнія въ томъ, что изъ этой рукописи вырваны 78 листовъ К. Тишендорфомъ и привезены въ Петербургъ; теперь Имп. Публ. Библ. 114, XIII—XIV вѣка; 237×165; 175×117; по 27 и болѣе строкъ; начинается:

αὐτὰς ἐν τῷ τοξεύειν τὸν ἕνα αὐτῶν μαστὸν ἀπέκοπτον ἢ ὅτι λαμβάνουσαι ζώνην καὶ πανοπλίαν ἐξερχόμεναι ἡμῶν καὶ ἐθέριζων ὥστε αὐτὰς κληθῆναι παρὰ τὸ ἐν ταῖς ζώναις ἀμᾶν. ἢ ὅτι μαζοῦ καὶ τροφῆς οὐ μετέσχον. ἀλλ' ὄφεισι καὶ ἄλλοις τισὶ θηρίοις ἐτρέφοντο ἢ παρὰ τὸ μάζαις μὴ χρᾶσθαι. ἦγουν ἡμέροις τροφαῖς ἀλλ' ὄφεισι καὶ σαύραις καὶ χελώναις. Ἀμαζών. παρὰ τὸ μάζαν μὴ χρῆσθαι, μήτε. . .

Α λ. 78^b обанчивается на буквѣ Δ:

ὄρω ἔδραθον· κατὰ ἀντίφρασιν, ἀντὶ τοῦ μηδὲν ὄρᾶν

Со всіми особенностями текста этой рукописи совпадаютъ вполнѣ, за исключеніемъ ошибокъ Порфирія, слѣданныя имъ]

ВЫМѢТКИ.

[λ. 28^b]. . . Ἄργος, χώρα τίς Πελοπόννησος· ἀπὸ τοῦ Ἄργους τοῦ πολυόμματος κυνὸς ὀνομασμένη.

[λ. 29^a]. . . Ἀργύρια. τὰ καὶ χαλκοῦ σταθμίσις γράμματα τρία. ἄργυρος ὁ τέλειος λιτρῶν ρ'. ἄργυρος καὶ μνάς. καὶ μάνης. ὀγκίων εἴκοσι χαλκοῦ. ἀργύρια δὲ τετυπωμένα, διὸ καὶ παρὰ Ἀλεξανδροῦσι τὰ ἀργύρια χάλκενα καλοῦνται. Ἔστι δὲ ὁ χαλκός, ἐστὶ δὲ ὁ χαλκός τῷ σταθμῷ ὄγδοον ὀγκίας, ὡς ἡ δραγμή. μνά, ἀντὶ τοῦ μανή· τῇ γὰρ ἐβαῖδι ὁ ἀργυροῦς μανή καλεῖται. ἢ δὲ μνά ἢ Ἰταλική, τεσσαράκοντα στατήρων ἐστὶ, τουτέστιν ὀγκίων κ'. λίτρα μία. καὶ δίκιον ἀργυρίων, καὶ πολλοὶ τύποι κατὰ καιρὸν γεγονάσι, νούμμοις τινὰς ἔχοντες, ἐπειπερ Νούμμος τίς Ῥωμαίων βασιλεὺς γεγένητο, καὶ κατὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ τετύπωνται. δίχρυσον δὲ ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ τὸ ἡμισυ τοῦ ἀργυρίου, τὸ δὲ ἀργυροῦν τοῦτο ἐστὶν ὃ οἱ Ῥωμαῖοι μιλιάρισιον καλοῦσιν ὅπερ ἐρμηνεύεται στρατιωτικὸν δόμα, τὸ δὲ δίχρυσον καὶ τοῦτο ἀργύριον ἦν ὅπερ κίβδηλον ὕστερον ἐκλήθη· ἀναιρεθέντος δὲ τοῦ βασιλέως τότε αὐτὸ νόμισμα ὃ ἐν τῷ δίχρυσῳ ἐχεγάρακτο, τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀποβαλλόμενον, κίβδηλον ἐκλήθη· ἦτο: ἀδόκιμον.

[λ. 40^a]. . . Ἄστυ, παρὰ τὸ ἄνω ἴστασθαι· οἱ γὰρ ἀρχαῖοι ἐφ' ὄψηλαῦ τύπου τὰς πόλεις ἐποίουν.

Ἑλλάτια ἐορτὴ Ἀθηναίων ἀπὸ τοῦ ἄλλος Μαραθῶνος.

Κόρος αἴτου. ὁ κόρος εἴρηται ἐκ τῆς ἐβραϊκῆς διαλέκτου, ὅς λέγεται χώρ. εἰσὶ δὲ μόδιοι λ'. χώρ δε λέγεται ἀπὸ τῆς τοῦ βουνοῦ ὑποθέσεως. χωρία γὰρ καλεῖται τὰ βουνία. βουνιασθέντες γὰρ οἱ λ' μόδιοι φορτίον ποιοῦσι καμήλου.

Ὀρφνή, νύξ σκοτεία, παρὰ τὸ ἐρέ φω, τὸ σκέπω τὸ φῶς. Ὀτλος. ὁ μόχθος.

NB. Въ этомъ лексиконѣ упоминаются пророкъ Самуилъ, Константинъ Великій. Слѣдовательно составилъ его христианинъ.

[Можно думать, что Ташендорфъ вырвалъ указанные листы изъ

№ 1201.

такъ какъ здѣсь совпадаютъ вѣкъ — XIII — и размѣры: 235 × 165; 176 × 112; около 31 строки на страницѣ; текетъ начинается съ продолженія буквы Δ

ἢ δεξιὰ ἀπὸ τοῦ δέχεσθαι δι' αὐτῆς τὸν ἄνθρωπον τὰ διδόμενα. . .]

[ὀβρывается на буквѣ Ο:

Οὐδὲν διὰ τοῦ ὀ καὶ οὐδὲν διὰ τοῦ ὀ διαφέρουσιν· οὐδὲν μὲν λέγεται τὸ ἐν Γ']

№ 559.

Лексиконъ Елгинскаго языка на бумагѣ in 4°.

№№ 560—561.

Еще два лексикона греческіе, на бумагѣ in 4°.

№ 562 (1683).

Въ Синаеджуванинској библиотекѣ.

Λεξικὸν Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, на бумагѣ въ 8-ю долю большого листа [XVII вѣка. Заглавіе:

Τοῦ ἐν ἀγίαις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας Λεξικὸν κατὰ στοιχεῖον:—

начни.: Ἀρχή τοῦ α'. Ἄσπτος ἀβλαβῆς. . .]

№ 563 (1622).

Въ библиотекѣ Синаеджуванийскаго подворья въ Каирѣ.

Σύνοψις περί σχημάτων ὧν Ἑρμογένης ἐμνημόνευσεν ἐν τοῖς περὶ εὐρέσεως καὶ περὶ ἰδεῶν βιβλίοις, τρόπ. ιζ'. Рубрипись на бумагѣ, въ листѣ, XVII вѣка.

Статьи въ неѣ:

1) Στρογγυλὸν σχῆμα. Ἀντίθετον. Περίοδος. Κωλικόν. Σχοινοτενές. Πνευματικόν, ■ т. д. Въ концѣ εἰς τὴν статью прописано: τέλος τῶν προγομνασμάτων Ἀφθονίου ῥήτορος.

2) Ἡρωδιανοῦ περὶ σχημάτων.—Σχῆμα ἐστὶ ἐξάλαξιν φάσεως ἀπὸ τῶν καταλλήλων ἐπὶ τὸ κρεῖττον μετὰ τῆς ἀναλογίας.

3) Τὰ προλεγόμενα τῆς Ῥητορικῆς.

4) Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυρίου Ματθαίου τοῦ Καμαριώτου Ῥητορικῆς ἐπιτομὴ ἐκ τῶν Ἑρμογένους.

5) Ἀννιτίου, Μαλλίου, Σεβηρίνου, Βοηθοῦ (Βοητίου) ἀπὸ ὑπάτων, τέλους τῶν πατρικίων, βιβλος περὶ παραμυθίας τῆς φιλοσοφίας, ἣν μετένεγκεν ἐκ τῆς Λατίνων φωνῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα διάλεκτον Μάξιμος μοναχὸς ὁ Πλανουόδης. (Προζα ■ στιχῆ).

6) Περὶ σφαίρας ἐρμηνευθείσης παρὰ τοῦ σοφωτάτου κυρίου Μελετίου Συρῆγου.

№ 564 (1198).

Въ библиотекѣ Синаеджуванийскаго подворья въ Каирѣ.

Διβανίου σοφιστοῦ ἐπιστολαί. Рубрипись на хлопчатиниговой бумагѣ, въ малый листѣ, XIII вѣка, содержитъ 583 письма въ разнымъ лицамъ. Начало ея потеряно; начинается съ

καὶ ἡμείφατο τὴν μὲν φιλανθρωπίαν ἀδικία, τὴν δὲ φιλοξενίαν πονηρία· τὴν δὲ ὑποδοχὴν ἀρπαγή...

— Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀπληστίας:

Οὐ ῥάδιον, ὦ ἄνδρες, ἐντυχεῖν ἀνθρώπῳ μὴ λοιδοροῦντι τὴν τύχην...

— Ὅτι τὸ πλουτεῖν ἀδίκως τοῦ πένεσθαι ἀθλιώτερον:—

Χθές τίς ἐσπέρας ἦλγει τε καὶ ἔστενε τοὺς προσαι-

τοῦντας ἀριθμῶν τοὺς μὲν ἐστῶτας, τοὺς δὲ οὐδὲ τοῦτο γε δυναμένους...

— Περὶ φίλων:—

Πλούσιον ἀνθρώπον ἀνθρώποι νομίζουσι τε καὶ ὀνομάζουσιν, ὅταν πολὺς μὲν χρυσός, πολὺς δὲ ἄργυρος, καὶ γῆ ἀνδράποδα, καὶ οἰκίαι καὶ συνοικίαι...

— Τοῦ αὐτοῦ προσφωνητικὸς Ἰουλιανῶ:

Ἐπανήκει μετὰ τῶν ἱερῶν, ὃ βασιλεῦ, καὶ τὸ τιμᾶσθαι τὴν τῶν λόγων τέχνην...

— После сего слѣдуютъ письма съ поименованіемъ лицъ, которымъ они были посланы: Εὐσταθίῳ φιλοσόφῳ, Ἰαμβλίχῳ φιλοσόφῳ, Βασιλείῳ τῷ μεγάλῳ. — Εἰς β' ἐκατοντάδα 61 ■ 62 ἐπιστολαί.

— Ἐκατοντὰς πέμπτη. — Τῷ πατριάρχῃ Ἀντιοχείας.

κς'. Ὑπερ ἀμμωνίλλεν δεύτερα ταῦτα ἔρχεται γράμματα, τῶν προτέρων οὐδὲν ὀνηθέντων, διὰ τὸ δύνασθαι τοὺς κακῶς ποιῶντας τὸν ἀνθρώπον. Τῇ τε οὖν προτέρᾳ συναχθόμενος ἐπιστολῇ καὶ τήνδε τιμῶν, ποιήσον ἡμᾶς μὴ δεηθῆναι τρίτης. (всє)

Еще есть 45 и 47 письма, 51-е токъ ἀρχιερεῦσιν τῆς Ἀντιοχείας.

— Ἐκατοντὰς ζ'. — Ἐπιστολὴ 73-η. Βασιλείῳ τῷ μεγάλῳ. Не любопытно.

№ 565 (1725).

Въ библиотекѣ Синаеджуванийскаго подворья въ Каирѣ.

Рубрипись на бумагѣ in 4°, начала XV вѣка.

1) Ἡρωδιανὸς ὁ ἱστορικὸς.

Ἡρωδιανοῦ τῆς μετὰ Μάρκου βασιλείας πρῶτον.

Οἱ πλείστοι τῶν περὶ συγκομιδῶν ἱστορίας ἀσχοληθέντων ἐνίων τε πάλαι γεγονότων μνήμην ἀνανεώσασθαι σπουδασάντων... (всѣхъ 8 статей.)

Въ εἰσῆς же рукописи:

2) Μάρκου Τυλλίου Κικέρωνος Ῥωμαίου διάλογος περὶ γήρωνος Κάτων ἢ περὶ γήρωνος: Ἑρμηνεῖται Θεοδώρου: Ἐννίου στίχοι.

3) Стаття не надписана, а починається такъ:

Εἰ μὲν ἐβούλετο Ἀλέξανδρος, ὃ Τρώεις, κἄν κατὰ μικρὸν εἶναι δίκαιος, οὐτ' ἐκκλησίας νῦν ἔδει, οὔθ' ὄπλων, οὔτε πρεσβείας. . . (На 5-ти страницахъ)

4) Θεοφυλάκτου ἀπὸ τῶν ἐπάρχων τοῦ Σιμοκράτους διάλογος περὶ διαφόρων φυσικῶν ἀπορημάτων καὶ ἐπιλύσεων αὐτῶν.

Προοίμιον: — Οὐδὲν ἀρετῆς δυνατότερον, οὐδὲ τυραννικώτερον· αὐτὴ γὰρ ἐλέγχουσα τὰς τῶν πραγμάτων μεταβολάς, ὑπ' αὐτῶν ἐλέγχεσθαι οὐκ ἀνέχεται, ἀλλὰ πάσας τὰς ἡνίας τοῦ πρέποντος ἐπιβαίνουσα ἡνιοχεῖ καὶ ἄγει πρὸς ὑπερβούλεται:

Διάλογος: — Πρόσωπα· Ἀντισθένης, ἡ Λαβρινθιος, καὶ Πολυκράτης. (Περὶ ἐλάφου, ἐλαίου, ἐλέφαντος, νάρκης, η τ. δ.)

5) Ἀλεξάνδρου Ἀφροδισιέως προβλήματα να'.

α) Διὰ τί τοὺς ἀνθρώπους Ὀμηρος πολυκροτάφους ἐκάλεσεν; Ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐντεῦθεν αἱ πολιαὶ ἄρχονται. τῷ εἶναι τὰ ἐμπρόσθια τῆς κεφαλῆς τῶν ὀπισθίων μᾶλλον ὑγρότερα καὶ φλεγματικώτερα. Ἡ λύσις ἐκ κράσεως.

ς) Διὰ τί αἱ γυναῖκες καὶ οἱ εὐνοῦχοι ταχέως ποιοῦνται; Αἱ γυναῖκες μὲν, ὡς φύσει ψυχραὶ, καὶ ἀπὸ τῆς ἀργίας δὲ περιπτώματα συνάγουσι πλείονα καὶ μάλιστα τῶν καταμηνίων ἐλλειποτότων. Εὐνοῦχοι δὲ διὰ τὸ μηκέτι τὸ σπέρμα ἐκκρίνειν, ἀλλ' ἔχειν τὸ περίττωμα τὸ γεννητικὸν τοῦ σπέρματος συναδιόμενον τῷ αἵματι καθ' ὅλον τὸ σῶμα ὑπερ ἔστι φλεγματώδες.

ςς) Διὰ τί οἱ βραχεῖς τῷ σώματι τῶν μακρῶν φρονιμώτεροι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον; ὅτι συνέσφηται αὐτοῖς καὶ συγκεκρότηται ἡ ψυχὴ ἐν ὄλῳ τῷ σώματι. Ἐπὶ δὲ τῶν εὐμεγεθῶν εἰς μῆκος ἐπεκτεινομένη ἐκλύεται· δι' ὃ καὶ Ὀμηρος Ὀδυσσεά μὲν βραχὺν καὶ φρόνιμον λέγει, Αἶαντα δὲ μακρὸν καὶ μωρότερον.

μδ') Διὰ τί τὸ θερμὸν ὕδωρ καὶ εἰς φρέαρ χαλώμε-

νον ψυχρότερον ὕδωρ ποιεῖ; Ὅτι τὸ ἐν φρέατι ψυχρὸν ἀντιμαχόμενον τῷ θερμῷ ὕδατι καὶ τῷ πλήθει τῆς ψυχρότητος ἐπικρατοῦν αὐτοῦ διώκει τὸ θερμὸν ἀθρώως, καὶ μετὰ πολλῆς ψυχρότητος διέρχεται διὰ τοῦ θερμαίνοντος ὕδατος, καὶ οὕτως ἄγαν αὐτῷ φύχει.

ν) Διὰ τί ζωῦφιον ἐν τῷ ὀφθαλμῷ προσπεσὸν ἔξεισιν, ἐὰν τὸν ἕτερον τῶν ὀφθαλμῶν μύσωμεν; Ἐροῦμεν· ὡς τὸ πνεῦμα τὸ ὀπτικὸν οὐκ ἔστιν ἐξῆκον διὰ τοῦ μύοντος, ὡς ἐμάθομεν. ἀλλὰ συναγόμενον τῷ πλήθει ἐπὶ τὸν ἠνεωγμένον, ἐρχόμενον πληροῖ αὐτὸν καὶ διογκοῖ. καὶ προπετέστερον ἐπὶ τὰ ἔξω ποιεῖ, καὶ οὕτως διώκεται καὶ ἐξωθεῖ καὶ τὸ ζωῦφιον.

6) Ὅνειρος τοῦ Σκηπίουος.

Ἡνίκα ἐπὶ τὴν Ἀφρικὴν ἐφικόμην. . .

7) Γοργίου, Ἐλένης ἐγκώμιον:—

Κόσμος πόλει μὲν εὐανδρία· σώματι δὲ κάλλος, ψυχῇ δὲ σοφία, πράγματι δὲ ἀρετὴ, λόγῳ δὲ ἀλήθεια. Τὰ δὲ ἐναντία τούτων ἀκοσμία. . .

8) Τοὺς Ἡρακλέους ἀνδρικοὺς δέκα δύο ἐντεῦθεν ἐκμάθανε φιλότις ἄθλους:—

Ὁ Ἡρακλῆς τετέλεκε δύο καὶ δέκα ἄθλους, τὸν ἐν Νεμέᾳ λέοντα, Ὑδραν, ἔλαφον. . .

(все)

№ 566 (1792).

Въ библиотекѣ Синаеджуванийскаго подворья въ Капрѣ.

Ἐρμηνεία τῆς ζωγραφικῆς τέχνης Διονουσίου ἱερομονάχου τοῦ ἐκ Φουρνᾶ. Руконисъ на бумагѣ in 4° писана ранѣе 1802 года, а принадлежала иконописцу Неофиту Синапту. Она совершенно сходна съ тою, которую я перевелъ на русскій языкъ на Асогѣ.

Отдѣлъ IX.

Естествовѣдѣніе.

№ 567 (1930).

Ζώνων περιγραφή: маленькая рукопись на бумагѣ in 16° [XVΠ—XVIII вѣва съ припиской грузинской: «ὄδο τ. ε. «орель»».

Начинается (заст.) Περὶ αἰτοῦ:—

Ὁ αἰτὸς εἶναι μὲν βασιλεὺς εἰς ὅλα τὰ πετόμενα...

Оканчивается:

Ὁ νοκτοκόραξ εἶναι ποῦλι!... καὶ κάμνει ποῦλια:—]

№ 568.

Ἀστρονομικόν: рукопись на бумагѣ in 4°, 7106=1598 годα.

№ 569 (1813).

На обыкновенной писчей бумагѣ in 4° majori [217×163] писано на островѣ Критѣ въ Видоніи въ 1737 году:

Βιβλίον καλούμενον Γεωπονικόν τοῦ Ἀντωνίου Τεσγόμε-
πι ἀπὸ τὴν Μοντανιάνα, εἰς Ἰταλικὴν φράσιν καὶ ψηφία, καὶ με-
ταγλωτισμένον ἀπὸ τοῦ Νικολάου Βλαστοῦ εἰς τὴν Ῥωμαϊ-
κὴν καὶ ἀπλὴν φράσιν διὰ ἐξόδων καὶ χάρις τοῦ ἠγαπημένου κο-
ρίου ἀρχidiaκόνου Φιλαρέτου, περιέχων πᾶσαν λογίης Ἰατρι-
κὸν μετὰ τὰς ἐνεργείας αὐτῶν, καὶ μὲ κάθε γενεᾶς τέχνην γενο-
μένα:—

Это — грѣчебникъ въ 677 главахъ. Тутъ сказано: καεὶ

составлять разные воды, сиропы, укусы, лѣкарства отъ зубной боли, отъ колики и пр. и пр.

[Съ записью:

Πέρασ εἴληφεν ὄδο αὐτὴ ἢ δέλτος.

Ἦν χεῖρ ἐπονήθη παρ' ἐμοὶ τῷ ἀλίτῃ.

Θύτῃ Ἰωάννην τῷ οἰκτρῷ τάλανι.

Περιοχὴν Κυθωνίας τῆς κατὰ Κρήτην:

αψλζ'.

Ἐκ χωρίου Λάκκουσ.

Съ припиской:

Τὸ παρὸν ἱατροσοφεῖον ἐγραύθη δι' ἐξόδων τῆς ἡμῶν τα-
πεινότητος ὄθεν μετὰ τὴν τελευταίην μου ἀφιερῶνω αὐτὸ εἰς τὴν
ἡμετέραν μονὴν τοῦ ἀγίου καὶ θεοβαδίστου ὄρους Σινᾶ. Καὶ ὁ
ξενώσας αὐτὸ ἔστω ἀσυγχώρητος καὶ ἀφωρισμένος παρὰ θεοῦ
παντοκράτορος καὶ ἄλλοτος μετὰ θάνατον. 1740.

Σινᾶ ὄρους Νικηφόρος Κρής.]

Дополнения:

къ стр. 76.

№ 62.

Отрывокъ Berolin. graec. fol. 36 описанъ у C. de Boor, Verzeichniss der griech. Handschriften der königl. Bibliothek zu Berlin, II 140 такъ: Perg. 303×218. XIII. Jahrh. sie besteht aus 10 Blättern, nämlich dem 1. 2. 4. 6. eines Ternio und einem vollständigen Ternio, 44 Zeilen auf der Seite. Co-
держание — Stücke vom Anfang des Psalmen-Commentars des Euthymius Zigabenus (Migne, P. G., 128, col. 41), dessen Namen aber der nicht in Ueberschrift genannt, sondern von späterer Hand (не еп. Порфирія ли?) am Rande danebengeschrieben ist.

Начинается съ

Προοίμιον τῆς ἐξηγήσεως τῆς βιβλίου τῶν ψαλμῶν ἦτοι τοῦ
ψαλτῆρος καὶ ἐγκώμιον τοῦ Δαυίδ.

Πατὴρ τοῦ παρόντος λόγου...

л. 2^b οκανчив.: περι γῆς καὶ τῶν κατὰ γῆν· περι ζώων (col. 49 B)

л. 3^{a-b} λότως βίβλος ψαλμῶν ὠνόμασται... ἡ καὶ ἤρμοσε καὶ τὴν χρῆσιν αὐτοῦ πρὸς θεὸν (col. 53 A—57 B)

л. 4^a—10^b θαύματα τὰ παθήματα... καὶ μετ' εὐαριδμήτων ἀνδρῶν τῶν ταῖς μοριάσι (col. 61, C—93 D)

т. е. обрывается на толк. псалма 4,4.

Безъ сомнѣнія, этотъ отрывокъ принадлежитъ къ составу

№ 26

пергам., XII—XIII вѣка лл. 274 (307×215; 215×125; по 43—44 строки). Начала рукописи не хватаетъ, а л. 1^a начинается словами (толкованіе пс. 4,4):

χρόμενον· κύριος εἰσακούσεται μου ἐν τῷ κεραιχράγειν με πρὸς (αὐτὸν) οὕτω τυχὼν τῆς ἀρωγῆς καὶ τηλικούτου κινδύνου παρ' ἐλπίδα περιωθεῖς...

Въ концѣ осталось мѣсто, на которомъ писецъ могъ бы прибавить запись о времени появлеңія своего труда; но записи нѣтъ, ■ есть помѣтка:

† βιβλίον μονῆς θεοτόκου διὰ κ[ ]

къ стр. 323.

№ 507 (489).

[Сборникъ на бумагѣ in 16°, лл. 241, по 18 строкъ, XV вѣка A] [150×100; XVI вѣка Γ.] [содержаніе его:

1) Ἐκλογαὶ изъ язык. и христіанск. писателей о различныхъ предметахъ въ 71 главв., изъ которыхъ первая: Περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας.

2) Συναγωγὴ θείων δογμάτων Ἀναστασίου πατριάρχου Θεουπόλεως.

ἌΟτι δεῖ προηγούμενος βίου...

3) Τοῦ Δαμασκηνοῦ συναγωγὴ δογμάτων πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Λαοδικείας.

Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ...

4) Περὶ σχήματος οὐρανοῦ Κοσμᾶ μοναχοῦ τοῦ Ἰνδικοπλεύστου.

5) Μαρτυρία περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ χρήσεως τῶν ἀζύμων κατὰ Λατίνων...

6) Περὶ τῶν δέκα ἐντολῶν, τῶν ἐπτὰ μυστηρίων καὶ ἐννέα φθῶν. A]

Приложѣнія.

I.

Повидному, изъ Sinai. 565.

Χρησμός τοῦ ἁγίου Ταραβίου πάτριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

1) Κείμενον. Ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις ὁ Μωάμεθ παρ-
οικήσει ἐν τῇ ἀδύτῃ τοῦ Βύζαντος, καὶ στήσει τὴν βασιλείαν
5 αὐτοῦ δύο νυχθήμερα καὶ μίαν ἡμέραν καὶ δις δύο ὥρας νο-
κτερινὰς ὑπολειπούσης τῆς ἡμισείας ὥρας.

Ἐξήγησις. Εἰς τοὺς ὕστερινοὺς χρόνους καὶ τελευταίας
ἡμέρας τῆς εὐσεβοῦς βασιλείας τῶν Ῥωμαίων θέλει σταθῆ ἡ
μωαμεθανικὴ βασιλεία τῶν Ἀγαρηῶν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν
10 τριακοσίους τεσσαράκοντα πέντε χρόνους, ἐπεὶ τὰ δύο νυχθί-
μερα δύο ἑκατοντάδας σημαίνουσιν ἤτοι διακοσίους χρόνους καὶ ἡ
μία ἡμέρα δηλοῖ μίαν ἑκατοντάδα ἤγουν ἑκατὸν χρόνους, καὶ αἱ
τέσσαραις ὥραις φανερώουσι τέσσαρες δεκάδες, δηλαδή τεσσαράκον-
τα χρόνους καὶ εἰς τὰς τέσσαρας δεκάδας ἀπομένει ἀκόμη ἄλλη
15 ἡμίσεια δεκάς τουτέστι πέντε χρόνους, ὥστε συμποσοῦνται ὅλοι
τρεῖς χρόνοι, καθ' οὓς μέλλει νὰ βασιλεύσει ἡ μωαμεθανικὴ βα-
σιλεία εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἐπειδὴ τὸ νυχθήμερον πυθαγορι-
κῶς ψηφηφορούμενον ἐν σημαίνει ἤτοι μίαν ἑκατοντάδα, καὶ ἡμέρα
ὁμοίως ψηφιζομένη ἐν ἀριθμὸν ἔχει ἤτοι μίαν ἑκατοντάδα, καὶ ἡ
20 ὥρα ὡσαύτως ἐν σημαίνει ἤτοι μίαν δεκάδα, καὶ ἡ ἡμίσεια μι-
σὴν δεκάδα ἠδύνατο ὁ ἅγιος νὰ φανερώσῃ ἀναλόγως τοῦτο τὸ χρο-
νικὸν διάστημα τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας, καὶ οὕτω λέγων τὰς
τρεῖς ἡμέρας καὶ τέσσαρας ὥρας καὶ ἡμίσεια ὁμοῦς ἡμεῖτε τὴν
ἡμέραν μετὰ τὴν νύκταν θέλωντας νὰ φανερώσῃ, πῶς ὁ βασιλεὺς
25 τῶν Ἀγαρηῶν θέλει ἔχει εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα τῆς βασιλείας

αὐτοῦ καὶ ἡμέρα καὶ νύκτα ἦγουν καὶ εὐτοχίαν καὶ δυστοχίαν καὶ νίκην καὶ ἤτταν, καὶ περίπου τὰ τέλη τῆς βασιλείας του θέλει ἔχειν ὅλον νύκτας ἦγουν δυστοχίας ἐλαττώσεις καὶ ἐφευρέσεις τῆς βασιλείας του καὶ καθαίρεσιν τῆς ὑπολήψεώς του· αὐτὰ λοιπὸν σημαίνουσιν αἱ νυκτεριναῖς ὥραις ἦγουν ὅλας μιὰρὰς καὶ πικρὰς 5 ἡμέρας τῆς βασιλείας του. αἱ ὁποῖαι ὥραι νυκτεριναὶ σημαίνουσιν καὶ ἄγνωσαν τοῦ μέλλοντος, ἣν ἔχουσιν οἱ Ἀγαρηνοὶ περὶ τοῦ πότε μέλλει νὰ χαθῆ ἡ βασιλεία τῶν Ἀγαρηνῶν, ὡσάν ὁποῦ αὐτὴ ἡ ἄγνοια εἶναι ὡσάν μία νύκτα καὶ σκότος τοῦ νοός.

2) Κεῖμενον. Καὶ ἐν μὲν ταῖς δυοῖς νυχθημέροις οὐχ ἔξει 10 ἐπίθετα, ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἔξει δύο.

Ἐξήγησις. Ἐπίθετα τοῦ βασιλέως εἶναι ὡσάν τοι νὰ ὀνομάζεται αὐτοκράτωρ ἢ μέγας βασιλεὺς καὶ νὰ φορῆ δύο σερβούτζια εἰς τὸ κεφάλι του ἢ δύο στέφανα εἰς τὴν κωρῶνα του ὡς σημεῖα μεγάλης δόξης καὶ ἄκρας ἐξουσίας διὰ τὰ δύο βασιλεια, ὁποῦ ἤθελεν ἐξουσιάσῃ. τοιαῦτα λοιπὸν τὰ βασιλικά ἐπίθετα, 15 τὰ ὁποῖα τότε ἔσχεν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀγαρηνῶν, ὅταν ἐπῆρην αὐτὰς τὰς δύο βασιλείας τὴν τῶν Τατάρων καὶ τὴν τῶν Αἰγυπτίων καὶ ὕστερον διὰ αὐτὰς τὰς βασιλείας ἐφόρεσε δύο σερβούτζια τὰ ὁποῖα ἐν ταῖς δυοῖς νυχθημέροις ἦτοι ἀναμεταξὺ εἰς τοὺς 200 20 χρόνους τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας ἔλαβεν ὁ Ὀθωμανὸς τὰ εἰρημένα δύο βασιλεια τὸ τῶν Σκυθῶν καὶ τὸ τῶν Αἰγυπτίων. ὅμως ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἦγουν ἀναμεταξὺ εἰς τοὺς τριακοσίους χρόνους αὐτῆς τῆς βασιλείας ἀπόκτησε τὰ δύο ἐπίθετα εἰς τὴν παρὰ τῶν ἄλλων βασιλέων τῆς Εὐρώπης δοθεῖσαν αὐτῷ ὑπεροχὴν καὶ προ- 25 τίμησιν τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας καὶ προσηγορίαν τοῦ αὐτοκράτορος καὶ μεγάλου βασιλέως διὰ αὐτὰ τὰ δύο προληφθέντα βασιλεια. ἐπειδὴ εἰς τὰ δύο νυχθημέρα ἦγουν εἰς τοὺς διακοσίους χρόνους εἶχεν ἀκόμη ἡ Ὀθωμανικὴ βασιλεία καὶ νύκτας ἦτοι σκο- 30 τισμόν καὶ ἄλλας δυσκολίας τῶν πολέμων καὶ δὲν ἐτιμάτο μήτε ἐδοξάζετο ἀκόμα παρὰ τοῖς εἰρημένοις βασιλεῦσιν ὡς αὐτοκράτωρ καὶ μέγας βασιλεὺς. ἀφ' οὗ δὲ καὶ αὐτοὺς ἐνίκησεν ὡς τῶν Βενετציανῶν καὶ τῶν Νεμτζῶν καὶ τόπους παρ' αὐτοὺς ἔλαβεν εἰς τοὺς μετὰ 200 χρόνους αὐτῆς τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας, τότε ἐγνω- 35 ρίσθη ἔξ ἀνάγκης παρ' αὐτῶν τῶν βασιλέων τῆς Εὐρώπης ὡς

τοιούτος βασιλεὺς τῶν Ἀγαρηνῶν λαβὼν τοιαῦτα ἐπίθετα καὶ ἄκραν δόξαν καὶ ἀκμὴν βασιλικήν, ἣν καὶ ἡμέραν καλεῖ ὁ χρησμός, καὶ διὰ τοῦτο λέγει, αὐτὴν ἡμέραν ἔξει δύο ἐπίθετα.

3) Κεῖμενον. Ὡν πρῶτον μὲν τὸ μείζον εἶτα τὸ ἔλαττον 5 μέχρι τῶν τριῶν ὥρῶν τῶν νυκτερινῶν βασιλεύσει καὶ ἡμισείας ὥρας.

Ἐξήγησις. Τὰ ὁποῖα αὐτὰ τὰ δύο βασιλεια καὶ τὰς δύο ἐπίθεσιν(?) ἦγουν αὐξήσεις καὶ μέρη τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας ἐγένοντο. τὸ μὲν μεγαλύτερον τὸ τῶν Σκυθῶν βασιλεῖον θέλει βασιλεύσει ὑποτασσόμενον εἰς αὐτὴν τὴν Ὀθωμανικὴν βασιλείαν μέχρι 10 τῶν τριῶν ὥρῶν τῶν νυκτερινῶν καὶ ἡμισείας ὥρας ἦγουν εἰς τοὺς τριακοσίους πέντε πρὸς τοὺς τριάκοντα τῆς τῶν Ἀγαρηνῶν βασιλείας, καὶ μετὰ τούτους τοὺς χρόνους θέλει παύσῃ ἀπὸ τὸ νὰ βασιλεύῃ ὑπὸ τὴν βασιλείαν τῶν Ἀγαρηνῶν. τὸ δὲ μικρότερον 15 μέρος τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας ἦτοι τὸ βασιλεῖον τῆς Αἰγύπτου θέλει βασιλεύσῃ καὶ αὐτὸ ὑποτασσόμενον ὑπὸ τὸν αὐτὸν βασιλέα τῶν Ἀγαρηνῶν μέχρι τῶν τεσσάρων ὥρῶν τῶν νυκτερινῶν καὶ ἡμισείας ὥρας τῶν ἐν ἀρχῇ οὕτως εἰρημένων ἦγουν εἰς τοὺς τρεῖς 20 χρόνους τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας, εἶτα παύεται καὶ αὐτὸ τὸ ἔλαττον ὡς καὶ αὐτὸ τὸ μείζον βασιλεῖον ὑπὸ τὴν βασιλείαν τοῦ Τούρκου, καὶ ἀφοῦ ἀπολέσει ὁ Τούρκος αὐτὰ τὰ δύο μέρη τῆς βασιλείας του, συναπολεσθήθεται καὶ αὐτὴ ἡ βασιλεία μαζὶ μὲ τὸ ἔλαττον μέρος. νυκτερινὰς ὥρας ὀνομάζει ὁ χρησμός ταῖς ἐσχά- 25 ταις ἡμέραις τῆς βασιλείας τοῦ Τούρκου δηλαδὴ μιὰρὰς σκοτιναῖς δυστυχιαμέναις ἡμέραις τῆς βασιλείας του. εἰς τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα τῶν τεσσάρων ὥρῶν τῶν νυκτερινῶν καὶ ἡμισείας ὥρας ἦτοι με'. δυστυχιασμένον χρόνον τῆς βασιλείας του μέχρι τῆς παν- 30 τελοῦς ἐξολοθρεύσεως νυκτερινὰς καλεῖ αὐτὰς διὰ τὸ ἐν αὐταῖς σκοτεινὸν καὶ ἄδηλον τῆς ἀπωλείας τῶν Ὀθωμανῶν διὰ τὴν ἄγ- 30 νοιαν τοῦ μέλλοντος, ἡ ὁποῖα εἶναι νῦξ καὶ σκότος τοῦ νοός.

4) Κεῖμενον: Καὶ ἔστα ἐν τῇ τρίτῃ ὥρᾳ ἐμφανῆς ἡ ἀπώλεια αὐτοῦ.

Ἐξήγησις. Βέβαια ἀφ' οὗ τὸ χρόνον τοῦ βασιλικῆς ἔτους δηλαδὴ ἀφοῦ ἐπῆρην ὁ Τούρκος τὴν Κωνσταντινούπολιν θέλει 35 πάρῃ καὶ ἐξουσιάσῃ ὁ Μόσχοβος τὸ Κρίμι καὶ μετὰ ταῦτα καὶ

τὴν Μπασαραβίαν καὶ πλησιάσῃ μετὰ τὰ σύνορα εἰς τὴν Μολδοβλαχίαν φανερὰ εἶναι καὶ πλησία ἢ ἀπώλεια τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας ἢ πρότερον ἀφανῆς οὖσα καὶ ἄδηλος.

5) Κεῖμενον: Τῷ γὰρ δίκυρον: π: ταραχθὲν πετροβόλω θυμῷ πατάξει μικρὸν τὸ δίκυρον: υ.

Ἐξήγησις. Ἡ ἀρκούδα ὅταν θυμώσῃ ἰστάμενη εἰς τοὺς δύο πῶδας πετροβολεῖ καὶ ἀμύνεται τὸ θηρίον ἐκεῖνο ἢ ἄνθρωπος ἤθελεν τὴν συγχύσῃ, καὶ οὕτω διώκουσα αὐτὸν μίσηται. ἢ ἀρκούδα τῶν ξανθῶν βασιλεία, ὅταν συγχυθῇ, δὲν πετροβολεῖ ἀλλὰ πυροβολεῖ κατὰ τῶν συγχυσάντων αὐτὴν ἐναντίων καὶ πολεμίων, διὰ τοῦτο καὶ παρομοιάζεται διὰ τοῦ δίποδος: π: μετὰ τὴν ἀρκούδα. ἢ ὅποια ἀρκούδα βασιλεία τῶν ξανθῶν θέλει κυτπήσῃ κατ' ὀλίγον ὀλίγον καὶ ὄχι διὰ μιᾶς τὴν τῶν Ἀγαρηῶν βασιλείαν, ὅπου παρομοιάζεται μετὰ τὸ δίκυρον: α: ἐπειδὴ αὐτὴ ἢ μωαμεθανικὴ βασιλεία ὅταν ἐπῆρε τὴν Κωνσταντινούπολιν ἤγον ὡσάν τὸ: ο: χωρὶς κέρατα καὶ ἀφοῦ ἐξουσίασε τὰ δύο εἰρημένα βασιλεία, τὴν Σκυθίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον, ἔγινεν ὡσάν τὸ: υ: καὶ μετὰ δύο κέρατα τὰ ὅποια προστεθέντα τῷ: ο: ποιούσιν αὐτὸ: α: καὶ μετὰ τὰ δύο κέρατα ἦτοι μετὰ αὐτὰς τὰς δύο δυνάμεις ἐκράτει τε καὶ κατέπληττε τὰς ἄλλας βασιλείας τῶν Εὐρωπαίων.

6) Κεῖμενον. Καὶ ἔπονται τῇ αὐτῇ ὥρᾳ ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι δίγλωσσοι.

Ἐξήγησις. Εἰς τὴν τρίτην ὥραν τὴν νυκτερινήν, δηλαδὴ εἰς τοὺς τριάκοντα χρόνους μετὰ τοὺς τριακοσίους τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας, θέλουν εἶναι οἱ ἄνθρωποι μετὰ ἀμφιβολίαν δίγλωμοι εἰς τὴν ἀπώλειαν αὐτῆς τῆς βασιλείας, διότι δίγλωμος ὁ ἄνθρωπος εἶναι καὶ δίγλωστος καὶ δὲν ἔχει τὰ αὐτὰ λόγια μετὰ τὰ πρῶτα, ἀμὴ λέγει ἄλλα πρῶτα καὶ ἄλλα ὕστερον, καὶ μετὰ τὸ νὰ ἀλλάξῃ ἢ γνώμῃ του, ἀλλάξουν καὶ τὰ λόγια του καὶ οὕτω γίνεται δίγλωστος. τοιοῦτοις λόγοις οἱ ἄνθρωποι τότε θέλουν γένει δίγλωσσοι εἰς τὴν ἀπολεσθησομένην αὐτὴν βασιλείαν, ποτὲ μὲν λέγοντες εἰς αὐτὸν τὸν πόλεμον εἶναι νὰ χαθῇ τὸ βασιλεῖον τοῦ Τούρκου, ὅταν ἀκούσουν καὶ ἰδοῦν, ὅτι νικάται ὁ Ἀγαρηνός καὶ πέρνει ὁ ξανθός τόπους καὶ κάστρα ποτὲ δὲ πάλιν λέγοντες, ὅτι τὸ βασίλειον τοῦ Τούρκου ποτὲ δὲν χάνεται, ἀμὴ θέλει εἶναι αἰώνιον

καὶ βασιλεύσει μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, ὅταν ἴδωσι ὅτι ἔγινεν εἰρήνη καὶ οἱ τόποι καὶ τὰ κάστρα ἐδόθησαν εἰς τὸν Τούρκον πάλιν ὀπίσω, καὶ ὅτι οἱ ἄλλοι βασιλεῖς τῆς Εὐρώπης στέκονται ἐναντίως εἰς τὸν σκοπὸν τῶν ξανθῶν καὶ δὲν ἀφήσωσι μήτε τὸ Κρίμι νὰ πάρῃ, καὶ μετὰ αὐτὰ τὰ λόγια, ὅπου λέγουν ἄλλα πρῶτα καὶ ἄλλα ὕστερον, γίνονται οἱ ἄνθρωποι δίγλωσσοι.

7) Κεῖμενον. Ληγούσης δὲ τῆς ἡμισείας ὥρας τῆς νυκτερινῆς γενήσονται μονόγλωσσοι.

Ἐξήγησις. Ὅμως εἰς καιρὸν ὅπου τελειώνει ἐκεῖνη ἢ ἡμισεία ὥρα ἢ νυκτερινὴ μετὰ τὰς τρεῖς ὥρας τὰς νυκτερινὰς ἤγουν κατὰ τοὺς τριάκοντα πέντε χρόνους κατὰ τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας ἔτος, καθ' ὅδε θέλει παρθῇ ἢ Μπασαράμπια καὶ ὁ Νίστρος ποταμὸς θέλει γένει σύνορον, περὶ ὧν προλέγει καὶ ὁ χρῆσμός Στεφάνου τοῦ Ἀλεξανδρέως. καὶ ἀπὸ τότε καὶ εἰς τὸ ἔξῃς οἱ ἄνθρωποι θέλουν γένει ὀμόγλωσσοι τὰ αὐτὰ λέγοντες, ὅτι ἐμφανῆς καὶ ἐγγὺς εἶναι ἢ ἀπώλεια καὶ οἱ ὀρεγόμενοι αὐτῆς τῆς βασιλείας καὶ οἱ μὴ ὀρεγόμενοι ὀμογνωμήσουσι καὶ ὀμογλωσσήσουσι ἂν μὴ ὀθελοκακῶσι.

8) Κεῖμενον. Τὸ γὰρ δίκυρον: α: ἠττηθὲν κατὰ κράτος ὑπὸ τοῦ: π: ἄκερον μένει καὶ ὡς τὸ ὄμμα, ὡς ἦν ἀπ' ἀρχῆς: π.

Ἐξήγησις. Διότι ἢ Ὀθωμανικὴ βασιλεία, ὅπου παρομοιάζεται μετὰ τὸ δίκυρον: α: ἀφοῦ νικηθῇ κατὰ κράτος ἀπὸ τὴν ἀρκούδαν βασιλείαν τῶν ξανθῶν ὅπου εἰκονίζεται διὰ τοῦ δίποδος: π: θέλει μείνῃ ἄκερος χωρὶς τὰ εἰρημένα δύο κέρατα ἦτοι χωρὶς τὰς δύο μεγάλας δυνάμεις τὴν τῆς Σκυθίας καὶ τὴν τῆς Αἰγύπτου καὶ θέλει μένει: ο: ὅπου ἔχει τὸν σχηματισμὸν τοῦ ὀμμάτιου (διότι τὸ ὀμμάτι καὶ τὸ: ο: ἔχουσι τὸν ὀμοιον σχηματισμὸν) ἤγουν θέλει χάσει τὰ ὑπὸ αὐτὴν δύο εἰρημένα βασιλεία καὶ θέλει μένει χωρὶς αὐτὰ, καθὼς ἦτον ἀπὸ τὴν ἀρχῆν, ὅταν ἐπῆρασι τὴν Κωνσταντινούπολιν.

9) Κεῖμενον. Μεταβληθὲν δὲ νόσταξει ἐκ τοῦ πολλοῦ καμμάτου καὶ φθίβεται τῇ ἐπαλόφῳ μετὰ τελευταίου ἀσπασμοῦ.

Ἐξήγησις. Ἀφοῦ δοκιμάζει τὸ: α: ἤγουν ὁ βασιλεὺς τῶν Ὀθωμανῶν αὐτὴν τὴν μεγάλην μεταβολήν, ἦτοι τὴν ἀποβολὴν τῶν δύο κεράτων, δηλαδὴ τὴν ὕστερησιν τῶν δύο εἰρημένων βα-

σλειών, τότε θέλει νυστάξῃ ἐκ τοῦ πολλοῦ καμμάτου ἤγουν θέλει ἀποκάμῃ κορκοῦθῃ καὶ ἀπελπισθῇ ἀπὸ τοὺς κατὰ τῶν ξανθῶν ἐπιπόνους καὶ συνεχεῖς πολέμους ὡς ἀπράκτους καὶ ματαίους, καὶ πρὸ τοῦ νὰ τραπῇ εἰς ὕπνον ἤγουν εἰς τὴν ἐκ τῆς βασιλευούσης φυγὴν, θέλει εἰπῆ μετὰ τελευταῖον ἀποχαιρετισμὸν εἰς τὴν ἐπτά-
λοφον Κωνσταντινούπολιν αὐτὰ τὰ ἑξῆς λόγια, ὅπου λέγει ὁ χρη-
σμός αὐτολεξεῖ.

10) Κεῖμενον. Ἴδου ἐγὼ ἐνύσταξα καὶ πορεύομαι εἰς τὴν κλίνην μου, ἵνα κοιμηθῶ, πῶς διὰ εἴη νύξ πανσέληνος ἵνα ἀγρυ-
πνήσῃ.

Ἐξήγησις. Νὰ ὅπου ἐγὼ ὁ τελευταῖος βασιλεὺς τῶν Ἀγα-
ρηνῶν ἀπέκαμα μὲ τὴν ὀλότητα, ὧ βασιλεύουσα πόλις, καὶ σε ἀφί-
νω καὶ πηγαίνω εἰς τὸ κρεβάτι τῆς πρώτης καὶ παλαιᾶς κατοικί-
ας μου τῆς Ἀνατολῆς, νὰ κοιμηθῶ καὶ ἀναπαυθῶ ὡς ἀπελπισμέ-
νος ἀπὸ τὴν βασιλείαν μου, διότι ἡμέλησα καὶ δὲν ἠγρύπνησα εἰς
τὴν μετὰ δικαιοσύνης διοίκησίν της. διὰ τοῦτο καὶ ἡ σελήνη καὶ
ἡ δόξα αὐτῆς ἐξέλιπε καὶ ἔμεινε ἀφώτιστος καὶ τόφερα εἰς ἐμέ-
να. ὅμως εἰς ἐσένα, Κωνσταντίνε, ἄμποτες νὰ εἶσαι ἀειφωτός τὴν
ἡμέραν ἀπὸ τὸν ἥλιον φωτιζομένη καὶ τὴν νύκτιν ἀπὸ τὴν ὀλό-
φωτον σελήνην καὶ ἄγνοια ὅπου εἶναι σκότος τοῦ νοῦς παρομοιά-
ζεται μὲ τὴν ἀσέληνον νύκτα, νὰ φωτίζεσαι ἀπὸ σοφίαν καὶ ἐπι-
στήμην καὶ θείαν ἔλαμψιν διὰ νὰ ἐπιμελῆσαι εἰς τὴν ἐπαινετὴν
καὶ σοφὴν διοίκησιν τῆς βασιλείας σου. καὶ οὕτως ὁ βασιλεὺς εὐ-
χόμενος καὶ ἀποχαιρετόντας τὴν Κωνσταντινούπολιν θέλει ἀνα-
χωρήσει ἀπὸ αὐτὴν διὰ νὰ μὴν κατακαυθῇ μαζὴ μὲ αὐτὴν μέ-
νωντας μέσα εἰς αὐτὴν ἀπὸ τὸ πυρίστατον γένος τῶν ξανθῶν.

11) Κεῖμενον. Τοῦτων δὲ γενομένων ἐγερθήσεται πόλεμος ἐμφύλιος καὶ ἀπολεσθήσεται πᾶς ὁ λαὸς ὁ ἄπιστος.

Ἐξήγησις. Καὶ ἀφ' οὗ τὰ ἄνω εἰρημένα γένουν, τότε ἐπι-
θῆ μὲν μερικοὶ ἀπὸ τὰ πλήθη τῶν Ἀγαρηνῶν ἀποφεύγοντες τὸν
ἐκ πολέμου ἀφανισμόν θέλουν νὰ ὑποταχθοῦν εἰς τοὺς ξανθούς,
καὶ ἄλλοι τὸ ἐναντίον θέλουν νὰ πολεμήσουν κατ' αὐτῶν καὶ ἄς
χαθοῦν. διὰ τοῦτο θέλει συμβῆ εἰς αὐτοὺς ἐμφύλιος πόλεμος καὶ
ἀκολούθως μεγάλη αἱματοχυσία, ὥστε πρὸ τοῦ νὰ πολεμηθοῦν ἀπὸ
τοὺς ξανθούς, θέλουν χαθῆ μὲ τὴν ὀλότητα ὑπ' ἀλλήλων πολε-
35

μούμενοι καὶ θανατούμενοι· καὶ οὕτω εὐκολίαν χωρὶς πόλεμον θέ-
λει ὑποτάξει ἢ βασιλεία Ἑρωσική τὸ πλεῖον μέρος τῆς Ὀθωμα-
νικῆς ἐπικρατείας· αὐτὸς ὁ ἐμφύλιος πόλεμος θέλει γένει καὶ εἰς
τοὺς δυσσεβεῖς ἐναντίους τῆς εὐσεβοῦς βασιλείας καὶ ἐχθροὺς τοῦ
δεσποτικοῦ σταυροῦ.

12) Κεῖμενον. Καὶ ἐξυπνήσει ὁ ἅγιος βασιλεὺς ὁ ἐν ἀρχῇ μὲν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τὸ: ι: ἐν δὲ τῷ τέλει: ς: ἔχων.

Ἐξήγησις. Θαῦμα ὑπερφυῖς τοῦτο τὸ μέρος τοῦ χρησμοῦ θέλει γένει εἰς ἐκεῖναις ταῖς ἡμέραις, διὰ νὰ παύσῃ ὁ φθόνος καὶ ἀλλήλομαχία περὶ τοῦ, τίς ἐν αὐτῇ τῇ πόλει βασιλεύσει. Ὅθεν καθὼς ἐκοιμήθησαν ἐκεῖνοι οἱ ἐπτά παῖδες μέσα εἰς ἓνα στή-
λαιον ἐπὶ βασιλέως εἰδωλολάτρου καὶ διώκτου τῶν χριστιανῶν καὶ
θεῖα δύναμις πάλιν ἐξόπνισαν εἰς καιρὸν ὅπου ἔπαυσεν ὁ διωγμὸς
τῶν χριστιανῶν καὶ ἔλαμψεν ὁ χριστιανισμὸς, κατὰ τὸν ὅμοιον
τρόπον καὶ οὗτος ὁ ἅγιος βασιλεὺς, ἐν ὅσῳ ὁ ἄπιστος καὶ ἀσε-
βῆς βασιλεὺς τῶν Ἀγαρηνῶν βασιλεύει, κοιμᾶται μέσα εἰς κανένα
κουβούκλιον τῆς ἁγίας Σοφίας ἢ κατὰ ἄλλους εἰς τὴν πρώτην
ἄκραν τῆς Βυζαντιδος, μετὰ τὴν παντελεῖα κατάλυσιν τῆς Ὀθωμα-
νικῆς βασιλείας θέλει ἐξυπνήσει θεϊκῇ δυναστείᾳ καὶ οἰκονομίᾳ διὰ
νὰ βασιλεύσῃ ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁ ὁποῖος εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ
ὀνόματός του ἔχει τὸ: ι: καὶ εἰς τὸ τέλος τὸ: ς: τὰ ὅποια στοι-
χεῖα οὕτως ἔχει τὸ Ἰωάννης ὄνομα. τοῦτον δὲ τὸν ἐξυπνή-
σαντα ἅγιον βασιλέα, ὃν προλέγει ὁ ἅγιος Ταρσῖος, ὑπαινίττε-
ται καὶ Θεολόγος Ἰωάννης ἐν τῇ αὐτῇ Ἀποκαλύψει διὰ
λευκοῦ ἵππου λέγων οὕτω· Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἀνε-
φγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός καὶ ὁ καθήμε-
νος ἐπ' αὐτὸν καλούμενος πιστός καὶ ἀληθινός καὶ
ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. Δοιπὸν καθὼς ὁ ἐπίγειος βασιλεὺς ἐφ' ἵππου καθήμενος πολεμεῖ, ὅταν ἔχει πό-
λεμον μὲ τοὺς ἐναντίους του, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς καὶ λόγος τοῦ θε-
οῦ καὶ θεὸς ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλέων καὶ κύριος τῶν κυρίων,
ὡσὰν ὅπου εἶναι ὅλος καθαρὸς καὶ ἅγιος καὶ ἐν τοῖς καθαρῶς
καὶ ἁγίοις ἀναπαύεται καὶ κατοικεῖ, καὶ διὰ τοῦτο ἐφ' ἵππου λευ-
κοῦ καθήμενος παρὰ τῷ Θεολόγῳ περιγράφεται, ἀφ' οὗ ἀνοιχθῆ
ὁ οὐρανὸς ὀηλαθῆ ἢ ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν κλεισθεῖσα ἁγία ἐκκλησία

καὶ νέα Σιών ἢ ἐπὶ ὀνόματι τῆς τοῦ θεοῦ σοφίας κτισθεῖσα καὶ ἐξέλιθη ἐξ αὐτῆς ἐξυπνήσας ὁ νῦν κοιμώμενος ἐν αὐτῇ ἅγιος βασιλεύς, ὅστις παρεικάζεται τῷ λευκῷ ἵππῳ διὰ τὴν ἀγιότητα καὶ καθαρότητα τῆς ἀμωμήτου ὀρθοδόξου πίστεως, θέλει καθήσει καὶ κατοικήσει εἰς αὐτὸν τὸν ἅγιον βασιλέα, ἵνα δι' αὐτοῦ ποιμαί- 5 νη τὸν λαὸν αὐτοῦ ὁ ἀρχιποιμὴν δεσπότης Χριστὸς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, καθὼς ὁ αὐτὸς Θεολόγος ἐν τῷ αὐτῷ κεφαλαίῳ εἰδ' λέγει· Καὶ αὐτὸς ποιμαίνει αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ. καὶ οὕτω λοιπὸν καθήμενος ἐπ' αὐτὸν τὸν βασιλέα ὡς ἐφ' ἵππον λευκὸν πολεμήσει διὰ αὐτοῦ τοὺς πολεμοῦντας αὐτὸν ἐναντίους τῆς ὀρθοδόξου 10 πίστεως καὶ βασιλείας βασιλεῖς ὡς πάλιν πολεμήσας τοὺς ἀλλοφύλους βασιλεῖς διὰ τοῦ προφητάνακτος Δαβὶδ λέγοντος· Πολέμησον, Κύριε, τοὺς πολεμοῦντας σε. αὐτοὺς δὲ τοὺς πολεμοῦντας τῷ Κυρίῳ ὑποσημαίνει καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης εἰς τὸ ἴδιον κεφάλαιον τῆς Ἀποκαλύψεως οὕτω λέγων· Καὶ εἶδον τὸ 15 θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐφ' ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ.

13) Κεῖμενον. Καὶ σώσει τὰ πρόβατα αὐτοῦ κηρύττων αὐ- 20 τοῖς τὸ: α: καὶ τὸ: ω: ἄπερ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

Ἐξήγησις. Καὶ θέλει ἐλευθερώσει τὰ λογικὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ ἰδικόν του εὐσεβὲς ὑπήκοον ἀπὸ τὸν φθορέα τῆς ἀσεβείας λόκον Μωάμεθ καὶ οὕτως ὄντως ἀντίχριστον κατὰ 25 τὸν Θεολόγον Ἰωάννην, διδάσκοντας αὐτοὺς τοὺς χριστιανοὺς τὰ τῆς εὐσεβοῦς καὶ ὀρθοδόξου πίστεως μυστήρια, τὸ τῆς ἀγίας τριάδος μυστήριον καὶ τὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ δεσπότης Χριστοῦ· τὸ γάρ: α: καὶ τὸ: ω: τὰ τρία φωνήεντα σημαίνουσι τὸν τῶν ἄλων τρισυπόστατον θεόν, ὡσαύτως δηλοῖ καὶ τὸ ἐγὼ εἰμὶ ὁ ὢν καὶ γὰρ τὸ ὢν τρία ἔχει στοιχεῖα: ν: καὶ δύο: ο: ἐξ ὧν σύγ- 30 κειται καὶ τὸ: ω: ὅπερ εἰκονίζει τὴν ἐν μιᾷ ὑποστάσει τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ ἔνωσιν θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος· τὰ ὅποια αὐτὰ δύο στοιχεῖα: α: καὶ: ω: τὰ ἔχει ὁ κηρύττων αὐτὰ Ἰωάννης ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

14) Κεῖμενον. Καὶ στήσει τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἐν νυχθήμερον καὶ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας.

Ἐξήγησις. Καὶ θέλει σταθῆ ἡ βασιλεία του ἑκατὸν χρό- 5 νους καὶ δύο ἡμισυ, ἐπειδὴ τὸ τέταρτον τῆς ὥρας εἶναι τέταρτον τῆς δεκάδος, τὸ δὲ τέταρτον τῆς δεκάδος εἶναι δύο ἡμισυ, καὶ ἐν τῇ Ἀποκαλύψει τοῦ ἀγίου Ἰωάννου χίλια ἔτη ὡς ἑκατοντάδες ἀναλόγως ἐλαμβανόμενα, αἱ δὲ ἑκατοντάδες κατὰ συστολὴν καὶ κολόβωσιν λογιζόμεναι ποιοῦσιν ἑκατὸν χρόνους.

15) Κεῖμενον. Ὡς ἐκ τῶν στοιχείων τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ 10 ἀριθῶν δεικνύονται..

Ἐξήγησις. Τὸ ὄνομα τοῦ εἰρημένου βασιλέως εἶναι Ἰω- 15 ἄννης, τὸ ὅποιον ἔχει ἑπτὰ στοιχεῖα: Ἰ. ω. α. ν. ν. η. ς: ὧν τὰ μὲν δύο: νν: σημαίνουσι τὸ νυχθήμερον τὸ ὅποιον ἔχει δύο: νν: ἀρκτικὸν καὶ τελικόν. τὸ δὲ: η: σημαίνει τὴν ἡμέραν, ἢ ὅποια ἔχει τὸ: η: ἀρκτικόν, τὸ δὲ: ω: ὑπανίσταται τὴν ὥραν ὡσὰν ὅπου αὐτὴ ἡ ὥρα ἔχει αὐτὸ: ω: ἀρκτικόν. τὸ δὲ: ς: τὰ δύο νυχθήμερα ἦτοι δύο ἑκατοντάδες. τὸ δὲ: Ι: σημαίνει τὰς δέκα δεκά- 25 δας ἦτοι τὴν μίαν ἑκατοντάδα. τὸ δὲ: α: σημαίνει τὴν μονάδα ἐξ ὧν ὁ εἰρημένος συγχεῖται. ἔτι δὲ τὰ εἰρημένα ἑπτὰ στοιχεῖα τοῦ βασιλικῆ ὀνόματος Ἰωάννης ἐπισημαίνουσι καὶ ταῦτα· τὸ μὲν: ι: καὶ τὸ: σ: σημαίνει τὴν σωτηρίαν τῶν λογικῶν προβάτων τοῦ ἀρχι- ποιμένου Χριστοῦ· τὸ δὲ: α: καὶ τὸ: ω: τὸ τρισυπόστατον τῆς μιᾶς θεότητος, ὅπερ μέλλει νὰ κηρύξη αὐτὸς ὁ βασιλεύς· τὰ δὲ δύο: νν: ἀποδηλοῦσι τοὺς ἑκατὸν χρόνους, καθ' οὓς μέλλει νὰ σταθῆ 25 ἡ τοιαύτη εὐσεβῆς βασιλεία μέχρι τοῦ ὀγδόου αἰῶνος ἦτοι τῆς συντελείας τοῦ κόσμου. ταῦτα οὖν ἐκ τῶν στοιχείων τοῦ βασιλικῆ ὀνόματος δεικνύονται.

υπο Γεβριηλ ἱερομοναχοῦ Σιναΐτου.

αὐτῆς δεκ. ις'.

Переписано въ Синаѣскомъ монастырѣ 23-го іюня 1850 года.

II.

Изъ Sinai. 508 (976) лл. 113^a—125^b Варианты взяты изъ Hierosol. Metoch. 145 лл. 564^a—565^b (опис. А. И. Пападопуло-Κεραμεωσολα, Ἱεροσολ. Βιβλιοθήκη, IV 126—134), гдѣ текстъ не полонъ ■ не имѣетъ заглавія.

Βασιλικὸν γράμμα γράφον τὰ ἱεροσύκλια τῆς ἀγιοτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς αἰ Ἰουστιανῆς καὶ πάσης Βουλγαρίας Σερβίας καὶ λοιπῶν.—

Ἦ περὶ τοὺς ἀγαθοὺς τῶν βασιλέων μετὰ τέλος εὐλάβεια μέγα μὲν τὸ θεοφιλὲς ὑπεμφαίνει, πολὺ δὲ [καὶ] μετὰ τοῦ εὐλόγου φέρει τὸ δίκαιον· ὁμοῦ τε γὰρ εὐγνωμοσύνης ἀποφέρεται δόξαν καὶ δείγμα πάντως οὐχὶ μικρὸν τοῦ πρὸς θεὸν σεβάσματος γίνεται, εἴ γε δὴ καὶ ἐπ' αὐτὸν τὰ τῆς τιμῆς διαβαίνει, τὸν αὐτοὺς βασιλεύσαντα· ὅτι δὲ ¹⁾ τῶν ἄλλων τινὶ καὶ βασιλεῖ χρεῶν πρὸ τῶν ἄλλων τοῖς γε δὴ τῷ χρόνῳ πλεῖστον προσηληφόσι τὸ πρεσβεῖον ἀπονέμειν κατάλληλον, ὡς ἂν εἰ τῶν ὁμολογουμένων περιετόγγα-
 5 νεν²⁾ ὄν, οὐδὲ μιᾶς προσδεῖται τῆς ἀποδείξεως· ἀλλ' ἵνα γοῦν ἐν-
 τεῦθεν τὸν σκοπὸν τοῦ λόγου παραγυμνώσωμεν, φθάνει ποτὲ καὶ ὁ ἐν βασιλευσίν ἀοίδιμος Ἰουστινιανὸς ἐκεῖνος, ὁ μὴ μόνον τὸν ἅπαντα τῆς ἀρχῆς χρόνον μέγα τὸ ἐπὶ τοῖς ἔργοις διασώσας
 15 ἐπίδοξον, ἀλλὰ καὶ τῇ μνήμῃ καταλειπῶς περιφανῶς διαρκού-
 σαν τὴν εἰς αὐτὸν γε ἤκουσαν εὐκλειαν, σπουδῆν τινα προμηθεΐ-
 ας οὐχ ὅπως καὶ λεχθῆναι ῥαδίως³⁾ περὶ τὴν ἀγιοτάτην ἀρχιεπι-
 σκοπὴν Βουλγαρίας ἐπιτεξάμενος, ἣν δὴ καὶ Πρώτην Ἰουστινια-
 νὴν (λ. 113^b) ἐκ τῆς οἰκειᾶς κλήσεως [κατ]ωνόμασεν. ἄτε δὴ οὖν
 20 πατρίδα ταύτην λαχὼν—ταύτην γὰρ λόγος ἔχει τῆς σωματικῆς αὐ-
 τῷ κατάρξει γενέσεως—πάντα διετέλει ποιῶν καὶ διὰ σπουδῆς με-

γίστης ἐτίθετο, πῶς ἂν ἀξίως ἑαυτοῦ τὰ τροφεῖα ταύτη μεγαλοτελῶς ἀποτίσῃ κατὰ πλεῖστον προαγάγῃ καὶ τιμῆς καὶ λαμπρότητος. ὅθεν καὶ μακρὸν ἂν εἴη καταριθμεῖν, ὅποσον αὐτῇ παρὰ τὰς ἄλλας τὸ πρεσβεῖον ἀπέδοτο, καὶ ὅσοις αὐτὴν ἐσέμνυε προτεράημασι, καὶ ὅσας
 5 αὐτῶν ἐπ' ἀρχιερατεία τιμημένων ἐκκλησιῶν περὶ ταύτην ἀφώ-
 ρισε, πλὴν ὅτι πολλάττα καὶ μεγάλα ταύτην ἀποσεμνύνας καὶ ἅπερ ἂν βασιλέως ἔχοι δοῦναι γνώμη φιλότιμος, ἐφ' οἷς ὁμοιοῦντα καὶ τὸν ἀγιώτατον ἐκεῖνον ἔσχε τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάπαν Βιγίλιον, ἐπὶ μᾶλλον αὐτῇ τῆς εἰς τὸ μέλλον ἐ[πε]φρόντι-
 10 σε δόξης, καὶ ὅπως ἂν παραμένειν τὰ τῆς ὑπεροχῆς παντὶ τῷ χρόνῳ διαδιδόμενα, ἐνθεν τοι καὶ χρυσοβούλλοις ταῦτα λόγοις καὶ βασιλικοῖς ¹⁾ ἐκράτουμε διατάγμασιν. ἔμενε γοῦν ἐπιτολὴ τῆς οἰκειᾶς δόξης ἐμφορουμένη καὶ τῶν ἀπονενεμημένων (λ. 114^a) ὡς εἰκὸς πρωτείων ἐπαπολαύουσα, καὶ μὴν καὶ τὰς ἀποδοθείσας ἱε-
 15 ρὰς ἀπάσας ἐκκλησίας, οἷόν τινα κλῆρον εὐτυχοῦσα παντελῶς ἀμετάτρεπτον. ἐπεὶ δ' ὁ τὰ πάντα συγγέων χρόνος ἄλλοτε ἄλλας ἐπεισάγων περιπτώσεις κινήσεων οὐκ ἔμελλε μὴ καὶ τὰ κατ' αὐτὴν ἐτέρως διαθεῖναι καὶ τῶν ἐπ' αὐτῇ μεγάλων ἀγαθῶν ἐργάσασθαι σύγγυσιν, αὐτίκα καὶ πραγμάτων πρὸς τὸ χειρὸν μεταβολή,
 20 καὶ τῆς πολλῆς ἐκεῖνης εὐκληρίας μετάβασις, καὶ ὅσα δὴ συμβαίνειν ἐπὶ τούτοις εἰκὸς ἐκ τῆς ἐπιβούλου τῶν ἐχθρῶν ἐπιθέσεως, ὡς οὖν ἔδει καὶ αὐτὴν τῆς καιρικῆς μετασχεῖν ἐκεῖνης φορᾶς, τὸ γοῦν πλεόν τῆς μεταβολῆς ἐπὶ ταῖς ἀποκεκληρωμέναις ἐκκλησίαις συστήναι ταύτη συμβέβηκεν. ἐνθεν καὶ ταῖς μὲν ὑπ'
 25 ἐχθροῖς ἐπεισπεσοῦσι γεγονέναι²⁾ συμπέπτωκε καὶ αὐτίκα παρ' ἐκείνων οἰονεὶ τυράννων ἐδουλαγωγοῦντο τῇ βίᾳ· αἱ δ' εἰς τοσοῦτον τοῦ καιροῦ τῆς δυσχερείας ἀπέλαυσαν, ὡς καὶ εἰς ἔσχατον ἀφανισμοῦ συνελαθῆναι καὶ μὴ δ' ἂν τινα ῥαδίως ἔχειν καλεῖν αὐτὰς ἔξ ὀνόματος. εἰσὶ δ' ἄς καὶ τῶν παρ' ἡμῖν ἱερῶν πολλοὶ μητροπόλεων
 30 τὸν καιρὸν ἔρμαιον (λ. 114^b) λογισάμεναι καὶ ἄλλην ἄλλην διαλαβοῦσαι, τρόπον τοῦτον εἰσπεποιοῦντο τὰς ἀλλοτρίας καὶ πρὸς ἑαυτὰς αὐτίκα μεθεῖλον μετὰ τοῦ καιροῦ καὶ αὐταὶ γινόμεναι καὶ τόσῳ μᾶλλον, ὅσῳ καὶ ὁ χρόνος προῖων ἀσφαλὲς ἐδόκει ταύταις ἐνέχου-

¹⁾ δεῖ εὐδὲ; τῶν вставлено

²⁾ παρετύγγεν

³⁾ ῥαδίως

¹⁾ καὶ βασιλικοῖς προηυχ.

²⁾ γεγονέναι εὐδ.

ρον· ταῖς δὲ καὶ τὸ αὐτόνομον ἡγαπήθη καὶ διὰ ταῦτα τῆς κοι-
νῆς αὐτῶν μητρὸς διεσπάρθησαν· ἀλλ' οὐκ ἦν ἐπιπολὸν τὸ ἐναν-
τίον προβαίνειν οὐδ' ἐπὶ τοσοῦτον κατ' αὐτῆς τὸν χρόνον νεανιεύ-
εσθαι. τοίνυν καὶ ὡς αὐθις βασιλέως ἐδεῖτο εἴπερ ἔμελλέ τι πρά-
ξειν τῆς περὶ αὐτὴν ἀρχαιολογίας ἐπάξιον, οἷον ἐπ' ἀγαθῷ τῷ
ταύτης ὁ τῆς εὐτυχούς καὶ ἀοιδίμου μνήμης βασιλεὺς ὁ πορφυρο-
γεννῆς ἐκεῖνος ἀνεφάνη Βασίλειος, ὃς καὶ διὰ τὸ πλείστην
συντριβὴν τῷ γένει τῶν Μουσῶν ἐμποιῆσαι τὴν τοῦ βουλγαροκτό-
νου κλησὶν ἠνέγκατο. οὗτος οὖν τὴν γε τῶν πραγμάτων δυσκολίαν
ἐκ μέσου ποιήσας καὶ τὰ δυσχερῆ μεταγαγὼν πρὸς τὸ βέλτιον,
καὶ τῇ ἀγιωτάτῃ ταύτῃ ἀρχιεπισκοπῇ τὰ τε ἄλλα πλείστον πρὸς
τὸ ὑπερέχον τῆς τιμῆς συνεβάλετο¹⁾, καὶ δὴ (M. 115^a) καὶ τῶν κατ'
αὐτὴν ἱερῶν ἐκκλησιῶν ὡς οἷόν τ' ἦν τὰς πλείστας ἐπανεσώσατο,
ἅμα καὶ ἐφ' οἷς ἡ γνώμη πλεονέκτης ἐπ' αὐταῖς διεδείχθη, μη-
δεμίαν δοὺς τῷ χρόνῳ παρρησίαν κατ' αὐτῆς ἐνεργεῖν δίκαιος οὐ-
τος δικαστῆς ὡς ἐγῶμαι τοῖς τῶν καλῶν ἐπιγνώμοσιν· ὅθεν καὶ
βασιλικά θεασπίσματα διεξέδετο²⁾, ἃ δὴ καὶ τοιαύτην ἔχει κατὰ ῥῆ-
μα τὴν ἔκθεσιν.

Πολλῶν ὄντων καὶ μεγάλων τῶν παρὰ τοῦ φιλανθρώπου θε-
οῦ δεδωρημένων τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ἀγαθῶν κατὰ διαφόρους και-
ρὸς καὶ ἀριθμούς³⁾ ὑπερβαιόντων, τοῦτό ἐστι παρὰ πάντα ἐξαιρε-
τον τὸ προσθήκη γενέσθαι τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ καὶ τὴν τῶν Βουλ-
γάρων γενέσθαι ὑπὸ ζυγὸν ἓνα. ἐντεῦθεν οὖν καὶ τὸν εὐλαφέστα-
τον μοναχὸν Ἰωάννην ἀρχιεπίσκοπον Βουλγαρίας ἐκυρώσαμεν
εἶναι καὶ τὰ τῇ ἀρχιεπισκοπῇ προσήκοντα παρ' αὐτοῦ ἰθύνεσθαι.
καὶ ἐπεὶ ἤτῃσπο ὁ τοιοῦτος ἐγγράφως ἔχειν τοὺς ὀφείλοντας ταῖς
ἐκκλησίαις τῆς ἐνορίας αὐτοῦ καὶ τῶν ἐπισκόπων αὐτοῦ κληρι-
κοὺς καὶ παροίκους ὑπηρετεῖν, δεδώκαμεν (M. 115^b) αὐτῷ τὸ πα-
ρὸν σιγίλλιον τῆς βασιλείας ἡμῶν, δι' οὗ παρακελευόμεθα

αὐτὸν μὲν τὸν ἀρχιεπίσκοπον ἔχειν εἰς τὰ κάστρα τῆς ἐνο-
ρίας αὐτοῦ, ἡγουν τὴν Ἀχρίδα, τὴν Πρέσπαν, τὸν Μόκρον καὶ
τὴν Κίτζαβιν, κληρικοὺς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τριάκοντα.

τὸν δὲ ἐπίσκοπον Καστορίας εἰς τὰ κάστρα τῆς ἐνορίας αὐ-

¹⁾ συνεβάλετο   ²⁾ διατάξατο   ³⁾ ἀριθμῶν

τοῦ ἡγουν εἰς [αὐτὴν] τὴν Καστορίαν, εἰς τὸν Κούρεων¹⁾, τὴν
Κολώνην, τὴν Δεάβωλιν, τὴν Βοῶσαν καὶ τὸν Μῶρον, κληρικοὺς
τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τριάκοντα· εἰ τάχα καὶ περισσότε-
ρον²⁾ εἶχε πρῶην, ἀλλ' οὐδὲν οὐ βουλόμεθα ὑπερβαίνειν τὸν ἀριθ-
μὸν τῶν κληρικῶν καὶ παροίκων τοῦ ἀρχιεπισκόπου.

τὸν δὲ ἐπίσκοπον Γλαβενίτζης³⁾ εἰς αὐτὴν τὴν Γλαβενίτζαν⁴⁾
καὶ εἰς τὰ Κάνινα καὶ εἰς Νεάνισσαν κελεύομεν ἔχειν κληρικοὺς
τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τεσσαράκοντα.

τὸν δὲ ἐπίσκοπον Μογλαίνων εἰς αὐτὰ τὰ Μόγλαινα καὶ τὸν
Πρόσακον καὶ τὴν Μορίχοβαν καὶ τὴν Σετινήν καὶ τὸν Ὀστροβὸν καὶ
εἰς τὰ Ζαόδρουα, κληρικοὺς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

(M. 116^a) καὶ τὸν ἐπίσκοπον Βουτέλεως εἰς τὴν Πελαγονίαν
καὶ εἰς τὸν Πρίλαπον καὶ εἰς τὴν Δευρέτην⁵⁾ καὶ εἰς τὸν Βελεσ-
σόν, κληρικοὺς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Στρούμνιτζης εἰς αὐτὴν τὴν Στρούμνιτζαν
καὶ τὸν Ραδόβιστον καὶ τὸν Κονέτζην, κληρικοὺς δώδεκα καὶ
παροίκους δώδεκα.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Μοροβιάδου εἰς αὐτὸν τὸν Μορόβιστον καὶ
τὸν Κοζιάκον καὶ τὴν Σλαβίστην καὶ τὴν Σθλετοβάν καὶ τὸν Δου-
κόβιτζον καὶ τὴν Πιάντζαν καὶ τὴν Μαλέσοβαν, κληρικοὺς δεκα-
πέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Βελεβουσιῶν⁶⁾ εἰς αὐτὴν τὴν Βελέβου-
σαν⁷⁾ καὶ τὸν Σουντιάσκον⁸⁾ καὶ τὴν Γερμάνειαν καὶ τὸν Τερί-
μερον καὶ τὸν Στοβὸν καὶ τὸν Κάτω Σουνδέασκον καὶ τὰ Ῥάσ-
λογα, κληρικοὺς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον⁹⁾ Τριαδίτζης εἰς αὐτὴν τὴν Τριάδιτζαν¹⁰⁾
καὶ τὸν Πέρνικον¹¹⁾ καὶ τὴν Σύκοβον καὶ τὴν Σβενέσπος κελεύ-
ομεν ἔχειν κληρικοὺς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τεσσαράκοντα.
καὶ τὸν ἐπίσκοπον Νίσου εἰς αὐτὴν τὴν Νίσον καὶ εἰς τὸν

¹⁾ κούρεστον   ²⁾ περισσοτέρους   ³⁾ γλαβενίτζης   ⁴⁾ γλαβενίτζαν
⁵⁾ δευρετήν   ⁶⁾ сверху палпсано μπάνεα   ⁷⁾ cod. in m. добавл. бел-
мпов[μπάνεα   ⁸⁾ сουνтиаскόν   ⁹⁾ ἐπίσκοπον   ¹⁰⁾ сверху добавл. со-
φίας   ¹¹⁾ здѣсь оубывається Hieros. Metoch. 145.

Μόκρον καὶ τὸν Κόμπλον καὶ Τόπλιτζαν καὶ τὸν Σφελίγοβον (π. 116^b), κληρικούς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τεσσαράκοντα.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Βρανίτζης εἰς τὴν Βρανίτζαν καὶ τὸν Μορόβισκον καὶ τὸν Σφενδέρομον καὶ τὸν Γρόταν καὶ τὸν Βίσισκον καὶ τὴν Ἰστραάλαγαν καὶ τὸν Βροδάρισκον, κληρικούς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Βελαγράδων εἰς αὐτὰ τὰ Βελάγραδα καὶ τὸν Γραδέτζην καὶ τὸν Ὀμπζὸν καὶ τὸν Γλαβεντίνον καὶ τὴν Ἄσπρην Ἐκκλησίαν, κληρικούς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τεσσαράκοντα.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον τῆς Θράμου κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικούς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον τῶν Σκοπίων εἰς αὐτὰ τὰ Σκόπια καὶ τὸν Βινέτζην καὶ τὸν Πρεάμορον καὶ τὴν Λύκοβαν καὶ τὸν Πρινίπον, κληρικούς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τεσσαράκοντα.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Πρισδριάνων εἰς αὐτὰ τὰ Πρισδριανὰ καὶ τὸν Χοσνὸν καὶ τὸν Δεασκουμτζὸν καὶ τὴν (ДЛЯ СЛОВА ОСТАВЛЕНО МѢСТО, а ѿ м. τὴν βράτ[ ] ὡς ἐμοὶ δοκεῖ.), κληρικούς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Διπαινίου εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικούς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Σερβίων (π. 117^a) κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικούς τριάκοντα καὶ παροίκους τριάκοντα.

ἵνα ἐξκουσεύωνται οἱ τοιοῦτοι πάντες κληρικοὶ ἀπὸ τε οἰκομυδίου καὶ τῶν λοιπῶν ἐπηρειῶν, ὡς ἐξκουσεύοντο καὶ ἐπὶ τοῦ Σαμουήλ. ὅθεν καὶ πρὸς εἶδῃσιν τῶν μεθ' ἡμᾶς βασιλέων ποιήσαντες τὸ παρὸν σιγίλλιον δεδώκαμεν τῷ ἀρχιεπισκόπῳ, βουλλώσαντες τῷ βουλλωτηρίῳ τῆς βασιλείας ἡμῶν διὰ μολίβδου:

Ἐν μὲν δὴ τοῦτο τοιοῦτον: ἕτερον δέ.

Ἐπεὶ ὁ ἀγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Βουλγαρίας ἠτήσατο τὴν βασιλείαν ἡμῶν μετὰ τὸ ἐκδέσθαι αὐτὴν σιγίλλιον, διαλαμβάνον περὶ πάσης ἐπισκοπῆς Βουλγαρικῆς ὁπόσῃ τὴν ἐνορίαν ἔχει, ποιῆσαι καὶ ἕτερον σιγίλλιον περὶ τῶν λοιπῶν ἐπισκοπειῶν τῶν μὴ συναριθμηθέντων ἐν τῷ προτέρῳ σιγίλλιῳ τῶν κατ' αὐτὸν λοι-

πῶν ἐπισκοπῶν διὰ τὸ τοὺς γεινιάζοντας μητροπολίτας καθαρπᾶσαι ταύτας ἐκ τῆς Βουλγαρικῆς ἐνορίας καὶ πρὸς αὐτοὺς οἰκειῶσαι, καὶ ἡ βασιλεία μου οὐκ εὐδοκεῖ ὁδοβατεῖν τινα ἐξ αὐτῶν ἢ ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἕως ἐνὸς βήματος ἕσω τῶν ἕρων τῆς Βουλγαρικῆς ἐνορίας, ἀλλὰ πάσας (π. 117^b) τὰς Βουλγαρικὰς ἐπισκοπὰς, αἱ ὑπὸ Πέτρου τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ Σαμουήλ ἐδεσπόζοντο καὶ κατεῖχοντο καὶ παρὰ τῶν τότε ἀρχιεπισκόπων, καὶ τὰ λοιπὰ ἅπαντα κάστρα τὰ αὐτὰ θεσπίζομεν ἔχειν καὶ διακρατεῖν καὶ τὸν νυνὶ ἀγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον· οὐ γὰρ ἀναιμωτὶ καὶ πόνων χωρὶς καὶ ἰδρώτων, ἀλλὰ διὰ καρτερίας πολυετοῦς καὶ συμμαχίας θεϊκῆς ὑπόσπονδον τὴν χώραν αὐτὴν ὁ θεὸς ἡμῖν ἐδωρήσατο, τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ εὖ μάλα τρανώς ἡμῖν ἀρωγούσης καὶ τὰ διεσιτώτα εἰς ἓν συναπτούσης, ὑπὸ ζυγὸν ἓνα θεμένης τοὺς ἄρους καὶ τοὺς τύπους τοὺς καλῶς παρὰ τῶν πρὸ ἡμῶν βασιλευσάντων θεσπισθέντας μηδὲν λυμνηαμένης· εἰ γὰρ τῆς χώρας ἐγκρατεῖς ἐγενόμεθα, ἀλλὰ τὰ ταύτης δίκαια ἀπαράσπαστα διετηρήσαμεν ἐπικυροῦντες αὐτὰ διὰ χρυσοβούλλων καὶ σιγίλλων ἡμῶν. καὶ τὸν νῦν ἀγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Βουλγαρίας τοσαύτην τὴν ἐνορίαν ἔχειν θεσπίζομεν, ὅταν καὶ πόσῃ εἶχε καὶ ἐπὶ Πέτρου τοῦ βασιλέως, καὶ δεσπόζειν καὶ διακατέχειν πάσας τὰς ἐπισκοπὰς Βουλγαρίας, οὐχ ὅσαι δηλαδὴ τῷ προτέρῳ σιγίλλιῳ ἔτυχον τεθεῖσαι, ἀλλὰ καὶ (π. 118^a) ὅσαι διαλαθοῦσαι οὐ ταύταις συνετάγησαν, καὶ αἱ διὰ τῶν παρόντων σιγίλλων ἐμφανισθεῖσαι καὶ ἐξ ὀνόματος τεθεῖσαι· καὶ ταύταις ὡς καὶ ταῖς λοιπαῖς κληρικούς καὶ παροίκους δωρούμεθα·

ἦγρον κελεύομεν ἔχειν τὸν Δρίστρας ἐπίσκοπον εἰς τὰ κάστρα τῆς ἐνορίας αὐτοῦ καὶ τὰ λοιπὰ κάστρα τὰ περὶ αὐτὴν κληρικούς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τεσσαράκοντα· ἐπὶ Πέτρου γὰρ τοῦ βασιλευσάντος ἐν Βουλγαρίᾳ αὐτὴ μὲν τῷ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς ἀξιωματὶ ἐλαμπρόνετο, μετὰ δὲ τοῦτο ἀπὸ τόπου εἰς τόπον μεταβαίνοντων τῶν ἀρχιεπισκόπων τοῦ μὲν εἰς Τριάδιτζαν τοῦ δὲ ἐν τοῖς Βοδηνοῖς καὶ ἐν τοῖς Μογλαίνοις, εἰδ' οὕτως ἐν τῇ Ἀχρίδα τὸν νῦν εὐρομεν ἀρχιεπίσκοπον, καὶ αὐτὴν μὲν τὴν Ἀχρίδα ἀρχιεπίσκοπον ἔχειν, ἐπίσκοπον δὲ εἰς τὴν Δρίστραν χειροτονήσαι.

τὸν δ' ἐπίσκοπον Βοδίνης κελεύομεν ἔχειν εἰς τὰ κάστρα τῆς ἐνορίας αὐτοῦ κληρικούς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τεσσαράκοντα· ὅτι γὰρ καὶ προσφορωτάτη αὕτη μοι γέγονε καὶ προοδευτικωτάτη καὶ πρὸς τὴν τῆς χώρας εὐθειᾶν ὁδὸν τὰς εἰσόδους ἀνέφξεν, ἔδει πάντως αὐτὴν καὶ μεγίστων ἐπιτεύξασθαι ἀμοιβῶν (π. 118^b) καὶ τῶν κρειττόνων πάντως ὑπεραρθῆναι. ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ ὑπεραίρειν αὐτὴν καὶ ὑπερκεῖσθαι τοῦ ἀρχιεπισκόπου, κληρικῶν καὶ παροίκων τὴν ἰσομοιρίαν τοῦ ἀρχιεπισκόπου ταύτῃ δεδώκαμεν ἐπαυξήσαντες δέκα ὑπὲρ τοὺς ἑβδομήκοντα τοῦ ἀρχιεπισκόπου.

(π. III. τὸν δὲ ἐπίσκοπον Ῥάσου) εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κελεύομεν ἔχειν κληρικούς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

τὸν δὲ ἐπίσκοπον Ὠραίας κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικούς δώδεκα καὶ παροίκους δώδεκα.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Ἰζερνίκου κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικούς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

τὸν δὲ ἐπίσκοπον Χιμαίρας κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικούς δώδεκα καὶ παροίκους δώδεκα.

τὸν γὰρ μητροπολίτην Δορραχίου μόνον τῷ θρόνῳ αὐτοῦ ἐμμένειν κελεύομεν καὶ ἀρκεῖσθαι τοῖς περὶ αὐτὸν κτήμασι καὶ χρήμασι καὶ μὴ ἐπιβαίνειν ταῖς τοῦ Βουλγαρίας ἐπισκοπαῖς· τῷ γὰρ ἀρχιεπισκόπῳ Βουλγαρίας ταύτας ἐκυρώσαμεν, ὡς καὶ ἀπὸ παλαιοῦ (π. 119^a) τὸ κύρος ἦν αὐτῷ καὶ ἡ ἐξουσία παρὰ τῶν ἀρχαίων τετύπεται. οὐ γὰρ παραχαράττομέν τι ἐκ τῶν προτυπωθέντων τῇ ἀρχιεπισκοπῇ Βουλγαρίας, ἀλλ' εἰ καὶ ἡμαυρώθησαν, ἀνιστοροῦμεν καὶ ἀνατυποῦμεν διὰ τοῦ παρόντος σιγίλλιον ἡμῶν ἀπαράθραυστά τε διατηρεῖσθαι καὶ ἀκαινοτόμητα πάντα τὰ ἐξ ἀρχαίων ἀνήκοντα τῇ ἀρχιεπισκοπῇ καὶ μήτε τὸν αὐτὸν μητροπολίτην καὶ τοὺς λοιποὺς ἐν ταῖς τῆς Βουλγαρίας ἐπισκοπαῖς ζυγομαχεῖν, ἀρκεῖσθαι τε τοῖς ἰδίῳι καὶ ἐξ ἀρχαίων ὄρων βεβαιωθεῖσιν, ἀίδιον μένειν τῇ ἰδίᾳ δεσποτείᾳ καὶ ἀκαινοτόμητον.

τὸν δὲ ἐπίσκοπον Ἀδριανουπόλεως κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικούς δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον (ДЛЯ ИМЕНИ ОСТАВЛЕННО МѢСТО) κελεύομεν

ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικούς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Βοθρωτοῦ κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικούς δώδεκα καὶ παροίκους δώδεκα.

τὸν δὲ ἐπίσκοπον Ἰωαννίνων κελεύομεν ἔχειν (π. 119^b) εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικούς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον αὐτὸν Κοζῶλης κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικούς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

τὸν δὲ ἐπίσκοπον Πέτρου κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικούς δώδεκα καὶ παροίκους δώδεκα.

τὸν δὲ ἐπίσκοπον τῶν Ῥιγῶν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικούς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τεσσαράκοντα.

οὐ μόνον δὲ τὰς ἐξ ὀνόματος τεθείσας ἐπισκοπὰς ἔχειν θεοπίζομεν τὸν ἀγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Βουλγαρίας, ἀλλ' εἰ καὶ λοιπαὶ ὑπελείφθησαν διὰ λήθην μὴ ἐμφανισθεῖσαι καὶ τῶν βουλγαρικῶν ὄρων ἐντὸς εἰσι, καὶ ταύτας διακατέχειν καὶ δεσπόζειν παρακελεύομεθα· καὶ ὅσα ἕτερα ὑπελείφθησαν κάστρα ἐκτὸς τῶν σιγίλλιον τῆς βασιλείας μου, ταῦτα πάντα κατέχειν τὸν αὐτὸν ἀγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον καὶ λαμβάνειν τὸ κανονικὸν αὐτῶν πάντων καὶ τῶν ἀνὰ πᾶσαν τὴν Βουλγαρίαν Βλάχων καὶ τῶν (π. 120^a) περὶ τὸν Βαρδάρειον Τούρκων, ὅσοι ἐντὸς τῶν βουλγαρικῶν ὄρων εἰσὶν· τιμᾶν δὲ αὐτὸν καὶ σέβασθαι μεγάλως καὶ ἀκούειν τοῦ λόγου αὐτοῦ καὶ τῆς παραινέσεως καὶ πάντας τοὺς ἐν τῇ Βουλγαρίᾳ στρατηγούς καὶ λοιποὺς ἀπαιτητάς καὶ ἄρχοντας, καὶ μὴ περικόπτειν αὐτοὺς μήτε εἰς μοναστήριον βουλγαρικὸν μήτε εἰς ἐκκλησίαν ἢ ἐν οἴφῳποτε ἐκκλησιαστικῶ ὅλως πράγματι, μήτε κωλύειν αὐτὸν μήτε τοὺς ὑπ' αὐτὸν θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους ἢ ἐμποδίζειν τοῦτοις, ἵνα μὴ μεγάλην καὶ ἀσυμπαθῆ ὁ τοιοῦτος ἀπὸ τῆς βασιλείας ἡμῶν τὴν ἀγανάκτησιν ἐπισπάσῃται. ὅθεν καὶ πρὸς εἶδῃσιν τῶν μεθ' ἡμᾶς βασιλέων ποιήσαντες τὸ παρὸν σιγίλλιον, δεδώκαμεν τῷ ἀγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ, βουλλώσαντες τῷ βουλλωτηρίῳ τῆς βασιλείας ἡμῶν διὰ μολίβδου. μηνὶ μαΐφ Ἰνδικτιῶνος γ'. ἔτους ἑξακισχιλιοστοῦ πεντακισιοστοῦ εἰκοστοῦ ὀγδοῦ:—

ται μὲν οὖν ταῦτα. ἃ δὲ καὶ αὐτὸς ἄφ' ἑαυτοῦ συνεισφέρει, τὸ τῆς ἀρετῆς αὐτῷ περιὸν ὀλίγους εἶναι τούτῳ παραπλησίους ποιεῖ. τὰ δ' ἐς τὴν τῶν λόγων παιδείαν μετὰ τῶν οἷς πολὺς ¹⁾ ἐπὶ σοφία λόγος συνάπτεται, ἵνα μὴ καὶ ἄλλα καταριθμοῖμεν, ὅποσα τὸν διὰ πάντων ἀγαθὸν ἀποφαίνουσι. ἐπεὶ οὖν ὁ μακαριώτατος οὗτος τῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς καὶ Βουλγαρίας πάσης ἀρχιεπίσκοπος ἦδη πρὸς τὴν ἡμετέραν βασιλείαν καὶ τὸν περὶ τούτων λόγον κεκοινώ- νηκε καὶ σὺν τῷ εὐλόγῳ δικαίαν ἅμα προὔτεινεν αἴτησιν πρὸς τὴν κατ' αὐτὸν δὴ ταύτην ἀγιωτάτην ἀρ(ἡ. 123^a) χιεπισκοπὴν ἐπανασωθῆναι τὰς ἐφ' αἷς τῶν εἰρημένων ἀρχιερατικῶν ἐκκλησιῶν ἀπὸ πολλοῦ τοῦ χρόνου παρὰ τῶν παρ' ἡμῖν ἀρχιερέων, ἠδίκηται ὡς ἄνω διῶν ὁ λόγος ἐδήλωσεν, ἥ ἐκ θεοῦ βασιλεία μου ἐπικλινὲς παρέσχε τούτῳ πρὸς τὴν δέησιν οὗς καὶ ἐπιβραβεύει παραυτίκα τὸν παρόντα χρυσόβουλλον αὐτῆς. καὶ περὶ μὲν τῶν ὑπὸ τοῦ τῶν ἀλλοτρίων μέρους κατεχομένων ἀρχιερατικῶν ἐκκλησιῶν, ἃς δὴ καὶ ταύτας τὰ προεκτεθειμένα διαλαμβάνει σιγίλλια, οὐδὲν ἀποφαινό- μεθα πλέον, ὅτι μηδ' ὑπὸ τὴν ἡμετέραν ἀρτίως διατελοῦσιν ἀρχίην, ἥ ὅτι θεῶς μελήσει περὶ αὐτῶν, ὅ καὶ πάντα τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἀναρτῶμεν, πῶς ἂν εἰ εὐδοκήσει, καὶ ταύτας εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐκείνην τάξιν ἐπαναγάγῃ καὶ τῷ κοινῷ τῶν Ῥωμαίων ἐπισυνα- φοι σχοινίσματι. τὸ δ' οὖν παρὸν θεσπίζει τὸ εὐσεβὲς ἡμῶν κρά- τος καὶ προστασσεὶ καὶ διατάττεται, ἵν' ἄδειαν ἔχει τοσαυτοῦδε ὁ μακαριώτατος οὗτος ἀρχιεπίσκοπος πρὸς τὴν κατ' αὐτὸν ἀγιω- τάτην ἀρχιεπισκοπὴν ἐπανασώσασθαι πάσας (ἡ. 123^b) τὰς ἀρχιε- ρατικὰς ἐκκλησίας, ὅσαι τοῖς προεκτεθεισῶν σιγίλλιοις τοῦ διαλη- φθέντος πορφυρογεννοῦς καὶ αἰοδίου βασιλέως Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου διειλημμένοι παρ' οἰουδήτινος τῶν παρ' ἡμῖν ἀρχιερέων οἰωδῆται τῶν εἰρημένων τρόπων πεπλεονέκτηνται· καὶ ἥτις μὲν τοῖς παλαιοῖς ἐκείνοις χρόνοις ὑπ' αὐτὴν συνετάττε- το, καιρῷ δὲ ὕστερον ἀποσεισασμένη τὸ ὑπ' αὐτῆς ἄρχεσθαι ἄρ- χειν αὐτῇ καθ' ἑαυτὴν ἠγάπησε μᾶλλον, πάλιν ὑπ' αὐτὴν κατα- σταίῃ καὶ ὁ ἀρχιερατεύειν τῆς τοιαύτης λαχὼν πνευματικῶς ὑπο- ταγείῃ τῷ μακαρίῳ τούτῳ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ ἅπαν τὸ κατ' ὀφει-

¹⁾ cod. переправляетъ изъ πολλοῖς въ πολλῶς.

λὴν ἀποδώσει, ὡς ὑπὸ τούτῳ ταττόμενος. εἴ τις δὲ καὶ εἰς ἴδιαν ἄνωθεν καθισταμένη ἀρχὴν ἢ ἄλλως πως διατελοῦσα καὶ μὴ ὑπο- κειμένη τῇ ἀγιωτάτῃ ταύτῃ ἀρχιεπισκοπῇ μίαν τιὰ ἢ καὶ δύο καὶ πλείους, καὶ εἰς ὅσον ἂν ἀπλῶς ἤχοιεν μέτρου τῶν ὑπ' αὐ- τὴν ἀρχιερατικῶν ἐκκλησιῶν τῷ καιρῷ ξυνεπιτεθεῖσα πρὸς ἑαυτὴν μεθεικλύσατο καὶ ταύτην ἢ καὶ ταύτας παρευθὺς ἀπολύσῃ ὑπὸ τὴν ἀγιωτά(ἡ. 124^a) τὴν ἀρχιεπισκοπὴν καὶ αὐθις καθίστασθαι, πλὴν εἰ μὴ τις τούτων τε κάκεινων ἔχει προβαλέσθαι δικαίωσιν ἐξ ἐπιγράφου διαταγῆς τινὸς τῶν αἰοδίων βασιλέων, ὅσοι μετὰ τὸν μακαριστὸν ἐν βασιλεῦσι τὸν πορφυρογεννῆ Βουλγαροκτό- νον Βασίλειον τὴν ἡγεμόνα τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴν καὶ κατε- δέξαντο καὶ διέθνον, σὺν τελευταίῳ δὴ τῷ ἀειμνήστῳ πορφυρο- γεννεῖ βασιλεῖ τῷ Κομνηνῷ Μανουήλ· ὁ γάρ τοι τοιοῦτος ἀρχιερεὺς προσκομίζων εἰς τὴν ἡμετέραν βασιλείαν καὶ διεμφα- νίζων τὴν βασιλικὴν ἐκείνην δικαίωσιν διαμενεῖ κατὰ τὴν οἰκίαν τάξιν παρὰ μηδενὸς διοχλούμενος· τὰ μὲν γὰρ ἄνω εἴ τι καὶ συμ- βέβηκε πως ἐπὶ ταύταις οἰασοῦν περιπετείας, ὁ πορφυρογεννῆς ἐκεῖνος αὐτοκράτωρ Βασίλειος διὰ τῶν προεκτεθέντων τούτου σιγίλλων διαλελυκῶς ἀπεκλείσατο. τὰ δὲ μετὰ τὸν πορφυρογεννῆ καὶ μακαρίτην Κομνηνὸν Μανουήλ ἐκείνον αὐτάνακτα εἴ τις ἴσως γε καὶ ἔχει προτείνειν οἰονοῦν ἐκ βασιλέως δικαίωμα, ἐπεὶ καὶ τὰ μετ' ἐκείνον (ἡ. 124^b) ταῖς ἐπισυμβαίνουσας ἐπηκολουθη- κέναι μᾶλλον συγχύσει λογίζομεθα, ὅτι καὶ μικρὸν ὁ χρόνος προέβη καὶ παραυτὰ τῆς βασιλίδος ταύτης ἐξώσθημεν, μὴ τὸ στέργον ἔχειν τοῦτο διαταττόμεθα. τοῦτο δὲ φάμεν οὐχ ὅτι δὴ καὶ τοῖς τοιοῦτοις αἰοδίμοις βασιλεῦσι τὴν ὀφειλομένην αἰδῶ δια- σφάζειν ἡμεῖς οὐ βουλόμεθα, ἀλλ' ὅτι γε δικαίως ὑπειλήφαμεν μᾶλλον ὡς ἂν εἴ τις γε ἐκείνων ἴσως τι τοιοῦτον ἐπὶ τῶν τῆς ἀρ- χιεπισκοπῆς δικαίων ἐφθάσε διατάξασθαι ἐκτὸς ἰσταμένης ἂν ἀνάγκης τῶν ἐπισυμβαίνουσῶν περιπτώσεων τῆς καιρικῆς ἀνωμαλίας, κατὰ νοῦν τε τὸ τοιοῦτον ἔσχε καὶ διεπράξατο· ἑτέρως γὰρ πῶς ἂν οἰήσετό τις ἀληθῆς ἐπιγνώμων τοῦ ἐκείνων σκοποῦ, ὡς οὐκ ἂν κάκεινοις ἀγαθοῖς βασιλεῦσιν ἢ αὐτῇ συνετηρεῖτο εὐλάβεια πρὸς τοὺς δηλωθέντας πρὸς αὐτὸν αὐτοκράτορας, ἐφ' οἷς ἐκείνοι διε-

φθάσαντο πράξαντες. ἀλλ' ἐπειδὴ γε φιλανθρώπως ¹⁾ θεὸς ἡμᾶς ἐπανήγαγεν εἰς τὸ πατρῷον τοῦτο καὶ βασιλεῖον ἔδαφος, τί μὴ καὶ αὐταί, ὅσον εἰς τὴν ἡμετέραν δύναμιν ἦκει διὰ τῆς ἀνωθεν χάριτος, (M. 125^a) τῇ ἁγιωτάτῃ ταύτῃ ἀρχιεπισκοπῇ κατὰ τὸν τοῦ εἰκότος συμβαλλοίμεθα λόγου, καὶ τὰ πρεσβεία προσαποδοίμεν 5 τρόπον, ὃν διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου διεξεθέμεθα, καὶ ἅμα μὲν θεῷ τε καὶ τῷ δικαίῳ τὸ προσῆχον ἔνθεν ἀφοσιώσασαιμεν, εἰς ὃν καὶ τὰ τῆς τοιαύδε διαβαίνει τιμῆς, καθὼς ἅμα δὴ καὶ τῷ τοῦ λόγου κατάρξαι παραυτίκα διεσημηνάμεθα, οὕτω δὲ καὶ τὴν ὀφειλομένην ἀποτίσασαιμεν χάριν τοῖς φιλευσεβέσιν ἐκείνοις μακαριστοῖς 10 αὐτοκράτορσιν, ὧν ὁ μὲν τῇ ἁγιωτάτῃ ταύτῃ ἀρχιεπισκοπῇ δεξιὰ τις ἐπὶ πᾶσιν ἐγεγόνει τῶν μεγάλων καὶ τιμῶν καὶ πρεσβείων ἀρχῇ, οἱ δὲ τὴν ἐφεξῆς καλῶς ποιῶντες τῶν ἐκείνῳ περὶ ταύτην δοξάντων ἐξ ἑαυτῶν παρέσχον ἀσφάλειαν. προσέσται τοίνυν ὁ παρῶν χρυσόβουλλος τῆς βασιλείας ἡμῶν τῇ ἁγιωτάτῃ ταύτῃ ἀρχιεπι- 15 σκοπῇ πάσης Βουλγαρίας τῇ καὶ Πρώτῃ Ἰουστινιανῇ εἰς διαρκούσαν τῶν εἰρημένων βεβαίωσιν, ὃ καὶ ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα τοῦτον τῆς ἐνισταμένης Ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ἑπτακισιοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ ἔτους, (M. 125^b) ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημηνάτω κράτος:—

Ἐἶχε καὶ ὑπογραφὴν διὰ χρυσοῦν γραμμάτων καὶ βασιλικῆς χειρὸς·

Μιχαήλ ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων Δοῦκας Ἄγγελος Κομνηνὸς ὁ Παλαιολόγος:—

¹⁾ φιλάνθρωπος cod.

III.

Ms. Sinait. 355(531) M. 180^a—183^b.

Νικηφόρον τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου στίχοι περὶ διαίτης εἰς τὸν πρῶτον τοῦ Ἁγίου Ὁρους κατὰ Ἰωαννίκιον, τὸν εἰς τὸν πρῶτον τῶν μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους προϊστάμενον.

5 Πολλάκις μὲ ἤξιώσας, τέκνον εὐλογημένον, διὰ γραφῆς δηλώσαι σοι, πῶς ὀφείλεις διάγειν εἰς εὐχὴν εἰς ἐγκράτειαν εἰς ἀληθῆ νηστείαν, ἔτι (καὶ) διὰ τὸ πλείστον φημί τοῦ θλου χρόνου. καὶ δὴ πεισθεὶς τοῖς λόγοις σου, εἶξα τῇ σῇ αἰτήσει· ἐχάραξά σοι, ὡς ὄρας, τὰ τῆδε γεγραμμένα, ἀρχὴν ἔνθεν ποιούμενος ὅθεν ἄρχεσθαι 10 θέμις:

Ὁρος κανὼν καὶ τύπος:

Σεπτέμβριος εἰσέρχεται πρῶτος μὴν τῆς Ἰνδικτου. Καὶ δεῖ σε πάντως φυλακὴν ἔχειν ἐν ταῖς νηστείαις. νηστείαν δὲ ποίαν φημί; 15 τῶν ἡμερῶν τῶν δύο τετράδα καὶ παρασκευὴν πάσας τοῦ χρόνου ἔλου. Ἄλλὰ νηστείαν ἀκριβῆ, ὡς οἱ πατέρες φάσκουν, ἰχθύων τε ἀπέχεσθαι ἐλαίου τε καὶ οἴνου, μονοσιτιαν ἀπτεσθαι ἅπαξ ἐν ταῖς ἐννάταις. τοῦ χρόνου τὰς δευτέρας τε ὡς βούλει ἐγκρατεῦ. τῶν δὲ γ' τεσσαρακοστῶν, ὡς τὰς τετράδας πρόσχες. τῶν μοναχῶν δ' ὡς ἀληθῶς ἄλλος βίος ὑπάρχει, ἀκρίβειαν ὀρίζουσι φοβερὰν καὶ με- 20 γάλην. τὰς δ' ἑορτάς, ἃς λέγομεν δεσποτικὰς οἱ πάντες, ἐν αἷς καὶ καταλύομεν εἰς βρώσιν τε καὶ πόσιν, νῦν προτιθέσθω πρότερον γέννησις τῆς παρθένου καὶ θεοτόκου ἀληθῶς τῆς πανάγου δεσποίνης. λοιπὸν ἢ τοῦ δεσπότη γέννησις κατὰ σάρκα, ἢ τούτου πάλιν βάπτισις δι' ἡμᾶς τοὺς φθαρέντας, ἀνακαινίσαι θέλοντος ἐν βείθροις 25 Ἰορδάνου. ἢ τούτου οὖν εἰσένεξις εἰς ναὸν τε τὸν θεῖον, ἢ πᾶν-

τες ὀνομάζομεν ὑπαπαντὴν Κυρίου, σὺν ταύταις ἢ ἐν τῷ Θαβῶρ
 ἔλλαμψις τοῦ προσώπου· Χριστοῦ γὰρ οὕτως λέγομεν μεταμόρφωσιν
 θεῖαν. τῆς παναμώμου τοῦ θεοῦ καὶ μητρὸς κατὰ σάρκα ἢ κοίμη-
 σις ἢ πάντιμος καὶ ξένη ἐκδημία, ἐν ἣ ἡ νηστεία πρὸς αὐτῆς κα-
 νονικῶς τελεῖται. ἀρχὴν καὶ τέλος εἴληφان καὶ πάντιμοι καὶ θεῖαι τῆς 5
 θεοτόκου ἑορταὶ αἱ καὶ μητρὸς Κυρίου. ἀρχὴν ἔσχεν ἡ γέννησις,
 ἡ κοίμησις τὸ τέλος. προκείσθω ταύτην οὖν λοιπὸν καὶ μία τοῦ
 Προδρόμου. ἡ γέννησις ἢ ἐνδοξος καὶ παράδοξος ὄντως· τῆς κε-
 φαλῆς ἢ ἐκτομῆς, ἣν ὑπέστη ἀδίκως. Ἐπισυνάψας οὖν αὐταῖς τῶν
 θεῶν ἀποστόλων, Παύλου φημι τοῦ κήρυκος, τοῦ κορυφαίου Πέ- 10
 τρου, ἐν ταύταις οὖν ταῖς ἑορταῖς εἰ μέλλεις καταλύειν, ἐν αἷς
 ὑπάρχει ἡ τετράς τῶν ἡμερῶν ἢ ἕκτη, ὀφάριον κατάλυε καὶ ἔλαι-
 ον καὶ οἶνον. Ἐν μόνῃ δὲ τῇ τοῦ Χριστοῦ γεννήσει καὶ θεοῦ μου
 τυροῦ, ὡς καὶ γάλακτος, οὕτως ἐστιαθήσει, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος
 τῆς τυρινῆς ἐννάτας. ταῖς δὲ λοιπαῖς ἀρκέσθητι εἰς οἶνον καὶ ἰχ- 15
 θύας. Ἄλλως οὐ κανονίζοντες οὐδὲ νομοθετοῦντες οὐδὲ πρὸς τὴν ἀκρί-
 βειαν τὴν τῶν πατέρων λέγω, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀσθένειαν τὴν ὑμετέραν
 γράφω. τὰς δὲ λοιπὰς τῶν ἑορτῶν, ἐν αἷς ἀργία ἐστίν, ἀργίαν δὲ
 ποῖαν φημί; τῶν μετανοιῶν καὶ ἔργου. καὶ τίνες δὲ ὑπάρχουσι, ἀπαριθ-
 μούμεν ἡδὲ αἱ τῶν μαρτύρων ἱερῶν, ἐξόχως ὧν αἱ μνεῖται. σὺν τούτοις 20
 τῶν ἱεραρχῶν καὶ ἱερομαρτύρων, ἀσκητῶν ἢ ὁμήγυρις, προεχόν-
 των τῶν ἄλλων, οὐστinas δὴ τὸ τυπικὸν πολυελέους γράφει. ἐν
 ταύταις οὖν ταῖς ἑορταῖς ἕασον τὴν νηστείαν, ἂν τύχη τὴν πα-
 ρασκευὴν καὶ τὴν τετράδα, φίλε, καὶ φάγε καὶ τὸ ἔλαιον καὶ πίε
 καὶ τὸν οἶνον. ἰχθύων δὲ μὴ ἄψομαι ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. καὶ 25
 μὴ μοι μέμφοιο λοιπὸν ὡς ἀκριβολογοῦντι. καὶ τῶν πολλῶν μὴ
 φθέγγεσαι τοὺς λόγους καὶ τοὺς φύγους. Ἄλλ' ἑαυτὸν εὐτρέ-
 πιζε πρὸς τὴν μέλλουσαν κρίσιν, ἐν ἣ οὐκ ἔστι πρόφασις οὐδ'
 ἀποκρίσεις λόγων. Κἀγὼ δὲ περὶ τούτων νῦν καταπαύσω τὸν λό-
 γον. Ἀρκέσθητι οἷς ἔγραφα καὶ μηδὲν πλεῖον ζῆτει, εἰδὼς τὴν 30
 ἀγροικίαν μου καὶ τὸ στενὸν τοῦ λόγου· ὑπόθεσις γὰρ πρόκειται
 πλείων τῶν γεγραμμένων. καὶ δὴ λοιπὸν ἀπαρξασθαι τοῦ γράφειν
 πάντα ταῦτα. Σαρακοστὴ εἰσέρχεται μεγάλη καὶ ἁγία, καὶ ταύτης
 ἢ ὑπόθεσις ὡσπερ ἄνωθεν εἶπον· μηδὲν σε δόξη περιττόν, ὁ μέλ-
 λω γράφειν ἄρτι. ἄλλον σκοπὸν ἐγράψαμεν ἄλλης νηστείας ὄρον. 35

τῆς νῦν λοιπὸν ἢ διάταπα ὅλως ἐκλελεγμένη, διότι καὶ πανθαύμα-
 στος καὶ φοβερὰ τυγχάνει. Καὶ γνώσει τοῦτο ἀκριβῶς, εἰ νουεχῶς
 προσέχεις. τὸ πρῶτον τοῖνον στάδιον τῆς πρώτης ἑβδομάδος οἱ
 πλείους τῶν ἀγωνιστῶν ἄστικοι παρεοῦσι, οὐδὲ ὡς ἀσθενέστερος
 ■ ἄρτον καὶ ὕδωρ λήφει παρὰ μικρὸν τῆς χρείας σου ἐσθίειν καθ'
 ἡμέραν, ὡς ἔφη ὁ πατήρ ἡμῶν Θεόδωρος ὁ μέγας. Τὰς
 πέντε τοῖνον φύλαξον ἡμέρας, ὡσπερ ἔφη. τὰς δύο δὲ κατά-
 λυε εἰς ἔλαιον καὶ οἶνον καὶ εἴ τι ἄλλο εὐρεθῆ ἔκ τῶν
 ὀστρακοδέρμων. ὅταν δὲ πρώτη ἑβδομάς σὺν θεῷ πέρας λάβῃ,
 10 τὰς τρεῖς ἡμέρας φύλαττε τῶν λοιπῶν ἑβδομάδων, τετράδα καὶ
 παρασκευὴν φημι καὶ τὴν β'. τὰς δὲ δύο κατάλυσον εἰς ἔφημα
 καὶ μόνον. Εἰ δὲ καὶ ταύτας δύνασαι φυλάττειν ὡς τὰς ἄλλας,
 ἕξεις πλείω ὠφέλειαν, ὡς ἐντολὴν πληρώσας. σαββάτω καὶ κυ-
 ριακῇ λύε, ὡς προεγράφη. ἰχθύος τε μὴ ἄψομαι ἐν ταῖς
 15 ἡμέραις (ταύταις), εἰ μὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τὴν ἑορτὴν καὶ μόνην.
 τὴν δὲ σεπτὴν καὶ πάντιμον μεγάλην ἑβδομάδα οὕτως ἔδει φυ-
 λάξασθαι, ὡς οὐδεμίαν ἄλλην. ἄπαξ καὶ μόνον λύσαι δεῖ ἐν τῇ
 μεγάλῃ πέμπτῃ. ἂν δὲ μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἑορτὴ ἀπαντήσῃ, ἑορ-
 τὴν δὲ ποῖαν φημί; τὴν κεφαλὴν ἀπάντων, ἐν ἣ ὁ εὐαγγελισμὸς
 20 τῆς θεοτόκου κόρης. ἀλλ' οὐκ ἰχθύος ὡς τινες, ἀλλ' οἶνφ καὶ
 ἔλαιφ. Παρασκευὴν καὶ σάββατον ἄσιτος διαμείνας, ἕως τὸ τέλος δώ-
 σει σοι ἡ θεῖα λειτουργία. καὶ οὕτως ἐστιάθητι, εὐχαριστῶν Κυ-
 ρίφ. Ἴδοὺ λοιπὸν ἐφέστηκε λαμπροφόρος ἡμέρα ἢ τοῦ Χριστοῦ
 ἀνάστασις πιστῶν ἢ εὐφροσύνη· πατήσας γὰρ τὸν θάνατον ὡς
 25 θεὸς καὶ δεσπότης, ἐξάνεστη τριήμερος ὡσπερ πάλαι προεῖπεν.
 Ἀπόθου τοῖνον καὶ αὐτὸς τὸν πενθῆρη χιτῶνα καὶ τὴν νηστείαν
 ἀχόλασον· οὐκ ἔστι γὰρ νηστεία, ἀλλ' εὐφροσύνη καὶ χαρὰ, ὡς μο-
 ναχοῖς ἀρμόζει. Ἐνταῦθα δὲ γενόμενος βούλομαι τι προσθεῖναι
 ἐκ τῶν πανσόφων καὶ χρυσοῶν λόγων τοῦ Χρυσοστόμου· ἐκεῖ-
 30 νος γὰρ ἐφθέγγετο εἰς ἕνα τούτων οὕτως· Εἰ καὶ παρήλθεν ὁ
 καιρὸς τῆς παντίμου νηστείας, ἀλλ' ἢ αὐτῆς ὠφέλεια ἐν ὑμῖν
 αἰεὶ ἔστω. Ὅθεν κἀγὼ σοι παραινῶν, ταῦτα καὶ νῦν σοὶ γρά-
 φω· Εἰ τάχα καὶ παρήλασεν ὁ τῆς νηστείας χρόνος, ἀλλὰ τῆς
 ἐγκρατείας τε παρέδραμεν οὐδόλως. Καὶ δεῖ σε ταύτην ἀσφαλῶ-
 35 ὡς τιθηνὴν κατέχειν. Ἐὰν διέλθῃ ἡ ἑβδομάς τῆς διακινήσεως,

μονοπροσώπως φύλαττε τετράδα καὶ τὴν ε'. τοῦ οἴνου ἀπέχου παντελῶς καὶ τῶν ἰχθύων βρώσιν, τὰς δὲ λοιπὰς ἡμέρας τε τῆς ἑβδομάδος ἕλης νηστείαν οὐ θεσπίζομεν οὐδὲ γονυκλισίαν. ταύτας γὰρ τὰς πενήτηντα οἱ θεῖοι ἡμῶν πατέρες ἀνακυκλοῦντες ἔφασαν μίαν εἶναι ἡμέραν. Καὶ περὶ τούτων δὲ λοιπὸν ἀρκέσθητι ἐνταῦθα· 5 ἀγὼν γὰρ μοι ἐπίκειται πάλιν ἐνταῦθα ἄλλος· αἱ δύο τεσσαρακοσταὶ κατελήφθησαν οὕτως μᾶλλον καὶ ἢ τὸν αὐγουστον τελουμένη νηστεία· καὶ περὶ τούτων δεῖ εἰπεῖν ὡς δυνατὸν ὑπάρχει. Καὶ πρότερον δηλώσωμεν περὶ τῶν Χριστουγέννων. Παράδοσιν ἐλάβομεν ἐκ τῶν ἐκπάλαι χρόνων ἐν ταύτῃ τῇ σαρακοστῇ μονοσι- 15 τίαν ἔχειν, ἀλλ' οὐδ' ἰχθύων ἄπτεσθαι ἐν ταῖς τρισὶν ἡμέραις, δευτέραν καὶ παρασκευὴν οὐκ ἔλαιον οὐκ οἶνον, σαββάτω καὶ κυριακῇ μεταλαμβάνειν πάντων. Τὴν δ' ἑβδομάδα λέγω οὖν τὴν πρὸ τῆς ἀποκρέου, ἣν καὶ ἐπονομάζομεν τὴν τοῦ ἀρτζιβουρίου, οἱ πλεῖστοι ἔθος ἔλαβαν ἀδεῶς καταλύειν τετράδα καὶ παρασκευὴν οἱ κοσμι- 20 κοὶ τὸ κρέας, ὡσαύτως καὶ οἱ μοναχοὶ τυροῦ μεταλαμβάνειν, κακῶς νοοῦντες ἀληθῶς καὶ πράττοντες ὁμοίως. οἱ μὲν φυλῆς κατὰ τὸν νόμον(?) ἐκ τῆς τῶν Ἀρμενίων καὶ εἶχον καὶ τὴν αἵρεσιν τὴν τοῦ ἀρτζιβουρίου, καλῶς ποιῶσι λύοντες ἅπασαν ὑποψίαν· οἱ δὲ πιστοὶ ὀρθόδοξοὶ εἰσι καὶ ἐκ προγόνων, εἰς μάτην προφασίζονται λύοντες τὴν 20 νηστείαν. Ἐκεῖνοι γὰρ νηστεύουσιν ὅλην τὴν ἑβδομάδα ἄρτω καὶ μόνῳ τρέφεσθαι ἀλί τε καὶ λαχάνοις, ἡμεῖς δὲ καταλύομεν ἀπ' αὐτῆς τῆς δευτέρας εἰς ἔλαιον εἰς οἶνον τε καὶ εἰς ἰχθύων βρώσιν. λοιπὸν ἐκ τούτου δείκνυται μὴ κοινωνοῦντες τούτοις. καὶ ταῦτά σοι ἐγράψαμεν πρὸς τοὺς ῥαθυμωτέρους, τῶν δ' ἀληθῶς ἀγωνιστῶν 25 ἄλλος κανὼν τυγχάνει.

Ἐρρωσο ταῖνον πρόπιστε τοῦ Ὄρους τοῦ Ἀγίου.

IV.

Изъ Sinait. 1805 л. 130б.

Замѣтка о надписяхъ въ монастырѣ св. Екатерины.

Таῦτα ἐστάλησαν ἐν τῷ ἁγίῳ μοναστηρίῳ νὰ σημειωθῶσιν εἰς τὸ ταβάνι.

Τῷ βασιλεῖ τῶν αἰώνων ἀφθάρτῳ ἀοράτῳ μόνῳ σοφῷ θεῷ τῷ ἐνθάδε ἐν φλογὶ πυρὸς παραδόξως ἐπὶ τῆς 5 βάτου ὀφθέντι καὶ τῷ προφήτῃ αὐτοῦ Μωυσῆ συλλαλήσαντι, καὶ γῆν ἁγίαν, κατὰ τὴν γραφήν, τὸν τόπον τοῦτον ἀποκαλέσαντι, τιμὴ καὶ δόξα αἰώνιος· τῇ γὰρ παντοκρατορικῇ αὐτοῦ δυνάμει μετὰ τὴν τοσοῦτων αἰώνων πάροδον τὴν τοῦ ἁγίου τοῦτου οἴκου ὀρωμένην ὄροφὴν γενέσθαι ἠδὲ δόκησε. 10 ἦτις ἀρίστη ἐμπείρου τεχνίτου Ἰωάννου Κορνάρου Κρητὸς χειρὶ ἐπὶ τοῦ πανιερωτάτου ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ καὶ Παῖθοῦ καὶ ὑπερτίμου κυρίου Κυρίλλου τοῦ Κρητὸς ἐζωγράφηται, συνευδοκησάντων αὐτῷ πρὸς τοῦτο καὶ τῶν λοιπῶν τῆς μονῆς 15 ταύτης πατέρων καὶ ἀδελφῶν, ὡς τὴν τοῦ τοιοῦτου θεοῦ ἔργου δαπάνην ἐκ κοινοῦ ἐράνου πρὸς ἁγιασμόν τῶν ἰδίων ψυχῶν καὶ διηνεκὲς τούτων μνημόσυνον καταλαβόντων· οὐς κληρονόμους τῶν αἰ- 20 ωνίων αὐτοῦ ἀγαθῶν ὁ κύριος ποιήσαιτο.

ἔτι δὲ τὰ τοῦ αἰοιδίμου κτήτορος, πρὸς δὲ καὶ τοῦ ἀρχιτέκτονος ὀνόματα ἐπὶ τῶν δοκῶν τῷ καταστεγάσματι ἤδη ἐπικαλυφθεισῶν κεχαραγμένα ἐτύγχανον. ταύτη τοι ἵνα καὶ αὐτὸς ὣσιν ὀρώμενα καὶ τοῖς βουλομένοις ταῦτα εἰδέναι εὐμαρῶς ἀναγινωσκόμε-

μενα, ἐνταῦθα ὡς ἔχουσι γράφονται. καὶ δὴ ἐν τῇ σ' δοκῶ ὑπῆρ-
χον τὰ ἐξῆς·

+ ὑπὲρ σωτηρίας τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν βασιλέ-
ως καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων Ἰουστινιανοῦ.

ἐν δὲ τῇ ζ'.

+ ὑπὲρ μνήμης καὶ ἀναπαύσεως τῆς γενομέ-
νης ἡμῶν βασιλίδος Θεοδώρας.

καὶ ἐν τῇ ιγ'.

+ κύριος ὁ θεὸς ὁ ὀφθεῖς ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ σῶ-
σον καὶ ἐλέησον τὸν δοῦλον σου Στέφανον Μαρτο- 10
ριούδην καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ Ἐλίσηον καὶ Νόναν,
καὶ ἀνάπαυσον τὰς ψυχὰς τῶν κεκοιμημένων τέ-
κνων αὐτοῦ Γεωργίου Σεργίου καὶ Θεοδώρου.

ἵνα δὲ καὶ τὰ ἐκτὸς τῆς μονῆς ἐν τῇ καλουμένῃ μάνδρα ἐγ-
γεγλυμένα ἐπὶ τινος μαρμάρου ἀραβιστὶ γράμματα ἐγνωσμένα 15
καὶ ταῦτα ὑπάρχουσι, ὡς τὸν κίτορα καὶ ταῦτα, ναὶ μὴν καὶ
τὸν χρόνον, καθ' ὃν καὶ τὸ ἱερὸν τοῦτο μοναστήριον ὀικοδόμηται,
ἐκδηλοῦντα. ταῦτ' ἄρα τοῖς περιέρχοις χαριζόμενοι παρασημειού-
μεν καὶ ταῦτα ἐπιλεξικῶς οὕτως φάσκοντα·

ἐκ θεμελίων τὸ ἱερὸν τοῦτο μοναστήριον τοῦ 20
ὄρους Σινᾶ, ἐνθα ὁ θεὸς τῷ Μωϋσῆϊ ἐλάλησεν, ὀκο-
δοῦνται τῷ τοῦ βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Ῥω-
μαίων Ἰουστινιανοῦ θεσπίσματος, πρὸς ἀοίδιον αὐ-
τοῦ τε καὶ τῆς ἰδίας συζύγου μνημόσυνον, τῆς οἰ- 25
κοδομῆς πέρας λαβούσης μετὰ τὸ τριακοστὸν ἔτος
τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἡγούμενον Δουλαῶν ὀνόματι
ἐν αὐτῷ καταστήσαντος. ἐν ἔτει ἀπὸ μὲν Ἀδὰμ
ςκ'. ἀπὸ δὲ Χριστοῦ φκζ'.

V.

Изъ «Тактика» Никона Дивногорца. Sinait. 436
(441) лл. 56^b—62^a.

A. Слово 4-е.

Часть сго, носящая особое заглавiе, вся написана на стр. 567i—
573r, 2i-22, 574a—575r въ правомъ столбцѣ изъ Vindobon. hist. graec. 7
(Nessel: 45 Lambecius) лл. 210^a—211^b.

(J. 56^b) σ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μοναχὸν κύριον Δουκᾶν
περὶ εἰδήσεως τῶν ἐορτῶν καὶ θεολογικῶν νηστειῶν καὶ ἐτέ-
ρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων ἔτι δὲ καὶ περὶ τοῦ Νηστευτοῦ
λεγόμενον νομοκάνονον.

5 Πνευματικὲ μου ἀδελφεῖ κύριε Δουκᾶ, ἀπελάβωμεν τὰ πιττα-
κίτζα καὶ καθὼς μας ἔγραψες περὶ πάντων ἐνεπιτόμως πρώην
ἐγράψαμέν σοι σπουδαστικόν ἀρτίως δὲ πλατυτέρως ἐγράψαμέν σοι
τὴν εἰδήσιν, ὅτι καθὼς ἐξεύρεις τοὺς πρώην μου διωγμούς, πρὶν
ἔλθουν οἱ τῶν Τουρκῶν πειρασμοί, ὅταν δὲ ἦλθαν οἱ Τοῦρκοι,
10 καὶ οἱ πειρασμοὶ ἐπῆλθαν τοὺς ἀνθρώπους διὰ τὸ μὴ ἀκούειν
τοὺς νόμους τοῦ θεοῦ καὶ τὰς λοιπὰς θείας γραφάς. καὶ ἐν τού-
τῳ σχολάσαντες οἱ ἀνθρώποι, μᾶλλον δὲ οἱ ἔχοντες τὰ τοῦ κό-
σμου ἐσχόλασαν εἰς τοὺς πειρασμοὺς τῶν Τουρκῶν καὶ ἐμὲ ἀφῆ-
καν ἄκοντες καὶ μὴ βουλόμενοι καὶ καθὼς καὶ ἀπὸ ταχὺ ἔγρα-
15 ψά σε ἠνεπευόμην σωματικῶς ὡς ἠγάπουν, ὅπου ἂν ἦμουν. ἀρτίως
δὲ διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ ἐγένετο εἰρήνη κατακυριεύοντες τὰς
χώρας οἱ Τοῦρκοι, οἷα οὐκ ἦτον, ὅταν οἱ ὀμόπιστοὶ μας τὴν ἐπι-
κράτησιν εἶχον. καὶ ὡς ἤϊραν οἱ ἀνθρώποι, μᾶλλον δὲ οἱ ἔχοντες
τὰ τοῦ κόσμου ἄδειαν ἐκ τὰς σφαγὰς καὶ αἰχμαλωσίας, πάλιν ἀρ-
20 γοὶ καὶ ἐν εἰρήνῃ οὐ προαιροῦνται διάγειν καὶ δοξάζειν τὸν θεόν.
ἀλλὰ ἤρξαντο πάλιν τὰς ἀρχαίας ταραχὰς καὶ συκοφαντίας καὶ
ῥαδιουργίας διεγείρειν κατ' ἐμοῦ τοῦ ἐλεεινοῦ καὶ ἀνάξιου. καὶ

διὰ τοῦτο ἠναγκάσθη διὰ τὰς ἀντιλογίας τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπρο-
 σέφυγα πρὸς τὸν θεὸν μόνον, μὴ ἔχων ἀλλαχοῦ παραμυθίαν πνευ-
 ματικήν. ὄθεν καὶ τὴν ἀκρίβειαν πᾶσαν ταύτην πεποίηκα τῶν θεί-
 ων γραφῶν, ὅπως πληροφοροῦμαι ἐξ αὐτῶν διὰ τῆς τοιαύτης ἀκρι-
 βείας τῶν θείων γραφῶν καὶ μὴ μολύνεται τὸ οἰκτεῖον συνειδὸς
 ἐκ τὰς συκοφαντίας καὶ ῥαδιουργίας τὰς γινόμενας παρὰ τοῦ ἀν-
 (I. 57^a) τικειμένου διαβόλου· φοβοῦμαι γὰρ καὶ ἐν τούτῳ τὸ πλη-
 ροφορεῖσθαι εἰς τὴν ἰδίαν γνώσιν καὶ εἰς τὸ οἰκτεῖον θέλημάν τε
 καὶ δικαίωμα, ὅτι ἐκ τοῦτο ἡ πλάνη ἐγγίνεται εἰς τὸ νομίζειν
 τιὰ μὴδὲν πταίνειν, ἀλλὰ τὸν πλησίον αἰτιᾶται εἰς πάντα, ὃ καὶ
 πολλοὶ ἐπαθον. καὶ διὰ τοῦτο ἐγὼ ὁ ἔλεεινός εἰς μέρος τὸ ἐμόν
 φρόνημα τὸ κατὰ δύναμιν ἀποταξάμενος ὡς ἰδιώτης καὶ χωρικός,
 τὴν τοιαύτην ἀκρίβειαν τῶν θείων ἐπιλεξάμην γραφῶν, ἅμα τὰς
 τούτων ἐρμηνείας καὶ ὁμοῦ πάντα εἰς τὸ μέγα βιβλίον συνάψας,
 ὅπερ καὶ σὺ μετὰ σοῦ ἔχεις, ἔχοντα δι' ὅλης τῆς βίβλου τὰς εἰ-
 15 δῆσεις τῶν θείων γραφῶν μὲ τὰς αὐτῶν ἐρμηνείας. καὶ ἐγὼ ὁ
 ἀνάξιος ὅλως οὐ πολυπραγμονῶ, ἀλλ' ὡς εἰ τις ἀγροικιὸς ἀπλοϊ-
 κῶς κατακολουθῶν ταῦτα, ὡς που τις τῶν πατέρων λέγει, ὅτι μὴ
 πολυπραγμῶναι τὰς θείας οἰκονομίας, ἀλλὰ ἀπλοϊ-
 κῶς τοὺς θείους ὑποδέχεσθαι λόγους· κτηνώδης
 20 φησὶν ἐγενόμην παρὰ σοί. καὶ γὰρ διὰ παντός μετὰ
 σοῦ προσήκει γὰρ με φησὶ καθάπερ ἔπεται τὸ κτή-
 νος τῷ ἡγουμένῳ καὶ ἄγοντι μὴ περιεργαζόμενον
 ποῦ βαδίσει, οὕτω τοῖς σοῖς λόγοις πιστεῦειν καὶ
 τοῖς σοῖς νόμοις ἀκολουθεῖν· τοῦτο γὰρ ποιῶν τῆς
 25 σῆς κηδεμονίας ἔρημος οὐ γενήσομαι. καὶ πάλιν ἑτε-
 ρος λέγει, ὅτι δεινὸν καὶ ἐφάμαρτον τὸ καταφρονεῖν,
 μάλιστα δὲ τὰ τῷ θεῷ ἀρμόζοντα· καταφρονητῆς
 ἀνὴρ φησὶν ἀλαζῶν καὶ ὑπερήφανος, πρῶτος ἐστὶν
 ὁ ἀμετάθετος ἐν παντί ἔργῳ τὸ πρὸς θεοῦ εὐαρέ-
 30 στησιν. ἐπὶ τίνα γὰρ φησὶ ἐπιβλέψω, ἀλλ' ἢ ἐπὶ τὸν
 πρῶτον καὶ ἡσύχιον καὶ τρέμοντά μου τοὺς λόγους.
 καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. διὰ τοῦτο, καθὼς καὶ προεῖπα, μετὰ φόβου
 τὰς ἀγίας ἐδουλώθητι γραφάς. καὶ μάλιστα ὡς ὁρῶμεν καὶ ἀκού-
 35 ομεν, ὅτι οἱ τὰς γραφάς ἐπιστάμενοι εἰς τὴν εἴδησιν τῶν γρα-

φῶν ἐγκαυχῶνται καὶ τὴν ἀφορμὴν ἔχουσι ἐξ αὐτῶν βε-
 βαιοῖν τὴν ἀλήθειαν καὶ πάλιν οἱ τὰς γραφάς ὅλως μὴ ἐπι-
 στάμενοι τὰς γραφάς ἔχουσι ἀφορμὴν καὶ διὰ τοῦτο προσ-
 τρέχουσι τοῖς ἀναγινώσκουσι τὰς γραφάς, (II. 57^b) ἐὰν καὶ
 5 ὅλως ἐπιγινώσκουσι. ἔνεκεν τοῦτο, καθὼς καὶ πολλαχοῦ λέγω, οὐχὶ
 τὰς ἀπλῶς γραφάς, ἀλλὰ τὰς ἀγίας καὶ ἀπὸ πνεύματος ἀγίου ἐκ-
 δεδομένας ἅμα ταῖς αὐτῶν ἐρμηνείαις τοῦ θεοῦ συνεργούντος ἐρευ-
 νήσας συνῆφα καὶ ταύτας ἐγὼ ὁ ἔλεεινός θέλων κατακολουθεῖν
 φοβούμενος τὴν ἰδίαν γνώσιν, καθὼς καὶ πολλαχῶς εἶπα. καὶ ὁμοι-
 10 ἐὰν καὶ παρὰ τινων ἀντικειμένη διάλεξις σὺν ἡμῖν γένηται, εὐθέ-
 ως τῇ ἀπολογία χρῶμαι, εἴ τε καὶ πολλάκις ἂν ὅλως ἀντιλογίαν
 εὐλογον χρήζει, σκεπόμενος τῇ τοῦ θεοῦ χάριτι ὡς ἔλεεινός εἰ
 μὲν καὶ ἀνάξιός ὢν, ἵνα μὴ τὸ θυμικόν¹⁾ τῆς ψυχῆς μέρος
 διεγερθῇ ἐν ἐμοί (καὶ) διὰ τῆς ἀπροσεξίας καὶ ἐμπαθείας ἀποσφαλῶ
 15 τοῦ προσήκοντος, ἀλλὰ τῇ μακροθυμίᾳ διὰ τὴν κατὰ θεὸν ἀγάπην
 εἰς ὄπλον κατέχω, καθὼς ὁ ἀπόστολος λέγει, ὅτι ἐν πρᾶότη-
 τι παιδεύων τοὺς ἀντιδιατιθεμένους²⁾. καὶ τοῦτο ποιῶ,
 ἐὰν μικρόν τι χρήζη λαλήσαι. εἰ δὲ μή, οὐδὲ τοῦτο. ὅταν δὲ παρ'
 ἰδίως ἐν εἰρήνῃ βαθεῖα τέως τὸ ὄσον γένωμαι, καὶ λογισμῶν
 20 καταστάσει ἐκ τῆς τῶν ἀντιλογιῶν φύσης καὶ ἀκαταστασίας, χο-
 ρηγοῦντος ἡμῖν τοῦ θεοῦ τὴν αὐτοῦ εἰρήνην, τότε εὐχὴ καὶ ἐρευ-
 νῆ τῶν θείων γραφῶν. ὅταν ὅσα ἤκουσα ἐν τῷ συλλόγῳ τότε ἐν
 εἰρήνῃ τῶν λογισμῶν ἐὰν τι εὑρηται ἄξιον διορθώσεως χρήζοντα,
 εὐθὺς διορθοῦμαι τοῦτο, ἐνδυναμοῦντος τὴν ἐλεεινότητάν μου αὐ-
 25 τοῦ τοῦ Κυρίου. εἰ δὲ γε ἀπὸ ἄλλης τινὸς ἐνεργείας εἴτε συκοφαν-
 τίας ἢ ῥαδιουργίας γένηται, παράκλησιν τοῦτο καὶ κατὰ θεὸν ἠγοῦ-
 μαι καρπὸν τῇ τούτου σκεπόμενος χάριτι. εἰ δὲ πάλιν ἐξ ἀγνοίας
 γένηται ἀντιπιδόντων πατέρων τινῶν ἢ ἀδελφῶν ἡμῶν καὶ χρήζη
 ἀπολογίαν παιῶμαι, ταύτην οὐκ ἀπ' ἐμαυτοῦ, ἀλλ' ἐκ τῶν θείων
 30 γραφῶν εἰς ὠφέλειαν διὰ τὴν κατὰ θεὸν ἀγάπην ἐγγράφως ἐκτί-
 θημι καὶ ἀποδίδωμι ταῦτα τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσι καὶ ἑτέροις τοῖς
 θέλουσι τὴν ἀλήθειαν ἐπιγινώσκειν, τὸν θεῖον ἀπόστολον ὁ ἀνά-
 ξιος εἰς τοῦτο τὸ ὄσον τέως κατακολουθῶν· αὐτὸς γὰρ ὁ θεὸς

1) τῷ θυμικῷ cod.

2) II TIM. 2,25

ἀπόστολος ἐγγράφως ἀπολογεῖται λέγων ὅτι ἡ ἐμὴ ἀπολογία
 τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν αὐτῇ ἐστὶν ¹⁾ τὸ [ ] (Α. 58^a) εἰ
 δὲ γε πάλιν ἐξ ἄλλης τινὸς ἐνεργείας ἢ ἀντίστασις γένηται καὶ
 χρήζη ἀναρητικὸν λόγον, ἐκ τῶν θείων πάλιν γραφῶν εἰς ἀλη-
 θινὴν γνῶσιν ἐκτίθημι γραφικῶς. πάλιν ἐρωτήσαντός με τινος, ^α
 φοβοῦμαι εὐθὺς τέως εἰς τὴν ἀπόκρισιν δοῦναι καὶ πολλάκις ἕως
 καιροῦ ἀναβάλλομαι ἐρευνῶντα ἐκ τῶν θείων γραφῶν διὰ τὸν θε-
 σμὸν τῆς κατὰ θεὸν ἀγάπης καὶ οὕτως ἐγγράφως ἐκτίθημι καὶ τῷ
 αἰτήσαντι ἀποδίδωμι εἰς δόξαν τοῦ δεδωκότος τὰς ἀγίας γραφάς.
 μᾶλλον δὲ ἐὰν καὶ ἐν ἡ ἐρώτησις ἀναγκαῖα καὶ ἔχη κοινήν τὴν ὠφέ-
 λειαν, ἔξω δὲ τῶν θείων γραφῶν πράττειν οὐκ ἀποτολμῶ τέως, ¹⁰
 ἵνα μὴ προσκρούσω θεῷ καὶ αὐτὸς ἵνα ὁφείῃ ἰσχὸν καὶ ὑπομονήν,
 ὡς καὶ πρότερον εἰς τοὺς ἐπερχομένους πειρασμούς, καθὼς καὶ
 ἐξ ἀρχῆς τῆς ἐπιστολῆς περὶ τοὺς πειρασμούς ἐμνημόνευσα. καὶ
 οὐχ ὡς κατηγορῶν τινα τῇ κακίᾳ φερόμενος ταῦτα λέγω (μὴ γέ-
 νοιτο· οἶδα γάρ, ὅτι καὶ ἀλλαγῶ ταῦτα προσέθηκα. διὰ τοῦτο οὐ-
 δὲ ἐξ ὀνόματός τινος λέγω εἰς τὸ φαρτῖσαι καὶ ἐμαυτὸν ἐδικαῖ-
 σαι), ἀλλ' ὡς δεῖξαι θέλων τὴν αἰτίαν τῶν παρακολουθούτων ἐν ἡμῖν
 πειρασμῶν, καὶ παραγγέλλω, μήπως οἱ πρὸς ἐμὲ τὸν ἀνάξιον ἀνα-
 κείμενοι ἐξ ἀγνοίας περιπέσωσι ἐν τοῖς τοιοῦτοις, καθὼς ὁ θεὸς ²⁰
 ἀπόστολος Τιμοθέῳ παραγγέλλων ἔλεγεν ἐξ ὀνόματος προσέχειν
 ἀπὸ τινος καὶ τὴν αἰτίαν λέγων, ὅτι λίαν ἀντέστηκαν τοῖς ἡμε-
 τέροις λόγοις.³⁾ καὶ πάλιν καὶ ἄλλω τρόπῳ αὐτὸς γὰρ ὁ θεὸς
 ἀπόστολος μετὰ παρρησίας ὡς ἄξιος φανεροποιῶν, καὶ ἐν τού-
 τῳ ἐξηγᾶται τοὺς αὐτοῦ διαφόρους πειρασμούς τε καὶ διωγμούς. ²⁵
 καὶ αὐτὸς μὲν ὡς ἄξιος ἔλεγε ταῦτα, ἐγὼ δὲ ἀνάξιος ὢν καὶ ἔλε-
 ειγὸς οὐχ οὕτως, ἀλλὰ τῆς πίστεως καὶ ἀγάπης τέως τὰ ἰδιώματα τά-
 ξον ὡς καὶ νομίζω πράττειν. κέρδος ἡγουμαι ταῦτα εἰς ἐμαυτὸν καὶ
 πρὸς εἰδῆσιν μόνον καὶ μίμησιν ἐξηγουμένος, καθὼς καὶ προεῖπα τοῖς
 προσκειμένοις τῆς πρὸς ἐμὲ φιλίας τε καὶ ἀγάπης. λέγει ἐν τοῖς τοιοῦτοις ³⁰
 ὁ Κύριος ὅτι οἱ ἐμὲ ἐδίωξαν καὶ ὁμας διέωξουσιν ■ ἵ τὸν
 λόγον μου ἐτήρησαν καὶ τὸν³⁾ (Α. 58^b) ὁμέτερον τηρή-

¹⁾ I Κορ. 9,2. ²⁾ II Τιμ. 4,15. ³⁾ Визы л. 58^a есть иривиска:
 πάτερ μου ἄγιο καὶ θεοφόρο μὴ ἐγκαταλείψης με τὸν ἁμαρτωλὸν καὶ ἀνάξιον δούλον
 καὶ μαθητὴν εἰ καὶ τὸν λόγον σου ποτε· [ ] μόνον τοῦτο ὅτι ἐκ πί-
 στεως κατὰ τὴν χαντανίαν ἀκούσω κατ'ὅ ὅτι ἡ πίστις σου σώσει σε.

σουσι¹⁾. καὶ ὅσα τούτων ὅμοια. ἐν τούτῳ γὰρ ἡ ἀγάπη χαρακτη-
 ρίζεται ἐν τῷ μιμεῖσθαι τὸν ἀγαπώμενον. καὶ ταῦτα μὲν ἐπεξήλθα
 ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἕως ὧδε διὰ τὸ τὴν εἰδῆσιν τῶν τοιούτων φα-
 νεροποιῆσαι σοι. ἔνεκεν τούτου μετὰ πάσης προθυμίας τε καὶ σπου-
 δῆς πάντα διε[λθεῖν·] καὶ διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ καὶ αὐτῶν καρ-
 πώσει τὰ μέγιστα. μηδὲν δὲ πρὸς τὴν μακροτονίαν τῶν λόγων
 ἢ τῶν ἐπιστολῶν ἀκηδεῖων προσέχεις, ἀλλὰ τὴν ὠφέλειαν ζητεῖ,
 καὶ εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ φιλοπονήσαντος συνεργεία θεοῦ πρὸς τὴν
 τοιαύτην προαίρεσιν. ἐγὼ γὰρ εἰ καὶ ἐλεινός, ἀλλὰ, καθὼς με γινώ-
 σκεις εἴ τι δωρήσεται ὁ θεός, πολλά, ὡς καὶ νομίζω, ἀγαπῶ εὐεργε-
 τεῖν τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐν τε σαρκικοῖς ἐν τε πνευματικοῖς. καὶ
 διὰ τοῦτο ὅταν σαρκικά ἦτοι σωματικά τὰ εὐλόγως χρεόμενα ἀπο-
 ρῶν μὴ ἔχων, οὐ δύναμαι στέργειν ὅπως μὴ εὐεργετῶν τὸν πλη-
 σίον· καὶ ἔνεκεν τούτου τὰς θείας γραφάς καὶ ὅν ὁ θεός ἐδωρή-
⁵ ¹⁰ ¹⁵ ²⁰ ²⁵ ³⁰
 σατο λόγον ἀχορτάτως ἔχω τοῦ μεταδίδειν τὸν πλησίον διὰ τὴν
 τοῦ θεοῦ καὶ τὴν τοῦ πλησίον ἀγάπην καὶ ἐν τούτῳ εὐεργετῶν
 καὶ διὰ τοῦτο μακροτονίαν παρέχουν εἰς ὠφέλειαν συντείνων ψυ-
 χῶν. καὶ οὐκ ἔστιν ἐξ αὐτῶν ῥῆμα μικρὸν εἴτε μέγα μὴ ἔχοντα
 τὴν ὠφέλειαν. ἐγὼ δὲ τέως ὁ ἐλεινός, τίποτε τοιοῦτον ἐὰν ἐξ
 ἐμοῦ παραδράμῃ διὰ τῆς λήθης εἰ καὶ τῶν λίαν μικροτάτων, οὕτως
 ἡγοῦμαι τέως τὸ ὅσον τὴν ἐμαυτοῦ ζωὴν ἀπολελοκέναι. εἰ δὲ τοῦ-
 το εἰς ἐνθύμησίν μου ἔλθῃ, οὕτως ἔχω ὡς ὁ εὐρίσκων σκύλα
 πολλά, ἦτοι κούρσα, καθὼς γέγραπται. καὶ ταῦτα μὲν ἕως ὧδε.

Ἐγραψέ με, περὶ τὰς ἑορτάς ἵνα σε γράψω τὴν εἰδῆσιν. καὶ ὅμως
 τὴν ἀκρίβειαν τῶν ἑορτῶν τὸ πλείστον διὰ τὰς δεσποτικὰς νη-
 στείας ἡκριβωσάμην, ἦτοι τετράδα καὶ παρασκευήν, καὶ τῶν λοιπῶν
 ἐνδέσμων νηστειῶν, ἵνα μὴ ἀπλῶς καταλύονται προφάσει τῶν ἑορ-
 τῶν καὶ γὰρ ὡς οἶδας καὶ ἐσὺ καὶ πάντες ὅσοι ἐν γνώσει τοὺς θεί-
 οους κανόνες καὶ τὰς λοιπὰς ἀγίας γραφάς ἐντυγχάνοντες καὶ ἐπιγι-
⁵ ¹⁰ ¹⁵ ²⁰ ²⁵ ³⁰
 νῶσκούσι, ὅτι ἡ νηστεῖαις ταῦταις καὶ εἰς τοὺς θεῖους κανό-
 νας τῶν ἀγίων ἀποστόλων καὶ εἰς τὰς ἀγίας συνόδους καὶ ἀλλαγῶ
 εἰς διαφόρους γραφάς ἐπιτρέπονται εἰς τοὺς χριστιανούς καὶ ὁμο-
 λογεῖσθαι καὶ ἐν ἀκριβείᾳ φυλάττεσθαι ταύτας, καὶ ὅσοι οὐ κρατοῦν

¹⁾ Ιωαννα 15,2.

ταύτας οὕτως, καθὼς ἀρμόζει, μετὰ τῶν αἰρετικῶν ὑπὸ τῶν θείων συνόδων καὶ ἁγίων πατέρων συναριθμοῦνται.

Τὰς δὲ ἑορτὰς περὶ φαγίου καὶ πίου καὶ λοιπῶν τῶν τοιούτων οὐδαμοῦ εἰς ἔνθεσμον εὐρήσεις γραφὴν παραδιδόμενον καὶ εἰς μὲν τοῦ νηστεύειν τελείως ἄλλην τὴν ἡμέραν εἰς δεσποτικὰς ἑορ- 5 τὰς ἀνάρμοστον εὐρίσκεται, τὸ δὲ ἐγκρατεῦσθαι εὐάρμοστον εὐρίσκεται πανταχόθεν ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς. καὶ ὅμως ὠρι- σται ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς, πῶς χρὴ ἑορτάζειν, καθὼς καὶ ὁ Θεολόγος Γρηγόριος καὶ αἱ λοιπαὶ θεῖαι γραφαί. καὶ οὕ- 10 τως ἡμᾶς χρὴ εἰς τὰ τοιαῦτα φρονεῖν, καθὼς οὗτοι πάντες ἐδί- δαξαν καὶ παρέδωκαν, πῶς δεῖ ἑορτάζειν χριστιανοῖς. τὰ δὲ τυπι- κὰ τῶν μεγάλων μοναστηρίων καὶ τὸ τοῦ Νηστευτοῦ λεγόμε- 15 νον νομοκάνονον εἰς τὰ τοιαῦτα οὐ συμφωνοῦν τοὺς θείους κανόνας οὔτε ἄλλην θείαν γραφὴν ἔνθεσμον. καὶ ὅμως εἰς τὸ μέγα βιβλί- ον τῶν ἑρμηνειῶν εἰς τὸν νη' λόγον περὶ ἑορτῶν, μετὰ τὰς ἀφω- 20 ρισμένας καὶ σηματουμένους ἑορτὰς. ἐξ(ετ)έδεται ἑρμηνεία τῶν εἰ- ὄησιν ἐχόντων ἑορτῶν, ὑπερ βιβλίον καὶ σὺ ἔχεις. ὁμοίως καὶ εἰς τὸ τυπικότηρικον ἐξετέθειται πᾶσα εἰδησις τῶν ἑορτῶν ἢ ἀκριβεία. καθὼς δὲ καὶ ἀποδείκνυται περὶ τῶν τυπικῶν τῶν μεγάλων μο- 25 ναστηρίων καὶ τὸ τοῦ Νηστευτοῦ λεγόμενον νομοκάνονον, ὅτι οὐ συμφωνοῦν εἰς τὰ τοιαῦτα τοὺς θείους κανόνας οὔτε ἄλλην ἁγίαν καὶ ἔνθεσμον γραφὴν, διὰ τοῦτο οὐκ ἐτόλμησα εἰς τὸ τυπικότηρικον τὸ ἐξετέθη εὐμάρτυρον ἐκ τῶν θείων πατέρων θήσιν τὰς ἑορτὰς ἐξ αὐτῶν ἢ ἀπὸ ἄλλου τινός, ὅπως ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐκ τῶν θείων 30 πατέρων μόνον ἔχει τὴν συναγωγὴν. καὶ ἔνεκεν τοῦτο ἀκριβασά- μενος ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς, ἔπεσαν ἢ ἑορταῖς (π. 59^b) εἰς τρεῖς τάξεις. καὶ ὅσαι μὲν εὐρηγνται ἐν τῇ θείᾳ Γραφῇ ἑορταῖς ἔχοντα ἀναγνώσματα, ὁμοῦ καὶ πᾶσα πνοή καὶ εὐαγγέλιον καὶ συναξιν περιεκτικὴν τῶν χριστιανῶν, συνηρμόσθησαν μετὰ τὰς δεσποτικὰς ἑορ- 35 τὰς. τὰς δὲ ἑτέρας δύο διαφορὰς τῶν ἑορτῶν, τῶν τε μεσαιῶν καὶ τῶν μικρῶν, ἐδιδάχθημεν πάλιν καὶ τοῦτο ἐκ τῶν θείων γραφῶν ἀπὸ τε τῆς τετυπωμένης ἐν ἐκάστῃ ἑορτῇ ἀκολουθίας, καὶ ἐξ αὐ- τῶν τῶν τυπικῶν τοῦ τε Στουδίου καὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους τέως τὰ ἀρμόζοντα ἐν τοῖς τοιούτοις, πῶς διαφορὰς ἐκεῖ ἔχει περὶ ταῦ 40 καμάτου καὶ τῶν τετυπωμένων ὥρων καὶ τῶν μετανοιῶν.

Ἀποδείξεις, ὅτι τὸ λεγόμενον τοῦ Νηστευτοῦ νομοκάνονον οὐκ ἔστι τοῦ Νηστευτοῦ, ἀλλὰ γέρον- τός τινος γενόμενον πρὸς τὸν ἑαυτοῦ μαθητὴν.

5 Πάλιν ἔγραψές με, περὶ τὸ λεγόμενον τὸ τοῦ Νηστευτοῦ νομοκάνονον νὰ σοι γράψω τὴν εἰδησιν. καὶ ἐν τούτῳ πολλὰ ἐξε- 10 ρευνήσας οὐκ εὐρίσκεται ἐν ἀλη- θείᾳ τὸ τίνος ἐστίν, ὅτι οὐ συμφωνοῦν ἐν τούτῳ ἕνα τὸ ἄλλο. ἄλλα μὲν ἐπιγράφουν οὕτως νο- 15 μοκάνονον Ἰωάννου πατρι- ἀρχου Κωνσταντινουπό- λεως τοῦ Νηστευτοῦ. καὶ ἄλλα ἐπιγράφουν οὕτως κανο- 20 νικὸν Ἰωάννου μοναχοῦ καὶ διακόνου μαθητοῦ τοῦ ἁγίου Βασιλείου, οὐτινος ἢ ἐπωνυμία τέκνον τῆς ὑπακοῆς. εἰς ἄλλο πάλιν ἐνδεί- κνυται τὸν χαρακτήρα, ὅτι γέρον- 25 τός τινος ἐνὶ πρὸς μαθητὴν ἐν τῷ λέγειν, ὅτι ταῦτα γράψω σοι καὶ οὕτως ποίε(ι), ἕως οὗ σε συντόχῳ ἀπὸ στό- ματος. καὶ πάλιν ἔχει εἰς τινα προλόγους δύο καὶ ἐκ τὸ λέ- 30 γειν, ὅτι ταῦτα πάντα ἔμα-

Ἐγραψάς μοι, πνευματικὴ ἀδελφὲ κόρι Δουκᾶ, ἵνα σοι γράψω εἰδησίν τινα περὶ τοῦ λεγομένου νομοκα- νόνου τοῦ Νηστευτοῦ· καὶ ἔσο εἰδώς, ὅτι πολλὰ περὶ τούτου ἐξε- ρευνήσας οὐκ ἠδυνήθη ἐρεῖν ἐν ἀληθείᾳ, τίνος ἐστίν· οὐ γὰρ συμφωνοῦσιν ἀλλήλοις τὰ ἀντί- γραφα, ἀλλὰ τινα μὲν τοιάνδε φέρουσιν τὴν ἐπιγραφὴν· νο- μοκάνονον Ἰωάννου πα- τριάρχου Κωνσταντινουπό- λεως τοῦ Νηστευτοῦ. ἄλ- λα· κανονικὸν Ἰωάννου μοναχοῦ καὶ διακόνου μα- θητοῦ τοῦ ἁγίου Βασιλεί- ου, οὗ (ἢ) ἐπωνυμία τέ- κνον ὑπακοῆς. ἐν ἑτέροις δὲ πάλιν δείκνυται τις χαρακτήρ, ὅτι γέροντός ἐστι τινός πρὸς τὸν ἑαυτοῦ μαθητὴν τῷ ¹) λέγειν, ὅτι ταῦτά σοι γράψω καὶ οὕ- τως ποίει, ἕως ἂν σε συν- τόχῳ ἀπὸ στόματος, καὶ ἐκ τοῦ λέγειν, (π. 210^b) ὅτι ταῦτα πάντα ἔμαθον ἐκ τοῦ ἐμέ ²) ἀναθρέψαντος λύχνου τῆς διακρίσεως. τῷ τε ἔχειν προλόγους δύο καὶ

¹) τὸ cod.

²) ἐμέ cod.

θον ἐκ τοῦ ἐμὲ ἀναθρέψαν-
τος λύχνου τῆς διακρίσε-
ως. καὶ ἀπὸ ἄλλα πολλὰ ἐνδείκνυ-
ται, ὅτι γέροντος ἐν τινὸς πρὸς μα-
θητὴν ὁ γὰρ μέγας Ἰωάννης ὁ
Νηστευτῆς ἐπὶ Ἰουστινι-
ανοῦ βασιλέως ἦτον, ὁ δὲ ἅγι-
ος Βασιλείος ἐπὶ Οὐά-
λεντος, καὶ ἀσύμφωνον ἐν.
καὶ ὅμως ἀναγκαζόμενος ἐκ
τῆς ἀσυμφωνίας τῶν τοιούτων
πάντων ἐξερεύνησα καὶ ἠώρα
τὸν βίον τοῦ ἁγίου Ἰωάν-
νου τοῦ Νηστευτοῦ, καὶ οὐ-
δαμῶς φέρει, ὅτι τινὸς ἐγένετο
μαθητῆς πρότερον, οὔτε σύγγραμ-
μα οἰονδήποτε πρότερον ἔγραψε,
μᾶλλον δὲ νομοκάνονον, εἴτε ὅλως
περὶ μαθητῶν ἐξαγορεύσεις οἰων-
δήποτε φέρει, οὔτε καὶ ἐπι-
στολὴν εἰς οἰονδήποτε μαθη-
τὴν, καθὼς εἰς τὰ τοιαῦτα νο-
μοκάνονα λέγει, (1. 60^a) ὅτι
πλήθη πολλὰ ἀνδρῶν τε καὶ
γυναικῶν εἶχεν εἰς μαθητείαν
καὶ ὅμως ὧδε εἰς τὰ τοιαῦ-
τα βιβλία γυναικῶν μνημο-
νεύει ἔχειν ἐξαγορίας, καὶ εἰς
αὐτὰ πάλιν ἀντικρὺς λέγει, ὅτι
γυναικοῦ ἐξαγορίαν ὅλως
εἰ μὴ πρὸς θάνατον μὴ
δέξῃ. καὶ ὧδε πάλιν ἐμφαί-
νει γέρον(τα) πρὸς μαθητὴν. τέως
καθὼς καὶ προείπαμεν, ὁ βίος τοῦ
ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Νηστευ-

ἐξ ἄλλων πολλῶν δείκνυται, ὅτι
γέροντος ἐν τινὸς πρὸς τὸν ἑαυ-
τοῦ μαθητὴν. ὁ γὰρ μέγας Ἰω-
άννης ὁ Νηστευτῆς ἐπὶ
Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως
ἦν, ὁ δὲ μέγας Βασιλείος ἐπὶ
Οὐάλεντος πολλῶ πρότερον
αὐτοῦ βασιλεύσαντος. καὶ ὅλως
ἔστιν ἀσύμφωνον. τοίνυν τσαούτης
ἀνισότητος ἐν τοῖς ἀντιγράφοις
εὐρισκομένης, ἠναγκασθῆναι καὶ ἄκων
ζητῆσαι καὶ ἐξερευνησαι τὸν βίον
αὐτοῦ, ὃ καὶ πεποίηκα. ἀλλ' οὐ-
δὲ ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ ἐμφέρεται,
ὅτι γέγονέ τινος μαθητῆς ἢ οἰον-
δήποτε σύγγραμμα ἐξέθετο πρό-
τερον, καὶ μάλιστα νομοκάνονον.
ἀλλ' οὐδὲ περὶ ἐξαγορεύσεων μα-
θητῶν ὀπωσθήποτε περιέχει, ἢ
ὅλως περὶ ἐπιστολῆς ὡς πρὸς
μαθητὴν τινα διαλαμβάνει, ὡς-
περ εἰς τὰ λεγόμενα τοῦ Νη-
στευτοῦ νομοκάνονα εὐρηται,
ὅτι πολλὰ πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ
γυναικῶν εἶχεν εἰς μαθητείαν ἐν
ταῖς δὲ τῶν ἀντιγράφων λέγει, ὅτι
γυναικὸς ἐξαγορίαν εἰ
μὴ πρὸς θάνατον μὴ δέξῃ,
ὅπερ ἐστὶν ἀντικρὺς τοῦ ἔστιν
ἐναντίον τὸ ποτὲ μὲν ἐπιτρέπεν,
ποτὲ δὲ ἀπαγορεύειν τὴν τῶν
γυναικῶν ἐξαγορίαν. τὸ δὲ εἰπεῖν
ἐνταῦθα, ὅτι εἰ μὴ πρὸς θά-
νατον μὴ δέξῃ λογισμὸν
γυναικὸς, ἐμφαίνει πάλιν, ὡς εἰ-

τοῦ οὐδόλως ἐμφαίνει ποτὲ χα-
ρακτῆρά τι τῶν τοιούτων, ἀλλὰ
χαράκτης ἦτον τοῦ λογαρίου τῆ
ἐπιστήμη καὶ ἡ ἐνθεος αὐτοῦ
ἀρετὴ ἀνεβίβασεν τοῦτον εἰς
τὸ τάγμα τῆς ἐκκλησίας καὶ
οὕτως εἰς τὸν πατριαρχικὸν
τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον.
καὶ λεπτομερῶς γράφει περὶ
τὰς ἐνθεού(ς) αὐτοῦ πράξεις
καὶ ἐλεημοσύνας. καὶ οὔτε μα-
θητῆς τινος ἐγένετο οὔτε
σύγγραμμα οἰονδήποτε πεποίη-
κεν.

15 Πάλιν ἄλλο, ὅτι, καθὼς καὶ
προείπαμεν, ὁ μέγας Ἰωάν-
νης ὁ Νηστευτῆς ἐπὶ Ἰου-
στινιανοῦ βασιλέως τοῦ προ-
τέρου ἐγένετο, ἢ δὲ ε' ἀγία σύ-
20 νοδος ὑπὸ τοῦ ἐγγόνου Ἡρακλεί-
ου ἐν ὑστέροις ἐγένετο καὶ εἰς
τὸν αὐτῆς πρόλογον εἰς τὸν β'
κανόνα λεπτομερῶς ἀπὸ τοῦς κα-
νόνας τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ
25 καθεξῆς ὅλας τὰς συνόδους οἰκου-
μενικὰς τε καὶ τοπικὰς, ὁμοίως
καὶ τοὺς κανόνας ἐκάστης συνό-
δου τὸν ἀριθμὸν ἐντιθεῖς καὶ
αὐτὰς τὰς ἐπιστολάς τῶν ἁγίων
30 πατέρων πάντας, ὅσας ἔχουσι θεί-
ους κανόνας μικρὰς καὶ μεγάλας,
ὁμοίως καὶ διὰ μικρὰ τελείως
πάθη τινὰς τῶν πατέρων ἐπιστο-
λάς, καθὼς ἢ τοῦ ἁγίου Ἀθα-

πομεν ἀνωθεν, γέροντος εἶναι πρὸς
μαθητὴν. Καὶ τέως ἀποδεδείκται
ἐκ τε τοῦ βίου αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν
λοιπῶν μὴ εἶναι τοῦ Νηστευ-
τοῦ τὸ εἰρημένον νομοκάνονον.
αὐτὸς δὲ ὁ Νηστευτῆς τῆ ἐπι-
στήμη τοῦ λογαρίου χαράκτης
ἐτώγγανεν ὢν, ἢ δὲ ἐνθεος αὐ-
τοῦ ἀρετὴ ἀνεβίβασεν αὐτὸν εἰς
τὸ τάγμα τῆς ἐκκλησίας καὶ εἰς
τὸν πατριαρχικὸν τῆς Κωνσταντι-
νουπόλεως θρόνον ὕψωσε· καὶ οὔ-
τε μαθητῆς τινος γέγονε οὔτε οἰ-
ονδήποτε σύγγραμμα ἐποίησεν.

Καὶ κατ' ἄλλο δὲ πάλιν ἔστι
τοῦτο πιστώσασθαι, ὅτι ὁ μέγας
οὗτος Ἰωάννης ὁ Νηστευ-
τῆς ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ βασι-
λέως ὡς φθάσαντες εἴπομεν γέ-
γονεν, ἢ δὲ ἕκτη ἀγία σύνοδος
ἐπὶ τοῦ ἐγγόνου Ἡρακλείου
πολλῶ ὕστερον ἐγένετο· ἐν δὲ τῷ
δευτέρῳ κεφαλαίῳ τῆς τοιαύτης
συνόδου ἀπὸ τε τῶν κανόνων τῶν
ἁγίων ἀποστόλων καὶ καθεξῆς
πασῶν τῶν συνόδων, τῶν τε οἰ-
κουμενικῶν καὶ τῶν τοπικῶν, καὶ
τὸν 1) ἀριθμὸν τῶν κεφαλαίων
ἐκάστης συνόδου λεπτομερῶς ἐμ-
φέρεται, πρὸς δὲ καὶ πάσας τὰς
τῶν ἁγίων πατέρων ἐπιστολάς,
ὅσαι δηλαδὴ θεῖους κανόνας ἔχου-
σιν, ἂν τε μικραὶ ἂν τε μέζονες
εἶεν, ὥστε καὶ ἡ τοῦ μεγά-

1) τῶν cod.

νασίου πρὸς Ἀμοῦν μονά-
 ζοντα περὶ τὴν νοκτερινὴν ῥύσιν
 τοῦ σώματος ἔγραψεν, ὡσαύτως
 καὶ ἐτέρων πατέρων τινὰς λέξεις
 μικράς τινας· πάντα ἐν ἀκριβείᾳ
 εἰς τοῦτο τὸ κεφάλαιον ἔγραψεν
 ἢ ἅγια οἰκουμενικὴ σύνοδος αὕτη
 καὶ συνηρμόσατο, καὶ εἰς πλειο-
 τέραν ἀσφάλειαν ταῦτα προσέθη-
 κεν, καὶ οὐδαμοῦ ἐμνημόνευσεν, ὅτι
 Ἰωάννου πατριάρχου Κωνσταν-
 τίνουπόλεως τοῦ Νηστευτοῦ.
 (M. 60^b) ὡσπερ λέγει καὶ διῆξα
 τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων ἐτέρων
 πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως
 ἐξ ὀνόματος συγγράμματα περὶ
 ὑποθέσεων τινῶν μερικῶν καὶ ὀλι-
 γοστῶν, πόσω γε μᾶλλον τοιού-
 των τελείων καὶ περιεκτικῶν ἔχων
 τὰς ὑποθέσεις εἰς πάντα ἀνθρω-
 πον, καὶ τοιούτου ἀνδρὸς καὶ μάλιστα
 πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως
 καὶ ἐν τῇ τοσαύτῃ ἀρετῇ δια-
 πρέποντος εἶχεν ἀθετησθαι ἢ ἅγια
 σύνοδος ἢ ἀπὸ θείου πνεύματος
 συναρμόσασα πάντα, ἀλλὰ μᾶλλον
 πρὸς περισσοτέραν ἀσφάλειαν καὶ
 φόβου τῶν ψευδῶς ἐκτιθεμένων
 ἀπὸ τινων κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυ-
 μίας, μετὰ τὸ ἀριθμῆσαι πάντας
 τοὺς θείους κανόνας καὶ τὰς ἁγί-
 ας συνόδους ὁμοίως καὶ τὰς κα-
 νονικὰς ἐπιστολάς ἐν ἀκριβείᾳ πάν-
 τα, ἐπιφέρει οὕτως καὶ λέγει μη-
 δενὶ ἐξεῖναι τοὺς προδη-

λου Ἀθανασίου ■ γραφεῖσα πρὸς
 Ἀμοῦν μονάζοντα περὶ τῆς
 νοκτερινῆς ὄνειρώξεως καὶ τῆς
 ἐντεῦθεν βρού(M. 211^a)σεως. καὶ
 ἀλλὰς δὲ τινας ῥήσεις πατρι-
 κὰς περὶ ἐλαχίστων ῥηθείσας
 πραγμάτων ἢ ἅγια αὕτη ἔκ-
 τη σύνοδος ἀνετάξατο εἰς πε-
 ρισσοτέραν ἀσφάλειαν, καὶ οὐ-
 δαμοῦ ἐδήλωσεν, ὅτι τότε τὸ
 σύγγραμμα ἢ γοῦν τὸ ῥῆμα Ἰω-
 ἄννου (ἐστὶν) πατριάρχου Κων-
 σταντινουπόλεως τοῦ Νηστευ-
 τοῦ, ὡσπερ ἀμέλει λέγει ἐτέ-
 ρων πατριαρχῶν Κωνσταντι-
 νουπολιτῶν ὀνόματα ἐκτὸς τῶν
 συνόδων καὶ τὰ τούτων συγ-
 γράμματα καὶ ἔσθ' ὅτε περὶ βρα-
 χυτάτων τινῶν καὶ μερικῶν ὑπο-
 θέσεων. εἰ δὲ ταῦτα οὕτως, οὐ
 πολλῶ μᾶλλον, εἰ γε ἦν τοι-
 οῦτον περιεκτικὸν καὶ λυσιτελές
 ἔγγραφον καὶ τοιούτου ἐπισή-
 μου ἀνδρὸς ἀπὸ τε τῆς καθ-
 ἑδρας ἀπο τε τῆς ἀρετῆς, οὐκ
 ἔδει καὶ περὶ τούτου ἀνατάξα-
 σθαι καὶ ποσῶς δηλώσαι τὴν
 ἅγιαν ταύτην σύνοδον τὴν τῷ θείῳ
 πνεύματι κινήθεισαν καὶ πάντα
 καλῶς συναρμόσασαν· ἦτις δὴ σύ-
 νοδος μετὰ τὸ πάντα ἀνακεφα-
 λαιῶσαι καὶ καλῶς περὶ τῶν δο-
 κούντων διαστείλασθαι ἐπάγει λέ-
 γων· μηδεὶν ἐξεῖναι τοὺς
 προδηλωθέντας παραχα-

λωθέντας παραχαράττειν
 κανόνας ἢ ἀθετεῖν, ἢ ἐτέ-
 ρους παρὰ τοὺς προκει-
 μένους παραδέχασθαι κα-
 νόνας ψευδεπιγράφους ὑπό
 τινων συντεθέντας τῶν τὴν
 ἀλήθειαν καπηλεύειν ἐπι-
 χειρησάντων· εἰ δὲ τις
 κανόνα τῶν εἰρημένων
 καινοτομῶν ἢ ἀνατρέ-
 πειν ἐπιχειρῶν ὑπεύθυ-
 νος ἔσται κατὰ τὸν τοι-
 οῦτον κανόνα, ὡς αὐτὸς
 διαγορεύει, τὴν ἐπιτιμί-
 ἀν δεχόμενος. καὶ οὕτω
 μὲν ἡ τοιαύτη σύνοδος ὠμμά-
 τωσεν ἡμᾶς καὶ ἠνοιξε
 θύραν τοῦ γνῶναι τῶν τοιού-
 των τὴν εἶδησιν. πάλιν ἐν ὑστέ-
 ροις καιροῖς ἐπὶ Ῥωμανοῦ τοῦ
 γέροντος καὶ Κωνσταντί-
 νου ἢ γενομένη σύνοδος τῆς ἐνώ-
 σεως ὑστέρα πάντων τῶν θείων
 πατέρων καὶ διδασκάλων καὶ διὰ
 τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ ὀρθοδόξων
 βασιλέων Ῥωμανοῦ τοῦ γέ-
 ροντος καὶ Κωνσταντίνου
 καὶ ὀρθοδόξων ὁμοίως πατριαρ-
 χῶν μετὰ καὶ ἐτέρων πολλῶν τοῦ
 ἐκκλησιαστικοῦ συστήματος ἅμα
 καὶ λαϊκῶν σοφῶν τε καὶ γω-
 στικωτάτων, καὶ ὅμως οὐκ ἐν γω-
 νίᾳ μᾶ εἴτε εἰς μικρὰν τινα πόλιν
 καὶ οὐδαμινὴν γενομένη, ἀλλ' εἰς
 αὐτὴν τὴν βασιλεύουσαν τὴν Κων-
 σταντινουπόλεως. καὶ τότεσ θταν

ράττειν κανόνας ἢ ἀθε-
 τεῖν, ἢ ἐτέρους παρὰ τοὺς
 κειμένους παραδέχασθαι
 ψευδεπιγράφους ὑπό τι-
 νων συντεθέντας τῶν τὴν
 ἀλήθειαν καπηλεύειν ἐπι-
 χειρησάντων· εἰ δὲ τις
 κανόνα τῶν εἰρημένων
 καινοτομῶν ἢ ἀνατρέ-
 πειν ἐπιχειρῶν ὑπεύθυ-
 νος ἔσται κατὰ τὸν τοι-
 οῦτον κανόνα, ὡς αὐτὸς
 διαγορεύει, τὴν ἐπιτιμί-
 ἀν δεχόμενος. καὶ οὕτω
 μὲν ἡ τοιαύτη σύνοδος ὠμμά-
 τωσεν ἡμᾶς καὶ ἠνοιξε
 θύραν τοῦ γνῶναι τῶν τοιούτων
 τὴν εἶδησιν. ἐν ὑστέροις δὲ
 καιροῖς ἢ γενομένη σύνοδος
 τῆς ἐνώσεως ὑστέρα πάντων
 τῶν θείων πατέρων καὶ δι-
 δασκάλων καὶ διὰ τῆς χάρι-
 τος τοῦ θεοῦ ὀρθοδόξων
 βασιλέων καὶ τοῦ εὐσεβοῦς
 καὶ ἐναρέτου πατριάρχου καὶ ἄλ-
 λων πολλῶν τοῦ τῆς ἐκκλησίας
 πληρώματος ἅμα λαϊκῶν τε σο-
 φῶν καὶ γνωστικῶν, οὐκ ἐν γω-
 νίᾳ που καὶ ἐν παραβύσπῳ, ἀλλ'
 ἐν ταύτῃ τῇ βασιλευούσῃ τῶν πό-
 λεων Νέα Ῥώμη, ἡνίκα πάντων
 τῶν σχισμάτων καθαριεύουσα ἦν
 ἢ τοῦ θεοῦ ἐκκλησία, τάδε πως
 ἐν τῷ τέλει διέξεισιν, ὅτι πᾶν-

ἐκ πάντων αἱρέσεων καὶ σχισ-
(II. 61^a)μάτων καθαρεύουσα, τότε
ἢ σύνοδος αὕτη ἐγένετο τῆς ἐνώ-
σεως. ἐν τῷ τέλει δὲ τῶν αὐτῆς
διατάξεων κατὰ τάξιν ἐπιφέρει
τοὺς ἀναθεματισμούς καὶ ἐκεῖ ἐπι-
φέρει καὶ ἐπισφραγίζει καὶ τοῦτο
λέγων, ὅτι ἅπαντα τὰ παρὰ
τὴν ἐκκλησιαστικὴν πα-
ράδοσιν καὶ τὴν διδασκα-
λίαν καὶ ὑποτύπωσιν τῶν
ἁγίων καὶ ἀοιδίμων πα-
τέρων καινοτομηθέντα καὶ
πραχθέντα ἢ μετὰ τοῦτο
πραχθησόμενα ἀνάθεμα καὶ
μεθέτερα· ὅτι τοῖς ἐν κατα-
φρονήσει τιθεμένοις τοὺς
ἱεροὺς καὶ θείους κανό-
νας τῶν μακαρίων πατέ-
ρων ἡμῶν, οἳ καὶ τὴν ἁγί-
αν ἐκκλησίαν ὑπεριδοῦσι
καὶ ὅλην τὴν χριστιανι-
κὴν πολιτείαν κοσμοῦν-
τες πρὸς θεῖαν ὁδηγοῦσιν
εὐλάβειαν, ἀνάθεμα¹⁾. ἰδοὺ
καὶ αὕτη ἡ σύνοδος πολλῶν πα-
τέρων συναγομένων πάντας τὰς
ματαίας ὑπολήψεις ἀνέτρεψεν ὑπὸ
τῶν δύο τούτων ἀναθεματισμῶν,
καὶ μᾶλλον ὅτι ἐν ὑστέροις τελεί-
ως τῶν θείων πατέρων ἐγένετο.
περὶ δὲ τῶν ἐπιτιμιῶν τὸν κατὰ

τα τὰ παρὰ τὴν ἐκκλησια-
στικὴν παράδοσιν καὶ τὴν
διδασκαλίαν καὶ ὑποτύ-
πωσιν τῶν ἁγίων καὶ ἀοι-
δίμων πατέρων καινοτο-
μηθέντα καὶ πραχθέντα
ἢ μετὰ τοῦτο πραχθησό-
μενα ἀνάθεμα. καὶ πάλιν
τοῖς ἐν καταφρονήσει τι-
θεμένοις τοὺς ἱεροὺς καὶ
θείους κανόνας τῶν μα-
καρίων πατέρων ἡμῶν,
οἳ καὶ τὴν ἁγίαν ἐκκλη-
σίαν ὑπερείδουσι καὶ
ὅλην τὴν χριστιανικὴν
πολιτείαν κοσμοῦντες
πρὸς θεῖαν ὁδηγοῦσιν εὐ-
λάβειαν, ἀνάθεμα¹⁾. ἰδοὺ
καὶ αὕτη ἡ σύνοδος ὑπὸ πολ-
λῶν πατέρων ἐν ὑστέροις και-
ροῖς ἐν ἁγίῳ πνεύματι κινήθει-
σα διὰ τῶν δύο τούτων ἀνα-
θεματισμῶν πάσας τὰς ματαίας
ὑπολήψεις ἀνέτρεψε, περὶ δὲ
τῶν ἐπιτιμιῶν τὰς τε θείας συ-

¹⁾ Ралли Σόнос., V 9—10 (эти отрывки обозначены в некоторых изданиях, какъ правила δ' и ε').

τῆς πορνείας χρόνον τῶν θεί-
ων πατέρων, συνόδων καὶ τοῦ
μεγάλου Βασιλείου ἐξηκολούθη-
σαν, ὅτι περὶ πορνικῶν αἰτιῶν
ἢ ὑπόθεσις ἦν· περὶ δὲ τοῦ
αἰτιῶν ἢ ὑπόθεσις ἦν, καὶ Νηστευτοῦ οὔτε ἐμνημόνευ-
οὔτε Νηστευτοῦ ἐμνημό-
νευσεν καὶ ἐξηκολούθησεν.
οὔτε ἄλλου τινος, ἀλλὰ τῶν περιεκτικῶν ἁγίων καὶ θείων συν-
όδων τῶν ἐν ἀληθείᾳ ἐν ἁγίῳ πνεύματι συνηγμένων. καὶ τοῦ
μεγάλου Βασιλείου. καὶ ταῦτα πάντα ἐρευνήσας, πνευματι-
κὲ ἀδελφέ, καὶ φοβηθεὶς τὴν ἐγκεκρυμμένην πλάνην, εἴ τι ὁ
θεὸς ἐδωρήσατο, συνήφα τὰ τῆς προειρημένης βίβλου τοῦ Νη-
στευτοῦ λεγομένης τὰ ἀρμόζοντα τέως τὸ ὄσον μετὰ καὶ ἐρμη-
νείας τῶν δυσονήτων τῆς αὐτῆς βίβλου καὶ ἐτέρων ἐρμηνειῶν τι-
νων συμβαλλομένων τῶν ἐπιτιμιῶν τέως τῶν διαφόρων ἀμαρτημάτων
καὶ τῆς μετανοίας αὐτῆς καὶ κρατήσεως καὶ συγχωρήσεως τῶν θεί-
ων καὶ ἀχράντων μυστηρίων. καὶ πάλιν ὅσα τῶν ἁγίων πατέρων ἐν
εἰδήσει τοιαύτῃ ἐνέτυχα, συναρμόσας δὲ καὶ ὁμοῦ τεθεικῶς ταῦ-
τα πρὸς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου τῶν ἐρμηνειῶν τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυ-
ρίου ἐθήκαμεν (II. 61^b) μετὰ τὸ τελειωθῆναι τὸν ξγ' λόγον καὶ τὰ
ἐν αὐτῷ πάντα προκειμένα· ὑπερ (ταύτην τὴν βίβλον καὶ ἐσὺ ἔχεις)
καὶ ὧδε εἰς τὸν ἅγιον Συμεῶν τὸν Θαυματουργὸν ἐνι. ἀλ-
λαχοῦ δὲ τὸ νομοκάνονον τοῦτο πλατοτέρως ἐξεδόθη.

Περὶ δὲ βρώσεως καὶ πό-
σεως τὰ ἐν τῇ βίβλου τοῦ
Νηστευτοῦ ἐγκείμενα οὐ συμ-
φωνοῦσιν ὅλως τοῖς θείοις κανόσι,
καθὼς καὶ ἄνωθεν εἶπαμεν. καὶ
διὰ τοῦτο οὐκ ἐτόλμησα θῆσαι
τὰς ἐορτάς ἐξ αὐτοῦ τοῦ βιβλίου
εἰς τὸ τυπικούττικον, ὅπερ
ἐνι ἐμμάρτυρον ἐκ τῶν ἁγίων πα-
τέρων.
Ἄλλ' ἐνταῦθα μὲν οὕτως· περὶ
δὲ βρώσεως καὶ πόσεως οὐ συμ-
φωνοῦσι τὰ τῇ βίβλῳ τοῦ Νη-
στευτοῦ ἐγκείμενα τοῖς θείοις
κανόσι καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐτόλ-
μησα θεῖναι τὰς ἐορτάς ἐξ αὐ-
τοῦ εἰς τὸ τυπικούττικον, ὅπερ
ἐνι ἐμμάρτυρον ἐκ τῶν ἁγίων πα-
τέρων.

Ταῦτα δέ, πνευματικὲ μου ἀδελφέ, περὶ ὧν ἔγραψάς με ὑποθέ-
σεων ἐρευνήσας ἔγραψά σε, ὅσα ἐνέτυχον ἐκ τῶν θείων γραφῶν. ἐὰν δὲ
τινα ἕτερον ἔχουν σκοπὸν τὸν μὴ γινώσκοντά με, εἴ τις ἄλλος γι-

νόσκων ἐκ θείου καὶ προσκονητοῦ πνεύματος, τὸ κρεῖττον ἡμᾶς ὠφελήσει ὡς ἰδιώτας. διὰ τοι τοῦτο εἰς πᾶν, ὃ τι λόγῳ ἢ γράμματι εὗρηται δυσδιάκριτον, οὐκ ἀποτολμῶ διακρίνειν τοῦτο ἢ ἀποφαίνεσθαι, ἀλλ' ἐτέροις τοῦτο παραχωρῶ. Ἔξω παντὸς ἐπικειμένου κινδύνου ἐμαυτὸν ἐλεύθερον εἶναι σπουδάζω τῇ χάριτι τοῦ Χριστοῦ μόνον τὴν εἰ-
 5 δησιν φανεροποιῶν. οὕτως καὶ ἐσὺ ποιῶν οὐκ ἀποσφαλεῖς τοῦ προσήκοντος διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ. ἡμεῖς τοίνυν εἶ τι καὶ ἐνετόχασμεν ἐν διαφοροῖς βίβλοις εἴτε εἰς τὰ τυπικὰ τῶν μοναστηρίων, εἴτε ἐν τῇ προσηρημένῃ βίβλῳ τῇ λεγομένῃ τοῦ Νηστευτοῦ, εἴτε ἄλλου τινὸς τέως τῶν ἐχόντων εἰδησιν πάντες καὶ ἀπὸ διαφορῶν
 10 θείων γραφῶν καὶ κανόνων ἐνδέσμων καὶ νόμων πολιτικῶν, εἴτε περὶ βρώσεως καὶ πόσεως, εἴτε περὶ ἑορτῶν καὶ νηστειῶν, εἴτε ἐν ἄλλῃ οἰαδήποτε πράξει, πάντα συνάψαντες διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου καὶ τὸν θεσμόν ἐξακολουθοῦντες τῆς θείας ἀγάπης εἰς τὸ παγκόσμιον καὶ περιεκτικὸν βιβλίον τῶν ἑρμηνειῶν τῶν ἐντολῶν τοῦ
 15 Κυρίου ἐθήκαμεν πάντα. τὴν δὲ ἀκρίβειαν πᾶσαν εἰς τὸ προλεχθὲν τυπικότητικον ἐξεθέμεθα. ἕκαστος οὖν ἐντυγχάνων ταῦτα πάντα, εἶ τι καὶ ἀρμόζει, τοῦτο πρὸς σωτηρίαν φυγῆς καὶ ἀρέσκον θεῷ διαπράξει καὶ ἡμῖν ὑπερευχόμενος

(I. 62^a) Ἡμᾶς δὲ τοῦτο ἀρμόζει, καθὼς ὁ ἀπόστολος Τιμοθέῳ γράφων ὤρισε (σε)αὐτὸν ἀγνὸν τήρει καὶ μὴ κοινώνει ἀμαρτίας ἀλλοτρί-
 20 ας²). καὶ ἐν πραότητι παιδεύων τοὺς ἀντιδιατιθεμένους³). καὶ τό· εἴ τις φιλόνηκος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν οὐδὲ αἰ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ⁴). καὶ τό· εἴ τις ἐτέρῳ δι-
 25 δασκαλεῖ καὶ μὴ προσέρ-

Τὸ λοιπὸν οὖν ἐκεῖνο ἡμῖν ἀρμόζει, ὅπερ ὁ ἀπόστολος Τιμοθέῳ¹) ἐπέστελλε, σεαυτὸν λέγων ἀγνὸν τήρει καὶ μὴ κοινώνει ἀμαρτίαις ἀλλοτρίαις²). καὶ τό· ἐν
 25 πραύτητι παιδεύων τοὺς ἀντιδιατιθεμένους³). εἰ δέ τις φιλόνηκος εἶναι δοκεῖ, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν οὐδὲ
 30 αἰ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ⁴). καὶ τό· εἴ τις ἑτεροδιδα-

¹) cod. переправд. изъ Тимѳеос.
⁴) I Кор. 11, 16.

²) I Тим. 5, 22.

³) II Тим. 2, 25.

χεται ὑγιαίνουσι λόγοις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν, διδασκαλίᾳ, τετύφω-
 5 ται μὴδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, διαπα-
 10 ρατριβαὶ ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀποστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων ἔστι δὲ πορισμὸς μέγας εὐσέβεια μετὰ αὐταρκειᾶς¹).
 15 Ταῦτα πάντα, πνευματικὲ ἀδελφέ, ἀπὸ ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς τῆς ἐπιστολῆς ὁμοίως καὶ τῶν λοιπῶν διαφορῶν ἐπιστολῶν καὶ λοιπῶν συγγραμμάτων ἐτέρων καὶ αὐτοῦ τοῦ μεγάλου βιβλίου τῶν ἑρμηνειῶν νουεχῶς πάντα καὶ φιλο-
 20 πόνως ἀενάως διέρχου, ὡς ἐκ τῆς θείας προνοίας τὴν ἐνέργειαν διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ ἔχοντα καὶ οὐκ ἀπὸ ἐμῆς σπουδῆς τοῦ ἀναξίου μοναχοῦ Νίκου. μετάνοιαν οἱ μετ' ἐμὲ ἀδελφοὶ καὶ τοὺς ἐν σοὶ ἀδελφοὺς μετάνοιαν ἐξ ἐμοῦ.
 25 σκαλεῖ καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, τετύφωται μὴδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, διαπα-
 30 ρατριβαὶ ἀνθρώπων διεφθαρμένων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων ἔστι δὲ πορισμὸς μέγας ἢ εὐσέβεια μετ' αὐταρκειᾶς¹). Ταῦτα τοίνυν μελέτα, ἐν τούτοις ἀδολέσχει ὑπερευχόμενος καὶ τῆς ἡμῶν ἀθλιότητος (οὐ γὰρ ἡμετέρα ταῦτα οὐδὲ τῆς ἡμετέρας διανοίας γεώργια, ἀλλ' ἅπερ ἡ χάρις ἐνέπνευσεν) ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ πρέπει δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

¹) I Тим. VI 3—5.

B. СЛОВО 31-е.

λα'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν κύριον Βασίλειον, ὅτι κα-
λὸν ἢ ἔμπρακτος διδασκαλία· καὶ ὅτι εἰς οἰονόμητον κάθος
μολυνθῆ τις, οὐκέτι ἱερατεύει· καὶ περὶ τῆς τυρωῆς τὴν ἑβδο-
μάδα πῶς ἐτυκώθη· ἔτι καὶ περὶ τοῦ θρόνου τοῦ πατριαρ-
χείου Ἀντιοχείας.

Πνευματικὲ μου ἀδελφεὲ κύρι Βασίλει, καθὼς ἡ κατὰ θεὸν
ἀγάπη σου ἤτήσατο καὶ ἐπέταξέν με γράψαι καὶ ἀποστείλαι σοι
τινῶν κεφαλαίων τὴν εἰδῆσιν, ἅτινα καὶ ἀπὸ στόματος εἶπες με.
καὶ ἐγὼ ὅμως καθὼς καὶ ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐσὺ καὶ ὁ κοινὸς ἡμῶν
πατὴρ ὁ πατὴρ σου οἴδατε, ὅτι πολλὰ ἠγάπουν συνδιαλέγεσθαι
τὴν ἀγάπην σας καὶ συνομιλεῖν ἀπὸ πανταχόθεν, ἐπιηρεία δὲ τοῦ
μισοκάλου ἀπετύχησεν πρὸς ἡμᾶς τῆς τριακονταετίας ἰδοὺ
πλέον τοῦ ἑνιαυτοῦ. καὶ ἐπειδὴ ὁ πανοικτιρμων θεὸς διὰ πρε-
σβειῶν τῆς παναχράντου θεοτόκου καὶ τοῦ ἁγίου κοινού ἡμῶν αὐ-
θέντου Συμεῶν τοῦ μεγάλου θαυματουργοῦ οὐκ εἶασεν τὴν ἐπή-
ρειαν τοῦ μισοκάλου, ἡ κατὰ θεὸν ἀγάπη σας ἐπὶ πλεῖον προκό-
ψαι, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐμὲ τὸν ἀνάξιον τὰ τῆς ἀγάπης ἐνδείξασθαι
διὰ τῆς αὐτοψῆς σου ὁμιλίας· καὶ πάλιν τοῦ κοινού ἡμῶν πατρός
καὶ πατρός σου διὰ γραμμάτου. τοσοῦτον δὲ ἐχάρην εἰς τοῦτο,
ὡς ὁ εὐρίσκων σκύλα πολλά. καὶ πρῶτον μὲν ὑπὸ τῆς κατὰ θεὸν
ἀγάπης κινούμενος, καθὼς εἴρηται, ὅτι τὰ μυστήριά μου
τοῖς ἐμοῖς καὶ τοῖς υἱοῖς τοῦ σῆκου μου. οὕτως καὶ ἐγὼ
ὁ ἀνάξιτος φανεροποιῶ πάντα· καὶ ὅμως τέως τὰ ἤργησαν, ἀφ' οὗ
τὸ σκάνδαλον γέγονεν, καὶ οὐκ ἐφανέρωσα τὴν κατὰ θεὸν ἀγάπην
σας· τὰ γὰρ πρῶτον μικρὸν μικρὸν τέως τὸ ὅσον ἐφανέρωσα τὴν
ἀγάπην σας. ἀρτίως δὲ φανεροποιῶ σας καὶ τοῦτο. ὅταν ὁ ἀγιώτατος
ἡμῶν δεσπότης ὁ πατριάρχης προσεκαλέσατό με, ὅμως ὡς ἦν ἀκηρὴν
νεοπῶς, οὐκ ἐγίνωσκον τὰ κατ' ἐμὲ ἐν ἀκριβείᾳ οὔτε τὴν ἐμὴν
γνώμην. καὶ πρῶτον μὲν ἐλάλησέν με διὰ χειροτονίαν καὶ ἀπο-
στείλειν εἰς τὸ Βαγδά. ἐγὼ δὲ κατ' ἑμαυτοῦ εἰδὼς ἀσφαλῶς, ὅτι
ἀνένδεκτος εἰμι εἰς χειροτονίαν, ἀμερίμνως εἶχον εἰς τοῦτο. ἔπει-
τα πάλιν μεταβληθεὶς μετὰ συμβουλής τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων
καὶ μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων ὁμοίως καὶ λαϊκῶν καὶ παντὸς τοῦ
συστήματος, καθὼς καὶ τότε ἐλεγέν με, ἠβουλήθη τῆ τοῦ πρεσβυτέρου

χειροτονία καὶ τὴν ἐγχείρησιν τῶν ἔξω πάντων μοναστηρίων καὶ
τῶν ἔσω τῆς πόλεως καὶ αὐτῶν τῶν γυναικείων καὶ πάντων ὁμοῦ,
καὶ ἐπολέμησέν με τότε πολλά καὶ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
λοιποὶ, ὅπως ἐπακούσω εἰς τοῦτο. ἐγὼ δὲ συνειδὼς πάντα καὶ τὸ
οἰκεῖον συνειδὸς ἐρευνήσας, τὸ μέλλω μόνον μετὰ θεὸν ἔχειν κρι-
τήν· καὶ τὸ ἅ(α. 219^a)ναγκαιότερον κρίνας, καθὼς ὁ θεὸς ἔδω-
κεν γνώσιν, οἰκονομήθησαν τὰ ἀμφοτέρωτα, καὶ τὸ μὲν ἱερατεῖον ὅλως
ὡς μὴ λαγχάνοντά με οὐκ ἐδεξάμην, τὴν δὲ δευτέραν ἐγχείρησιν
οὕτως μὲν ὡς καὶ ἐπολεμοῦσαν οὐκ ἐδεξάμην διὰ τὴν τοῦ ἀρχι-
μανδρίτου ἔχοντα τάξιν τὴν τῶν ἔξω μοναστηρίων· τὴν τῶν ἔσω
δὲ πάλιν οὐκ ἔχω πῶς εἰπεῖν, τέως πάντων ὁμοῦ τὴν ἐγχείρη-
σιν ἀναμεμιγμένην τῆ τοῦ κόσμου συγχύσει καὶ περιπλοκαῖς καὶ
ὁμοῦ πάντα ἀναμεμιγμένα καὶ συμπεπλεγμένα ταῖς ἁμαρτίαις καὶ
τὰ λοιπὰ τὰ τὸν θεὸν παροξύνοντα· ἔνεκεν τῶν τοιούτων τὴν ἐγ-
χείρησιν ταύτην οὐκ ἐδεξάμην, ἀλλὰ τὴν μετὰ ἀγάπης καὶ ταπει-
νώσεως, καθὼς καὶ διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ ἀναξίου μου ὄντος
ἐξ ἀρχῆς ἐγχειρίσθην. καὶ ὅμως καθὼς ἐσοφίσατο Κύριος, οὕτως
καὶ ὀκονόμησεν. καὶ τίς πον τέως οὐκ ἔγνωσεν τὴν τοῦ θεοῦ σο-
φίαν καὶ οἰκονομίαν; ἀλλ' ὅμως τὴν μὲν ἐξ ἀρχῆς δοθεῖσαν μοι
διακονίαν τοῦ διδασκαλείου οὐκ ἐπαραιτησάμην, ἀλλὰ εἰ καὶ ἀνά-
ξιτος, ὅμως κατὰ τὸν πάλαι Ἰακώβ ἐγὼ ἀνάξιτος ὢν, θεϊκῆ δὲ
σοφίᾳ οἰκονομήσας ὁ Κύριος, τὴν σφραγίδα καὶ εὐλογίαν διὰ τῆς
πίστεως ἐδεξάμην τοῦ δεσπότη μου τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου.
καὶ ὅμως τὰς θείας γραφὰς καὶ τὰ λαυθάνοντα τοῖς πολλοῖς φα-
νεροποιῶ καὶ ἄλλα, ὅσα τοῖς αἰτοῦσιν καὶ χρήζουσιν, καθὰ καὶ ἡ
ἐσὴ ἀγάπη ἡ κατὰ θεὸν ἀρτίως πεποίηκεν.

Ταῦτα μὲν οὐκ ἐμὲ μόνον ἀρμόζουσιν, ἀλλὰ καὶ πάντας ἀπλῶς
τοὺς δυναμένους ἐν τοῖς τοιούτοις μετὰ θεόν, καθὰ καὶ ἐν τοῖς
πρῶτον ἡμῶν πατριασίν εὐρίσκονται πράττεσθαι καὶ δίχα ἐπιτρο-
πῆς. καὶ ὅμως ἐγὼ τότε ἔγραψα ἐπιμέσεως ἀποφαντικῶς οὕτως·
ὅτι μὴ τολμήση με τίς πον μαρτυρήσειν εἰς ἱερατεῖον, ὅτι εἰς
τὸν κόσμον ἐμολύνθη, καὶ νὰ ἐπακούσω ὑπακοὴν προσκρούοντα
τὸν θεόν, τοῦτο φοβερὸν. τὰ δὲ συντείνοντά με εἰς τὴν τάξιν καὶ
τὸν βαθμὸν μου, εἰς ταῦτα οὐκ ἀντιτείνω. καὶ ταῦτα γράψας εἰς
χαρτίον, τὸν δεσπότην ἡμῶν τὸν ἀγιώτατον πατριάρχην ἀπέστει-

λα. και ἀπεδείχθη ἐπιμέσεως διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ ἢ ἐπαι-
 νουμένη ὑπακοή και παρακοή, τὴν μὲν διακονίαν μου μὴ παρ-
 αιτησάμενος, τὸ δὲ ἱερατεῖον, εἰ και ἀνάξιος και ἐλεεινός, ἀλλὰ
 πολλὰ πολλὰ ἀγαπῶ διὰ πράξεως λαλεῖν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον και τὰς
 θείας γραφὰς φανεροῖν, και οὐ διὰ λόγου μόνου ἀπλῶς και ἀσκό- 5
 πως. και οὕτως ἐπιμέσεως ἐξ ἐμοῦ ἀποδείξας, ὅτι ἀνάρμοστον
 και παράνομόν ἐστιν τὸν μολυνθέντα σαρκὶ δίχα τοῦ τιμίου και
 νομίμου γάμου ἱερατεῦειν ἔνεκεν τῆς μετανοίας· ἢ μετάνοια γάρ
 (π. 219^b) τὰς ἀμαρτίας ἀποκαθαίρει, οὐ τὴν ἱερωσύνην χαρίζε-
 ται, καθὼς οἱ θεῖοι κανόνες διακελεύονται. και ἕμως ἔργῳ και 10
 λόγῳ ἐπιμέσεως ἐφανερῶθη περὶ τῆς ἱερωσύνης τὰ τῶν θείων
 κανόνων· ἐκ τῶν αὐτῶν δὲ θείων κανόνων ἐπιστολὴ καθηρμόσθη
 διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ περὶ τὰ τοιαῦτα πάντα τὰ τῆς ἱερωσύνης
 εἰς τὸν πρεσβύτερον Λαοδικείας· ἅπερ ταῦτα και ἄλλα, ὅσα ἐν δια-
 φόροις προνοία θεοῦ ἐσυνάχθησαν και ἐγράφησαν, συνάξας ὁ πνευ- 15
 ματικός ἡμῶν ἀδελφός κύρις Ἰωάννης και ἕτεροι ἔχουσιν. ἐγὼ
 δὲ τότες τῆς πρώτης εὐλόγου ἀφορμῆς τῆς ἀρρωστίας μετὰ ταῦ-
 τα ἀπαλλαγείς και ὁ καιρὸς ἤγγη τὸ κατὰ δυνάμιν μου τῆς εὐλόγου
 ὑπακοῆς οὐκ ἠμέλησα, ὡς και πάλιν τέως ἕως ἄρτι και μετέπει-
 τα ἕως οὗ τῷ θεῷ δοκεῖ· οὕτως γάρ ἢ τοῦ θεοῦ σοφία οἰκονο- 20
 μεῖ εἰς τοὺς βουλομένους σφίξεσθαι και τὰ εἰς ὠφέλειαν ψυχῆς
 συνεργοῦντα πρὸς ὑπακοὴν ἄγει, τὰ δὲ πρὸς βλάβος ψυχῆς ἀνα-
 τρέχοντα παρακοῦειν και ἀποφεύγειν κελεύει κατὰ πάσας τὰς θεί-
 ας γραφὰς.

Ἐσὺ δέ, πνευματικέ μου ἀδελφέ, τὰ ἅπερ ἠτήσω, καθὼς και 25
 ἄλλοι πλείονες και ἀπὸ ἄλλας χώρας και ἀπ' ὧδε ὁμοίως αἰτησάμε-
 νοι, κατὰ τὸ ἐκάστου ἐπίταγμα εἶ τι ὁ θεὸς ἐδώρησάτο συνεργούσης
 τῆς αὐτῶν πίστεως και κατὰ θεὸν ἀγάπης ἐγράψαμεν. ταῦτα πάν-
 τα συνάψας, καθὼς και προεῖπα, ὁ πνευματικός ἡμῶν ἀδελφός
 κύρις Ἰωάννης και ἕτεροι ἡμέτεροι ἔχουσιν· ἄρτι δὲ μετ' αὐ- 30
 τῶν πάντων και τὴν ἐσὴν ἐνθεὸν ἀγάπην ἀποδώσω μετὰ θεὸν
 τὸ ψυχοφελές χρέος τὸ κατὰ δύναιμι.

Ἐχει δὲ ὧδε τέως περὶ τῆς ἐβδομάδος τῆς τυροφάγου τὴν
 ἐξήγησιν· εἰς τὸ χρονικὸν βιβλίον τοῦ Ἀλεξανδρέως ἐξηγεῖται, πῶς
 οἱ ἐνοικοῦντες Ἐβραῖοι ἐν Ἱερουσαλήμ ζηλοτυπία φερόμενοι πο- 35

νηρᾷ τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλήμ χριστιανούς πάντας ἀπέκτειναν·
 εἰς δὲ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἱερουσαλήμ ὑπὸ τῶν Περσῶν αἰχμαλωτισθεὶς
 ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης Ζαχαρίας μετὰ και τῶν τιμίων ξύ-
 λων, εἶθ' οὕτως πάλιν μετὰ τὴν θείαν ἐκείνην παράδοξον βοήθει-
 αν τοῦ θεοῦ τὴν εἰς τοὺς Ῥωμαίους γεγενημένην και παραδόξῳ
 προνοία ὁ βασιλεὺς τῶν Ῥωμαίων Ἡρακλῆς τὴν Περσικὴν δυ- 5
 ναστείαν κατὰ κράτος νικήσας, τὸν μὲν ἀγιώτατον πατριάρχην Ζα-
 χαρίαν τελευτήσαντα εὔρεν, τὰ δὲ τίμια ξύλα ἀναλαβὼν πρὸς τὰ
 Ἱεροσόλυμα ἤρχετον· οἱ δὲ προλεχθέντες Ἐβραῖοι οἱ τοὺς χρι-
 στιανούς ἀποκτείναντες, φοβηθέντες και δῶρα λαβόντες πρὸς ὑπαν-
 τὴν ἡλθον τοῦ βασιλέως, μετὰ δόλου τοῦτον εἰς ὄρκον κρατήσαν-
 τες. ὁ δὲ βασιλεὺς τούτους ἠρώτα, πόθεν ἐστέ; ἀνταπεκρίθησαν
 δὲ αὐθις· δοῦλοι τῆς βασιλείας σου πένητες οἱ Ἐβραῖοι (π. 220^a)
 κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλήμ. και ὡς ἐζήτησαν αὐτὸν ὄρκον μὴ
 ἀδικῆσαι αὐτούς, οὐκ ἔγνω τὸν δόλον ὁ βασιλεὺς και ἔνεκεν τοῦ- 15
 το μὴ βουλόμενος τούτους ἀδικῆσαι ὡμοσεν αὐτούς ὄρκῳ· ἐλθὼν
 δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα, οἱ ἐν τοῖς ὄρεσιν και ἐν ἐτέροις κρυφίοις 1)
 τόποις κρυπτόμενοι ὀλίγοι χριστιανοὶ εἰς πρόσωπον ἦλθαν τοῦ βα-
 σιλέως. ἐρωτώμενοι δέ, ὡς μὴ ἕτεροι οὐκ εἰσίν, ἀπεκάλυψαν πάν-
 τα τῷ βασιλεῖ. τότε ἔγνω ὁ βασιλεὺς τῶν Ἐβραίων τὸν δόλον·
 εἶτα λέγει αὐτούς· Τί ἀρεστόν ἐστιν ὑμῖν ποιῆσω; οἱ δὲ ἠτήσαν-
 το τοὺς Ἐβραίους ἀποκτανθῆναι και καθὼς ἔπραξαν ταῦτα παθεῖν.
 ὁ δὲ βασιλεὺς Ἡρακλῆς τὸν ὄρκον φοβούμενος οὐκ ἠρέτισατο
 τοῦτο ποιῆσαι· ἰδόντες δὲ οἱ χριστιανοὶ και θέλοντες τοῦτο ἐπι- 25
 τυχεῖν, ἐτύπωσαν ταύτην τὴν ἐβδομάδα τῆς τυροφάγου νηστεύειν
 ὑπὲρ τῆς τοῦ ὄρκου τοῦ Ἡρακλῆ βασιλέως.

Ταῦτα δὲ ἕως ὧδε ἐκ τὸ προγεγραμμένον βιβλίον τοῦ Ἀλε-
 ξανδρέως, πλὴν ἐνεπιτόμως ἰδιωτικῶς τε και χωρικῶς ἐστι 2),
 ἐκεῖ δὲ πλατυτέρως και ἄλλην και τεχνικὴν τὴν ἔκδοσιν ἔχοντα.
 τοῦτο δὲ τὸ εὔγα τοῦ Ἡρακλῆ ἐκ Περσίδος οὐκ ἰσάζουν τὰ
 συγγράμματα ἴσα, ἀλλ' ἕμως εἶτε οὕτως εἶτε οὕτως. ὅς κἀν ἐξ- 30
 ἦλθεν ἀπὸ Περσίδος, τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον περὶ τὴν αὐτὴν ἐβδο-
 μάδα, καθὼς ὧδε λέγει. σκόπει δέ, ὅτι διὰ τοῦτο φιλονεικοῦν οἱ

1) κρυφίοις cod.

2) στῆ cod.

αίρετικοί Ἀρμένιοι λέγοντες, ὅτι τί ἐνεχόμεθα τὴν ἑβδομάδα ταύτην νηστεύειν διὰ βασιλέα τυπωθέντα καὶ οὕτως εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα μόνον ἀρμόζοντα. οἱ ἡμέτεροι δὲ πατέρες οὐ διὰ τὸν Ἡρακλῆν, καὶ μᾶλλον ὅτι Μαρωνίτης ἐτελεύτησεν, ἀλλὰ προκαθαρισμὸν τῶν ἁγίων νηστειῶν ἐπαρέδωκεν ταύτην, καθὼς τὰ συγγράμματα ἔχουσιν, καὶ ὅμως τὰ στιχηρὰ καὶ πᾶσα ἡ ἀκολουθία τῆς ἑβδομάδος ταύτης προκαθαρισμὸν λέγουσιν καὶ φάλλονται, καὶ οὐχὶ διὰ βασιλέα, καθὼς αὐτοὶ οἱ αἰρετικοὶ οἱ Ἀρμένιοι λέγουσιν. εἰς ταύτην δὲ τὴν ἑβδομάδα ἀπεναντίας ἐνέριψεν Ἰζάνια ὁ διάβολος, καθὼς ὁ κανὼν τοῦ ἁγίου Νικηφόρου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως διαγορεύει· τὰ γὰρ ἐξ ἀκοῆς, καθὼς καὶ εἶπα σε, συγχώρεσόν με, ἐγγράφως οὐ παραδίδω τέως εἰς τὰ τοιαῦτα καὶ μᾶλλον εἰς τὰ τῆς πίστεως, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐγγράφως μετὰ ἀκριβείας καὶ φόβου ἢ οὐδὲ ὅλως διὰ τὸν κίνδυνον, ὅτι χωρικός καὶ ἰδιώτης ὢν περὶ πίστεως οὐκ ἀποτολμῶ ἔρευνᾶν, οὐδὲ οἶδα τὸ τί ἦν ταῦτα, καὶ μᾶλλον ὅτι καὶ ἀσθενῆς κατὰ ψυχὴν, καὶ ἀνάρμοστόν ἐστιν εἰς τοὺς τοιοῦτους τὰ τοιαῦτα ἔρευνᾶν. ἐγὼ δὲ διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἀγάπην σου, καθὼς καὶ ἐδεήθης καὶ ἐπέταξες με, εἴ τι καὶ ἐνέτωχα ἐγγράφως ἔγραφα· καὶ πάλιν ἐξ ἀκοῆς εἴ τι καὶ ἤκουσα εἶπα σε. πλεῖον οὐδέν. τέως περὶ τῆς ἑβδομάδος τῆς τυρινῆς, καθὼς καὶ προεἶπα, ἐν κανὼν τοῦ ἁγίου (J. 220^b) Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως κανὼν δ' λέγων οὕτως· ὅτι δεῖ νηστεύειν τοὺς μοναχοὺς τῆς τετράδος τῆς τυροφάγου καὶ τῆς παρασκευῆ καὶ μετὰ τὴν τῶν προηγιασμένων ἀπόλυσιν ἐσθίειν τυρόν, ὅπου ἂν εὑρεθῶσιν. ἀνατρέπει δὲ οὗτος ὁ κανὼν τοῦ Ἰακώβου τὸ δόγμα καὶ τὴν τῶν Τετραδιτῶν αἰρεσίαν.

Καὶ ὥδε μὲν οὕτως ὁμοίως εἰς τοὺς αὐτοὺς κανόνας περὶ τὴν μεγάλην τεσσαρακοστήν τοὺς ἀσθενοῦντας μοναχοὺς ἐπιτρέπει μόνους ἐσθίειν ὑψάριν, ἄλλους οὐχί.

Περὶ δὲ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ λέγει, ὅτι ἐὰν φθάσῃ ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς μεγάλης εἴτῃ τῆς μεγάλης παρασκευῆ, χρὴ μετασχεῖν οἴνου καὶ ἐλαίου καὶ ἰχθύων.

Ἄρτι, πνευματικὴ ἀδελφέ μου, ἡ μία σου αἴτησις ἀπεδόθη. καὶ ὅμως περὶ τῶν Τετραδιτῶν τούτων καὶ ἕτερα ἀπὸ στόματος ἐδιδάχθη, ἀλλὰ τέως διὰ τὰς ἐν ἀγνοίᾳ ὑπονοίας μικρὸν ὅμως καὶ ἐγγράφως ἠῦρα, ὅτι εἰς τὰ τῆς πίστεως τετράδα ὁμολογοῦν, οὐ τριάδα· ἡμεῖς μὲν τριάδα ὁμοούσιον ὁμολογοῦμεν, οὗτοι δὲ προσθήττους εἰς τὸ τετράδα. καὶ τέως μικρὸν τὴν εἶδησιν εἶπα μόνον καὶ τοῦτο ἠῦρα, ἵνα μὴ νομίσῃ τις πον, ὅτι εἰς πρᾶξιν ἐστίν (οὐ γὰρ οὕτως ἔχει), ἀλλ' εἰς πίστιν ἔχει τὸ σφάλμα. καὶ ἐγὼ, καθὼς καὶ προεἶπα, τὰ ἀπὸ στόματος ἀκούω, πάλιν ἀπὸ στόματος λέγω, ὅταν μᾶλλον καὶ οὐκ ἔχη εὐλογον ἀφορμὴν.

Ἔδε πάλιν περὶ τῶν ἁγιωτάτων ἡμῶν πατριαρχῶν, καθὼς ἠτήσῃ, πνευματικὴ μου ἀδελφέ, τὰ ἠῦρα ἐγγράφως ὥδε προσθήσω ἐν ἐπιτόμῳ, διὰ τὸ καὶ πλατυτέρως εἰς τοῦ πνευματικοῦ ἡμῶν ἀδελφοῦ κυροῦ Ἰωάννου τὴν ἐπιστολὴν ἔγραφα τὰ τοιαῦτα πάντα, καὶ ἕτερα ὅμοια καθηρημώθησαν ἐν ἀκριβείᾳ· τέως ὥδε τὰ ἄπερ ἐζήτησας ἀναγκαῖα ἀρξόμεθα διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ. Γέγραπται ἐν ἱστορικῷ βιβλίῳ ἦτοι Τακτικόν, ὅτι ἀφοῦ παρεδόθησαν τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ἐκρατήθησαν παρὰ τῶν Σαρακηνῶν ὑπὸ τὰς ἡμέρας τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Σωφρονίου, μετὰ τὸ παρελθεῖν αὐτὸν οὐκ ἐτόλμησεν τις ἢ παρεχωρήθη ἐκεῖ πατριάρχης γενέσθαι ἕως ἐπέκεινα πλείους κ' χρόνους. ἡ δὲ Ἀντιοχεια ἀπὸ τὰς ἡμέρας Ἡρακλείου βασιλέως μετὰ τὸ κρατήσαι Σαρακηνούς ὁ θρόνος Ἀντιοχείας μ' χρόνους ποιήσας μὴ ἐλθὼν ἐν αὐτῇ πατριάρχης κωλούντων τῶν Σαρακηνῶν, ἀλλὰ πατριάρχαι Ἀντιοχείας κατὰ διαδοχὴν γενόμενοι ἐν Κωνσταντινουπόλει διῆγον, καὶ μετὰ τὸ τελευτήσαι τὸν ἕνα ἕτερος ἀντ' αὐτοῦ ἐγεγόνει ἕως τοῦ τρίτου, ἕως τοῦ τρίτου αὐτόθι διατρίβοντες. καὶ ὅμως γεγονάσιν ἐκ τούτων αἰρετικοί. καὶ μετὰ τοὺς μ' χρόνους ἐκλείποντες οἱ πατριάρχαι προστάξει τῶν Σαρακηνῶν ἐκ τῶν μερῶν Συρίας χριστιανῶν προσέταξαν γίνεσθαι πατριάρχας, ὡς καὶ ἐγένοντο, ἕως οὗ Ῥωμαῖοι τὰς χώρας ἐκράτησαν. μετὰ δὲ τὸ κρατήσαι Ῥωμαῖους (J. 221^a) πρῶτος πατριάρχης Ἀντιοχείας ὁ μακαρίτης ἐγένετο Θεόδωρος, ἡγούμενος ὢν τοῦ μοναστηρίου τοῦ κυροῦ Ἀντωνίου ἐν τῷ θέματι τῶν Ἀρμενιακῶν. τοῦτον ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης ὁ Τσιμισχῆς χρυσοβούλιον δέδωκεν καὶ ἐκύρωσεν πάντα τὰ τετυπωμένα.

ὁμοίως καὶ πάσας τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ ἐν Ἀντιοχείᾳ καὶ ἐν τοῖς περίε
 μοναστηρίοις τὸ δίκαιον τοῦ πατριάρχου πεποιήκεν, ἀκολουθῶν τοῦς
 θεοῦ κανόνας καὶ τοῦς πρὸ αὐτοῦ πολιτικούς νόμους, ὡς καὶ αὐ-
 τοὶ πάντες διαγορεύουσιν. προσεκύρωσεν δὲ ὁ βασιλεὺς τοῖς κατὰ
 καιρὸν πατριάρχεις Ἀντιοχείας ἐνδιαίτημα τὴν ἐν Κωνσταντινου-
 πόλει μονὴν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν Ὁδηγῶν. καὶ ἐποίησεν
 Πολύε(ο)κτος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως
 προτρεπτικὸν ἔνγραφον τοῦ λειτουργεῖν καὶ χειροτονεῖν τοῦς κατὰ
 καιρὸν πατριάρχας Ἀντιοχείας ἐν τοῖς μετοχίοις αὐτοῦ, ἐν τε τῇ
 βασιλευούσῃ καὶ ἐν πᾶσι τῆς ἐνορίας αὐτῆς, ἔνθα ἂν καὶ μετόχι-
 ον ἐπιφέρεται, καὶ ἀναφέρεσθαι τὴν ὀνομασίαν αὐτοῦ. μετὰ ταῦτα
 Ἀγάπιος πατριάρχης Ἀντιοχείας παραιτησάμενος, ἀντ' αὐτοῦ
 Ἰωάννης προβάλλεται ὁ μακαρίτης. μεταμεληθεὶς δὲ ὁ Ἀγάπι-
 ος τὴν παραίτησιν, καὶ ὁ μακάριος Ἰωάννης φοβηθεὶς οὐκ
 ἐκαρτέρησεν ἐλθεῖν εἰς τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τῶν αὐτοῦ μη-
 τροπολιτῶν τελειωθῆναι τὴν ἱερωσύνην, ἀλλὰ κατὰ σπουδὴν προ-
 ἔδωκεν τὸ προνόμιον Ἀντιοχείας, καὶ ἀπὸ τότε ἐτυπώθη χειροτο-
 νεῖσθαι ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

ὑπὸ τοῦ μακαρίτου πατριάρχου Ἀντιοχείας κυροῦ Πέτρου
 Χριστόδουλος διάκονος τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας Ἀντιοχείας
 ὁ Ἀγιοστεφανίτης ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπελθὼν κουβουκλήσιος
 ἐτιμήθη ὑπὸ Μιχαήλ τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου, καὶ ἐν Ἀν-
 τιοχείᾳ ἐλθὼν ὡς τιμηθεὶς ὑπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου. ὁ
 δὲ κύρις Πέτρος μὴ καταδεξάμενος προδοῦναι τὰ τῆς ἐκκλησίας
 αὐτοῦ δίκαια, τὸν διάκονα ἀπεδίωξεν καὶ τὴν κέλευσιν διέρρηξεν,
 τὸν δὲ πατριάρχην ἔγραψεν αὐστηρὰς γραφὰς ἀναδιδάσκων τὸ δί-
 καιον, ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ ἀποστολικὸς θρόνος Ἀντιοχείας ὑπὸ τοῦ
 Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλὰ καὶ τὴν σφραγίδα παράνομον ἔχει ὁ
 Κωνσταντινουπόλεως διὰ σπουδῆς Ἰωάννου τοῦ ἀγιωτάτου, (ὅς) τὰ
 τῆς ἐκκλησίας Ἀντιοχείας προνόμια ἔδωκε. καὶ ἀντέγραψεν ὁ
 Κωνσταντινουπόλεως συγγνώμην αἰτῶν, ὅτι παρὰ γνώμην αὐτοῦ
 ὑπὸ τοῦ χαρτοφύλακος αὐτοῦ ἐγένετο τὸ σιγίλλιον. καὶ ὁ πατρι-
 ἀρχης μετὰ τοῦτο τὸν διάκονα συνεπάθησεν.

Ταῦτα πάντα εἰς τὸ προλεχθὲν βιβλίον οὕτως γράφουν. ἀπο-
 δεικνύει δὲ καὶ τοῦτο (ὅ) ἐκεῖ γράφων, ὅτι ὁ ἀποστολικὸς θρόνος τῆς

Ἀντιοχείας ἀπὸ θαλάσσης τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκράτει ἕως
 πάσης· ἀνατολῆς καὶ ἔνεκεν τοῦτο πάσης Ἀνατολῆς ὀνομάζεται
 πατριάρχης, ἐπειδὴ τῶν πρώην ἡμερῶν ἀπεκόπη μέρος (π. 221^b)
 πρὸς Κωνσταντινούπολιν. μετέπειτα δὲ πάλιν ἐπὶ Σεβήρου Ἀν-
 τιοχείας θέλων μὴ τοῦτον καθαίρουν προέδωκεν τὰ λοιπά. ταῦτα
 πάντα ἐκεῖ μνημονεύουσιν εἰς τὸ προλεχθὲν βιβλίον.

Περὶ δὲ τὴν τάξιν τῶν μεγάλων θρόνων ἴδε τὸν κύριον Ἰωάν-
 νην τοῦ διποτάτου εἴτε ἀλλαχοῦ, ὅπου εὑρῆς τὰς ἐπιστολάς
 τοῦ κυροῦ Πέτρου τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας, καὶ νὰ εὑρῆς
 ἐπιστολὴν εἰς τὸν Βενετίας. εἴτε εἰς τὰς αὐτὰς ἀλλαχοῦ, καὶ ἐκεῖ
 συσταίνει καὶ ἀποδεικνύει τὸν Ἀντιοχείας μόνον ὄντα καὶ λεγόμε-
 νον πατριάρχην, οἱ λοιποὶ δὲ εἰς ἕκαστος τὴν ἰδίαν προσωνομίαν
 κέκτηται. καὶ τὸ θεῖον μύρον ἐξ ἀρχῆς ἄλλη οὐκ ἠγιάζετο. γρά-
 φει δὲ εἰς ὑπερ προεῖπα ἄνωθεν βιβλίον ἱστορικὸν εἰς πρακταῖα
 τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἀγίας συνόδου, ὅτι ἐτυπώθη δὲ τὸ μύρον
 πανταχοῦ ἀγιάζεσθαι· πρῶτον γὰρ ὑπὸ τοῦ Ἀντιο-
 χείας μόνου ἠγιάζετο· μαθὼν δὲ ὅτι δώρων ἔνεκα
 δίδοται, ἐτυπώθη παντὶ ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων ἀγιάζε-
 σθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς φιλοφρονήσας τὴν σύνοδον
 τῶν χ' πατέρων, ἀπέλυσεν ἕκαστον εἰς τὰ ἴδια.
 ταῦτα εἰς πρακταῖα τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου γράφουν, καθὼς
 καὶ προείπαμεν. τοῦτο δὲ ὑπομνήζω τὴν κατὰ θεὸν σας ἀγάπην
 σκοπῆσαι, μήπως ἐφθασεν καιρὸς πληροῦσθαι τὸ τοῦ μεγάλου
 Ἀντωνίου ρητὸν καθὼς καὶ ἀναγινώσκειται τὸ λέγον, ὅτι ἔρχε-
 ται καιρὸς, ἵνα οἱ ἄνθρωποι μανῶσιν καί, ἐπ' ἂν ἴδω-
 σὶν τινα μὴ μαινόμενον, ἐπαναστήσονται αὐτὸν λέ-
 γοντες, ὅτι σὺ μαίνει διὰ τὸ μὴ εἶναι ὅμοιος αὐτοῖς.
 ἐγὼ ὅμως, ὡς καὶ νομίζω, τέως κατὰ προαίρεσιν τῷ κατὰ θεῶ ζήλω
 κινούμενος καὶ ὡς αὐτὸς δώσει ἰσχὺν διὰ τὴν αὐτοῦ ἀγάπην καὶ
 τὴν ὁμοίαν τὴν τοῦ πλησίον, εἴ τινα ἐρμηνεῖαν ἐντόχῳ τῶν θείων
 γραφῶν, φανερωπιῶν διὰ τὴν ἐπιγνομένην πλάνην προφάσει τῶν
 θείων γραφῶν. ἔνεκεν τοῦτο ὅταν καὶ ἤμουν αὐτόθι, καθὼς γινώ-
 σκεις, ἔδειξά σε εἰς τὸν Πραξαπόστολον τὸ κεφάλαιον περὶ τῶν
 ἁγίων ἀποστόλων τὸν κληρὸν, καθὼς ἐκεῖ λέγει, ὅτι ἔβαλον κλη-
 ρους. καὶ οἶδας, πῶς τὸ ἐρμήνευσεν ἐκεῖ ὁ θεὸς Χρυσόστο-

μος καὶ πῶς ἦτον ἡ ὑπόθεσις τοῦ κλήρου ἐκείνου, καὶ οὐχ ὡς
 πλανῶντες τινὲς ἐκ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας καὶ φέρουσιν παράλογον
 ἀφορμὴν εἰς μαρτυρίαν, καὶ ἀγνώστως τὴν θείαν παρερμηνεύουσιν
 γραφὴν, καὶ κλήρους ποιοῦσιν, καὶ πράττουσιν τὰ ἅπερ εἰσὶν ἀπ-
 ηγορευμένα παρὰ τῶν θείων γραφῶν ἐκ τῆς τῶν χριστιανῶν
 παραδόσεως. ῥῦσαι ἡμᾶς, Κύριε, πάντας ἐκ τὰς τοιαύτας καὶ ἐτέ-
 ρας διαφόρους πλάνας καὶ ἐξελοῦ ἐκ τῆς παγίδος τοῦ σατανᾶ
 πρεσβείαις τῆς ὑπερενδόξου θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων ἀμήν:—

17 июля 1850 г.

Сплавн.

C. Слово 35-ое о цатахъ.

λε΄. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν πνευματικῶν ἡμῶν ἀδελφῶν
 τῶν ἐπιλεγομένων Τζάτων.

Τὸ ἴσον τοῦ πατριαρχικοῦ πιττακίου τοῦ ἀποσταλέν-
 τος πρὸς τὸν κύριον Εὐφύμιον πατριάρχην Ἱεροσο-
 λύμων.

Ἐπιγραφή. Τῷ θεοειδεστάτῳ καὶ ἁγίῳ ἡμῶν δεσπότη
 τῷ θεοτιμήτῳ πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων οἱ ἐνδημῶντες ἐν
 Ἄντιοχείᾳ ἀρχιερεῖς καὶ τοῦ κλήρου οἱ πρόκριτοι, τὰ τέκνα
 καὶ δοῦλοι σου:—

Ἐχρῆν μὲν ἡμᾶς, θεοτίμητε ¹⁾ ἡμῶν καὶ ἅγιε δέσποτα, διὰ
 γραμμάτων αἰεὶ καὶ προσαγορεύειν σοι καὶ ἀσπάζεσθαι καὶ τὴν
 ὀφειλομένην τὴν κατὰ θεόν σου πελιῶσαν ²⁾ ἀποδιδόναι προσκύνη-
 σιν, ὥστε τῶν ἁγίων σου με(λ. 233^a)ταλαγχάνειν εὐχῶν καὶ
 παρὰ σου εὐλογεῖσθαι. ἀλλ' αἰ συμβᾶσαι ἡμῖν περιστάσεις καὶ ἡ
 γενομένη τῶν πραγμάτων ἐναλλαγὴ τοῦ δέοντος ἡμᾶς περιόπτου-
 σιν τοῦ συμφέροντος, ἐπειδὴ καὶ ἀποίμαντοι διατελοῦμεν, καὶ οὐκ
 ἔστιν ὅστις ἡμᾶς εἰς ἐν συνάξει διεσπαρμένους ὄντας καὶ θηρσίν
 εὐάλωτον ³⁾ ὑπερηγμένους θήραμα. νῦν δὲ καινοῦ ⁴⁾ τοῖς ὡσὶν
 ἡμῶν παρεμπροσθέντος ⁵⁾ ἀκούσματος, τὴν παροῦσαν γραφὴν πρὸς
 τὴν ἀγιωσύνην σου τεθαρρήκαμεν, τοῦτο μὲν τὴν ὀφειλὴν αὐτὴν
 ἀποτινύντες τῆς προσκυνήσεως καὶ τὴν παρ' αὐτῆς εὐλογίαν αἰτού-
 μενοι, τοῦτο δὲ καὶ περὶ τοῦ ἀκουσθέντος δηλοῦντες: ἴσως γὰρ εἰς
 τὰς σὰς οὐκ ἀνηρέχθη τοῦτο ἀκοῆς. ἠκηρόημεν γάρ, ὅτι τῶν Τζά-

¹⁾ θεοτίμητε cod. ²⁾ cod. посправляяте насъ πελιώειταν(?) ³⁾ εὐ-
 άλωτων cod. ⁴⁾ καινοῦ cod. ⁵⁾ παρεμπροσθέντος cod.

των Ἀρμενίων τινῶν, ἦτοι τῶν ἀναχωρητῶν τῆς τῶν Ἀρμενίων
 θρησκείας, αὐτοῦ ¹⁾ ποῦ ποιησαμένων τὴν κατοίκησιν καὶ ἡσυχά-
 ζειν αὐτοῖσι προελομένων, τινὲς πάντως τοῦ μισοχάλου ἐχθροῦ ἐπι-
 τίθενται: τοῦτοις ²⁾ καὶ ὡς οὐκ ὀρθοδόξους ³⁾ διαβάλλουσιν καὶ παντοίῳ
 τρόπῳ λυποῦσιν αὐτούς. εἰ γὰρ τοιοῦτοι καὶ δεκταῖοι ἤγούντο παρὰ
 τῶν προηγησαμένων ἀγιωτάτων πατριαρχῶν ἡμῶν, καὶ τινες αὐ-
 τῶν ἀδελφοὶ ἐντεταγμένοι: εἰσὶν ἐν τε τῇ σεβασμῇ μονῇ τοῦ ἀγί-
 ου Συμεῶν τοῦ Θαυματουργοῦ καὶ ἐν ἐτέραις μοναῖς, ἐν
 αἷς καὶ λειτουργοῦσιν καὶ τῶν ἀχράντων μυστηρίων τοῖς ὀρθοδό-
 ξοις συμμεταλαμβάνουσιν, καὶ οὔτε ἔκπαλαι τῶν χρόνων μέχρι τοῦ
 νῦν ἐνέσκηψεν ἀμφιβολία περὶ τὴν δόξαν αὐτῶν. ταῦτα οὖν ἡμεῖς
 ὡς εἰδότες ἐδηλώσαμεν, τῆς σῆς δὲ βουλήσεώς ἐστιν ἡ τῇ γνώ-
 μη τῶν προηγησαμένων μακαριωτάτων πατριαρχῶν ἐπακολουθή-
 σαι, ἢ ἄλλως πως κατὰ τὸ δοκοῦν καὶ ἀρέσκον θεῷ διαπράξα-
 σθαι. αἰ οὖν τιμῆαι καὶ ἁγίαι σου εὐχαὶ χαρισθείησαν ἡμῖν διὰ
 βίου παντός.

Τὸ ἴσον τοῦ πιττακίου τοῦ ἀποσταλέντος ἐκ τὸν ἁγίον
 θαυματουργὸν Συμεῶν πρὸς τὸν κύριον Εὐφύμιον πα-
 τριάρχην Ἱεροσολύμων μετὰ τοῦ πατριαρχικοῦ πιττακίου.

Ἡ ἐπιγραφή. Τῷ μακαριωτάτῳ καὶ ἁγίῳ δεσπότη μου
 τῷ τρισμακαρίῳ πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων, Πέτρος ἐλά-
 χιστος μοναχὸς πρεσβύτερος καὶ καθηγούμενος καὶ ἀρχι-
 μανδρίτης τῆς σεβασμῆς μονῆς τοῦ ἐν τῷ Θαυμαστῷ Ὁρει-
 θαυματουργοῦ καὶ ἀγίου Συμεῶν, ὁ δοῦλος τῆς εὐ-
 χῆς σου.

Μακαριώτατε δέσποτά μου καὶ ἀγιώτατε. φήμη τις ἐπῆλθεν
 ταῖς ἡμέ(λ. 233^b)τέραις ἀκοαῖς περὶ τῶν αὐτοῖσι ὄντων ἀνα-
 χωρητῶν τῶν Τζάτων, αὐτοῦ ποῦ ποιησαμένων τὴν κατοίκησιν καὶ
 ἡσυχάζειν προελομένων. τινὲς πάντως ἐπηρέα τοῦ μισοχάλου ἐχ-
 θροῦ ἐπιτίθενται τοῦτοις καὶ ὡς οὐκ ὀρθοδόξους διαβάλλουσιν καὶ
 παντοίῳ τρόπῳ λυποῦσιν αὐτούς. καὶ οὗτοι, δέσποτα ἅγιε, δεκταῖ-
 οὶ ἤγούντο παρὰ τῶν προηγησαμένων ἁγίων γερόντων καὶ τῶν
 ἀγιωτάτων πατριαρχῶν, καὶ τινες ἐξ αὐτῶν συντεταγμένοι εἰσὶν

¹⁾ αὐτοῦ cod. ²⁾ τοῦτοις cod. ³⁾ ὀρθοδόξους cod.

εἰς τὴν ἀδελφότητα τῆς ἁγίας ἡμῶν μονῆς, καὶ συλλειτουργεῖν καὶ συγκοινωνεῖν ἡμῖν ἐν πᾶσι παρ' ἐκείνων τῶν ἁγίων γερόντων καὶ συναυλιέσθαι ὠρίσθησαν ὡς ὀρθόδοξοι. καὶ εἰ οὐκ ἀκριβῶς ἠρεύνησαν καὶ ὀρθὰ φρονούντων εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, οὐκ ἂν τούτους ἐδέξαντο. καὶ ἡμεῖς ὡς εἰδότες τὰ κατ' αὐτοὺς ἐδηλώσαμεν τὴν σὴν μακαριότητα, σοὶ δὲ ἐστὶν θέλησις κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῇ καὶ τῷ θεῷ ἀρέσκον διαπράξασθαι. ἡμᾶς δὲ τοὺς ἀναξίους δούλους σου ἀξιούμεν, ἵνα (δτε) πρὸς τὸ θεῖον τελεσιουργεῖς, εὐχαῖς σου μὴ ἐπιλάθῃ· ὡς δούλοι γὰρ ἀνάξει τολμήσαντες ἐγράψαμεν.

Перенисано 13 июля 1850 г.
въ Синайскомъ монастырѣ.

D. Слово 36-ое ■ глѣхъ же цагахъ.

λς'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἀββᾶν Γεράσιμον περὶ τῶν αὐτῶν. καὶ τὸ ἴσον τοῦ πιττάκιον τὸ ἀπολυθὲν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα πρὸς τὸν ἀββᾶν Γεράσιμον, ὅπως ἀναγνωσθῆ ἐπιμέσεως μετὰ τῶν δύο πιττάκιων τοῦ τε πατριάρχου καὶ τοῦ ἁγίου Συμεῶν τοῦ θαυματουργοῦ τῆς μονῆς.

Ἠγαπημένον καὶ πνευματικόν μου τέκνον. ὡς ἠκούσαμεν παρά τινων, ὅτι τινὲς τῶν αὐτόθι ἐν ἀγνοίᾳ καὶ παρακινήσει σατανικῇ κινούμενοι διὰ λόγων λυκοῦσι τοὺς αὐτόθι ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς λεγομένους Τζάτους, καὶ ὅμως οὐ φανερῶς καὶ κατὰ πλάτος, ἀλλὰ κρυφίως καὶ φθόνῳ σατανικῷ καὶ ἄλλας τινὰς σαρκικὰς ἀφορμὰς προβαλλόμενοι. καὶ ἵνα μὴ ἔξ ἀγνοίας τῶν ἀκουόντων ἰδιωτῶν καὶ πάλιν τῶν ζητούντων ἀφορμὰς ἀπωλείας, τῶν πονηρῶν λέγω δαιμόνων, τὴν ῥίζαν τοῦ τοιοῦτου πονηροῦ καὶ σατανικοῦ φυτοῦ καὶ τῶν ὁμοίων τούτων ἕκαστος τὸ κατὰ δύναμιν διὰ τὸν τῆς ἀγάπης θεσμὸν τοῦ Χριστοῦ συνεργοῦντος ἐκριζώσῃ ἀγωνισθῆτω. ἐγὼ δὲ ὧδε, τοῦ κυρίου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν καὶ τῆς ἀχράντου μητρὸς αὐτοῦ τῆς θεοτόκου καὶ πάντων αὐτοῦ τῶν ἁγίων συνεργησάντων, τὸ κατὰ δύναμίν μου (π. 234^α) οὐκ ἠμέλησα καὶ εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν εἰς τὸ πατριαρχεῖον καὶ εἰς τὸν ἅγιον Συμεῶν τὸν αὐθέντην μας τὸν θαυματουργόν. καὶ ἐπιμέσεως ἠρευνήθη ὑπὸ πάντων ἐν ἀκριβείᾳ καὶ φανερῶς ἀπεκαθαιρίσθησαν πάντα χάριτι Χριστοῦ. καὶ ἰδοὺ ἀπελύσαμεν τὰ πιττάκια καὶ τὰς

ἐγγράφους μαρτυρίας καὶ πληροφορίας. ὅμως καὶ ἐγώ, ἐσὺ καλὰ με ἐξεύρεις, ἠγαπημένον μου τέκνον, ὅτι ἐκπαίδοθεν συνανετράφης μοι καὶ ἐξεύρεις, ὅτι ὧδε εἰς τὸ μοναστήριον μὲ τοὺς ἀδελφοὺς τούτους, εἰς τὴν θεοτόκον λέγω τὴν ἐπονομαζομένην τοῦ Ῥοιδίου, οὐχ ἀπλῶς καὶ ἀσκόπως ἐκάθησα. ἀλλὰ καθὼς ἐξεύρεις, ὅταν ἐπαρεδόθη ἡ Ἀνπόχεια, ἦλθα ὧδε εἰς τὴν θεοτόκον εἰς τὸ Ῥοιδὴν καὶ ἤῤα πρῶτον μὲν τὸν τόπον ἀπερίκοπον ἀπὸ τῶν ἐθνῶν καὶ ἀπὸ πανταχόθεν καὶ ἤσυχον καὶ συνεργοῦντα τὸν σκοπὸν μου, ὡς ἠγάπουν καὶ ἠθελα, καθὼς με ἐξεύρεις. ἔπειτα πάλιν ἠῤρα τοὺς ἀλλογλώσσους ἀγροίκους καὶ ἰδιώτας καὶ ὁμοπίστους, καθὼς καὶ τοὺς Αἰγυπτίους ἐκείνους ἀλλογλώσσους καὶ ἰδιώτας οἱ πρῶην ἐκεῖνοι πατέρες ἡμῶν Ῥωμαῖοι. καὶ ὅμως ἐγὼ εἰ καὶ ἀνάξιος ὢν, ἀλλὰ δούλος αὐτῶν ἔκρινα εἶναι με διὰ τὸ σχῆμα, καὶ ὡς νομίζω τὸ κατὰ δύναμιν τewe τὸ ὅσον μικρόν τι σπουδάζω τούτους μιμεῖσθαι. οὐκ ἀσκόπως δὲ ὧδε ἐκάθησα, ἀλλὰ πρότερον ἐξερεύνησα εἰς τὸν ἅγιον Συμεῶν τὸν θαυματουργόν τοὺς εἰδότης καὶ γνωστικούς, καὶ ἀπλῶς καὶ ἀλλαγῶς τοὺς γινώσκοντας τὰς θείας γραφάς. καὶ πάλιν ἔγραψα εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν εἰς τὸ πατριαρχεῖον, καὶ ἀπέλυσέν με ὁ δεσπότης ὁ σακελλίου πιττάκιν περιέχον τὴν αὐτῶν μαρτυρίαν καὶ τῆς αὐτῶν τελείας πίστεως τὴν πληροφορίαν διαλαμβάνον οὕτως καὶ λέγον, ὅτι τοὺς Τζάτους ὁμεῖς μᾶλλον οἴδατε· ἐν τῇ καθ' ὁμᾶς γὰρ ἀσχοῦνται¹⁾ μονῇ. εἰ δὲ τούτους οἱ προηγησάμενοι ἅγιοι πατέρες ἀλλοτρίους τῆς ὀρθῆς ἐγίνωσκον πίστεως, πῶς τούτους συνοικεῖν καὶ συνδιαγείν αὐτοὺς καὶ συναναστρέφασθαι κατεδέξαντο, ἢ πῶς οἱ μακαριστοὶ πατριάρχαι ἐν ᾧ τῷ πανιέρῳ τόπῳ εἰσέρχεσθαι αὐτοὺς καὶ εὐχὰς ἐπιτελεῖν καὶ λειτουργίας παρεχώρησαν, εἰ μὴ ὀρθῶς φρονούντας ἠπίστησαντο.

Ταῦτα περιεῖχεν τοῦ σακελλίου τὸ πιττάκιν καὶ ἀπέλυσέν με το εἰς τὸν ἅγιον Συμεῶν, ἐν ᾧ καὶ φυλάττω το ἐκ πίστεως. (π. 234^β) καὶ ἄλλας γραφάς ἀπέλυσάν με περιέχοντα τελείαν πληροφορίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ προ-

¹⁾ ἀσχοῦντες σοῦ.

τροπήν τῆς εἰς αὐτῶν συνοικίσεως καὶ συνδιαγωγῆς καὶ συγκοινωνίας τῶν θείων μυστηρίων, λέγοντα οὕτως, ὅτι τοῖς ὀρθῶς περὶ τὴν ἀμώμητον τῶν χριστιανῶν ἔχοντας πίστιν οὐκ ἔστιν σφαλερὸν συγκοινωνεῖν τῶν θείων μυστηρίων καὶ μεταδιδόναι αὐτοῖς καὶ παρ' αὐτῶν 5 μεταλαμβάνειν· οὐδὲ γὰρ περὶ τὴν γλῶσσαν ἐστὶν ἡ διαφορὰ καὶ τὸ ὑποκτον, ἀλλὰ περὶ τὴν πίστιν αὐτὴν τὴν ὀρθήν.

Καὶ ταῦτα οὕτως εἶχον καὶ ἄλλα πλείονα ἔχοντα τελείαν πληροφορίαν. καὶ ὁμως οἱ τὰς θείας γραφὰς ἐρευνοῦντες οἶδασιν τὰ 10 τοιαῦτα ἐξετάζειν, τὰ περὶ πίστεως λέγω. αὐτὸς δὲ ὁ μέγας Βασίλειος εἰς τὸν α' αὐτοῦ κανόνα σαφῶς περὶ τὰς τοιαύτας διαφορὰς λέγει ἐκεῖ, τί ἐστὶν αἵρεσις καὶ τί σχίσμα καὶ τί παρασυναγωγή. καὶ οὕτως μὲν ὁ ἅγιος περὶ τὰς τοιαύτας διαφορὰς λέγει, ἅς ὁ ζητήσας εὐρήσει. τούτους δὲ τοὺς ἀδελφούς ἡμῶν τοὺς 15 λεγομένους Τζάτους. ἔπου ἂν εἰσιν καὶ εἰς οἶον κατοικοῦσιν τόπον ἀπὸ πανταχόθεν ἐξερευνήσαντες, εὐρομεν αὐτοὺς χάριτι Χριστοῦ ἀνεπιλήπτους εἰς τὰ τοιαῦτα, εἰς τε τὰ περὶ πίστεως, ὁμοίως καὶ εἰς τὰ σχίσματα καὶ τὰς παρασυναγωγὰς. καὶ γὰρ ὁ μητροπολίτης τῆς ἐνορίας αὐτῶν καὶ τῆς χώρας Μεσοποταμίας, ἐν ᾧ καὶ 20 οἰκοῦσιν ἀπὸ τῶν ἄνωθεν χρόνων, εἰ καὶ διὰ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν ἐθνῶν ἐσχωρησθήσαντινες ἐξ αὐτῶν εἰς διαφόρους χώρας, ἀλλ' ὁμως, καθὼς καὶ εἶπαμεν, ὁ μητροπολίτης αὐτῶν ἐκ (τοῦ) τῆς Ἀντιοχείας πατριαρχοῦντος χειροτονεῖται, ὡς θρόνος ὑπάρχων πάσης Ἀνατολῆς. καὶ ἐνθεσμον καὶ κανονικὸν αὐτῶν ἐστὶν τὸ ἱερατεῖον 25 καὶ ὅλον αὐτῶν τὸ σύστημα ¹⁾ καὶ ἔξω πάσης χάριτι Χριστοῦ ὑποψίας. καὶ ὁμως αὐτοῦ πάλιν τὸν βίον τοῦ μεγάλου πατρὸς ἡμῶν Σάββα ἐντυχόντες εὐρήσετε ²⁾ τούτους συνοικοῦντας τὸν μέγαν ³⁾ καὶ εἰς τὴν θεόκτιστον ἐκκλησίαν ἐπιτραπῆναι παρὰ τοῦ ἁγίου ἐν τῇ ἀρμενίῳ διαλέκτῳ ψάλλεσθαι τὴν ἀκολουθίαν, τοὺς δὲ ἑλληνιστάς 30 παραμίαν πάλιν ψάλλειν, καθὼς καὶ οἱ ἐνταῦθα ἀδελφοὶ ἡμῶν ψάλλουσιν τῇ τῶν Ἀρμενίων διαλέκτῳ καὶ οἱ ἑλληνισταὶ ⁴⁾ παραμίαν, εἰς διαφόρους δὲ χοροὺς διὰ τὸ μὴ ἔχειν ὄμο ἐκκλησίας, μό-

¹⁾ τὸ σύστημα cod. ²⁾ εὐρήσετε cod. ³⁾ μέγα cod. ⁴⁾ ἐνλοισαὶ cod.

νον τὸν πρῶτον ἕμνον ἑλληνιστὶ λέγουσιν, καθὼς καὶ εἰς τοῦτο ὁ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Σάββας παρέδωκεν διὰ τὴν προσθήκην καὶ (π. 235^a) ὑπόληψιν Πέτρου τοῦ Γναφέως τό, Ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς. καὶ αὐτοῦ πάλιν τὸν βίον τοῦ μεγάλου πατρὸς ἡμῶν 5 Θεοδοσίου ἐντυχόντες εὐρήσετε ¹⁾ τούτους μετ' αὐτὸν συνοικοῦντας καὶ εἰς ἐκκλησίαν τῇ ²⁾ τῶν Ἀρμενίων διαλέκτῳ παραμίαν ψάλλειν τὴν ἀκολουθίαν. καὶ ἀρκετὸν ἡμῖν μιμῆσθαι τούτους τοὺς δύο μεγάλους φωστῆρας. τὸ δὲ εἰς τὴν τῶν ἑλληνιστῶν ἐκκλησίαν προτραπῆναι καὶ παρὰ τοῦ μεγάλου πατρὸς ἡμῶν Σάββα καὶ παρὰ 10 τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου εἰσέρχεσθαι καὶ μεταλαμβάνειν τῶν θείων μυστηρίων, ὡς φαίνεται, διὰ τὴν ἑλλειψιν τοῦ ἱερατείου ἦν, ὅτι ἀκρίβειαν πολλὴν εἶχαν οἱ ἅγιοι πατέρες εἰς τὸ ἱερατεῖον καὶ μόλις ποτὲ καὶ ἐν πολλῷ συστήματι κατεδέχοντο ἱερέα ἕνα ἔχειν ἢ καὶ μηδὺλως ἐγίνωσκον γὰρ τὸ βῆρος καὶ τὸν κίνδυνον τῆς ἱερωσύνης. 15 καὶ μαρτυρεῖ τοῦτο αὐτὸς ὁ βίος τοῦ μεγάλου πατρὸς ἡμῶν Σάββα, ὁμοίως καὶ τοῦ μεγάλου πατρὸς ἡμῶν Παχωμίου καὶ ἀρχηγοῦ τῶν κοινοβίων, ὅτι καὶ εἰς τῶν ἀμφοτέρων τὰ μοναστήρια εἰς τε τὴν λαύρα(ν) καὶ τὸ κοινόβιον πόσοι μοναχοὶ ἐγένοντο καὶ ἴδιον ἐκ τοῦ αὐτόθι μοναχοὺς εἰς πρεσβυτέρου χειροτονίαν οὐκ εἶχον, 20 ἀλλὰ καιροῦ καλοῦντος ἐκ τῶν πλησίον πρεσβυτέρων προσεκαλοῦντο ποιεῖν αὐτοὺς τὴν ἱερὰν λειτουργίαν, ὥστε ἀναγκασθῆναι ὕστερον καὶ οὐκ ἄλλους τινάς. καὶ αὐτὸς μὲν ὁ μέγας Παχώμιος τὸ βῆρος τῆς ἱερωσύνης ἐξέφυγεν. ὁ δὲ μέγας πατὴρ ἡμῶν Σάββας τὴν χειροθεσίαν ἄκων καὶ μὴ βουλόμενος παρὰ τοῦ πατριάρχου 25 Ἱεροσολύμων ἐδέξατο, κρίναντος τὸ βῆρος αὐτὸς ἀναδέεσθαι καὶ μὴ ἑτέρους προτρέφαι εἰς τοῦτο ὑπεισελθεῖν. αὕτη ἐστὶν ἡ αἰτία, καθὼς καὶ ἐκ τοῦ βίου τῶν ἁγίων καὶ ἀπὸ ἑτέρων συγγραμμάτων ὁ κατὰ θεὸν φιλοπονήσας εὐρήσει τὸ ἀληθές. τὴν δὲ ἀκρίβειαν καὶ τὸν κίνδυνον, καθὼς καὶ προείπαμεν, τῆς ἱερωσύνης οὐ 30 μόνον αἱ λοιπαὶ θεῖαι γραφαὶ ἐμφανίζουσιν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἱερωσύνης ἕξι λόγοι τοῦ θείου Χρυσοστόμου πλαυτέρως διεξέρχονται, εἰ καὶ περὶ ἀρχιερωσύνης διαλέγεται. καὶ ὁμως ὁ μετὰ θεὸν ἕτερον τι κρεῖττον καὶ ἀληθέστερον ἐννοήσει (καὶ) ὠφελήσει τοὺς

¹⁾ εὐρήσετε cod. ²⁾ τὴν cod.

ἐντυγχάνοντας καὶ ἡμῖν, ὅτι ἰδιώτης εἰμί καὶ ἐγχώριος καιτῆς ὠφελείας εἰς πᾶν πρᾶγμα ἐπιζητῶ.

Τέως πολλὰ ἐρευνήσας τὸ κατὰ δύναμιν περὶ τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τούτους (π. 235^b) τοὺς ἐπιλεγομένους Τζάτους, καὶ οὐχ εὖρηται πώποτε, ὅτι ἀπὸ τότε ἐκ τὰς ἡμέρας τοῦ μεγάλου πατρὸς Θεοδοσίου καὶ τοῦ μεγάλου Σάβα ἐν ᾧ καὶ πρώην ἡ ἀγία μεγάλη ἐν Χαλκηδόνι σύνοδος τοῖς αἰρετικοῖς Ἀρμενίοις ἐχώρισεν καὶ ἀνεθεμάτισεν τοὺς ἐξάρχοντας αὐτῶν, ἔπειτα πάλιν παρ' αὐτῶν τῶν δύο φωστήρων, τοῦ μεγάλου πατρὸς λέγω Σάβα καὶ Θεοδοσίου, ἀγωνισθέντων καὶ τὰ ζιζάνια ἀπὸ τῶν καθαρῶν σίτων διαχωρισθέντων καὶ τῶν ὀρθοδόξων τούτων τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν καὶ τῶν ὁμοίων αὐτῶν ἐναπομεινάντων καὶ ἠνωμένων τῇ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ μετὰ τῶν ὀρθοδόξων, οὐχ εὖρηται πώποτε, ὅτι ἀπὸ τότε ἔσφαλαν οἰονδήποτε σφάλμα, εἴτε κἂν εἰς σχίσματα εἴτε εἰς παρασυναγωγάς, καθὼς τινες πολλαχῶς ἔπαθον τῶν ἡμετέρων, οἵτινες ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τῶν θείων πατέρων καλῶς ἐναρξάμενοι ὕστερον εἰς σχίσματα καὶ παρασυναγωγάς ἐξετράπησαν. τούτους δὲ τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν ἕως τὴν σήμερον οἱ πατέρες ἡμῶν καὶ αὐτοὶ οἱ μακαριστοὶ πατριάρχαι, ὅταν ἐπὶ συνόδου τίποτες κινήθῃ κατὰ τῶν αἰρετικῶν Ἀρμενίων, ἐὰν καὶ εὖρεθῇ ἐκ τούτους τις ἔχοντα γνῶσιν τὴν θεϊκὴν, τούτους ἔχουσι μετὰ θεοῦ εἰς ἀντιπαράταξιν τῶν ἐναντίων, ὡς τὴν γλώσσαν καὶ τὰς γραφὰς αὐτῶν ἐπισταμένους, καθὼς καὶ ὧδε ἐπὶ τῶν μακαρίων πατριαρχῶν ἐν τοῖς ἡμετέροις καιροῖς ἐγένετο, καὶ πλείστων ὄντων τῶν αἰρετικῶν Ἀρμενίων ἐκ τούτους λίαν ὀλίγοι τινὲς ἐπὶ συνόδου οὐδὲ ρῆξαι γλώσσαν ἢ κινήσαι τοῖς αἰρετικοῖς ἀφήσαν κατὰ τῶν ὀρθοδόξων. ταῦτα πάντα ἡμεῖς τὸ κατὰ δύναμιν ἐρευνήσαντες περὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν τῶν ἐπιλεγομένων Τζάτων ἠύραμεν. ὁ δὲ δυνάμενος μετὰ θεοῦ καὶ πλείον τι ὠφελῆσαι καὶ τοῦτο μετὰ χαρᾶς ἀποδεχόμεθα, ὡς ἰδιῶται ὄντες ἡμεῖς καὶ τὰ τῶν σοφῶν καὶ γραμματικῶν μὴ ἐπιστάμενοι. τὰς δυνάμεις τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τοιούτων γνωστικῶν τὴν γνῶσιν μὴ ἐπιστάμενος, μόνον ταῦτα πάντα ἐξερευνήσας ἐν ἀκριβείᾳ ἐκ τῶν ἔσωθεν καὶ πάλιν ἐκ τοῦ ἔσωθεν συνειδότης τὴν πληροφορίαν λαβὼν, συμμαρτυρούντων¹⁾ τῶν γρα-

¹⁾ συμμαρτυρούντων cod.

φικῶν καὶ πατρικῶν παραδόσεων, καὶ τὴν πᾶσαν ἀνάπαυσίν μου, καθὼς με γινώσκεις, ἐποίησεν ὁ θεὸς διὰ πρεσβειῶν τῆς θεοτόκου ὧδε καὶ πάλιν διὰ πρεσβειῶν τοῦ ἀγίου (π. 236^a) Συμεῶν εἰς τὸ αὐτοῦ ἅγιον καὶ θαυμαστὸν ὄρος τοῦ αὐθέντου μας τοῦ ἀγίου Συμεῶν τοῦ θαυματουργοῦ. καὶ ποτὲ μὲν ἐκεῖ, ποτὲ δὲ ὧδε κάθομαι καὶ ἀναπαύομαι¹⁾, ὡς ἔχει ὁ σκοπὸς μου, ὃν γινώσκεις· ἕκαστος, γὰρ ἐὰν οὐκ εὖρη, ὡς ἀγαπᾷ καὶ θέλει, οὐκ ἀναπαύεται²⁾, εἴτε σαρκικῶν εἴτε πνευματικῶν.

Τοῦτο δὲ γινώσκει, πνευματικὸν μου τέκνον, ὅτι καθὼς καὶ πρώην ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ μακαρίτου πατριάρχου κυρίου Θεοδοσίου ἐνεχειρίσθη καὶ ἐπετράπη, ἀναξίου μου ὄντος, τὸ διδασκαλεῖον³⁾, ἀρτίως πάλιν οὐκ ἐσυνεχώρησάν με καταλιπεῖν τοῦτο οἱ προεξάρχοντες καὶ οἱ ἀρχιερεῖς τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπεκύρωσαν καὶ ἔγραψαν ἐν ἀσφαλείᾳ προτροπτικὸν καὶ ἀπέλυσάν με το μὲ τὸν κύριν Σαμουήλ τὸν μητροπολίτην Ἀδάνης. καὶ ὡς ἐνόμισα βαρετὸν μου εἶναι καὶ ὑπὲρ τὸ μέτρον μου, οὐκ ἐδεξάμην τοῦτο, ἀλλὰ ἀπέστρεψά το παρακαλῶν διὰ τὸ προθυμούμενος τὴν ἡρεμίαν καὶ ξενιτείαν. ἄρτι πάλιν ἠλάφρωσάν το ὡς ἤρμωζεν ἀκινδύως καὶ ἀπέλυσάν με το μὲ τὸν πνευματικὸν ἀδελφὸν τὸν κύριν Κοσμᾶν τοῦ κυροῦ Ῥωμανοῦ τοῦ αὐτόθι ἐγκλειστοῦ. καὶ ἐφοβήθη τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἀποστρέφειν τοῦτο πάλιν ἐκ δευτέρου, ὅτι οὐκ ἔχει τινα δυσχέρειαν καὶ ὑπὲρ τὸ μέτρον μου, οὐδὲ ἐμποδίζοντά με εἰς τὸν πρώην ὃν εἶχα σκοπόν· μᾶλλον δὲ καὶ ἔγραψάν με, ὅτι ἐβίασάτο σε ἡ καθολικὴ ἐκκλησία εἰς τοῦτο. καὶ διὰ τοῦτο ἐδεξάμην τοῦτο εὐλογίαν καὶ χάριν ἀναξίου⁴⁾ μου ὄντος εἰς τὴν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν, ὡς ἐκ χειρὸς κυρίου τοῦ θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν καὶ τῆς ἀχράντου μητρὸς αὐτοῦ θεοτόκου καὶ τοῦ δεσπότου ἡμῶν τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου, ἐν ᾧ καὶ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον πάσης Ἀνατολῆς ἢ Ἀντιόχου πόλις τετίμηται, ἐγὼ δὲ εἰ καὶ ἀνάξιος, ἀλλὰ τάχα, ὡς καὶ νομίζω, ὡς μοναχὸς δοῦλος τῶν δούλων τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας. καὶ εἰ μὴ τὴν οὕτως καὶ εἰ εἶχεν τίποτες δυσχέρειαν, οὐ μὴ τὸ ἐδεξάμην ὅλως,

¹⁾ ἀναπέομαι cod. ²⁾ ἀναπέεται cod. ³⁾ διδασκαλίον cod. ⁴⁾ ἀνάξιο cod.

καθώς και γνώσκεις με. και όμως, καθώς και προεΐπα, εἰ μὴ ἐγένετο ἐλευθερίως και ἀκινδύτως, οὐκ ἂν προσφάσει ὑπακοῆς ἐπήκουσα διὰ τὰς ἀπὸ δεξιᾶς πλάνας τῶν ἀνθρώπων και τῶν δαιμόνων και αὐτοῦ τοῦ θελήματος, ὅτι ἕκαστος ἐξέλκεται και δελεάζεται ἀπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας, καθώς γέγραπται¹⁾. (κ. 236^b)

Καὶ τοῦτο χρή γινώσκειν σε τὸ πνευματικόν μου τέκνον, ὅτι και διχα τῶν ἄνωθεν προγεγραμμένων ἀδελφῶν ἡμῶν τῶν λεγομένων Τζάτων, δι' οὗς και ἡ ὑπόθεσις ἐξεδόθη, και εἰς ἄλλους ὁμοίως τοὺς ἐν ὑπόληψι: ὄντας, εἴτε εἰς δόγμα, εἴτε εἰς πράξιν, και εἴτε εἰς ἕνα εἴτε και εἰς πλείονας, εἴτε πάλιν εἰς μαθητάς, εἴτε εἰς διδασκάλους, 10 χρή τοῦτο τοὺς πνευματικούς ἡμῶν πατέρας, ἵνα κατὰ τῶν πρώην ἐκείνων ἁγίων πατέρων ποιῶσιν και οὗτοι εἰς τοὺς ἔχοντας²⁾ ὑπόληψιν, εἴτε ἐξ ἀκοῆς εἴτε ἀπὸ ἰδίας ὑπονοίας, ἐξετάζειν φανερώς τὸν τοιοῦτον και αὐτως συγκρίνειν και διακρίνειν και κρίνειν και ἀποφηνεσθαι, 15 εἴτε καλὸς ἐστὶν ὁ τοιοῦτος εἴτε ἄλλως πως, τέως ὡς και ἀρμόζει, και μὴ εἰς ὄλον τὸ ἔθνος εἴτε τοὺς μαθητευομένους ὑπ' αὐτοῦ, ἐὰν μὴ κακῶς ἐδιδάχθησαν, γίνεται πολλάκις, καθώς και πολλαχῶς ἐγένετο, και πολλοὶ διεστραμμένα φρονούντες ἐτέρους διδάσκουσι τὰ ὀρθά, ὡσπερ και τὸ ἔμπαλιν, και οὐ μόνον εἰς τὴν πίστιν, 20 ἀλλ' ἕτεροι πάλιν εἰς τὴν πράξιν, φοβούμενοι τὸ γραφικὸν λόγιον τὸ οὐαὶ τῷ ποτίζοντι τῷ πλησίον αὐτοῦ ἀνατροπήν θολεράν³⁾. και τοῦ Κυρίου λέγοντος πρὸς τοὺς μηδὲ ποιούντας μηδὲ τῷ πλησίον λέγοντας τὴν ὁδὸν τῆς ζωῆς θοῦλε πονηρε⁴⁾ και τὰ ἐξῆς. και πάλιν ἐτέρω τρόπῳ πολλαχῶς γίνεται 25 εἰς τοὺς μαθητευομένους, και εὐσεβεῖς τινες ὄντες ὅσα διδασκόμενοι τὰ καλὰ εἰς ἑαυτοὺς ἔνδον κατέχουσιν, τὰ δὲ σφαλερὰ ἔξωθεν ἀπορρίπτουσιν, ὡσπερ γίνεται και ἐπὶ τῆς ἀναγνώσεως, εἴτε εἰς πίστιν εἴτε εἰς πράξιν, πλήν εἰς τοὺς ἐν θεῷ δυναμένους. εἰ δὲ ἀκμὴν ἀσθενεῖς ὄντες, σφαλερὰ τὰ ἀμφοτέρα. ὅμως πάλιν γίνεται και ἐτέρω τρόπῳ, και ὁ διδάσκαλος ὑγιῶς και καλῶς διδά- 30 σκων, ὁ (δὲ) μαθητῆς κατὰ τὴν διεστραμμένην αὐτοῦ γνώμην πάντα συνέχεν και ἐστρέβλωσεν, καθώς και ὁ μέγας ἀπόστολος Πέτρος λέγει εἰς μίαν τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ εἰς τινὰς ἀστηρίκτους τῆ

1) Γακ. 1,14.

2) ἔχοντα cod.

3) ΑΒΒΑΚ. 2,16.

4) Ματθ. 18,32.

καρδία διὰ τὰς διδασκαλίας τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου, ὅτι στρεβλοῦσιν αὐτάς¹⁾, κατὰ τὰ ἴδια δηλονότι θελήματα στρέφουσιν. και διὰ ταῦτα πάντα και τὰ ὅμοια τούτων χρή ἐξετάζειν καλῶς και ὑγιῶς περὶ τούτων και οὕτως ἀποφηνεσθαι, καθώς και 5 προεΐπαμεν. και μᾶλλον και εἰς τοῦτο πολὺς ὁ φόβος ἐστὶν και ὁ κίνδυνος διὰ τὸ βλάβος τοῦ πλησίον, (κ. 237^a) και σκάνδαλον πρόκειται τὸ ἀπηγορευμένον, καθώς γέγραπται ἐν τοῖς εὐαγγελίοις, ὅτι συμφέρει μύλος ὀνιχός²⁾ και τὰ ἐξῆς: ὑπερ ἑρμηνεύων ὁ θεῖος Χρυσόστομος τοῦτο τὸ σκάνδαλον λέγει εἶναι κώλυμα 10 τῆς ὀρθῆς ὁδοῦ. και ὅμως εἰς τοῦτο συντείνει και ὑπερ προεΐπαμεν σκάνδαλον εἰς τὸν πλησίον. εἰ δὲ και οὐκ ἐν τοιαύτῃ φανερὰ ἔρευνα μετὰ παρησίας και ἀγάπης θεοῦ και τοῦ πλησίου, καθὰ διδασκόμεθα, ἀλλὰ κρυφῶς πως και ὑπόλως και ὡς ἐν ζόφῳ κρυπτόμενα και δόλῳ και λόγῳ μαχόμενα, τοῦτο πᾶσι τοῖς 15 εὖ φρονούσιν εὐδελόν ἐστὶν, και πόθεν ἔχει τὴν γέννησιν ἐπιγινώσκουσιν, ὅτι ἐκ τοῦ σκότους και φθόνου και λοιπῶν κακιῶν ἐνεργήματα και γενήματα, ἐπεὶ πᾶν τὸ φανερούμενον τῶν τοιοούτων εἰς φῶς ἀνατρέχει, καθώς γέγραπται³⁾. και οὐκ ἀρμόζει τὰ τοῦ σκότους τοιαῦτα και τὰ ὅμοια τούτων ἔργα τὰς φιλο- 20 θέους ψυχὰς προσέχειν εἴτε πιστεύειν και συγκοινωνεῖν τὰ τοιαῦτα.

Καλὸν μὲν τὸ διδάσκειν εἰς καιρὸν εὐλογον και ὠφελεῖν τὸν πλησίον, ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον χρήζει τῆς τοῦ θεοῦ χάριτος και τῆς ἀπαθείας ὁμοίως και τοῦ δεχομένου, καθώς και ὁ ἀπόστολος εἰς τὴν διανομὴν τῶν χαρισμάτων ἀριθμὸν τοῦτο λέγει: μὴ πάν- 25 τες διδάσκαλοι⁴⁾ και τὰ ἐξῆς. και οὕτως δύναται μετὰ θεὸν ὑγιῶς συγκρίνειν και διακρίνειν και κρίνειν και ἀποφηνεσθαι, και εἰς ἕνα ἕκαστον τὴν γραφικὴν εὐλογον μαρτυρίαν προσάγειν, καθώς γέγραπται περὶ τοῦ δικαίου, ὅτι οἰκονομήσει τοὺς λόγους αὐτοῦ ἐν κρίσει⁵⁾. εἰ δὲ και τῆς θείας χάριτος μὴ συνεργούσης και ὁ διδάσκων ὁμοίως και τὰ τοιαῦτα ἐξετάζων ἀκμὴν ἐμπαύτης ὦν και 30 ὑπὸ τῶν φυσικῶν παιθῶν νικώμενος, ἀπιστὰ τὰ παρ' αὐτοῦ λεγόμενα και σφαλερὰ ἀπὸ πανταχόθεν τυγχάνουσι, ἐξελκόμενος και

1) II Πέτρα 3,16.
12,29.

2) Ματθ. 18,6.

3) Πσαλ. 111,5.

4) Εφεσ. 5,14.

5) I Κορ.

δελεαζόμενος ἀπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας καὶ τῶν κατ' ἐμὲ δεδου-
 λωμένους, οἴμοι, καὶ ἠττημένος εἰς ἕνα ἕκαστον πάθος· καὶ οὐκ
 αὐτὸς ἄγει καὶ κυριεύει αὐτά, ὅπου καὶ βούλεται, ἀλλ' αὐτὰ
 κατακρατοῦσιν καὶ κυριεύουσιν καὶ ἄγουσιν αὐτόν, ὅπου καὶ βού-
 λονται. καὶ διὰ τοῦτο εἴ τις ἠττηται, τούτῳ καὶ δε-
 δούλωται, καθὼς γέγραπται. καὶ ἀλλῇ ¹⁾ λέγει. ὅτι ὅσα
 πάθη ψυχῆς τοσοῦτοι δεσπύται. καὶ ὅμως τοιοῦτος καὶ
 οὗτός ἐστιν, οἷος ἢ παρὰ τῷ προφήτῃ Ἡσαΐα λεγόμενος προ-
 φῆτης διδασκῶν τὰ ἄνομα ²⁾. καὶ ὅμως τοὺς εὐσε-
 βεῖς καὶ ἐκ θεοῦ φυλαττομένους, (π. 237^b) ἐὰν καὶ προσέχου-
 σιν, καθὼς καὶ ἄνωθεν εἴπαμεν, οὐ δύνανται βλάψαι, ἀλλὰ τοῖς
 μὴ προσέχουσιν καί, καθὼς καὶ προεῖπα, τοῖς κατ' ἐμὲ φιλοκό-
 σμοις καὶ φιληθόνους. καὶ ὅμως τὰ τοιαῦτα ταχέως ἀποδοκιμάζον-
 ται, καθὼς λέγουσιν οἱ πατέρες, ὅτι τὰ κατὰ ἀνθρώποις γι-
 νόμενα ταχέως ἀποδοκιμάζονται. χρῆ τοίνυν ἕκαστον ¹⁵
 μένειν ἐν τοῖς ἰδίοις ὅροις καὶ μέτροις καὶ ἐπιγινώσκειν τὰ ἴδια,
 καὶ μὴ κεφαλὴ νομιζόμενος εἶναι πρὸς τυγχάνων, καθὼς ὁ Θεο-
 λόγος ὁ μέγας Γρηγόριος ἔφησεν. καὶ ὅμως καὶ αὐτὴ ἡ
 σ' ἀγία σύνοδος εἰς τὸν ἑξῆ κανόνα κωλύει τέως ἐπιμέσεως δι-
 δάσκειν, οἷος ἂν εἴη, καὶ ἐπιτιθέναι ἑαυτὸν ἀξίωμα διδασκαλικόν, ²⁰
 μὴ ἔχοντα ἐπιτροπὴν ἐκ τῆν καθολικῆν ἐκκλησίαν. τοῦτο τῆς φι-
 λαρχίας καὶ κενοδοξίας πάθος καὶ τὰ ὅμοια ψυχικὰ πάθη μετὰ τῆς
 δεινῆς ὑπερηφανείας ὀλέθρια καὶ δεινὰ καί, καθὼς λέγουσιν οἱ πα-
 τέρες, δυσίατα, μᾶλλον δὲ ἀγίατα. καὶ ὅμως οὐδὲ ἐν τοῖς τοιοῦτοις
 χρῆ ἀπελπίζειν ἢ ἀπογινώσκειν ἕως τέλος· τὰ γὰρ παρὰ ἀν-
 θρώποις ἀδύνατα, παρὰ δὲ θεῷ δυνατὰ πάντα· λέγει γὰρ ἐν ²⁵
 τῇ θείᾳ Κλίμακι οὕτως, ὅτι λάγνους μὲν ἀνθρώποι,
 πονηροὺς δὲ ἄγγελοι, ὑπερηφάνους δὲ θεὸς ἰσ-
 σθαι πέφυκε. τέως ἐσὺ ἐν ἀκριβείᾳ παραφυλάττου ἀπὸ
 τῶν τοιούτων, πνευματικόν καὶ ἡγαπημένον μου τέκνον, μή-
 πως σὺν τούτοις διατρίβων αὐτὸς μὲν βλαβίσει τὰ μέγιστα. τού-
 τοις δὲ ὀφέ ποτε ἢ φιλάνθρωπος καὶ οἰκτίρμων θεὸς ὡς οἴ-
 δεν ἰάσεται, ἐσὺ δὲ διαμείνης ἐκ τῆς συνδιατρίβῆς ἀδιόρθωτος.

¹⁾ ἀλλ' ἢ cod.

²⁾ Ησαία 9,16.

οὐ θέλω σε δὲ ἀγνοεῖν καὶ μάλιστα τὸ ἀναγκαιότερον, ὅτι εἰς μὲν
 τὰ τῆς πίστεως τῆς ὀρθῆς σῶα καὶ ἀνελλιπῆ καὶ ἄνευ τινὸς οἰ-
 ασηποτοῦν ὑπολήψεως διαφυλάττονται πάντα ἐν ἀκριβείᾳ διὰ τῆς
 χάριτος τοῦ θεοῦ καὶ οὐ χρεῖα ζητήσεως ἢ ἐξετάσεως περὶ τού-
 5 του. ἀλλ' εἰς τὴν πράξιν τῶν νόμων τοῦ θεοῦ καὶ τῶν θείων κα-
 νόνων τῶν ἁγίων συνόδων καὶ λοιπῶν ἁγίων πατέρων τὰς παρα-
 δόσεις τὰς ἐν τῇ θείᾳ Γραφῇ ἐστὶν ἡμῖν ἡ σπουδὴ, ὅτι οὐ βλέπο-
 μεν ταῦτα τέως εἰς τὸ κοινὸν φυλαττομένας.

Καὶ ταῦτα μὲν καὶ περὶ τούτων τῶν ἀναγκαίων ἐγράφα-
 10 μὲν σοι πρὸς εἰδησίην σου μικρὸν, ἵνα μὴ τὰ περὶ πίστεως ἐρευ-
 νᾷς, ἀλλὰ τὰ τῆς πράξεως μόνον καὶ πλεῖον οὐδέν. ἵνα μὴ
 μάτην εἰς λογομαχίας ἑαυτὸν ἐμβάλ(λ)ων καὶ ταραχάς, (π. 238^a)
 τὸ βιβλίον γινώσκεις τὰς ἐρμηνείας τῶν ἐντολῶν τοῦ κυρίου,
 τὸ ἐγράφη συνεργεία θεοῦ εἰς τὴν νεότητάν μου καὶ ἐν ᾧδε
 15 εἰς τὸν ἅγιον Συμεῶν τὸν Θαυματουργόν. ἄρτι πάλιν
 ἐδάρτε συνεργεία θεοῦ καὶ τῆς ἀχράντου θεοτόκου ἐγράφη ἄλ-
 λο ἔχοντα τὰς θείας γραφὰς φανεροῦντας τὰς ἐξ ἀγνοίας γε-
 γεννημένας ἐν ἡμῖν τοῖς χριστιανοῖς αἷς καὶ ἡμελήθησαν ἐν τοῖς
 προλαβοῦσιν χρόνοις περὶ τε τὰ σχίσματα τῶν μοναστηρίων καὶ
 20 ἄλλας διαφοροὺς ὑποθέσεις ἀναγκαίας. μικρὸν δὲ ἐνὶ μὴ φθά-
 νον ἕως ἐνὸς νομίσματος καὶ οὐκ ἐνὶ μέγαν, οἷον τὸ προτινόν.
 ἀφιερῶθη δὲ ᾧδε εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν ἦτοι τὸ πατρι-
 αρχεῖον τῆς Ἀντιοχείας, ὅτι ἀναγκαῖον ἐνὶ καὶ χρῆζει το ἡ ἐκ-
 κλησία· ὁμοίως καὶ εἰς τὸν ἅγιον Συμεῶν τὸν Θαυμα-
 25 τουργόν. καὶ διὰ τοῦτο ἀπέλοσά το καὶ αὐτόθι καὶ ἄς ἀφιερῶ-
 θῆ ἀναξίου μου ὄντος δῶρον εἰς τὴν ἁγίαν Ἀνάστασιν. καὶ ἐὰν το
 μεταγράψῃς καὶ ἐσὺ καὶ ἄλλοι, εἰς ὠφέλειαν ψυχῆς γίνεται. καὶ
 πάλιν ἄς ἐνὶ εἰς τὸ πατριαρχεῖον, καθὼς καὶ ᾧδε ἡ καθολικὴ ἐκ-
 κλησία, ἦτοι τὸ πατριαρχεῖον, ἐρευνήσαντες τοῦτο ἐν ἀκριβείᾳ ἀπε-
 30 δέξαντο. καὶ εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν ἀφιερῶθη καὶ ἀπεδέχθη
 χάριτι Χριστοῦ ὡς ἀναγκαῖον. διὰ τοῦτο καὶ ἐσὺ καὶ οἱ αὐτόθι
 φιλοπονήσαντες τοῦτο μετὰ θεὸν τὴν ἀναξιοτήτά μου ὑπερεῴξασθε,
 καὶ ὁ θεὸς διὰ πρεσβειῶν τῆς δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ πάν-
 των αὐτοῦ τῶν ἁγίων ἔστω σκέπων καὶ διαφυλάττων σε ἀπὸ παν-
 35 τὸς κακοῦ καὶ διασώσει σε εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ.

Εἰς τὸν ἅγιον καὶ ζωηφόρον Τάφον ἀντὶ ἐμοῦ μετανοίας ἀπὸ
 γῆς βάλε ἰβ' καὶ εἰς τὸν ἅγιον Βολγοθᾶν ὁμοίως, καὶ εἰς τὴν
 ἁγίαν Γεθσημανῆν, καὶ τὸν μακαριώτατον καὶ ἅγιόν μου δεσπότην
 τὸν πατριάρχην, ὡς ἀνάξιος ἐγὼ Νίκων ὁ δοῦλος τῶν δούλων
 του, καὶ τοὺς λοιποὺς δεσπότης μου καὶ πατέρας ὁμοίως καὶ ἀδελ-
 φούς οὗς ἂν λάχῃς ἀτόθι μετάνοιαν πάντας ἅς με εὕξονται, νά
 με ἐλεήσει ὁ θεὸς καὶ διαφυλάξει με τὸν ἀνάξιον πρεσβείας τῆς
 θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων, ἀμήν:—

16-го июля 1850 г.
 Синай.

Ε. Слово 37-е объ нвєрахъ.

λζ'. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοὺς πνευματικοὺς καὶ ἀγαπητοὺς πα-
 τέρας καὶ ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς Ἰβήρους πρὸς τὸ πνευματι-
 κόν μου τέκνον τὸν μοναχὸν Γεράσιμον.

(λ. 238^b) Ἀπελούσαμέν σοι πρόην, πνευματικόν μου τέκνον,
 θείας γραφάς, τὴν τε τοῦ πατριαρχείου Ἀντιοχείας καὶ τοῦ θαυμα-
 τουργαῦ ἁγίου Συμεῶν καὶ ἐμοῦ τοῦ ἀναξίου, ἔχοντα γραφικὰς
 μαρτυρίας καὶ πληροφορίας περὶ τοὺς πνευματικοὺς ἡμῶν ἀδελ-
 φούς τοὺς ἐπιλεγόμενους Τζάτους, ἐπιδεικνύοντες τὸ ἀνεπίληπτον αὐ-
 τῶν χάριτι Χριστοῦ ἀπὸ πανταχόθεν εἰς τε τὰ περὶ πίστεως καὶ
 σχισμάτων καὶ παρασυναγωγῆς, καὶ καθαρῶς εἶναι τῶν τοιούτων
 τελείως καὶ πάσης ὑποφίας ἀνωτέρους διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χρι-
 στοῦ. Οὕτως πάλιν καὶ ὤδε περὶ τοὺς πνευματικοὺς καὶ ἀγαπητοὺς
 πατέρας καὶ ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς Ἰβήρους, εἴ τι ὁ θεὸς ἐνεδυναμό-
 σεν δι' ἁγίων εὐχῶν των καὶ ἐδωρήσατο, συνάψαντες εἴ τι καὶ ἐν-
 ετόχαμεν ἐκ τῶν θείων γραφῶν, συνηρμόσαμεν ταῦτα καὶ ἀπελού-
 σαμέν σοι διὰ τὴν τοῦ θεοῦ ἀγάπην καὶ τὴν ὁμοίαν αὐτῆς τὴν τοῦ
 πλησίου. καὶ ἐσὺ πάλιν ἑτέρους πάντα ταῦτα μεταδιδούς τὸν
 τῆς θείας ἀγάπης ἀναπληρῶν θεσμόν, ὅπως εἰς τὸ προφανές γέ-
 νωνται τὰ τοιαῦτα τὰ ἐκ προλαβόντων τῶν χρόνων εἰς διαφό-
 ρους βίβλους ἐγχείμενα, ἐξ ἀμελείας δὲ μὴ ἐρευνώμενα μηδὲ
 φανερούμενα καὶ οὕτως εἰπεῖν κεχωσμένα, καὶ ὡς ἐν ζόφῳ
 κρυπτόμενα. διὰ τοι τοῦτο ὁ ἀνάξιος ἐγὼ μοναχὸς Νίκων, ὁ κατὰ
 πνεῦμα πατήρ σου, συνεργεῖα θεοῦ ταῦτα φιλοπονήσας ἀπέλυσά

σε τὰ τε πρόην περὶ τοὺς πνευματικοὺς ἡμῶν ἀδελφοὺς τοὺς
 ἐπιλεγόμενους Τζάτους, ἄρτι πάλιν περὶ τῶν πνευματικῶν καὶ
 ἡγαπημένων πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν τῶν Ἰβήρων, ὅπως ὁ
 ἀνάξιος ἐγὼ Νίκων δοῦλος τῆς ἁγίας αὐτῶν εὐχῆς καὶ ἀγάπης
 5 θείας γενόμενος τὸ τοῦ θεοῦ ἔλεος εἰς ἐμαυτὸν ἐπισπάσωμαι ὡς
 καὶ ἐξ ἀρχῆς καὶ ἄνωθεν ἀμφοτέροι, ἐγὼ τε καὶ οὗτοι τίμιοι πα-
 τέρες ἡμῶν καὶ ἀδελφοὶ θεῖῳ πνεύματι οἰκειούμενοι τὸν τῆς θεί-
 ας ἀγάπης θεσμόν ἐκπληροῦντες ἔργῳ καὶ λόγῳ τὸ κατὰ δύναμιν.
 οὗτοι γὰρ οἱ πνευματικοὶ καὶ ἀγαπητοὶ πατέρες ἡμῶν καὶ ἀδελ-
 10 φοί, ἐξ ἀρχῆς τέως τὴν εἶδησιν τῆς ἐπιστροφῆς αὐτῶν ἐκ τῶν
 ματαίων εἰδώλων πρὸς τὴν ἀληθινὴν τῶν χριστιανῶν πίστιν ὁ
 μακάριος Θεοδώρητος, ἐπίσκοπος Κύρου, εἰς τὴν ἐκκλησιαστι-
 κὴν ἱστορίαν ἐξηγεῖται, περὶ τε τῆς ἀπὸ Ῥωμανίας αἰχμαλωσίαν
 τῆς μακαρίας ἐκείνης ἐν γυναιξὶ καὶ ἐναρέτου Νόνας, καὶ πῶς
 15 τὸ ἔθνος τῶν Ἰβήρων μετέστρεψεν εἰς τὸν χριστιανισμόν ἀπὸ τῶν
 ματαίων εἰδώλων. καὶ τέως τὰ τῆς τοιαύτης ἀρχῆς ἐκεῖ ἐξηγεῖ-
 ται. εἰς ἕτερον (λ. 239^a) πάλιν ἱστορικὸν βιβλίον γράφει οὕτως ἐπὶ
 τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου τῆς βασιλείας ἢ Ἰβε-
 ρία εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ἤλθεν καὶ ἐχριστι-
 20 ἀνισεν ἰατρευθεῖσα παρ' ἐαυτῆς· τοῦ βασιλέως γὰρ
 Ἰβήρων υἱοῦ ἐν χαλεπῇ νόσῳ γενομένου καὶ παρὰ
 τῆς τοῦ βασιλέως γυναικὸς ἰαθέντος, ὁ βασιλεὺς
 γνοὺς ἐχριστιάνισεν αὐτὸς τε καὶ πάντες· καὶ ναὸν
 αἰτεῖται τὸν βασιλέα οἰκοδομησαί. ὁ δὲ βασιλεὺς
 25 τὸ μὲν εἰς τὴν ἠμόζυγον θαῦμα γεγεννημένον εὐ-
 φήμει, τὸν δὲ ναὸν οὐκ ἤθελεν δημᾶσθαι. χρόνου
 δὲ διελθόντος, αὐτὸς εἰς θήραν ἐξῆλθεν. ὁ δὲ φι-
 λάνθρωπος αὐτὸν δεσπότης κατὰ τὸν Παῦλον ἐθή-
 ρευσεν· ζόφος γὰρ αὐτὸν ἐξαπίνης προσπεσών, οὐκ
 30 εἶα πορωτέρω προβαίνειν. καὶ οἱ μὲν συνθηρεύ-
 οντες τῆς ἀκτίνος συνήθως ἀπελάμβανον, αὐτὸς δὲ
 μόνος τοῖς τῆς ἀορασίας ἐπεδέθη δεσμοῖς. ἐν ἀπο-
 ρία δὲ ὦν πόρον εὗρε τῆς σωτηρίας. καὶ εὐθύς ὁ
 ζόφος ἐκεῖνος μετηλάθη εἰς φῶς. καὶ προσκα-
 35 λεσάμενος τὸν Βεσελεήλ, ἄρχοντα τεκτονίας, σο-

φίας ἐμπλήσας, καὶ ταύτην ἡξίωσεν χάριτος, ὥστε
θεῖον διαγράψαι ναόν. οἱ δὲ ὄρυττον τε καὶ ἀνοι-
κοδόμουν. καὶ ὡς ἐτελεώθη ὁ ναός, ἐδέοντο ἱερέα
εὔρεῖν. καὶ τούτου πόρον ἠθαυμαστὴ γυνὴ ἐποίη-
σεν¹⁾ ἔπεισεν γὰρ τὸν τοῦ ἔθνους ἡγούμενον πρὸς
τὸν Ῥωμαίων πρεσβεύσασθαι βασιλέα καὶ αἰτήσα-
σθαι πεμφθῆναι διδάσκαλον εὐσεβείας. ὁ δὲ μέγας
Κωνσταντῖνος ὁ βασιλεύς, μετὰ περιχαρίας τοὺς
πρέσβεις δεξάμενος, ἐξέπεμφεν αὐτοῖς Εὐστάθιον
πατριάρχην Ἀντιοχείας μετὰ πολλῆς τιμῆς. καὶ
ἀπελθὼν ἐκεῖσαι ἐβάπτισεν πάντας σὺν τῷ βασι-
λεῖ, καὶ ἐνθρονίσας τὸν κτισθέντα νεῶν ἐποίησεν
αὐτοῖς καθολικὸν ἐπίσκοπον, τυπώσας αὐτὸν ὑπὸ
θεοῦ τύπου¹⁾ ὑποκεῖσθαι τῷ πατριάρχῃ Ἀντιο-
χείας. ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν Ἰβήρων καὶ οἱ συγκλη-
τικοὶ αὐτοῦ ἐτύπωσαν τῷ πατριάρχῃ Ἀντιοχείας
εἰς χορηγίας ἀρωμάτων τοῦ ἁγίου μύρου μονοπρά-
στια χίλια εἰς τὴν χώραν τῆς Ἰβερίας, ἵνα ἐκά-
στης προσόδου αὐτῶν χρηγοῦνται ἀρώματα τοῦ
μύρου ἐν Ἀντιοχείᾳ γὰρ ἦν τύπος ἀγιαζεσθαι τὸ
μύρον καὶ ἐξ αὐτῆς ἐχορηγεῖτο εἰς ἅπαντα τὸν
κόσμον ἀλλαχοῦ γὰρ τὸ μύρον οὐκ ἠγίαζεν τις.

Καὶ ὧδε μὲν οὕτως· πάλιν εἰς ἄλλο βιβλίον ἱστορικὸν λέγει
ἐπὶ Κωνσταντίνου βασιλέως τοῦ Κοπρωνόμου πα-
τριαρχοῦντος τοῦ μακαρίου Θεοφυλάκτου ἐν Ἀν-
τιοχείᾳ (Σ. 239^b)· πρέσβεις κατέλαβον ἀπὸ Ἰβερίας
μοναχοὶ δύο, ἀναγγείλαντες τὸν μακάριον Θεοφύ-
λακτον, ὅτι ἐν ἀνάγκῃ ὑπάρχουσιν οἱ χριστιανοὶ
τῶν χωρίων Ἰβερίας, μὴ ἔχοντες καθολικὸν ἀρχι-
ἐπίσκοπον· ἀπὸ γὰρ τῶν ἡμερῶν τοῦ μακαρίου
Ἀναστασίου τοῦ ἱερομάρτυρος καὶ πατριάρχου Ἀν-
τιοχείας οὐκ ἐσφραγίσθη αὐτοῖς ἀρχιεπίσκοπος
καθολικὸς διὰ τὸ ὄξυ τῆς ὁδοῦ καὶ τὸ μὴ τολμᾶν

¹⁾ cod. переправл. изъ мýру.

τινα διὰ τοὺς Ἀγαρηνοὺς διέρχεσθαι. καὶ ἐκ συνο-
δικῆς κρίσεως τῶν αὐτοῦ μητροπολιτῶν καὶ ἀρχι-
ἐπισκόπων καὶ ἐπισκόπων προτρεπτικὸν ἔγγραφον
δέδωκεν τοῖς Ἰβήροις χειροτονεῖσθαι παρὰ τῶν
ἐπισκόπων τῆς αὐτοῦ ἐνορίας τὸν κατὰ τὴν ἡμέ-
ραν καθολικὸν ἀρχιεπίσκοπον Ἰβερίας, μετὰ τὸ γε-
νέσθαι τὴν ψῆφον παρ' αὐτῶν ποιῆσαι καὶ κλῆρον,
καὶ μετὰ τὸν κλῆρον, ἐνθα ἂν ἡ θεία χάρις φανε-
ρώσῃ, τοῦτον σφραγίσαι κατὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν
τύπον. καὶ ἐποίησαν ἔγγραφον ὑπόμνημα ὑπὲρ αὐ-
τοῦ τε καὶ ἡ συνελθοῦσα σύνοδος καὶ σφραγίσας
ἐπέδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἐχειροτόνησεν ἕνα τῶν δύο
ἀποσταλέντων μοναχῶν Ἰωβανὲ τοῦνομα. ἦσαν δὲ
κτῆματα τοῦ πατριάρχου ἐν Ἰβερίᾳ χίλια ἀπὸ ἀρχῆν
τυπωθέντα· καὶ ἐτύπωσεν τελεῖν κατ' ἔτος τοῖς
κατὰ καιρὸν πατριαρχαῖς λόγου κανονικὸν τῶν αὐ-
τῶν κτημάτων νομίματα χίλια ὑπὲρ ἀγορᾶς ἀρω-
μάτων τοῦ ἁγίου μύρου. καὶ κατ' ἔτος ἐδίδοντο μέ-
χρι Ἰωάννου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου· οὗτος γὰρ
ἐδωρήσατο αὐτὰ τῷ πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων ἐπὶ
Ἐρέστου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου, ἀπερχομέ-
νου αὐτοῦ εἰς πρεσβείαν πρὸς τὸν βασιλέα κύριν
Βασίλειον. ἐτυπώθη δὲ τὴν ἀναφορὰν ἔχειν ὁ Ἀν-
τιοχείας πατριάρχης καὶ μόνον ἐν Ἰβερίᾳ καὶ ἀπο-
στέλλειν ἔξαρχον εἰς ἐπίσκεψιν περὶ αἰρέσεως καὶ
ἀπαίτησιν περὶ φυχικῶν σφαλμάτων καὶ ἀναλα-
βῶν τὰ κανονικὰ τῶν κτημάτων.

Πάλιν εἰς πρακτικὰ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ἁγίας γράφει
οὕτως, ὅτι ἐτυπώθη δὲ τὸ μύρον πανταχοῦ ἀγιαζε-
σθαι· πρῶτον γὰρ ὑπὸ τοῦ Ἀντιοχείας μόνου ἡγία-
ζετο· μαθὼν δὲ, ὅτι δῶρων ἕνεκα δίδοται, ἐτυπώθη
παντὶ ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων ἀγιαζεσθαι· ὁ δὲ βα-
σιλεὺς, φιλοφρονήσας τὴν σύνοδον τῶν χλ' πα-
τέρων, ἀπέλυσεν ἕκαστον εἰς τὰ ἴδια. ἐν ὁστέ-
ροις δὲ καιροῖς ἐπὶ Κωνσταντίνου βασιλέως τοῦ Μονομά-

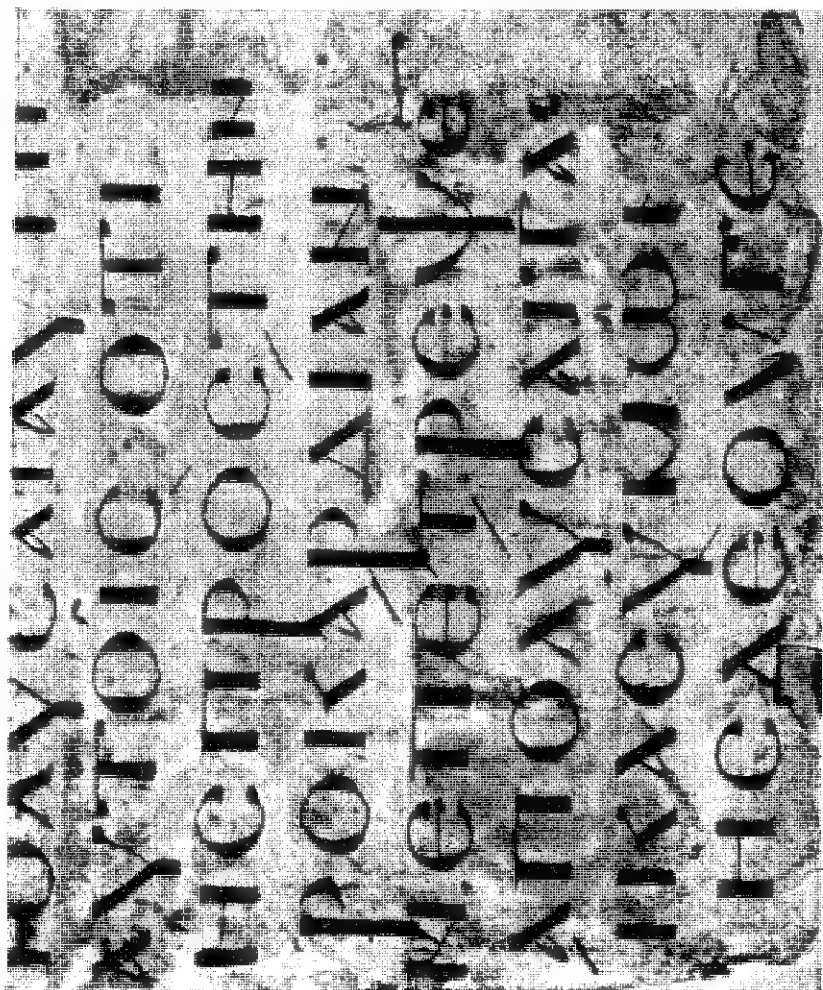
χου καὶ τοῦ μακαρίτου πατριάρχου Ἀντιοχείας κοροῦ Θεοδώ-
 ρου ἀνεφύη ζιζανίων σπορεύς (M. 240^a) τις τῶν ἐπισκόπων ἐν
 Ἰβηρία. ὅθεν καὶ διαφόρους ἐπιστολάς ὁ κύρις Θεόδωρος μετὰ
 καὶ κοβουκλησίῳ ἀπέστειλεν ἐν Ἰβηρία, διορθωσάμενος πάντα τὰ
 ἐκεῖσαι γινόμενα σκάνδαλα διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ καὶ τῆ προ- 5
 θύμια καὶ θεϊκῶ ζήλω τῶν ἐκεῖσαι θείων πατέρων καὶ ἐπισκόπων.
 αἵτινες τοιαῦται ἐπιστολαὶ ὧδε ἐμφέρονται εἰς τὸν θαυματουργὸν
 καὶ ἅγιον Συμεὼν παρὰ τῷ καθηγουμένῳ κυρῷ Ἰωάννη, ὃν
 τὸ ἐπίκλην τοῦ Δηποτάτου. εἰς τὰς τοιαύτας τοίνυν ἐπιστο-
 λάς φέρεται ἐπιτροπή καὶ χειροθεσία τοῦ πατριάρχου κυροῦ Θεο- 10
 δώρου διὰ τῶν ἐπιστολῶν εἰς τὸν τότε καιρὸν γενόμενον καθο-
 λικὸν Ἰβηρίας τὸν κύριον Ἰωάννην.

Ταῦτα, πνευματικόν μου τέκνον, τὸ κατὰ δύναμιν ἔγραψά σε,
 εἴτι καὶ ἐνέτυχα ἐν ταῖς θεαῖς γραφαῖς περὶ τῶν τοιούτων ὑπο-
 θέσεων. καὶ ὅμως, καθὼς καὶ γινώσκεις, ὅτι εἰς τὸν βίον τοῦ 15
 ἁγίου αὐθέντου μας Συμεὼν τοῦ Θαυματουργοῦ λέγει,
 ὅτι ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν γενόμενος ὁ ἅγιος ἐν ἐκ-
 στάσει, εἶδεν πολλὰ πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναι-
 κῶν καὶ παιδίων μετὰ σταυρῶν ἐρχόμενα ἀπὸ ἀνα-
 τολῶν πρὸς αὐτόν, τὸ τε ἅγιον πνεῦμα ἐπισκιάζον- 20
 τα τὰ πλήθη καὶ συμπορευόμενον αὐτοῖς. τούτων
 δὲ προσεγγισάντων τῷ ἁγίῳ Θαυμαστῷ Ὄρει, ἔφη
 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον πρὸς τὸν αὐτοῦ θεράποντα Συ-
 μεὼν Ἐπίστασαι τίνες εἰσὶν οὗτοι οἱ πρὸς σὲ παρα-
 γενόμενοι; οὗτοι εἰσὶν τὸ ἔθνος τῶν Ἰβήρων, οἵτι- 25
 νες ἀγαπήσουσίν σε διὰ τὸ ὄνομά μου καὶ ἐλεύ-
 σονται πρὸς σε κατὰ καιρὸν μετὰ πίστεως καὶ πλη-
 ροφορίας πολλῆς καὶ πείραν λαμβάνοντες τῆς δε-
 δωρημένης σοι τῶν ἰαμάτων χάριτος, κηρύξουσιν
 τὰ περὶ σου ἐν ὅλη τῇ χώρᾳ αὐτῶν καὶ οἰκοδομή- 30
 σουσι πάντας τοὺς ἐν αὐτῇ πιστούς· κατοικήσου-
 σιν ἐξ αὐτῶν καὶ ἐν τῷ εὐαγεῖ σου καταγωγίῳ, καὶ
 εὐχρηστοὶ καὶ πιστοὶ γενήσονται. ὀλίγων δὲ μετὰ
 τὴν θεωρίαν διαδραμουσῶν ἡμερῶν, παραγίνονται
 πρὸς αὐτὸν πλήθη Ἰβήρων λιτανεύοντα μετὰ σταυ- 35

ρων, καὶ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν ἐθεράπευσεν ὑπὸ ἀκα-
 θάρτων πνευμάτων ἐνοχλουμένους καὶ ποικίλοις
 πάθεσι συνεχομένους. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν θεασά-
 μενοι τὰς παρὰ τοῦ ἁγίου θαυματουργίας, ἤτησαν
 αὐτὸν συνεῖναι αὐτῷ. ἀποδεξάμενος οὖν τὴν αὐ- 5
 τῶν πρόθεσιν, καὶ γνοὺς θέλημα θεοῦ τοῦτο εἶναι,
 καθὼς προεῖπεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, προσ-
 εδέξατο τὴν αὐτῶν αἴτησιν καὶ ἔμειναν λοιπὸν ἐν
 τῷ αὐτῷ μοναστηρίῳ, τὸν μοναδικὸν ἀσχοῦντες
 βίον. 10

Ταῦτα πάντα ἡμεῖς ἐντυχόντες, κατὰ σκοπὸν τῆς θείας ἀγά-
 πης τὸν βίον ἡμῶν εἰς εὐαρέστησιν τοῦ θεοῦ ἐφαρμόσωμεν, ὅπως
 ταῖς τῶν προειρημένων πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν εὐχαῖς βοη-
 θούμενοι ἕλωμεν ἔξομεν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν ἡμῶν θεὸν πρᾶξι- 15
 αῖς τῆς ἀχράντου μητρὸς αὐτοῦ καὶ θεοτόκου καὶ πάντων τῶν
 ἁγίων. ἀμήν:—

Указатели.

№ 7. Листок А. А. Дмитриевского.

I.

Указатель

рукописей и рукописных отрывков Си-
найского происхождения, находящихся въ
разныхъ другихъ библиотекахъ.

№

Изъ пергам. Четвероевангелія унциальнаго письма VI—
VII вѣка.

а) Имп. Публ. Библ. 12 (= Tischendorf, Notitia, p. 50).
Одинъ листъ (340×260; 272×182; по 18 строкъ)

л. 1^{a-b} *χρημα ἡ σοχη . . . ὅμιν ερω εν ποια* (Мате.
21, 19-24)

б) Имп. Публ. Библ. 278. Обрывокъ листа (315×192;
270×152)

л. 1^{a-b} *γορίαν φέρете . . . ἔδωκάν σε ἐμοί* (Іоанна 18,
29-35).

в) проф. А. А. Дмитриевского¹⁾ (въ С.-Петербургѣ) обры-
вокъ листа (245×172; 240×133; по 16 строкъ; этотъ листъ
былъ въ переплетѣ другой р-си)

л. 1^{a-b} *ἀνθρώπῳ ἀπολύσαι τὴν γυναῖκα . . . ἀπ' ἀρχῆς*
δὲ οὐ γέ (Мате. 19, 3-8).

№ 552 (490)

Имп. Публ. Библ. 88 (= Tischendorf. 15: см. Notitia,

¹⁾ Привезенные проф. А. А. Дмитриевскимъ съ Синая отрывки изъ
рукописей были подарены ему монастырскими властями, какъ не ка-
завшіеся имъ цѣнными.

р. 64). Отрывокъ въ 16 листовъ (тетради δ' и ε'; 241×172; 178×122; по 30 строкъ).

№ 78

Имп. Публ. Библ. 33.

№

Отрывки (22 листа), привезенные Тишендорфомъ (Anecd., р. 11—12, cod. XIII и XIV^a), взяты изъ Евангелія-апракосъ XIII вѣка; они неровнаго формата, такъ какъ текстъ писанъ на смыгтомъ арабскомъ и греч. унциальномъ VIII—IX вѣка.

а) Имп. Публ. Библ. 37. Три листа пергам. (102×70; 80×47; по 12 строкъ).

б) Имп. Публ. Библ. 37^a. Три листа пергам. (102×70; 80×55; по 12 строкъ).

в) Имп. Публ. Библ. 110. Одинъ листъ пергам. (103×70; 83×60; по 10 строкъ).

д) Имп. Публ. Библ. 112. Пятнадцать пергам. листовъ (102×75; 80×55; по 11 строкъ).

Въ № 112 на л. 14—15 есть помѣтка писца:

+ προσηρέχθη ἡ ἀγία δέλτος ταύτη παρὰ τοῦ τιμίου καὶ πανευλαβεστάτου μοναχοῦ κυροῦ Ὀνουφρίου καὶ πρεσβυτέρου τοῦ ἀγίου ὄρους Σινᾶ ἐν τῇ ἀγίᾳ κορυφῇ, ἔνθα ὁ ἅγιος καὶ ἔνδοξος μέγας προφήτης Μωυσῆς τὸν νόμον ἐδέξατο καὶ τὰς φοβερὰς καὶ μεγάλας θεωρίας ἶδε +

№ 558 (1201)

Имп. Публ. Библ. 114.

№

Имп. Публ. Библ. 216. Псалтырь 862 (вѣрнѣе: 877/8) года.

№

Имп. Публ. Библ. 219. Четвероевангеліе 835 года.

№

Имп. Публ. Библ. 226. Евхологія IX вѣка, писанный Николаемъ.

№

Имп. Публ. Библ. 238. Нотный Обиходъ, XVIII вѣка.

№ 457 (1646)

Имп. Публ. Библ. 244. Двадцать пять листовъ (именно: лл. 308—332) изъ сборника словъ патріарха Константинопольскаго Филовея, содержащія 12-е слово его противъ Григоры (282×217; 208×136; по 26 строкъ).

№

Имп. Публ. Библ. 250. Сборникъ Исаака Месопотама, XIII—XIV вѣка.

№ 33

Имп. Публ. Библ. 262. Помѣтка: «862 год.» Конецъ Псалтыри унциальнаго письма VIII—IX вѣка (190×146·150×110; по 25 строкъ):

л. 1^{a-b} καὶ ὀψώσει πραεῖς . . . τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ.

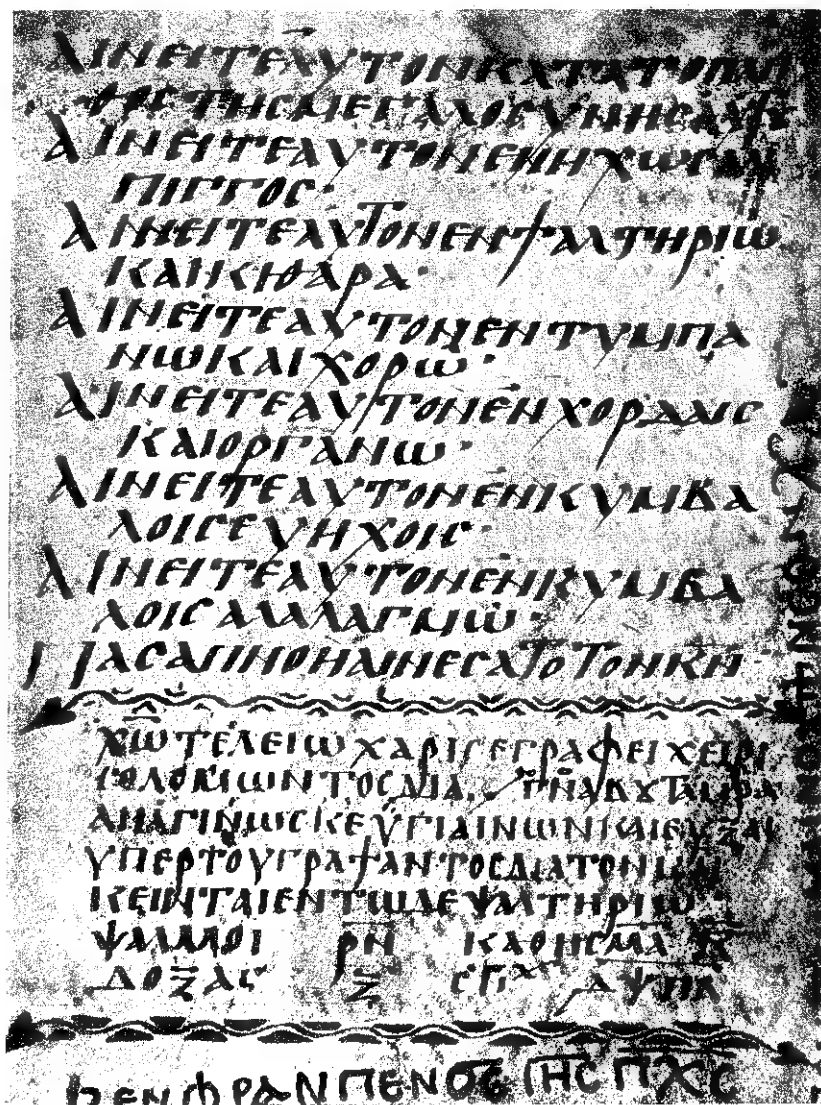
ἢ στίχοι ἐπ' ἀλληλονία.

Αἰνεῖτε τὸν θεὸν ἐν τοῖς ἁγίοις. . . Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν κύριον:—(пс. 149, 4—150, 6)

Запись:

χω τελειω χαρις εγραψε χειρι
Σολομωντος διακ/ γν^ο αβου ταμρα
αναγιωσχε υγιαινων και ευζαι
υπερ του γραφαντος δια τον κν'
κεινται εν τωδε ψαλτηριω
φαλμοι ρν' καθησματα κ'
δοξαι: ε'. στιχοι αψπα

Туть же контская приписка позднѣйшей рукой XIII вѣка:

№ 8. Имп. Публ. Библ. Вибл. 262.

Σεν φραν пенос̄ η̄ς π̄χс аϗωωη η̄ξε пашекерфμεот̄ι
η̄τε παλαθωον η̄τε παпсаλтиרון евол ριτεп пенпа-
пот̄т неон χα<ηλ>.

т.е. «Во имя нашего Господа Иисуса Христа совершился этотъ экземпляръ этого блага, этой псалтыри, потщаниемъ нашего боголюбиваго брата (Мн)ха(ила)»¹⁾.

№ 48

Имп. Публ. Библ. 267. Помѣтка: «6583 года Синай 1075 год.» Три листа изъ Псалтыри (193×150; 130×110; по 16—19 строкъ):

л. 1^{а-в} Οἱ δὲ πραεῖς... καὶ οὐκ ἀποτίσει· (пс. 36, 11-21)

л. 2^а μὴ ἐγκαταλίπης με... ἐκωφώθην καὶ οὐκ ἤνοιξα τὸ στόμα μου ὅτι σὺ ἐποίησας· (пс. 37, 22—38, 10)

л. 3^{а-в} διεφθάρησαν καὶ ἐβδελύχθησαν... ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου κύριε ὅτι ἀγαθόν· (пс. 52, 2—53, 8)

№ 5 (44)

Имп. Публ. Библ. 268. Помѣтка: «1122 годъ по Р. Х. 6630 годъ Синай. Псалтырь». Одинъ листъ изъ Псалтыри (202×154; 152×110; по 20 строкъ):

л. 1^{а-в} Διὰ τοῦτο εἰσήκουσέν... ταραχθῆτωσαν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ (пс. 65, 19—67, 6)

№

Имп. Публ. Библ. 269. Помѣтка: «рисунки скопированы съ рисунковъ знаменитой Псалтыри X вѣка въ Парижѣ». Четыре миниатюры изъ Псалтыри XII вѣка (175×125; 135×85; по 18 строкъ):

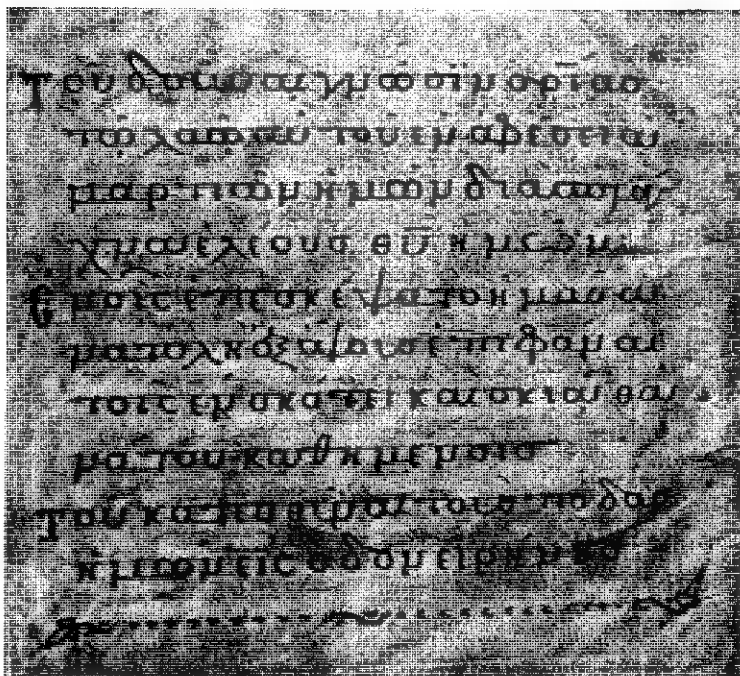
л. 1^а изображены: Βηθλεεμ и Η μελοδία (пастухъ, играющій на лирѣ, рядомъ, муза, внизу стадо);

л. 2^а изображены Μωυσης, Ισραηλιται, Φαραω, ερημος;

¹⁾ Переводъ съ коптскаго принадлежитъ О. Э. Ломму.

л. 3^a изображены Δαυὶδ съ голубемъ надъ головою, слѣва отъ него Προφητια, справа Σοφια

л. 3^b помѣтка рукою XVI вѣка: τὸ παρὸν φαλτήριον ἔστι τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ὕρους Σινὰ καὶ εἴ τις θέλει βουλευθῆ ἔξωσαι τοῦτο νὰ ἔχει τὰς ἀρὰς τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Σηνὰ καὶ Ραῖθου ἀνερεθέντων καὶ τῆς κυρίας Ἐκατερή-
νοις ἐνε τοῦ χοροῦ.

№ 9. Имп. Публ. Библи. 269.

внизу рукою XIII вѣка: τὸ παρὸν φαλτήριον

л. 4 изображена Божія Матерь (ΜΡ ΘΥ) съ Младенцемъ на колѣнахъ и свиткомъ въ рукѣ (μεγαλόνει ψαχη μου τον κυριον), а слѣва отъ Нея ὁ ἀρχάγγελος Μιχαήλ, справа ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ

л. 4^b 10 строкъ: Τοῦ δοῦναι γινῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ...
ὁδὸν εἰρήνης:—(Луки 1, 77-79).

№ 10 (55)

Имп. Публ. Библи. 272. Помѣтка: «1344 год по Р. Х. Синай Псалтырь 6852 года» Одинъ листъ (175×124; 99×62 по 15 строкъ):

л. 1^{a-b} μὴ ἐπιζετε ἐπ' ἀδικίαν... ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερυγῶν σου ἀγαλλιάσομαι· ἐκολλήθη ἡ (ис. 61, 11—62, 9)

№ 38 (?)

Имп. Публ. Библи. 274. Одинъ листъ, кажется, изъ Псалтыри XIII—XIV вѣка (184×127), на которомъ только двѣ миниатюры (безъ текста):

1) на синемъ фонѣ изображенъ бой Давида съ Голиаѳомъ,

2) на золотомъ фонѣ изображены вверху слѣва Божія Матерь (ΜΡ ΘΥ), подъ Нею фигура на колѣнахъ, а правая сторона вся занята фигурой въ царскомъ одѣяннiи; эти двѣ фигуры и надписи къ нимъ совсѣмъ стерлись.

№

Имп. Публ. Библи. 281. Помѣтка: «Sinai». Три пергам. листа IX вѣка изъ Четвероевангелія греческаго съ арабск. переводомъ (333×267; греч. текстъ 248×140, арабск. текстъ 248×45; по 18 строкъ). Листъ 1-й хуже сохранился (276×217; 236×130).

л. 1^{a-b}

Γενεσίων δὲ ἀγομένων τοῦ (арабскій текстъ срѣзанъ и почти пропалъ)
Ἠρώδου ὠρχήσατο...

Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον (Μθ. 14 6-13).

فلما سمع يسوع
انصرف من هناك
في سفينة الى بدييه

л. 2^{a-b}

Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι εἰπόν...
πον...

اجيبوا العاقلات
قالوا

ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐποίη (Μθ. 25, 9-16)

النراخذ الخمس وزنات
وفعل بها
و صنع

Л. 3^{a-0}

εἰς τὸ πῦρ τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ...

الى النار العتده
شيطان
و ملائكته.

καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους (Μθ. 25, 41—26, 1)

فكان له ابت
يسوع كل هذا الكلام

№

Четвероевангелие IX—X вѣка (210×163; 144×98; по 23 строки, въ два столбца):

а) Имп. Публ. Библ. 282. Одинъ листъ:

л. 1^{a-b} δουκαίους συνήχθησαν... ὁμῶν ὁ καθηγη (Μθ. 22, 34—23, 10)

Этотъ листъ принадлежитъ рукописи

б) Имп. Публ. Библ. 54, привезенной Тишендорфомъ (Notitia, 58—59), и мѣсто его между лл. 59 и 60.

в) Вторая половина рукописи Тишендорфомъ продана въ Оксфордъ Bodl. Misc. gr. 310.

№ 107 (213)

Имп. Публ. Библ. 283. Помѣтка: «6475 года. 967 года по Р. X. Синай». Одинъ листъ изъ Евангелія-апракосъ (213×165; 150×105; по 19 строкъ) унциального письма:

л. 1^{a-b} ὁμῶν. οἱ δὲ ἐκράγασαν... ἵνα σταυρωθῆ.

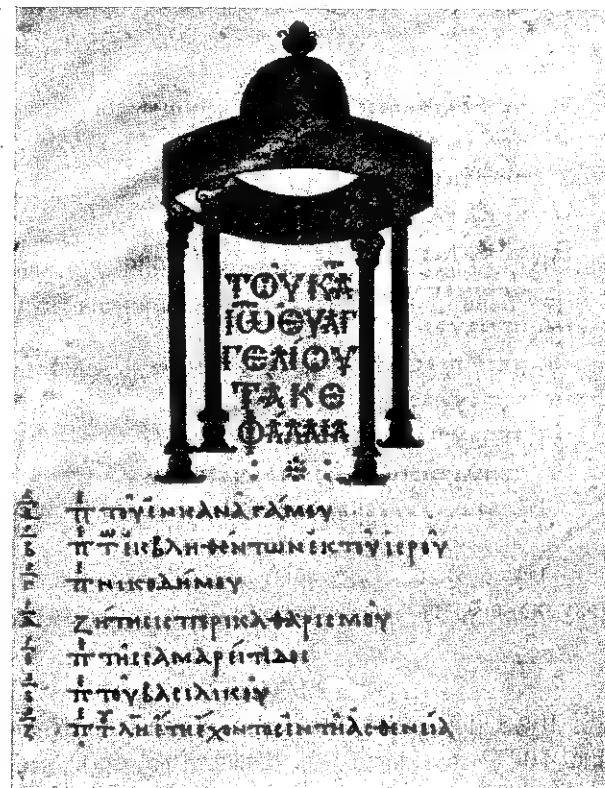
Εὐαγγέλιον ε'. κατὰ Ματθαῖον.

Τῷ καιρῷ ἰδῶν Ἰουδας . . . ἀγρὸς αἵματος ἕως τὴν σήμερον +

№ 192

Имп. Публ. Библ. 286. Помѣтка: «годъ неизвѣстенъ». Два листа изъ Четвероевангелія X вѣка (140×113; 94×75; по 18 строкъ):

л. 1^a Κανὼν γ' ἐν ᾧ οἱ γ' и рядомъ Κανὼν δ' ἐν ᾧ οἱ γ'

№ 10. Имп. Публ. Библ. 286.

л. 1^b Κανὼν ε' ἐν ᾧ οἱ β' и рядомъ Κανὼν ε' ἐν ᾧ οἱ β'.

л. 2^{a-b} Τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια.

№ 108 (231)

Имп. Публ. Библ. 288. Помѣтка: «6541 года. Синай»

При Михаилѣ и Зоѣ. 1033 года по Р. Х.» Одинъ листъ изъ Евангелія-апракосъ (262×206; 190×130; въ два столбца, по 25 строкъ):

л. 1^{a-b} Κυριακῆ γ' ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν:—

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ Ἰησοῦς εἰς πόλιν καλουμένην Ναὶν . . . λαὸν αὐτοῦ:—

σαββάτῳ δ' κατὰ Λουκᾶν:—

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι . . . αὐτοῦ ὅτις ὡς ἡ ἄλλη:—

κυριακῆ δ' ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν:—

Ἐἶπεν ὁ κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην ἐξῆλθεν ὁ σπεῖρων

№ 223

Имп. Публ. Библи. 289. Помѣтка: «1039 год. по Р. Х. 6547 год» Одинъ листъ изъ Евангелія-апракосъ (293×227; 219×155; по 24 строки):

л. 1^{a-b} φη λέγει ὄφονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν:—

εὐαγγέλιον ι'. κατὰ Μάρκον:—

Τῷ καιρῷ . . . ποῦ τίθεται:—

εὐαγγέλιον ια'. κατὰ Ἰωάννην:—

Τῷ καιρῷ . . . ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν:—

εὐαγγέλιον ιβ'. κατὰ Ματθαῖον:—

Ὁφίας δὲ . . . ἐν μνημείῳ ὃ ἐλατόμη

Внизу на оборотѣ цифра тетради: ις'.

№ 74 (172)

Имп. Публ. Библи. 291. Помѣтка: «Синай 6575 год. при К. Дукѣ. 1067 годъ по Р. Х. Синай. При семь картины». Три листа изъ Евангелія-апракосъ (213×155; 140×88; по 25 строкъ):

л. 1^a таблица κανὼν ε' ἐν ᾧ Ἰωάννης ἰδίως

л. 1^b миниатюра: ΙΣ ΧΣ и мужская фигура съ надписью: Θεόδωρος πατριχίος καὶ τεποτηρητής ὁ Γαβρίας δοῦλος Χριστοῦ

л. 2^a миниатюра: Божія Матерь (ΜΗΡ. ΘΥ) и женская

фигура съ надписью: θεοτόκε βοήθει τῇ σῇ δοῦλῃ Εἰρήνῃ τῇ Γαβρίας:—

л. 2^b миниатюра, гдѣ пять медальоновъ: въ срединѣ ὁ ἀρχάγγελος Μιχαήλ, вверху ὁ ἅγιος Πέτρος и ὁ ἅγιος Παῦλος, внизу ὁ ἅγιος Βαρθολομαῖος и ὁ ἅγιος Θωμᾶς

л. 3^{a-b} τλς' Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων . . . ἀλλὰ γε σὺ πάσιν τούτοις τρίτην ταῦ (Луки 24, 1-21)

На оборотѣ внизу цифра тетради: κς'.

№ 109 (234)

Имп. Публ. Библи. 297. Помѣтка: «Синай. ⁶⁶²⁷/₁₁₁₉ года».

Одинъ пергам. листъ (248×198; 185×137; по 25 строкъ) изъ Евангелія-апракосъ:

л. 1^{a-b} ἀπεκρίθη Ἰησοῦς . . . ὁ Ἰησοῦς:—

Τῷ σαββάτῳ τῆς διακινησίμου ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην

Τῷ καιρῷ . . . ἀληθῆς ἐστίν:— Δεῖ εἶδέναι: ὅτι τῇ κυριακῇ τοῦ ἀντιπάσχα ἐωθινὸν

α' λέγεται:— Εὐαγγέλιον τῆς λειτουργίας:—

Ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην:—

Οὔσης ὀφίας . . . πάλιν εἰρήνη ὁ

№ 77 (169)

Имп. Публ. Библи. 308. Помѣтка: «1247 г. по Р. Х. 6755 год. Синай». Одинъ листъ изъ Четвероевангелія:

л. 1^{a-b} μετ' αὐτῶν κατακείμενοι . . . ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν καὶ οἱ ὀχλούμενοι (Луки 5, 29—6, 18).

№ 168 (?)

Имп. Публ. Библи. 313. Помѣтка: «Син. XIII вѣка. Τετραεὺαγγ.» Одинъ листъ изъ Четвероевангелія съ изображеніемъ евангелиста Іоанна Богослова XIII вѣка (128×95; 75×60) безъ текста (л. 1^b пустой)

№ 125 (293)

Имп. Публ. Библи. 318. Помѣтка: «6561 года. 1053 года

по Р. X. Синай». Два листа изъ Апостола (225×163; 163×103; по 24 строки въ два столбца):

л. 1^a—2^b ἀπὸ τῆς τιμῆς... ἀκούοντας ταῦτα.

ἀνάγνωσμα ιδ'. τῷ σαββάτῳ τῆς β' ἑβδομάδος
πράξεων:—

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις εἰσῆλθον οἱ ἀπόστολοι ὑπὸ
τὸν ὄρθρον...

ἀνάγνωσμα ιε'. πράξεων.—

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν
ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς ἑβραί-
ους· ὅτι

№ 73

Имп. Публ. Библи. 320. Помѣтка: «Изъ Апостола. Предисловіе Александр. діакона Евѳалія (462 г.)». Пять листовъ изъ Новаго Завѣта XI—XII вѣка (153×124; 105×87; по 33 строки):

л. 1^a ἀγάπαις ὑμῶν, σπιλάδες συνευωχοῦμενοι... ἀμήν:—
τέλος.

л. 1^b—5^b Πρόλογος Παύλου ἀποστόλου προτασσόμενος
τῆς βίβλου:—

Τὸ φιλομαθὲς... δὸς μοι φήσει τὸν Λουκᾶν ἱστο-
ροῦντα, Παύλου τὸ μαρ

№ 140 (968)

Изъ Евхологія 1426 года:

а) Имп. Публ. Библи. 323. Помѣтка: «1426 г. по Р. X. 6934 год. Апостолъ. Синай». Одинъ листъ (220×140; 135×80; по 20 строкъ):

л. 1^{a-b} ἡμέρας ἐγείρομαι... κουστωδίας:

Τῷ ἀγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ ἑσπέρας μετὰ τὸ τέ-
λος τῶν ἀναγνωσμάτων Συναπτή τοῦ τρισαγίου. καὶ
ὅσοι εἰς Χριστόν. Προκείμενον τοῦ ἀποστόλου ἦχος
πλ. δ'. πᾶσα ἡ γῆ προσκυνήσει. Ἀλαλάξατε τῷ κυ-
ρίῳ: πρὸς Ῥωμαίους:

Ἄδελφοί· ὅσοι ἐβαπτίσθημεν . . . ὁ δὲ ζῆ· ζῆ τῷ
θεῷ

б) Имп. Публ. Библи. 348. Помѣтка: «1426 г. по Р. X. Синай. Евхологіон 6934 писанъ иереемъ Росомъ». Одинъ листъ (218×128; 138×83; по 17 строкъ):

л. 1^{a-b} αὐτῷ, καὶ κρίσιν... πατρός:—

πρὸς Κορινθίους α'

Ἄδελφοί ὁ πρῶτος... δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν ταῦτο ἐν-
δόσασθαι ἀφθαρσίαν· καὶ

№ 97 (8)

Изъ Паремейнока унциального письма X вѣка:

а) Имп. Публ. Библи. 324. Одинъ неполный листъ (нижняя половина) (215×207; 145×138; въ два столбца):

л. 1^a

<p>ст. лѣвый 14 строкъ</p> <p>ριζε δικαί[ ] καὶ προσθήσει τοῦ δέχεσθαι· ἀρχὴ σοφίας φόβος κυρίου... πολὺν ζήσεις χρόνον καὶ προστεθήσεται</p>	<p>ст. правый 13 строкъ.</p> <p>ἀνάγνωσμα [ ] τῆς ἐξώδου τοῦ ἀναγνώσματος:— Ἐξίρειν Μωσῆς... Υἱὲ μὴ ὀλιγώρη... ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος</p>
---	--

л. 1^b

<p>ст. лѣвый 13 строкъ</p> <p>[ ] εὖρε σοφίαν καὶ θνητὸς ὅς οἶδεν φρόνησιν ... αὐτὴ οὐδὲν πονηρὸν</p>	<p>ст. правый 14 строкъ</p> <p>[ ] ὁ δὲ τιμὴν οὐκ ἄξιον αὐτῆ εἶσιν μήκος . . . ἐπὶ γλώσσης φορεῖ</p>
---	--

б) Имп. Публ. Библи. 52. Четыре листа оттуда же, привезенные Тицендорфомъ (286×210; 205×140; по 18 строкъ):

л. 1^a τοῦ σου χεῖρας ἐξέτινας ἐπίσυνάγων πάντα τὰ ἔθνη
κράζωντα κύριε δόξα.

προκείμενον α' ψαλμὸς ος' πλ. β'.

Αὐτός ἐστιν οἰτίριμον καὶ ἰλάσεται ταῖς ἁμαρτίας
ἡμῶν...

с) Berolin. graec. fol. 30. Оттуда же, судя по описанию у *C. de Boor*, Verzeichniss der griech. Handschriften der königl. Bibliothek zu Berlin, II 139 (подъ № 268), шесть пергам. листовъ унциального письма X (?) вѣка (277×203; въ два столбца, по 17 строкъ, съ красными инициалами и заглавїями), содержащїе чтенїя изъ Ветхаго Заветъа.

л. 1^a начин. Ἀρχὴ δὲν θεῶ ἀναγνωμάτων τοῦ χρόνου ὄλον μὴν δευτέρου α'. ἀρχὴ τῆς ἰνδίκτου καὶ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεῶν τοῦ Στυλίτου. ἀνάγνωσμα α'. Σοφία Σολομῶντος

Δικαίων ψυχαὶ ἐν χειρὶ θεοῦ...

л. 6^{a-b} ἀνάγνωσμα γ'. Παροιμιῶν τὸ ἀνάγνωσμα.

Ἡ σοφία φροδόμησεν ἑαυτῇ οἶκον... διδου (Притчи 9, 1-9)

№ 356 (319)

Имп. Публ. Библи. 327. Помѣтка: «1048 года по Р. Х. Синай 6556 года. Изъ Дїонисїя Ареопаг. писано при Михаилѣ игуменѣ монаст. Студ.» Одинъ листъ (290×220; 240×173; текстъ Дїонисїя 146×110 по 20 строкъ):

л. 1^{a-b} τὸ δὲ, καὶ εἰς τὰς θείας... εἰ δὲ τὰς ἀπεμφαινούσας εἰκονογραφίας αἰτιάσοιτό τις· αἰδεῖσθαι λέγων ἀνατεθέναι τα

№ 360 (342)

Имп. Публ. Библи. 330. Помѣтка: «6507 года Синай. Изъ Григорїя Богослова. 999 годъ по Р. Х.» На самомъ дѣлѣ рукопись 1051 года. Одинъ листъ (290×233; 205×143; по 25 строкъ):

л. 1^{a-b} ἀλλὰ Ναύατος οὐκ ἐδέξατό φησι τοὺς ἐν τῷ διωγμῷ... ἀμήν· εἰς τὰ ἅγια φῶτα. +

Внизу на л. 1^a цифра тетради: ιθ'

№ 361 (347)

Имп. Публ. Библи. 335. Помѣтка: «Григорїя Богосл. XIII в. Синай». Рук. XVII в.: φολλ. α'. Одинъ листъ:

л. 1^{a-b} Λόγος με'. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς παρθένον παραινενικός:—

Παρθένε . . . ἵνα συνεισεληθοῦσαι, τὸ κάλλος τοῦ νομφῶνος

№ 384 (375)

Имп. Публ. Библи. 343. Помѣтка: «Ἐτους ςσα'. Бонецъ слова: κατήχησις πρὸς τοὺς μέλλοντας φωτίζεσθαι λόγος κ'. Синайск. подворье въ Каирѣ» Отрывокъ листа изъ конца слова Иоанна Златоустаго 893 года (343×255; 272×160; въ два столбца по 32 строки):

л. 1^a τὸ φθέγγει τὸ ῥῆμα πρότερον· ἀποτάσσομαι . . . ἀμήν:—

л. 1^b пустой.

№ 159 (595)

Имп. Публ. Библи. 350. Помѣтка: 6557 Μηναία διὰ χειρὸς Φωτίου α. συγγεν. Νικολάου μοναχοῦ». Одинъ листъ изъ Минеи служебной 1049 года (264×194; 185×140; по 30 строкъ):

л. 1^{a-b} ὁ κατ' ἀξίαν νέμων τὰ ἔπαθλα . . . ἀνεκλάλητον:—

Κανὼν εἰς τὸν ἅγιον ἱερομόρτυρα Θεόδοτον ἐπίσκοπον Κυρηνίας.

φθῆ 5'. Ἐν τῇ καμίνῳ ἀβραμαῖοι καίδες:—

Τῇ θεῖα πάτερ πυρακτωθεῖς ἀγάπῃ τοῦ παντοῦργου κλήνη πυρωθεῖση ὅπως ἀνακλιθεῖς. ἀκατάφλεκτος διέμεινας . . . ἐκδημῶν τομῆς καὶ καύσεως, σὺ οὐκ ἐφρόντισας ἀνέσθη

№ 738

Имп. Публ. Библи. 356. Помѣтка: «Триодъ. года иѣтъ. Си-

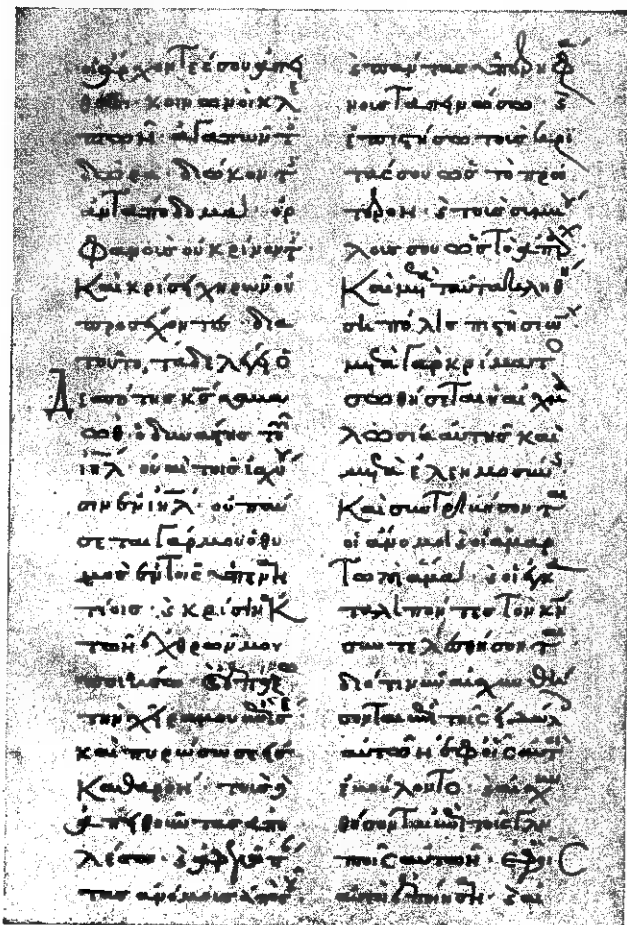
най». Два листа изъ Трїодя постной XII вѣка (167×121; 122×70; по 24 строки въ два столбца)

л. 1^а οἱ ἄρχοντες σου ἀπειθοῦσα κοινωνοὶ κλεπτῶν . . .

л. 2^в оконч.: . . .

γενέσεως τὸ ἀνάγνωσμα.

Ἐἶπεν ὁ θεὸς γεννηθήτωσαν φωστῆρες . . . καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα πέμπτη:

№ 11. Имп. Публ. Библи. 356.

№ 220

Имп. Публ. Библи. 357. Помѣтка: «Трїодъ постная. Синай. Года нѣтъ. Есть стихиры безъ нотъ». Одинъ листъ (227×182; 150×104, по 12 строкъ):

л. 1^{а-в} ταρω κειμενην . . . δοξα σοι:—

ἦχος πλ. α'

Σε τον αναβαλλομενον . . . πως σε κηδεωω θεε μου η πως συνδοσιν

Внизу л. 1^в цифра тетради: εθ'.

№ 273 (1218)

Имп. Публ. Библи. 360. Помѣтка: «⁶⁵⁸⁵/₁₁₇₇ года при цар. Мануилѣ и Маріи». Одинъ листъ изъ Стихираря 1177 года (227×283; 220×161; по 19 строкъ):

л. 1^{а-в} συνεχρηματο μοι επι του ουλου . . . πολας χαλκας συνετριφας και μοχλους συνεθλασας

№ 272 (1214)

Имп. Публ. Библи. 362. Помѣтка: «⁶⁵⁰⁷/₉₉₉ στιχηραρ. παρὰ Στεφάνου δομειστικου. Синай» Одинъ листъ изъ Стихираря 1052¹⁾ года (220×170; 168×123; по 22 строки).

На л. 1^а вверху есть арабская помѣтка:

كانون الاول عيد القديس بربراد т. е. «мѣсяць декабрь. Праздникъ св. Варвары».

л. 1^{а-в} Μηνι δεκεμβριω δ'. της αγιας μαρτυρας Βαρβαρας ἦχος α'.

Της γενης τροφης . . . οπως ἔλωσ γενησεται ημιν εν τη ημερα της χρισεως:—

¹⁾ Sinait. 1214 Антонинъ датируетъ XI вѣкомъ, Гардтгаузенъ — XII вѣкомъ. Такъ какъ указываемыя Гардтгаузеномъ форматъ (220×180) и Антониномъ число строкъ (22) и вѣкъ (XI) совпадаютъ съ Имп. Публ. Библи. 362, и такъ какъ Порфирий, повидимому, лишь невѣрно прочелъ пропавшую, можетъ быть, теперь дату (вмѣсто εφ', онъ прочелъ εφ', какъ и въ Sinait. 322), то предлагаемое отождествление Имп. Публ. Библи. 362 съ Sinait. 1214 болѣе чѣмъ вѣроятно.

№ 282 (1219)

Имп. Публ. Библ. 363. Помѣтка: «Синай года нѣтъ. Сти-
χηρарιον». Одинъ листъ изъ Тріоди постной (310×235;
218×170; по 23 строка):

л. 1^{a-b} τας φυγας ημων:—

μητι τῷ αὐτῷ κς' εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν
θεολόγον ἤχος α'.

Ποταμοὶ θεολογίας. . . . τας φυγας ημων:—

№ 275 (1221)

Имп. Публ. Библ. 366. Помѣтка: «Στιχηράριον του Μανου-
ηλ Χαλκεοπ. ⁶⁸²⁹ ₁₃₂₁ года. Синай». Одинъ листъ изъ Стихи-
раря 1321 года (235×170; 164×105; по 18 строкъ):

л. ^{a-b} Προδρομε του σωτηρος. . . ἐλεηθῆναι τας φυγας
ημων:—

μητι τῷ αὐτῷ λα' ἢ κατάθεσις τῆς τιμίας ζωῆς
τῆς ὑπεραγίας θεολοίης ημων θεοτόκου:—

Ὡς στεφανον υπερλαμπρον. . . και σωτηρια ημων:—

Ἀρχὴ τῆς τεσσαράκοστής: :

Μη προσευξομεθα φαρисαϊκως . . . στηριξον με
Χριστε ο θεος

№ 1220

Имп. Публ. Библ. 367. Помѣтка: «XIII αἰῶνος. Син. Πα-
λίμφητος = εὐαγγελίων ἐκλογὴ» Восемь листовъ изъ Стихи-
раря XIII вѣка (255×188; 191×140; по 19 строкъ; палим-
псестъ):

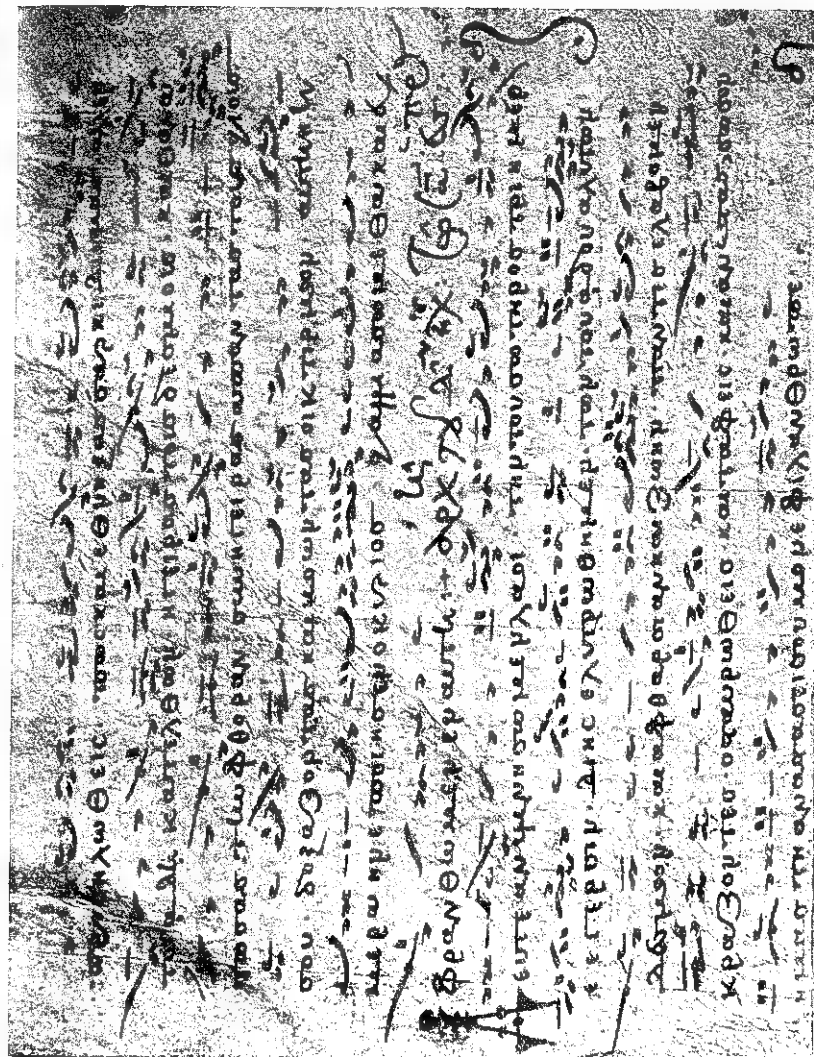
л. 1^a начин.: προσηλωθεις πως και εθνηξας σαρκι. . .
εὐφρανθωμεν εν αυτη: +

ἀρχὴ τοῦ δ' ἤχου. τῷ σαββάτῳ ἐσπέρας:—

Δευτε ανομνησωμεν λαοι. . .

л. 8^b кончается: . . . η ως νεκρον παραστησατε η ως
θεον προσκυνησατε συν ημιν μελωδουντες:

Внизу л. 1^a и л. 8^b есть цифра тетради: λγ'.

№ 12. Имп. Публ. Библ. 367.

№ 308 (1256)

Имп. Публ. Библ. 371. Помѣтка: «6817 г. 1309 г. Синай. Писаніе Ирины, дочери Θεοδώρα каллиграфа». Одинъ листъ изъ Стихираря 1309 года:

л. 1^{a-b} το το παραδοξον και το μεγα μνηστηριον. . . γαλυνομεν:—

ἀρχὴ τοῦ δ' ἤχου: ᾠδὴ α' ἤχος δ'.

Θαλασσης το ἐροθραιον πελαγος. . . ετροπωσατο:—

ᾠδὴ γ' Ευφραίνεται επι σοι η εκκλησια. . .

δ' καταφυγη και στερωμα:—

№ 425 (448)

Имп. Публ. Библ. 381. Помѣтка: «Синай 6512 года. 1004 года по Р. X. Житія святыхъ». Одинъ листъ изъ Изреченій свв. отцовъ 1004 года (325×227; 230×178; по 29 строкъ), приходящійся въ р-си между лл. 335 ■ 336:

л. 1^{a-b} και πολλα παρεκαλεσα. . . πατέρων:—

ὅτι θεινὴ ἢ καταλαλιὰ και χαλεπὴ κίνου και ἀξιον διηγῆσεως τὸ κεφάλαιον.

Ὁ θαυμαστός Ἰωάννης. . .

Θεοφίλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας περὶ τῆς ἀγίας ἀναφορᾶς:—

Ἐλεγεν περὶ τινος ἀδελφοῦ. . . ἀπήγγειλεν αὐτοῖς λέγων συγχωρήσατέ μου πατέρες· ὅτι ἂ

№ 130

Имп. Публ. Библ. 390. Помѣтка: «6711 года. 1203 г. по Р. X. Синай». Одинъ листъ изъ Псалтыри (170×128; 118×80; по 15 строкъ):

л. 1^a—2^a α τοῦ ὑψίστου. . . και ἐπακούσομαι αὐτοῦ: (ис. 90, 1-15)

№ 8 (94)

Имп. Публ. Библ. 391. Помѣтка: «1294 г. по Р. X. 6802 на Синаѣ писано Евксеномъ при епископѣ Арсеніи». Одинъ листъ изъ Псалтыри:

л. 1^{a-b} Καθ' ὅσον ἀπέχουσιν. . . Ὁ στεγάζων ἐν ὕδασι τὰ ὄ (ис. 102,12—103,3)

№ 76 (201)

Имп. Публ. Библ. 396. Помѣтка: «6758 или 6757 индикт. α'. 1250 года по Р. X. писано Іаковомъ монахомъ». Одинъ листъ изъ Четвероевангелія 1243 года (258×175; 190×120; по 25 строкъ):

л. 1^{a-b} σευ, ὅτι οὐκ εἰμι ἐγὼ ὁ Χριστός. . . οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· ῥαββὶ ὃ λέγεται ἐρμηνεύ

Вверху л. 1^a цифра тетради: ις.

№ 215 (754)

Имп. Публ. Библ. 405. Помѣтка: «6685 года διὰ χειρὸς Συμεῶν. Есть приписъ: ἐτοῦτο το βιβλιον εγραφηγ δια χειρος εμου Γερμανου αρχιεπισκόπου Σινα και εταδη εἰς το μετοχιον τοῦ ἀγ. Ἰω Κλιμακος. 1177 год по Р. X.» Одинъ листъ изъ Трїоди постной:

л. 1^{a-b} δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπον. . . ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸ Κύριον:— ἀλληλούια ἤχος δ' πα': Τὰ ἐλέη σου κύριε εἰς τὸν αἰῶνα:

εὐαγγέλιον ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην:

Τῷ καιρῷ ἐκεῖνω ἀνέβη ὁ Ἰησοῦ εἰς Ἱερουσόυμα. . .

Ἰησοῦς ἐστιν, ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ +

№ 372 (363)

Имп. Публ. Библ. 413. Помѣтка: «Синай. Шестодневъ Іω. Златоуст. 6842 года. 1335 год. по Р. X.» Одинъ листъ (383×265; 273×203; по 37 строкъ):

л. 1^{a-b} λόγος εἶς' ἑβλινкомъ.

№ 383 (380)

Имп. Публ. Библ. 414. Помѣтки: «Слова Іω Златоуст. Синай. 6341 года или 833 года по Р. X.» и другая: «Си-

най. Слова Γω Златоуст. ἐδωρήθη 6341 год. Смотр. промаса. бумагу». Два листа (250×170; 169×126; по 22 строки):

л. 1^{a-b} (вверху цифра тетради: ΠΓ·) κάλεσα καὶ εἶπεν ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου ἢ γὰρ δύναμις μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται . . . ἐν λύπῃσι οὐ μόνον ἦσαν ἐκπεπληγμένοι, ἀλλὰ καὶ ταύρους στεφανώσαντες ἤνεγκαν καὶ θῦσαι ἐπεχεί

л. 2^{a-b} (вверху цифра тетради: μ·) καὶ νῦν τὰ καθ' ἡμᾶς ἅπαντα ἀοράτω τινι δυνάμει . . . ἐνταῦθα δὲ γυμνὸν τὸ σὸν ἐστί τὸ τρόπαιον· καὶ οὐδένα ἔχεις τὸ μεριζόμε

№ 973

Имп. Публ. Библи. 418. Помѣтка: «6661 ἰνδ. α' 1153 год. по Р. Х. Авксентиємъ пресв. и іеромон.» Одинъ листъ изъ литургіи св. Іоанна Златоустаго (167×120; 118×88; по 26 строкъ):

л. 1^{a-b} κραγῶτα καὶ λέγοντα· ὁ λαός· ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύριος:—

ὅπερ τῶν ἐν πίστει ἀναπαυσαμένων· πατέρων πατριαρχῶν· προφητῶν· αποστόλων· κηρύκων· εὐαγγελιστῶν· μαρ

№ 1101

Имп. Публ. Библи. 426. Помѣтка: «6820 ἰνδικт. ε'. Синай. 1312 г. по Р. Х.» Одинъ листъ изъ Типика св. Саввы (172×130; 133×85; по 20 строкъ):

л. 1^{a-b} στίχος καὶ ἡ ἀκολουθία κατὰ τάξιν· ἀπολοτικὸν ἦχος δ'. κατεπλάγη Ἰω σηφ. Ἰερωσύνης στολισμὸν . . . ς'. Ἡ μνήμη τοῦ γενομένου θαύματος ἐν Κολασσαῖς . . . εἰσῆλθεν Μωυση̅ς εἰς τὸ ὄρος τοῦ θεοῦ· κατὰ τοῦτο τοῦ εὐαγγελισμοῦ

№ 319 (1627)

Имп. Публ. Библи. 428. Помѣтка: «Μηναῖον Ἰούλιος· λα'. Σινᾶ 6869=1361 г.» Одинъ листъ (274×203; 200×128; по 30 строкъ):

л. 1^a τελοῦμεν ἐκ γῆς μετάστασιν . . . καὶ σῶσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν:—

л. 1^b пустой.

№ 274 (1231)

Имп. Публ. Библи. 439. Помѣтка: «Στιχηρарιον 6744 года пис. Неоф. іеромон. ⁶⁷⁴⁴/₁₂₃₆». Два листа (337×242; 265×180, по 23 строки):

л. 1^a ας παρα Χριστου τας κλης εκχεχειριστω ο δε τω ξειφει αποτηηθεις . . .

л. 2^b Το τρίτον της ερωτησεως το πετρε φιλεις με το τρίτον της αρνησεως ο Χριστος διορθωσατο· διο και προς τον κρυφιογνωστην ο Σιμων κυριε πάντα γινώσκεις

№ 277 (1229)

Имп. Публ. Библи. 440. Помѣтка: «Θεολιπτα ⁶⁸⁸²/₁₃₇₄ год.»

Вверху на л. 1^a есть помѣтка: خزيران . . . (?) т. е. «мѣсяцъ хазиранъ» (= июнь). Одавъ листъ изъ Стихираря (281×187; 213×140; по 27 строкъ):

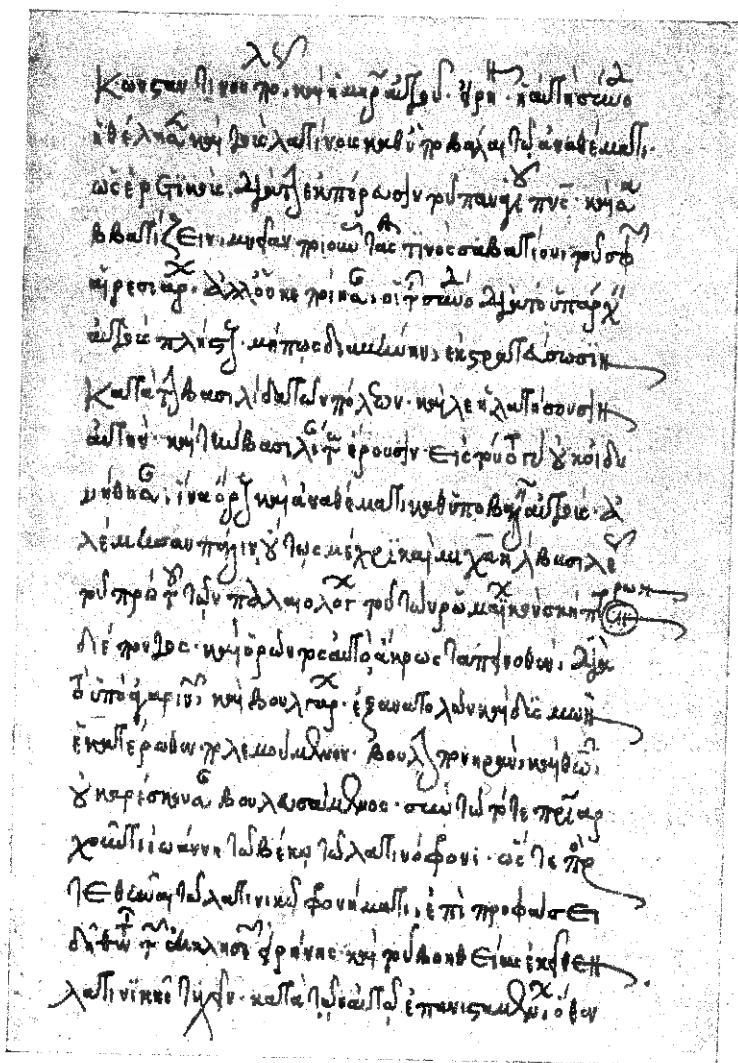
л. 1^{a-b} ἐν γαρ τω κωνι εφευρες ουρανιον υψωσιν . . . σωθηναι τας ψυχας ημων:

μην Ιουνιος εχει ημερας λ': η ημερα εχει ωρας ιε' και η νυξ ωρας θ': εις την η' του αγιου μεγαλομαρτυρου Θεοδωρου του Στρατηλάτου:

πλ. α'. Σημερον ανετειλεν . . . Αστηρ ανετειλεν ευσεβειας απο δυσμων ηλιου του φαινομενου· ο μεγας.

№ 13. Имп. Публ. Библи. 480.

μενος τὴν ὑπόθεσιν ἀπὸ τῆς Λατίνων τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀλώσεως, ἀφευδῶς δι' ἐγράφων παραδέδωκε:—

II. 5^b—6^b Ἀναφορά τῶν εὐτελῶν μοναχῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους πρὸς τὸν αἰθιοπικὸν βασιλέα κύριον Ἀλέξιον.

III. 6^b—7^a Πιττάκιον βασιλικὸν πρὸς τὸν ἀγιώτατον πατριάρχην κυρὸν Νικόλαον.

IV. 7^a—b Πιττάκιον πατριαρχικὸν πρὸς τὸν βασιλέα κύριον Ἀλέξιον.

V. 7^b—8^a Πιττάκιον βασιλικὸν πρὸς τοὺς Ἀγιωρείτας περὶ τῆς ἐπιθέσεως τῶν Σαρακηνῶν.

VI. 8^a Ἐτερον πιττάκιον βασιλικὸν τοῦ αὐτοῦ κυρὸ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ.

VII. 8^a—b Λόγις τοῦ ἀειμνήστου ἁγίου βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου ἐπὶ ὀνομήσει τοῦ πρώτου κυροῦ Γαβριήλ.

Текст лл. 5^a—8^b изд. Порфириѣ, Исторія Лёона, ч. III отд. 1, стр. 358—362, 366, 370—371 не по этой р-си.

VI. 9^a—10^a Ὁρισμὸς τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ ἦν ἐποίησεν διὰ τὸ θεοβάδιστον ὄρος Σινά.

Εἰ δὲ καὶ . . . ὀρισμὸς τῆς βασιλείας μου, κατὰ μῆνα ἰούλιον, ἰνδικτιῶνος ἰδ'. εἶχε δὲ καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς θείας καὶ βασιλικῆς χειρός:—

списанъ у Порфирия (Имп. Акад. Наукъ № 90 стр. 15—16).

VI. 10^b πύστη.

№ 291 (1252)

Имп. Публ. Библи. 493. Помѣтка: «Ψαλτ. ηχηματάριον» Одинъ листь (280×200; 180×120, по 16 строкъ):

VI. 1^a Λοχὴ τῶν κρατημάτων τοῦ βαρεως ἤχου ποιηθέντων κατὰ διαφόρων ποιητῶν. Ἰωάννου τοῦ μακαριωτάτου καὶ μαϊστοροῦ τοῦ Κουκουζέλι. (in m. β')

№ 302

Имп. Публ. Библи. 495. Помѣтка: «Стихирарь Неофита іеромонаха въ Дамаскѣ. Синай. Годъ не извѣстенъ». Четыре листа (248×160; 177×115; около 16 строкъ на страницѣ):

л. 1^a пустой; л. 1^b начин.: ἐρώτησις: Πόσι τόνοι·
καὶ τί, τόνος· καὶ...

л. 4^{a-b} оканч.: *νηχίσματα τῶν ὀκτῶ ἤχων*

№

Имп. Публ. Библ. 497. Помѣтки на л. 1^a двѣ: вверху
Ⲛ, внизу: «Син. Ирмολог. Годѣ нѣтъ». Шесть листовъ бу-
мажн. XIII—XIV вѣка (247×180; 165×130; по 32 строки,
въ два столбца, причемъ находящійся въ правомъ арабскій
переводъ не всегда написанъ):

л. 1^a

Ἀρχὴ τῶν σημαδί-
ων τῆς παπαδικῆς τέχνης
ψαλλόμενα κατ' ἤχον. ἀρ-
χὴν μέσον τε καὶ τέλος· σὺ
τίμα πάντων τῶν ἀνιόντων
καὶ κατιόντων· τὸ ἴσον εὖ-
μελέστατον· διὰ τοῦ ἴσου·
χωρὶς γὰρ ἴσου οὐ κατορ-
θοῦτε φωνί·

بدوا العاليم لدماسقه بصلى كل
قطعه على لحنها اول والنصف والنام
هائي اساسي كل العاليم التطبيع والتنزيل
المستند الصحيح وحتر يستقيم وغير المستقيم
ما يصح *

л. 6^b оканчив.:

+ ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τῶν ἐνιχισμάτων:

Ααα εα εεεαααεεε

№ 312 (1469)

Имп. Публ. Библ. 500. Изъ Нотнаго Обихода 1689 года
четыре листа (216×160; 150×90; по 16 строкъ):

л. 1^a таблица Ἰωάννου ἱερέως τοῦ Πλουσιαδην-
οῦ ἢ σοφωτάτη παραλλαγή

л. 2^a другая таблица κῦρ Ἰωάννου ἱερέως τοῦ Πη-
λουσιαδινοῦ

л. 3^{a-b} окончание Херувимской:

ὡς τῶν βασιλεχεα τῶν ὀλων υποδεξομενοι ταις ἀγ-
γελικαις σορατως δορυφορούμενον ταξεσιν ἀλληλουια
ἀλληλουια ἀλληλουια:—

Κοσμά ἱερομονάχου τοῦ Μακεδώνος καὶ δο-
μεστίκου τῶν Ἰβήρων

Οἱ τα χερουβιμ... ἀλληλουια:—

л. 4^{a-b} Ἀρχὴ τοῦ β-ου ἤχων κῦρ Παγκρατίου ἱερο-
μονάχου, καὶ Ἰβερῆτον δομεστίκου

Οἱ τα χερουβιμ... ἀλληλουια:—

л. 4^b Κῦρ Γεωργίου τοῦ Ραιδεστινοῦ.

Οἱ τα χερουβιμ... ὡς τον βασιλέα τον ο

№

Изъ Евангелія-апракосъ

а) Проф. А. А. Дмитриевскаго (въ С.-Петербургѣ) обры-
вокъ пергам. листа унциального письма VIII—IX вѣка (290×
175; 207×160; по 12 строкъ):

л. 1^a τὴν ὁδόν, καὶ οἱ πράγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦν-
τες... μετὰ τῶν δώδεκα:— (Марка 11, 9-11).

л. 1^b [ ] Λουκαν κεφάλαιον σιβ'.

Καὶ ἐγένετο... ὑμᾶς ἐρω (Луки 19, 29-31)

Внизу грузинская приписка, принадлежащая, по мнѣ-
нiю акад. Н. Я. Марра, времени около XII вѣка и гласящая:

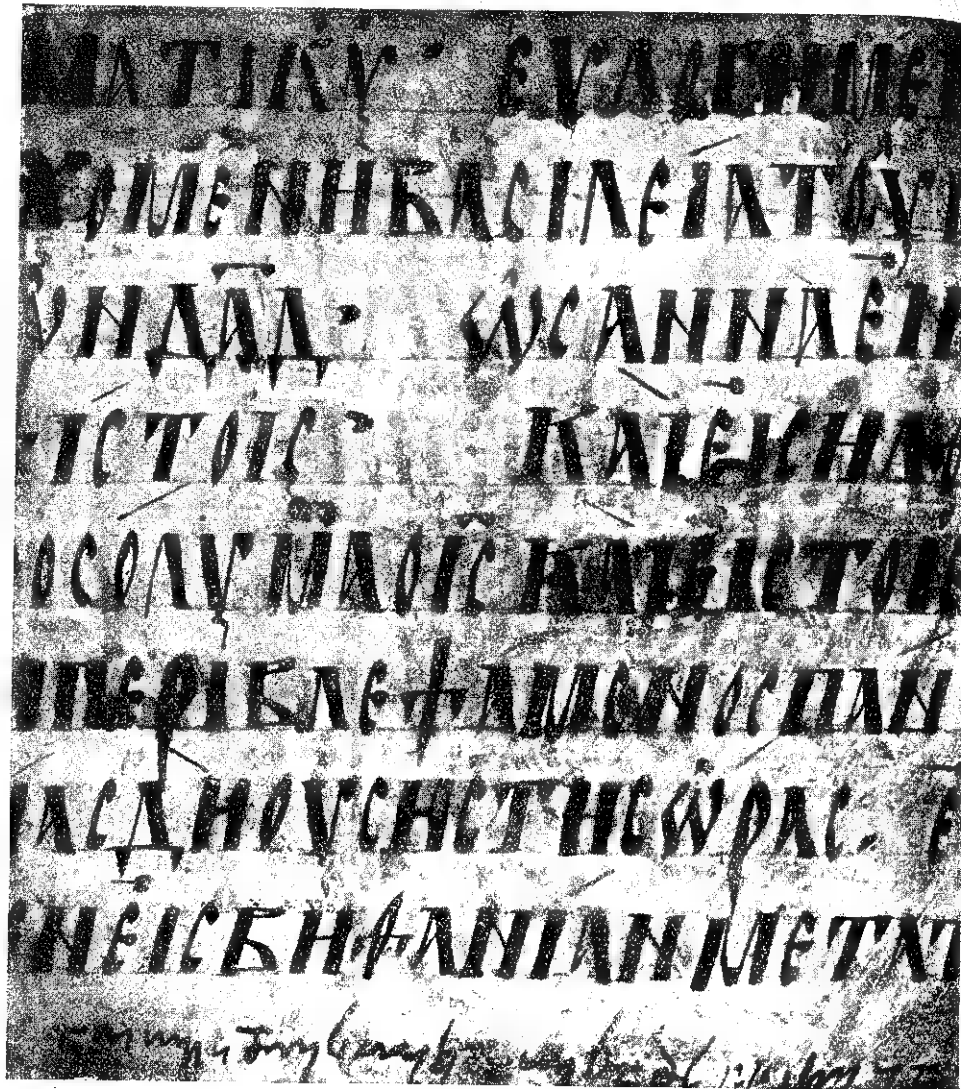
სჯდეს უკდეს მს ცხტდეს და მთხტდეს სჯდეს ბ-ნის ოჯს:—
გახტდეს წის სჯდეს [მბტდ]ს: ო:

т. е.: «внидутъ въ жизнь вѣчную и возрадуются о душахъ на-
шихъ:— служба святого [сентября?] 9:—»

б) Имп. Общ. Любит. Др. Писем. 1) oct. CLII (инвент. 1925).
Отрывки двухъ пергам. листовъ изъ Евангелія-апракосъ ун-
циального письма VIII—IX вѣка (одинъ листъ: 215×195;
215×165; 12 строкъ; другой листъ: 215×197; 215×175;
11 строкъ):

л. 1^{a-b} μηται εν τη κεφαλη [σου] ὁμοσης οτι ου... τον
εχθρον σου (Матт. 5, 36-43)

1) Отрывки изъ Синайскихъ рукописей, принадлежащiе Обществу,
привезены (кромѣ oct. CLVI) акад. Н. П. Кондаковымъ по описанью Х. М.
Лопаревскаго, Описанiе рукописей Имп. Общ. Любит. Др. II, ч. III (СПб. 1899)
173—174.

№ 14. Обрывокъ А. А. Дмитриевскаго.

Л. 2^{a-b} ου δυναμι αναστας δυναμι . . . αιτουσιν αυτων:—

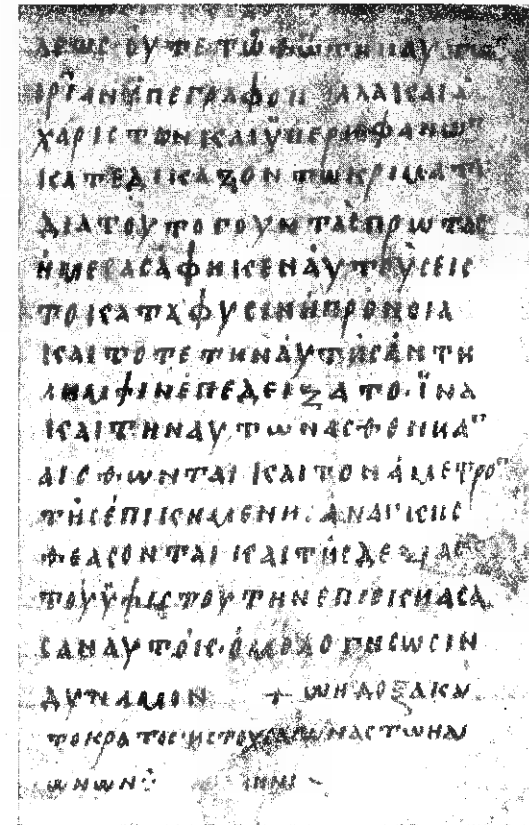
[Τη] κυριακη τω[ν] αγιω[ν] νιστ[ειων] κατα Ματ-

θαιου.

Προσεχετε την ελεημοσυνην (Ματθ. 6, 1)

№

Проф. А. А. Дмитриевскаго (въ С.-Петербургѣ) обрывокъ одного пергам. листа унциального письма IX вѣка (227×130; 186×118; въ два столбца по 29 строкъ) со славянск. по-мѣткой: Тълкованіе заповѣси гнѣхъ.

№ 15. Обрывокъ А. А. Дмитриевскаго.

л. 1^{a-b} ρισσθαι· δια τουτω χαρι[ ] ημας αυτω δεσποτα
Χριστε, και το απαξ τουτο να τη θεωρητικη και παρ'
ανθρωποις αδυνατου σωτηριας τυχοντες ομοθυμαδον συν-
σταντες εν τω ναω. . . ω η δοξα και το κρατος εις
τους αιωνας των αιωνων: αμην:—

Загѣмъ полуسترшаяся позднѣйшая помѣтка:

+ κε η + και βοηθη τ[ ] Βαρθολωμεω
[ ] και αμαρτωλω.

№ 210

Проф. А. А. Дмитриевского (въ С.-Петербургѣ) четыре
листа пергам. унциального письма IX вѣка (344×207; 250×
135; по 23 строки); листы принадлежать одной тетради, но
идутъ не порядкѣ, а такъ: 1-й, 3-й, 6-й, 8-й (но цифры для
обозначенія тетради нѣтъ; не была ли она въ 10 листовъ,
и передъ нами теперь лл. 2-й, 4-й, 7-й и 9-й?) изъ Еван-
гелія-апракосъ:

л. 1^{a-b} τισα αποδιδομι τετραπλαυν . . . απολωλδς:—
(Луки 19, 8-10)

εξ' εις τι εσπερινα του τιμιου σταυρου. κατα
Ματθαιον:—

Ἐν εκεινω τω καιρω . . . ην οτε επ (Ματθ. 13,
44-48)

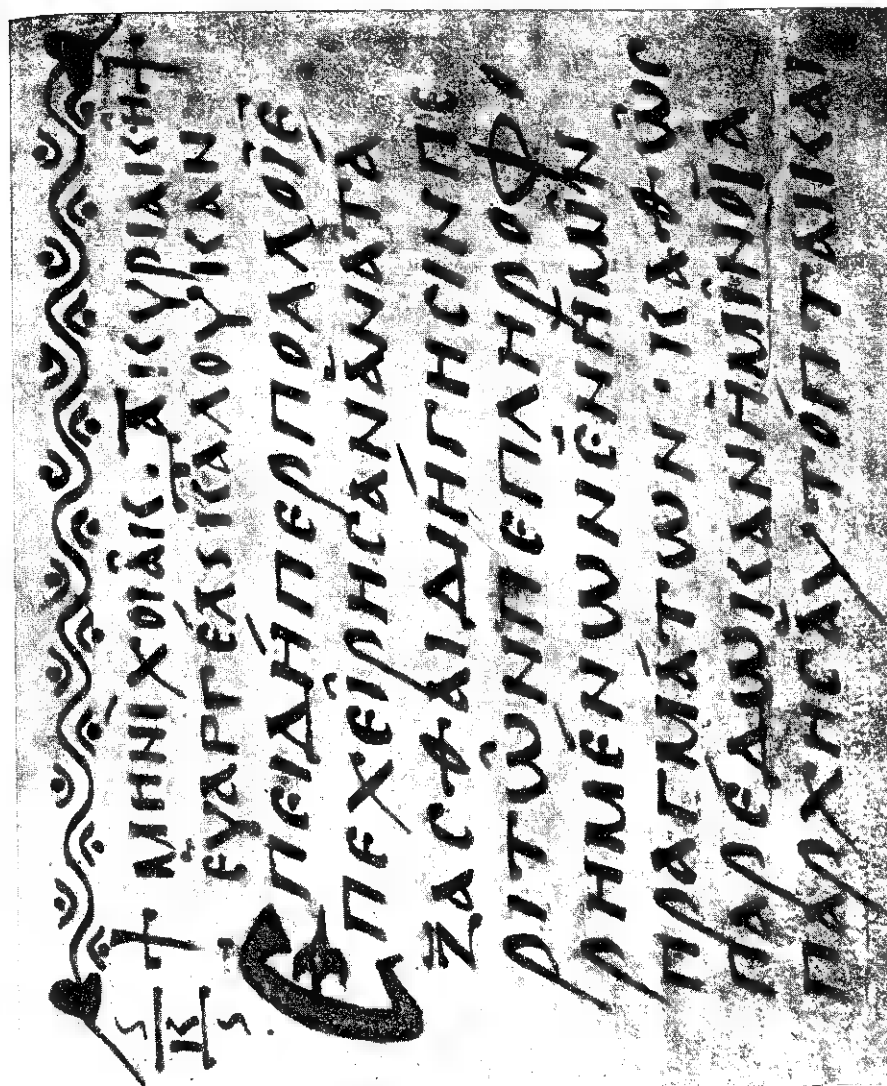
л. 2^{a-b} + εις την ημεραν Πетρον και Παυλον ευαγγελι-
ον κατα Ματθαιον:

Τω καιρω εκεινω ελθων . . . ουρανοις:— (Ματθ. 16,
13-19)

л. 3^{a-b} θητε πολλοι γαρ . . . αδελφων και συγ (Луки
21, 8-16)

л. 4^{a-b} ρανω καταβαδς . . . αιωνιον:—(Ιωαννα 3, 13-15)
κ' μηνι χοιακ . α' κυριακη ευαγγελιον κατα
Λουκαν

Ἐπειδηπερ πολλοι . . . εντολαις και δι (Луки 1, 1-6).

№ 16. А. А. Дмитриевского (изъ Sinait. 210).

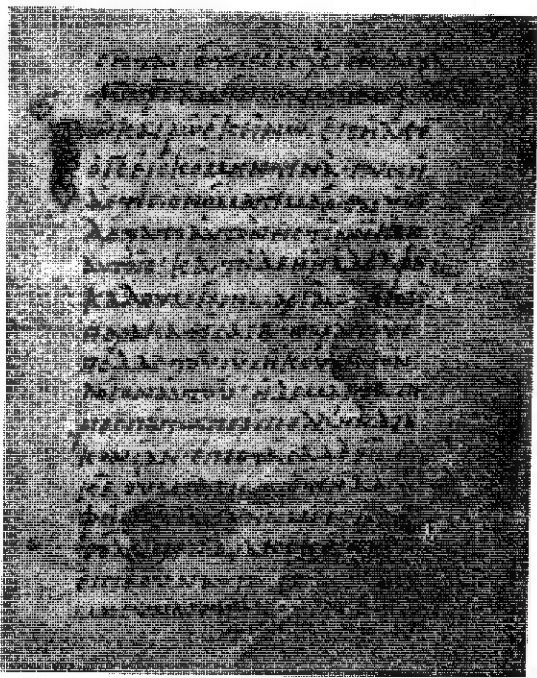
№

Имп. Общ. Любит. Др. Письм. ост. CLI (инвент. 1926). Два пергам. листа изъ Евангелія-апракосъ съ Апостоломъ, унциальнаго письма IX—X вѣка (125×87; 87×52; по 18 строкъ):

л. 1^{a-b} сηται ὅτι κύριος Ἰ. Χ. εἰς δόξαν θεοῦ πατρὸς ἀμήν:—

Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς κόμην . . . ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰ. εἶπεν αὐτῇ (Луки 10, 38-41)

№ 17. Имп. Общ. Люб. Др. Письм. ост. CLI.

л. 2^{a-b}

Ὁ ἀπόστολος πρὸς Κορινθίους α'.

Ἀδελφοί . . . μιμηταὶ μου γίνεσθαι:—(I Кор. 4, 9-16)

Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαίου.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς τοὺς δώ-

δεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων ὥστε ἐκβάλλ

№

Имп. Общ. Любителей Древней Письменности ост. CXLIX (инвент. 1923). Верхняя половина пергам. листа изъ евангелія отъ Марка 13, 12-26, унциальнаго письма VIII—IX вѣка (170×212; 130×185; въ два столбца; сохранились 15 строкъ на страницѣ):

лѣвый столбецъ начин.:   правый столб. начин.:

л. 1^a

και παραδωσει αδελφος αδελφον... και εις τον αγρον μη...

л. 1^b

ειπη ἴδε ὡδε ο χς ἴδε . . . ρνα Και τότε σφονται . . .

№ 183

Имп. Общ. Любит. Др. Письм. ост. CLIII (инвент. 1927). Два пергам. листа изъ Четвероевангелія IX—X вѣка (255×199; 173×108; по 29 строкъ, въ два столбца):

л. 1^{a-b} ὀλίγον ἀφέεται . . . βλέποσι τὸ φῶς (Луки 7, 47—8 16)

л. 2^{a-b} κοινορτὸν . . . ἀπὸ Ἱερουσαλήμ (Луки 10, 11-30)

№ 1

Синайская Библия:

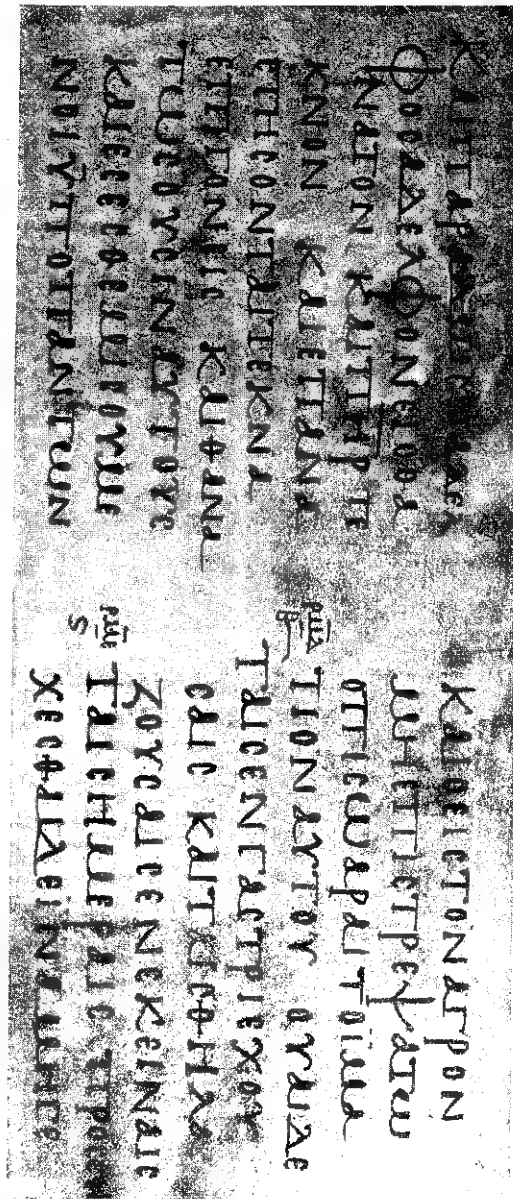
a) Имп. Публ. Библи. 259.

b) Lipsiens. 1¹⁾.

№

Имп. Общ. Любит. Др. Письм. ост. CLVI. Часть одного листа (192×146), гдѣ текстъ смътъ, но еще можно различать столбцы (два цѣлыхъ, шириной 50", и одинъ срѣ-

¹⁾ Смолр.: Katalog der Hess der Universitäts-Bibliothek zu Leipzig III: Die griech. Hss von V. Gardthausen. Leipzig, 1898.

№ 18. Имп. Общ. Люб. Древи. Писма. oct. CXLIX.

занный). Это — «даръ лица, пожелавшаго остаться неизвѣстнымъ». Вѣроятно, со словъ его этотъ обрывокъ считается принадлежащимъ къ составу Синайской Библии; такъ какъ, однако, книга Юдиѣй здѣсь сохранилась вполне, то можно догадываться лишь о томъ, что самъ обрывокъ принесенъ съ Синая.

Два столбца, сохранившіеся только въ верхнихъ своихъ частяхъ, содержатъ текстъ изъ книги Юдиѣй 11, 23—12, 3, 5-9 (третій, повидимому, содержитъ текстъ съ 11, 19):

	ΑΗΣΑΣ Ο ΘΣ ΕΣΤΑΙ	ΜΕΣΟΥΣΗΣ ΤΗΣ ΝΥ
	[ ]ΤΕ ΜΟΥ ΘΣ ΚΑΙ	ΚΤΟΣ ΚΑΙ ΑΝΕΣΤΗ
	ΣΥ ΕΝ ΟΙΚΩ ΒΑΣΙΛΕ	ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΒΘΙ
	ΩΣ ΝΑΒΟΥΧΟΔΟ	ΝΗΝ ΦΥΛΑΚΗΝ
5	ΝΟΣΟΡ ΚΑΘΗΣΗ Κ,	ΚΑΙ ΑΠΕΣΤΕΙΛΕ
	ΕΣΗ ΟΝΟΜΑΣΤΗ	ΠΡΟΣ ΟΛΟΦΕΡΝΗΝ
	ΠΑΡΑ ΠΑΣΑΝ ΤΗΝ	ΛΕΓΟΥΣΑ ΕΠΙΤΑΞΑ
	ΓΗΝ ΚΑΙ ΕΚΕΛΕΥ	ΤΩ ΔΗ Ο ΚΥΡΙΟΣ Ε
10	ΣΕΝ ΕΙΣΑΓΑΓΕΙΝ ΑΥ	ΛΣΑΙ ΤΗΝ ΔΟΥΛΗΝ
	ΤΗΝ ΟΥ ΕΤΙΘΕΤΟ	ΣΟΥ ΕΠΙ ΠΡΟΣΕΥ
	ΤΑ ΑΡΓΥΡΩΜΑΤΑ ΑΥ	ΧΗΝ ΕΛΘΕΙΝ
	ΤΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΕΤΑΞΕ	ΚΑΙ ΠΡΟΣΕΤΑΞΕΝ
	ΚΑΤΑΣΤΡΩΣΑΙ ΑΥ	ΟΛΟΦΕΡΝΗΣ ΤΟΙΣ
15	ΤΗ ΑΠΟ ΤΩΝ ΟΥΟ	ΣΩΜΑΤΟΦΥΛΑΞΙΝ
	ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ ΑΥ	ΜΗ ΔΙΑΚΩΛΥΕΙΝ
	ΤΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥ	ΑΥΤΗΝ ΚΑΙ ΠΑΡΕ
	ΟΙΝΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΙ	ΜΕΙΝΕΝ ΕΝ ΤΗ ΠΑ
	ΝΕΙΝ	ΡΕΜΒΟΛΗ ΗΜΕΡΑΣ
	ΚΑΙ ΕΙΠΕΝ ΙΟΥΔΙΘ	ΤΡΕΙΣ
20	ΟΥ ΦΑΓΟΜΑΙ ΕΞ ΑΥ	ΚΑΙ ΒΕΒΗΟΡΕΥΕΤΟ
	ΤΩΝ ΙΝΑ ΜΗ ΓΕΝΗ	ΚΑΤΑ ΝΥΚΤΑ ΕΙΣ
	ΤΑΙ ΣΚΑΝΔΑΛΟΝ	ΤΗΝ ΦΑΡΑΓΓΑ ΒΕ

	ΑΛΛ ΕΚ ΤΩΝ ΗΚΟ	ΤΟΥΛΟΥΑ ΚΑΙ ΕΒΑ
	ΔΟΥΘΗΚΟΤΩΝ ΜΟΙ	ΠΤΙΖΕΤΟ ΕΝ ΤΗ
25	ΧΟΡΗΓΗΘΗΣΕΤΑΙ	ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ ΕΠΙ
	ΚΑΙ ΕΙΠΕΝ ΠΡΟΣ ΑΥ	ΤΗΣ ΠΗΓΗΣ ΤΟΥ Υ
	ΤΗΝ ΟΛΟΦΕΡΝΗΣ	ΔΑΤΟΣ ΚΑΙ ΩΣ ΑΝΕ
	ΕΑΝ ΔΕ ΕΚΛΙΠΗ ΤΑ	ΒΗ ΕΔΕΕΤΟ ΤΟΥ
	ΟΝΤΑ ΜΕΤΑ ΣΟΥ	ΚΥ ΘΥ ΙΣΑ ΚΑΤΕΥ
30	ΠΟΘΕΝ ΕΞΟΙΣΟΜΕΝ	ΘΥΝΑΙ ΤΗΝ ΟΔΟΝ
	ΣΟΙ ΔΟΥΝΑΙ ΟΜΟΙΑ	ΑΥΤΗΣ ΕΙΣ ΑΝ[ ]
	ΑΥΤΟΙΣ ΟΥ ΓΑΡ ΕΣΤΙ	ΤΩΝ ΥΠΩ[Ν ΤΟΥ]
	ΜΕΘ ΗΜΩΝ ΕΚ ΤΟΥ	ΛΑΟΥ ΑΥΤΟΥ [ΚΑΙ ΕΙΣ]
	ΣΟΥ ΕΘΝΟΥΣ	ΠΟΡΕΥΟΜΕΝΗ

На оборотѣ листа ничего не было написано.

№ 549

Имп. Академія Наукъ въ собраніи еп. Порфирія. Отрывки изъ исторіи Аѳанасія Комнина Ипсиланти:

а) № 72 содержитъ 31 листъ, а именно страницы: 155—196, затѣмъ 3 нумеров. и, наконецъ, 180—196.

б) № 136 содержитъ 19 листовъ, а именно страницы: 217, 218, 2 нумеров., 237—242, 271—278, 302—307, 320—321, 308—319. Весь текстъ, находящійся здѣсь, изданъ А. И. Пападопуло - Керамеосомъ, Documente private la Istoria Românilor vol. XIII (București, 1909), p. 515—531; большая часть того же текста напечатана выше, стр. 458—487, 506—508.

№

Имп. Академія Наукъ въ собраніи еп. Порфирія № 90 стр. 193—198, 559—568. Восемь листовъ изъ сборника документовъ, относящихся къ исторіи Синайскаго монастыря (бумажи. XVIII вѣка; 215×158; 155×112; по 20 строкъ):

они списаны самимъ еп. Порфиріемъ (стр. 191—192, 199—204) и имъ пронумерованы.

л. 1^а Окончаніе грамоты синайск. архіеп. Іоасафа:

ἐγράφη ἐν Αἰγύπτῳ ἐπὶ ἔτους ζρξζ' ἰνδικτ. ιβ':—

Ταπεινὸς ἀρχιεπίσκοπος τοῦ ἁγίου καὶ θεοβαδίστου ὄρους Σινᾶ Ἰωάσαφ:—

Νεκτάριος ἱερομόναχος Κλήμης ἱερομόναχος.

Νεόφυτος ἱερομόναχος Ῥωμανὸς μοναχός.

Παρθένιος μοναχός. Ἰωάσαφ μοναχός.

Γρηγόριος μοναχός. Διονύσιος μοναχός καὶ οἰκονόμος.

л. 8^б оканчивается:

. . . εἰς ἐτῶν περιόδους: ἐπὶ στηριγμῶ καὶ εὐφροσύνῃ καὶ καυ (окончаніе дописано рукою еп. Порфирія: καυχῆματι τῆς αὐτοῦ ἁγίας καὶ ὀρθοδόξου τῶν πιστῶν ἐκκλησίας ἀμήν).

№ 214

Berlin. ¹⁾ graec. fol. 29 (у С. de Boor № 267). Два пергам. листа унциального письма VIII—IX (?) вѣка (282×205; въ два столбца по 22 строки) изъ Евангелія-анракось. Снимокъ у Wattenbach, Schrifttafeln zur Geschichte der griechischen Schrift. Berlin, 1876. Taf. 8.

№

Berlin. graec. fol. 31 (у С. de Boor № 269). Одинъ листъ изъ пергам. Минеи-четьей XI вѣка (303×210; въ два столбца, по 26 строкъ):

л. 1^{а-б} миниатюра, изображающая святаго и затѣмъ

Μηρί τῷ αὐτῷ β'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σιλβέστρου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης.

¹⁾ Берлинскія р-си, привезенныя съ Синая въ 1866 году знаменитымъ Н. Brugsch, описалъ С. de Boor, Verzeichniss der griechischen Handschriften der königl. Bibliothek zu Berlin, II (Berlin, 1897).

Καὶ πάντων μὲν τῶν ἄλλων ἀγίων. . . θάνατόν τε δευ-
νὸν δι' αὐτὴν ὑπεχόντων τὸ ἐπιτίμιον

№

Berolin. graec. fol. 32. 33 (у *C. de Boor* № 270). Два папирусныхъ документа изъ времени имп. Фоки (602—610).

№

Berolin. graec. fol. 35¹⁾ (у *C. de Boor* № 271). Одинъ пергам. листъ унциального письма IX (?) вѣка изъ переплета какой-то рукописи, содержащій (302×202, въ два столбца по 39 строкъ) отрывокъ изъ Орибазія *συναγωγή ιατρικαί*.

№

Berolin. graec. qu. 43 (у *C. de Boor* № 345). Пергам. рукопись XIII вѣка (116 листовъ; 240×175; по 39 строкъ), содержащая Псалтырь ■ Дѣянїя съ посланїями апостольскими. Снимокъ у *Wattenbach*, *Schrifttafeln*, Taf. 18.

№ 235

Berolin. graec. qu. 44 (у *C. de Boor* № 346). Отрывокъ въ 46 пергам. листовъ XII вѣка (275×207; въ два столбца по 22 строки), содержащій евангельскїя чтенїя на все дни отъ Пасхи до Пятидесятницы. Снимокъ у *Wattenbach*, *Schrifttafeln*, Taf. 14.

№ 967

Berolin. graec. qu. 45 (у *C. de Boor* № 347). Отрывокъ въ 94 листа изъ пергам. Евхология XIII вѣка (184×138; по 21 строкъ). Снимокъ у *Wattenbach*, *Schrifttafeln*, Taf. 15.

№

Berolin. graec. qu. 47 (у *C. de Boor* № 349). Четвероевангеліе пергам., XII—XIII вѣка; 220 листовъ (210×150).

¹⁾ Если существуетъ Berolin. graec. fol. 34, то ■ оны должны бы были съ Синай?

№

Berolin. graec. qu. 48 (у *C. de Boor* № 350). Пергам. свитокъ XIII вѣка, содержащій литургію св. Іоанна Златоустаго.

№

Berolin. graec. qu. 49 (у *C. de Boor* № 351). Пергам. свитокъ XIII вѣка, содержащій литургію св. Василия Великаго.

№ 37

Berolin. graec. oct. 2 (у *C. de Boor* № 378). Отрывокъ въ 88 листовъ изъ пергам. Псалтыри унциального письма IX вѣка (165×112).

№

Berolin. graec. oct. 4¹⁾ (у *C. de Boor* № 380). Пергам. Четвероевангеліе XII вѣка (179 листовъ; 118×90; по 25—27 строкъ). Снимокъ у *Wattenbach*, *Schrifttafeln*, Taf. 19.

№

Berolin. graec. oct. 5 (у *C. de Boor* № 381). Бумажн. рукопись XV вѣка (323 листа; 152×100), содержащая
Κανόνες παρακλητικοί τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου ἡμῶν θεοτόκου ποιήμα Ἰωάννου μοναχοῦ.

№

Alexandr. ²⁾ 87. Слова св. Іоанна Златоустаго, на пергам., 968 года.

¹⁾ Ошибочно приписано Синайское происхожденіе р-си graec. oct. 3 1077 года, которая на самомъ дѣлѣ принадлежала къ составу патриаршей библиотеки въ Каирѣ.

²⁾ Указанїя на рукописи съ Синая, находящїяся въ библиотекѣ Александрійскаго патриархата въ Каирѣ, взяты изъ *V. Gardthausen*, *Catalogus codd. Sinait.*, graec., V—VI, 257, 259.

№

Alexandr. 394. Аристотеля сочиненія, на бум., 1720 г.

№

Alexandr. 414. Бум. рукопись, писанная той же рукой 1720 года.

№

Alexandr. 454. Октоихъ, на бум., 1523 года.

№

Cantabrig. Ff. III. 30. Галена труды, на бум., 1550 г.
(смотри: A catalogue of the mss preserved in the library of
the university of Cambridge, II 426—229 подъ № 1238).

№

Nanian. ¹⁾ 74. Григорія Нисскаго творенія, XVI вѣка.

№

Nanian. 101. 1615 года.

№

Nanian. 102. 1617 года.

№

Nanian. 108. Иоаннъ Ксифилинъ, XVI вѣка.

№

Nanian. 173. XVI вѣка.

№

Nanian. 174. XIV вѣка.

} Геронциа.

} Литургическаго со-
держанія.

¹⁾ О венеціанскихъ рукописяхъ приходится упомянуть тоже со словъ
V. Gardthausen, Catalogus graec., VI, такъ какъ мнѣ не удалось получить
въ С.-Петербургѣ каталогъ Mingarelli.

№

Nanian. 207. Θεοδουλα творенія, XVI—XVII вѣка.

№

Nanian. 210. Литург. содержанія, XVII вѣка.

№

Nanian. 254. Александра Афродис., 1486 года.

№

Nanian. 281. Θεοδора Προδρομα произведенія, XIII—
XIV вѣка.

№

Lipsiens. 69 (= Tischendorf. VI E; см. Anecd., p. 37,
гдѣ приводится весь текстъ начальной страницы; Segareum,
VIII, 66). Два листа пергам. унциальн. письма IX вѣка
(200×140; по 24 строки), литургическаго содержанія.

№

Lipsiens. 70 (= Tischendorf. VIII; см. Anecd. p. 43.
Отрывокъ въ 29 листовъ изъ бум. рукописи XVI вѣка (200×
145), содержащій

*Ἐκλογαὶ χρήσιμοι περιθεῖσαι ὑπὸ διαφόρων κε-
φαλαίων ποιητῶν τῆς ἐκκλησίας καὶ παλαιῶν φι-
λοσόφων Ἑλλήνων.*

№

Lipsiens. 71 (= Tischendorf IX; см. Anecd., p. 44—58; Se-
gareum, 1847, VIII, 69—70). Сборникъ, составленный изъ
различныхъ отрывковъ (220×150), писанныхъ въ XIV, XV
и позднѣйшихъ вѣкахъ. На первомъ мѣстѣ листы, носящіе
древнюю нумерацію τμδ'—τμζ' и содержащіе постановленіе со-
бора 1341 года противъ Варлаама и Акиндипа.

№

Въ антикварныхъ каталогахъ за 1908 г. № 354 и за 1909 г. № 367 книжного магазина К. Hiersemann въ Лейпцигѣ предлагалась за 1150 марокъ рукопись, описанная слѣдующимъ образомъ:

Ψαλτήριον. Pergamenths. des 12. Jahrh., 20×15 cm.; die Hs., deren Blätter nicht numeriert sind, ist ca. 2 cm. dick. Die Seite hat 32 Zeilen. Die Buchstaben hängen von den vertieften resp. erhöhten Linien herab.

Der Einband ist beschädigt, manche Lagen sind lose; auch der vordere Holzdeckel, mit gepresstem schwarzem Leder überzogen, ist abgerissen. Zwei Schliessen sind entfernt. Bezeichnung der Quaternionen fehlt. Neben der schwarzen Tinte ist auch rote Farbe angewendet für die Ueberschriften, Initialen und die Zahlen am Rande.

Die erste Ueberschrift (rot) unten auf der ersten Seite lautet:

Ψαλτήριον τερπνόν εις θ(εο)ν. μέλος. Α.

Schwarz: Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλή ἀσεβῶν (Ps. 1, 1).

Hinter dem Psalm ος' eine Seite leer.

Hinter ρβ': 3 1/2 Seiten leer.

Hinter ρν': 1 1/2 Seiten leer.

Dann folgt ohne Randzahl der Psalm Μικρὸς ἤμην ἐν τοῖς ἀδελφοῖς μου — — — ἐξ οὐρανῶν Ἰσραὴλ.

Vgl. cod. Sinait. 28—31 etc.; darauf 1 1/2 Seiten leer.

Den Beschluss bilden, wie meistens bei den griechischen Psalterien, grösstenteils alttestamentliche Hymnen:

Exodus 15, 2. ὠδὴ Μωσέως ἐν τῇ ἐξόδῳ	ὠδὴ α'
Deuteron. 32, 2. » » τῷ δευτερονομίῳ	» β'
1. Reg. 2, 1. προσευχὴ Ἀννης μητρὸς Σαμουὴλ	» γ'
Habac. 3, 1. ὠδὴ Ἀμβακούμ τοῦ προφήτου	» δ'
Esai. 26, 1. » Ἡσαίου » »	» ε'
Jon. 2, 3. προσευχὴ Ἰωνᾶ » »	» ς'
LXX. ed. Tischend. 2 p. 488. » τῶν τριῶν παιδῶν	» ζ'
» » » 2 p. 489, v. 34. ὕμνος » » »	» η'
Ev. Luc. 1, 47. ὠδὴ ἀγίας θ(εο)το)κου ἐν τῷ ἀκοῦσαι τοῦ ἀγγελοῦ.	» θ'

Ohne Zahl:

Ev. Luc. 1, 68—79. προσευχὴ τοῦ προφήτου Ζαχαρίου.

Ueber die Provenienz der Hs. vom Sinai berichtet ein beigelegter Zettel, dem zu misstrauen wir keinen Grund haben:

Τὸ ψαλτήριον τοῦτο ἐκρίσθη ἐκ τοῦ ὄρους Σινᾶ εἰς Ἀθήνας ὑπὸ τοῦ Ἀραβὸς μοναχοῦ Χαμοῦτ Σκανδὲρ (= Ἀγαπίου Ἀλεξανδρου), ὡς εἶπον ὁ πωλίσας αὐτὸ ἐμοὶ Τζεζέρλης ἐν Ἀθήναις τῇ 1/13 Ἀπριλίου 1897.

Mit den im Katalog des Sinai (Oxford 1886) aufgezählten Psalterien № 21—147 lässt sich unsere Hs. nicht identifizieren.

№ 78

Bodl. Misc. gr. 313.

№ 564 (1198)

Изъ сочиненій Ливанія: по указанію R. Förster, Zur Schriftstellerei des Libanios (Jahrbücher f. klass. Philol. herausgg. von A. Fleckeisen, 1876, XXII, 635—638)

a) Cantabrig. Univers. Два листа изъ числа купленныхъ у Ташендорфа.

b) Lipsiens. 38 (=Tischendorf. VII). Тридцать три листа.

№

British. Museum¹⁾ Burney 69, описанный, кажется, у J. Forshall, Catalogue of mss in the British Museum. New series. Vol. 1 (London, 1840).

№

British Museum Addit. gr. 11835. Psalterium cum canticis sacris et hymnis. On vellum, probably of the XIII-th cent. Very small Quarto. Поступила въ Музей въ 1841 году, какъ ■ слѣдующая.

№

British-Museum Addit. gr. 11838. Evangelia Quattuor. With. tables of lessons prefixed, and lists of chapters to each Gospel, and paintings of the Evangelists. On vellum written by Constantine, priest and notary, in the monastery of S. Demetrius, the Martyr, A. M. 6834, A. D. 1326. Quarto.

№

Ветхаго Заветѣ книги на пергаментѣ, IX—X вѣка (330×

¹⁾ H. Omont, Notes sur les mss grecs du Brit. Mus. (Bibliothèque de l'École des Chartes, 1884, т. XLV, стр. 332).

268; 275×210; по 42 строки) унциальн. и минускульн. письма¹⁾:

a) Bodl. Misc. graec. 312 (опис. Palaeographical Society, Series II, pl. 26). Отрывокъ на 29 листахъ унциальнаго письма, содержащій Бытія 1, 1—42, 18 (до словъ: εἰτεν δε αὐ).

b) Cantabrig. Univers. (опис. *Sweete* въ The Academy 1891 6 июня, стр. 538). Одинъ листъ (recto унциальн. письмомъ, verso минускульн.), содержащій Бытія 42, 18—43, 14 (со словъ τὰς τῆ ἡμέρα до τὸν εὐα καί).

c) Имп. Публ. Библ. 62. Отрывокъ на 146 листахъ минуск. письма, содержащій Бытія 43, 14 (со словъ τὸν βενιαμείν) — Ис. Нав. 24, 26, 1—II Царствъ, III Царствъ 16, 28 (до словъ τὸν σαρτλῶκον).

d) Brit. Mus. Addit. gr. 20002 (опис. *E. M. Thompson*, Catalogue of Ancient Mss in the Brit. Mus. part I, London, 1881 стр. 21; снимокъ на plate 20). Отрывокъ въ 16 листовъ, содержащій Ис. Нав. 24, 27— Руоъ.

№

Hierosol. Patriarch. 77. Сборникъ аскетическаго содержанія, 1473 года (опис. *A. И. Пападопуло - Керамевсомъ*, 'Hierosol. Βιβλ., II 138—141).

№

Bankes²⁾ 1. A thick Ms., containing a) Herphaestio on the Greek Metres, b) an Oration of Isocrates, c) the Letters of Phalaris (which were the subject of much controversy some years ago).

¹⁾ *A. Rahlfs*, Ueber eine von Tischendorf aus dem Orient mitgebrachte, in Oxford, Cambridge London und Petersburg liegende Handschrift der Septuaginta (Nachrichten von der Königl. Gesellsch. der Wissensch. zu Göttingen, Phil.-Hist. Kl., 1898, стр. 98—112). Синайское происхожденіе р-си не установлено твердо, но представляется весьма вѣроятнымъ.

²⁾ Рукописи, привезенныя Bankes'омъ съ Синая, перечислены у *W. Turner*, Journal of a tour in the Levant, vol. II p. 443 note (London, 1820).

№

Bankes 2. Another Ms., containing a) three first Books of the Iliad, and part of the fourth; b) two Tragedies of Aeschylus and c) much Greek poetry.

№

Bankes 3. Another thin one, containing the Medea of Euripides, and the beginning of his Hippolitus.

№

Bankes 4. An Historical Work of Cedrenus (a Byzantine historian quoted in *Gibbon*).

№

Bankes 5. A very fair one, containing, it appears, all the Physics of Aristotle, probably of no remote antiquity as it is written with contractions, which were not used in the early ages.

№ 37

Профессора Н. К. Никольскаго 6 листовъ (165×112; 107×70; по 19 строкъ), содержащія псал. 103, 34—105, 7:

л. 1^a ἡδουδείη αὐτῶ . . .

л. 6^b . . . καὶ παρεπίκρανα

Эти листы давно подарены были покойному протоіерею К. Т. Никольскому кѣмъ-то изъ родныхъ Н. Крылова, бывшаго спутникомъ архим. Порфирія (выше предисл. XIII), съ собственноручной, повидному, помѣткой Крылова: «Изъ библіотеки Синайскаго Монастыря взяты на память въ 1850 году изъ кучи разнообразныхъ обрывковъ, очень древніе (чуть ли не V вѣка)».

II.

Указатель именъ писцовъ.

- Ἀθανάσιος πατριάρχης Ἱεροσολύμων ρανῆε 1236 годα — № 254 (660)
- Ἀλέξιος πρωτοφάλης Ἄρτης 1466 годα — № 143 (877)
- Ἀναστάσιος ἱερομόναχος Κύπρου 1673 годα — № 548 (1849)
- (Ἄνθιμος ἱερομόναχος Κρητικός?) 1706 (1750?) годα — № 537 (1678)
- Ἄνθιμος ἱερομόναχος 1638 годα — № 34 (69)
- Ἀντίοχος ἁμαρτωλός 1650 годα — № 15 (133)
- Ἀντώνιος ἱερομόναχος καὶ δομέστικος 1332 годα — № 276
- Ἀργυρόπουλος ἱερεύς 1567 годα — № 508 (976)
- Ἀριστόβουλος Ἀποστόλης ἱεροδιάκονος 1491 годα — № 556 (1194)
- Ἀρσένιος μοναχός οὐκ οἶμο 1281 годα — № 85 (175)
- Βαρθολομαῖος ἱερεύς τὸ ἐπίκλην Ῥόσος 1426 годα — № 140 (968)
- Βασίλειος ἁμαρτωλός νοτάριος ὁ Σκηροῦρις 1167 годα — № 110 (220), 1174 годα — № 111 (232)
- Βασίλειος υἱὸς τοῦ πατῆ Καφοριάκου (?) 1247 годα — № 77 (169)
- Βασίλειος ὑποδιάκονος πόλεως Δαλιανδου 1053 годα — № 125 (298)
- Γαβριήλ μοναχός ὁ Ἀγιοσαβίτης 1334 годα — № 422 (432)
- Γγίνος ἱερεύς καὶ οἰκονόμος τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Πρωτοϊωάννης 1633 годα — № 460 (1168)
- Γερμανός ἀρχιεπίσκοπος τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ 1177 годα — № 215 (754)
- Γεώργιος ὁ Γαλησιώτης 1346 годα — № 75 (152)
- Γεώργιος Σώλυος 1519 годα — № 217 (746)
- Γεώργιος ἱερεύς ὁ Φουσαλλᾶς 1333 годα — № 309 (1586)

Γεώργιος βασιφενδάριος ἱερὸς θύτης 1365 годα — № 310 (1230)

Γεώργιος ὁ Τζαγγαρόπουλος ἱερεύς 1464 годα — № 321 (1109)

1466 годα — № 390 (1645)

Γρηγόριος Ἀλλιᾶτης 1437 годα — № 278 (1262)

Διονύσιος τάχα καὶ βακενδύτης ἐπίκλητον Μάϊδος Πελοποννήσιος 1478 годα — № 318 (1106)

Διονύσιος μοναχός 1784 годα — № 427 (454)

Διονύσιος XVI βῆβα — № 542 (1190)

Εἰρήνη ἁμαρτωλὴ θυγάτηρ Θεοδώρου τοῦ Ἀγιοπετρίτου καὶ καλλιγράφου 1309 годα — № 308 (1256)

Ἐλευθέριος ἱερομόναχος ὁ Κρής 1650 годα № 424 (396)

Εὐστάθιος πρεσβύτερος ἁμαρτωλός 967 годα — № 107 (213)

Ζαχαρίας ὁ Πραιτωριώτης 1067 — № 74 (ὀβιшиѣ 172)

Θεόδουλος ὁ ἐν ἱερομονάχοις ἐλάχιστος XII—XIII βῆβα — № 281 (1227)

Θεόδωρος ἀναγνώστης ἁμαρτωλός ὁ Τριχᾶς 1242 годα — № 71 (2123)

Θεόδωρος ὁ Ἀγιοσαβίτης 1308 годα — № 88 (277)

Θεόδωρος μοναχός XI βῆβα

Θεόληπτος μητροπολίτης Λιβύης 1374 годα — № 277 (1229)

Θωμᾶς Πατρολόγος ἱερεύς 1533 годα — № 440 (945)

Ἰάκωβος μοναχός 1243 годα — № 76 (201)

Ἰγνάτιος 1603 годα — № 454 (1156)

Ἰωάννης ὁ Δροσινός 1198 годα — № 6

Ἰωάννης θύτης 1737 годα — № 569 (1813)

Ἰωάννης ὁ Κωνηγός οἰκτρὸς τάχα καὶ θύτης 1600 годα — № 541 (1625)

Ἰωάννης ἱερεύς ὁ Τεντελέκας καὶ πρωτεύδικος Γλοκός 1624 годα — № 399 (310)

Ἰωαννίκιος μοναχός XII βῆβα — № 73

Ἰωάσαφ 1373 годα — № 112 (239)

Κοσμᾶς ἁμαρτωλός εἰς τῶν Ἰβήρων 1689 годα — № 312 (1469)

Κωνσταντῖνος ἱερεύς καὶ σκευοφύλαξ ἐπισκοπῆς Πάφου 1466 годα — № 142 (880)

- Κωνσταντῖνος XI βῆκα — № 375 (365)
 Λαυρέντιος αμύλος μονοτρόπος 1242 года — № 393 (522)
 Λεόντιος 1119 года — № 109 (234)
 Λεόντιος ἱερομόναχος 1665 года — № 271 (1923)
 Λέων ταπεινὸς καὶ ἀμαρτωλὸς 1004 года — № 425 (448)
 Μακάριος ἱερομόναχος ὁ Σιναΐτης 1602 года — № 458 (1732)
 Μανουὴλ ὁ Χαλκεόπουλος 1321 года — № 275 (1221)
 Μανουὴλ ὁ χρυσοῦ χωνευτής XVΠ βῆκα — № 65 (2016)
 Μαρία ἡ Κρουσαρόπουλα 1531 года. — № 439 (940)
 παπᾶς Μάρκος ἐπίκληιν Παυλόπουλος 1452 года — № 11 (27)
 Ματθαῖος 1646 года — № 462 (1157)
 Ματθαῖος 1648 года — № 14 (91)
 Μιχαήλ 1610 года — № 454 (1182)
 Μιχαήλ ὁ Βυζάντιος 1696 года — № 64 (1907)
 Νεόφυτος ἱερομόναχος καὶ δομέστικος τῆς μονῆς τῶν Κελλι-
 βάρων ἦτοι τοῦ Λάτρου 1236 года — № 274 (1231)
 Νεόφυτος ἱερομόναχος XV βῆκα — № 302
 Νικηφόρος ἱερεὺς 1177 года — № 273 (1218)
 Νικόλαος μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος 1049 года — № 159 (595)
 Ὀνούφριος μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος XIII βῆκα — Имп. Публ.
 Библ. 112
 Παγκράτιος μοναχὸς Σιναΐτης 1737 года — № 524 (1824)
 Σολομὼν διάκονος γν^ο αβου ταμρα IX βῆκα — № 33 (Имп.
 Публ. Библ. 262)
 Σταματινὸς ἱερεὺς 1550 года — № 105 (71)
 Στέφανος δομέστικος 1051 (999 ?) года — № 272 (1214)
 Συμεὼν καὶ Κοσμᾶς οἱ Ἀζόκοι 1033 года — № 108 (231)
 Συμεὼν 1177 года — № 215 (754)
 Φιλόθεος μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος 1049 года — № 159 (595)
 Φώτιος μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος 1049 года — № 159 (595)
 Χαρίτων 1344 года — № 10 (55)
 Χριστοφόρος διάκονος 1058 года — № 359 (319)
 ὁ πτωχὸς καὶ ἀμαρτωλὸς καὶ ξένος 1293 года — № 8 (94);
 1296 года — № 9; 1299 года — № 317 (657).

III.

Указатель датированныхъ рукописей
по годамъ.

710 (755 ?) года—№ 78	ранѣе 1236 года—№ 254 (660)
833 (?) года—№ 383 (380)	1236 года—№ 274 (1231)
893 года—№ 384 (375)	1242 года—№ 71 (2123)
967 года—№ 107 (213)	1242 года—№ 393 (522)
968 г.—Alexandr. 87 (стр.645)	1243 года—№ 76 (201)
1004 года—№ 425 (448)	1247 года—№ 77 (169)
1033 года—№ 108 (231)	1258 года—№ 817 (стр. 628)
1039 года—№ 223 (стр. 614)	1285 года—№ 927 (стр. 628)
1048 года—№ 356 (319)	1288 года—№ 7
1049 года—№ 159 (595)	1293 года—№ 8 (94)
между 1042—1050 годами—	1296 года—№ 9
№ 373 (364)	1299 года—№ 317 (657)
1051 (999 ?) года—№ 360 (342)	1300 года—№ 435 (456)
1052 (999 ?) года—№ 272 (1214)	1304 года—№ 256 (849)
1053 года—№ 125 (293)	1306 года—№ 394 (302)
1067 года—№ 74	1308 года—№ 88 (277)
1075 года—№ 48 (стр. 609)	1309 года—№ 308 (1256)
1077 г.—Berol.gr. oct. 3 (стр.645 ¹)	1312 года—№ 1101 (стр. 626)
1119 года—№ 109 (234)	1321 года—№ 275 (1221)
112 ¹ / ₂ года—№ 5 (44)	1326 года — Brit. Mus. Addit.
1153 года—№ 973 (стр. 626)	11838 (стр. 649)
1167 года—№ 110 (220)	1332 года—№ 276
1174 года—№ 111 (232)	1333 года—№ 309 (1586)
1175 года—№ 114 (221)	1334 года—№ 422 (432)
1177 года—№ 215 (754)	1335 года—№ 372 (363)
1177 года № 273 (1218)	1340 года—№ 89 (279)
1198 года—№ 6	1344 года—№ 10 (55)
1203 года—№ 130 (стр. 624)	1346 года—№ 75 (152)
1211 года—№ 904 (стр. 628)	1361 года—№ 319 (1627)
1214 года—№ 320 (1097)	1365 года—№ 310 (1230)

1373 года—№ 112 (239)	1602 года—№ 458 (1732)
1374 года—№ 277 (1229)	1603 года—№ 454 (1156)
ранѣ 1375 года—№ 141 (869)	1610 года—№ 459 (1182)
1378 года—№ 216	ранѣ 1612 года—Имп. Публ.
ранѣ 1404 года—№ 227 (775)	Библи. 480 (стр. 629)
1419 года—№ 414 (440)	1615 года—Nanian. 101 (стр.
1426 года—№ 140 (968)	646)
1437 года—№ 278 (1262)	1617 года—Nanian. 102 (стр.
между 1425—1448 гг.—№ 311	646)
(1584)	1624 года—№ 399 (310)
1452 года—№ 11 (27)	1630 года—№ 354 (543)
1464 года—№ 321 (1109)	1633 года—№ 460 (1168)
1466 года—№ 390 (1645)	1638 года—№ 34 (69)
1466 года—№ 143 (877)	1646 года—№ 462 (1157)
1466 года—№ 142 (880)	1648 года—№ 14 (91)
1473 года—Hieros. Patr. 77	1650 года—№ 15 (138)
(стр. 650)	1650 года—№ 424 (496)
1473 года—№ 318 (1106)	1665 года—№ 271 (1923)
1486 года—№ 12	1671 года—№ 351
1486 года—Nanian. 254 (стр.	1673 года—№ 548 (1849)
647)	1689 года—№ 312 (1460)
1491 года—№ 556 (1194)	1694 года—№ 536 (1632)
1504 года—№ 404 (413)	1695 года—№ 443 (1046)
1519 года—№ 217 (746)	1699 года—№ 64 (1907)
1523 года—Alexandr. 454 (стр.	1706 года—№ 537 (1678)
646)	около 1718 года—№ 547 (1821)
1531 года—№ 439 (940)	1720 года—Alexandr. 394 и
1533 года—№ 440 (945)	414 (стр. 645)
1550 года—Santabrig. Ff. III.	1737 года—№ 569 (1813)
30 (стр. 646)	1754 года—№ 538 (1687)
1550 года—№ 105 (71)	1784 года—№ 427 (454)
1571 (αϛϛϛ) года—№ 401 (312)	ранѣ 1794 года—№ 532 (1843)
1589 года—№ 13 (118)	ранѣ 1802 года—№ 566 (1722)
1600 года—№ 541 (1625)	

IV.

Указатель снимковъ въ текстѣ.

№№ по порядку		Страницы
1	Имп. Публ. Библи. 320 (къ № 73)	91
2	» » » калька Порф. карт. 1 (къ № 87)	101
3	» » » 52 (къ № 97)	110
4	» » » 357 (къ № 220)	132
5	» » » 363 (къ № 282)	142
6	» » » 495 (къ № 302)	155
7	А. А. Дмитриевского 1	604
8	Имп. Публ. Библи. 262	608
9	» » » 269	610
10	» » » 286	613
11	» » » 356	620
12	» » » 367	623
13	» » » 480	630
14	А. А. Дмитриевского 2	634
15	» » » 3	635
16	» » » 4	637
17	Имп. Общ. Люб. Др. Письм. oct. CLI	638
18	» » » » » oct. CXCIX	640

V.

Общій указатель всѣхъ упоминаемыхъ
въ текстѣ рукописей.

(Цифрами справа обозначены страницы).

A. Codices Sinaitici

1 (2)	1—2	169 (77)	96, 615
2 (4)	2—19	172 (74)	93—95, 614—615
8 (97)	111, 617—618	175 (85)	98—100
21 (391)	215	183 . . .	639
24 (60)	30—37	192 . . .	613
25 (61)	38—76	201 (76)	95—96, 625
26 (62)	76, 529—530	204 (106)	112—113
27 (11)	22—23	210 . . .	636—627
33 . . .	607—609	213 (107)	113—115, 612
37 . . .	645, 651	214 . . .	643
38 . . .	611	220 (110)	116—117, 621
39 (33)	28—29	221 (114)	119—120
42 (28)	25—27	223 . . .	614
44 (5)	19—20, 609	231 (108)	115, 613—614
48 . . .	609	232 (111)	117—118
55 (10)	21—22, 611	234 (109)	115—116, 615
69 (34)	30	235 . . .	644
71 (105)	112	239 (112)	118
91 (14)	24	277 (88)	108
94 (8)	21, 624—625	279 (89)	108—109
108 (16)	24—25	281 . . .	109
118 (13)	23	282 (96)	109
130 . . .	624	293 (125)	122, 615—616
138 (15)	34	302 (394)	219
152 (75)	95	303 (397)	229
168 . . .	615	310 (399)	221—222
		312 (401)	222—223

314 (398)	220—221	490 (552)	515—516
319 (356)	199—200, 618	497 (333)	178—182
342 (360)	200, 618	500 (335)	183
347 (361)	201—203, 619	512 (341)	184—186
363 (372)	204—205, 625	516 (348)	188—191
364 (373)	205—206	517 (344)	186—188
365 (375)	206—207	522 (293)	217—219
366 (374)	206	531 (355)	194—198, 555
367 (377)	207	542 (253)	193
368 (376)	207	543 (354)	193—194
369 (379)	208	550 (514)	353—354
370 (378)	208—208	595 (159)	129, 619
371 (380)	208—209	657 (317)	171—172
372 (381)	209	660 (254)	134
373 (382)	209	738 . . .	619—620
375 (384)	210—213, 619	739 (221)	131—133
378 (386)	213—214	740 (222)	133
380 (383)	208—210, 625—626	746 (219)	133
383 (513)	347—352	754 (215)	130—131, 625
384 (497)	308—309	775 (227)	133
386 (498)	309—312	784 (253)	134
391 (426)	234—235	817 . . .	628
396 (424)	233	849 (256)	135—135
398 (392)	215—217	869 (141)	127
405 (359)	200	877 (133)	127—128
410 (402)	222	880 (142)	127
413 (404)	223	904 . . .	628
416 (406)	225—226	927 . . .	628
427 (411)	227	940 (439)	247—248
432 (422)	230—232	945 (440)	248, 628
435 (423)	232—233	967 . . .	644
437 (405)	224—225	968 (140)	123—126, 616—617
440 (414)	228	973 . . .	626
441 (436)	237—246, 561	976 (508)	323—347, 542
448 (425)	233—234, 624	1000 (504)	321—322
452 . . .	236	1037 (132)	123
454 (427)	235—236	1094 (322)	176
456 (435)	236—236	1096 (323)	176—177
458 (352)	192	1097 (320)	173—174
463 (499)	312—315	1101 . . .	626
489 (507)	323, 530	1106 (318)	182—173

1109 (321) 174—176	1469 (312) 167—170, 632—633
1117 (482) 266—293	1584 (311) 162—166
1121 (483) 292—305	1586 (309) 157—158, 628
1140 (522) 377—278	1604 (476) 259—264
1141 (438) 246—247	1605 (531) 392—425
1144 (524) 380—381	1606 (349) 191—192
1146 (443) 249	1622 (563) 524
1154 (456) 252	1625 (541) 443
1156 (454) 251	1627 (319) 173, 627
1157 (462) 256	1631 (331) 178
1163 (455) 252	1632 (536) 429—430
1168 (460) 255—256	1645 (390) 215
1169 (461) 256	1646 (457) 252—254, 607
1182 (453) 251	1655 (519) 367—369
1184 (540) 439—443	1667 (441) 249
1186 (539) 432—439	1671 (475) 237—259
1190 (542) 444—446	1678 (537) 430
1191 (544) 447	1683 (562) 523
1194 (556) 519—521	1687 (538) 430—431
1195 (557) 527	1706 (521) 372—377
1198 (564) 524—525, 648	1720 (533) 426
1201 (558) 521—523, 621	1725 (565) 525—527
1208 (554) 516—519	1730 (501) 315—316
1214 (272) 621	1732 (458) 254—255
1216 (316) 171	1736 (527) 383—374
1218 (273) 136, 621	1754 (535) 428—426
1219 (282) 141, 622	1765 (447) 250
1220 . . . 622—623	1760 (546) 447—447
1221 (275) 137, 622	1771 (523) 378—379
1227 (281) 140—141	1788 (526) 371—382
1229 (277) 138—139, 627	1792 (566) 527
1230 (310) 158—162	1795 (520) 366—372
1231 (274) 136—173, 627	1801 (530) 386—392
1251 (289) 143—146	1813 (569) 528—529
1252 (291) 147—149, 631	1821 (547) 448
1256 (308) 156—157, 624	1824 (524) 379—380
1262 (278) 137—140	1843 (532) 425
1276 (307) 156	1849 (548) 447—450
1339 (551) 515	1878 (502) 316—318
1345 (553) 516	1893 (496) 307
1407 (445) 249—250	1907 (64) 77— 78

1923 (271) 135	2023 (527 ^c) 383
1927 (63) 77	2089 (517) 356—364
1930 (567) 528	2123 (71) 81— 89
2015 (529) 384—385	2124 (534) 426—428
2016 (65) 78— 67	2125 (70) 80— 81
2021 (527 ^b) 383	2127 (503) 318—321
2022 (527 ^a) 382	

B. Alexandrini:

87	645
394	646
414	645
454	646

C. Bankes 1—5 650

D. Berolinenses:

oct. 2	645
oct. 3	645 ¹
oct. 4	645
oct. 5	645
qu. 43	644
qu. 44	644
qu. 45	644
qu. 47	644
qu. 48	645
qu. 49	645
fol. 29	643
fol. 30(97)	111, 618
fol. 31	643
fol. 32, 33	644
fol. 35	644
fol. 36(62)	76, 529

E. Bodleiani:

Misc. 312	658
Misc. 313	96, 649
F. British Museum:	
Burney 69	649
Addit. 11835	649
Addit. 11838	649
Addit. 20002	650

G. Cantabrig. Univers.:

Ff. III. 30	646
?	649
?	650

H. Hierosol. Patr. 77 650

I. Hiersemann 648

K. Lipsieuscs:

1	639
38	649
69	647
70	647
71	647
L. Naniani:	
74	646
101	646
102	646
108	646
173	649
174	646
207	647
210	647
254	647
281	647

M. Vindobon. hist. 7 561

N. Имп. Публ. Библиотеки:

12	605
33 (78)	96, 606
37	606
37 _a	606
52 (97)	111, 617

54	612	357 (220)	131, 621
62	650	360 (273)	136, 621
88	605	362 (272)	136, 621
110	606	363 (282)	141, 622
112	606	366 (275)	137, 622
114 (558)	606	367	622
216	606	371 (308)	157, 624
219	606	381 (425)	234, 624
226	607	390	624
238	607	391 (8)	21, 624
244 (457)	254, 607	396 (76)	96, 625
250	607	405 (215)	130, 625
259 (1)	1, 639	413 (372)	204, 625
262	607	414 (383)	209, 625
267	609	418	626
268 (5)	19, 609	426	626
269	609	428 (319)	173, 627
272 (10)	611	439 (274)	137, 627
274	611	440 (277)	138, 627
278	605	441 (309)	158, 628
281	611	449	628
282	612	450	628
283 (107)	113, 612	451	628
286	613	466 (440)	248, 628
288 (108)	115, 613	480	629
289	614	493 (291)	149, 631
291 (74)	94, 614	495 (302)	154, 631
297 (109)	116, 615	497	632
308 (77)	615	500 (312)	167, 632
313	615		
318 (125)	122, 615		
320 (73)	92, 616		
323 (140)	123, 616		
324 (97)	617		
327 (356)	199, 618		
330 (360)	618		
335 (361)	201, 619		
343 (384)	212, 619		
348 (140)	123, 617		
350 (159)	129, 619		
356	619		
		О. Имп. Академіи Наукъ изъ	
		собранія еп. Порфирія:	
		72	451, 642
		81	421
		88	416, 421
		90	419, 643
		136 (310)	159, 451, 642
		Р. Имп. Общества Любителей	
		Древней Письменности:	
		oct. CXLIX	369
		oct. CLI	638

oct. CLII	633
oct. CLIII	639
oct. CLVI	639

Q. А. А. Дмитріевскаго:

1	605
2	633
3	635
4	636

В. Н. К. Никольскаго 651

Оглавление.

	Страницы
Отдѣль I. Священное Писаніе	1—110
Отдѣль II. Богослуженіе	111—198
Отдѣль III. Учителство и Проповѣдничество	199—264
Отдѣль IV. Церковное законовѣдѣніе	265—307
Отдѣль V. Панеекты или Сборники	308—426
Отдѣль VI. Философія	427—431
Отдѣль VII. Географія. Топографія. Исторія.	432—514
Отдѣль VIII. Словесность. Лексиконы. Риторика.	
Классики.	515—528
Отдѣль IX. Естествовѣдѣніе	528—529
Дополненія	529—530
Приложенія:	
I. Χρησμός τοῦ ἁγίου Ταρασίου	533—541
II. Βασιλικὸν γράμμα	542—554
III. Νικηφόρου οὐτίχοι περὶ διαίτης	555—558
IV. Ἐπιγραφαὶ τῆς μονῆς	559—560
V. Изъ «Тактика» Никона Дивногорца слова 4 ^ο , 31 ^ο , 35 ^ο , 36 ^ο , 37 ^ο	561—601
Указатели:	
I. рукописей и рукописныхъ отрывковъ Синайскаго происхожденія	604—651
II. именъ писцовъ	652—654
III. датированныхъ рукописей	655—656
IV. снимковъ въ текстѣ	657
V. всѣхъ упоминаемыхъ въ текстѣ рукописей	658—663

Vol 18 - DM 154 -

Apr. 1170 -

now. O Boxkeids